

ҚазМұнайГаз
NATIONAL COMPANY ҰЛТТЫҚ КОМПАНИЯСЫ

Орнықтылықты
САҚТАЙ ОТЫРЫП
дамуды
ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ

2020 ЖЫЛҒЫ
ЖЫЛДЫҚ ЕСЕП

04

Орнықтылықты САҚТАЙ ОТЫРЫП ДАМУДЫ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ

СТРАТЕГИЯЛЫҚ ЕСЕП

6	КОМПАНИЯ ТУРАЛЫ	46	Трансформация және цифрландыру	81	Бірлескен кәсіпорндар мен қауымдастырылған компаниялардың пайдасындағы үлес
6	Қызмет аясы			81	Өзіндік құн
7	География	49	ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТ ШОЛУ	81	Басқа да шығыстар
6	Капитал құрылымы	49	Корлар	81	Активтердің құнсыздануы
8	Активтер құрылымы	49	Геологиялық-барлау	82	Таза пайда
9	Негізгі нарықтар	49	Өндіру	82	Күрделі шығындар
10	Бизнес-модель	52	Мұнай	85	Ақша қаражаты
12	Бәсекелестік артықшылықтар	62	Мұнай тасымалдау	85	Алынған дивидендтер
16	Негізгі көрсеткіштер	67	Газ тасымалдау және маркетингі	85	Төленген дивидендтер
18	ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ ТӨРАҒАСЫНЫҢ МӘЛІМДЕМЕСІ	71	Мұнай өңдеу және маркетингі	86	Қарызды басқару
22	БАСҚАРМА ТӨРАҒАСЫНЫҢ МӘЛІМДЕМЕСІ	75	Сервистік жобалар	89	ОРНЫҚТЫ ДАМУДЫ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ
26	СТРАТЕГИЯ	77	ҚАРЖЫЛЫҚ ШОЛУ	93	Денсаулық сақтау, өнеркәсіптік қауіпсіздік және қоршаған ортаны қорғау (ДС, ӨК және КОК)
26	Нарыққа шолу	77	Басқарма төрағасының экономика және қаржы жөніндегі орынбасарының мәлімдемесі	112	Персоналды дамыту
37	Стратегиялық басымдықтар	78	Кредиттік рейтингтер	118	Жеткізушілермен өзара іс-қимыл
40	COVID-19 әсері мен дағдарысқа қарсы шаралар	79	ХКЕС бойынша шоғырландырылған қаржы қорытындылары		
43	Тіімділік көрсеткіштерінің жүйесі	81	Түсім		
44	Инвестициялық жобалардың іске асырылуына шолу				

124

КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ

126	КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ ЖҮЙЕСІ	142	Корпоративтік хатшы	165	ЖАУАПКЕРШІЛІК ТУРАЛЫ МӘЛІМДЕМЕ
127	КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ ЖҮЙЕСІН ДАМУ	143	ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІНІҢ ЖАНЫНДАҒЫ КОМИТЕТТЕР	166	КОРПОРАТИВТІК БАҚЫЛАУ
129	ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ	144	Тағайындау және сыйақы жөніндегі комитет	166	Ішкі аудит қызметі
129	Директорлар кеңесінің құрамы	147	Стратегия және қоржынды басқару жөніндегі комитет	167	Комплаенс қызметі
138	Директорлар кеңесінің 2020 жылғы жұмысы	149	Аудит жөніндегі комитет	168	Омбудсмен қызметі
140	2020 жылғы стратегиялық сессия	152	Еңбек қауіпсіздігі, еңбекті, қоршаған ортаны қорғау және орнықты даму жөніндегі комитет	169	Тәуекел-менеджмент және ішкі бақылау
140	Компанияның негізгі мәселелерінің іске асырылуын бақылау	155	Қаржы комитеті	179	МҮДДЕЛІ ТАРАПАРМЕН ӨЗАРА ІС-ҚИМЫЛ
140	Директорлар кеңесінің төрағасы мен оның ролі	156	БАСҚАРМАНЫҢ ЖҮМЫСЫ ТУРАЛЫ ЕСЕП	181	АКЦИОНЕРЛЕРМЕН ЖӘНЕ ИНВЕТОРЛАРМЕН ӨЗАРА ІС-ҚИМЫЛ
140	Тәуелсіз директорлар мен олардың ролі	157	Басқарманың құрамы	181	Акционерлік капитал құрылымы
141	Директорлар кеңесінде сабақтастықты жоспарлау, лауазымға енгізу және біліктілікті арттыру	164	СЫЯҚЫ ТУРАЛЫ ЕСЕП	181	Дивидендтер
141	Директорлар кеңесінің қызметін бағалау	164	Директорлар кеңесінің мүшелеріне берілетін сыйақы	182	Кредиттік рейтингтер
		164	Директорлар кеңесінің мүшелеріне берілетін сыйақы	184	Облигациялық қарыздар
		164	Басқарма мүшелеріне берілетін сыйақы	185	Инвесторлармен өзара іс-қимыл

186

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІК

188	АУДИТОРДЫҢ ҚОРЫТЫНДЫСЫ ШОҒЫРАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕПТІЛІК
194	Жынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп
194	Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп
196	Ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп
197	Капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп
200	Шоғырландырылған қаржылық есептілікке ескертпелер

ҚОСЫМШАЛАР

272	2020 жылға арналған КБК сақтау туралы есеп
274	Ірі мәмілелер және мүдделілік бар мәмілелер туралы мәліметтер

2020 жылғы жылдық есептің интерактивті нұсқасы

СТРАТЕГИЯЛЫҚ ЕСЕП

« Біз үшін 2020 жыл COVID-19 пандемиясының жаһандық сынағымен ерекшеленді және қиын жағдайда командалық жұмыстың беріктігі мен тиімділігін тексеруге айналды. ҚМГ өзінің тұрақтылығын растағанын және біздің барлық стратегиялық маңызды бағыттардағы көпжылдық күш-жігеріміз осы күрделі кезеңде компанияға жақсы қолдау көрсеткенін сіздерге хабарлауға қуаныштымын. Сондай-ақ, осы жылы бүкіл команданың Компания қызметін халықаралық нарықтар мен ел ішіндегі жағдайда жаңа шынайылықтар пен түзетілген үміттерге бейімдеу бойынша атқарған орасан зор жұмысын атап өткім келеді

Кристофер Уолтон,
«ҚазМұнайГаз» ҰК
АҚ Директорлар
кеңесінің төрағасы

КОМПАНИЯ ТУРАЛЫ

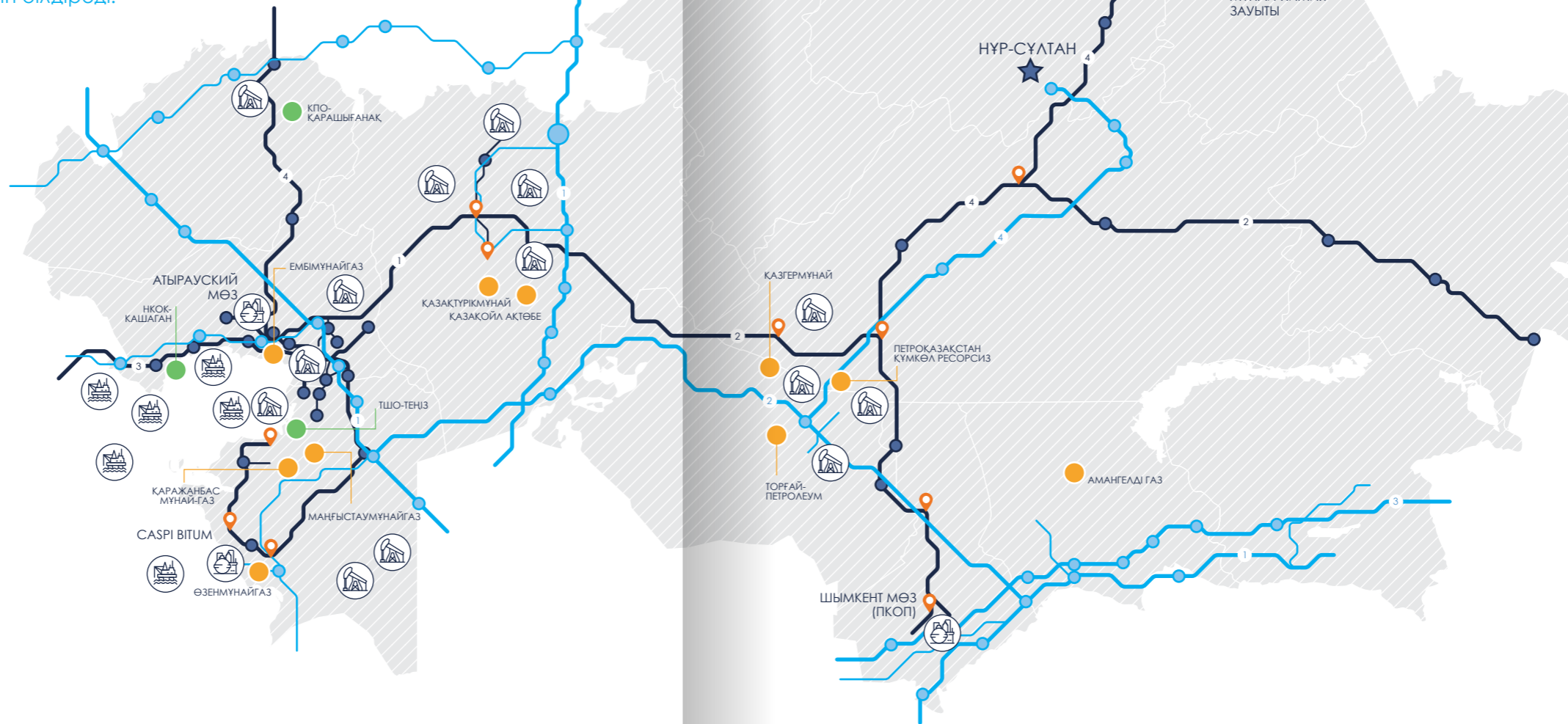
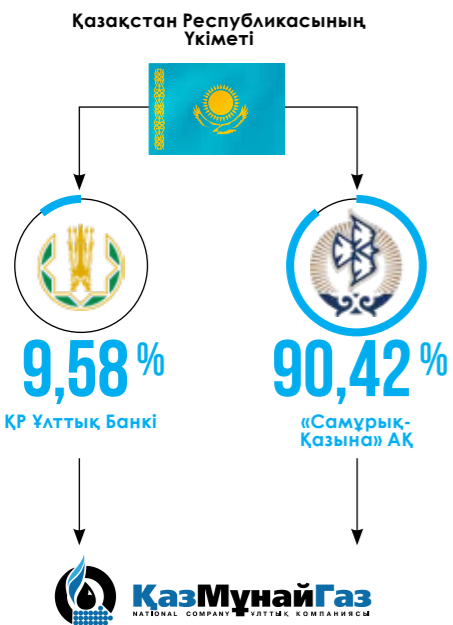
ҚЫЗМЕТ АЯСЫ

"ҚазМұнайГаз" ұлттық компаниясы" АҚ (бұдан әрі — ҚМГ, Компания) Қазақстанның тігінен интеграцияланған жетекші мұнай-газ компаниясы болып табылады. ҚМГ активтерді барлық өндірістік цикл бойынша басқарады — көмірсутектерді барлау мен өндіруден бастап тасымалдауға, өңдеуге және сервистік қызметтер көрсетуге дейін. Компания 2002 жылы құрылған және еліміздің мұнай-газ саласында Қазақстан Республикасының мүдделерін білдіреді.

КАПИТАЛ ҚҰРЫЛЫМЫ

«Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры» акционерлік қоғамы (бұдан әрі – «Самұрық-Қазына» АҚ, Қор) (90,42%) мен Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі (бұдан әрі – ҚР Ұлттық Банкі, ҚҰБ) (9,58%) ҚМГ акционерлері болып табылады, 2015 жылғы 12 қазаннан бастап ҚМГ акциялары Қорға сенімгерлік басқаруға тапсырылды.

«Самұрық-Қазына» АҚ – жалғыз акционері Қазақстан Республикасының Үкіметі болып табылатын егеменді қор. Оның миссиясы – Қазақстан Республикасының ұлттық әл-ауқатын арттыру мен болашақ ұрпақтар үшін ұзақ мерзімді орнықтылықты қамтамасыз ету. Қордың қоржынына мұнай-газ және көлік-логистикалық секторлардың, химия және атом өнеркәсібінің, тау-кен металлургиясы кешенінің, энергетика және жылжымайтын мүлік компаниялары кіреді.

#1
ҚАЗАҚСТАНДА

МҰНАЙ ӨНДІРУДЕН
ТАСЫМАЛДАУДАН
МҰНАЙ ӨНДЕУДЕН

ГЕОГРАФИЯ

- ① ТОО «СЗТК «МұнайГаз»
- ② ТОО «Казакстанско-Китайский Трубопровод»
- ③ Каспийский Трубопроводный Консорциум
- ④ АО «КазТрансОйл»
- ① АО «Интергаз Центральная Азия»
- ② ТОО «Газопровод Бейнеу — Шымкент»
- ③ ТОО «Азиатский Газопровод»
- ④ Проект магистрального газопровода «Сарыарка»
- ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ӨНДІРУШІ АКТИВТЕР
- МЕГАЖОБАЛАР
- МАС МҰНАЙ-ГАЗ АЙДАУ СТАНЦИЯСЫ
- БМАС БАС МҰНАЙ-ГАЗ АЙДАУ СТАНЦИЯСЫ
- КОМПРЕССОРЛЫҚ СТАНЦИЯ
- ҚОЛДАНЫСТАҒЫ МҰНАЙ ҚҰБЫРЫ
- ҚОЛДАНЫСТАҒЫ ГАЗ ҚҰБЫРЫ
- БАРЛАУ ЖӘНЕ ӨНДІРУ
- ӨНДЕУ

НЕГІЗГІ КӨРСЕТКІШТЕР

21,8

МЛН ТОННА

Мұнай және конденсат өндіру

8,2

МЛРД М³

Газ өндіру

73,2

МЛН ТОННА

Мұнай тасымалдау

86,6

МЛРД М³

Газ тасымалдау

18,1

МЛН ТОННА

Мұнай өңдеу

АКТИВТЕРДІҢ ҚҰРЫЛЫМЫ

ҚМГ-НІҢ МАҢЫЗДЫ АКТИВТЕРІ

БАРЛАУ ЖӘНЕ ӨНДІРУ

МҰНАЙ МЕН ГАЗ ТАСЫМАЛДАУ, ГАЗ МАРКЕТИНГІ

ӨҢДЕУ

МҰНАЙ-СЕРВИС

ОПЕРАЦИЯЛЫҚ АКТИВТЕР:

- Өзенмұнайгаз (ӨМГ) **100%**
- Маңғыстаумұнайгаз (ММГ) **50%**
- Ембімұнайгаз (ЕМГ) **100%**
- Қазгермұнай (КГМ) **50%**
- ПетроҚазақстан Инк (ПКИ) **33%**
- Қаражанбасмұнай (ҚБМ) **50%**
- Қазақойл Ақтөбе (ҚОА) **50%**
- Қазақтүрікмұнай (КТМ) **100%**
- ҚазМұнайТеңіз (ҚМТ) **100%**
- Өріктау Оперейтинг (ӨО) **100%**

МЕГАЖОБАЛАР:

- Теңіз (ТШО) **20%**
- Қарашығанақ (ҚПО) **10%**
- Қашаған (НСОС) **8,44%**

- ҚазТрансОйл (ҚТО) **90%**
 - 50% Қазақстан-Қытай құбыры (ҚКҚ)
 - 51% МұнайТас
 - 100% Батуми мұнай терминалы
- Каспий құбыр арнасы консорциумы (ККК)² **20,75%**
- Қазтеңізкөлікфлоты (ҚТКФ) **100%**
- ҚазТрансГаз (ҚТГ) **100%**
 - 100% Интергаз Орталық Азия (ИОА)
 - 50% Азиатский Газопровод (АГП)
 - 100% Азия газ құбыры (АГҚ)
 - 50% ҚазТрансГаз Аймақ (ҚТГ Аймақ)
- ҚазРосГаз (ҚРГ) **50%**

- ПМХЗ **100%**
- АМӨЗ **99,53%**
- ПКОП **49,72%**
- Caspi Bitum **50%**
- KMG International **100%**
 - 54,63% Петромидия
 - 54,63% Vega

- KMG Nabors Drilling Company **49%**
- KMG Parker Drilling Company **49%**
- KMG Automation **49%**
- KMG Systems & Services **100%**
- ТеңізСервис **48,996%**

НЕГІЗГІ НАРЫҚТАР

¹ 2015 жылғы қазанда "Самұрық-Қазына" АҚ опци- ондық келісімге сәйкес 2020 және 2022 жыл- дар ішінде акцияларды сатып алу құқығымен Қашағандағы 50%-тік үлесті сатып алды. Жалпы алғанда, ҚМГ мен "Самұрық-Қазына" АҚ-қа Қашағандағы 16,88% үлес тиесілі.

² 19% через КМГ и 1,75% через Kazakhstan Pipeline Ventures (KPV).

БИЗНЕС-МОДЕЛЬ

БӘСЕКЕЛЕСТІК АРТЫҚШЫЛЫҚТАР

ГЕОГРАФИЯЛЫҚ ОРНАЛАСУ БІРЕГЕЙЛІГІ

Қазақстан – елеулі ресурстық базасы бар, тиімді орналасқан және Еуропа мен серпінді дамып жатқан Азия нарықтарына, оның ішінде, Қытайға өнім жеткізуге бірегей мүмкіндігі бар ел.

ҚҰНДЫ ҚҰРУ ТІЗБЕГІНИҢ БАРЛЫҚ КЕЗЕҢДЕРІНДЕГІ ТОЛЫҚ ИНТЕГРАЦИЯ

ҚМГ қосылған құнды құру тізбегінің барлық кезеңдерінде толық интеграцияланған Қазақстанның мұнай-газ саласының ұлттық көшбасшысы болып табылады.

ҚАРЖЫЛЫҚ ОРНЫҚТЫЛЫҚ

Бірнеше жыл бойы Компанияның қаржылық орнықтылығын қолдау бойынша ауқымды іс-шараларды іске асыру нәтижесінде Компания мұнайдың төмен бағасының алдыңғы кезеңдерімен салыстырғанда 2020 жылы жаңа сын-қатерлерге барынша дайын болды.

ӨНДІРУШІ АКТИВТЕРДІҢ ӨРТАРАПТАНДЫРЫЛҒАН ҚОРЖЫНЫ

ҚМГ-нің тартымды өсу елеулеті бар мұнай мен газ өндіру активтерінің өртараптандырылған қоржыны бар.

ҚАЗАҚСТАННЫҢ МҰНАЙ МЕН ГАЗ ТАСЫМАЛДАУ СЕКТОРЫНДАҒЫ ЛИДЕРЛІК ОРЫН

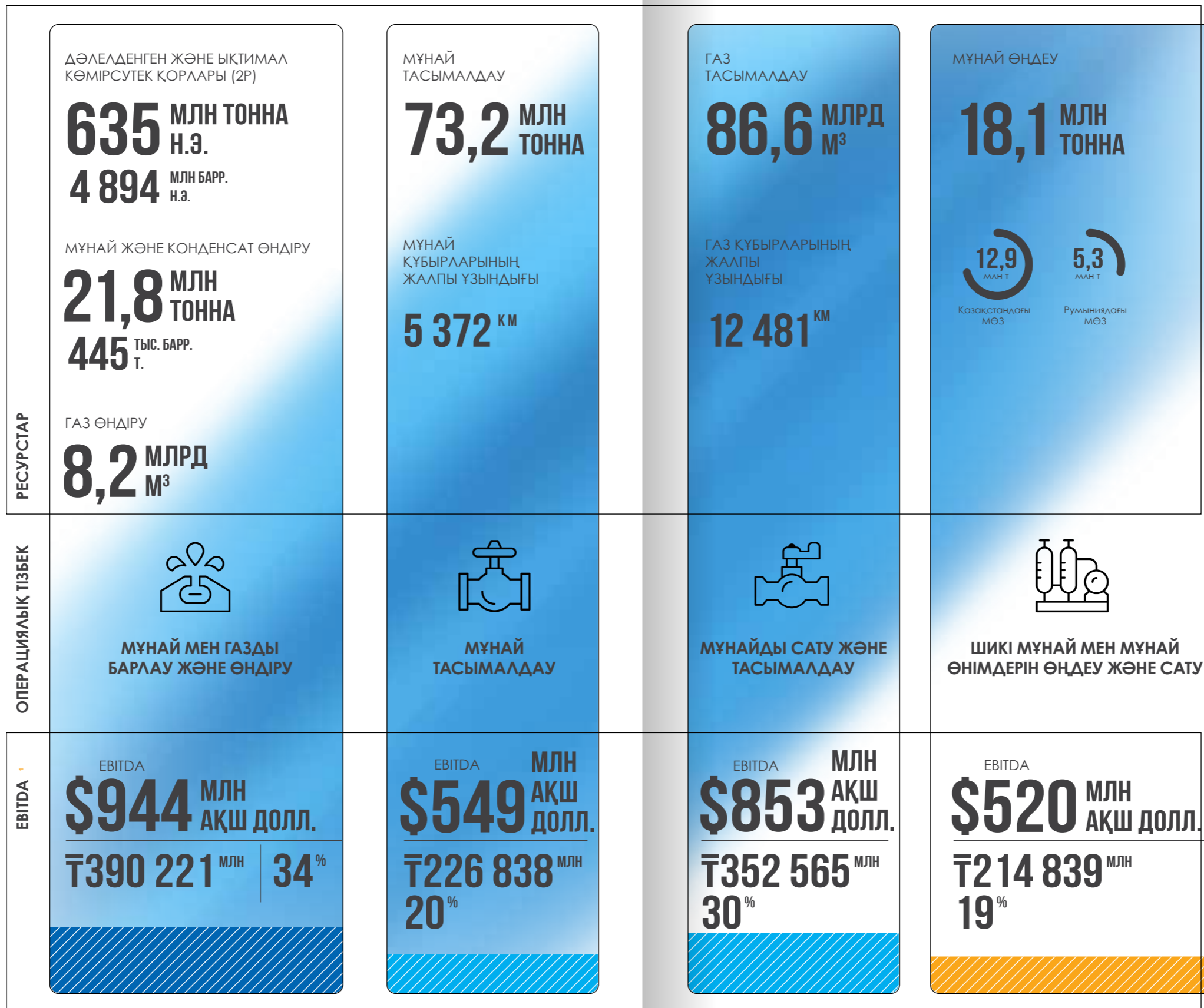
ҚМГ үлесі елдің мұнай тасымалдау нарығында – 56% және газ тасымалдау нарығында – 77%.

ЗАМАНАУИ МҰНАЙ ӨНДЕУ ЗАУЫТТАРЫ

Компания терең жаңғырту-дан өткен Қазақстандағы ең ірі төрт МӨЗ бен Румыниядағы екі МӨЗ-ді бақылайды.

ЗАМАНАУИ КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ ЖҮЙЕСІ МЕН ОРНЫҚТЫ ДАМУ ҚАҒИДАПТАРЫН ҰСТАНУ

Орнықты даму ҚМГ-нің стратегиялық басымдықтарының бірі болып табылады.

МҮДДЕЛІ ТАРАПТАР ҮШІН ҚҰНДЫЛЫҚТАР

Елдің мұнай-газ саласының геологиялық-барлаудан бастап мұнай өнімдерін сатуға дейінгі әрбір сегментіндегі көшбасшылық және қатысу Компанияға мүдделі тараптардың кең ауқымы үшін құндылық құруға мүмкіндік береді. ҚМГ акционерлерге тұрақты төлемдерді жүзеге асырады, инвесторлар мен кредиторлар алдындағы міндеттемелерді тиісті түрде орындайды, ірі жұмыс беруші және салық төлеуші болып табылады, серіктестермен өзара тиімді ынтымақтастықты арттырады, әлеуметтік жобаларға инвестиция салады және экологиялық қауіпсіздіктің жоғары стандарттарын қамтамасыз етеді:

Акционерлерге арналған дивидендтер
 Ел бюджетіне төленетін салықтар мен басқа да міндетті төлемдер

82 МЛРД ТЕНГЕ
548 МЛРД ТЕНГЕ
>60 МЫҢ ОРЫН
21 МЛРД ТЕНГЕ

Мыңнан астам тұрақты жұмыс орны
 Қызметкерлерге әлеуметтік көмек

Жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттар шеңберіндегі әлеуметтік инвестициялар

4,5 МЛРД ТЕНГЕ

Ұлттық денсаулық сақтау жүйесі мен жергілікті атқарушы органдарға демеушілік көмек

6,2 МЛРД ТЕНГЕ

Сатып алу көлемі
 Жергілікті қамту үлесі

1 826 МЛРД ТЕНГЕ
82 %

¹ Дөңгелектеу салдарынан сандар қосылмауы мүмкін. ЕБИТДА корпоративтік орталықтың қызметін де қамтиды (-25 077 млн теңге, -61 млн доллар. АҚШ долл., -2% үлес ЕБИТДА) және басқалар (-7 959 млн. теңге, -19 млн. АҚШ доллары, -1% ЕБИТДА үлесі)

БӘСЕКЕЛЕСТІК АРТЫҚШЫЛЫҚТАР

ГЕОГРАФИЯЛЫҚ ОРНАЛАСУ БІРЕГЕЙЛІГІ

Қазақстан – елеулі ресурстық базасы бар, тиімді орналасқан және Еуропа мен серпінді дамып жатқан Азия нарықтарына, оның ішінде, Қытайға өнім жеткізуге бірегей мүмкіндігі бар ел.

Саяси және әлеуметтік тұрақтылық, табиғи ресурс қорларының өсуі мен өнеркәсіптік инфрақұрылымның серпінді даму нәтижесінде, соңғы 20 жылда Қазақстан экономикасы тоғыз есе өсті.

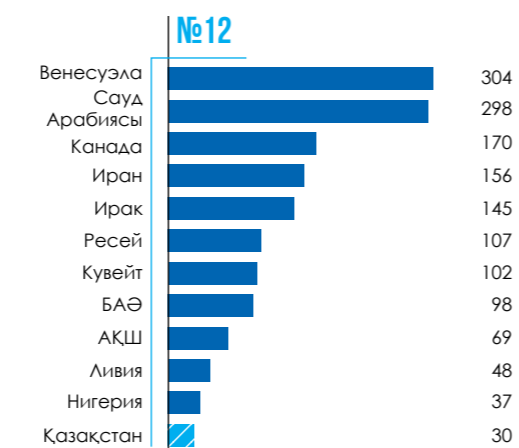
Қазақстанның ЖІӨ, млрд АҚШ

Дереккөз: Қазақстан Республикасының Статистика комитеті, Казахстан

Мұнай-газ саласы – Қазақстан экономикасының жетекші секторы. Мұнай-газ секторы елдің жиынтық салық түсімдерінің, сондай-ақ экспорттық кірісінің елеулі бөлігін өкеледі және тікелей шетелдік инвестициялардың үлкен бөлігі үшін мүдделілік секторы болып табылады. Соңғы онжылдықта Қазақстанның мұнай-газ саласына келінде 70 млрд. АҚШ доллары мөлшерінде тікелей шетелдік инвестициялар салынды. Энергетикалық индустрияның әлемдік көшбасшыларының ауқымды қатысуы инвесторлар үшін өңірдің тартымды екенін көрсетеді. 2019 жылы Қазақстан 1P санатындағы мұнай қорлары бойынша әлемде 12-ші орында болды.

2019 жылдағы 1P мұнай қорлары, млрд баррель

1. Дереккөз: BP «Statistical Review of World Energy»

×9

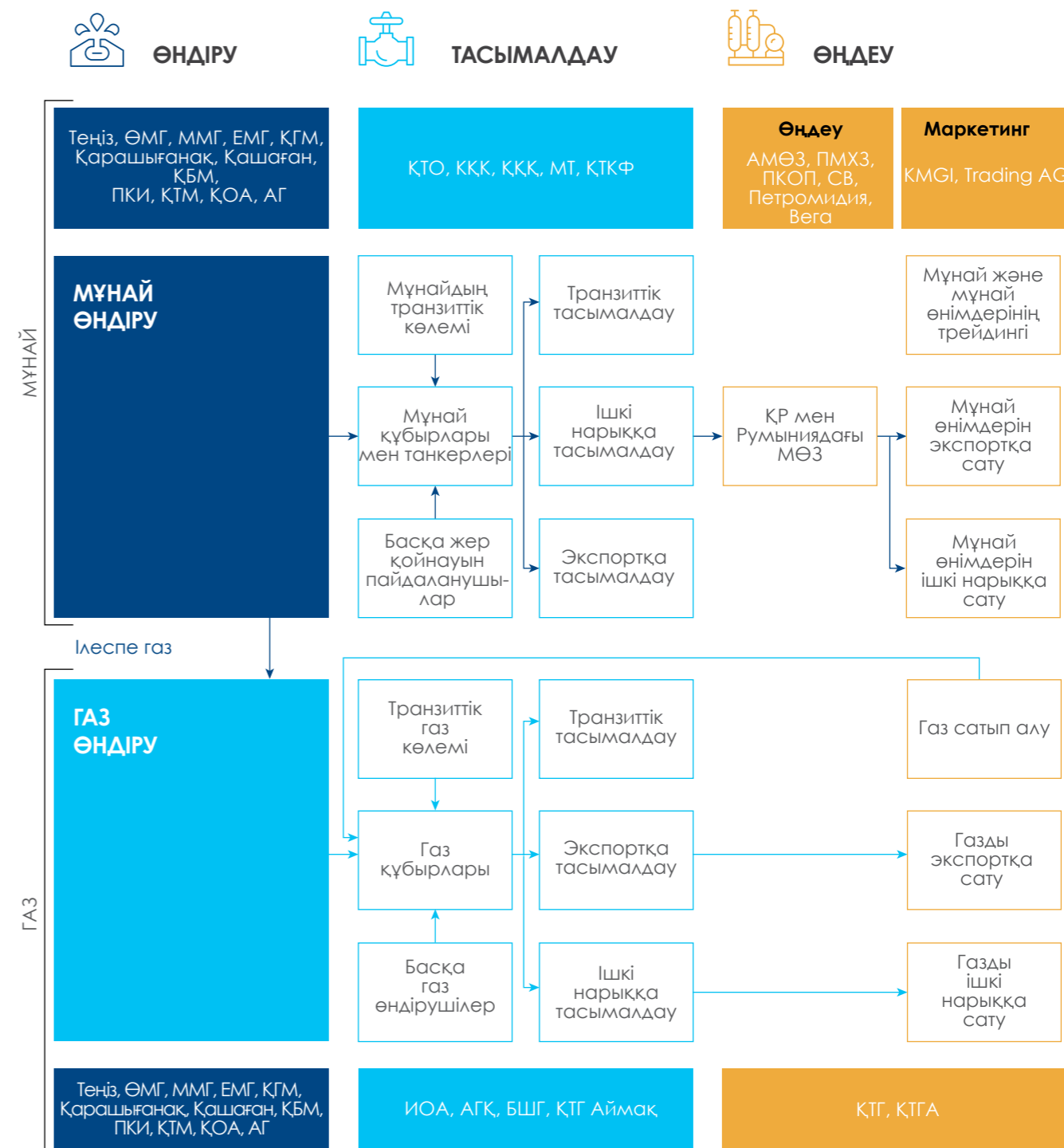
2000 жылдан бастап экономикалық өсу

ҚҰНДЫ ҚҰРУ ТІЗБЕГІНІҢ БАРЛЫҚ КЕЗЕҢДЕРІНДЕГІ ТОЛЫҚ ИНТЕГРАЦИЯ

ҚМГ қосылған құнды құру тізбегінің барлық кезеңдерінде толық интеграцияланған Қазақстанның мұнай-газ саласының ұлттық көшбасшысы болып табылады. Мұнай-газ саласының ұлттық көшбасшысы және тігінен интеграцияланған компания ретінде ҚМГ өзінің ұзақ мерзімді орнықты дамуы үшін тұрақты платформаға ие. ҚМГ активтері барлаудан, өндіруден, тасымалдаудан, өңдеу мен маркетингтен тұратын көмірсутектердің қосылған құнын құру тізбегінің толық циклін қамтиды. Қызмет Қазақстан мен Румыния аумағында жүргізіледі.

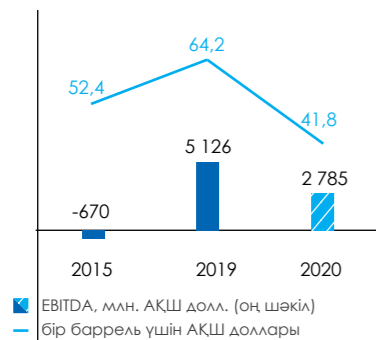
ҚМГ өндірістік тізбегі

ҚАРЖЫЛЫҚ ОРНЫҚТЫЛЫҚ

Бірнеше жыл бойы Компанияның қаржылық орнықтылығын қолдау бойынша ауқымды іс-шараларды іске асыру нәтижесінде Компания мұнайдың төмен бағасының алдыңғы кезеңдерімен салыстырғанда 2020 жылы жаңа сын-қатерлерге барынша дайын болды. Мысалы, Dated Brent мұнайының орташа бағасы жылдан жылға 34,8%-ке бір баррель үшін 41,8 АҚШ долларына дейін төмендегеннен кейін, 2020 жылы EBITDA көрсеткіші 2 785 млрд АҚШ долларын құрады. Бұл 2015 жылмен салыстырғанда, Dated Brent орташа бағасы жылдан жылға 47,1%-ке бір баррель үшін 52,37 АҚШ долларына дейін төмендегенін көрсетті, EBITDA көрсеткіші 670 млрд АҚШ доллары деңгейінде теріс болды.

EBITDA және Dated Brent мұнайының бағасы

Дереккөз: S&P Global Platts, Компанияның деректері

ӨНДІРУШІ АКТИВТЕРДІҢ ӨРТАРАПТАНДЫРЫЛҒАН ҚОРЖЫНЫ

ҚМГ-нің тартымды өсу әлеуеті бар мұнай мен газ өндіру активтерінің өртараптандырылған қоржыны бар.

Қазақстанда жаңа лицензиялар мен іске асырылатын мұнай-газ активтеріне бірегей қол жеткізу мүмкіндігі органикалық емес өсу үшін қосымша түрткі береді.

ҚМГ халықаралық компаниялармен ынтымақтаса отырып, көмір-сутектер өндіру көлемдерін өсіру перспективасымен әлемдік ауқымдағы ең ірі Теңіз, Қашаған, Қарашығанақ мұнай-газ жобаларына қатысады. Операциялық активтерді, негізінде, өндіру деңгейі тұрақты ескі кен орындары білдіреді, олардың өндіру тиімділігін арттыру Компания үшін маңызды міндеттердің бірі болып табылады.

25%

Қазақстанда мұнай мен конденсат өндіру

15%

Қазақстанда газ өндіру

22 ЖЫЛ

ҚМГ-нің мұнай және конденсат қорларының дәлелденген және жобаланған еселігі (2P)

ҚАЗАҚСТАННЫҢ МҰНАЙ МЕН ГАЗ ТАСЫМАЛДАУ СЕКТОРЫНДАҒЫ ЛИДЕРЛІК ОРЫН

ҚМГ үлесі елдің мұнай тасымалдау нарығында – 56% және газ тасымалдау нарығында – 77%.

Басқарылатын мұнай тасымалдау жүйесі өртараптандырылған және оның жоғары транзиттік және экспорттық әлеуеті бар. Секторға инвестиция салудың белсенді фазасы аяқталды және қазіргі бар қуаттар елде өсіп жатқан өндіру көлеміне қызмет көрсетуге арналған.

56%

Қазақстан Республикасының мұнай тасымалдау көлемінен

77%

Қазақстан Республикасының газ тасымалдау көлемдерінен

ЗАМАНАУИ КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ ЖҮЙЕСІ МЕН ОРНЫҚТЫ ДАМУ ҚАҒИДАТТАРЫН ҰСТАНУ

Орнықты даму ҚМГ-нің стратегиялық басымдықтарының бірі болып табылады. Соңғы бірнеше жылда Компания өзінің ESG-дамуында айтарлықтай жақсару жасады, бұған корпоративтік басқару жүйесін жетілдірудегі нәтижелермен қатар экологиялық және әлеуметтік көрсеткіштердің серпіні дәлел.

Компания үшін қоршаған ортаны қорғау бөлігіндегі басым бағыттар парниктік газдар шығарындарын басқару және газды алауда жағуды қысқарту, су ресурстарын, өндіріс қалдықтарын басқару, жерді қалпына келтіру және энергия тиімділігін арттыру болып табылады.

ҚМГ меритократия, әділдік пен объективтілік қағидаттарын қолдайды, әрбір қызметкерге жаңа жетістіктер үшін оңтайлы жағдай жасайды және әрқайсысының ҚМГ қызметіне қосқан үлесін әділ бағалайды. Компания корпоративтік мәдениет деңгейін жақсарту және әлеуметтік тұрақтылық пен өндірістік қатынастар деңгейін арттыру бойынша жоспарларды іске асырады.

ЗАМАНАУИ МҰНАЙ ӨҢДЕУ ЗАУЫТТАРЫ

Компания терең жаңғыртудан өткен Қазақстандағы ең ірі төрт МӨЗ бен Румыниядағы екі МӨЗ-ді бақылайды. Нәтижесінде, мұнай өңдеу тереңдігі ұлғайтылды және Қазақстан Республикасы ішкі нарығының сапасы жоғары ашық өнімдерге деген қажеттілігі толық қамтамасыз етілді. Сонымен қатар, өндірістік қуаттар мұнай өнімдерінің бір бөлігін экспорттауға мүмкіндік береді.

81%

ҚМГ Қазақстан Республикасының барлық ең ірі заманауи мұнай өңдеу зауыттарына

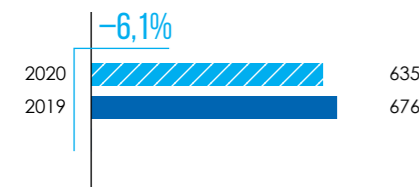
үлеспен қатысады

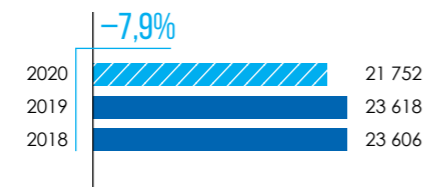
НЕГІЗГІ КӨРСЕТКІШТЕР

ОПЕРАЦИЯЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР

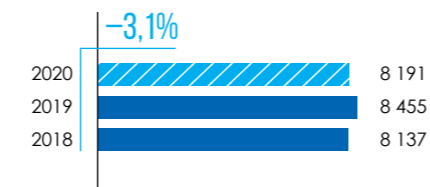
Көмірсутек қорлары (2P), б.м. млн тонна

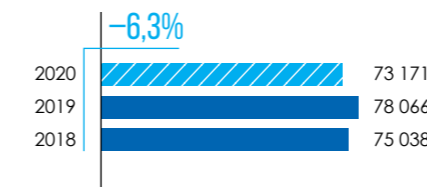
Мұнай және газ конденсатын өндіру, мың тонна

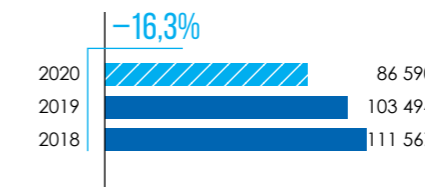
Табиғи және ілеспе газ өндіру, млн м³

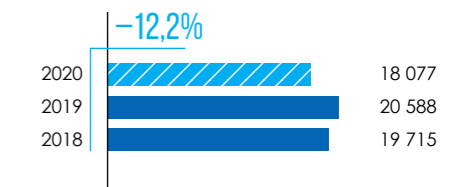
Мұнай тасымалдау, мың тонна

Газ тасымалдау, млн м³

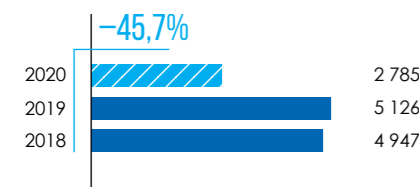
Мұнай өңдеу, мың тонна

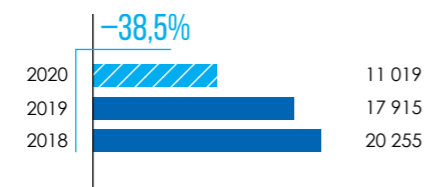
Анағұрлым егжей-тегжейлі ақпарат 48-бетте "Операциялық қызметке шолу"

ҚАРЖЫ КӨРСЕТКІШТЕРІ

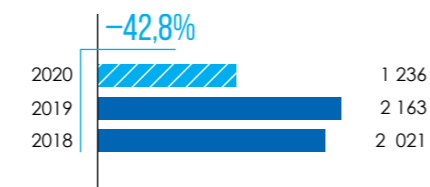
ЕБИТДА, млн АҚШ долл.

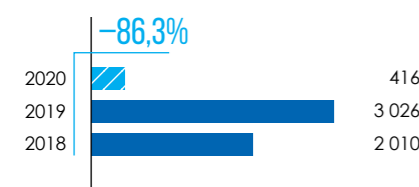
Түсім, млн АҚШ долл.

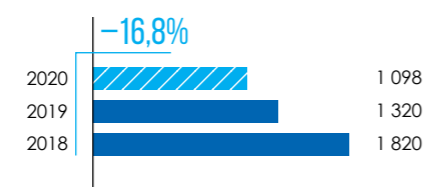
Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдастырылған компаниялардың кірісіндегі үлес, млн АҚШ долл.

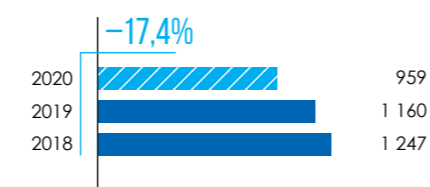
Таза пайда, млн АҚШ долл.

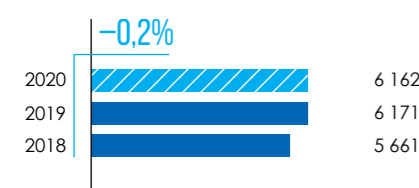
Есептеу әдісі бойынша күрделі салымдар, млн АҚШ долл.

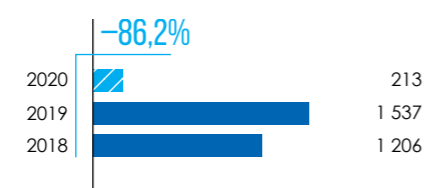
Кассалық әдісі бойынша күрделі салымдар, млн АҚШ долл.США

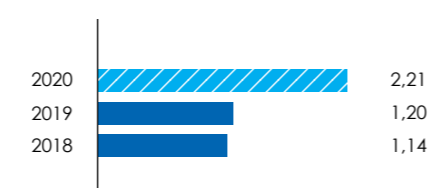
Таза қарыз, млн АҚШ долл.

Еркін ақша ағыны, млн АҚШ долл.

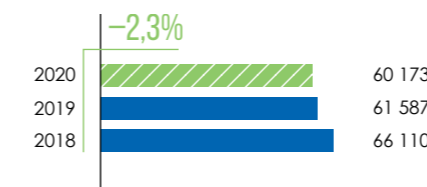
Таза қарыз / ЕБИТДА

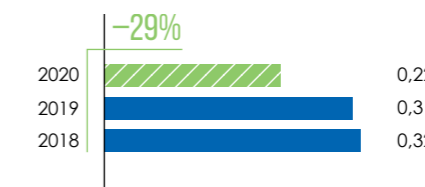
Анағұрлым егжей-тегжейлі ақпарат 76-беттегі «Қаржылық шолу» бөлімінде.

ӘЛЕУМЕТТІК КӨРСЕТКІШТЕР

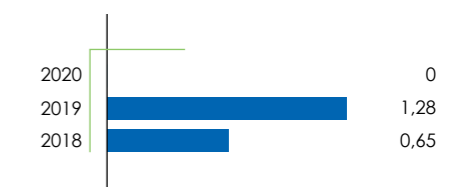
Қызметкерлердің іс жүзіндегі саны

Жұмыс уақыты жоғалған жазатайым жағдайлар коэффициенті (LTIR), 100 млн адам-сағат

Өлімге әкеп соққан жағдайлардың коэффициенті (FAR), 1 млн адам-сағат

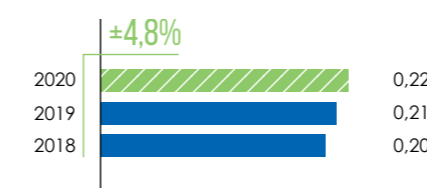

Анағұрлым егжей-тегжейлі ақпарат 88-бетте "Тұрақты дамуды қамтамасыз ету" бөлімінде.

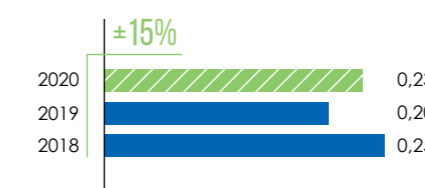
¹ 2020 жылы Компания қызметкерлердің іс жүзіндегі санын есептеу тәсілін қайта қарады (есепке 51% және одан астам қатысу үлесі бар шоғырландырылатын компаниялардың қызметкерлері енгізілген). Алдыңғы кезеңдердегі деректер де қайта есептелді.

ЭКОЛОГИЯЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР

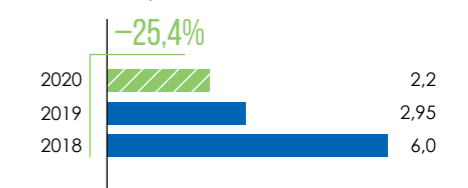
NOx шығарындылары, өндірілетін 1 мың тонна КСШ-ға шаққанда, тонна

SOx шығарындылары, өндірілетін 1 мың тонна КСШ-ға шаққанда, тонна

ІМГ жағу қарқындылығы, өндірілетін 1 мың тонна КСШ-ға шаққанда, тонна

Анағұрлым егжей-тегжейлі ақпарат 88-бетте "Тұрақты дамуды қамтамасыз ету" бөлімінде.

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ ТӨРАҒАСЫНЫҢ МӘЛІМДЕМЕСІ

ҚҰРМЕТТІ ИНВЕТОРЛАР, АКЦИОНЕРЛАР, ӘРІПТЕСТЕР МЕН СЕРІКТЕСТЕР!

Барлығымыз үшін 2020 жыл COVID-19 пандемиясының жаһандық сынағымен ерекшеленді және қиын жағдайда командалық жұмыстың беріктігі мен тиімділігін тексеруге айналды. ҚМГ өзінің орнықтылығын растап, біздің барлық стратегиялық маңызды бағыттардағы көпжылдық күш-жігеріміз осы күрделі кезеңде Компанияға жақсы қолдау көрсеткенін сіздерге хабарлауға қуаныштымын. Сондай-ақ, осы жылы бүкіл команданың Компания қызметін халықаралық нарықтар мен ел ішіндегі жағдайда жаңа шынайылықтарға және түзетілген үміттерге бейімдеу бойынша атқарған орасан зор жұмысын атап өткім келеді.

Дағдарысқа қарсы стратегия

Мемлекет мүдделерін білдіретін Қазақстанның мұнай-газ саласының көшбасшысы және маңызды әлеуметтік міндеттемелерге ие бола тұра, ҚМГ пандемия мен оның салдарының іс жүзінде барлық бағыттарындағы қызметіне теріс әсерін ерекше сезінді. Бұл – мұнай бағасының құлдырауы да, ОПЕК+ келісімінің шеңберінде өндіруді қысқарту бойынша өзіне қабылдаған міндеттемелер де, мұнай өнімдеріне деген сұраныстың төмендеуі де, көмірсүтектерді тасымалдау көлемінің азаюы да, карантиндік шектеулер де, сондай-ақ басқа да келеңсіз факторлар. Компанияның өндірістік және адами әлеуетін сақтай отырып, мұнайдың төмен бағаларына бейімделуін қамтамасыз ету мақсатында ҚМГ Директорлар кеңесі қысқа мерзімде 2020 және 2021 жылдарға арналған дағдарысқа қарсы кешенді шараларды әзірледі. Компания оларды кідіріссіз орындауға кірісті. Дағдарысқа қарсы шаралардың бес негізгі бағыты айқындалды: операциялық модель, операциялық тиімділік, қаржылық орнықтылық, инвестициялық қызмет пен цифрлық трансформация.

ҚМГ орталық аппаратының ұйымдық құрылымы оңтайландырылды, оның саны 34%-ке қысқартылды, ал департаменттердің саны үш есе азайды.

Қаржылық орнықтылықты арттыру аясында Компанияның шоғырландырылған борыш деңгейі 341 млн АҚШ долларына төмендеді. Сондай-ақ, оларды қайта қаржыландыру есебінен еурооблигациялар бойынша 907 млн АҚШ доллары сомасына біржолғы төлемдер кестесі тегістелді.

2020 жылы қоржындық және жобалық басқару бойынша тәсілдерді инвестициялық жобаларды іске асыруға енгізу процесі сәтті басталды. Қоржынды басқару жобаларды саралау арқылы жүзеге асырылады, соның есебінен жоғары тиімді стратегиялық маңызды жобаларға басымдық беріледі. Жобалар қоржынының басымдығына сондай-ақ цифрлық трансформация бойынша дағдарысқа

қарсы шаралар енгізілді, оның таза пайдасы 2020 жылы жоспарлы мөндерден 127%-ке асып, 9,3 млрд теңгені құрады. Сонымен қатар, активтердің дивестициясы үшін тізім кеңейтілді.

Дағдарысқа қарсы қабылданған шаралардың нәтижесінде, біз мұнай бағасы күрт құлдырағанда, дағдарысқа қарсы шараларды енгізбестен, бастапқы болжаммен салыстырғанда жыл қорытындылары бойынша неғұрлым жақсы қаржылық көрсеткіштерге қол жеткізе алдық. EBITDA көрсеткіші 2,8 млрд АҚШ долларына жетті. Еркін ақша ағыны оң нәтиже көрсетіп, 213 млн АҚШ долларын құрады, ал пандемия басталған кезде ол теріс болады деп болжанған.

Іске асырылып жатқан шаралардың табысты болуының маңызды көрсеткіші 2017-2019 жылдары борыш деңгейін бақылау және қысқарту, біржолғы ірі өтеуді уақытылы қайта қаржыландыру, ковенанттар пакетін жақсарту, өтімділікті басқаруды арттыру, шығындарды оңтайландыру және тұтастай алғанда Компанияның қаржылық орнықтылығын нығайту жөніндегі жұмыстың арқасында Moody's, Fitch және S&P-ден Компанияның кредиттік рейтингтерін сақтау болып табылады.

Қауіпсіздік

2020 жылы ҚМГ-де еңбек қызметіне байланысты өліммен аяқталған жазатайым оқиғалар болмағанын қуана хабарлаймын. Бұл көрсеткішке ҚМГ тарихында алғаш рет қол жеткізілді. Бұл жетістікке уақыт жоғалту оқиғаларының 29% қысқартуы қосылды. ҚМГ IOGP-ге кірген сәттен бастап алғаш рет ҚМГ-дегі жарақаттану деңгейі IOGP орташа көрсеткіштерінен төмен болды. Біз ҚМГ-нің әрбір қызметкері әрбір жұмыс күнінің соңында өз отбасына аман-есен оралуы үшін елеулі қадамдар жасаймыз. Басшылық пен қызметкерлерге осы жағдайды жасауға бағытталған күш-жігері үшін шынайы алғысымды білдіремін.

Орнықты даму

Биылғы жылы біз орнықты даму саласындағы өткен жылдардың оң нәтижелерін сақтап қана қоймай, бұл үшін, аса қолайсыз жағдайларға қарамастан, осы салада елеулі прогреске қол жеткіздік. Корпоративтік басқару және орнықты даму саласындағы үздік тәжірибелерді енгізу Компанияның стратегиялық басымдықтарының бірі болып табылады. ҚМГ БҰҰ Жаһандық шартының 10 қағидатын және орнықты дамудың 17 жаһандық мақсатын ұстану бойынша белсенді жұмысын жалғастыруда. Анағұрлым тиімділік үшін біз 2020 жылы орнықты даму

қағидаттарын 2028 жылға дейін Компанияның күнделікті өміріне үш кезеңдік енгізу жөніндегі кешенді жоспарды әзірледік. Бірінші кезеңде алты басым мақсат таңдалды, оларға ҚМГ таяудағы бес жыл ішінде шоғырланатын болады, оның ішінде адамдардың денсаулығы, энергия тиімділігі, экономикалық өсу, экология, инновациялар және климаттың өзгеруіне қарсы күрес.

Алғаш рет Директорлар кеңесі 2020 жылы Басқарма мүшелері қызметінің негізгі корпоративтік көрсеткіштеріне ESG рейтингі бойынша көрсеткішті енгізді. Осылайша, әрбір қызметкер өз қызметінде орнықты даму мақсаттарын іске асыруға уәжді түрде тартылуы үшін Компанияның стратегиялық мақсатын менеджмент деңгейіне каскадтау қамтамасыз етілді.

Сондай-ақ, есепті жылы CDP (Carbon Disclosure Project) есептілігі кеңейтілгенін атап өткім келеді. Су ресурстарын басқару жөніндегі деректер алғаш рет 2019 жылдың қорытындылары бойынша су қауіпсіздігі жөніндегі сауалнама шеңберінде CDP алаңында жарияланды. Бұл ретте біз қатарынан екі жыл бойы CDP Климаттық сауалнамасы шеңберінде парниктік газдар шығарындылары бойынша есепті жариялап жатырмыз, оған парниктік газдардың тікелей және жанама шығарындыларының көлемі туралы деректер, парниктік газдар шығарындыларын басқару мәселелері, негізгі тәуекелдер мен мүмкіндіктер кірді.

Іске асырылып жатқан іс-шаралардың дұрыстығын растау үшін біз Sustainalytics халықаралық рейтингтік агенттігінің бағалауынан 100-ден 69 балл деңгейінде сәтті өттік, бұл Компанияның орнықты даму саласындағы айтарлықтай жоғары көрсеткіштерін көрсетеді. ҚМГ ESG-рейтингісін құраушылар бөлігінде мынадай бағалар алды: экологиялық құраушы 69, әлеуметтік – 70, корпоративтік басқару – 67 деңгейінде.

Бұдан басқа, ҚМГ 34,5 балл ESG-тәуекел-рейтингісін алды, бұл басқарылмайтын ESG-тәуекелінің жоғары деңгейін көрсетеді. Компания тәуекел деңгейі бойынша бес санаттың төртіншісіне кірді. Sustainalytics сарапшылары ҚМГ-дегі ESG-тәуекелдерді басқаруды "мықты" деп бағалады.

Компанияның даму перспективалары

Өткен жыл мұнай компанияларының мұнай бағасының құбылмалылығына жоғары тәуелділігін тағы да көрсетті. Тігін интеграцияланған компания ретінде ҚМГ мұнай бағасының құлдырауының теріс салдарын азайта алды. Алайда, ұзақ мерзімді перспективада, қазіргі даму бағыттарымен қатар, Компанияның құнын арттыратын және ақша ағындарын тұрақтандыратын қызметтің жаңа бағыттарын дамытуға стратегиялық орындылығы мен дайындығы туындайды.

World Oil Outlook 2045 есебінде мұнай экспорттаушы елдер ұйымының (ОПЕК) бағалауына сәйкес болжамды кезеңде сұраныстың ең жоғары өсім мұнай тұтыну құрылымының мұнай-химия секторында. ҚМГ қазірдің өзінде мұнай-химия өнімдерін (бензол мен парацетил) өндіруді игеруде, сондай-ақ "Самұрық-Қазына" АҚ сенімді басқарушысы ретінде мұнай-газ химиясы бойынша жобаларға (KPI, KLPE) полиэтилен және полипропилен өндіру бөлігінде қатысады.

¹ Ағылш. The International Association of Oil & Gas Producers — Халықаралық мұнай және газ өндірушілерінің қауымдастығы.

Мұнай және газ-химия өнімдерінің басқа түрлерін өндіруді ҚМГ перспективалық даму жобалары ретінде алдын ала зерделейді.

2020 жылғы дағдарыс мұнай-газ саласындағы энергетикалық компанияларға жаңартылатын энергия көздері мен декарбонизация жобаларын дамыту арқылы көміртек ізін азайту бойынша стратегияларын қайта қарау үшін қосымша серпін берді. Еуропалық Одақ әзірлейтін "Жасыл мәміле" (Green Deal) бағдарламасы шеңберінде, Еуропалық Одаққа импортталатын көміртек ізі үлкен өнімге көміртек салығын енгізуді көздейтін Траншекаралық көміртек реттеу тетігін (Carbon Border Adjustment Mechanism, CBAM) ескере отырып, ҚМГ жаңғыртылатын энергия көздері (ЖЭК) және декарбонизация технологиялары жобаларын іске асыру, сондай-ақ парниктік газдар шығарындыларына көміртек бірліктерінің саудасы арқылы жаңғыртылатын энергия көздерін дамыту және қоршаған ортаға шығарындыларды азайту перспективаларын зерделеуге кірісті.

Компанияның қаржылық орнықтылығын сақтай отырып, өз құнын ұлғайту ниеті перспективалы жобаларды қаржыландырудағы маңызды құрамдас бөлік болып табылады. Бұл Компанияның шығыстар деңгейі оның кірісімен өтелуі керек екенін, ағымдағы борыштық жүктеменің азаюы тиіс екенін білдіреді, ал қосымша борыштық қаражатты пайдалану жоғары табысты жобаларды, ЖЭК дамыту және қоршаған ортаға шығарындыларды азайту жобаларын, оның ішінде біріктіру мен сатып алу мәмілелерін қаржыландырумен ғана мүмкін болады.

2020 жылды қорытындылай келе, дағдарысқа қарсы шараларды іске асыру шеңберінде қойылған міндеттер мен сын-тегеуріндерді жеңе алатын Компания Басқармасының маңызды жұмысын, сондай-ақ алдыңғы қатарда нақты міндеттерге тап болып, оларды күн сайын шешетін ҚМГ компаниялар тобының барлық қызметкерлерінің жұмысын атап өткім келеді. Баршаңызға келесі жылы да біздің ортақ және стратегиялық маңызды ісімізде жоғары қарқынды бәсеңдетпеуін тілеймін.

Кристофер Уолтон,

«ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ
Директорлар кеңесінің
төрағасы

« 2020 жылды қорытындылай келе, дағдарысқа қарсы шараларды іске асыру шеңберінде қойылған міндеттер мен сын-тегеуріндерді жеңе алатын Компания Басқармасының маңызды жұмысын, сондай-ақ алдыңғы қатарда нақты міндеттерге тап болып, оларды күн сайын шешетін ҚМГ компаниялар тобының барлық қызметкерлерінің жұмысын атап өткім келеді.

БАСҚАРМА ТӨРАҒАСЫНЫҢ МӘЛІМДЕМЕСІ

ҚҰРМЕТТІ АКЦИОНЕРЛЕР, ИНВЕТОРЛАР МЕН СЕРІКТЕСТЕР!

Бүкіл әлем және мұнай-газ саласы үшін 2020 жыл ерекше есте қалады. COVID-19 пандемиясы және соның салдарынан энергия ресурстарына деген сұраныстың төмендеуі, сондай-ақ ОПЕК+ келісімінің шеңберінде қабылданған шектеулер негізгі өндірістік көрсеткіштердің төмендеуіне әкеп соқты. Өткен жылдардың орнықтылығын қамтамасыз ету бойынша жүйелі жұмыстың жинақталған жетістіктері және Компанияның бүкіл командасының үйлестірілген кешенді іс-қимылы бізге орнықтылықты сақтап, осы жылдың негізгі қиындықтарымен күресуге көмектесті. Сонымен қатар, біз COVID-19-ға қарсы жалпы күресте өз үлесімізді қосып, қолымыздан келгенше көмек көрсете алдық.

Елдің мұнай-газ саласында көшбасшылық позицияны сақтау

2020 жылдың қорытындылары бойынша мұнай және конденсат өндіру көлемі 21,8 млн тоннаны немесе тәулігіне 445 мың баррельді құрады, бұл негізінен ОПЕК+ келісімі шеңберінде өндіруді шектеу бойынша өзіне қабылданған міндеттемелерге байланысты, сондай-ақ жетілген кен орындарында өндіру деңгейінің өздігінен төмендеу нәтижесінде өткен жылдан 7,9%-ке кем. ҚМГ пандемияға дейінгі 2020 жылға арналған бастапқы жоспармен салыстырғанда мұнай мен конденсат өндіруді 1,3 млн тонна көлемінде қысқарту бойынша өзіне алған міндеттемелерін толық орындады.

Өндіру деңгейінің төмендеуімен қатар өндіруде жағымды оқиғалар да бар: біз 2020 жылғы желтоқсанда Ақтөбе облысындағы Шығыс Өріктау кен орнында екі ұңғыманы тәжірибелік пайдалануға енгіздік. Бірінші фаза сәтті аяқталған және экономикалық конъюнктура қолайлы болған жағдайда Өріктау кен орындары тобының 58 ұңғымасын пайдалануды, сондай-ақ бірқатар өндірістік объектілерді салуды көздейтін екінші фазаны іске асыру мүмкіндігі қаралатын болады. Жобаны толық ауқымды іске асыру жағдайында күтілетін өндіру жыл сайын 1,5 млрд м3 газ бен 500 мың тонна мұнайға жетуі мүмкін.

Сондай-ақ, қолданыстағы геологиялық-барлау жобалары шеңберіндегі жетістіктерді атап өткім келеді. Биылғы жылы юра шөгінділерінен Шығыс Бектұрлы учаскесіндегі іздеу ұңғымасынан тәулігіне 85

тоннаға дейін дебитпен сусыз мұнайдың фонтандық ағынын алуға мүмкіндік туды. Жете барлау жобаларының арасында "Ембімұнайгаз" АҚ-тың Сағидолла Нұржанов кен орнында тәулігіне 70 тонна дебитпен триас шөгінділерінен сусыз мұнайдың фонтандық ағынын алуды атап өтуге болады.

Мұнайды магистральдық және теңіз арқылы тасымалдау көлемі 6,3%-ке төмендеп, 73,2 млн тоннаны құрады. Төмендеу "СНПС-Ақтөбемұнайгаз" АҚ-тан 2020 жылғы қаңтарда мұнайдағы хлорорганикалық қосылыстардың шектен тыс асып кетуінің анықталуына, ОПЕК+ келісімінің аясында өндірудің төмендеу салдарынан жүк жөнелтушілердің мұнай құбырлары жүйесіне мұнай тапсыру көлемінің төмендеуіне байланысты болды. 2018 жылы басталған Кеңқияқ-Атырау мұнай құбыры реверсіннің жобасы аясында бірінші іске қосу кешенінің объектілері іске қосылды және екінші іске қосу кешені объектілерінің құрылысы аяқталды. Барлық жобаны аяқтау 2021 жылдың 2-тоқсанында жоспарлануда.

Магистральдық газ құбырлары арқылы газ тасымалдау көлемі 16,3%-ке 86,6 млрд м3-ге дейін азайды. Төмендеу негізінен транзиттік көлемдердің және газдың экспорттық жеткізілімдерінің азаюына байланысты болып отыр. 2020 жылы Бейнеу-Бозой-Шымкент магистральдық газ құбыры 15 млрд м3 көлемінде өзінің толық жобалық қуатына шықты, ол елдің батыс кен орындарынан оңтүстік өңірлерді табиғи газбен қамтамасыз етеді және газды экспорттық жеткізуді өртараптандырады.

Компанияның қазақстандық және румын зауыттарында мұнай өнімдерін өндіру көлемі 12,5%-ке азайып, 16,8 млн тоннаны құрады, оның ішінде қазақстандық МӨЗ 11,7 млн тонна мұнай өнімдерін өндірді. Қазақстанның барлық қалаларында карантиндік шаралардың енгізілуіне байланысты 2020 жылы мұнай өнімдерінің негізгі түрлеріне сұраныс төмендегенін көрсетті, бұл қазақстандық МӨЗ өндірістік қызметіне әсер етті. Тауарбастылықты болдырмау үшін мұнай өңдеу және мұнай өнімдерін өндіру көлемдері төмендетілді, бұл ретте өндіріс тоқтатылған жоқ, МӨЗ жүктемелері сұраныстың қажетті көлеміне сәйкес теңдестірілді.

Қатарынан екі жыл бойы біз көмірсутек қорларын PRMS . халықаралық стандарттарына сәйкес жариялап жатырмыз. 2020 жылдың соңында ҚМГ дәлелденген және ықтимал көмірсутек қорлары (2P) б.з. 635 млн тоннаны (б.з. 4 894 млн барр) құрады. бұл жетілген кен орындарында өндірудің табиғи құлдырауына, сондай-ақ мұнайдың болжамды бағасының төмендеуіне және айырбастау бағамының құбылмалылығына байланысты, өткен жылғы көрсеткіштермен салыстырғанда, 6,1%-ке төмен.

Дағдарысқа қарсы шараларды іске асыру

Компанияның күрделі интеграцияланған өндірістік тізбегі бар қызметінің ауқымы, көптеген адамдарды өндірістік қызметке тарта отырып, ҚМГ-нің елеулі экономикалық және әлеуметтік ролі пандемия жағдайында қаржылық және өндірістік сипаттағы елеулі сынақтар тудырды. Пандемияның теріс салдарын еңсеру мақсатында 2020 және 2021 жылдарға арналған дағдарысқа қарсы шаралар іске асырылуда, олар Компанияға дағдарыстың әсерін едәуір жеңілдетуге, орнықтылық пен болашақ даму әлеуетін сақтауға мүмкіндік берді.

Компания эпидемиологиялық жағдайға және мұнай бағасының құлдырауына қарамастан, өзінің барлық бағыттарында өндірістік процестің үздіксіздігін қамтамасыз етті. Бизнес-процестерді оңтайландыру шеңберінде Корпоративтік орталықта, сондай-ақ ЕТҰ деңгейінде процестерді бюрократиясыздандыру бойынша қосымша шаралар қабылданды. Операциялық тиімділікті арттыру мақсатында ұңғымалардың рентабельді емес қоры тоқтатылды.

Өзіндік құн құрамындағы бақыланатын шығындарды оңтайландыруға және тұрақты шығындар үлесін азайтуға ерекше назар аударылды. Сондай-ақ, жоспарлы шығындар 147 млрд теңгеге қысқартылды, оның ішінде күрделі шығындар 103 млрд теңге, операциялық шығыстар 27 млрд теңге, әкімшілік шығыстар 17 млрд теңге болды.

ҚМГ компаниялар тобының 2020 жылғы шоғырландырылған берешегі 341 млн АҚШ долларына төмендеді. Сондай-ақ бірлескен кәсіпорындар деңгейінде 1,1 млрд АҚШ долл. астам сомаға берешектің төмендеуі қамтамасыз етілді, оның жартысынан көбі Солтүстік Каспий жобасы шеңберінде өнімді бөлу туралы келісімде ҚМГ мүдделерін білдіретін «ҚМГ Қашаған Б.В.» компаниясына тиесілі. ҚМГ-нің 907 млн АҚШ долл. сомасына еурооблигациялары табысты қайта қаржыландырылды, соның нәтижесінде жақын уақытта берешекті ірі бір жолғы төлеу мәселесі шешілді. Келесі ірі өтеу тек 2025 жылы болады.

Пандемия жағдайында цифрлық трансформация жобалары өз өзектілігін арттырды. Төрт жоба іске қосылды, олардың ішінде "АВАІ" ақпараттық жүйесін енгізу", "Мұнай өңдеу зауыттарында инженерлік модельдеу жүйесін енгізу", "ҚМГ көпфункционалды жалпы қызмет көрсету орталығын құру" мен "Сапарларды басқару". Аталған жобаларды енгізуден күтілетін оң нәтиже 72,4 млрд теңгені құрайды.

Қызметкерлер мен олардың отбасыларының денсаулығы мен қауіпсіздігіне назар аударып, COVID-19 ауруын азайту және оның таралуын, сондай-ақ өндірістік процестерге тигізетін әсерін азайту үшін Компания барлық қажетті шараларды қабылдады, тиісті әдістемелік және директивалық құжаттар әзірленді және енгізілді, арнайы іс-шаралар жоспарлары әзірленді және бекітілді.

Орнықты даму жөніндегі іс-шараларды іске асыру

Өндірістік және қаржылық мақсаттарға қол жеткізумен қатар, Компания басшылығының алдында ҚМГ-нің күнделікті өміріне тұрақты даму қағидаттарын енгізу және тиісті іс-шараларды іске асыру бойынша маңызды міндет тұр.

Компания үшін қоршаған ортаны қорғау бөлігіндегі басым бағыттар парниктік газдар шығарындыларын басқару және газды алауда жағуды қысқарту, су ресурстарын мен өндіріс қалдықтарын басқару, жерді қалпына келтіру және энергия тиімділігін арттыру болып табылады. ҚМГ мен оның ЕТҰ басшылығы қоршаған ортаның ластануына байланысты шығындар мен залалдарға қатысты нольдік төзімділік қағидатын ұстанады. 2015 жылы ҚМГ Дүниежүзілік Банктің 2030 жылға қарай ілеспе мұнай газын тұрақты жағуды толық тоқтату жөніндегі бастамасын қолдады.

Компанияның энергия үнемдеу және энергия тиімділігі бөлігінде біз технологиялық жабдықты жаңғыртуға, энергия үнемдеу технологияларын енгізуге, жылу энергиясын өндіру мен тұтынуды оңтайландыруға, сондай-ақ меншікті, оның ішінде ілеспе мұнай газын пайдалана отырып, генерация көздерін дамытуға ұмтыламыз.

Біздің парниктік газдар шығарындыларын азайту міндеттеріміздің бірі ілеспе мұнай газын пайдалы қолдануды және кәдеге жаратуды арттыру, алауда жағуды барынша азайту болып табылады. Шикі газды дамыту және қайта өңдеу бағдарламаларының орындалған іс-шараларының нәтижесінде ілеспе мұнай газын кәдеге жарату 2020 жылы 98%-ті құрады, ал газды жағу көрсеткіші өндірілген көмірсутек шикізатының 1 мың тоннасына шаққанда 2,2 тонна деңгейінде болды, бұл 2019 жылғы көрсеткіштен 24%-ке және салалық орташа көрсеткіштен 79%-ке төмен.

Өндірістік объектілерде айналыстағы барлық қалдықтарды, оның ішінде мөрдгерлік ұйымдардың қалдықтарын тұрақты есепке алу және бақылау жүзеге асырылады, олардың түзілу көлемін азайту жөніндегі іс-шаралар жүргізіледі, жыл сайын жаңадан түзілген, жинақталған және тарихи қалдықтарды қайта өңдеу және кәдеге жарату жөніндегі жұмыстар қаржыландырылады. Осы мақсаттарға 2020 жылы Компания 13 млрд теңгеден астам қаржы бөлді.

Табиғи көздерден су тартуды азайтуға және азайтуға бағытталған жобалар іске асырылуда. Мысалы, механикалық тазарту құрылыстарын, биологиялық тазарту құрылыстарын, булану алаңдарын қайта жаңартуды және жете тазарту қондырғысын салуды қамтитын "Тазалық" жобасы. Сондай-ақ, Маңғыстау облысының Кендірлі демалыс аймағы ауданында тұщыландыру қондырғыларын салу жобасын айтуға болады.

Соңғы екі жылда Компанияның еншілес кәсіпорындарының еңбек ұжымдарының арасында наразылық акциялары немесе ереуілдер болған жоқ. Бұған еңбек ұжымдары арасында әлеуметтік тұрақтылықты сақтау және ҚМГ өндірістік қатысатын өңірлерде халықтың әлеуметтік әл-ауқатын жақсарту бойынша кешенді жұмыстың арқасында қол жеткізілді.

2020 жылғы қарашада "Самұрық-Қазына" АҚ әлеуметтік өзара іс-қимыл және коммуникациялар орталығы жүргізген зерттеу нәтижелері бойынша ҚМГ компанияларының тобы бойынша әлеуметтік әл-ауқат индексі 2019 жылғы 72%-тен 2020 жылы 74%-ке дейін өсті

Жылдың маңызды жетістігі – еңбек қызметіне байланысты өліммен аяқталған жазатайым оқиғалардың болмауы. Бұл нәтижеге Компания тарихында алғаш рет қол жеткізілді. Бұдан басқа, жазатайым оқиғалардың саны айтарлықтай төмендеді, бұл ретте ҚМГ-нің жарақаттылық коэффициенті алғаш рет IOGP салалық орташа көрсеткіштерінен төмен болды.

Компанияның ел өміріне қосқан үлесі

Ірі салық төлеушісі ретінде Компания 2020 жылы ел бюджетіне 548 млрд теңге мөлшерінде салықтар мен басқа да міндетті төлемдер төледі. Акционерлерге төленген дивидендтер мөлшері 82 млрд теңгеге жетті.

Компания өзінің өндірістік және қаржылық тиімділігіне деген ұмтылысында жауапты әлеуметтік саясатты жүргізеді. Биыл қызметкерлерге көрсетілген әлеуметтік көмек 21 млрд теңгені құрады. Жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттар аясындағы әлеуметтік инвестициялар 4,5 млрд теңгеден асты. COVID-19 пандемиясымен жалпы күрес аясында Компания өз тарапынан ұлттық денсаулық сақтау жүйесі мен жергілікті атқарушы органдарға 6,2 млрд теңге көлемінде демеушілік көмек көрсетті. Компанияның елдің әлеуметтік өміріне жауапты қатынасы болашақта да жалғасатын болады.

Өткен жылды қорытындылай келе, үйлесімді командалық жұмыс пен Компанияның әрбір қызметкерінің өз ісіне деген адалдығы есебінен қиындықтарды сәтті еңсеруге қол жеткізілгенін ерекше атап өткім келеді. Барлық қызметкерлерге олардың үлкен еңбегі үшін алғысымды білдіремін, бұл тек сынақтан өтуге ғана емес, сонымен қатар болашақта Компанияның одан әрі дамуына мүмкіндік береді.

Алик Айдарбаев,

«ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ
Басқармасының төрағасы

¹ Ағылш. Petroleum Resources Management System — Мұнай ресурстарын басқару жүйесі.

СТРАТЕГИЯ

НАРЫҚҚА ШОЛУ

МАКРОЭКОНОМИКА ЖӘНЕ ЖАҒАНДЫҚ ТРЕНДТЕР

ЖАҒАНДЫҚ ҮРДІСТЕР ЖӘНЕ ОЛАРДЫҢ ҚМГ СТРАТЕГИЯСЫН ІСКЕ АСЫРУҒА ӘСЕРІ

САЛА ҮШІН СЫН-ТЕГЕУРІН

- ◆ COVID-19 пандемиясы және мұнайға деген әлемдік сұраныстың төмендеуіне ұзақ мерзімді әсер ету.
- ◆ Мұнай бағасының құбылмалылығы.
- ◆ Ұзақ мерзімді перспективада энергетикалық ресурстарды тұтыну құрылымының өзгеруі.
- ◆ Әлемдік газға деген сұраныстың ұзақ мерзімді өсуі, оның ішінде өсудің негізгі драйвері — Қытайдағы газға деген сұраныс. Долгосрочный рост спроса на продукцию нефтегазохимии.

ЖАҒАНДЫҚ ТРЕНДТЕР

ӘЛЕМДІК ОТЫН-ЭНЕРГЕТИКАЛЫҚ ТЕҢГЕРІМ ҚҰРЫЛЫМЫНЫҢ ӨЗГЕРУІ

ТРЕНДКЕ ҚОЙЫЛАТЫН КОМПАНИЯ СТРАТЕГИЯСЫНА ҚОЙЫЛАТЫН ТАЛАПТАР

- ◆ 2020-2021 жылдарға арналған дағдарысқа қарсы шараларды іске асыру.
- ◆ Мұнай мен газ жеткізу нарығын кеңейту және өртараптандыру
- ◆ Қазіргі бар бизнес ішіндегі құн тізбегін кеңейту және мұнай-газ химиясының бизнес-сегментін дамыту

- ◆ Цифрлық технологияларды дамыту және қолдану
- ◆ Бизнес-процестерді цифрландыру және автоматтандыру

ЦИФРЛАНДЫРУ

- ◆ Инвестициялық қоғамдастықта тұрақты даму мен ESG-дің өсіп жатқан маңыздылығы

ОРНЫҚТЫ ДАМУ ЖӘНЕ ESG-ФАКТОРЛАР

- ◆ Мұнай-газ саласындағы "көміртекті бейтараптыққа" көшу тренді

БАЛАМАЛЫ ЭНЕРГИЯ КӨЗДЕРІ, КӨМІРТЕКТІ БЕЙТАРАПТЫҚ

- ◆ "Барлау мен өндіруге" және "Өңдеуге" баса назар аудара отырып, цифрландыруды өндірістегі нақты бизнес-проблемаларды шешуге, сондай-ақ ҚМГ компанияларының тобында нақты шешімдерді қалыптастыруға шоғырландыру.

- ◆ Орнықты даму қағидаттарын негізгі бизнес-процестерге интеграциялау

- ◆ ЖЭК секторын дамыту және декарбонизациялау арқылы құн тізбегін кеңейту және өртараптандыру.

1. COVID-19 пандемиясы және мұнайға деген әлемдік сұраныстың төмендеуіне ұзақ мерзімді әсер ету

2020 жылы сұйық отынды жеткізу және тұтыну балансының динамикасы екі түрлі кезеңмен ұсынылды. Негізгі факторлар – жаһандық COVID-19 пандемиясы, оның экономикаға әсері және ОПЕК+ үйлестірілген іс-әрекеттері.

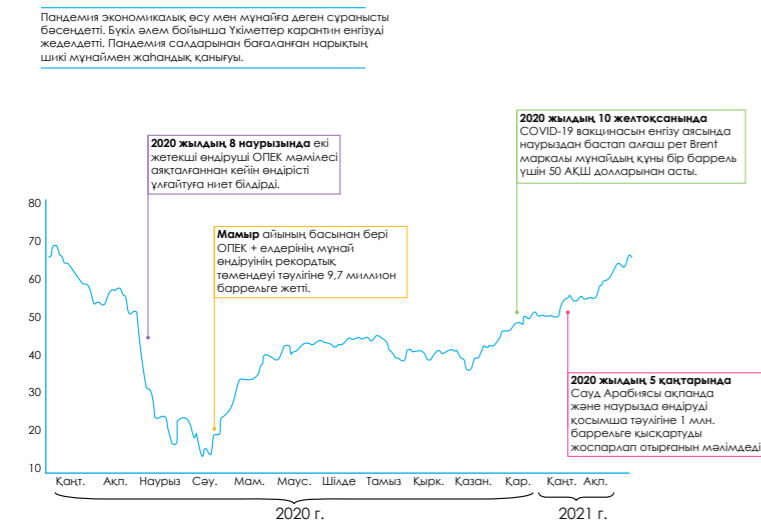
2020 жылғы қаңтардан бастап мамырға дейін мұнайға деген сұраныстың төмендеуі қарқыны мұнай өндірісінің төмендеуіне асып түсті. Қорлардың едәуір өсуі мұнай бағасының төмендеуіне ықпал етті. 2020 жылдың екінші жартысында мұнай тұтынуды қалпына келтіру, ОПЕК+ келісімі аясында өндірісті қысқарту, АҚШ-та шикі мұнай өндіруді төмендету мұнай бағасын қолдады.

АҚШ энергетикалық ақпарат басқармасының (The U.S. Energy Information Administration, EIA) 2021 жылғы 12 қаңтардағы алдын ала бағалауына сәйкес 2020 жылы сұйық отынды әлемдік тұтыну, өткен жылмен салыстырғанда, тәулігіне 9 млн баррельге төмендеді. Бұл 1980 жылдан басталатын EIA мәліметтері бойынша жыл сайынғы ең маңызды төмендеу болып табылады.

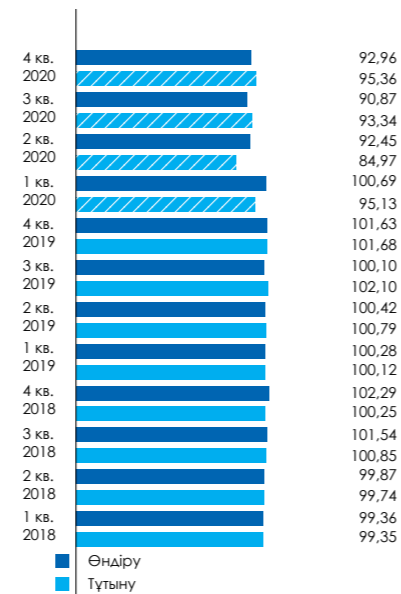
2. Мұнай бағасының құбылмалылығы

2020 жылы орташа есеппен Dated Brent маркалы мұнай бағасы 41,84 АҚШ доллары деңгейінде саудаланып, 2019 жылмен салыстырғанда, 34,8%-ке төмендегенін көрсетті, пандемияның әлемдік экономикаға әсерін, карантиндік шектеулердің салдарынан мұнайға деген сұранысты көрсетті. ОПЕК+ келісімі шеңберінде өндіруді қысқарту жөніндегі шаралар және нарықтың елдерде жаппай вакцинациялауға назары 2020 жылдың аяғында және 2021 жылдың басында мұнай бағасына қолдау көрсетті.

Brent маркалы мұнайдың 2020-2021 жылдардағы бағасы, АҚШ долл. бір баррель үшін

2018–2020 жж. сұйық отынды өндіру және тұтыну, тәулігіне млн барр.

Дереккөз: АҚШ Энергетикалық ақпарат басқармасы

ҚМГ-нің даму басымдықтары

ҚМГ-нің қалыптасқан өзгерістерге жедел ден қоюы мақсатында 2020-2021 жылдарға арналған дағдарысқа қарсы шаралар әзірленіп, бекітілді, олар Компанияның өндірістік және кадрлық елеулетін мүмкіндігінше барынша сақтай отырып, мұнайдың төмен бағасына бейімделуін ғана емес, сонымен қатар ҚМГ дағдарыс аяқталғаннан кейін басталатын ресурстарды, технологиялар мен құзыреттерді жинақтауды да көздейді.

2020-2021 жылдарға арналған дағдарысқа қарсы шаралар туралы толығырақ ақпарат "COVID-19 әсері және дағдарысқа қарсы шаралар" бөлімінде.

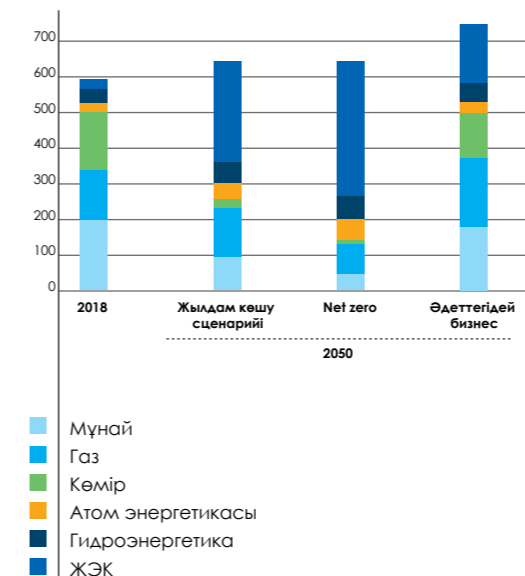
3. Ұзақ мерзімді перспективада энергетикалық ресурстарды тұтыну құрылымының өзгеруі

Энергияға деген әлемдік сұраныс дамушы елдердегі өмір сүру деңгейінің жақсару салдарынан ұзақ мерзімді перспективада өсуін жалғастырады. Бірақ нарықта көмірсутекті энергия көздерінің ролінің төмендеуіне және жаңартылатын энергия көздерінің (ЖЭК) үлесінің артуына байланысты энергияға деген сұраныс құрылымының айтарлықтай өзгеруі күтіледі. Дегенмен, Әлемдік энергетиканың даму болжамындағы British Petroleum (BP) бағалауына сәйкес, даму сценарийіне байланысты 2050 жылға қарай 20-дан 50%-ке дейін өзгертін үлесі бар энергияға деген сұраныс құрылымында мұнай мен газдың маңызды ролі ондаған жылдар бойы сақталады (EnergyOutlook, 2020).

- Жылдам ауысу сценарийі (Rapid) аясында энергия тұтынуында көміртек шығарындылары 2050 жылға қарай шамамен 70%-ке азаяды. Бұл 2100 жылға қарай жаһандық температураның индустрияға дейінгі деңгеймен салыстырғанда 2°C-тан төмен деңгейге көтерілуіне сәйкес келеді.
- Net Zero сценарийі қоғамдық мінез-құлық пен қалаулардың өзгеруіне негізделген көміртек шығарындыларын жедел азайтуды көздейді. 2050 жылға қарай жаһандық көміртек шығарындылары кем дегенде 95%-ке қысқарады. Бұл температураның 1,5°C дейін көтерілуін шектеуге сәйкес келеді.
- "Әдеттегідей бизнес" (Business-as-usual) сценарийі 2020-шы жылдардың ортасындағы көміртек шығарындыларының ең жоғары мөлшерін және 2050 жылы шығарындыларды 2018 жылғы деңгейден 10%-ке төмен болады деп болжайды.

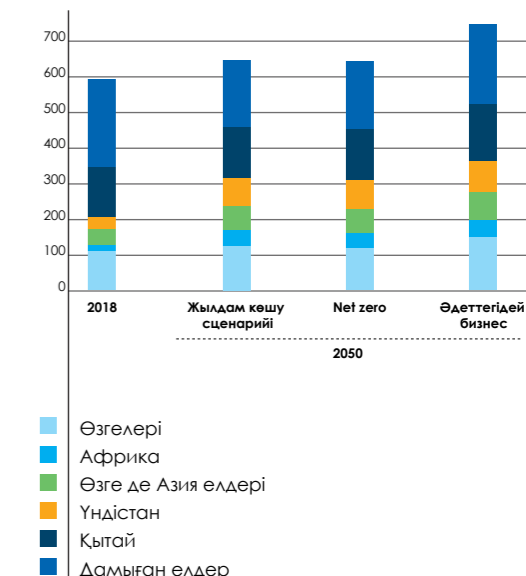
Барлық үш сценарийде энергияға деген жаһандық сұраныстың өсуін толығымен дамушы елдер белгілейді, бұл әл-ауқаттың өскенін және энергияға қол жетімділіктің жақсарғанын көрсетеді. Бұл ретте дамыған елдерде энергия тұтынуының төмендеуі күтілуде. Әлемдік энергетиканың даму болжамындағы BP бағалауына сәйкес, барлық үш сценарий бойынша, 2018 жылғы 58%-пен салыстырғанда, 2050 жылға қарай энергияға деген сұраныстың шамамен 70%-ті экономикасы дамып келе жатқан елдерге тиесілі болады деп күтілуде.

Энергия көздері бойынша тұтыну, ЭДж (2018–2050Б)

Дереккөз: BP Әлемдік энергетикасының даму болжамы BP

Өңірлер бойынша энергия тұтыну, ЭДж (2018–2050Б)

Дереккөз: BP Әлемдік энергетиканың даму болжамы BP

ҚМГ-нің даму басымдықтары

2020 жылғы дағдарыс ЖЭК жобаларын дамыту және декарбонизациялау жолымен көміртек ізін азайту бөлігінде өз стратегияларын қайта қараған мұнай-газ саласы компанияларының энергетикалық ауысуын жеделдетті. Еуропалық Одақ әзірлейтін трансшекаралық көміртекті реттеу тетігін ескере отырып (ағылш. Carbon Border Adjustment Mechanism, CBAM) Еуропалық Одаққа импортталатын көміртек ізі үлкен өнімге көміртек салығын енгізуді көздейтін "Жасыл мәміле" (Green Deal) бағдарламасы шеңберінде ҚМГ ЖЭК және декарбонизациялау жобаларын іске асыру, сондай-ақ парниктік газдар шығарындыларына көміртек бірліктерінің саудасы арқылы ЖЭК дамыту және қоршаған ортаға шығарындыларды азайту перспективаларын зерделеуге кірісті.

4. Әлемдік газға деген сұраныстың ұзақ мерзімді өсуі, оның ішінде өсудің негізгі драйвері — Қытайдағы газға деген сұраныс

Газға деген сұранысты Азияның дамушы елдерінің (Қытай, Үндістан, Азияның басқа да елдері) экономикалары қолдап отыр. Газ ЖЭК-ке көшу кезеңінде пайдаланылатын отын ретіндегі позицияда. Қыркүйекте Біріккен Ұлттар Ұйымының виртуалды Бас Ассамблеясында Қытай парниктік газдар шығарындыларын азайту мақсатын қатайту арқылы 2060 жылға қарай көміртекті-бейтарап тепе-теңдікке қол жеткізуге ниет білдірді. Бұл елдің көмірден табиғи газға ауысуын тездетеді деп күтілуде. Bloomberg мәліметтеріне сәйкес, Қытайда отынды тұтынуда көмірді пайдалану 2009 жылғы 71,6%-тен 2019 жылы 57,7%-ке дейін төмендеді, ал табиғи газдың үлесі 3,5%-тен 8,1%-ке дейін өсті.

ҚМГ-НІҢ ДАМУ БАСЫМДЫҚТАРЫ

ҚМГ алдында тауарлық газдың жеткілікті көлемінің болуына және газ құбырларының өткізу қабілетін тиімді пайдалануға көпелдік беретін бастамаларды іске асыру міндеті тұр. Бірінші кезекте бұл одан әрі Қытай бағытында газдың экспорттық көлемін ұлғайту мүмкіндігімен елдің ішкі нарығындағы өсіп келе жатқан қажеттіліктерді қамтамасыз етеді..

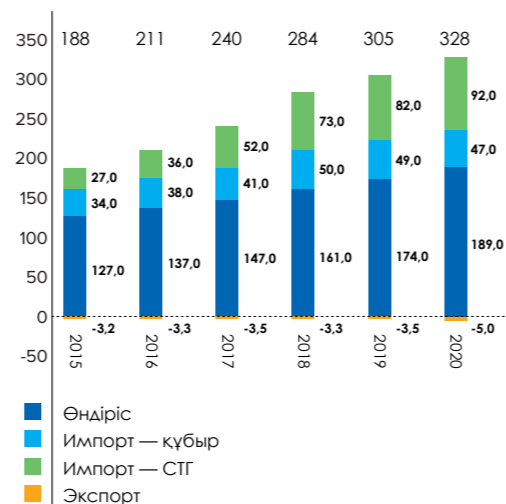
5. Мұнай-газ химиясы өніміне сұраныстың ұзақ мерзімді өсуі

World Oil Outlook 2045 есебінде Мұнай экспорттаушы елдер ұйымының (ОПЕК) бағалауына сәйкес мұнай-химия секторы болжанатын кезеңде мұнай тұтыну құрылымының сұраныстың ең жоғары өсетін сегменті болып табылады. Сұраныстың болжамды өсуі тәулігіне 3,7 миллион баррельді құрайды – 2019 жылы тәулігіне 13,7 млн баррель бастап, 2045 жылы күтілетін деңгей – тәулігіне 17,3 млн баррельге дейін. Осы сұраныс өсімінің негізгі бөлігі Азияға, ОПЕК елдеріне және ЭЫДҰ-ға тиесілі болады деп күтілуде. Мұнай-газ химиясының перспективалары негізінен дамушы елдердегі кірістің өсуін көрсететін пластмассалар мен тоқыма өнімдеріне тұтынушылық сұраныспен қамтамасыз етіледі.

ҚМГ-НІҢ ДАМУ БАСЫМДЫҚТАРЫ

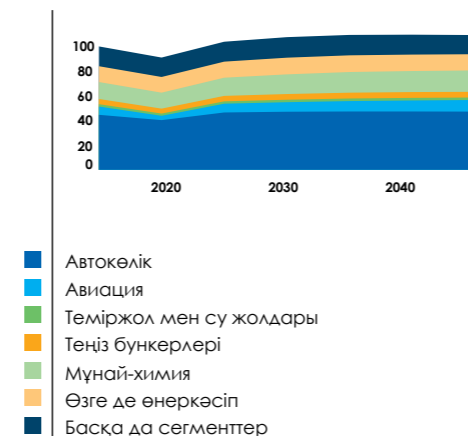
ҚМГ қазірдің өзінде бензол мен параксилол өндіреді, сондай-ақ полиэтилен мен полипропилен өндіру бөлігінде мұнай-газ химиясы жөніндегі жобаларға (KPI, KLPE) қатысады. Мұнай- және газ-химия өнімдерінің басқа түрлерін өндіруді ҚМГ перспективалы жобалар ретінде алдын ала зерделейді.

Газ өндірісі, импорты, Қытайға экспорты, млрд текше м³ (2015-2020)

Дереккөз: ҚХР Ұлттық статистика бюросы, ҚХР Бас кеден басқармасы, Bloomberg

Сегменттер бойынша мұнай тұтыну құрылымы, млн т/6 (2019-2045)

Дереккөз: World Oil Outlook 2045 ОПЕК

6. Цифрлық технологияларды дамыту және қолдану. Бизнес-процестерді цифрландыру және автоматтандыру

2020 жылы COVID-19 пандемиясы мұнай ұңғымалары мен мұнай өңдеу зауыттарын қашықтан бақылауды қолдау үшін датчиктерді, интернетті, заттарды және бұлтты есептеулерді қолдануды жеделдетті. Bloomberg деректеріне сәйкес көптеген компаниялар мұнай платформалары мен кәсіпорындарының интерактивті үш өлшемді модельдері болып

ҚМГ-НІҢ ДАМУ БАСЫМДЫҚТАРЫ

Акционерлердің үміттеріне сәйкес және ҚМГ басымдықтарын ескере отырып, цифрландыруды "Барлау және өндіру" және "Өңдеуге" баса назар аудара отырып, өндірістегі нақты бизнес-проблемаларды шешуге шоғырландыруға, сондай-ақ ҚМГ компанияларының тобында нақты шешімдер пұлын қалыптастыруға шешім қабылданды.

Осы көзқарас тұрғысынан ҚМГ үшін процестер мен технологияларды таңдау, жобалау және енгізу үшін бірыңғай тәсілдерді белгілейтін "Интеллектуалдық кен орны" бағдарламасының тұжырымдамасы әзірленді. Компанияның бизнес-бағыттарының цифрлық жетілуіне бағалау жүргізілді. Оның негізінде және "төменнен жоғары" тәсілін қолдану арқылы цифрлық технологияларды пайдалана отырып шешуге болатын әрбір еншілес компания үшін нақты бизнес-проблемалар айқындалады.

Тұтастай алғанда, цифрлық технологияларға көшу персоналдың кемелдігін, цифрлық сауаттылық деңгейін және өндірістегі автоматтандыру жүйелерінің дайындығын ескере отырып, кезең-кезеңімен жүзеге асырылатын болады.

Толығырақ ақпарат "Трансформация және цифрландыру" бөлімінде көрсетілген.

7. Инвестициялық қоғамдастықта орнықты даму мен ESG-дің өсіп жатқан маңыздылығы. Мұнай-газ саласында көміртекті бейтараптыққа көшу тренді

2015 жылғы қыркүйекте 193 елдің көшбасшылары БҰҰ-ның "Біздің әлемді қайта құру: 2030 жылға дейінгі кезеңге арналған орнықты даму саласындағы күн тәртібі" немесе Орнықты даму мақсаттары атты өршіл кешенді бағдарламасын мақұлдады. Bloomberg бағалауы бойынша, шамамен 26 ел 2021 жылдың басындағы жағдай бойынша парниктік газдардың толық азаюына қол жеткізу мақсаттарын жариялады.

Климаттың өзгеруімен күрес инвестициялық стратегияларды өзгерттеді. Bloomberg бағалауы бойынша ESG-ге шоғырландырылған ETF-тегі таза ағындар 2015 жылғы 3,3 млрд АҚШ долларымен салыстырғанда, 2020 жылы 76,8 млрд АҚШ долларын құрады. Ірі мұнай компаниялары ESG-ді ұстануға ұмтылады және шығарындыларды азайту және отынның баламалы түрлерін инвестициялау бойынша өршіл жоспарларын жариялады.

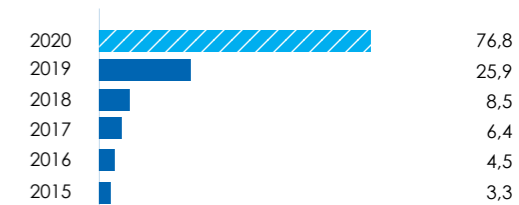
ҚМГ-НІҢ ДАМУ БАСЫМДЫҚТАРЫ

ҚМГ шешімдер қабылдау кезінде ұлттық және жаһандық деңгейлерде "жасыл рельстерге" көшу үрдістерін ескереді және саладағы ұзақ мерзімді табыс ESG саласында жоғары көрсеткіштерді талап ететінін түсінеді. БҰҰ Жаһандық шартының қатысушысы ретінде ҚМГ орнықты даму қағидаттарына өзінің бейімділігін растайды, климаттың өзгеруі, қоршаған ортаға тиетін теріс әсердің алдын алу мәселелеріне, сондай-ақ әлеуметтік жауапкершілік мәселелеріне ерекше назар аудара отырып, орнықты даму мақсаттарын қолдайды. Төртінші жыл қатарынан ҚМГ экологиялық жауапкершілік саласындағы Қазақстанның мұнай-газ компанияларының ашықтық рейтингін басқарады.

ҚМГ орнықты даму саласында ҚМГ рейтингінің ESG жақсарту және ESG тәуекел-рейтингін (34,5 балл) басқару және төмендету бойынша міндеттерді орындау бойынша жоспарлы жұмысты жалғастыруға ниетті. Sustainability талдаушылары ҚМГ-дегі ESG-тәуекелдерді басқаруды "мықты" деп бағалады.

ЖЭК элементтері ҚМГ объектілерінде өзін электр энергиясымен қамтамасыз ету үшін, сондай-ақ өндірісте CO2 шығарындыларын азайту үшін бар. Компания БЭК жобаларын және көміртекті аз қажет ететін технологияларды дамытуға инвестициялау перспективаларын зерделеуде.

ESG-ге шоғырландырылған ETF-тегі таза ағындар, млрд АҚШ долл. (2015-2020)

Дереккөз: Bloomberg

Толығырақ ақпарат "Орнықты даму қамтамасыз ету" бөлімінде көрсетілген.

ІШКІ ДРАЙВЕРЛЕР ЖӘНЕ ОЛАРДЫҢ СТРАТЕГИЯНЫ ІСКЕ АСЫРУҒА ӘСЕРІ

2020 ЖЫЛЫ ҚАЗАҚСТАННЫҢ МҰНАЙ-ГАЗ САЛАСЫН ДАМУ

Мұнай-газ индустриясы көмірсутек шикізатының едәуір қорының арқасында Қазақстан экономикасының негізгі секторы болып табылады. 2020 жылғы 26 наурыздағы есепте S&P бағалауы бойынша бұл сала Қазақстанның жалпы ішкі өнімінің (ЖІӨ) шамамен 15%-тің және кеңейтілген Үкімет кірісінің 40%-тің алады. Шикі мұнай және табиғи газ өндіру секторы 2020 жылдың тоғыз айында тікелей шетелдік инвестициялардың (ТШИ) жалпы ағынының 39%-тің тартты. Шикі мұнай, табиғи газ бен мұнай өнімдері экспортының үлесі 2020 жылы Қазақстанның барлық экспортының 57%-тің құрады.

Соңғы онжылдықтарда өндірістің кеңеюі елдің әлемдік көмірсутектер нарығындағы орнын едәуір нығайтты. BP деректеріне сәйкес әлемдік энергетиканың статистикалық шолуында (2020 жылғы маусым) Қазақстан дәлелденген қорлар бойынша әлемде 12-ші орын алады.

Қазақстан Республикасы Энергетика министрлігінің Мұнай және газ ақпараттық-талдау орталығының деректеріне сәйкес, Қазақстанда 2020 жылы 85,7 млн тонна шикі мұнай және газ конденсаты (мұнай — 82,1 млн тонна, газ конденсаты — 3,6 млн тонна) өндірілді, бұл көрсеткіш 2019 жылмен салыстырғанда 5,4%-ке төмендеді. Энергетика министрлігінің деректеріне сәйкес, мұнай экспорты 68,5 млн тоннаны құрады. Газ өндіру 2019 жылмен салыстырғанда, 2,3%-ке өсіп, 2020 жылы 55,1 млрд м3 болды.

2021 жылғы ақпанның ортасында Энергетика министрлігінің жоспарларына сәйкес Қазақстанда 2021 жылы мұнай өндіру 83,4 млн тонна деңгейінде күтілуде. Бұл ретте "Теңізшевройл" ЖШС (ТШО) 25,3 млн тонна, Қашағанда — 14,5 млн тонна және Қарашығанақта — 12,1 млн тонна өндіру жоспарланып отыр. Экспортқа шығарылатын мұнай көлемі 2021 жылы 67,5 млн тонна болады деп күтілуде.

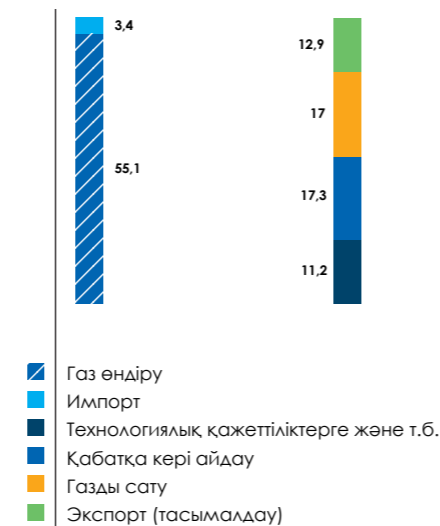
Мұнай және газ тасымалдау

Қазақстанда мұнай мен газды тасымалдау және өңдеу бойынша заманауи және әртарапандырылған инфрақұрылым құрылған. Дамыған мұнай және газ тасымалдау инфрақұрылымының болуы әлемдік өткізу нарықтарына шығу мүмкіндігін қамтамасыз етеді.

Мұнай және газ өңдеу

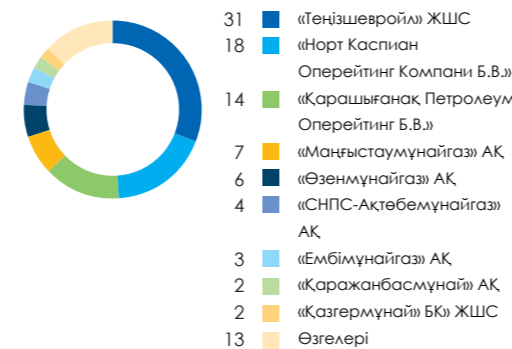
Энергетика министрлігінің Мұнай және газ ақпараттық-талдау орталығының деректеріне сәйкес, 2020 жылдың қорытындылары бойынша мұнай өңдеу зауыттарында мұнай өңдеу көлемі 15,8 млн тоннаны құрап, алдыңғы кезеңге қарағанда 7,6%-ке төмендеді. Бензин өндірісі 4,5 млн тоннаны құрады, 2019 жылмен салыстырғанда 1,5%-ке төмендеді, авиакеросин өндірісі 0,4 млн тоннаға дейін төмендеді, бұл 2019 жылмен салыстырғанда 29,9%-ке аз, ал дизель отыны өндірісі 4,6 млн тоннаны құрады, бұл 2019 жылмен салыстырғанда 5,4%-ке төмендегенін көрсетеді.

2020 жылы Қазақстандағы газ балансы, млрд м³

Дереккөз: Энергетика министрлігінің Мұнай және газ ақпараттық-талдау орталығы

Қазақстанда мұнай мен газ конденсатын өндіру құрылымы, % (2020)

Дереккөз: Энергетика министрлігінің Мұнай және газ ақпараттық-талдау орталығы

1. СЭҚ ТН 2709 — битумды жыныстардан алынған шикі мұнай және шикі мұнай өнімдері; СЭҚ ТН 2711 — мұнай газдары және өзге де газ тәрізді көмірсутектер; СЭҚ ТН 2710 — шикі жыныстардан басқа, битумды жыныстардан алынған мұнай және мұнай өнімдері.

ҚМГ-нің Қазақстанның мұнай-газ индустриясындағы позициясы

ҚМГ қосылған құнды құру тізбегінің барлық кезеңдерінде толық интеграцияланып, Қазақстанның мұнай-газ саласының ұлттық көшбасшысы болып табылады.

2020 жылы өндіру деңгейін ескере отырып, мұнай мен конденсаттың дәлелденген қорларының (1P) еселігі 16 жылды құрады, бұл әлемдегі ең ірі халықаралық мұнай компаниялары арасындағы орташа көрсеткіштен шамамен 11 жылға (2019 жылғы нәтижелер бойынша) айтарлықтай жоғары. 2020 жылы өндіру деңгейін ескере отырып, ҚМГ-нің мұнай және конденсат қорларының дәлелденген және жобаланған еселігі (2P) 22 жылды құрады.

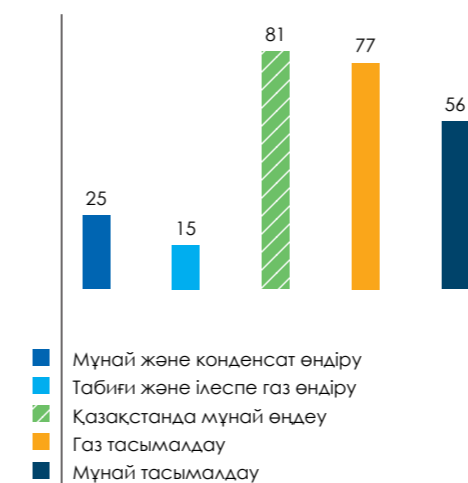
ҚМГ Компанияның ішкі бағалауына сәйкес 2020 жылғы операциялық нәтижелер бойынша Қазақстанда мұнай және конденсат өндіруде көшбасшы орынға ие. 2020 жылы Қазақстанда мұнай және конденсат өндіру сегментіндегі ҚМГ үлесі 25%-ті, ал газ өндіру сегментіндегі ҚМГ үлесі 15%-ті құрады.

2020 жылы ҚМГ мұнай өңдеу бойынша 81% деңгейіндегі нарық үлесімен Қазақстандағы төрт ірі мұнай өңдеу зауытын бақылайды. ҚМГ Қазақстанның үш негізгі мұнай өңдеу зауытын жаңғырту бойынша ірі инвестициялық бағдарламаны іске асырды, бұл мұнай өңдеу қуаттарын ұлғайтуға және мұнай өнімдерінің сапасын жақсартуға, ішкі нарықтың қажеттіліктерін қанағаттандыру үшін мұнай өнімдерін толық қамтамасыз етуге, сондай-ақ өңірлік нарықтарға мұнай өнімдерінің экспортын кеңейтуге ықпал етті.

Басқаруындағы мұнай-көлік инфрақұрылымы әртарапандырылған және жоғары транзиттік және экспорттық әлеуетке ие. Магистральдық және теңізде мұнай тасымалдауды қоса алғанда, 2020 жылғы нәтижелер бойынша ҚМГ мұнай тасымалдау сегментіндегі нарық үлесі 56%-ті құрады.

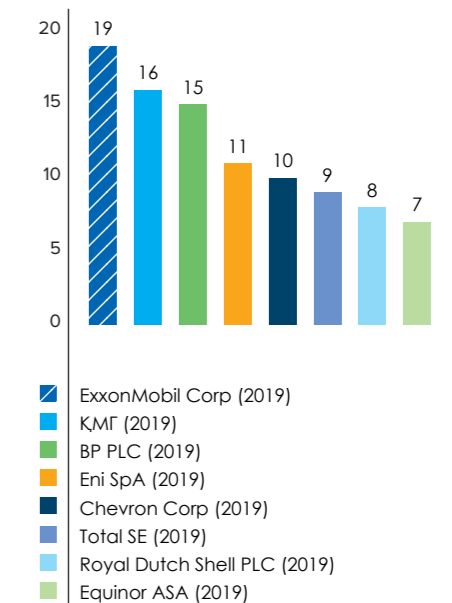
ҚМГ ішкі нарыққа және экспортқа газ сатуды қамтамасыз ететін заманауи және әртарапандырылған газ тасымалдау инфрақұрылымының құрылысын аяқтады. 2020 жылғы нәтижелер бойынша газ тасымалдау сегментіндегі ҚМГ нарығының үлесі 77% деңгейінде бағаланады.

Қазақстандағы сегменттер бойынша ҚМГ нарығының үлесі, % (2020)

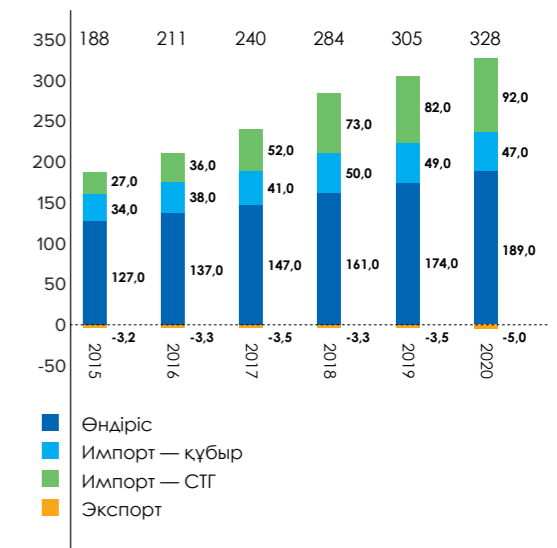
Дереккөздер: Компанияның бағалауы, Энергетика министрлігінің Мұнай және газ ақпараттық-талдау орталығы

2019-2020 жылдары дәлелденген мұнай және конденсат қорларының еселігі (1P)

Дереккөз: Bloomberg

2020 жылы Қазақстанда мұнай және конденсат өндіруді бағалау, млн тонна

Дереккөздер: Компания бағалауы, Энергетика министрлігінің Мұнай және газ ақпараттық-талдау орталығы

ҚАЗАҚСТАННЫҢ ОПЕК + КЕЛІСІМІНЕ ҚАТЫСУЫ

2020 жылдың сәуірінде ОПЕК + елдері өндірісті одан әрі біртіндеп арттыра отырып, мұнай өндіруді қысқарту туралы шешім қабылдады. 2020 жылдың мамыр-маусымында өндірістің қысқаруы 2018 жылғы қазанның деңгейімен салыстырғанда, тәулігіне 9,7 млн баррельді құрады. ОПЕК+ министрлерінің мерзімді кездесулерінде елдер үшін қосымша өндірісті ұлғайту қарастырылады және келісіледі.

Қазақстан Үкіметі ОПЕК + қатысушысы ретінде 2020 жылғы 1 мамырдан бастап мұнай өндіруге уақытша шектеулер енгізді. "Барлау және өндіру жөніндегі операцияларды және көмірсутектерді өндіру жөніндегі операцияларды жүргізу үшін жер қойнауы учаскелерін пайдалануға уақытша шектеулер енгізу туралы" Қазақстан Республикасы Үкіметінің қаулысына сәйкес ҚМГ-нің белгілі бір кен орындары бойынша 2020 жылдың соңына дейін шектеулер енгізілді.

ЖАҢА ЭКОЛОГИЯЛЫҚ КОДЕКС

Қазақстан Республикасының Президенті Қасым-Жомарт Тоқаев 2021 жылғы 2 қаңтарда Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексіне қол қойды. Жаңа Экологиялық кодекс ластанудың алдын алу және ірі өнеркәсіптік кәсіпорындардың ең озық қолжетімді технологияларды енгізуі жөніндегі шараларды көздейтін "ластаушы төлейді және түзетеді" қағидатына негізделеді. Экологиялық кодекс қоршаған ортаға тиетін әсерді бағалаудың жаңа тәсілдерін, қоршаған ортаға эмиссия үшін төлемақыны және өндіріс пен тұтыну қалдықтарын басқаруды жетілдіруді көздейді. Бұл қоршаған ортаның жағдайын едәуір жақсартуға ықпал етеді. Бірінші кезеңде мұнай-газ саласын қоса алғанда, 50 ірі кәсіпорын жоспарлы түрде ең озық қолжетімді технологияларға (ОҚТ) көшуді бастайды. 2021 жылғы 1 шілдеден бастап Қазақстанда жаңа Экологиялық кодекстің нормалары қолданылатын болады, оны талқылауға ҚМГ 2020 жыл бойы белсенді қатысты.

ҚМГ-НІҢ ДАМУ БАСЫМДЫҚТАРЫ

ҚМГ жүргізіліп жатқан мемлекеттік экологиялық реформаны қолдайды. Компания өз қызметінің қоршаған ортаға тигізетін әсерін барынша азайту жөніндегі шараларға бірінші кезекте назар аударады.

Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі шеңберінде біздің еншілес және тәуелді ұйымдар (ЕТҰ) алғашқылардың бірі болып "Халықаралық жасыл технологиялар және инвестициялық жобалар орталығы" КЕАҚ сарапшыларымен бірлесіп, өндірістік объектілердің ағымдағы жағдайына талдау жүргізу үшін кешенді технологиялық аудиттер (КТА) өткізуді бастады. КТА қорытындылары бойынша ОҚТ енгізу үшін негіз болатын ең озық қолжетімді техникалардың салалық анықтамалары әзірленетін болады.

Стратегия 2028 шеңберінде ҚМГ экологиялық жауапкершілікті арттыру бойынша бастамаларды іске асырады. Компания үшін қоршаған ортаны қорғау бөлігіндегі басым бағыттар парниктік газдар шығарындыларын басқару, газды алауда жағуды қысқарту, су ресурстарын басқару, Өндіріс қалдықтарын басқару және жерді қалпына келтіру болып табылады.

2020 жылы Директорлар кеңесі Экологиялық саясатты бекітті. ҚМГ және оның ЕТҰ басшылығы қоршаған ортаның ластануына байланысты шығындар мен залалдарға қатысты нольдік төзімділік қағидатын ұстанады.

ҚМГ-НІҢ ДАМУ БАСЫМДЫҚТАРЫ

ОПЕК + шектеулеріне қарамастан операциялық активтерде базалық өндіруді сақтап қалуға мүмкіндік болды және мұнайдың төмен бағаларын ескере отырып, рентабельді емес қорды тоқтатуға баса назар аударылды. 2020 жылдың қорытындылары бойынша ҚМГ өндіру көлемі 2019 жылғы 23,6 млн тоннамен салыстырғанда 21,7 млн тоннаны құрады. 2021 жылы мұнай өндіру көлемі ОПЕК+ келісімінің шарттарына байланысты болады.

Толығырақ ақпарат "Операциялық қызметке шолу" бөлімінде.

ГЕОЛОГИЯЛЫҚ-БАРЛАУДЫҢ 2021-2025 ЖЫЛДАРҒА АРНАЛҒАН МЕМЛЕКЕТТІК БАҒДАРЛАМАСЫ

Қазақстанда 15 шөгінді мұнай-газды бассейні бар, олардың бір бөлігі аз зерттелген, бірақ Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрлігінің (бұдан әрі — Экология, геология және табиғи ресурстар министрлігі) бағалауы бойынша жаңа кен орындарын ашудың жақсы перспективалары бар.

Әзірленіп жатқан геологиялық-барлаудың 2021-2025 жылдарға арналған мемлекеттік бағдарламасы Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің ресми ақпараттық ресурсына сәйкес ел аумағының геологиялық зерделенуін қамтамасыз етуге, минералдық-шикізат базасының толықтырылуына, жер қойнауын геологиялық зерттеуді ғылыми-зерттеумен қамтамасыз етуге, автоматтандыру мен цифрландыруға, инфрақұрылымды дамытуға және геология саласын кадрлық қамтамасыз етуге, сондай-ақ ел халқының әлеуметтік-экономикалық әл-ауқатын қамтамасыз етуге бағытталған.

Ақпанның ортасында Экология, геология және табиғи ресурстар министрлігі 2021-2025 жылдарға арналған геологиялық-барлаудың мемлекеттік бағдарламасының жобасы ұлттық жобаға айналатынын жариялады.

ҚАЗАҚСТАН ЭКОНОМИКАСЫ

Қазақстан экономикасы COVID-19 жаһандық пандемиясының ықпалына ұшырады. Мәселен, вирустың таралуын тежеу мақсатында енгізілген карантин мұнай бағасының төмендеуімен және мұнай өндірудің төмендеуімен қатар елдің экономикалық дамуына қысым көрсетті.

Сонымен қатар, Қазақстан Үкіметі ерте кезеңде COVID-19 таралуын тежеу бойынша шаралар қабылдады. Халық пен бизнесті мемлекеттік қолдаудың арқасында Қазақстан экономикасы орнықты болып қалды, бұған ЖІӨ құрылымында тауарлар өндірісі секторының, атап айтқанда құрылыс, ақпарат және байланыс, ауыл шаруашылығы, өңдеу өнеркәсібі мен білім беру секторының оң өсуі дәлел бола алады. 2020 жылы сауда балансының оң сальдосы, экономиканы кредиттеудің өсуі, өндіруші секторлардағы инвестициялық белсенділік байқалды.

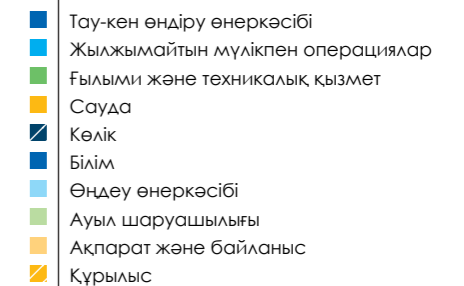
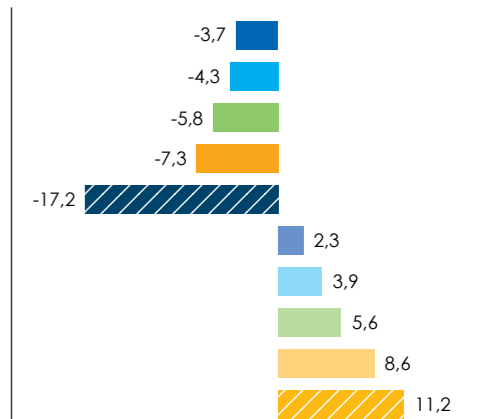
Карантиндік шараларды енгізу салдарынан шикізат тауарлары бағасының, сауда белсенділігі мен экономикалық белсенділіктің төмендеуін көрсете отырып, ЖІӨ 2,6%-ке қысқарды. ЖІӨ-нің қысқаруына тау-кен өндірісі, сауда және көліктің төмендеуі негізгі теріс үлес қосты. Тау-кен өнеркәсібіндегі құлдырау мұнай мен газ конденсатын өндіру көлемінің төмендеуіне байланысты. Көліктің қысқаруына жүк айналымы мен жолаушылар айналымы көлемінің төмендеуі ықпал етті. Сауданың теріс серпіні карантиндік шектеулердің сақталуымен және басылған сұраныспен байланысты болып отыр.

Айырбастау бағамының икемділігі сыртқы күйзелістерді сіңірді. 2019 жылмен салыстырғанда теңге долларға қатысты 8,0%-ке әлсіреді, бірақ мемлекеттік кәсіпорындардың валюталық түсімнің 50%-тін нарықта сату, 2020 жылғы ақпан-наурызда ҚҰБ тарапынан шетелдік валютаны тікелей сату сияқты шаралармен қолдау тапты. Айырбастау бағамының төмендеуі инфляцияның өсуіне әкеп соқты. Инфляция ҚР Ұлттық Банкінің мақсатты диапазонының жоғары шекарасынан жоғары көтеріліп (4-6%), 2019 жылмен салыстырғанда, 2020 жылғы желтоқсанда 7,5%-ті құрады. 2020 жылы ҚҰБ компаниялар мен үй шаруашылықтарының өтімділігін қолдау мақсатында монетарлық саясатты түзеткен болатын. Инфляцияның өсу және теңгенің

ҚМГ-НІҢ ДАМУ БАСЫМДЫҚТАРЫ

ҚМГ Геология және барлау блогы Қазақстан Республикасының негізгі шөгінді бассейндерінің мұнай-газды жүйелерін талдауды және модельдеуді қоса алғанда, 2021-2025 жылдарға арналған геологиялық-барлаудың мемлекеттік бағдарламасын әзірлеуге белсенді қатысты.

Экономика секторлары бойынша өсу, % г/г (2020)

Толық ақпарат "Орнықты даму аспектілерін басқару" бөлімінде.

АҚШ долларына қатысты әлсіреу салдарынан ҚҰБ жоспардан тыс базалық мөлшерлемені 2020 жылғы наурыздың ортасында 9,25-тен 12%-ке дейін көтерді. Пандемиядан анағұрлым ұзақ экономикалық әсер бойынша нарықтың жаңартылған үміттерін ескере отырып, ҚҰБ базалық мөлшерлемені 9,5% деңгейіне дейін төмендетіп, экономиканы қолдау мақсатында дәлізді +/- 2 п.т. дейін кеңейте отырып, монетарлық саясатты түзетті. 2020 жылғы 20 шілдеде ҚҰБ базалық мөлшерлемені проценттік дәліздің +/- 1,5 п.т. дейін тарылуымен жылдық 9,0% деңгейіне дейін төмендету туралы шешім қабылдады, бұл проинфляциялық тәуекелдердің әлсіреуіне және 2020 жылғы бірінші жартыжылдықта экономикалық белсенділіктің күтілгеннен едәуір төмендеуіне байланысты болды. 2020 жылғы 14 желтоқсанда ҚҰБ проценттік дәлізді +/- 1,0 п. т. дейін қысқарта отырып, базалық мөлшерлемені жылдық 9,0% деңгейінде сақтап қалды.

ҚМГ-НІҢ ДАМУ БАСЫМДЫҚТАРЫ

ҚМГ өз қызметінде мұнай-газ саласын дамыту бойынша мемлекеттің негізгі стратегиялық мүдделерін іске асыруға бағдарланады. Компания еліміздің стратегиялық құжаттарын басшылыққа алады және Қазақстан Республикасының экономикасы мен әлеуметтік бастамаларын қолдауға бағытталған даму бағдарламаларын жүзеге асырады.

2020 жылы АҚШ долларына шаққандағы Қазақ теңгесінің бағамы

Дереккөз: ҚР Ұлттық Банкі

СТРАТЕГИЯЛЫҚ БАСЫМДЫҚТАР

ҚМГ-нің қолданыстағы 2018-2028 Даму стратегиясы құнды құруға және қаржылық орнықтылықты нығайтуға бағытталған.

МИССИЯ

ҰЛТТЫҚ МҰНАЙ-ГАЗ САЛАСЫН ДАМУҒА ҚАТЫСУДАН АКЦИОНЕРЛЕР ҮШІН БАРЫНША ПАЙДАНЫ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ

КӨЗҚАРАС

ҚАУІПСІЗДІК ПЕН КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУДЫҢ ЕҢ ЖОҒАРЫ СТАНДАРТТАРЫНА СӘЙКЕС КЕЛЕТІН ЖОҒАРЫ ТИІМДІ, ТІГІНЕН ИНТЕГРАЦИЯЛАНҒАН ҰЛТТЫҚ КОМПАНИЯ

СТРАТЕГИЯЛЫҚ МАҚСАТТАР

- 1** ҚҰНДЫ ҚҰРУ ЖӘНЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ОРНЫҚТЫЛЫҚТЫ НЫҒАЙТУ
- 2** БИЗНЕСТІ ЖӘНЕ БАСҚАРУ МОДЕЛІН ОҢТАЙЛАНДЫРУ
- 3** КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ ЖӘНЕ ОРНЫҚТЫ ДАМУ САЛАСЫНДАҒЫ ҮЗДІК ПРАКТИКАЛАРДЫ ЕНГІЗУ

ҚМГ ҮШІН СТРАТЕГИЯЛЫҚ НӘТИЖЕЛЕР

- ЕРКІН АҚША АҒЫНЫНЫҢ ЖӘНЕ ИНВЕСТИЦИЯЛАРДЫ ҚАЙТАРУ КӨРСЕТКІШІНІҢ ӨСУІ
- ОҢТАЙЛЫ БИЗНЕС ЖӘНЕ БАСҚАРУ МОДЕЛІ
- ЭТИКА, КОМПЛЕНС, КОРПОРАТИВТІК МӘДЕНИЕТ
- ОРНЫҚТЫ ДАМУ ЖӘНЕ ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ЖАУАПКЕРШІЛІК

АКЦИОНЕРЛЕР ҮШІН СТРАТЕГИЯЛЫҚ НӘТИЖЕЛЕР

АКЦИОНЕРЛЕРГЕ ДИВИДЕНДТЕРДІ ҰЛҒАЙТУ

ҚМГ-НІҢ 2018-2028 ЖЫЛДАРҒА АРНАЛҒАН ДАМУ СТРАТЕГИЯСЫНЫҢ МАҚСАТТЫ БАҒДАРЛАРЫ

ҚҰНДЫ ҚҰРУ ЖӘНЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ОРНЫҚТЫЛЫҚТЫ НЫҒАЙТУ

Осы мақсат шеңберінде ҚМГ негізгі қызметке шоғырланады және барлық негізгі сегменттерде органикалық өсуді және операциялық қызметті жақсартуды қамтамасыз етуге ұмтылады.

Компания әртүрлі заманауи технологияларды қолдануды жалғастырып және кен орындарында цифрландыру жобаларын іске асыра отырып, мұнай өндіру мүмкіндіктерін арттыруға және қолданыстағы активтердегі өндірісті жетілдіруге ниетті. Бұдан басқа, ҚМГ көмірсутектер мен мұнай өнімдерін экспорттық, сондай-ақ ішкі нарықтарға жеткізуді ұлғайту үшін мұнай мен газдың ресурстық базасының өсімін қамтамасыз етуге ниеттенеді. Сондай-ақ Компания мұнай және газ тасымалдау әлеуетін барынша ашу, экспорттық және транзиттік құрамдас бөлікті ұлғайту үшін өзінің мұнай және газ құбырлары желілерін тиімді пайдалануға бағытталған.

Бүгінгі таңда Қазақстан Республикасының аумағында мұнай өңдеу зауыттарын жүргізілген жаңғырту есебінен ҚМГ елдің маңызды стратегиялық мақсатына — ішкі нарықтың мұнай өнімдеріне қажеттілігін толық қамтамасыз етуге қол жеткізуді қамтамасыз етті. Сонымен қатар, өндірістік қуаттар мұнай өнімдерінің бір бөлігін экспортқа жіберуге мүмкіндік береді. Сондай-ақ, жаңғырту экологиялық таза отын шығаруға ықпал етті, бұл түпкілікті тұтынушыдан ластаушы заттардың шығарындыларының төмендеуіне әкелді.

Компания инвестициялық жобаларды мұқият іріктеуді және басымдық беруді жүргізеді. Инвестициялауды жоғары тиімді және стратегиялық маңызды жобаларға ғана жүзеге асыру жоспарлануда.

Компания акционерлер үшін кірісті барынша арттыруға назар аудара отырып, капиталды бөлудің ақылға қонымды саясатын ұстанады. Құнды құру ҚМГ дамуының басым бағыты болып қала береді.

Сондай-ақ ҚМГ алдында жеделдетілген цифрлық трансформация бөлігінде мұнай-газ саласының жаһандық сын-қатерлері тұр. 2020 жылдың қорытындылары бойынша, Трансформация бағдарламасының таза пайдасы жоспарлы мәндерден ~127%-ке асып, 9,3 млрд теңгені құрады.

ҚМГ өзіне прагматикалық тәсілді таңдады, оның шеңберінде Компания операциялық тиімділікті, жабдықтың сенімділігін жақсарту, еңбекті қорғау және экологиялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету, сондай-ақ ҚМГ қызметкерлерінің цифрлық дағдыларын арттыру үшін "Барлау және өндіру" және "Өңдеу" секілді бағыттардағы нақты анық өндірістік міндеттерге бағдарланатын болады. 2021 жылы Компания 2020 жылы басталған бастамаларды жалғастырады.

2020 жылғы дағдарыстың әсері ҚМГ қызметіне де айтарлықтай ықпал етті. Компания уақытылы шаралар ретінде 2020-2021 жылдарға арналған дағдарысқа қарсы шараларды жедел әзірлеп, іске асыруға кірісті. Бастамалардың орындалуы жағымсыз әсерді бәсеңдетті, Компанияға қаржылық орнықтылықты сақтауға және ЕТҰ қызметін қасалық алшақтықсыз қамтамасыз етуге мүмкіндік берді. 2021 жылы шығындарды одан әрі оңтайландыру бөлігінде дағдарысқа қарсы міндеттерді орындау жөніндегі жұмыс жалғасатын болады.

Компания қарыздың теңгерімді деңгейін сақтап қалу және өтімділіктің күшті позициясын қамтамасыз ету мақсатында консервативті қаржы саясатын ұстануға тырысады.

ҚМГ-нің "қызыл" кредиттік тәуекел аймағына белгіленуіне байланысты 2020 жылы ҚМГ Директорлар кеңесі ҚМГ компаниялар тобының операциялық тиімділігін арттыруға (ЕБИТДА-ны ұлғайтуға) бағытталған "ҚМГ-ні кредиттік тәуекелдің "жасыл" аймағына шығару жөніндегі іс-шаралар жоспарын", сондай-ақ борышқорлық жүктемені басқару және өтімділік тапшылығына жол бермеу жөніндегі іс-шараларды әзірлеп, бекітті. Осы жұмыстардың нәтижесінде Компания ҚМГ компаниялар тобының шоғырландырылған берешегін азайтып, үш халықаралық рейтингтік агенттіктен (Moody's, Fitch және S&P) ҚМГ кредиттік рейтингтерінің сақталуын қамтамасыз етті.

БИЗНЕСТІ ЖӘНЕ БАСҚАРУ МОДЕЛІН ОҢТАЙЛАНДЫРУ

ҚМГ – негізгі өндірістік құзыреттері еншілес ұйымдарда шоғырландырылған ҚМГ компаниялары тобының стратегиялық даму бағытын белгілейтін холдингтік компания.

ҚМГ бизнес-процестердің реинжинирингін және цифрлық трансформация құралдарының көмегімен өндірісті оңтайландыруды қоса алғанда, ҚМГ компаниялар тобы бойынша бизнес-процестерді оңтайландыру жолымен операциялық модельді жетілдіру жөніндегі іс-шараларды іске асырады. Дағдарысқа қарсы іс-шаралар шеңберінде оңтайландыру одан да өзекті бола түсті.

Холдингтің тиімді жұмыс істеуі үшін компания жекешелендіру бағдарламаларын және бейінді емес және стратегиялық емес бизнестен шығу үшін дивестицияларды іске асырады.

ҚМГ Жекешелендіру бағдарламасын Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2015 жылғы 30 желтоқсандағы №1141 қаулысымен бекітілген "Жекешелендірудің 2016-2020 жылдарға арналған кешенді жоспары" негізінде іске асырады. 2020 жылдың қорытындылары бойынша 74 активтің 71-уі бойынша іс-шаралар орындалды. Қалған үш активті сату мерзімдерін 2021 жылға ауыстыру экономикасын жаңғырту мәселелері жөніндегі мемлекеттік комиссиямен келісілді. Негізгі себептер COVID-19 пандемиясы және компанияларды тарату бойынша ұзаққа созылған әкімшілік рәсімдер болды. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2020 жылғы 29 желтоқсандағы №908 қаулысымен жаңа "Жекешелендірудің 2021-2025 жылдарға арналған кешенді жоспары" бекітілді, оның шеңберінде 58 компанияны шығару көзделген, оның 27-сі Дивестициялар жоспарына енгізілген.

Дивестиция жоспары аясында 58 актив көзделген. Оның ішінде он актив сатылды, 2028 жылға дейін 48 актив бойынша іс-шараларды орындау қалды.

КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ ЖӘНЕ ОРНЫҚТЫ ДАМУ САЛАСЫНДАҒЫ ҮЗДІК ПРАКТИКАЛАРДЫ ЕНГІЗУ

Компания өз қызметінің орнықты даму, өзінің экономикалық, экологиялық және әлеуметтік мақсаттарының келісімділігі қағидаттарына сәйкес келуін қамтамасыз ету үшін оларды ұстанады. Компания барлық ESG көрсеткіштері мен ESG-дің стратегиялық және орта мерзімді ҚНҚ жүйесіндегі интеграцияланған мақсаттары үшін жоғары кватильде болуға тырысады. ҚМГ қызметкерлермен және кәсіподақтармен әріптестік қағидаттарына негізделген жоғары әлеуметтік бағдарлау нормаларына ұмтылады.

2020 жылы бекітілген ҚМГ іскерлік этика кодексі Компанияның корпоративтік құндылықтарын және іскерлік мінез-құлықтың аса маңызды қағидаттары мен қағидаларын, сондай-ақ барлық қызметкерлер ұстануға тиіс корпоративтік этика талаптарын белгілейді. Компания қызметінің ашықтығын арттыруға және корпоративтік басқарудың жоғары стандарттарын сақтауға бағдарланады. Компания корпоративтік басқару жүйесін одан әрі жетілдіру және барлық мүдделі тараптардың мүдделеріне сәйкес келу мақсатында әлемдік стандарттардың дамуын қадағалауды жалғастыруға ниетті.

ҚМГ тұрақты даму саласындағы үздік практикаларды енгізу шеңберінде алғаш рет халықаралық деңгейде Sustainalytics рейтингтік агенттігінің бағалау рәсімінен өтті. Оның жоғары бағасы корпоративтік басқаруды жетілдірудің тұрақты процесімен қатар қоршаған ортаның жай-күйі мен әлеуметтік тұрақтылық мәселелері бойынша ҚМГ-нің қазіргі және болашақ ұрпақтар алдындағы стратегиялық бейімділігі мен жауапкершілігін растайды.

ҚМГ орнықты дамудың 17 жаһандық мақсатын (ОДМ) ұстануына қатысты белсенді жұмысын жалғастыруда. 2020 жылы ОДМ-ды Компанияның бизнес-процестеріне интеграциялау процесі басталды.

Толығырақ ақпарат "Орнықты дамуды қамтамасыз ету" бөлімінде көрсетілген.

COVID-19 ӘСЕРІ ЖӘНЕ ДАҒДАРЫСҚА ҚАРСЫ ШАРАЛАР

COVID-19 ӘСЕРІ

2020 жылы бүкіл әлем COVID-19 пандемиясының ауқымды сынақтарына тап болды, ол адамдардың денсаулығына, бүкіл елдердің экономикасына және тұтастай алғанда, қазіргі өмір салтына айтарлықтай әсер етті. Сонымен қатар, вирус пен оның салдарымен жаһандық күрес әлі де жалғасуда. Салдардың ауқымын қазір объективті түрде толық бағалау қиын, бірақ 2020 жылғы көрсеткіштерді талдай отырып, қаржылық және операциялық көрсеткіштердің айтарлықтай төмендегенін анық байқауға болады. Ең бастысы – адам шығыны.

Пандемияның ҚМГ өндірістік көрсеткіштеріне тигізген теріс әсерінің салдары арасында, 2019 жылмен салыстырғанда, іс жүзіндегі нәтижелердің мынадай өзгерістерін бөліп көрсетуге болады:

- ◆ пандемиядан туындаған жаһандық сұраныстың төмендеуіне байланысты мұнай бағасының 34,8%-ке төмендеуі;
- ◆ мұнай бағасын көтеру және тұрақтандыру үшін өндіруді қысқарту туралы уағдаластық бойынша ОПЕК+ келісімі шеңберінде, 2020 жылға арналған бастапқы жоспармен салыстырғанда, мұнай және конденсат өндіру көлемін 1,3 млн тоннаға азайту;
- ◆ мұнай өнімдеріне сұраныстың төмендеуі, соның салдарынан Қазақстан Республикасында және Румыниядағы KMG International (бұдан әрі — ҚМГИ) объектілерінде мұнай өңдеу көлемі кумулятивті 12,2%-ке қысқарды;
- ◆ Қазақстан Республикасында мұнай өндірудің төмендеуі жүк жөнелтушілердің мұнай құбырлары жүйесіне тапсыратын мұнай көлемінің төмендеу факторларының бірі болды. Нәтижесінде, ҚМГ мұнай тасымалдау көлемі 2019 жылдың көрсеткішінен 6,3%-ке аз болды;
- ◆ Қытайда газ тұтынудың төмендеуі ҚМГ газ құбырлары арқылы транзиттік газды Қытай бағытында тасымалдау көлемінің 17%-ке төмендеу себептерінің бірі болды. Уақытылы қабылданған шараларға қарамастан, өткен жылмен салыстырғанда, ҚМГ-нің жылдық қаржылық көрсеткіштерінің нашарлағаны байқалады.

Уақытылы қабылданған шараларға қарамастан, өткен жылмен салыстырғанда, ҚМГ-нің жылдық қаржылық көрсеткіштерінің нашарлағаны байқалады

Көрсеткіш	2019	2020	Өзгеріс, %
Түсім, млрд теңге	6 859	4 556	-33,6
EBITDA, млрд теңге	1 963	1 151	-41,3
Таза пайда, млрд теңге	1 158	172	-85,2
Еркін ақша ағыны, млрд теңге	592	88	-85,1

Өкінішке орай, ҚМГ компаниялар тобының қызметкерлері арасында адам шығыны болды. 2020 жылы COVID-19 жұқтырудың 3 623 жағдайы анықталды. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша:

- 3 387 адам сауығып кетті;
- 122 қызметкер ауырды;
- өлім жағдайлары – 114 адам (COVID-19 – 11, пневмония – 103).

ДАҒДАРЫСҚА ҚАРСЫ ШАРАЛАР

COVID-19 пандемиясы ҚМГ үшін бірқатар тікелей және жанама қиындықтарды туындатты, оларды кешенді және қысқа мерзімде шешу қажет болды. 2014-2015 жылдардағы дағдарысқа қарағанда, Компания қаржылық орнықтылық, корпоративтік басқару жүйесін жетілдіру және басқа да жақсартулар бойынша бұрын жүргізілген жоспарлы және құрылымдалған жұмыстың арқасында осы дағдарысқа барынша дайындалғанын және қаржылық тұрғыдан орнықты келгенін атап өту маңызды. Дағдарысқа қарсы шараларды әзірлеу кезінде ҚМГ-нің қатысу өңірлеріндегі елеулі әлеуметтік жүктемемен қатар, салада мемлекеттің мүдделерін білдіретін елдің мұнай-газ саласының флагманы ретіндегі рөлі ескерілді. Дағдарысқа қарсы шаралардың басты мақсаты компанияның өндірістік және адами әлеуетін барынша сақтай отырып, мұнайдың төмен бағаларына тиімді бейімделуін қамтамасыз ету болып табылады. Бұл, өз кезегінде, екі аспектіні қамтиды: тұрақты ағымдағы қызметті қамтамасыз ету және дағдарыстан кейінгі даму үшін ресурстарды сақтау және жинақтау. Нәтижесінде ҚМГ дағдарыстың компанияға ықпалын едәуір жұмсартуға мүмкіндік берген бес негізгі бағыт бойынша 2020-2021 жылдарға арналған дағдарысқа қарсы шараларды әзірледі және іске асыруда:

- ◆ операциялық модель;
- ◆ операциялық тиімділік;
- ◆ қаржылық орнықтылық;
- ◆ инвестициялық қызмет;
- ◆ цифрлық трансформация.

1-шара. Операциялық модель

Операциялық модель шеңберінде қабылданған шаралар мынадай бағыттарды қамтиды:

- бизнес-процестерді оңтайландыру;
- ҚМГ Корпоративтік орталығындағы ұйымдық құрылымды өзгерту және персоналды қысқарту;
- өндірістік персоналды бос тұрып қалуға ауыстыру.

2020 жылғы нәтижелер

- ◆ Орталық аппарат оңтайландырылды: штат 34%-ке – 729-дан 480 адамға дейін қысқартылды, барлық 22 басқарушы директордың лауазымдары қысқартылды, департаменттер саны үш есе азайды. Бонустар мен қызметтік автомобильдер алынып тасталды, топ-менеджерлердің жалақысы 30%-ке қысқарды.
- ◆ Кейбір жағдайларда ҚМГ жұмыс көлемі өндірудің төмендеу аясында азайған сервистік компаниялардың қызметкерлеріне мәжбүрлі бос тұру үшін ақы төледі.
- ◆ Қызметкерлерді әлеуметтік жауапкершілікпен босатудың аутплейсмент жобасы іске асырылды. Нәтижесінде қатысушылардың 25%-ті жоба басталғаннан кейін жарты жыл ішінде жұмысқа орналастырылды; 12%-ті қызмет түрін ауыстырды және жеке ісін (бизнесін) дамытумен айналысып кетті; қатысушылардың 93%-ті аутплейсмент бағдарламасына қанағаттанды.
- ◆ ҚМГ-дегі және ЕТҰ-мен қатынастардағы бизнес-процестерді оңтайландыру, бюрократиясыздандыру мен тиімділігін арттыру шеңберінде:

- сатып алу рәсімдерін жүргізудің және шарттар жасасудың жаңа тәртібі енгізілді;
- ЕТҰ органдарының үлгілік құзыреттері әзірленді. Қазіргі уақытта ЕТҰ үлгілік құзыреттерге сәйкес жарғыларды өзгерту бойынша жұмыс жүргізуде.

2-шара. Операциялық тиімділік

Операциялық тиімділікті арттыру шаралары мыналарды білдіреді:

- өндіру көлемін төмендету, бірінші кезекте, ұңғымалардың рентабельді емес қорын тоқтату есебінен;
- ҚМГ компанияларының бүкіл тобы бойынша мердігерлердің/өнім берушілердің тарифтерін/бағаларын төмендету және жұмыс көлемін азайту.

2020 жылдың қорытындылары

- ◆ COVID-19 пандемиясы кезінде ҚМГ компаниялар тобында өндірістік процестерді тоқтатуға жол берілген жоқ.
- ◆ ҚМГ ОПЕК+ келісімі аясында мұнай өндіру бойынша барлық міндеттемелерді орындады.

3-шара. Қаржылық орнықтылық

ҚМГ қаржылық орнықтылық мақсатында мынадай іс-шаралар өткізеді:

- өзіндік құн құрамында бақыланатын шығындарды оңтайландыру;
- тұрақты шығындар үлесін төмендету;
- күрделі шығындарды оңтайландыру (CAPEX);
- ықтимал кассалық алшақтықты жабу қажеттілігін және инвестицияларға қажеттілікті ескере отырып, борыштық жүктемені қолайлы деңгейде ұстау.

2020 жылдың қорытындылары

- ◆ Мерзімінен бұрын өтеуді қоса алғанда, ҚМГ компаниялар тобының 2020 жылғы берешегі 341 млн АҚШ долларына төмендеді. Сондай-ақ бірлескен кәсіпорындар деңгейінде берешектің 1,1 млрд АҚШ долл. астам сомаға азайғаны байқалады, оның жартысынан көбі «ҚМГ Қашаған Б.В.» компаниясына тиесілі.
- ◆ ҚМГ еурооблигациялары 907 млн АҚШ доллары сомасына табысты қайта қаржыландырылды. Осылайша, ірі біржолғы қарызды төлеу мәселесі шешілді. Келесі ірі өтеу тек 2025 жылы болады.
- ◆ 2017-2019 жылдары берешек деңгейін бақылау және қысқарту, біржолғы ірі өтеулерді уақытылы қайта қаржыландыру, ковенанттар пакетін жақсарту, өтімділікті басқаруды арттыру, шығындарды оңтайландыру және қаржылық тұрақтылықты нығайту бойынша жүргізілген жұмыстың нәтижесінде Moody's, Fitch және S&P-ден ҚМГ кредиттік рейтингтерін мемлекеттің көмегіне жүгінбей сақтап қалуға мүмкіндік туды.
- ◆ Дағдарысқа қарсы шараларды іске асыру шеңберінде шығыстар 147 млрд теңгеге (күрделі шығындар — 103 млрд теңгеге, операциялық шығыстар — 27 млрд теңгеге, әкімшілік шығыстар — 17 млрд теңгеге) қысқартылды.

4-шара. Инвестициялық қызмет

Инвестициялық қызмет негізгі екі аспект бойынша оңтайландырылған:

- ◆ активтер дивестициясына арналған тізбе кеңейтілді;
- ◆ инвестициялық жобалар қоржынына неғұрлым рентабельді болуына және Компанияның стратегиялық мақсаттарына жауап беретініне қарай басымдық беріледі..

2020 жылдың қорытындылары

- ◆ ҚМГ инвестициялық қоржынынан рентабельді емес және рентабельділігі төмен жобалар алынып тасталды.
- ◆ Инвестициялық жобаларға күрделі шығындар төмендетілді (дамуға көзделген шығындар 29 млрд теңгеге оңтайландырылды).

5-шара. Цифрлық трансформация

Сонымен бірге, жобалардың қоржынында цифрлық трансформация бойынша дағдарысқа қарсы шара басымдыққа ие.

2020 жылдың қорытындылары

- ◆ 2020 жылы таза пайда бойынша болжам 9,3 млрд теңгені құрайды, бұл постмониторинг жобалары есебінен жоспардан 127%-ке жоғары: "ҚазМұнайГаз" Барлау Өндіру" АҚ пен "ҚазМұнайГаз" ұлттық компаниясы" АҚ біріктіру," Сатып алуды санаттық басқару".
- ◆ Төрт жоба іске қосылды: "АВАІ" ақпараттық жүйесін енгізу", "ҚР МӨЗ-де инженерлік модельдеу жүйесін енгізу", "ҚМГ көпфункционалды жалпы қызмет көрсету орталығын құру", "Сапарларды басқару". Енгізуден күтілетін нәтиже 72,4 млрд теңгені құрайды.

Дағдарысқа қарсы бағдарламаның нәтижелері

Жүргізілген дағдарысқа қарсы шаралардың нәтижесінде, дағдарысқа қарсы шаралар енгізілмеген бастапқы болжаммен салыстырғанда, қаржы көрсеткіштерін жақсартуға мүмкіндік туды.

Дағдарысқа қарсы бағдарламаның нәтижелері, млрд теңге

Көрсеткіш	2020 жылғы бастапқы пессимистік болжам	2020 жылғы дағдарысқа қарсы шаралар (факт)	Өзгеріс
Түсім	2 955	4 556	54,2%
Таза пайда	65	172	164,6%

COVID-19 пандемиясы басталғалы бері сырқаттанушылық пен вирустың таралуын барынша азайту, сондай-ақ өндірістік процестерге тиетін әсерді азайту мақсатында қажетті кешенді шаралар қабылданып, тиісті әдістемелік және директивалық құжаттар әзірленді және енгізілді, арнайы іс-шаралар жоспарлары әзірленіп, бекітілді. Толығырақ ақпарат "Еңбекті қорғау" бөлімінде берілген.

ТИІМДІЛІК КӨРСЕТКІШТЕРІНІҢ ЖҮЙЕСІ

Компания қызметінің тиімділігін бағалау жүйесі стратегиялық мақсаттар мен табыстың негізгі факторларын қызметтің негізгі көрсеткіштеріне ыдыратуды және оларды жоғарыдан төменге каскадтауды көздейді.

Тиімділік көрсеткіштерінің жүйесі мыналарды қамтиды:

- Компания басшыларына ортақ болып табылатын корпоративтік ҚНК, олардың тізбесі стратегиялық көрсеткіштер мен өзгеретін сыртқы орта жағдайында стратегиялық міндеттерді қайта қараудан туындай отырып қалыптастырылады;
- Компанияның нақты басшысының стратегиялық сипаттағы міндеттеріне негізделген функционалдық ҚНК.

ҚМГ Басқармасы мүшелерінің тиімділік көрсеткіштерінің тізбелері мен мақсатты мәндері Директорлар кеңесінің шешімімен белгіленеді. Басқарма мүшелерінің 2020 жылға арналған ҚНК тізбесі операциялық және күрделі шығындарды оңтайландыру бойынша көрсеткіштер және қаржылық орнықтылық көрсеткіштері сияқты дағдарысқа қарсы қабылданған шараларды көрсету ескеріле отырып қалыптастырылды, сондай-ақ "ESG-рейтинг" көрсеткішімен толықтырылды. ҚНК мәндері Компанияның шоғырландырылған Бизнес-жоспарының негізгі қаржы-экономикалық және салалық көрсеткіштері мен дивизиондар көрсеткіштерінің негізінде қалыптастырылды.

Басшыларға сыйлықақы беру мақсаттары үшін көрсеткіштердің орындалуын бағалау Компания қызметінің қорытындылары шығарылғаннан кейін жүзеге асырылады.

2020 жылы қызметтің негізгі корпоративтік көрсеткіштерін орындау

№	Атауы	Өлш. бірл.	2018	2019	2020 ⁵	2020 жылы орындауға комментарийлер
1	ROACE ¹	%	8,1	11,5	2,9	
2	Операциялық және күрделі шығындарды азайту ²	млрд теңге	Қолданылмайды	Қолданылмайды	173	Бекітілген мәндерден жоғары деңгейде орындалды
3	Қарыз/ЕБИТДА ³	коэф.	2,5	2,1	3,8	
4	Қорлар (A + B + C1)	млн тонна	668,14	680,66	666	Жоспар деңгейінде орындалды
5	ESG-рейтинг	рейтинг	Қолданылмайды	Қолданылмайды	69	Жоспар деңгейде орындалды
6	ҚМГ компаниялар тобының тауарларындағы, жұмыстарындағы және қызметтеріндегі жергілікті қамту үлесі бойынша мақсатты индикаторларды орындау ⁴	%	Қолданылмайды	Қолданылмайды	125	Жоспар деңгейінде орындалды

Басқарма мүшелерінің қорытынды нәтижелілігінде корпоративтік және функционалдық ҚНК үлестерін бөлу

Қызметкердің мәртебесі	Корпоративтік ҚНК, %	Функционалдық ҚНК, %
Басқарма төрағасы	100	0
Басшы қызметкер (Басқарма төрағасын есептемегенде)	70	30

¹ ROACE = (бір жылдағы пайда + салық төлемдері бойынша түзетілген сыйақы шығындары) / орташа капитал.

² Көрсеткіш Компанияның 2020 жылға арналған бекітілген Бизнес-жоспарымен салыстырғанда, бақыланатын операциялық және күрделі шығындардың төмендеуін көрсетеді.

³ «Самұрық-Қазына» АҚ бекітілген әдістемесіне сәйкес.

⁴ ҚМГ компаниялары тобының тауарларды, жұмыстар мен қызметтерді сатып алудағы жергілікті қамту үлесі бойынша индикаторларының орындалуын көрсететін композиттік көрсеткіш.

⁵ ҚМГ Директорлар кеңесінің 2020 жылғы іс жүзіндегі көрсеткіштердің мәндерін түпкілікті бекітуі 2021 жылдың маусымында күтілуде, осыған байланысты, кестеде көрсетілген мәндер кішкене түзетілуі мүмкін.

Персоналдың сақталуы мен қауіпсіздігін бірінші орынға қоя отырып, Компанияның өндірістік қызметінің үздіксіздігі Қазақстанның мұнай-газ компаниясының №1 мәртебесін растады.

ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ҚЫЗМЕТКЕ ШОЛУ

ҚОРЛАР

DeGolyer&MacNaughton халықаралық тәуелсіз консалтингтік компаниясының PRMS халықаралық стандарттарына сәйкес дайындалған аудитіне сәйкес ҚМГ-нің 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша дәлелденген және ықтимал көмірсутек қорлары (2P) м.б. 635 млн тоннаны (м.б. 4 894 млн барр) құрады. 2019 жылмен салыстырғанда қорлардың 2P деңгейі 6,1%-ке азайды. Көрсеткіштердің төмендеуі негізінен технологиялық себептерге (ескі кен орындарында өндіру нәтижесінде табиғи құлдырауы), сондай-ақ макро-экономикалық себептерге (мұнай бағасының төмендеуі және айырбастау бағамының құбылмалылығы) байланысты.

Дәлелденген қорлардың еселігі (1P) 16 жылды құрайды, бұл әлемдегі ең ірі халықаралық мұнай компаниялары арасындағы орташа көрсеткіштен едәуір жоғары – шамамен 11 жыл.

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша PRMS бойынша таза қорлар

Қорлар санаты	Көмірсутектер, м.б. млн барр.		Көмірсутектер, м.б. млн барр.	
	2019	2020	2019	2020
Дәлелденген (1P)	3 860	3 550	499	459
Дәлелденген плюс ықтимал (2P)	5 220	4 894	676	635
Дәлелденген плюс болуы мүмкін (3P)	6 089	5 832	790	757

¹ Нетто қорлар басқа тараптарға тиесілі барлық үлестер шегерілгеннен кейін (1) ҚМГ қатысу үлесіне, сондай-ақ (2) ҚМГ-ге тиесілі емес, бірақ ҚМГ бақылайтын үлестерге жататын барлық қорлардың бөлігі ретінде айқындалады.

ГЕОЛОГИЯЛЫҚ-БАРЛАУ

ҚМГ геологиялық-барлау және қорлардың өсімін қамтамасыз ету бойынша бұрын әзірленген стратегияны ұстанады

Органикалық және бейорганикалық есу есебінен қорларды толықтыру

- ◆ Қолданыстағы келісімшарттық учаскелерде геологиялық-барлауды жүргізу
- ◆ Өндіруші активтерге жете барлауды жүргізу
- ◆ Перспективалық жобаларды бағалау және сатып алу

Геологиялық-барлау жобаларын бірлесіп іске асыру үшін стратегиялық еріптестерді тарту

- ◆ Шетелдік инвестицияларды тарту
- ◆ Білім және технологиялар трансфері
- ◆ Тәуекелдерді оңтайландыру

Жүргізілетін геологиялық-барлау жұмыстарының тиімділігін арттыру

- ◆ Ағымдағы технологияларды жетілдіру және жаңа технологияларды енгізу
- ◆ Процестерді цифрландыру
- ◆ Барлау процестерін жобалық басқару жүйесін енгізу

2020 жылы геологиялық-барлау жұмыстарына жұмсалатын шығындар 18 млрд теңгені (үлестерді есепке алмағанда) құрады, бұл 2019 жылғы шығындардан 29 млрд теңгеге төмен. Бұл ретте бөлінген қаражат өндірудің ағымдағы деңгейін ұстап тұру және орта мерзімді перспективада қорлардың орнын толтыру үшін жеткілікті болып табылады. Шығындардың азаюы негізінен COVID-19 пандемиясынан туындаған дағдарысқа қарсы шаралар шеңберіндегі күрделі салымдарды оңтайландырумен байланысты.

2020 жылы көмірсутек шикізаты қорларының өсімі негізінен "Ембімұнайгаз" АҚ, "Өзенмұнайгаз" АҚ, "Қазақтүрікмұнай" ЖШС мен басқаларының кен орындарын жете барлау және қайта бағалау есебінен 16 млн тоннаны құрады.

Геологиялық-барлаудың қолданыстағы жобалары бойынша 2020 жылдың маңызды

оқиғаларының бірі – Шығыс Бектұрлы учаскесіндегі іздестіру ұңғымасынан тәулігіне 85 тоннаға дейін дебитпен юра шөгінділерінен сусыз мұнайдың бұрқақты ағынын алу.

2020 жылы жұмыс істеп тұрған жобаларды жете барлаудың басты оқиғасы "Ембімұнайгаз" АҚ Сағидолла Нұржанов кен орнының солтүстік-батыс қанаты ауданындағы НСВ-11 ұңғымасынан тәулігіне 70 тонна көлеміндегі дебитпен триас шөгінділерінен сусыз мұнайдың бұрқақты ағынын алу болды.

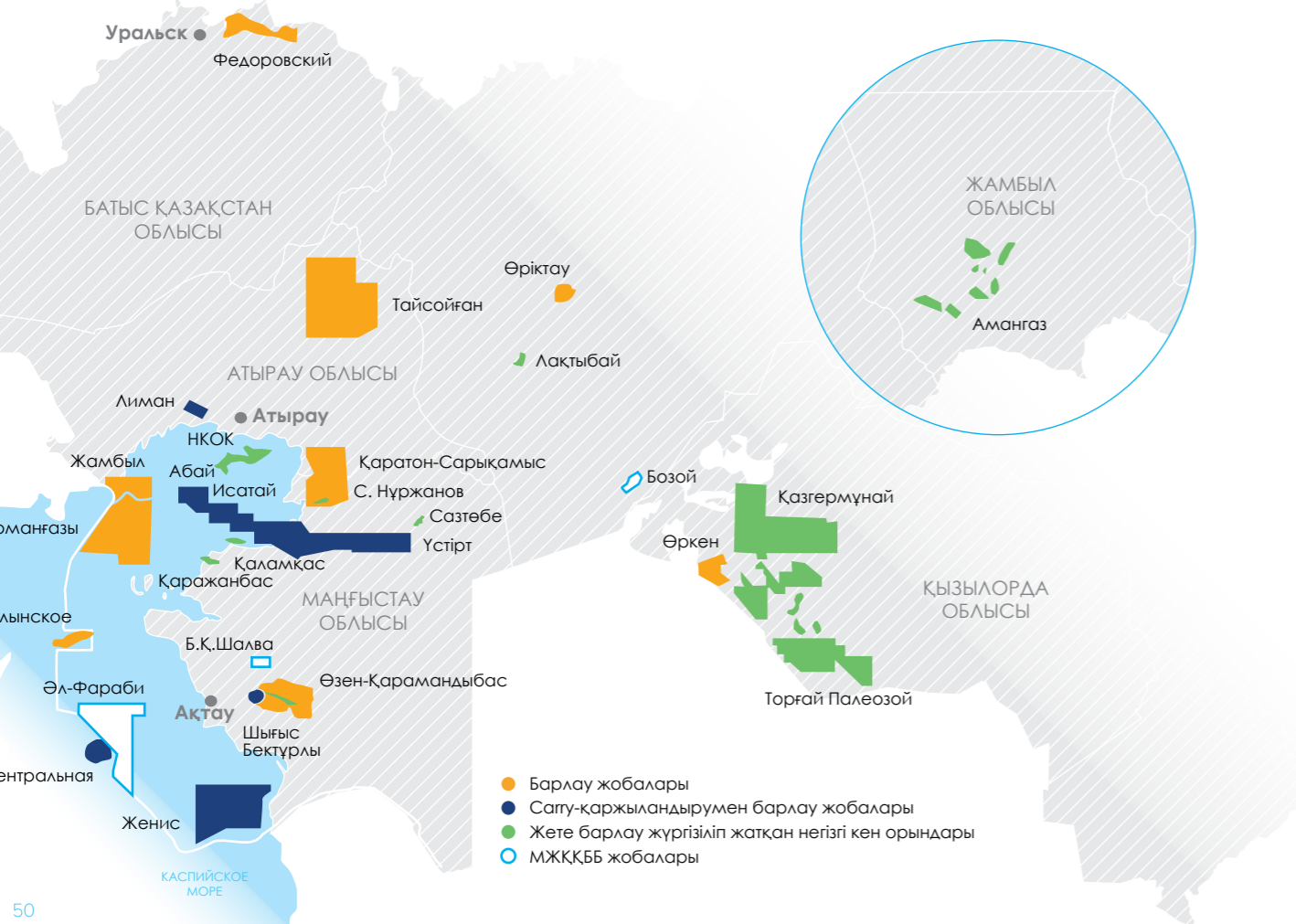
Жаңа маңызды кен орындарын табу тұрғысынан Каспий жағалауы өңірі зор әлеуетке ие, Қазақстанның көмірсутек шикізаты қорының шамамен 90%-ті осы өңірде орналасқан. 2020 жылы ҚМГ қоржыны 15 геологиялық-барлау жобасынан (сегізі — теңізде және жетеуі — құрлықта) тұрды, оның алты жобасы сағу-қаржыландыру шарттарында іске асырылып жатыр.

2020 жылы сейсмикалық-барлау деректерін өңдеу және түсіндіру бойынша жұмыс жүргізілді. Жұмыстардың нәтижелері бойынша алты жоба бойынша геологиялық ресурстық әлеует м.б. 2 млрд. тоннадан артық болды, осы жобалар бойынша далалық сейсмикалық-барлау жұмыстары 2019 жылы жүргізілді.

ҚМГ мұнай-газды әлеуетін бағалау және жер қойнауын пайдалану мәніне перспективалы блоктар қоржынын дайындау мақсатында тұрақты негізде Қазақстан Республикасының шөгінді бассейндерін кешенді зерттейді. Мәселен, 2020 жылы 15-тен астам жобаның перспективалылығына геологиялық бағалау жүргізілді.

Сонымен қатар, Компания шөгінді бассейндердің модельдерін құру және жаңарту жұмыстарын жалғастыруда. Бассейндік модельдеу шеңберінде қолда бар барлық тарихи деректерді ескере отырып, блоктардың перспективалылығына кешенді талдау жүргізіледі, бұл одан әрі геологиялық-барлау жұмыстары туралы шешімдер қабылдау кезінде тәуекелдерді айтарлықтай төмендетеді. 2020 жылы Компания Үстірт-Бозашы, Маңғышлақ және Каспий өңірі шөгінді бассейнінің бортық аймақтарының (Солтүстік, Шығыс және Оңтүстік) модельдерін жаңартты, сондай-ақ Оңтүстік Торғай мен Шу-Сарысу шөгінді бассейндерінің модельдерін жасады.

2020 жылдың басында ҚМГ мемлекетпен геологиялық-барлау саласындағы ынтымақтастық шеңберінде 16 геологиялық-барлау жобасын Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы кодекске сәйкес Мемлекеттік жер қойнауы қорын басқару бағдарламасына (МЖҚҚББ) және жеті аумақты Мемлекеттік жер қойнауын геологиялық-зерттеу тізбесіне (МЖГЗ) енгізу жөніндегі процеске бастамашылық жасады. Алайда, энергия көздерінің әлемдік бағасының төмендеуіне байланысты және Компания әзірлеген дағдарысқа қарсы шаралар аясында жобалар тізбесі оңтайландырылды, нәтижесінде 2020 жылы МЖҚҚББ-ға жаңа үш жоба кірді.

СЕРІКТЕСТІК ЖОБАЛАРДЫ КЕҢЕЙТУ

2020 жылы ҚМГ геологиялық-барлау саласында халықаралық мұнай-газ компанияларымен ынтымақтастықты кеңейту бойынша бөлсенді жұмысын жалғастыруда.

- ◆ Стратегиялық серіктестерді тарту мақсатында барлау жобалары бойынша геологиялық-геофизикалық ақпаратқа қашықтықтан қол жеткізуді ұсыну үшін деректердің виртуалды бөлмесі сәтті іске қосылды. 2020 жылы Chevron, CNOOC, CNPC, BP, Equinor, Eni, ЛУКОЙЛ, "Татнефть" сияқты компанияларға виртуалды деректер бөлмесіне кем дегенде 15 рет қол жеткізді.
- ◆ ҚМГ мен British Petroleum (BP) қолданыстағы активтердің қолда бар технологиялық деректерін бірлесіп зерттеу шеңберінде Жамбыл блогының перспективалылығына жалпы бағалау жүргізді.
- ◆ Бірлескен өңірлік зерттеу туралы келісім шеңберінде ҚМГ Equinor, "Татнефть" және ЛУКОЙЛ серіктестерімен бірлесіп жұмыс жүргізуді жалғастыруда.
- ◆ 2020 жылғы 7 қазанда ҚМГ мен ЛУКОЙЛ "Әл-Фараби" жобасы бойынша ынтымақтастықты одан әрі дамыту шеңберінде келісімге қол қойды (бұрынғы I-P-2 жобасы, атауы 2020 жылғы тамызда

өзгерді). Әл-Фараби учаскесі Каспий теңізінің қазақстандық секторында орналасқан. Келесі қадам көмірсутектерді барлауға және өндіруге келісімшарт жасасуды көздейді.

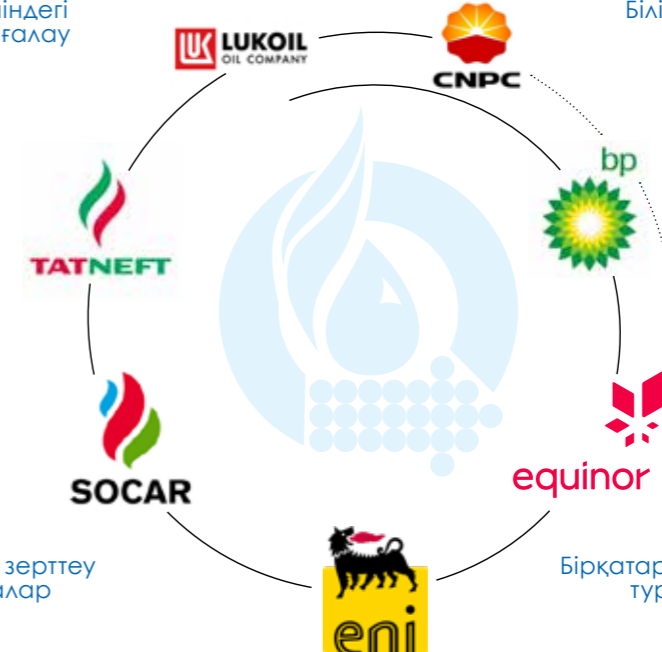
- ◆ ҚМГ "РН-Эксплорейшн" ЖШҚ-мен ("Роснефть" ҰК" АҚК еншілес қоғамы) және Энергетика министрлігімен бірлесіп жер қойнауын пайдалану құқығын беру және Құрманғазы учаскесі бойынша келісімшарттық аумақты кеңейте отырып, 2021 жылдан 2026 жылға дейін барлау кезеңін ұзарту бойынша жұмыстар жүргізіп жатыр.
- ◆ 2020 жылы Өріктау кен орнының сейсмикалық деректерін ENI компаниясымен бірлесіп 3D-өңдеу жөніндегі пилоттық жоба аяқталды, сондай-ақ Exxon Mobil компаниясымен Қашаған (шығыс) кен орнының сейсмикалық деректерін 3D-қайта өңдеу жөніндегі бірлескен жоба аяқталды.

Геологиялық-барлау жұмыстары	2018	2019	2020
2D-сейсмикалық-барлау, құма км.	1 000	240	–
3D-сейсмикалық-барлау, км²	1 253	6 928	347
Бұрғыланған ұңғымалар саны, бірл.	55	39	19

ХАЛЫҚАРАЛЫҚ КОМПАНИЯЛАРМЕН ҒЫЛМИ-ТЕХНИКАЛЫҚ ҰНТЫМАҚТАСТЫҚ

Қорларды барлау жөніндегі активтерді бірлесіп бағалау

Біліммен және технологиялармен алмасу

Шөгінді бассейндерді зерттеу жөніндегі өңірлік жобалар

Бірқатар компаниямен өзара түсіністік туралы меморандумдар жасасу

ӨНДІРУ

2020 жылы ҚМГ, бүкіл әлемдегі барлық мұнай-газ компаниялары сияқты, COVID-19 пандемиясынан туындаған жаһандық дағдарысқа, сондай-ақ Қазақстанның ОПЕК+ келісімі бойынша өз міндеттемелерін орындауы шеңберінде өндірудің қысқаруына байланысты мұнай бағасының күрт төмендеуіне тап болды. Сенімділік пен тұрақтылықтың болмауына қарамастан, ҚМГ өндірістік қызметтің үздіксіздігін қамтамасыз етуге және бизнесті жүргізудің жаңа шарттарына бейімделуге қол жеткізді.

Мұнай мен газ өндіруді ҚМГ-нің операциялық активтері, сондай-ақ ҚМГ-нің қатысу үлестері бар, бірақ өндірістік процеске тартылмаған мегажобалар жүзеге асырады.

ҚМГ Қазақстандағы мұнай мен конденсат өндіру бойынша барлық ірі жобалар: Теңізге, Қарашығанақ пен Қашағанға, тиісінше, 20, 10 және 8,44%-тік үлестермен қатысады.

ҚМГ әлемдегі ең ірі мұнай алыптары: Chevron Corp, Exxon Mobil Corp, Royal Dutch Shell PLC, Eni SpA, TOTAL SA, Inpex Corp, China National Petroleum Corp (CNPC), ЛУКОЙЛ компанияларымен бірлесіп, мегажобаларда мұнай өндіру бойынша әріптестік ынтымақтастықты жүзеге асырады.

Өндіруші активтер	ҚМГ үлесі, %
Операциялық активтер	
«Өзенмұнайгаз» АҚ ¹	100
«Ембімұнайгаз» АҚ	100
«Маңғыстаумұнайгаз» АҚ	50
«Қаражанбасмұнай» АҚ	50
«Қазгермұнай» БК» ЖШС	50
«ПетроҚазақстан Инк.» АҚ	33
«Қазақтүрікмұнай» ЖШС	100
«Қазақойл Ақтөбе» ЖШС	50
«Амангелді Газ» ЖШС (конденсат)	100
Операциялық емес активтер (мегажобалар)	
«Теңізшевройл» ЖШС	20
«Норт Каспиан Оперейтинг Компани Н.В.»	8,44
«Қарашығанақ Петролеум Оперейтинг Б.В.»	10

¹ Сондай-ақ "ҚазГӨЗ" ЖШС (конденсат) кіреді.(конденсат).

МҰНАЙ ӨНДІРУ

Мұнай және газ конденсатын өндіру, мың тонна

	2018	2019	2020
Мұнай мен газ конденсатын өндіру көлемі	23 607	23 618	21 752
Операциялық активтер	15 694	15 476	14 113
«Өзенмұнайгаз» АҚ	5 488	5 586	5 347
«Ембімұнайгаз» АҚ	2 895	2 900	2 601
«Маңғыстаумұнайгаз» АҚ (50%)	3 187	3 204	2 977
«Қазгермұнай» БК» ЖШС (50%)	1 354	1 114	778
«Қаражанбасмұнай» АҚ (50%)	1 081	1 082	1 001
«ПетроҚазақстан Инк.» АҚ (33%)	998	844	661
«Қазақойл Ақтөбе» ЖШС (50%)	296	320	295
«Қазақтүрікмұнай» ЖШС	376	409	432
«Амангелді Газ» ЖШС (ҚТГ)	19	17	15
«Өріктау Оперейтинг» ЖШС	0	0	6
Мегажобалар	7 913	8 142	7 639
Теңіз	5 724	5 958	5 292
Қашаған	1 094	1 169	1 253
Қарашығанақ	1 095	1 015	1 094

2020 жылы ҚМГ ОПЕК+ форматында мұнай өндіруді қысқарту бойынша Қазақстан Республикасы қол жеткізген уағдаластықтар шеңберінде мұнай және конденсат өндіру көлемін бір жылға бұрын жоспарланған көлемдермен салыстырғанда 1,3 млн тоннаға қысқартты. Өндірудің жалпы деңгейі 21,8 млн тоннаны немесе тәулігіне 445 мың баррельді құрады. бұл өткен жылғы көрсеткіштерден 8%-ке аз. Дегенмен, ҚМГ Қазақстанның мұнай-газ саласында ұлттық көшбасшы болып қала береді, оның үлесіне елдегі барлық өндірілетін мұнай мен конденсаттың төрттен бір бөлігі тиесілі.

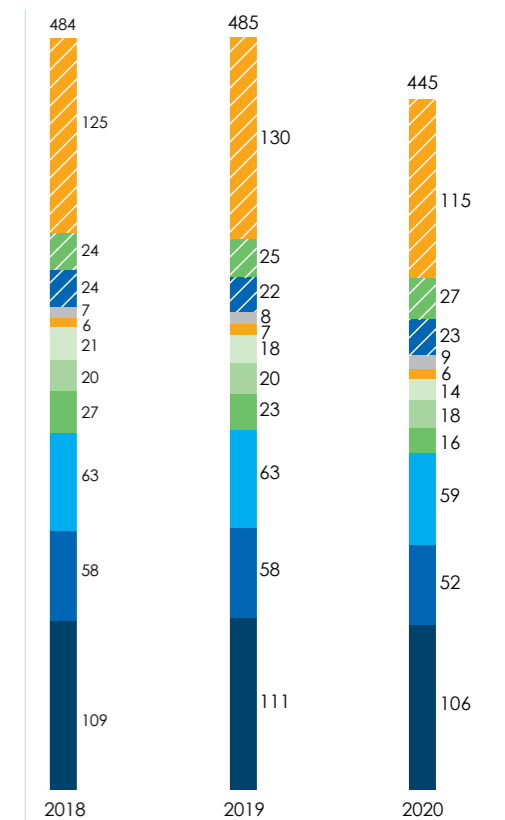
ҚМГ-нің елеулі өсу әлеуеті бар ҚМГ өндіру активтерінің теңдестірілген қоржыны бар. Мұнай мен конденсат өндіру бойынша операциялық және мегажобалардың үлесі тиісінше 65% (14,1 млн тонна) және 35% (7,6 млн тонна) болды.

ОПЕК+ қысқартуларын ескере отырып өндірудің жоспарлы және нақты деңгейі, мың тонна

Көрсеткіш	2020		
	Өндіру жоспары	ФАКТ	Айырмашылық
Мұнай және газ конденсатын өндіру көлемі	23 043	21 752	-1 291
Операциялық активтер	14 649	14 113	-536
Мегажобалар	8 394	7 639	-755

Мұнай және газ конденсатын өндіру, мың тонна¹

- «Өзенмұнайгаз» АҚ
- «Ембімұнайгаз» АҚ
- «Маңғыстаумұнайгаз» АҚ (50%)
- «Қазгермұнай» БК» ЖШС (50%)
- «Қаражанбасмұнай» АҚ (50%)
- «ПетроҚазақстан Инк.» АҚ (33%)
- «Қазақойл Ақтөбе» ЖШС (50%)
- «Қазақтүрікмұнай» ЖШС
- Қарашығанақ
- Қашаған
- Теңіз

ҚМГ халықаралық мұнай-газ компанияларымен бірлесіп әлемдік ауқымдағы жобаларды әзірлейді.

¹ Әрбір актив бойынша баррельдеудің орташа өлшемді жеке коэффициенттеріне жол берілген кезде.

МЕГАЖОБАЛАР

ҚМГ халықаралық мұнай-газ компанияларымен бірлесіп әлемдік ауқымдағы жобаларды әзірлейді. компаниями.

ТЕҢІЗ

Қазақстанның мұнай-газ саласының маржаны, әлемде теңдесі жоқ алып мұнай кен орны.

1993 жылдың 2 сәуірінде Қазақстан Республикасы мен Chevron Corp компаниясы арасында "Теңізшевройл" ЖШС жобасы жөніндегі келісімге қол қойылды. 1993 жылы ТШО-ға Көмірсутектерді барлауға және өндіруге арналған лицензия 40 жыл мерзімге берді. ТШО қызметінің негізгі түрі – Атырау облысындағы Теңіз және Королевское кен орындарында көмірсутектерді барлау, өндіру және сату.

Оператор "Теңізшевройл" ЖШС (ТШО) лицензиялық учаскенің аумағында жұмыс істейді, оның құрамында қорлары бойынша бірегей алып Теңіз кен орны мен ірі Королевское кен орны бар. Теңіз мұнай кен орны 1979 жылы ашылды және әлемдегі ең терең ірі мұнай кен орны болып табылады.

Қазіргі уақытта мұнай өндіру және дайындау сенімділік көрсеткіштері жоғары қазіргі заманғы өндірістік объектілерде жүзеге асырылады: кешенді технологиялық желілер (КТЖ – 2020 жылы өңделген мұнайдың 12,41 млн тоннасы), екінші буын зауыты (ЕБЗ – 2020 жылы өңделген мұнайдың 14,05 млн тоннасы) және шикі газды айдау (ШГА – 2020 жылы 3,07 млрд м³). Бүгінгі таңда ұңғымалар қорына 160 пайдалану ұңғымасы мен 8 газ айдау ұңғымасы кіреді.

Негізгі индикаторлар

Мұнай өндіру (барлығы)

26 457 мың тонна (тәулігіне 576 мың баррель)

ҚМГ үлесіне мұнай өндіру (20%)

5 292 мың тонна (тәулігіне 115 мың баррель)

Даму перспективалары

45,2 млрд АҚШ долл. тұратын БДЖ/СҚБЖ іске асыру Теңіз кен орнында мұнай өндіру көлемін жылына 12 млн тоннаға ұлғайтуға мүмкіндік береді

2P мұнай қорларының еселігі

20 жылдан астам

Ілеспе газды өндіру (барлығы). Көлем Компанияның жеке қажеттіліктері мен газды кері айдауға арналған газды қамтиды

14,75 млрд м³

Иелік ету үлестері

ҚМГ (20%), Chevron (50%), Exxon Mobil (25%), ЛУКОЙЛ (5%)

Оператор

«Теңізшевройл» ЖШС

«Теңізшевройл» ЖШС-ның өндірістік қызметі

Жыл	Мұнай өндіру, мың тонна	Ілеспе газды өндіру, млн м³	Құрғақ газ өндірісі, млн м³	Сұйытылған көміртекті газ (СКГ) өндірісі, мың тонна	Күкірт өндіру, мың тонна	Газ айдау, млн м³
2018	28 622	15 625	9 186	1 343	2 574	3 186
2019	29 791	16 290	9 471	1 348	2 589	3 655
2020	26 457	14 748	8 674	1 482	2 451	3 069

2019 жылғы көрсеткіштермен салыстырғанда мұнай өндіру 11,19%-ке – 26 457 мың тоннаға дейін (ҚМГ – 5 292 мың тонна үлесін қоса алғанда) төмендеді, бұл ретте газ өндіру 9,47%-ке – 14,75 млрд м³-ге дейін (ҚМГ – 2,95 млрд м³ үлесін қоса алғанда) төмендеді. Өндіріс деңгейінің төмендеуі негізінен ОПЕК + шеңберіндегі келісімдердің орындалуына байланысты болып отыр.

Болашақ кеңейту жобасы мен Сағалық қысымды басқару жобасын іске асыру барысы

ТШО екі интеграцияланған жоба – Болашақ кеңейту жобасын (БКЖ) және Сағалық қысымды басқару жобасын (СҚБЖ) іске асыруда. Жобаны іске асыру Қазақстан экономикасына елеулі үлес қосуда. Қазақстанда БКЖ/СҚБЖ іске асыру аясында 48 мыңға жуық жұмыс орны ашылды, сонымен қатар БКЖ/СҚБЖ объектілерін пайдалану үшін 1 мыңға жуық тұрақты жұмыс орны ұйымдастырылады. Жобаны іске асыру Теңіз кен орнында мұнай өндіру көлемін жылына 12 млн тоннаға арттыруға мүмкіндік береді.

2020 жылғы ақпан-сәуірде БКЖ/СҚБЖ объектілеріне техникалық инспекция жүргізілді, оның қорытындылары бойынша ТШО-ға жобаның құнын оңтайландыру бойынша ұсыныстар және жобаны басқаруды жақсарту бойынша ұсыныстар жіберілді. ТШО растаған жоба бойынша шығындарды қосымша оңтайландыру шамамен 1 млрд АҚШ долларын құрайды.

2020 жылдың қорытындылары бойынша БКЖ/СҚБЖ жобасы бойынша шығындар 34,3 млрд АҚШ долларын құрады, жоба бойынша жұмыстардың жалпы прогресі – шамамен 80,6%.

Технологиялық жабдығы бар соңғы модуль 2020 жылғы 28 қазанда Теңіз кен орнының алаңына келді, осылайша жобаның теңіз тасымалдарының аяқталуын атап өтті.

COVID-19

2020 жылдың наурыз-маусымында Теңіз аумағынан 27 мыңға жуық адам демобилизацияланды. 2020 жылдың 1 қыркүйегінен бастап ТШО персоналды БКЖ/СҚБЖ құрылыс алаңдарына кері мобилизацияны бастады, ай сайын олардың саны 4,5–5 мың адамға артты. 2020 жылдың соңындағы жағдай бойынша Теңіздегі жұмысшылар саны 34 мың адам болды.

ТШО-да Жедел штаб құрылып, түрлі сценарийлер бойынша тактикалық жоспарлар мен Теңіз кен орнында қауіпсіздікті қамтамасыз ету жоспары әзірленді. Үздіксіз пайдалануды жалғастыру үшін Теңіз кен орнындағы сыни персоналдың тізімі анықталды.

ТШО-ның 1 131 қызметкері қашықтықтан жұмыс істеуге ауыстырылды. Атырау облысының әкімдігі мен Қазақстан Республикасының Үкіметі бекіткен қайта тапсыру жоспары дайындалды, қызметкерлер белгілі бір кезең оқшауланғаннан кейін және ПТР-тестінің теріс нәтижесі болған соң өз жұмыс орындарына жіберілді.

ТШО коронавирустық инфекциямен күрес үшін Атырау облысына 8 млн АҚШ доллары мөлшерінде демеушілік көмек көрсетті. Құлсары қаласында 14 млн АҚШ долларына 200 төсек-орынға арналған модульдік аурухананың құрылысы басталды.

ҚАРАШЫҒАНАҚ

Әлемдегі ең ірі мұнай-газ конденсатты кен орындарының бірі.

1997 жылғы 18 қарашада Қазақстан Республикасы мен Халықаралық консорциум арасында Қарашығанақ мұнай-газ конденсатты кен орны бойынша өнімді бөлу туралы түпкілікті келісім (ӨБТК) жасалды. Royal Dutch Shell және Eni компаниялары Қарашығанақ жобасының бірлескен операторлары болып табылады, жобаны іске асыру "Қарашығанақ Петролиум Оперейтинг Б.В." (КПО) арқылы жүзеге асырылады.

«Қарашығанақ Петролиум Оперейтинг Б. В.» өндірістік қызметі

Table with 4 columns: Жыл, Газ өндіру, млн м³, Сұйық көмірсутектерді өндіру, мың тонна, Газ айдау, млн м³. Rows for years 2018, 2019, 2020.

Қарашығанақ мұнай-газ конденсатты кен орны – Батыс Қазақстан облысында орналасқан және 280 км2 астам аумақты алып жатқан әлемдегі ең ірі мұнай-газ конденсатты кен орындарының бірі. Кен орны 1979 жылы ашылды, ал кен орнын тәжірибелік-өнеркәсіптік игеру 1984 жылы басталды.

Қарашығанақ кен орнында Қарашығанақ кен орнындағы өндіру процесінде өзара байланысты және өзара тәуелді технологиялық қондырғылардың бірыңғай жүйесі болып табылатын үш негізгі технологиялық объект бар:

- ◆ ҚӨК – кен орнының солтүстік-батыс бөлігінде орналасқан Қарашығанақ өңдеу көшені ұңғымалардан түсетін сұйық

Негізгі индикаторлар

Сұйық көмірсутектерді өндіру (тұрақты**) (барлығы)

10,9 млн тонна (тәулігіне 235 мың барр.)

Сұйық көмірсутектерді өндіру (тұрақты), ҚМГ үлесіне жатады (10%)

1 094 мың тонна (тәулігіне 23 мың барр.)

Даму перспективалары

Қол жеткізілген деңгейде сұйық көмірсутектерді өндіру деңгейлерін қолдау мақсатында инвестициялық жобаларды іске асыру

2P мұнай және конденсат бойынша қорлардың еселігі

20 жылдан астам

Газ өндіру (барлығы)

20,2 млрд м³

Иелік ету үлестері

ҚМГ (10%), ENI (29,25%), Shell (29,25%), Chevron (18,00%), ЛУКОЙЛ (13,5%)

Оператор

Royal Dutch Shell және Eni компаниялары Қарашығанақ кен орнының бірлескен операторлары болып табылады ("Қарашығанақ Петролиум Оперейтинг Б. В.")

- ◆ көмірсутектерді, сондай-ақ ГҚДҚ 2-ден тасымалданатын бастапқы шикізатты өңдейді;
◆ ГҚДҚ 2 – кен орнының оңтүстік-шығыс бөлігінде орналасқан газды көшенді дайындау қондырғысы шикі газды жоғары қысыммен бөледі және қайта айдайды, сондай-ақ экспортқа жіберер алдында тұрақтандыру үшін сұйық көмірсутектерді ҚКП-ға жібереді;
◆ ГҚДҚ 3 – кен орнының солтүстік-шығыс бөлігінде орналасқан газды көшенді дайындау қондырғысы экспортқа жіберер алдында сұйық көмірсутектер мен газды бөледі және ішінара тұрақтандырады.

2020 жылы ұңғымалардың пайдалану қоры үш ұңғымаға артып, 158 өндіру және 19 айдау ұңғымасына жетті.

2020 жылы Қарашығанақ кен орнында 10 941 мың тонна сұйық көмірсутек (оның ішінде ҚМГ үлесі – 1 094 мың тонна) және 20 214 млн м3 газ (оның ішінде ҚМГ үлесі – 2 021 млн

1. Сұйық көмірсутектерді тұрақты баламада бағалау үшін мұнай мен конденсаттың жалпы көлеміне 0,9 аудару коэффициенті пайдаланылады.

м3) өндірілді, бұл бір жыл бұрынғы өндіру деңгейімен салыстырғанда тиісінше 7,8 және 8,6%-ке артық. Ұлғаю негізінен 2019 жылғы қыркүйек-қазанда жоспарлы алдын алу жұмыстарынан кейін ҚКК, ГҚДҚ-2, ГҚДҚ-3 өндірістік қондырғылары өнімділігінің жоғары көрсеткіштерімен, сондай-ақ бесінші магистральдық желінің жаңа газ айдау ұңғымаларын пайдалануға енгізгеннен кейін жазғы кезеңде газ айдаудың ұлғаюына байланысты.

Қарашығанақ кен орнының даму перспективалары

Қарашығанақ мұнай-газ конденсат кен орны өнеркәсіптік игерудің екінші кезеңінде (2М фазасы) орналасқан, оның шеңберінде қол жеткізілген деңгейде сұйық көмірсутектерді өндіру деңгейін ұзарту мақсатында шикі газды дайындау және кері айдау жөніндегі өндірістік қуаттарды ұлғайтуға бағытталған бірқатар ірі инвестициялық жобалар (өндіру сересін ұзарту жобалары мен ҚКЖ 1-жобасы) іске асырылады.

Өндіру деңгейін ұзарту жобалары (2М фазасы)

- ◆ Қосымша бесінші айдау құбырын төсеу (5TL) — қабаттағы қысымды ұстап тұру және ӨБТК қолданылу мерзімінің соңына дейін сұйық көмірсутектердің қосымша өсімін 2,6 млн тонна көлемінде қамтамасыз ету мақсатында газды айдаудың жылдық көлемін жылына 10 млрд м3 дейін ұлғайтуға мүмкіндік береді.
◆ ҚКП (KGDBN) газ бойынша өндірістік шектеулерді алып тастау — жоба қабатқа айдау және (немесе) Орынбор газ өңдеу зауытына (ОГӨЗ) экспорттау үшін газды дайындау көлемін ұлғайту, сондай-ақ ӨБТК қолданылу мерзімінің соңына дейін сұйық көмірсутектердің 9,1 млн тонна көлемінде қосымша өсімін қамтамасыз ету мақсатында газды гликольмен кептірудің және жалпы өнімділігі жылына 4,0 млрд м3 болатын газды төмен температуралы сепарациялаудың жаңа қондырғыларын енгізуді көздейді.
◆ ГҚДҚ 2 (4ICP) газды кері айдаудың төртінші компрессорын орнату — газды айдаудың жылдық көлемін жылына 10-нан 13 млрд м3 дейін ұлғайту және ӨБТК қолданылу мерзімінің соңына дейін сұйық көмірсутектердің 6,8 млн тонна көлеміндегі қосымша өсімін қамтамасыз ету жолымен қабаттық қысымды ұстап тұру және сұйық көмірсутектерді өндіру деңгейлерін ұстап тұру үшін технологиялық құбыр желісін төсеу.
◆ Қосымша алтыншы айдау құбырын тарту (6TL) — кен орнының жаңа учаскелеріне газды қайта бағыттау арқылы айдау жүйесін оңтайландыруға мүмкіндік береді, бұл ӨБТК қолданылу мерзімінің соңына дейін сұйық көмірсутектердің 2,2 млн тонна көлемінде қосымша өсуін қамтамасыз етеді.

Бесінші айдау құбыры (5TL) жобасы 2019 жылы пайдалануға берілді. KGDBN және 4ICP жобаларын іске қосу 2021 жылдың 4-тоқсанында, ал 6TL жобасын 2024 жылдың 2-тоқсанында іске қосу жоспарланып отыр.

Өндіру деңгейін ұзарту жобаларын іске асыру пайдалы әсерді барынша арттыруға мүмкіндік береді:

- ◆ газ дайындау бойынша өндірістік қуаттарды ұлғайту;
◆ сұйық көмірсутектердің қосымша көлемін алу;
◆ сұйық көмірсутектерді дайындау бойынша қолданыстағы технологиялық қондырғыларды жаңғырту;
◆ резервуардағы қабат қысымының төмендеу қарқынының азаюы.

Қарашығанақты кеңейту жобасы (ҚКЖ)

2М фазасын іске асырғаннан кейін мұнай өндіру деңгейін одан әрі кеңейту өндірістік нысандарды кеңейту арқылы жүзеге асырылуы

мүмкін. Бұл кеңейтуді 2025 және 2026 жылдары кезең-кезеңмен жүзеге асыру жоспарланып отыр. ҚКЖ жобасы мұнайды өндіру деңгейін жылына 10-11 млн тонна ұстап тұру мақсатында газды қабатқа дайындау және кері айдау бойынша қуаттарды одан әрі ұлғайтуды, яғни газды қабатқа айдаудың бесінші және алтыншы компрессорларын кезең-кезеңмен енгізуді көздейді. Жобаның құны 1,8 млрд АҚШ долларына бағаланып отыр. 2020 жылғы желтоқсанда бесінші компрессор (5ICP) жобасын қаржыландыру туралы түпкілікті инвестициялық шешім қабылданды, алтыншы компрессор (6ICP) жобасы бойынша түпкілікті инвестициялық шешімді кейінірек қабылдау жоспарлануда.

Операциялық қызметті цифрландыру жобалары

Цифрлық Қазақстан" инновациялық даму бағдарламасы аясында ҚПО цифрландыру және технологиялық инновация жөніндегі жол картасын әзірледі. Ағымдағы іс-шаралар өндірісті оңтайландыру, ұңғымалар жұмысының өлшемдерін бақылау, "ақылды" зауыт және жобаларды іске асыру кезіндегі цифрлық модификациялар, қағазды көп қажет ететін процестерді барынша азайту және жұмыс процестерін барынша автоматтандыру, қоймалық есепке алу, мониторингті жетілдіру және жөндеу-қалпына келтіру жұмыстары сияқты салаларды қамтиды.

Кен орнының негізгі өлшемдерін цифрландыру ҚПО-ға деректерді кешенді талдаудың автоматтандырылған жүйелерін пайдалана отырып, өнімділікті арттыру бойынша уақытылы шешімдер қабылдауға мүмкіндік береді. Қазіргі уақытта жұмыстардың 47%-ті орындалды, жоспарланған аяқталу мерзімі — 2022 жыл.

COVID-19

COVID-19 пандемиясы басталғаннан бері Қарашығанақ кен орнында дағдарысқа қарсы мынадай шаралар қабылданды:

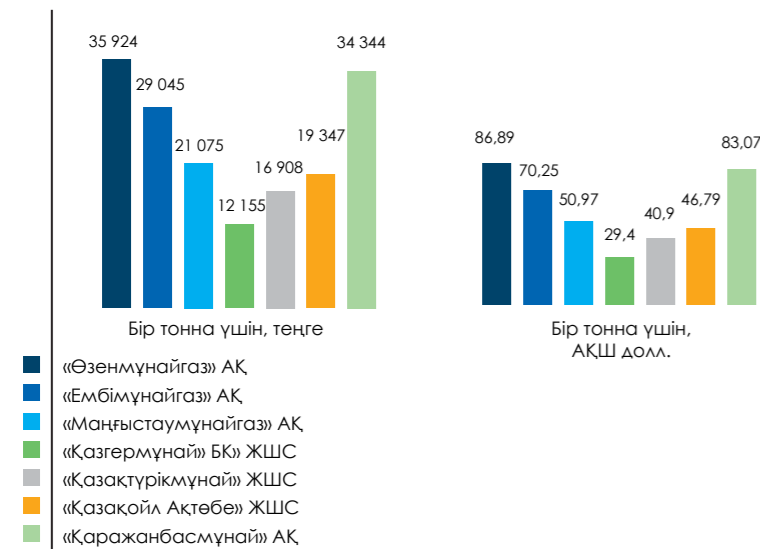
- ◆ 2022 жылға дейін бұрғылауды тоқтату;
◆ станокты пайдаланбай ұңғымалық операциялардың көлемін қысқарту және сыни емес ұңғымалық операцияларды 2020 жылдан 2021 жылға ауыстыру;
◆ жоспарлы-алдын алу жұмыстарының бір бөлігін 2020 жылдан 2021 жылға ауыстыру;
◆ қызметкерлерді қашықтан жұмыс режиміне ауыстыру;
◆ ҚПО қызметкерлері мен мердігерлік ұйымдар үшін вахтаның ұзақтығын ұлғайту;
◆ ҚПО қызметкерлері мен мердігер ұйымдар үшін ПТР-тестілерді тұрақты өткізу;
◆ тұрақты санитариялық өңдеу жүргізу және т. б.

ОПЕРАЦИЯЛЫҚ АКТИВТЕРДЕ МҰНАЙ ӨНДІРУ

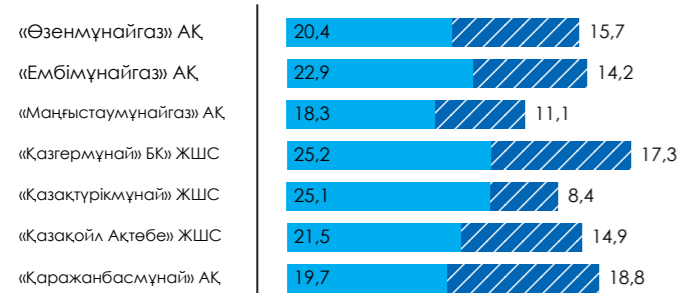
ҚМГ ұңғымаларының, операциялық активтерінің, бірлік саны

Көрсеткіш	2018	2019	2020
Жаңа ұңғымалар	604	581	518
Ауыспалы ұңғымалар қоры, оның ішінде бос тұрған	11 667	12 235	11 961
Айдау	495	462	616
ҚМГ операциялық активтері бойынша жиын	3 495	3 748	3 338
ҚМГ операциялық активтері бойынша жиын	15 766	16 564	15 817

Шығындар лифтингі

Шығындар лифтингі

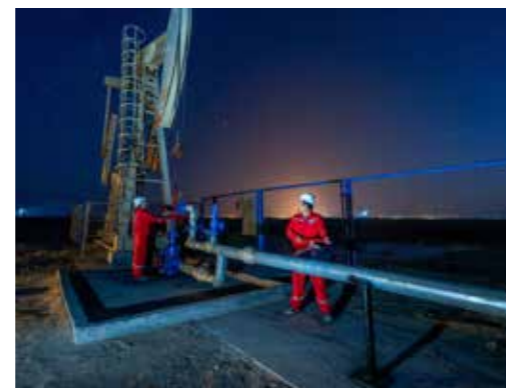
ҚМГ мұнай-газ саласында бір ғасырдан астам тарихы мен мұрасы бар, өндірілетін активтер қоржынына негізінен ескі кен орындары кіреді. Осыған байланысты ҚМГ-нің негізгі басымдығы өндіру тиімділігін арттыру болып табылады. ҚМГ өз қызметінде энергия үнемдеу саясатын ұстанады, үздіксіз өндірістік процестерді оңтайландыруға және жақсартуға, сондай-ақ мұнай өндіру коэффициентін арттыруға ұмтылады.

Бүгінгі таңда компанияның операциялық активтерінде мұнай өндірудің шамамен 85%-ті негізгі жеті кен орнына тиесілі: Өзен және Қарамандыбас («Өзенмұнайгаз» АҚ), Қаламқас пен Жетібай («Маңғыстаумұнайгаз» АҚ), С.Нұржанов пен Шығыс Молдабек («Ембімұнайгаз» АҚ) және Қаражанбас («Қаражанбасмұнай» АҚ).

2020 жылдың 11 желтоқсанында Шығыс Өріктау кен орнында екі ұңғыма тәжірибелік пайдалануға берілді. Бірінші кезең табысты аяқталса және экономикалық конъюнктура қолайлы болған жағдайда Өріктау кен орындары тобының 58 ұңғымасын пайдалануды, сондай-ақ бірқатар өндірістік объектілерді салуды көздейтін екінші фазаны іске асыру мүмкіндігі қаралатын болады. Жобаны толық ауқымды іске асыру жағдайында күтілетін өндіру жыл сайын 1,5 млрд м3 газ бен 500 мың тонна мұнайға жетуі мүмкін.

2020 жылы мұнай өндіру көлеміндегі ҚМГ үлесі 1 363 мың тоннаға азайып, 14 113 мың тонна (немесе тәулігіне 279 мың баррель) құрады. Бұл ескі кен орындарындағы өндіріс деңгейінің табиғи төмендеуін және ОПЕК+ келісімі бойынша қол жеткізілген келісімдердің орындалуын көрсетеді.

2020 жылы операциялық басқарумен ұңғымалардың жалпы қоры 15 817 бірлікті құрады, оның 11 961 бірлігі ауыспалы ұңғымалар қорына тиесілі. Мұнай мен конденсатты өндіру көлемінің көп бөлігі ұңғымалардың ауыспалы қорынан өндіруге келеді.

ГАЗ ӨНДІРУ ЖӘНЕ ӨНДІРІСІ

2020 жылы табиғи және ілеспе газды өндіру көлемі 3,1%-ке, 8 192 млн м3-ге дейін азайды. Бұл ретте 2 463 млн м3 (30%) операциялық активтердің үлесіне және 5 729 млн м3 (70%) мегажобалардың үлесіне тиесілі. Көлемдер құрылымындағы негізгі үлестер Теңіз бен Қарашығанақ мегажобаларына тиесілі.

ҚМГ үлесіндегі активтер бойынша табиғи және ілеспе газ өндіру, млн м³

Операциялық активтер	2018	2019	2020
«Өзенмұнайгаз» АҚ + ҚазГӨЗ*	558	680	751
«Маңғыстаумұнайгаз» АҚ	207	116	161
(«Жетібаймұнайгаз» ӨБ)*	205	184	150
«Қазгермұнай» БК» ЖШС	345	346	326
«Амангелді Газ» ЖШС	173	157	185
«Қазақойл Ақтөбе» ЖШС	154	135	152
«Ембімұнайгаз» АҚ	143	163	103
«Қазақтүрікмұнай» ЖШС	68	43	49,5
«ПетроҚазақстан Инк.» АҚ	0	0	0
Операциялық активтер бойынша барлығы	1 853	1 823	1 877

Мегажобалар бойынша тауарлық газ өндіру (ҚМГ үлесіне), млн м³

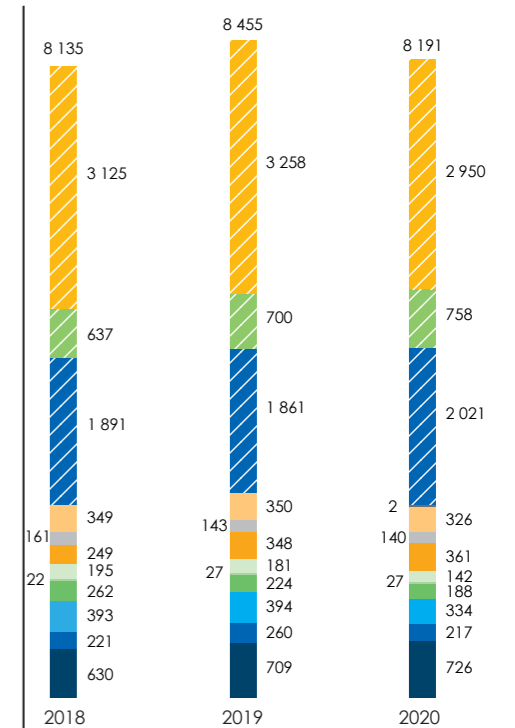
Мегапроект	2018	2019	2020
Теңіз	1 837	1 894	1 735
Қарашығанақ	949	911	899
Қашаған	301	293	287
Мегажобалар бойынша барлығы	3 087	3 099	2 921

Газ өндіру бойынша мөндер өндірілген газдың нақты көлемін құрайды, оның ішінде резервуарға және өз қажеттіліктеріне қайта айдау. Газды кері айдау мұнай өндірудің жоғары деңгейін қамтамасыз ететін қабаттық қысымды ұстап тұру үшін қолданылады.

2020 жылы тауарлық газ өндірісінің көлемі 4 798 млн м3 құрады, оның ішінде операциялық активтер есебінен 1 877 млн м3 және мегажобалар есебінен 2 921 млн м3. 2019 жылмен салыстырғанда ҚМГ тауарлық газ өндірісі жиынтықта 124 млн м3 немесе 2,5%-ке азайды.

ҚазГӨЗ өзі өндірген шикізатты қайта өңдеумен қатар тауарлық газды өз бетінше өндірмейтін ҚМГ-нің басқа операциялық активтерінен алынған шикізат негізінде тауарлық газ өндіреді.

ҚМГ үлесіндегі активтер бойынша табиғи және ілеспе газ өндіру, млн м³

- «Өзенмұнайгаз» АҚ
- «Ембімұнайгаз» АҚ
- «Маңғыстаумұнайгаз» АҚ (50%)
- «Қазгермұнай» БК» ЖШС (50%)
- «Қаражанбасмұнай» АҚ (50%)
- «ПетроҚазақстан Инк.» АҚ (33%)
- «Қазақойл Ақтөбе» ЖШС (50%)
- «Қазақтүрікмұнай» ЖШС
- «Амангелді Газ» ЖШС (КТГ)
- «Өріктау Оперейтинг» ЖШС
- Қарашығанақ
- Қашаған
- Теңіз

* «Өзенмұнайгаз» АҚ пен «Маңғыстаумұнайгаз» АҚ «Жетібаймұнайгаз» ӨБ «Маңғыстаумұнайгаз» АҚ-тан шикі газ ҚазГӨЗ-ге жеткізіледі. Орынбор газ өңдеу зауытына шикі газды жеткізу көлемі.

МҰНАЙ ТАСЫМАЛДАУ

ҚМГ көмірсутектерді экспорттық нарықтарға жеткізу бойынша мұнай тасымалдау инфрақұрылымының құрылысын аяқтады. Орта мерзімді перспективада мыналар басым болады:

- ◆ ҚМГ мұнай тасымалдау жүйелері бойынша мұнай тасымалдау маршруттарының тартымдылығы мен бәсекеге қабілеттілігін арттыру арқылы құрылған қуаттардың жүктемесін арттыру;
- ◆ операциялық шығындарды бақылау.

ҚМГ-де мұнай тасымалдау екі түрмен – магистральдық құбырлармен және теңіз флотымен ұсынылған.

Көрсеткіш	Магистралдық құбырлармен тасымалдау				Теңіз флотымен тасымалдау
Басқарушы компания	ҚазТрансОйл (ҚТО)	Қазақстан-Қытай құбыры (ҚКҚ)	МұнайТас (МТ)	Каспий құбыр консорциумы (ККК)	Казтеңізкөлікфлоты (КТКФ)
ҚМГ үлесі	ҚМГ: 90% ¹	ҚТО: 50%	ҚТО: 51%	ҚМГ: 20,75%	ҚМГ: 100%
Негізгі бағыттар	Еуропа мен Қытайға экспорт, ішкі нарық	Қытайға экспорт, ішкі нарық	Қытайға экспорт, ішкі нарық	Еуропаға экспорт	Еуропаға экспорт
Негізгі маршруттар	Қазақстанның мұнай өңдеу зауыты; Өзен-Атырау-Самара; Ақтау порты; ҚКК мен Атасу-Алашанькоу жүйелеріне мұнайды ауыстырып тиеу	Атасу-Алашанькоу; Кеңкияқ-Құмкөл	Кеңкияқ-Атырау	Теңіз-Новоросийск	Қара теңіз; Жерорта теңізі; Каспий теңізі
Жалпы ұзындық, км	5 372	1 759	449	1 510	н/п
Қуат, жылына млн тонна	17,5 ² 5,2 ³	20	6	67	н/п

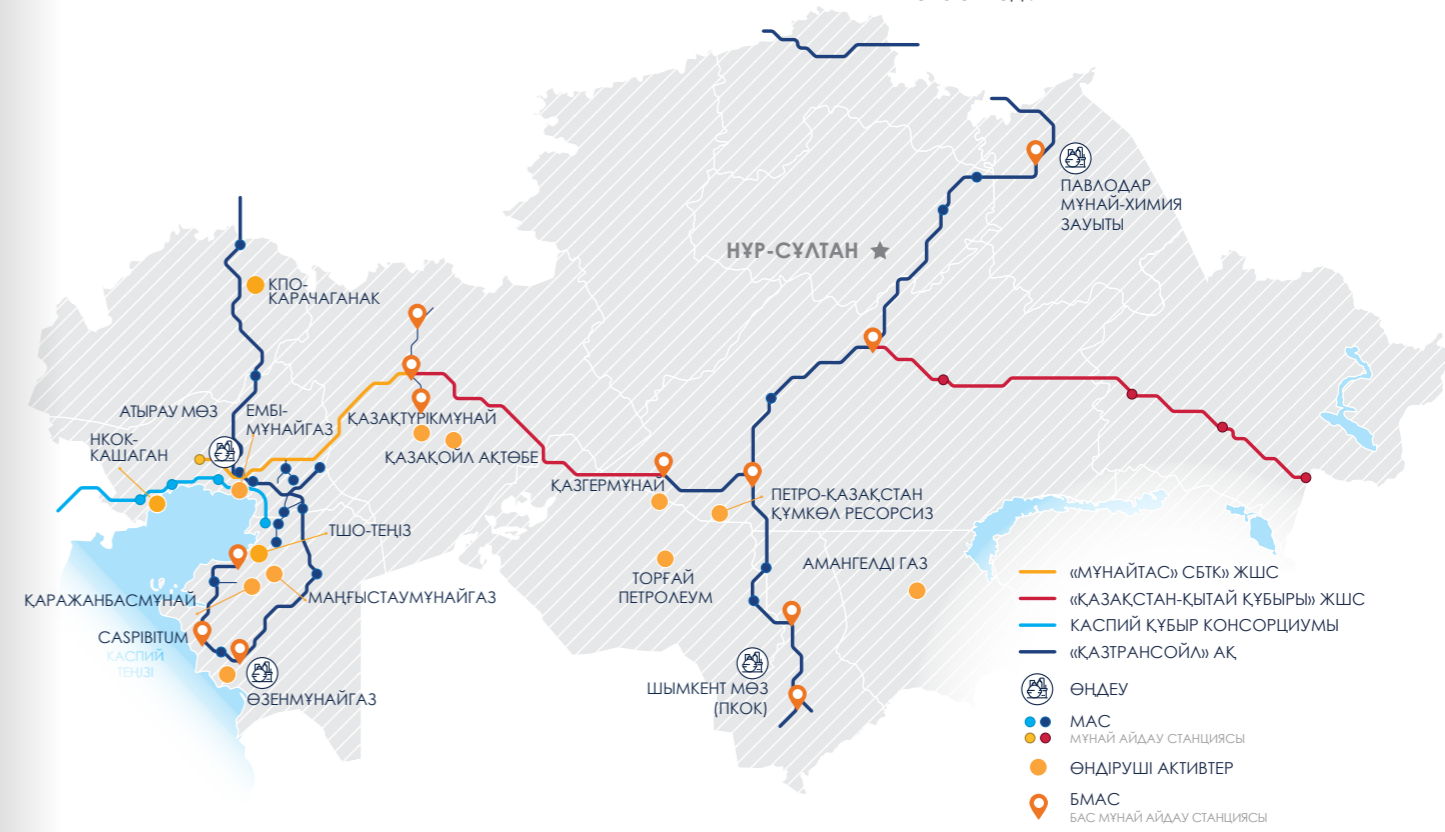
¹ Акциялардың 10%-ті оларды "Халықтық IPO" бағдарламасы шеңберінде сатып алған миноритарлық акционерлерге тиесілі.
² Атырау-Самара учаскесінің қуаты.
³ Ақтау портының қуаты (ҚТО аймақтары, құю).

ҚҰБЫР ИНФРАҚҰРЫЛЫМЫ

Қазақстанның құбыр инфрақұрылымы магистральдық мұнай құбыры жөніндегі ұлттық оператор – "ҚазТрансОйл" АҚ-қа, оның екі бірлескен кәсіпорнына ("Қазақстан-Қытай құбыры" ЖШС мен "МұнайТас" СБТК ЖШС), сондай-ақ Каспий құбыр консорциумына тиесілі. Қазақстанның қолданыстағы құбыр инфрақұрылымы перспективалы жобалардан мұнай тасымалдау көлемін ұлғайту үшін жеткілікті әлеуетке ие.

"ҚазТрансОйл" АҚ (ҚТО) – Қазақстан Республикасының магистральдық мұнай құбыры жөніндегі ұлттық оператор. Компания жалпы ұзындығы 5 372 км магистральдық мұнай құбырларының тармақталған желісіне ие, оған Қазақстанның барлық дерлік мұнай кен орындары қосылған. Компания мұнайды Қазақстанның төрт ірі мұнай өңдеу зауытына тасымалдауды қамтамасыз етеді, сондай-ақ мұнайды Атырау-Самара мұнай құбыры арқылы экспортқа тасымалдайды, мұнайды ҚКК мен Атасу-Алашанькоу экспорттық мұнай құбырларына ауыстырып тиеуді, мұнайды Ақтау портындағы танкерлерге және теміржол көлігіне тиеуді жүзеге асырады. Мұнайды магистральдық мұнай құбырлары арқылы тасымалдау 36 мұнай айдау станциясымен, 67 мұнай қыздыру пешімен, жалпы көлемі 1,4 млн м3 мұнай сақтауға арналған резервуарлық паркпен қамтамасыз етіледі. Сондай-ақ ҚТО "Қазақстан-Қытай құбыры" ЖШС, "МұнайТас" СБТК ЖШС, "Қарашығанақ Петролиум Оперейтинг Б.В.", "Каспий құбыр консорциумы-К" АҚ, "Торғай Петролеум" АҚ және "Магистральдық су құбыры" ЖШС магистральдық мұнай құбырларын пайдалану және оларға техникалық қызметтер көрсетеді.

"Қазақстан-Қытай құбыры" ЖШС (ҚКҚ) Атасу-Алашанькоу (ұзындығы 965 км) және Кеңкияқ-Құмкөл (ұзындығы 794 км) мұнай құбырларының иесі болып табылады. ҚКҚ қазақстандық және транзиттік ресейлік мұнайды Қытай Халық Республикасына (ҚХР), сондай-ақ Қазақстанның ішкі нарығына тасымалдауды жүзеге асырады.

«МұнайТас» СБТК ЖШС (МТ) ұзындығы 449 км Кеңкияқ-Атырау магистральдық мұнай құбырының иесі болып табылады. 2018 жылы компания Батыс Қазақстан мұнайын Қазақстан Республикасының мұнай өңдеу зауытына жеткізуді қамтамасыз ету және Ақтөбе мен Қызылорда облыстарында мұнай өндірудің төмендеу әсерін жою, сондай-ақ ҚХР-ге жылына 6 млн тоннаға дейінгі көлемде экспорт жасау мақсатында Кеңкияқ-Атырау мұнай құбырының реверсі жобасын іске асыруға кірісті. Жоба құны – 28,6 млрд теңге. Жоба аясында бірінші іске қосу кешенінің нысандары іске қосылып, екінші іске қосу кешені нысандарының құрылысы аяқталды. Жобаны аяқтау 2021 жылдың 2-тоқсанында жоспарланып отыр.

"Каспий құбыр консорциумы" (ККК) – ұзындығы 1 510 км магистральдық құбыр салу және пайдалану үшін құрылған (оның ішінде 452 км — қазақстандық учаске) Ресей, Қазақстан, сондай-ақ саланың жетекші ойыншыларының қатысуымен халықаралық мұнай тасымалдау жобасы. ҚКК мұнай құбыры қазақстандық мұнайды экспорттық жеткізудің басым бағыттарының бірі болып табылады және Қазақстандық Теңіз мұнай кен орнын Қара теңіздегі (Новоросийск портына жақын) "Южная Озереевка" мұнай терминалымен байланыстырады. ҚКК мұнай құбыры арқылы мұнай тасымалдау 15 мұнай айдау станцияларымен, жалпы көлемі 1,3 млн м3 мұнай сақтауға арналған резервуарлық паркпен және үш шығарылатын айлақтық құрылыспен қамтамасыз етіледі.

Теңіз бен Қашағанда алдағы уақытта мұнай өндірудің ұлғаюына байланысты 2019 жылы КҚК акционерлері қазақстандық мұнайды тасымалдау көлемін 72,5 млн тоннаға дейін ұлғайту үшін құбыр жүйесінің тар жерлерін жою жобасын іске асыру туралы шешім қабылдады. Жобаны іске асыру мерзімі 2019-2023 жылдар, жобаның құны — 600 млн АҚШ долл. Қаржыландыру КҚК өз қаражаты есебінен көзделеді.

Мұнайды магистральдық құбыр арқылы тасымалдау

Мұнай тасымалдау көлемі, мың тонна¹

Компания	2018	2019	2020
ҚазТрансОйл (100%)	45 309	44 463	42 298
экспорт	19 135	17 591	16 699
транзит	10 025	9 989	9 989
ішкі нарық	16 149	16 883	15 610
Қазақстан-Қытай құбыры (100%)	15 997	16 200	15 883
экспорт	1 506	859	571
транзит	9 979	9 979	9 979
ішкі нарық	4 512	5 362	5 333
МұнайТас (100%)	3 878	3 232	3 321
экспорт	2 697	1 998	1 595
ішкі нарық	1 181	1 234	1 726
Каспий құбыр консорциумы (100%), экспорт	61 084	63 256	59 027

Мұнай жүк айналымының көлемі, млн тонна *км

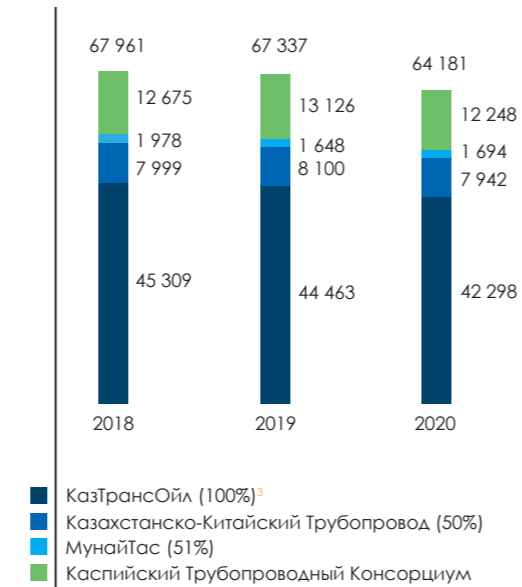
Компания	2018	2019	2020
ҚазТрансОйл (100%)	38 040	37 658	35 899
Қазақстан-Қытай құбыры (100%)	14 607	14 590	14 368
МұнайТас (100%)	1 522	1 232	1 322
Каспий құбыр консорциумы (100%)	80 549	82 997	77 207

ҚМГ үлесіне мұнай жүк айналымының көлемі, млн тонна *км

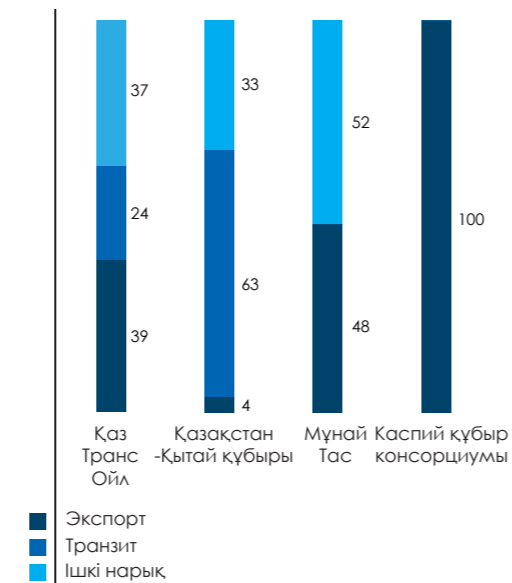
Компания	2018	2019	2020
ҚазТрансОйл (100%)	38 040	37 658	35 899
Қазақстан-Қытай құбыры (50%)	7 304	7 296	7 185
МұнайТас (51%)	776	628	674
Каспий құбыр консорциумы (20,75%)	16 714	17 222	16 020

2020 жылы ҚМГ үлесіне магистральдық құбырлары арқылы мұнай тасымалдаудың шоғырландырылған көлемі 3 156 мың тоннаға төмендеп, 64 181 мың тоннаны құрады. Көрсеткіштердің төмендеуі 2020 жылғы қаңтарда мұнайдағы хлорорганикалық қосылыстардың шектен тыс асып кетуінің анықталуына байланысты "СНПС-Ақтөбемұнайгаз" АҚ-тан мұнай жеткізілімінің шектелуіне, Құмкөл кен орындары тобының мұнай өндіруінің табиғи құлдырауы және ОПЕК+ келісімі шеңберінде мұнай өндірудің шектеулі болуы себебінен жүк жөнелтушілердің мұнай құбырлары жүйесіне мұнай тапсыру көлемінің төмендеуіне байланысты болды.

ҚМГ үлесіне мұнай тасымалдау көлемі, мың тонна²

2020 жылғы бағыттар бойынша мұнай тасымалдау құрылымы, %

- Мұнай тасымалдаудың шоғырландырылған көлемі ҚМГ операциялық үлесін (ҚТО-ны қоспағанда) ескере отырып, әрбір жеке құбыр жүргізу компаниясының тасымалдау көлемін ескереді. Мұнай көлемінің бір бөлігін екі немесе үш құбыр компаниясы тасымалдай алады және тиісінше бұл көлемдер мұнай тасымалдаудың шоғырландырылған көлемінде кем дегенде бір рет есепке алынады.
- Мұнай тасымалдаудың шоғырландырылған көлемі ҚМГ-нің операциялық үлесін (ҚТК-ны қоспағанда) ескере отырып, әрбір жеке құбыр компаниясының тасымалдау көлемін ескереді. Мұнай көлемінің бір бөлігін екі немесе үш құбыр компаниясы тасымалдай алады және тиісінше бұл көлемдер мұнай тасымалдаудың шоғырландырылған көлемінде кемінде бір рет есепке алынады.
- ҚТО тасымалдау көлемі 100%-ке ұсынылған, өйткені ҚМГ активтің операциялық қызметін толық бақылайды.

Тарифтік саясат

Ішкі нарыққа мұнай тасымалдау тарифтері, 1 мың км-ге шаққанда, бір тонна үшін теңге

Компания	2018	2019	2020
ҚазТрансОйл	4 292	4 722 (с 01.01.2019–31.08.2019) 4 717 (с 01.09.2019–31.12.2019)	4 110
Қазақстан-Қытай құбыры	6 507	7 158	6 456 (с 01.01.2020–31.01.2020) 7 158 (с 01.02.2020–31.12.2020)
МұнайТас	5 698 (с 01.01.2018–30.06.2018) 5 724 (с 01.07.2018–31.12.2018)	5 724 (с 01.01.2019–30.06.2019) 5 912 (с 01.07.2019–24.12.2019) 5 457 (с 25.12.2019–31.12.2019)	5 457 (с 01.01.2020–24.12.2020) 5 912 (с 25.12.2020–31.12.2020)

Мұнайды экспортқа тасымалдау тарифтері

Компания	2018	2019	2020
ҚазТрансОйл, 1 мың км-ге шаққанда, бір тонна үшін теңге	6 399	6 399	6 399 (с 01.01.2020–29.02.2020) 7 359 (с 01.03.2020–31.12.2020)
Қазақстан-Қытай құбыры, 1 мың км-ге шаққанда, бір тонна үшін теңге	6 799	6 799	6 799
МұнайТас, 1 мың км-ге шаққанда, бір тонна үшін теңге	5 912	5 912	5 912
Каспий құбыр консорциумы, бір тонна үшін АҚШ долл.	38	38	38

Қытай Халық Республикасына мұнай транзитінің тарифтері, бір тонна үшін АҚШ долл.

Компания	2018	2019	2020
ҚазТрансОйл	3,11	4,23	4,23
Қазақстан-Қытай құбыры	8,25	10,77	10,77

Қазақстанның ішкі нарығына мұнай тасымалдау тарифтері мемлекеттік реттеуге жатады.

Табиғи монополиялар туралы" 2018 жылғы 27 желтоқсандағы №204-VI Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес Қазақстан Республикасының аумағы арқылы транзит және Қазақстан Республикасынан тыс жерге экспорттау мақсатында мұнай тасымалдау жөніндегі қызметтер табиғи монополиялар саласына кірмейді.

МҰНАЙДЫ ТЕҢІЗБЕН ТАСЫМАЛДАУ

Тасымалдау активтері

"Қазтеңізкөлікфлоты" ҚТКФ ЖШС (ҚТКФ) ұлттық теңіз тасымалдаушысы болып табылады. ҚТКФ активтерінің құрамына мыналар кіреді:

- сауда флоты: жеке мұнай құю танкерлері — "Астана", "Алматы" мен "Ақтау" (әрқайсысының дедвейті 12 мың тонна); сондай-ақ "Афрамас" – "Алатау" мен "Алтай" типті мұнай құю танкерлері (әрқайсысының дедвейті 115 мың тонна);
- теңіз операцияларын қолдау флоты (ТОҚФ) — жүк көтергіштігі 3,6 мың тонна бойынша ҚМГ сериясының сегіз баржа-алаңы;
- "Теңізшевройл" ЖШС болашақ кеңейту жобасына қатысуға арналған флот: МСV класындағы үш кеме – "Барыс", "Бүркіт" пен "Сұңқар" жүк көтергіштігі 5,2 мың тонна, үш буксир – "Талас", "Ембі" мен "Ырғыз" (гактағы тартым 40 тонна).

Мұнайды теңіз арқылы тасымалдаудың негізгі маршруттары

- Каспий теңізінің акваториясындағы маршруттар
- Қара және Жерорта теңіздеріндегі акваториясындағы бағыттар

Тасымалдау көлемі

2019 жылмен салыстырғанда, 2020 жылы мұнайды теңіз арқылы тасымалдаудың жалпы көлемі айтарлықтай төмендеп (16,2%-ке), 8 990 мың тоннаны құрады. Мұнайды теңіз арқылы тасымалдау көлемінің азаюы негізінен Жерорта теңізіндегі көлемдердің төмендеуімен, сондай-ақ қолайсыз метеожағдайлармен түсіндіріледі.

Тасымалдау көлемі, мың тонна

Теңіз	2018	2019	2020
Қара және Жерорта	4 339	10 186	8 361
Каспий	2 738	543	629
Барлығы	7 077	10 729	8 990

Мұнай жүк айналымының көлемі, млн тонна км

Теңіз	2018	2019	2020
Қара және Жерорта	4 122	9 676	7 942
Каспий	887	165	197

2020 жылдың наурызында ҚМГ қолдауымен ҚТКФ Оңтүстік-Шығыс Азиядан Қазақстанға ірі көлемді жүктерді тасымалдау бойынша COSCO Shipping еншілес компаниясымен шарт жасасты.

2020 жылдың сәуір-маусымында жалпы салмағы шамамен 3,6 мың тонна болатын 25 бірлік ірі көлемді жүк Румынияның Констанца портынан Атырау қаласында КРІ мұнай-химия кешенін салу үшін қазақстандық Атырау портына сәтті тасымалданды. ҚТКФ жеке және жалға алынған флотты іске қосты: барлығы 42 бірлік — бұл алты баржа, 24 өзен және 12 теңіз буксирі.

ТШО БКЖ жобасын іске асыру шеңберінде 2018-2020 жылдардың навигациялық маусымдары ішінде ҚТКФ кемелері шамамен 90 ірі көлемді модульді (57 мың тонна) тасымалдады. 2020 жылы ҚТКФ-тің жобаға қатысуының аяқталуына байланысты контейнер таситын көлікке — МСV – "Барыс" бір кемесін жаңғырту бойынша шешім қабылданды. 2020 жылдың 3-тоқсанында МСV — "Барыс" кемесін жаңғырту жұмыстары басталды, оны контейнерлерді тасымалдау үшін "Ақтау-Баку-Ақтау" фидерлік желісінде іске қосу жоспарлануда.

ГАЗ ТАСЫМАЛДАУ ЖӘНЕ МАРКЕТИНГ

Газ тасымалдау мен маркетингіне қатысты негізгі даму стратегиясы Қытайға газ экспортын ұлғайту, оларды ішкі және халықаралық нарықтарда өткізу үшін қосылған құны жоғары газды өңдеу, ішкі нарықта газды ұтымды пайдалануды қамтамасыз ету, сондай-ақ транзиттік әлеуетті дамыту болып табылады.

Тұтынушыларды сенімді және тиімді қамтамасыз ету және газ өткізу нарықтарын әртарапандыру Компания қызметінің басым бағыттарының қатарына кіреді. Газ көлік инфрақұрылымының өткізу қабілеті елдегі газ өндірісінің әлеуетті өсуіне сәйкес дамыған. Газ тасымалдау жүйесіне уақытылы инвестициялар салу нәтижесінде ҚМГ ел өңірлерін табиғи газбен қамтамасыз етеді және экспорттық бағыттардың әлеуетін арттырады. ҚМГ газ тасымалдау жүйесін басқаруды оның "ҚазТрансГаз"АҚ 100% еншілес ұйымы жүзеге асырады.

ГАЗ ҚҰБЫРЫ ИНФРАҚҰРЫЛЫМЫ

"ҚазТрансГаз" АҚ (ҚТГ) Қазақстан Республикасының газ және газбен жабдықтау саласындағы ұлттық оператор болып табылады. ҚТГ тауарлық газды магистральдық газ құбырлары мен газ тарату желілері арқылы тасымалдау жөніндегі орталықтандырылған инфрақұрылымды басқарады, халықаралық транзитті қамтамасыз етеді және ішкі және сыртқы нарықтарда газ сатумен айналысады, газ құбырлары мен газ қоймаларын әзірлейді, қаржыландырады, салады және пайдаланады.

ҚТГ Қазақстандағы жалпы ұзындығы 20 мың км ірі магистральдық газ құбырлары желісін, оның ішінде 1,9 мың км газ құбырлары мен ұзындығы 56 мың км-ден астам газ тарату желілерін пайдалануды жүзеге асырады. Газ тасымалдау 42 компрессорлық станциямен және 238 газ айдау агрегаттарымен қамтамасыз етіледі.

"Интергаз Орталық Азия" АҚ (ИОА) магистральдық газ құбыры жөніндегі ұлттық оператор және ҚТГ-нің 100% еншілес кәсіпорны болып табылады.

Бүгінгі таңда ИОА жалпы ұзындығы 12 481 км және қуаты жылына 164 млрд м3 болатын магистральдық газ құбырлары арқылы Қазақстан

Басқарушы компания	«Интергаз Орталық Азия» АҚ (ИОА)	«Азия газ құбыры» ЖШС (АГҚ)	«Бейнеу-Шымкент газ құбыры» ЖШС (БШГ)	АО «ҚазТрансГаз Аймақ» (КТГА)
ҚМГ үлесі	ҚТГ: 100%	ҚТГ: 50%	ҚТГ: 50%	ҚТГ: 100%
Негізгі бағыттар	Экспорт, ішкі нарық және транзит	Қытайға экспорт және транзит, ішкі нарық	Қытайға экспорт, ішкі нарық	Ішкі нарыққа магистральдық тасымалдау (МТ), газ тарату жүйелері бойынша тасымалдау (РС)
Негізгі маршруттар	Қазақстан, Ресей, Өзбекстан мен Түрікменстан	Қазақстан-Қытай	Бейнеу-Бозой-Шымкент	н/п
Жалпы ұзындық, км	12 481	3 916	1 450	56 058 — РС 975 — МГ
Қуат, жылына млрд м3	164	55	15	3 — МГ

аумағы арқылы табиғи газды экспорттауды, ішкі тасымалдауды және транзиттеуді жүзеге асырады.

ИОА үш ЖГҚ-ны пайдаланады:

- Ақтөбе облысындағы Бозой ЖГҚ;
- Оңтүстік Қазақстан облысындағы Полторацкое ЖГҚ;
- Жамбыл облысындағы Ақыртөбе ЖГҚ.

"Азия газ құбыры" ЖШС (АГҚ) "ҚазТрансГаз" АҚ пен Trans-Asia Gas Pipeline Company Ltd. тепе-тең бірлескен кәсіпорны болып табылады (акционер – CNODC компаниясы, CNPC еншілес кәсіпорны). Бірлескен кәсіпорын "Қазақстан-Қытай" газ құбырын қаржыландыру, салу және пайдалану мақсатында құрылды. Жобаның мақсаты – түрікмен және өзбек газының ҚХР бағытындағы транзитін қамтамасыз ету, қазақстандық газдың ҚХР-ға экспортын жүзеге асыру, сондай-ақ Қазақстанның оңтүстік өңірлерін газбен үздіксіз қамтамасыз ету. Газ құбыры үш тармақтан тұрады: "А", "Б" — жалпы ұзындығы 2 612 км және қуаты жылына 30 млрд м3, "С" — ұзындығы 1 304 км және қуаты жылына 25 млрд м3.

"Бейнеу-Шымкент газ құбыры" ЖШС (БШГ) "ҚазТрансГаз" АҚ пен Trans-Asia Gas Pipeline Company Ltd компаниясының тепе-тең бірлескен кәсіпорны болып табылады (акционер – CNODC компаниясы, CNPC еншілес кәсіпорны). Жобаның Қазақстан үшін аса маңызды стратегиялық мәні бар, ол Қазақстан Республикасының оңтүстік өңірлерін табиғи газбен қамтамасыз етеді, қазақстандық газдың экспорттық жеткізілімдерін әртарапандыруға мүмкіндік береді, Қазақстан Республикасының энергетикалық қауіпсіздігін қамтамасыз етеді, бірыңғай газ тасымалдау жүйесін құрады.

"Азия газ құбыры" ЖШС (АГҚ) "ҚазТрансГаз" АҚ пен Trans-Asia Gas Pipeline Company Ltd. теле-тең бірлескен кәсіпорны болып табылады (акционер – CNODC компаниясы, CNPC еншілес кәсіпорны). Бірлескен кәсіпорын "Қазақстан-Қытай" газ құбырын қаржыландыру, салу және пайдалану мақсатында құрылды. Жобаның мақсаты – түрікмен және өзбек газының ҚХР бағытындағы транзитін қамтамасыз ету, қазақстандық газдың ҚХР-ға экспортын жүзеге асыру, сондай-ақ Қазақстанның оңтүстік өңірлерін газбен үздіксіз қамтамасыз ету. Газ құбыры үш тармақтан тұрады: "А", "Б" — жалпы ұзындығы 2 612 км және қуаты жылына 30 млрд м³, "С" — ұзындығы 1 304 км және қуаты жылына 25 млрд м³.

Жобаны одан әрі дамыту қуатты 15 млрд м³ дейін арттыруды көздейді. Осы мақсатта төрт компрессорлық станция пайдалануға берілді: Арал, Қорқыт-ата, Түркістан, 1А. Сондай-ақ қазіргі бар №1 "Бозой" компрессорлық станциясын және "Ақбұлақ" пен "Бейнеу"

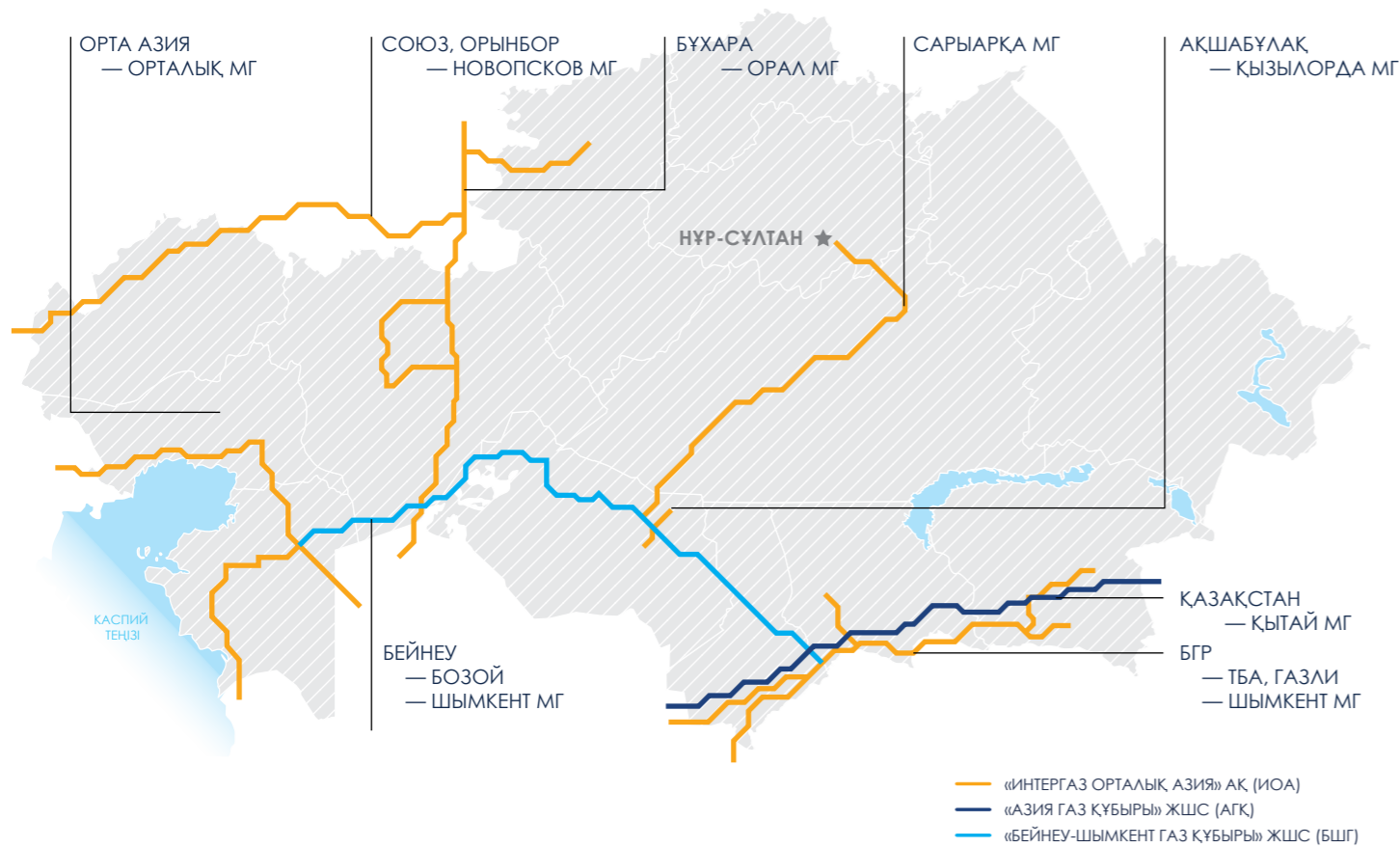
Компания	МГ/газ құбыры	Ұзындығы, км	Қуат, жылына млрд м ³
ИОА	«Союз», Орынбор-Новопсков МГ	1 147	68,4
	Орталық Азия-Орталық МГ	5 306	50,8
	Бұхара-Орал МГ	2 382	31,5
	БҒР-ТБА МГ, Газли-Шымкент	2 462	10,2
	Ақшабұлақ-Қызылорда МГ	123	0,4
АГҚ	«Сарыарқа» МГ	1 061	2,7 ³
	Қазақстан-Қытай МГ	3 916	55
БШГ	Бейнеу-Бозой-Шымкент МГ	1 450	15

газ өлшеу станцияларын кеңейту бойынша жұмыстар жүргізілуде.

"ҚазТрансГаз Аймақ" АҚ (ҚТГА) — бұл барлық газдандырылған он облыста және республикалық маңызы бар үш қалада 57 мың км тарату және магистральдық газ құбырларын пайдаланатын Қазақстан Республикасындағы газбен жабдықтайтын ең ірі компания.

ҚТГА негізгі міндеттері:

- ♦ тауарлық газ жеткізуді ұйымдастыру;
- ♦ газды тарату желілері арқылы тасымалдау;
- ♦ өңірлердегі газ тасымалдау активтерін басқару.

— «ИНТЕРГАЗ ОРТАЛЫҚ АЗИЯ» АҚ (ИОА)
 — «АЗИЯ ГАЗ ҚҰБЫРЫ» ЖШС (АГҚ)
 — «БЕЙНЕУ-ШЫМКЕНТ ГАЗ ҚҰБЫРЫ» ЖШС (БШГ)

¹ Бұхара газды өңірі – Ташкент-Бишкек-Алматы.
² "Сарыарқа" МГ ИОА-ға жалға берілді, бірақ акционерлері "Самұрық-Қазына" АҚ (50%) пен "Baiterek Venture Fund" АҚ болып табылатын "АстанаГаз ҚМГ" АҚ-қа тиесілі (50%).
³ Газ құбырының бірінші кезеңі үшін жобалық және іс жүзіндегі қуаты жылына 2,2 млрд м³ құрайды.

ГАЗДЫ МАГИСТРАЛЬДЫҚ ТАСЫМАЛДАУ

Газ тасымалдау көлемі, млн м³

Компания	2018	2019	2020
ИОА (100%)	80 134	72 961	57 753
экспорт	18 873	19 069	12 687
транзит	47 693	40 229	30 788
ішкі нарық	13 568	13 663	14 278
АГҚ (100%)	49 270	45 870	39 776
экспорт	5 484	7 090	7 011
транзит	42 960	38 280	31 878
ішкі нарық	826	500	886
БШГ (100%)	8 352	10 087	12 694
экспорт	5 255	7 091	7 011
ішкі нарық	3 097	2 996	5 682
ҚТГА (100%), ішкі нарық	2 622	2 554	2 603

Газдың жүк айналымының көлемі (тауар-көлік жұмыстары), млн м³ км

Компания	2018	2019	2020
ИОА (100%)	19 543	22 325	16 302
АГҚ (100%)	62 167	57 470	49 337
БШГ (100%)	12 146	14 669	17 831

Газдың жүк айналымының көлемі (тауар-көлік жұмыстары), млн м³ км

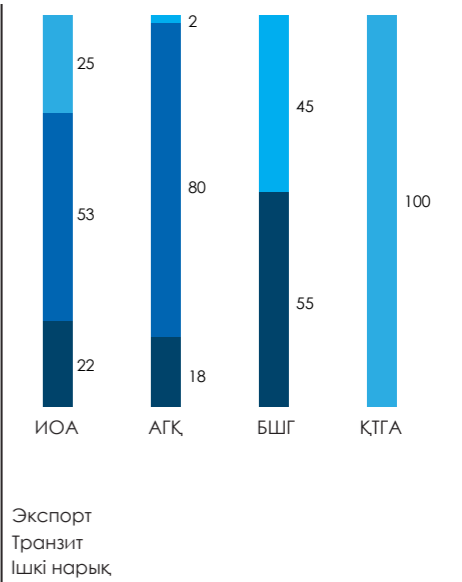
Компания	2018	2019	2020
ИОА (100%)	19 543	22 325	16 302
АГҚ (50%)	31 084	28 735	24 669
БШГ (50%)	6 073	7 334	8 915

ҚМГ үлесіне газ тасымалдау көлемі, млн м³

Газды магистральдық тасымалдау, барлығы	2018	2019	2020
ИЦА (100%)	80 134	72 961	57 753
АГП (50%)	24 635	22 935	19 888
ГБШ (50%)	4 176	5 044	6 347
КТГА (100%)	2 622	2 554	2 603
ЖИЫНЫ	111 567	103 494	86 590

2020 жылы ҚМГ магистральдық газ құбырлары бойынша газ тасымалдау көлемі 16 904 млн м³ төмендеді және 86 590 млн м³ құрады. Төмендеу негізінен Қытайға ортаазиялық газдың транзиттік көлемінің азаюымен, Қазақстан Республикасының аумағы арқылы "Газпром" АҚК ресейлік газының транзиттік ағындарының қысқаруымен, Ресейге Қарашығанақ газының экспорттық жеткізілімдерінің азаюымен және оны өндірудің қысқаруы себебінен Теңіз газының экспорт көлемінің төмендеуімен байланысты.

2020 жылғы бағыттар бойынша газ тасымалдау құрылымы, %

ГАЗ ТАРАТУ ЖӘНЕ ӨҢІРЛЕРДІ ГАЗДАНДЫРУ

Қазақстанның газ тарату және өңірлерді газдандыру желісін дамыту

«Сарыарқа» магистральдық газ құбырын салу

2020 жылғы маусым-желтоқсанда "Сарыарқа" МГ (ұзындығы 482,8 км Нұр-Сұлтан-Көкшетау-Петропавл учаскесі) құрылысының екінші және үшінші кезеңдерін іске асыруға дайындық шеңберінде техникалық-экономикалық негіздемеге түзету жүргізілді, оның қорытындысы бойынша "Сарыарқа" газ құбырының ең жоғары өнімділігі 3,6-дан 4,5 млрд м³ дейін өсті. "Сарыарқа" МГҚ Қазақстанның Орталық өңірлері мен астанасына тұрақты газ жеткізуді қамтамасыз етеді, бұл мультипликативтік экономикалық әсерге әкеледі және елдегі экологиялық жағдайды айтарлықтай жақсартады деп күтілуде.

«Жезқазған», "Қарағанды", "Теміртау", "Астана-1" және "Астана-2" АГТС қоса алғанда, "Сарыарқа" МГ құрылысының бірінші кезеңінің объектілері (ұзындығы 1060,6 км Қызылорда-Жезқазған-Қарағанды-Теміртау-Нұр-Сұлтан учаскесі) 2019 жылғы желтоқсанда пайдалануға берілді және акционерлері "Самұрық-Қазына" АҚ (50%) және Baiterek Venture Fund АҚ болып табылатын "АстанаГаз ҚМГ" АҚ-қа (50%) тиесілі. 2020 жылғы ақпанда "Сарыарқа" МГҚ магистральдық газ құбыры жөніндегі ұлттық оператор "Интергаз Орталық Азия" АҚ-қа жалға берілді.

Нұр-Сұлтан қаласында (Интернациональный, Мичурино және Күйгенжар тұрғын массивтері) екінші кезектегі бірінші және екінші іске қосу кешендерінің газ тарату желілерін салу)

Жобалау және құрылыс жөніндегі кешенді жұмыстарға шарт бойынша екінші кезектегі бірінші және екінші іске қосу кешендері бойынша жобалау-ізвестіру жұмыстары жүргізілуде. Бірінші іске қосу кешені шеңберінде АГТС-2-ден "Шығыс" бас газ тарату пунктіне (БГТП) және "Оңтүстік-Шығыс" БГТП газ беру қамтамасыз етіледі; екінші іске қосу кешені шеңберінде "Шығыс" МГРП-дан Интернациональный, Мичурино, Күйгенжар тұрғын аудандарына және қазандықтарға газ беру қамтамасыз етіледі. Құрылыс-монтаж жұмыстарын қоса алғанда, барлық жұмыстарды 2021 жылғы 31 тамызға дейін аяқтау жоспарлануда.

Жамбыл облысы Қордай ауданының бес елді мекеніне (Масанчи, Қаракөмер, Сортөбе, Бұлар батыр, Ауқатты) жеткізуші газ құбырын салу

2020 жылы Жамбыл облысы Қордай ауданының бес елді мекеніне (Масанчи, Қаракөмер, Сортөбе, Бұлар батыр, Ауқатты) жалпы ұзындығы 42 км жоғары және орта қысымды газ құбырының құрылысы аяқталды.

Жобаны іске асыру 62 мыңнан астам адам тұратын 10 елді мекенді, 7 177 тұрғын үйді, 29 әлеуметтік сала объектісін, 243 шағын және орта кәсіпкерлік объектісін табиғи газбен қамтамасыз етті. Болашақта тағы жеті елді мекенді газдандыру мүмкіндігі бар.

ГАЗ МАРКЕТИНГІ

ҚТГ газ және газбен жабдықтау саласындағы ұлттық оператор ретінде мемлекеттің жер қойнауын пайдаланушылардан/жеткізушілерден шикі және (немесе) тауарлық газды сатып алуға басым құқығын жүзеге асырады.

Заңнамаға сәйкес жер қойнауын пайдаланушылар шикі және (немесе) тауарлық газдың көлемін, бағасын және жеткізу пунктін көрсете отырып, ұлттық операторға коммерциялық ұсыныс жібереді. Ұлттық оператор мемлекеттің басым құқығын іске асыру немесе одан бас тарту туралы шешім қабылдайды.

Газ ресурстары, млн м³

Көрсеткіш	2018	2019	2020
Газды сатып алу көлемдері	23 297	24 200	23 313
Қазақстандық жер қойнауын пайдаланушылар/жеткізушілер	17 209	16 435	19 879
ҚМГ қатысуы бар компаниялар	10 195	9 537	14 113
Үшінші тараптар	7 014	6 898	5 766
Газ импорты	6 088	7 765	3 434
Ресей	3 216	5 054	3 434
Өзбекстан	2 872	2 710	0

Қазіргі уақытта ұлттық оператор ҚМГ-нің қатысу үлесі бар келесі компаниялардан газ сатып алуға қатысты мемлекеттің басым құқығын іске асырады:

- ◆ "Ембімұнайгаз" АҚ (100%);
- ◆ "Қазгермұнай" БК " ЖШС (50%);
- ◆ "Қазақойл Ақтөбе" ЖШС (50%);
- ◆ "Қазақтүрікмұнай" ЖШС (100%);
- ◆ "ҚазМұнайТеңіз" ЖШС (100%).

Аталған компаниялардың газын ішкі нарықта сату жүзеге асырылады.

Қатысу үлестері ҚМГ-ге тиесілі және оларға қатысты газ сатып алу бойынша мемлекеттің басым құқығы іске асырылмайтын компаниялар:

- ◆ Амангелді Газ" ЖШС (100%);
- ◆ "ҚазГӨЗ" ЖШС (100%);
- ◆ "Теңізшевройл" ЖШС (20%);
- ◆ "Қарашығанақ Петролеум Оперейтинг Б. В." (10%);
- ◆ "Норт Каспиан Оперейтинг Компани Н. В." (8,44%).

Осы компаниялардың газын ішкі нарық пен экспортқа сату жүзеге асырылады.

2020 жылы тауарлық газды өткізу көлемі 0,5%-ке азайып, 22,7 млрд м³ құрады. Бұл негізінен Ресейге және Өзбекстанға тауарлық газ экспортының қысқаруына байланысты болып отыр. Экспортқа 7,9 млрд м³ газ жіберілді, оның шамамен 89%-ті ҚХР-ға экспортталды.

ҚТГ тауарлық газын сату, млн м³

Көрсеткіш	2018	2019	2020
Экспорт	8 917	8 806	7 852
Ресей	2 350	1 000	560
Қырғызстан	275	264	281
Өзбекстан	807	452	0
ҚХР	5 484	7 091	7 011
Ішкі нарық	13 999	14 028	14 811
Барлығы	22 915	22 834	22 663

МҰНАЙ ӨНДЕУ ЖӘНЕ МАРКЕТИНГІ

Бүгінгі таңда Компанияның Қазақстан Республикасы мен Румыниядағы мұнай өңдеу зауыттарын жаңғырту бойынша ірі жобалары аяқталды. Орта мерзімді перспективада Компания келесі бағыттарға назар аударуды жоспарлап отыр:

- ◆ Қазақстан Республикасындағы мұнай өңдеу зауыттары бойынша – шығындарды төмендету, бизнес-процестердің трансформациясы мен мұнай өңдеу зауыттарын цифрландыру арқылы операциялық тиімділікті арттыру, сондай-ақ технологиялық қажеттіліктерге арналған шығындар мен отынды төмендету есебінен мұнай өнімдерін шығару көлемін ұлғайту;
- ◆ Румыниядағы мұнай өңдеу зауыттары бойынша – өндірістік процестерді оңтайландыру мен цифрландыру және мұнай өнімдерін өткізу маржасын арттыру мақсатында мұнай өнімдерінің оңтайлы себетін қамтамасыз ету есебінен өңдеуге арналған шығындарды бір мезгілде азайта отырып, неғұрлым бағалы мұнай өнімдерінің шығуын ұлғайту жолымен тиімділікті арттыру, сондай-ақ ҚМГ Корпоративтік орталығына дивидендтер төлеу;
- ◆ мұнай-химия кешенін дамыту – ҚМГ сенімгерлік басқару шарттарында екі ірі инвестициялық жобаны іске асыруда;

- 2021 жылы іске қосу жоспарланып отырған қуаты жылына 500 мың тонна полипропилен өндіру жөніндегі алғашқы интеграцияланған газ-химия кешенін салу,
- қуаты жылына 1,25 млн тонна полиэтилен өндіру зауытының құрылысы (жобалау сатысында).

МҰНАЙ ЖӘНЕ КОНДЕНСАТ МАРКЕТИНГІ

2020 жылы ҚМГ меншікті өндірілген мұнай мен конденсатты өткізу көлемі 22 012 мың тоннаны құрады, оның ішінде мұнай экспорты – 15 161 мың тонна, ішкі мұнай жеткізу көлемі – 6 851 мың тонна. Ішкі жеткізілім көлемі Қазақстандағы ҚМГ мұнай өңдеу зауыттарына жеткізілімдерді толығымен қамтиды: 2 925 мың тонна – АМӨЗ, 2 939 мың – ПМХЗ, 542 мың – ПҚОП пен 427 мың тонна – Caspi Bitum. Көрсеткіштердің төмендеуі негізінен коронавирустық инфекцияның таралуына және ОПЕК+ шеңберіндегі келісімге байланысты мұнай өндіру мен тұтынудың төмендеуіне байланысты.

ҚМГ мұнай мен конденсаттын сату, мың тонна

Активтер	2018			2019			2020		
	Экспорт	Ішкі нарық	Барлығы	Экспорт	Ішкі нарық	Барлығы	Экспорт	Ішкі нарық	Барлығы
Операциялық активтер*	8 773	6 980	15 752	8 472	7 137	15 609	7 524	6 849	14 373
Оның ішінде ЕТҰ**	5 367	3 303	8 670	5 325	3 453	8 778	4 911	3 514	8 425
Мегажобалар***	7 971	12	7 983	8 215	1	8 216	7 637	2	7 639
Жиыны	16 744	6 991	23 735	16 688	7 138	23 826	15 161	6 851	22 012

1. Өзенмұнайгаз АҚ, «Ембімұнайгаз» АҚ, «Қаражанбасмұнай» АҚ, «Қазгермұнай» БК ЖШС, «ПетроҚазақстан Инк» АҚ, «Қазақтүрікмұнай» ЖШС, «Қазақойл Ақтөбе» ЖШС, «Маңғыстаумұнайгаз» АҚ, «Амангелді Газ» ЖШС, «Өріқтау Оперейтинг» ЖШС.
 2. «Өзенмұнайгаз» АҚ, «Ембімұнайгаз» АҚ, «Қазақтүрікмұнай» ЖШС.
 3. «ҚМГ Қашаған Б.В.», «ҚМГ Қарашығанақ», «Теңізшевройл» ЖШС.

2020 жылы МӨЗ-де жеке мұнайдан мұнай өнімдерін өндіру, мың тонна

Нефтепродукты	МӨЗ	ПМХЗ	Барлығы	2020 жылдың 12 айындағы мұнай өнімдерінің орташа көтерме бағалары, бір тонна үшін теңге
				2020 жылдың 12 айындағы мұнай өнімдерінің орташа көтерме бағалары, бір тонна үшін теңге
Ашық	1 092	817	1 909	147 341
Қара	589	234	823	66 636
Мұнай-химия	110	0	110	111 740
Өзгелері	114	176	290	32 282
Барлығы	1 905	1 228	3 133	114 031

РУМИНИЯДА МҰНАЙ ӨНДЕУ

ҚМГИ негізгі қызметі көмірсүтек шикізатын өңдеу және мұнай өнімдерін көтерме және бөлшек саудада өткізу болып табылады. Шикізатты бастапқы өңдеумен ҚМГИ-нің жеке мұнай өңдеу зауыты – "Петромидия", ал қайталама өңдеумен — "Вега" МӨЗ айналысады. "Петромидия" мен "Вега" зауыттары келесі схема бойынша жұмыс істейді: зауыт көмірсүтек шикізатын балансқа сатып алады, оны өңдейді, содан кейін көтерме немесе бөлшек саудада өзінің ААЖҚС бөлшек желісі арқылы сатады.

Сондай-ақ ҚМГИ тығыздығы жоғары және төмен полипропилен мен полиэтилен (LDPE және HDPE) өндіретін ірі мұнай-химия кешеніне тиесілі. Аталған ҚМГИ ЕТҰ-дан басқа – "ҚМГ Трейдинг АГ" ҚМГИ мұнай өңдеу зауыттарында өндірілген, сондай-ақ үшінші тараптар өндірген шикі мұнай мен мұнай өнімдерінің трейдингімен айналысады.

2020 жылы Румыниядағы мұнай өңдеу зауыттарында көмірсүтек және өзге де шикізатты өңдеу көлемі 5 228 мың тоннаны, ал мұнай өнімдерін өндіру – 5 110 мың тоннаны құрады. 2019 жылмен салыстырғанда, көрсеткіштер орта есеппен 23%-ке төмендеді, бұл артықшылық "Петромидия" МӨЗ-ді 2020 жылғы наурыздың ортасынан мамырға дейін жоспарланған уақытша тоқтатумен (жөндеу 45 күн ішінде карантин жағдайында, өндірістік оқиғасыз және COVID-19 жұқтыру жағдайларынсыз сәтті жүргізді), қысқы кезеңде Қара теңіз бен Мидия порты ауданындағы ауа райының нашар жағдайларымен байланысты, бұл кейіннен шикі мұнайдың, сондай-ақ тікелей айдалатын газойл жеткізіліміне, сондай-ақ COVID-19 пандемиясының әсерінен өнімге деген сұраныстың төмендеуіне байланысты.

¹ Бензин, дизель отыны, авиасотын мен сұйытылған газ.

² Мұнай коксы, мазут, газолин.

³ Тоннаны баррельге айырбастау үшін 7,6 коэффициенті қолданылды.

ҚМГ үлесіне КСШ өңдеу көлемдері, мың тонна

Зауыт	2018	2019	2020
Петромидия	5 925	6 331	4 864
Вега	406	436	364
Жиыны	6 331	6 767	5 228

ҚМГ үлесіне мұнай өнімдері өндірісінің көлемдері, мың тонна

Зауыт	2018	2019	2020
Петромидия	5 788	6 172	4 749
Ашық ¹	4 903	5 225	4 009
Қара ²	687	736	575
Өзгелері	198	211	165
Вега	397	442	361
Қара	102	120	123
Өзгелері	295	321	238
Жиыны	6 185	6 614	5 110

COVID-19 пандемиясы шикі мұнай мен мұнай өнімдеріне деген сұранысқа әсер етті, ол бұрын-соңды болмаған төмен деңгейге дейін төмендеді. Карантиндік шаралар нарықта мұнай өнімдерінің тым көп болуына әкеп соқты. Мамырдан бастап қайта өңдеудің нарықтық маржасы (жоспар бойынша өнімнің шығу деңгейіне мөлшерленген, барлық мұнай өнімдерінің іс жүзіндегі нарықтық баға белгіленімдері мен өнім өндіру үшін тұтынылатын шикізаттың іс жүзіндегі нарықтық баға белгіленімдері арасындағы айырма) теріс болып табылады.

"Петромидия" МӨЗ өңдеу маржасы

Өлшем бірлігі	2018	2019	2020
Бір тонна үшін АҚШ долл.	47,4	31,7	-5
Бір баррель үшін, АҚШ долл.*	6,2	4,2	-0,7

ҚМГИ трейдингтік операцияларының аясында 2020 жылы қайта сатуға арналған шикі мұнай көлемі 8,5 млн тоннаны құрады. Көрсеткіштердің 22%-ке төмендеуі негізінен

COVID-19 пандемиясына байланысты сұраныстың төмендеуіне байланысты болды.

Қайта сатуға арналған шикі мұнай, мың тонна

	2018	2019	2020
Қайта сатуға арналған шикі мұнай	12 535	10 911	8 522

ҚМГИ бөлшек сауда желісі

Пандемия кезеңінде сұраныстың төмендеу жағдайында ҚМГИ бөлшек саудада өткізудің ең жоғары тиімділігін көрсетті. 2020 жылы Румыниядағы ҚМГИ бөлшек сауда нарығының үлесі, 2019 жылмен салыстырғанда, нарықтық сұраныстың төмендеуіне қарамастан, 0,9%-ке өсті (2019 жылғы желтоқсандағы 14,81%-пен салыстырғанда, 2020 жылғы желтоқсанның аяғында 15,71%).

2020 жылдың соңына қарай ҚМГИ бөлшек сауда желісі:

- ♦ Румыния: 284 АЖҚС пен 779 сату пункті (DOEX, RBI мен Cuves). Келесі станциялар ашылды: 10 CODO, 3 DODO, 13 DOEX, 11 шағын резервуар (RBI) және 65 CUVE;
- ♦ таяу шет елдер: 254 АЖҚС пен сату пунктері, оның ішінде Болгарияда — 60 АЖҚС (сегіз жаңа DOCODO және бір DODO станциясы ашылды), Грузияда — 102 АЖҚС (алғашқы салынған флагмандық СОСО Боржоми станциясын қоса алғанда, негізгі өңірлерде алты жаңа станция ашылды), Молдовада — 92 АЖҚС (бөлшек сауда желісін бес жаңа DOCO станциясына ұлғайту).

СЕРВИСТІК ЖОБАЛАР

Оңтайландыру бағдарламасын орындай отырып, ҚМГ мұнай сервистік компаниялары қатысатын өңірлерде әлеуметтік тұрақтылықты сақтаудағы өзінің жетекші ролін ескереді. Сондықтан олар ағымдағы өндірістік қажеттілікке қарамастан, қызметкерлер санын сақтай отырып және ұжымдық шарт шеңберіндегі барлық міндеттемелерді: төлемдер, медициналық сақтандыру мен біліктілікті арттыру шығындарын жүзеге асыра отырып, қосымша шығындарды көтереді.

СЕРВИСТІК ИНФРАҚҰРЫЛЫМ

ҚМГ сервистік қызметін негізгі 12 компания қамтамасыз етеді.

Сервистік қызметтің бағыттары

- ♦ Мұнай және газ ұңғымаларын бұрғылау және игеру. Ұңғымаларды жерасты және күрделі жөндеу.
- ♦ Жүк және жолаушыларды тасымалдау, кен орындарына көліктік-технологиялық қызмет көрсету.
- ♦ Электр қондырғылары мен катодтық қорғаныс құралдарына техникалық қызмет көрсету, жөндеу, баптау және сынау, электр жабдығын іске қосу-жөндеу жұмыстары және ағымдағы жөндеу.
- ♦ Жерүсті және теңіз бұрғылау қондырғыларын пайдалану, мұнай және газ өндіруді жобалау, бұрғылау қызметтері.
- ♦ Табиғи газды өңдеу.
- ♦ Өлшеу құралдарына, автоматика және телемеханика жүйелеріне техникалық қызмет көрсету, мұнай кәсіпшіліктерінде

телекоммуникация, радиобайланыс, кабельдік және спутниктік теледидар қызметтерін ұсыну; өлшеу құралдарын тексеру және жөндеу; күзет сигнализациясына техникалық қызмет көрсету. Көліктің GPS-мониторингіне қызмет көрсету.

- ♦ Мұнай тасымалдау үшін болат және әйнек-пластикалық құбырларды салу, газ құбырларын салу және мұнай және айдау ұңғымаларын жайластыру. Мұнай құбырларын, су құбырларын және авто-жолдарды қайта жаңарту.
- ♦ Ауызсу өндіру және тасымалдау, теңіз суын тасымалдауды қамтамасыз ету.
- ♦ Әлеуметтік объектілерде тамақтандыруды және оларға қызмет көрсетуді ұйымдастыру және өзгелері.

ҚМГ ағымдағы өндіріс деңгейін қолдау және даму бойынша жаңа жобаларды іске асыру арқылы мұнай-сервис компанияларын залалсыздық деңгейіне шығару бойынша түрлі іс-шаралар өткізуді жалғастыруда. Сонымен қатар, ҚМГ әлеуметтік бағдарланған Компания ретінде осы компаниялардың қызметкерлері арасында тұрақтылықты қамтамасыз етеді.

Даму жобалары

Жаңаөзен қаласында жаңа газ өңдеу зауытын (ГӨЗ) салу бойынша жобаны іске асыру шеңберінде ҚМГ неміс трансұлттық химиялық компаниясы Linde Aktiengesellschaft (Linde AG) бірлесіп жобаны одан әрі іске асыру бойынша тиісті жұмыстар жүргізуде. 2020 жылдың ішінде жобалау үшін бастапқы деректерді дайындау бойынша жұмыстар жүргізілді, жаңа зауыт салу үшін учаске белгіленді.

2020 жылдың 5 қазанында KMG Systems & Services ЖШС мен Oil Spill Response Limited халықаралық қауымдастығы арасында үшінші деңгейдегі мұнайдың төгілуіне дайындықты қамтамасыз ету және оны жою бойынша серіктестік келісімге қол қойылды.

"ТеңізСервис" ЖШС 2020 жылғы 28 қазанда Теңіз кен орнын болашақта кеңейту жобасын іске асыруға арналған соңғы ірі көлемді модульді ауыстырып тиеу аяқталды. Барлығы 2018 жылдан бастап 2020 жылға дейін Теңіз кен орнын болашақта кеңейту жобасы үшін жалпы салмағы 279 859 тонна 408 модуль ауыстырып тиелді. Модульдердің барлық көлемін ауыстырып тиеу жұмыстары алты айға кестеден оза отырып орындалды. 2020 жылғы желтоқсанда "Жүктерді тасымалдау бағыты" жобасында 4,3 млн адам-сағат көрсеткішіне қол жеткізілді.

ҚАРЖЫЛЫҚ ШОЛУ

ҚҰРМЕТТІ ИНВЕТОРЛАР, АКЦИОНЕРЛАР, ӘРІПТЕСТЕР МЕН СЕРІКТЕСТЕР!

2020 жылы біз қазіргі әлемдегі күрт өзгерістердің күәсі болдық. Әдеттегі өмір салты өзгерді. Экономикалық әл-ауқат пен физикалық денсаулық пандемиямен ауыр сынаққа ұшырады. ОПЕК+ келісімі аясында мұнай бағасының құлдырауы, оны өндіру көлемінің қысқаруы, сондай-ақ мұнай өнімдеріне деген сұраныстың төмендеуі осы жылы Компанияның қаржылық көрсеткіштерінің әлсіреуіне әсер еткен негізгі сыртқы факторларға айналды.

Компанияның қаржылық орнықтылығын сақтау ҚМГ-нің 2020 және 2021 жылдарға арналған дағдарысқа қарсы әзірленген шараларының негізгі міндеттерінің бірі болды. Жыл қорытындылары біздің экономикалық дағдарыстың әсерін едәуір жұмсартып, қаржылық орнықтылығымызды сақтап, ұзақ мерзімді перспективада дамуымыз үшін жеткілікті жағдайларды қамтамасыз ете алғанымызды көрсетті.

Бұған екі фактор ықпал етті. Біріншіден, соңғы бірнеше жыл ішінде біз Компанияның қаржылық жағдайын жақсартатын бірқатар іс-шараны жүзеге асырдық, бұл оны мүмкін болатын экономикалық дағдарыстарға дайындады. Екіншіден, біз биылғы дағдарысқа қарсы шараларды сәтті жүзеге асырдық, соның арқасында қаржылық нәтижелер пандемия басталғанда біз болжағаннан жақсы қалыптасты.

Мұнайды аванстау бойынша міндеттемелерді қоса алғанда, 2017 жылдан бастап қарыз жүктемесі 16 млрд доллардан 10,3 млрд АҚШ долларына дейін төмендеді. 2020 жылы біз шоғырландырылған берешекті өткен жылдың деңгейінде сақтап қана қоймай, оны 341 млн АҚШ долларына азайта алдық. Биылғы жылы Компанияның еурооблигациялары бойынша ірі өтеу кестесі тегістелді, соның арқасында келесі ірі өтеу 2025 жылы ғана күтіледі.

Жоспарлы күрделі және операциялық шығындарды оңтайландыру нәтижесінде еркін ақша ағыны 213 млн АҚШ долларына жетті, бұл ретте пандемия басталған кезде ол теріс болады деп болжалды. Сондай-ақ біз өзіміздің еншілес компанияларымыздың қызметін қас-салық алшақтықсыз қамтамасыз еттік.

Өзінің қаржылық орнықтылығын растау үшін біз осы жылы Moody's, Fitch пен S&P несиелік рейтингтерін сақтап қалдық. 2021 жылы біз дағдарысқа қарсы іс-шараларды іске асыруды жалғастырамыз, Компанияның стратегиялық басымдықтарына адалдығымызды сақтаймыз және жаһандық оқиғалар мен ел ішіндегі ахуалға қол жеткіземіз.

Дәурен Қарабаев,

"ҚазМұнайГаз" ҰК АҚ
Басқарма төрағасының
экономика және қаржы
жөніндегі орынбасары

КРЕДИТТІК РЕЙТИНГТЕР

ҚМГ кредиттік рейтингтерді инвестициялық деңгейде ұстап тұруға, жоғары кредиттік бейінді сақтауға және Компанияның іскерлік имиджін адал қарыз алушы ретінде қолдауды қамтамасыз етуге ниетті. 2018-2019 жылдары қаржылық орнықтылықты қолдау жөніндегі шаралар Fitch, Moody's пен S&P-ден Компанияның жеке кредит қабілеттілігінің сипаттамаларын (Stand-alone Credit Profile, SACP) анағұрлым жоғары бағалауда көрініс тапты, 2020 жылы қаржылық орнықтылық бойынша жүргізілетін іс-шаралар нәтижесінде жағымсыз сыртқы факторларға қарамастан, ҚМГ кредиттік рейтингтердің сақталуын қамтамасыз ете алды.

ҚМГ рейтингтерінің динамикасы

- Moody's рейтингтік агенттігі 2020 жылы рейтингтердің мерзімді шолуын жариялады. 2020 жылғы 14 желтоқсандағы ҚМГ рейтингтерін мерзімді шолуда Moody's Компанияның айтарлықтай мұнай қорларын және ОПЕК+ келісімінің шеңберінде шектеусіз тұрақты өндіруді, ҚМГ өтімділігінің жоғары көрсеткіштерін және берешекті өтеудің ұзақ мерзімді бейінін көрсетеді.

- 2020 жылғы 27 наурызда Fitch Ratings рейтингтік агенттігі ҚМГ эмитенті дефолтының ұзақ мерзімді рейтингін "тұрақты" болжаммен "BBB-" деңгейінде растады.
- 2020 жылғы 27 наурызда S&P Global Ratings рейтингтік агенттігі ҚМГ рейтингтері бойынша болжамдарды "тұрақтыдан" "негатив" деп қайта қарады және ұлттық және шетел валюталарындағы ұзақ мерзімді рейтингтерді "BB" деңгейінде растады.
- 2021 жылғы 28 қаңтарда мұнай мен газды барлау, өндіру және өңдеу секторының тәуекелдерін бағалауды қайта қарағаннан кейін S&P Global Ratings рейтингтік агенттігі ҚМГ-нің кредиттік рейтингтерін "теріс" болжаммен "BB" деңгейінде растады.

ҚМГ КРЕДИТТІК РЕЙТИНГТЕРІ

MOODY'S

Baa3
(оң)

Ba1

Ba2

Ba3

S&P

BBB-

BB+

BB
(теріс)

BB-

FITCH

BBB-
(тұрақты)

BB+

BB

BB-

ҚАЗАҚСТАННЫҢ ЕГЕМЕНДІ РЕЙТИНГТЕРІ

MOODY'S

Baa3
(оң)

S&P

BBB-
(тұрақты)

FITCH

BBB
(тұрақты)

Толығырақ ақпарат "Акционерлермен және инвесторлармен өзара іс-қимыл" бөлімінде

2020 ЖЫЛҒЫ НЕГІЗГІ ҚАРЖЫЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕР ¹

2019 жылғы

6 859 МЛРД ТЕҢГЕМЕН

салыстырғанда, 2020 жылғы түсім 4 556 млрд теңге (11 019 млн АҚШ доллары) болды.

Компанияның есепті кезеңдегі таза пайдасы

172 МЛРД ТЕҢГЕНІ

(416 млн АҚШ доллары) құрады.) 2019 жылы 1 158 млрд теңгеге тең болған. Бас компанияның акционерлеріне келетін таза пайда кезең ішінде 273 млрд теңгені (661 млн АҚШ долл.) құрады.

2019 жылы 1 963 млрд теңгеммен салыстырғанда, EBITDA көрсеткіші

1 151 МЛРД ТЕҢГЕНІ

(2 785 млн АҚШ доллары) құрады.

2019 жылдың соңындағы

6 171 МЛН АҚШ ДОЛЛ.

деңгейіндегі көрсеткішпен салыстырғанда, Компанияның таза қарызы 0,2%-ке төмендеп, 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 6 162 млн АҚШ долларын құрады.

2019 жылы 592 млрд теңгеммен салыстырғанда, еркін ақша ағыны

88 МЛРД ТЕҢГЕНІ

(213 млн АҚШ долл.) құрады.

2019 жылғы 31 желтоқсандағы көрсеткішпен салыстырғанда, жалпы қарыз

3,4%

-ке төмендеп, 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 9 690 млн АҚШ долларын құрады.

Толығырақ ақпарат "Кредиттік рейтингтер" бөлімінде отчётность

ХҚЕС бойынша шоғырландырылған қаржы нәтижелері ¹

Көрсеткіш	Өлшем бірлігі	2019	2020	Өзгеріс, %
Мұнай ²	\$/барр.	64,21	41,84	-34,8
Орташа бағам	теңге / АҚШ долл.	382,87	413,46	8,0
Түсім	млрд теңге	6 859	4 556	-33,6
	млн АҚШ долл.	17 915	11 019	-38,5
Бірлесіп бақыланатын кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардың пайдасындағы	млрд теңге	828	511	-38,3
	млн АҚШ долл.	2 163	1 236	-42,8
Таза пайда	млрд теңге	1 158	172	-85,2
	млн АҚШ долл.	3 026	416	-86,3
Бас компанияның акционерлеріне тиесілі кезеңдегі таза пайда	млрд теңге	1 197	273	-77,2
	млн АҚШ долл.	3 127	661	-78,9
EBITDA ³	млрд теңге	1 963	1 151	-41,3
	млн АҚШ долл.	5 126	2 785	-45,7
Еркін ақша ағыны ⁴	млрд теңге	592	88	-85,1
	млн АҚШ долл.	1 537	213	-86,2
Таза қарыз ⁵	млрд теңге	2 361	2 594	9,9
	млн АҚШ долл.	6 171	6 162	-0,2
Жалпы қарыз ⁶	млрд теңге	3 838	4 078	6,3
	млн АҚШ долл.	10 030	9 690	-3,4

¹ Ыңғайлылық үшін сомалар тиісті кезеңдегі орташа айырбастау бағамы бойынша АҚШ долларымен көрсетілген (2020 және 2019 жылдардағы орташа бағамдар, тиісінше, 413,46 және 382,87 теңге/АҚШ долларын құрайды; жылдың аяғындағы – 2020 жылғы 31 желтоқсандағы және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бағамдар, тиісінше, 420,91 және 382,59 теңге/АҚШ долларын құрайды.).
² Дереккөз: S&P Global Platts.
³ EBITDA = түсім плюс бірлескен кәсіпорындар мен қауымдастырылған компаниялардың кірісіндегі үлес, нетто, минус сатып алынған мұнайдың, газдың, мұнай өнімдері мен басқа да материалдардың өзіндік құны, минус өндірістік шығыстар, жалпы және өкімшілік шығыстар, минус тасымалдау және сату жөніндегі шығыстар, табыс салығын есептемегенде, минус салықтар.
⁴ Еркін ақша ағыны = операциялық қызметтен алынған ақша ағыны (ТШО мұнай жеткізу шарты бойынша алдын ала төлемнің таза қозғалысын шегергенде), минус негізгі құралдарды, материалдық емес активтерді, инвестициялық жылжымайтын мүлік пен барлау және бағалау активтерін сатып алу, плюс бұрын Каспий құбыр консорциумына берілген қарыз бойынша түсімдер.
⁵ Таза қарыз = ұзақ мерзімді қарыздар плюс ағымдағы қарыздар, минус ақшалай қаражат пен олардың баламалары, минус қысқа мерзімді банк салымдары, минус ұзақ мерзімді банк салымдары. Берілген кепілдіктер есепке енгізілмеген.
⁶ Жалпы қарыз = ұзақ мерзімді қарыздар плюс ағымдағы қарыздар. Берілген кепілдіктер есепке енгізілмеген.

Жиынтық кіріс туралы есеп, млн теңге

Көрсеткіш	2019 ¹	2020	Өзгеріс	%
Түсім мен өзге де кіріс				
Түсім	6 858 856	4 556 037	-2 302 819	-33,6
Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдастырылған компаниялар кірісіндегі үлес, нетто	827 979	511 195	-316 784	-38,3
Қаржылық кіріс	240 880	109 753	-131 127	-54,4
Еншілес ұйымдардан шығудан түсетін кіріс	17 481	519	-16 962	-97,0
Өзге де операциялық кіріс	24 936	24 576	-360	-1,4
Түсім жиыны мен өзге де кіріс	7 970 132	5 202 080	-2 768 052	-34,7
Шығыстар мен шығындар				
Сатып алынатын мұнайдың, газдың, мұнай өнімдерінің және өзге де материалдардың өзіндік құны	-3 913 744	-2 277 066	1 636 678	-41,8
Өндірістік шығыстар	-721 693	-740 786	-19 093	2,6
Салықтар, табыс салығын есептемегенде	-454 295	-269 559	184 736	-40,7
Тозу, сарқылу және амортизация	-337 424	-360 283	-22 859	6,8
Тасымалдау мен сату шығыстары	-420 402	-458 186	-37 784	9,0
Жалпы және әкімшілік шығыстар	-213 967	-170 208	43 759	-20,5
Негізгі құралдардың, материалдық емес активтердің және барлау мен бағалау жөніндегі активтердің құнсыздануы	-150 751	-243 694	-92 943	61,7
Барлау шығыстары	-57 068	-19 807	37 261	-65,3
Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдастырылған компанияға салынатын инвестициялардың құнсыздануы	-	-30 654	-	-
Қаржы шығындары	-317 433	-297 551	19 882	-6,3
Өзге де шығыстар	-7 203	-32 151	-24 948	346,4
Теріс/оң бағамдық айырмашылық, нетто	8 479	-23 935	-32 414	-382,3
Шығыстар мен шығындар жиыны	-6 585 501	-4 923 880	1 661 621	-25,2
Табыс салығы ескерілгенге дейінгі пайда	1 384 631	278 200	-1 106 431	-79,9
Кіріс салығы бойынша шығыстар	-226 180	-106 303	119 877	-53,0
Жалғасатын қызметтен түсетін бір жылдағы пайда	1 158 451	171 897	-986 554	-85,2
Тоқтатылған қызмет				
Тоқтатылған қызметтен салық салынғаннан кейінгі пайда	6	-	-	-
Бір жылдағы пайда	1 158 457	171 897	-986 560	-85,2
Мыналарға тиесілі бір жылдағы таза пайда/залал:				
бас компанияның акционерлеріне	1 197 157	273 237	-923 920	-77,2
бақыланбайтын қатысу үлесіне	-38 700	-101 340	-62 640	161,9
	1 158 457	171 897	-986 560	-85,2

¹ Осы бағанда көрсетілген кейбір сомалар 2019 жылғы 31 желтоқсандағы шоғырландырылған қаржы есептілігіндегі сомаларға сәйкес келмейді, өйткені жүргізілген қайта сыныптауды көрсетеді.

Түсім

2020 жылғы түсім 4 556 млрд теңгені (11 019 млн АҚШ доллары) құрады, бұл 2019 жылғы көрсеткіштен 33,6%-ке төмен. Dated Brent мұнай бағасының жылдан жылға 34,8%-ке және ОПЕК+ келісіміне сәйкес жекелеген кен орындарында өндіруді шектеумен байланысты мұнай өткізу көлемінің төмендеуі, сондай-ақ KMG International мұнай өнімдерінің трейдингі және оларды сату көлемінің төмендеуі түсім динамикасына негізгі теріс әсерін тигізді. Түсімнің төмендеуі теңгенің АҚШ долларына шаққанда орташа айырбастау бағамының 8%-ке әлсіреуімен ішінара өтелді.

Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардың пайдасындағы үлесі

Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдастырылған компаниялардың пайдасындағы үлес 2020 жылы 38,3%-ке азайып, 511 млрд теңгені құрады (1 236 млн АҚШ доллары), негізінен, "Тенішевройл" ЖШС (ТШО), "Маңғыстаумұнайгаз" АҚ (ММГ) және "ҚМГ Қашаған Б.В." ЖШС (Қашаған) пайдасының төмендеуі нәтижесінде пайда болды. Мұнайдың орташа бағасының құлдырауы және өндіру көлемінің төмендеуі нәтижесінде, есепті кезеңде ТШО мен ММГ пайдасындағы үлес 58,2 және 79,6%-ке төмендеп, тиісінше, 173 млрд теңге (420 млн АҚШ долл.) және 17 млрд теңгені (41 млн АҚШ долл.) құрады. 2020 жылы Қашағанның таза шығынындағы үлесі 7 млрд теңгені (17 млн АҚШ долл.) құрады. Бұл ретте қолма-қол ақша ағыны оң болды және 463 млн АҚШ долларын құрады. 2020 жылдың қорытындылары бойынша бухгалтерлік таза залал Ural Group Limited (көмір), "ПетроҚазақстан Инк." (ПКИ) және Valsera Holdings B. V. (Валсера) 10 млрд теңге (25 млн АҚШ доллары), 9 млрд теңге (21 млн АҚШ долл.) және тиісінше ҚМГ үлесіне 6 млрд теңге (15 млн АҚШ долл.) мөлшерінде қалыптасты.

Өзіндік құн

2019 жылмен салыстырғанда, есепті кезеңде 41,8%-ке азайып, 2 277 млрд теңге (5 507 млн АҚШ долл.) құрады. Төмендеуі шикі мұнайды сатып алуға жұмсалатын шығындардың және өңдеу үшін мұнай құнының төмендеуіне, сондай-ақ мұнай бағасының төмендеуіне байланысты болды, бұл теңгенің АҚШ долларына шаққандағы бағамының әлсіреуімен ішінара өтелді. Қайта сату үшін мұнай сатып алу шығындарының сомасы 46,4%-ке, 1 311 млрд теңгеге (3 171 млн АҚШ долл.) дейін төмендеді. Мұнай өңдеу құны 50,9%-ке төмендеп, 314 млрд теңгені (758 млн АҚШ доллары) құрады. США). Стоимость нефти для переработки снизилась на 50,9% и составила 314 млрд тенге (758 млн долл. США).

Басқа шығыстар

2019 жылмен салыстырғанда, 2020 жылы өндірістік шығыстар аздап ұлғайып, 741 млрд теңгені (1 792 млн АҚШ долл.) құрады.

Жалпы және әкімшілік шығыстар 20,5%-ке, 170 млрд теңгеге (412 млн АҚШ долл.) дейін азайды.

2020 жылы табыс салығын есептемегенде, салықтар, негізінен, ренталық салық, экспорттық кедендік баж және мұнай бағасының төмендеу салдарынан ПҚӨС бойынша шығыстардың төмендеу нәтижесінде 40,7%-ке азайып, 270 млрд теңгені (652 млн АҚШ долл.) құрады.

Жалақы бойынша шығындар жылдан жылға 0,3%-ке өсуін көрсетіп, 427 млрд теңге (1034 млн АҚШ доллары) болды және өндірістік шығыстардың, тасымалдау және сату жөніндегі шығыстардың және жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте жалпы және әкімшілік шығыстардың құрамында көрсетілді.

2020 жылғы қаржылық шығындар 298 млрд теңгені (720 млн АҚШ доллары) құрады, бұл 2019 жылмен салыстырғанда, 6,3%-ке аз. Төмендеу негізінен ТШО мұнайын аванстау жөніндегі мәміле шеңберіндегі міндеттемелерді мерзімінен бұрын өтеуге негізделген.

Активтердің құнсыздануы

COVID-19 пандемиясына және 2020 жылы экономикаға әсер ету қаупі аясында нарықтық бағаның айтарлықтай өзгеру нәтижесінде мұнай бағасы, мұнай өңдеу зауыттарының болжамды маржасы, өндіріс көлемдері, айырбастау бағамы және инфляция бойынша жорамалдар құнсыздану мәніне тестілеу жүргізу кезінде қайта қаралды. 2020 жыл ішінде жиынтық табыс туралы шоғырландырылған есепте KMG International 162 млрд теңге (393 млн АҚШ долл.), «Ембімұнайгаз» АҚ активтерінің 60 млрд теңге (146 млн АҚШ долл.), өздігінен жүретін баржалар Сұңқар, Барыс және Бүркіт 10 млрд теңге (25 млн АҚШ долл.) және өзге де 11 млрд теңге (25 млн АҚШ долл.) мөлшерінде құнсыздануын қоса алғанда, ҚМГ жалпы сомасы 244 млрд теңгеге (589 млн АҚШ доллары) құнсыздануды мойындады.

Таза пайда

2019 жылмен салыстырғанда, есепті жылда Компанияның таза пайдасы мұнайдың орташа бағасының төмендеуі, бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялар кірістеріндегі үлеске жататын түсім мен кірістердің төмендеуі және активтер құнының құнсыздануын мойындау нәтижесінде 85,2%-ке азайып, 172 млрд теңгені (416 млн АҚШ долл.) құрады, бұл табыс салығынан басқа, өзіндік құн бойынша шығыстардың және салықтардың төмендеуімен ішінара өтелді.

Бас компанияның акционерлеріне тиесілі кезеңдегі таза пайда 273 млрд теңгені (661 млн АҚШ долл.) құрады.

Күрделі шығындар

2019 жылмен салыстырғанда, 2020 жылы Компанияның күрделі шығындары (есептеу әдісі бойынша, сегменттік есептілікте ашылған) 10,1%-ке төмендеп, 454 млрд теңгені (1 098 млн АҚШ доллары) құрады. "Мұнай мен газды барлау және өндіру" сегментіндегі күрделі шығындардың жылдан жылға 35%-ке, 168 млрд теңгеге дейін (405 млн АҚШ долл.) төмендеуі негізгі әсер етті. 2019 жыл қорытындылары бойынша 444 млрд теңгемен (1 160 млн АҚШ долл.) салыстырғанда, 2020 жылы кассалық әдіс бойынша күрделі шығындар 396 млрд теңгені (959 млн АҚШ долл.) құрады.

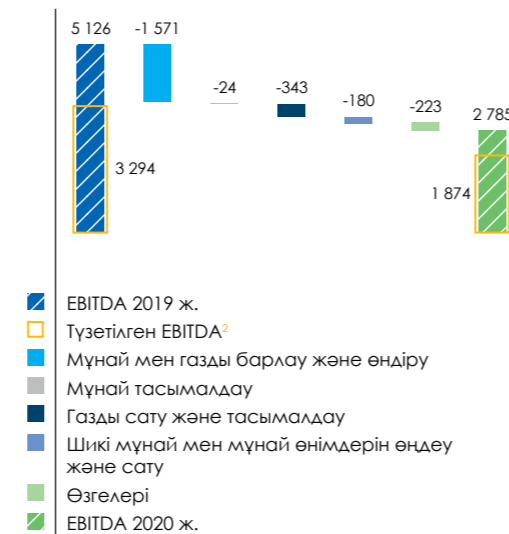
ЕБИТДА құрылымы

Біз сегменттік ақпаратты ХКЕС негізінде талдаймыз. Сегменттердің пайдасы кіріс пен таза пайда көрсеткіштері негізінде қарастырылады. ҚМГ компаниялар тобының операциялық сегменттері өндірілетін өнім мен көрсетілетін қызмет түрлеріне сәйкес келетін жеке құрылымға және басқаруға ие, бұл ретте барлық сегменттер әртүрлі өнім түрлерін ұсынатын және әртүрлі нарықтарға қызмет көрсететін бизнестің стратегиялық бағыттарын білдіреді. ҚМГ қызметі мынадай операциялық сегменттерді қамтиды: мұнай мен газды барлау және өндіру, мұнай тасымалдау, газды өткізу және тасымалдау, шикі мұнай мен мұнай өнімдерін өңдеу және өткізу, ҚМГ Корпоративтік орталығының қызметі және өзгелері (мұнай-сервис және өзге де маңызды емес ұйымдар). Компания корпоративтік орталықтың қызметін ерекше-лейді, өйткені ҚМГ бас компанияның функцияларын орындайды, сондай-ақ операциялық қызметті (АМӨЗ бен ПМХЗ-да өңдеу және шикі мұнайды ішкі және экспорттық нарықтарға одан әрі сатуды) жүзеге асырады.

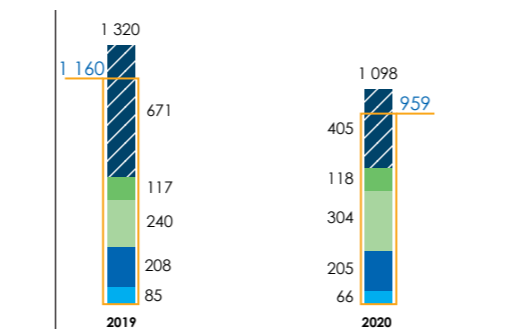
ЕБИТДА-ның 2020 жылғы сегменттер бойынша өзгеруіне әсер еткен негізгі факторлар:

- ♦ "Мұнай мен газды барлау және өндіру" сегментінде ЕБИТДА мұнай бағасының төмендеуі және мұнай өткізу көлемінің төмендеуі аясында 1 571 млн АҚШ долларына төмендеді;
- ♦ "Газды сату және тасымалдау" сегментінің ЕБИТДА газды экспортқа сатудан және халықаралық транзит бойынша кірістердің төмендеуі салдарынан 343 млн АҚШ долларына төмендегенін көрсетті;
- ♦ "Шикі мұнай мен мұнай өнімдерін өңдеу және сату" сегментінің ЕБИТДА 180 млн АҚШ долларына төмендеуі негізінен KMG International бағдарламасын жүзеге асыру көлемінің азаюына байланысты болды.

ЕБИТДА құрылымы

Кассалық әдісі бойынша күрделі салымдар

Есептеу әдісі

- ♦ Мұнай мен газды барлау және өндіру
- Мұнай тасымалдау
- Газды сату және тасымалдау
- Шикі мұнай мен мұнай өнімдерін өңдеу және сату
- Өзгелері
- Ақшалай негізде

1. Дөңгелектеу салдарынан сандар қосылмауы мүмкін.
 2. ЕБИТДА = түсім плюс бірлескен кәсіпорындар мен қауымдастырылған компаниялардың кірісіндегі үлес, нетто, минус сатып алынған мұнайдың, газдың, мұнай өнімдерінің және басқа материалдардың өзіндік құны, минус өндірістік шығыстар, минус жалпы және өкімшілік шығыстар, минус тасымалдау және сату жөніндегі шығыстар, табыс салығын есептемегенде, минус салықтар.
 3. Түзетілген ЕБИТДА = түсім плюс бірлескен кәсіпорындар мен қауымдастырылған компаниялардан алынған дивидендтер, минус сатып алынған мұнайдың, газдың, мұнай өнімдерінің және басқа материалдардың өзіндік құны, өндірістік шығындар, жалпы және өкімшілік шығындар, тасымалдау және сату шығындары, табыс салығын есептемегенде, минус салықтар.

Сегмент	Өлшем бірлігі	2019	2020	%
Мұнай мен газды барлау және өндіру	млн теңге	962 778	390 221	-59
	млн АҚШ долл.	2 515	944	-62
	ЕБИТДА %-ті	49	34	-15 п.п.
Мұнай тасымалдау	млн теңге	219 204	226 838	3
	млн АҚШ долл.	573	549	-4
	ЕБИТДА %-ті	11	20	9 п.п.
Газды сату және тасымалдау	млн теңге	457 829	352 565	-23
	млн АҚШ долл.	1 196	853	-29
	ЕБИТДА %-ті	23	30	7 п.п.
Шикі мұнай мен мұнай өнімдерін өңдеу және сату	млн теңге	268 013	214 839	-20
	млн АҚШ долл.	700	520	-26
	ЕБИТДА %-ті	14	19	5 п.п.
Корпоративтік орталық	млн теңге	42 345	-25 077	-159
	млн АҚШ долл.	111	-61	-155
	ЕБИТДА %-ті	2	-2	-4 п.п.
Өзгелері ¹	млн теңге	12 565	-7 959	-163
	млн АҚШ долл.	33	-19	-159
	ЕБИТДА %-ті	1	-1	-2 п.п.
ЕБИТДА	млн теңге	1 962 734	1 151 427	-41
	млн АҚШ долл.	5 126	2 785	-46
	ЕБИТДА %-ті	100	100	0 п.п.

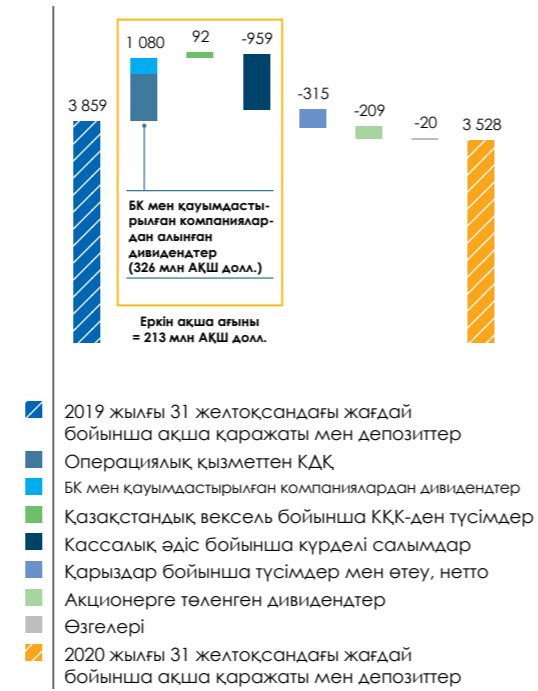

1. Топішілік айналым ерекшеліктерін білдіретін элиминациялар сомасын қамтиды. Сегментаралық операциялар байланысты және үшінші тараптар үшін қолжетімді тарифтер негізінде ұсынылатын белгілі бір реттеліп көрсетілетін қызметтерді қоспағанда, нарықтық мөлшерлемелер бойынша болуы міндетті емес сегменттер арасында келісілген шарттарда жасалды.

Ақша қаражатының қозғалысы туралы есеп, млн теңге

	2019	2020	Изменение	%
Операциялық қызметтен алынған таза ақша ағындары	123 801	446 533	322 732	261
Операциялық қызметтен алынған түзетілген ақша ағындары*	988 251	446 533	-541 718	-55
Инвестициялық қызметте пайдаланылған таза ақша ағындары	-319 562	-205 611	113 951	-36
Қаржы қызметінде пайдаланылған ақша қаражатының таза қозғалысы	-270 371	-245 227	25 144	-9
Айырбас бағамдарының өзгеруінің ақша қаражаты мен олардың баламаларына әсері	-14 985	85 341	100 326	-670
Күтілетін кредиттік шығындарға арналған резервтегі өзгерістер	-279	376	655	-235
Ақша қаражаты мен оның баламаларындағы таза өзгеріс	-481 396	81 412	562 808	-117
Ақша қаражаты мен оның баламаларындағы таза өзгеріс, млн АҚШ долл.	-1 257	197	1 454	-116

Ақша қаражатының қозғалысы, млн АҚШ долл.

Ақша қаражаты

2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша көрсеткішпен салыстырғанда, шоғырландырылған ақша қаражаты мен олардың баламалары, оның ішінде депозиттер түріндегі ақша қаражаты 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 0,6%-ке аздап ұлғайып, 1 485 млрд теңгені (3 528 млн АҚШ долл.) құрады. Ақша қаражаты мен оның баламаларының ұлғаюы негізінен операциялық қызметтен алынған 447 млрд теңге (1 080 млн АҚШ долл.) сомасындағы таза оң ақша ағынымен және айырбас бағамдарының өзгеруінің 85 млрд теңге (206 млн АҚШ долл.) сомасындағы ақша қаражатына және баламаларға әсерімен байланысты. 2019 жылғы 31 желтоқсандағы 3 859 млн долл. деңгейіндегі көрсеткішпен салыстырғанда, долларлық мәнде шоғырландырылған ақша қаражаты мен оның баламалары 8,6%-ке, 3 528 млн. АҚШ долларына дейін азайды.

Алынған дивидендтер

ҚМГ-нің компаниялар тобы үшін бас компания болып табылады және өзінің еншілес және тәуелді ұйымдарынан, БК мен қауымдастырылған компанияларынан дивидендтер алады. 2020 және 2019 жылдары Компания, тиісінше, 135 млрд теңге (326 млн АҚШ доллары) және 126 млрд теңге (330 млн АҚШ долл.) мөлшерінде дивидендтер алды. 2020 жылы алынған дивидендтер "Азия газ құбыры" ЖШС-дан (АГК) 54 млрд теңгені (130 млн АҚШ долл.) құрайды, "Маңғыстау Инвестмент Б.В." (МИБВ) – 32 млрд теңгені (78 млн АҚШ доллары), және "ҚазРосГаз" ЖШС – 15 млрд теңгені (37 млн АҚШ доллары) құрады.

Төленген дивидендтер

«Самұрық-Қазына» АҚ шешіміне сәйкес 2020 жылдың мамырында ҚМГ 82 млрд теңге (198 млн АҚШ долл.) сомасында дивидендтер, оның ішінде «Самұрық-Қазына» АҚ 74 млрд теңге (178 млн АҚШ долл.) және ҚР Ұлттық Банкіне 8 млрд теңге (19 млн АҚШ долл.) төледі.

БК мен қауымдастырылған компаниялардан дивидендтер

¹ Операциялық қызметтен алынған түзетілген ақша ағыны = ТШО мұнай жеткізу шарты бойынша алдын ала төлемнің таза қозғалысын есептемегенде, операциялық қызметтен алынған таза ақша ағындары

² Дөңгелектеу салдарынан сандар қосылмауы мүмкін.

¹ Дөңгелектеу салдарынан сандар қосылмауы мүмкін.

Қаржылық жағдай туралы есеп, млн теңге

	2020	2019	Өзгеріс	%
Активтер				
Негізгі құралдар	4 369 745	4 484 271	-114 526	-2,6
Ұзақ мерзімді банк салымдары	56 528	52 526	4 002	7,6
Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдастырылған компанияларға салынатын инвестициялар	6 471 021	5 590 384	880 637	15,8
Өзге де ұзақ мерзімді активтер	1 279 570	1 314 823	-35 253	-2,7
Қысқа мерзімді банк салымдары	282 472	359 504	-77 032	-21,4
Ақшалай қаражат пен олардың баламалары	1 145 864	1 064 452	81 412	7,6
Өзге де ағымдағы активтер	1 001 569	1 208 351	-206 782	-17,1
Сатуға арналған деп сараланған активтер	46 518	7 604	38 914	511,8
Активтер жиыны	14 653 287	14 081 915	571 372	4,1
Активтер жиыны, млн АҚШ долл.	34 813	36 807	-1 993	-5,4
Капитал мен міндеттемелер				
Капитал жиыны	8 636 679	8 196 656	440 023	5,4
Капитал жиыны, млн АҚШ долл.	20 519	21 424	-905	-4,2
Ұзақ мерзімді қарыздар	3 716 892	3 584 076	132 816	3,7
Өзге де ұзақ мерзімді міндеттемелер	966 341	862 741	103 600	12,0
Ағымдағы қарыздар	361 556	253 428	108 128	42,7
Өзге де ағымдағы міндеттемелер	971 819	1 185 014	-213 195	-18,0
Міндеттемелер жиыны	6 016 608	5 885 259	131 349	2,2
Міндеттемелер жиыны, млн АҚШ долл.	14 294	15 383	-1 088	-7,1
Капитал жиыны мен міндеттемелер	14 653 287	14 081 915	571 372	4,1
Капитал жиыны мен міндеттемелер, млн АҚШ долл.	34 813	36 807	-1 993	-5,4

ҚАРЫЗДЫ БАСҚАРУ

Компанияның қаржылық міндеттемелері облигациялар мен қарыздардан тұрады. Борышқорлық қоржын негізінен негізгі кіріс валютасы – АҚШ долларымен қалыптастырылды. Тиісінше, туынды қаржы құралдарын пайдалану қажеттілігінсіз валюталық тәуекелді органикалық хеджирлеу әсеріне қол жеткізіледі.

Жалпы қарыз

2019 жылғы 31 желтоқсандағы көрсеткішпен салыстырғанда, теңгелік мәнде 6,3%-ке өскенін көрсетіп (долларлық мәнде 3,4%-ке төмендеу), 2020 жылдың 31 желтоқсанындағы жалпы қарыз 4 078 млрд теңгені (9 690 млн АҚШ долл.) құрады. 2019 жылғы 31 желтоқсандағы көрсеткішпен салыстырғанда, 2020 жылдың 31 желтоқсанындағы кепілдік міндеттемелер ескерілген жалпы қарыз теңгелік мәнде 5,0%-ке ұлғайып (долларлық мәнде 4,5%-ке төмендеу) 4 308 млрд теңгені (10 234 млн АҚШ долл.) құрады.

Жалпы берешектің 241 млрд теңгеге ұлғайуы негізінен шетелдік валюталардың АҚШ долларымен деноминацияланған облигациялар мен қарыздарға айырбастау бағамының ықпалымен байланысты. Бұл ретте долларлық мәндегі жалпы берешек, 2019 жылдың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша 10 030 млн АҚШ доллары деңгейіндегі көрсеткішпен салыстырғанда, 3,4%-ке төмендеп, 2020 жылғы 31 желтоқсанда 9 690 млн АҚШ долларын құрады. 2020 жылдың қаңтарында Атырау мұнай өңдеу зауыты ҚДБ-дан The Export-Import Bank of China-дан жаңа өңдеу объектілерін қаржыландыруға алынған валюталық қарызды қайта қаржыландыру үшін 46 млрд теңге мөлшерінде ұзақ мерзімді қарыз алды. 2020 жылдың мамырында ҚТГ жалпы сомасы 43,68 млн АҚШ долларын құрайтын облигациялардың номиналды құны бойынша мерзімінен бұрын ішінара өтеуін жүргізді (18 млрд теңге), ақшалай қаражатпен 41 млн АҚШ

¹ Бейнеу-Шымкент газ құбыры" (БШГ) 227 млрд теңге (540 млн АҚШ доллары) сомасындағы синдикатталған қарыз бойынша кепілдік міндеттемелердің номиналды сомасын, "АстанаГаз ҚМГ" АҚ 1,9 млрд. теңге (4,4 млн. АҚШ долл.) сомасындағы қарызы бойынша кепілдікті міндеттемелерді және 62 млрд. теңге (148 млн. АҚШ) сомасындағы жалдау бойынша міндеттемелерді қамтиды.

долл. мөлшеріндегі дисконттық баға бойынша соманы төледі (17 млрд теңге).

2020 жылдың қазанында Компания бір мезгілде 906,6 млн АҚШ доллары сомасына (392 млрд теңгеге тең) еурооблигацияларды мерзімінен бұрын толық өтеумен және 2022 және 2023 жылдары өтеу мерзімінен жылдық 3,5%-тік купон мөлшерлемесімен және 2033 жылы өтеу мерзімімен 750 млн АҚШ доллары сомасына (322 млрд теңгеге баламалы) еурооблигациялар шығарды. Халықаралық инвесторлар тарапынан айтарлықтай сұраныс "ҚазМұнайГаз" тарихындағы АҚШ долларындағы ең төмен кірістілікті белгілеуге мүмкіндік берді. Сонымен қатар, соңғы шығарылымның кірістілігі транзакция кезінде өтеу мерзімі 10 жылдан асатын еурооблигациялардың жаңа шығарылымдары үшін ТМД елдері эмитенттерінің арасында ең төмен болып табылады.

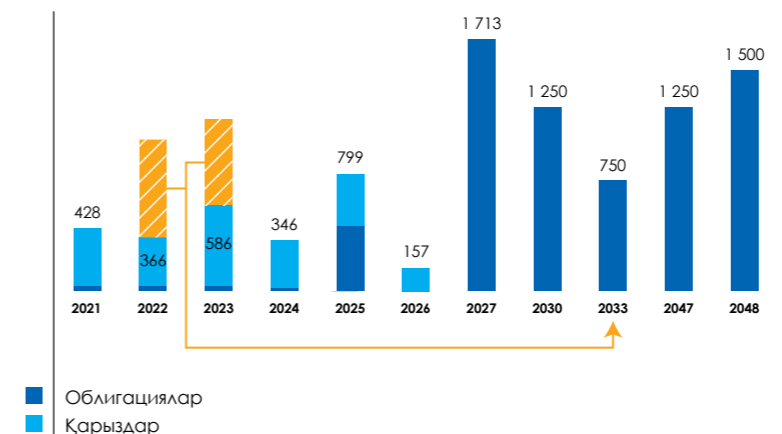
Нәтижесінде:

- ҚМГ сыртқы қарыздарын өтеу кестесі тегістелді;
- қазіргі уақытта Компанияда 2025 жылға дейін біржолғы ірі сыртқы өтеу төлемдер жоқ;
- борышқорлық жүктеме анағұрлым ұзақ мерзімді қарыз алу басым болатын бақыланатын деңгейде болады;
- ҚМГ үшін қарыз алудың орташа алынған құны төмендетілді;
- ковенант пакеті жақсартылды.

Таза қарыз

ҚМГ-нің 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша таза берешегі 2 594 млрд теңгені (6 162 млн АҚШ долл.) құрады, бұл 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша көрсеткіштен 9,9%-ке жоғары (долларлық мәнде 0,2%-ке төмендеу).

Номинал бойынша қарызды өтеу кестесі, млн АҚШ долл.

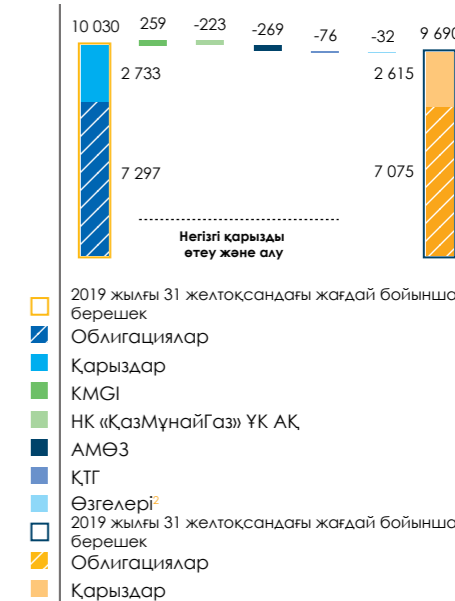
■ Облигациялар
■ Қарыздар

¹ Дөңгелектеу салдарынан сандар қосылмауы мүмкін.

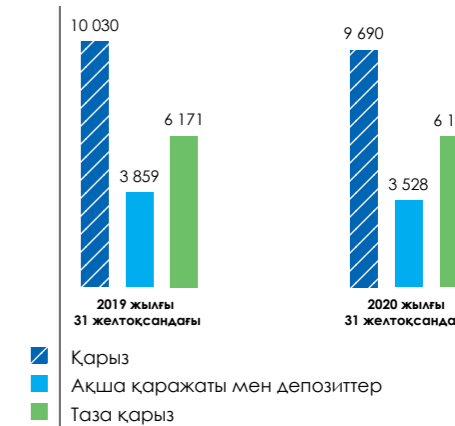
² Өзгелері валютаны қайта есептеуді, бағамдық айырмалар түсетін пайданы/залалды, сыйақы есептеуді, сыйақыларды капиталдан-дыруды, басқа еншілес ұйымдардың негізгі берешегін өтеуді және ұлғайтуды қамтиды.

³ KMG International несиелік желілерін, овердрафттарын және аванс беру бойынша міндеттемелерін қамтымайды.

Жалпы қарыздың өзгеруі, млн АҚШ долл.

Таза қарыз, млн АҚШ долл.

Компания өндірістік персоналды ел үшін қиын уақытта қысқартпады және өзіне алған барлық әлеуметтік міндеттемелерді орындады. Сонымен қатар, Компания қызметкерлер мен олардың отбасыларының денсаулығы мен қауіпсіздігіне бағытталған және COVID-19 таралуын барынша азайту үшін барлық қажетті шараларды қабылдауда.

ОРНЫҚТЫ ДАМУДЫ ҚАМТА-МАСЫЗ ЕТУ

Компания орнықты дамуға және ESG факторларының компания қызметіне интеграциялануына ерекше көңіл бөледі. Компанияның 2028 жылға дейінгі Даму стратегиясында ҚМГ орнықты дамуды стратегиялық мақсаттардың бірі ретінде белгіледі. 2020 жылға қарай ҚМГ Директорлар кеңесі корпоративтік ҚНҚ – ESG-рейтингін шекті 60 балл мән деңгейінде бекітті.

2020 жылы ҚМГ Sustainalytics халықаралық рейтингтік агенттігінің 100-ден 69 балл деңгейінде бағалаудан сәтті өтті. ESG-рейтингінің құрамдас бөлігінде ҚМГ келесі бағаларды алды: экологиялық құраушы 69, әлеуметтік – 70, корпоративтік басқару — 67 деңгейінде.

Сонымен қатар, ҚМГ 34,5 балл деңгейінде ESG-тәуекел-рейтингісін алды, бұл басқарылмайтын ESG-тәуекелінің жоғары деңгейін көрсетеді. Компания тәуекел деңгейі бойынша бес санаттың төртіншісіне кірді. Sustainalytics талдаушылары ҚМГ-дегі ESG-тәуекелдерді басқаруды "мықты" деп бағалады. Бұл ретте тәуекелдерге бастапқы ұшырағыштық "жоғары" деп бағаланды. ҚМГ рейтингісінің жоғары мәні негізінен менеджмент бақылай алмайтын салалық тәуекелдермен байланысты.

ҚМГ үшін негізгі ESG сын-төгеуріндері операциялық қызметтен көміртек шығарындылары және Компания өнімін пайдаланудан

ТҰРАҚТЫ ДАМУ САЛАСЫНЫҢ МАҚСАТТАРЫ

шығарындылар, сондай-ақ қызметті жүргізу өңірлеріндегі қоғамдастықтармен өзара қарым-қатынастар болып табылады.

ҚМГ орнықты даму қағидаттарын негізгі бизнес-процестерге, операциялық қызметке енгізу және интеграциялау бойынша өзінің бағыттылығын төмендетпей, БҰҰ Жаһандық шартының он қағидатын және орнықты дамудың 17 жаһандық мақсатын (ОДМ) ұстануына қатысты белсенді жұмысын жалғастыруда. 2020 жылы ОДМ-ды Компанияның бизнес-процестеріне интеграциялау процесі басталды. 2025 жылға дейінгі алты басым ОДМ айқындалды, мақсаттардың негізгі кіші тапсырмалары белгіленді.

ҚМГ ESG-тәуекел-рейтингісімен Sustainalytics рейтингтік агенттігінің веб-сайтында танысуға болады: <https://www.sustainalytics.com/esg-ratings/>

2019 жылғы орнықты даму туралы есеппен Компанияның веб-сайтында танысуға болады: https://www.kmg.kz/rus/ustoichivoe_razvitie/reports/

Сондай-ақ Компанияның орнықты дамуы туралы жыл сайынғы есеп БҰҰ Жаһандық шарты шеңберіндегі прогресс туралы хабарлама болып табылады: <https://www.unglobalcompact.org/what-is-gc/participants/6810>

¹ ESG тәуекелдерінің рейтингі Компанияның экономикалық құны ESG факторларына байланысты тәуекелге ұшырау дәрежесін өлшейді. факторами ESG.

Орнықты даму мақсаттары	Басым міндеттер	ҚМГ салымы
 <p>Салауатты өмір салтын қамтамасыз ету және кез келген жастағы барлық адамдар үшін әл-ауқатқа ықпал ету</p>	<p>3.6. 2020 жылға қарай бүкіл әлемде жол-көлік оқиғаларынан болатын өлім мен жарақат санын екі есе азайту</p> <p>3.8. Денсаулық сақтау қызметтерімен жаппай қамтуды, оның ішінде қаржы тәуекелдерінен қорғауды, сапалы негізгі медициналық-санитариялық қызметтерге қол жеткізуді және барлығына негізгі қауіпсіз, тиімді, сапалы және арзан дәрілік заттар мен вакциналарға қол жеткізуді қамтамасыз ету</p> <p>3.9. 2030 жылға қарай қауіпті химиялық заттардың, ауаның, судың және топырақтың ластану мен ұлану салдарынан өлім мен аурудың санын едәуір қысқарту</p>	<p>Компанияда көлік қауіпсіздігін арттыруға бағытталған "Сапарларды басқару" жобасы іске асырылуда. ҚМГ компаниялар тобында жерүсті көлік құралдарын қауіпсіз пайдалану регламенті және Жерүсті көлік құралдарын қауіпсіз пайдалану саласындағы саясат өзектендірілді және бекітілді.</p> <p>Көптеген жылдар бойы ҚМГ қызметкерлері денсаулықты медициналық сақтандырумен қамтылды. Қызметкерлерді тегін медициналық тексеру және вакцинациялау тұрақты негізде жүргізіледі.</p> <p>Өндірістік объектілерде еңбек жағдайын жақсарту және кәсіптік аурулардың алдын алу жөніндегі іс-шаралар көшенін іске асыру жүргізілуде.</p> <p>"Сауықтыруға 10 қадам" бастамасының және зардап шеккен қызметкерлерге шұғыл медициналық көмекті ұйымдастыруға, медициналық пункттерді жарақатандыруға және шұғыл медициналық ден қою жоспарының мазмұнына бірыңғай талаптарды белгілейтін шұғыл медициналық көмекті ұйымдастыру бойынша Стандарттың іске асырылуын бақылау және оған мониторинг жүзеге асырылады.</p> <p>Еңбекті қорғау және қауіпсіздік техникасы бойынша рәсімдер мен бастамаларды тұрақты түрде қайта қарау және жақсарту жүргізілуде.</p> <p>Өнеркәсіптік қауіпсіздік, еңбекті және қоршаған ортаны қорғау талаптарын сақтау бойынша қызметкерлердің көшбасшылығы және ұстанушылығы кодексі енгізілуде және іске асырылуда.</p> <p>Салдары жоқ оқиғалар бойынша есептілік бағдарламасы (Near Miss) іске асырылуда.</p> <p>"Қорғау" картасы қолданылады, ол қауіпті жағдайды / қауіпті мінез-құлықты / қауіпті іс-әрекетті / қауіпті факторды анықтауға және олар туралы хабардар етуге бағытталған жұмыстарды ұйымдастыру тәртібін айқындайды.</p> <p>Толығырақ ақпарат "Тәуекел-менеджмент және ішкі бақылау" және "ДС, ӨҚ және ҚОҚ" бөлімдерінде</p>
	<p>7.1. 2030 жылға қарай арзан, сенімді және заманауи энергиямен жабдықтауға жалпыға бірдей қолжетімділікті қамтамасыз ету</p>	<p>2017 жылдан бастап ҚМГ-де ҚМГ-нің еншілес және тәуелді ұйымдарының, оның ішінде бірлесіп бақыланатын ұйымдары мен бірлескен кәсіпорындарының энергия үнемдеу және энергия тиімділігін арттыру жөніндегі 2017-2020 жылдарға арналған жол картасы қолданылуда.</p> <p>Энергия үнемдеу жөніндегі Жол картасының мақсаттары:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ жоғары басшылықтың жауапкершілігін арттыру, энергия үнемдеу және энергия тиімділігі үшін жауапты басшыларға энергия тиімділігі бойынша ҚНҚ енгізу; ♦ энергетикалық ресурстарды ұтымды пайдалануды қамтамасыз ету; ♦ энергия үнемдеу іс-шараларын жүргізудің энергетикалық ♦ тиімділігін арттыру есебінен төлем жүктемесін азайту. <p>ҚМГ компаниялар тобының энергия үнемдеу және энергия тиімділігін дамытудың негізгі стратегиялық бағыттары – технологиялық жабдықты жаңғырту, энергия үнемдеу технологияларын енгізу, жылу энергиясын өндіру мен тұтынуды оңтайландыру, сондай-ақ жеке, оның ішінде ІМГ пайдалана отырып, генерациялау көздерін дамыту.</p> <p>2017-2020 жылдары энергия үнемдеу және энергия тиімділігі бойынша 263 іс-шара орындалды.</p> <p>2019-2020 жылдары ҚМГ кәсіпорындарында энергетикалық аудит жүргізілді, энергетикалық аудиттердің нәтижелері бойынша келесі бес жылда энергия үнемдеу және энергия тиімділігін арттыру жөніндегі іс-шараларды енгізу ұсынылатын болады.</p>
	<p>7.b. 2030 жылға қарай дамушы елдерде, атап айтқанда неғұрлым төмен дамыған елдерде, шағын аралдық дамушы мемлекеттерде және теңізге шыға алмайтын дамушы елдерде олардың тиісті қолдау бағдарламаларын ескере отырып, барлығын заманауи және орнықты энергиямен жабдықтау үшін инфрақұрылымды кеңейту және технологияларды жаңғырту</p>	<p>ҚМГ Компанияның өндірістік активтеріне жаңартылатын энергия көздері (ЖЭҚ) элементтерін енгізу мүмкіндіктерін зерделеуде.</p> <p>Толығырақ ақпарат "ДС, ӨҚ және ҚОҚ" бөлімінде.</p>

Орнықты даму мақсаттары	Басым міндеттер	ҚМГ салымы
 <p>Ұдайы, жан-жақты және орнықты экономикалық өсуге, толық және өнімді жұмыспен қамтуға және барлығына лайықты жұмыс істеуге жәрдемдесу</p>	<p>8.5. 2030 жылға қарай барлық әйелдер мен ерлер, оның ішінде жастар мен мүгедектер үшін толық және өнімді жұмыспен қамтуды және лайықты жұмысты және құндылығы бірдей еңбек үшін тең ақы төлеуді қамтамасыз ету</p> <p>8.6. 2020 жылға қарай жұмыс істемейтін, оқымайтын және кәсіби дағдыларға ие болмайтын жастардың үлесін едәуір қысқарту</p>	<p>Қызметкерлерді үздіксіз оқыту және қызметкерлердің қанағаттанушылығы мен өнімділігін арттыру "Өзірлеу инженері", "Кәсіби шебер" және т. б. техникалық құзыреттерді дамыту бағдарламасын қоса алғанда, әрқашан ҚМГ-нің басты назарында болады.</p> <p>Компания корпоративтік мәдениет деңгейін жақсарту және әлеуметтік тұрақтылық пен өндірістік қатынастар деңгейін арттыру бойынша жоспарларды іске асырады.</p> <p>ҚМГ компаниялар тобында жас мамандарды ротациялаудың "Жас Өркен" бағдарламасы қолданылып жатыр. Оның мақсаты – Қазақстанның дарынды жастарын дамыту.</p> <p>Дарынды жастарды ақпараттық технологиялар мен цифрландыру бағытында дамыту мақсатында 2018 жылы "Цифрлық жаз" бағдарламасы іске қосылды, оның міндеті – жас мамандарды цифрландыру жобаларына тарту.</p>
	<p>8.8. Еңбек құқықтарын қорғау және еңбекші көшіп-қонушыларды қоса алғанда, барлық еңбекшілер, әсіресе көшіп-қонушы әйелдер мен тұрақты жұмыспен қамтылмаған адамдар үшін сенімді және қауіпсіз жұмыс жағдайларын қамтамасыз етуге жәрдемдесу</p>	<p>ҚМГ ЕТҰ қызметкерлерін әлеуметтік қолдау олардың ұжымдық шарттарында және әлеуметтік қолдау көрсету қағидаларында белгіленеді. ҚМГ компаниялар тобының барлық кәсіпорындары бойынша әлеуметтік қолдау түрлері мен нормаларын біріздендіру мақсатында ҚМГ ЕТҰ қызметкерлеріне әлеуметтік қолдау көрсетудің үлгілік қағидалары қабылданды.</p> <p>Еңбекті қорғауды басқарудың бірыңғай жүйесі бойынша үздік тәжірибелер белсенді енгізілуде.</p> <p>Толығырақ ақпарат "Персоналды дамыту" және "ДС, ӨҚ және ҚОҚ" бөлімдерінде.</p>
 <p>Берік инфрақұрылым құру, барлығын қамтитын және тұрақты индустрияландыру мен инновацияларға жәрдемдесу</p>	<p>9.1. Экономикалық даму мен адамдардың әл-ауқатын қолдау мақсатында, баршаға арналған арзан және тең құқылы қолжетімділікті қамтамасыз етуге ерекше назар аударып отырып, өңірлік және трансшекаралық инфрақұрылымды қоса алғанда, сапалы, сенімді, орнықты және берік инфрақұрылымды дамыту</p> <p>9.b. Дамушы елдердегі отандық технологиялар саласындағы әзірлемелерді, зерттеулер мен инновацияларды, оның ішінде өнеркәсіпті әртарапандыруға және шикізат салаларында қосылған құнды ұлғайтуға қолайлы саяси ахуал жасау арқылы қолдау</p>	<p>ҚМГ қызметкерлердің еңбек және тұрмыс жағдайын жақсарту үшін өндірістік (база, шеберханалар және т.б.) және өндірістік емес мақсаттағы (жатақхана, асхана) объектілердің құрылысын және күрделі жөндеуді жүргізеді. Бұл ретте қатысу өңірлерінде инфрақұрылымды дамытуға маңызды көңіл бөлінеді.</p> <p>ҚМГ цифрлық трансформация бағдарламасы ғылыми зерттеулерді кеңейтуге, өнеркәсіптік секторлардың технологиялық мүмкіндіктерін жетілдіруге ықпал етеді. ҚМГ ғылыми зерттеулерге және осы саладағы жергілікті әлеуетті арттыруға қомақты қаражат инвестициялайды. Өнеркәсіптік әртарапандыруды қамтамасыз ету үшін отандық технологиялық қуаттарды дамыту елдегі климаттық жағдайға да оң әсер етеді.</p> <p>Толығырақ ақпарат "Персоналды дамыту", "Цифрлық трансформация" бөлімдерінде.</p>

Орнықты даму мақсаттары	Басым міндеттер	ҚМГ салымы
<p>13 КЛИМАТТЫҢ ӨЗГЕРТУІНЕ БАЙЛАНЫСТЫ КҮРЕС</p> <p>Климаттың өзгеруіне және оның салдарына қарсы күрес бойынша шұғыл шаралар қабылдау</p>	<p>13.2. Климаттың өзгеруіне ден қою шараларын ұлттық деңгейдегі саясатқа, стратегияларға және жоспарлауға енгізу</p>	<p>ҚМГ шығарындыларды азайту, энергия тиімді инвестициялар бағдарламасын құру, оның прогресін бағалау және басқа әлемдік компаниялармен озық тәжірибе алмасу арқылы климаттық тәуекелдерді басқаруға ұмтылады.</p> <p>Компанияда шығарындыларды басқару саясаты бекітілді. Негізгі сөзсіз қағидаттан тұратын саясат, олардың алтауы климаттың өзгеруіне тікелей қатысты, тұрақты алауды толығымен тоқтатуға бағытталған.</p> <p>ҚМГ 2019 жылдан бастап көміртек пен су ізінің есебін жүргізеді. ҚМГ көміртек ізін есептейді және Carbon Disclosure Project (CDP) алаңында Климаттық сауалнаманы орналастырады. Алғаш рет 2020 жылы ҚМГ компаниялар тобы бойынша су ізі есептеліп, халықаралық есептілік шеңберінде Су қауіпсіздігі жөніндегі сауалнама орналастырылды.</p> <p>Корпоративтік "жасыл" бағыт белсенді дамып келеді және қалдықтарды бөлек жинауды енгізу, кеңселік үй-жайларда суды және энергияны үнемдеу және т. б. сияқты "жасыл кеңсе" қағидаттары көзең-көзеңімен енгізілуде.</p>
	<p>13.3. Білім беруді, ақпарат таратуды және адамдар мен мекемелердің климаттың өзгеруіне әсерін азайтуға және салдарын өлсірету, оларға бейімделу және ерте алдын алу бойынша мүмкіндіктерін жақсарту</p>	<p>2020 жылғы тамызда ҚМГ Румыния мен Грузиядағы ЕТҰ-ны қоса алғанда, барлық ҚМГ активтері бойынша парниктік газдардың тікелей және жанама шығарындыларының көлемі туралы деректерді қамтитын CDP Климаттық сауалнамасы шеңберінде 2019 жылғы парниктік газдар шығарындылары бойынша есеп жариялады.</p> <p>ҚМГ Қазақстан Республикасының су ресурстарын сақтауға өз үлесін қосуға ниетті екенін ресми түрде мәлімдеді. 2020 жылы су ресурстарын басқару жөніндегі деректер 2019 жылдың қорытындысы бойынша су қауіпсіздігі жөніндегі сауалнама шеңберінде CDP алаңында жарияланды.</p>
	<p>15 ҚҰРЛЫҚТЫҢ ЖҮЙЕСІН САҚТАУ</p> <p>Құрлықтың экожүйелерін қорғау, қалпына келтіру және оларды ұтымды пайдалануға жәрдемдесу, ормандарды ұтымды басқару, шөлейттенуге қарсы күрес, жердің тозу процесін тоқтату мен кері бұру және биологиялық өртүрлілікті жоғалту процесін тоқтату</p>	<p>15.3. 2030 жылға қарай шөлейттенуге қарсы күрес жүргізу, шөлейттену, құрғақшылық және су тасқыны әсер еткен жерлерді қоса алғанда, тозған жерлер мен топырақты қалпына келтіру және бүкіл әлемде жердің жағдайын нашарлатпауға ұмтылу</p> <p>15.5. Табиғи мекендеу ортасының тозуын тежеу жөнінде маңызды шараларды дереу қабылдау, биологиялық өртүрліліктің жоғалуын тоқтату және 2020 жылға қарай жойылып кету қаупі төнген түрлердің сақталуын және жойылуын болдырмауды қамтамасыз ету</p>

2021 жылы орнықты даму саласындағы бастамаларды бекіту және іске асыру бойынша мақсатты жұмыс жоспарлануда. Бастамалар орнықты даму саласындағы нәтижелілікті жоспарлы жақсартуды қамтамасыз етуге бағытталған.

Орнықты даму саласындағы басқару жүйесін қалыптастыруды жалғастыра отырып, 2020 жылы ҚМГ Директорлар кеңесі ҚМГ компанияларының тобында орнықты даму саласындағы басқару жүйесі жөніндегі басшылықты бекітті. Осы Басшылық орнықты дамудың

элементтері мен қағидаттарын енгізуге, сондай-ақ Компанияда орнықты даму жөніндегі іс-шаралардың тиімділігін жүйелі бағалауға мүмкіндік береді. Орнықты даму жүйесін қалыптастырумен қатар орнықты даму мәдениетін арттыруға үлкен көңіл бөлінеді. Корпоративтік орталық пен ЕТҰ қызметкерлері үшін тұрақты негізде орнықты даму бойынша оқу курстары өткізіледі.

ҚМГ мүдделі тараптармен белсенді диалог қағидатын іске асыра отырып, өз қызметінің ашықтығы мен айқындығының жоғары деңгейін қамтамасыз етуге ұмтылады. Жыл сайын GRI халықаралық стандарттарына сәйкес орнықты даму туралы есепте Компания жұмысының барлық елеулі аспектілері туралы ақпарат ашылады. Бұл қызметтің экономикалық, әлеуметтік және экологиялық аспектілері арасындағы тепе-теңдікті сақтауға мүмкіндік береді.

Компанияның веб-сайтында 2019 жылғы орнықты даму туралы есеппен танысуға болады: https://www.kmg.kz/rus/ustoichivoe_razvitiye/reports/.

Сондай-ақ Компанияның орнықты дамуы туралы жыл сайынғы есеп БҰҰ Жаһандық шарты шеңберіндегі прогресс туралы хабарлама болып табылады: <https://www.unglobalcompact.org/what-is-gc/participants/6810>.

ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУ, ӨНЕРКӘСІПТІК ҚАУІПСІЗДІК ЖӘНЕ ҚОРШАҒАН ОРТАНЫ ҚОРҒАУ (ДС, ӨҚ ЖӘНЕ ҚОҚ)

ӨНДІРІСТІК ҚАУІПСІЗДІК, ЕҢБЕКТІ ЖӘНЕ ҚОРШАҒАН ОРТАНЫ ҚОРҒАУ

Корпоративтік басқарудың заманауи жүйесі және орнықты даму қағидаттарына адалдық

ҚМГ қоршаған ортаның жай-күйі және әлеуметтік тұрақтылық мәселелері бойынша қазіргі және болашақ ұрпақтар алдындағы өзінің бейімділігі мен жауапкершілігін мойындайды

Негізгі көрсеткіштер

Әлеуметтік көрсеткіштер

Көрсеткіші	2018	2019	2020
Жұмыс уақытын жоғалтумен байланысты жазатайым жағдайлардың коэффициенті (LTIR)	0,32	0,31	0,22
Өлім жағдайларының коэффициенті (FAR)	0,65	1,28	0,00
Өлім жағдайларының саны	1	2	0

Экологиялық көрсеткіштер

Көрсеткіш	2018	2019	2020
1 мың тонна КСШ өндіруге шаққандағы NOx, шығарындылары	0,20	0,21	0,22
1 мың тонна КСШ өндіруге шаққандағы SOx, 1 мың тонна КСШ өндіруге шаққандағы	0,25	0,20	0,23
1 мың тонна КСШ өндіруге шаққандағы ІМГ жағу қарқындылығы	6,00	2,95	2,2

Бастамалар мен бағдарламаларға қатысу

Дүниежүзілік банктің "2030 жылға қарай ілеспе мұнай газын тұрақты жағуды толық тоқтатқаны үшін" атты бастамасы

БҰҰ-ның орнықты даму саласындағы 17 мақсатының бастамасы

CPD Климаттық бағдарламасы

Метан деңгейін төмендету бойынша жаһандық бастама

Caspian Environmental Protection Initiative – CEPI

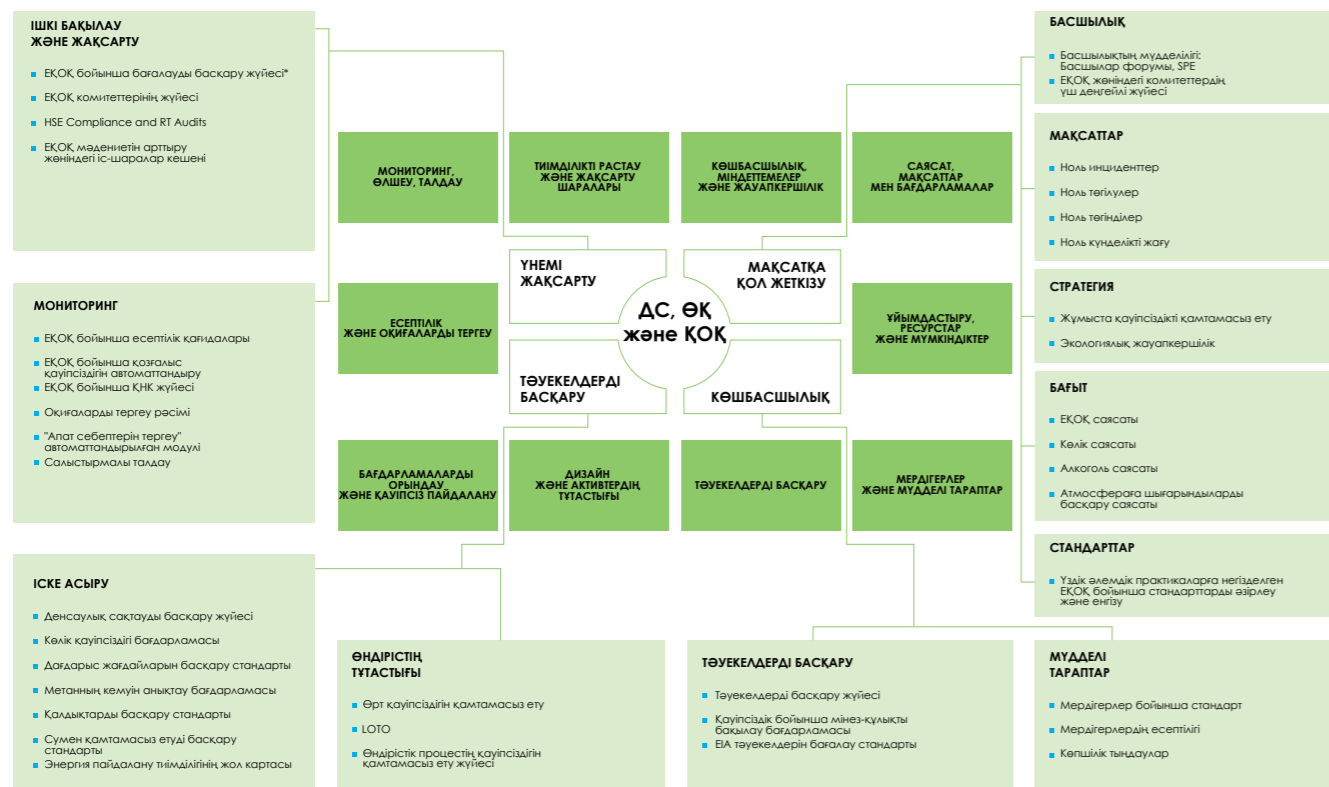
ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУ, ӨНЕРКӘСІПТІК ҚАУІПСІЗДІК ЖӘНЕ ҚОРШАҒАН ОРТАНЫ ҚОРҒАУ БОЙЫНША МЕНЕДЖМЕНТ ЖҮЙЕСІ (ДС, ӨК ЖӘНЕ ҚОҚ)

Компанияда Қазақстан Республикасы заңнамасының, ISO 14 000 және ISO 45001 салалық және халықаралық стандарттарының талаптарына сәйкес, үздік әлемдік практикалар мен тәсілдерді, Мұнай және газ өндірушілердің халықаралық қауымдастығының (IOGP) ұсынымдарын пайдалана отырып әзірленген денсаулық сақтау, өнеркәсіптік қауіпсіздік және қоршаған ортаны қорғау бойынша менеджмент жүйесі (МЖ) жұмыс істейді. Бұл жүйе көшбасшылық, мақсатқа қол жеткізу, тәуекелдерді басқару және үнемі жетілдіру сияқты іргелі қағидаттарға негізделетін негізгі 10 элементті қамтиды.

2006 жылдан бастап ҚМГ-де ISO 9001, ISO 14001 және OHSAS 18001 (ИБЖ) талаптарына сәйкес сапа, қоршаған ортаны қорғау, денсаулық сақтау және еңбек қауіпсіздігін қамтамасыз ету саласында интеграцияланған басқару жүйесі енгізілді. Энергия тұтынудың елеулі деңгейі бар ETҰ ISO 50001 стандартына сәйкес келу мәніне сертификатталған. ИБЖ тиімділігін тәуелсіз аудиторлар үнемі растайды.

ҚМГ менеджмент жүйесін жетілдіру мақсатында денсаулық сақтау және еңбек қауіпсіздігі менеджменті жүйесін ISO 45001 халықаралық стандартының талаптарына сәйкес келу мәніне сертификаттау бойынша жұмысты бастады. Сертификат 2021 жылдың 1-тоқсанында қабылданады деп күтілуде.

ДС, ӨК және ҚОҚ менеджменті жүйесінің құрылымы және ең үздік салалық практикаларды енгізу

1. ЕҚОҚ - еңбекті және қоршаған ортаны қорғау

Өндірістік қауіпсіздік, еңбекті және қоршаған ортаны қорғау (ӨК, ЕЖҚОҚ) саласындағы басқару бойынша озық және үздік практикаларды ескере отырып, ӨК, ЕЖҚОҚ басқару процестеріне барлық деңгейдегі басшылар мен қызметкерлерді тарту және бейімділік дәрежесін арттыру үшін Компанияда комитеттердің үш деңгейлі жүйесі енгізілді және жұмыс істейді:

- ◆ бірінші деңгей – ҚМГ Директорлар кеңесінің Қауіпсіздік, еңбекті, қоршаған ортаны қорғау және орнықты даму комитеті (ҚЕКОКОДК);
- ◆ екінші деңгей – ҚМГ деңгейіндегі ЕК, ӨК және ҚОҚ комитеті;
- ◆ үшінші деңгей – ЕК, ӨК және ҚОҚ жөніндегі комитеттер.

2019 жылдан бастап "Самұрық-Қазына" АҚ деңгейінде Еңбекті қорғау, өндірістік қауіпсіздік және қоршаған ортаны қорғау комитеті өз қызметін бастады. 2020 жылы ҚМГ осы Комитеттің және Комитет жанындағы Сараптау тобының жұмысына белсенді қатысты. Комитет пен Сараптау тобының жұмысы шеңберінде Қордың қоржындық компаниялары белсенді түрде тәжірибе алмасадy және ӨК, ЕЖҚОҚ қамтамасыз ету саласында, оның ішінде пандемияға қарсы іс-қимыл бөлігінде бірыңғай тәсілдерді әзірлейді. Басқа қоржындық компаниялар ҚМГ-нің ӨК, ЕЖҚОҚ қамтамасыз

ету және пандемияға қарсы іс-қимыл саласындағы көптеген тәсілдерін ең үздік практика ретінде қабылдады.

Еңбекті қорғау, қауіпсіздік және қоршаған ортаны қорғау мәселелері бойынша есептер ҚМГ Директорлар кеңесінің отырыстарында, егжей-тегжейлі ақпараттық есептер – ҚМГ Директорлар кеңесінің ҚБЕКОКОД-да ай сайын қаралады. 2020 жылы ҚБЕКОКОД отырыстарында келесі негізгі тақырыптар бес отырыста егжей-тегжейлі талқыланды:

- ◆ ілеспе мұнай газының пайдалы пайдаланылуын арттыру;
- ◆ экологиялық рейтинг нәтижелері;
- ◆ биоәртүрлілікті сақтау;
- ◆ су ресурстарын басқару;
- ◆ климаттың өзгеруі туралы мәселе.

Тоқсан сайынғы негізде экологиялық тәуекелдерді, климаттың өзгеруіне және су ресурстарының тапшылығына байланысты тәуекелдерді қоса алғанда, ӨК, ЕЖҚОҚ саласындағы тәуекелдерге мониторинг жүргізіледі. ҚМГ қоршаған ортаны қорғау саласындағы көрсеткіштерді үнемі талдайды, мұнай-газ саласындағы жетекші халықаралық қауымдастықтардың (IOGP, IPIECA, CDP) ұқсас көрсеткіштерімен бенчмаркинг жүргізеді, өндірістік объектілердің аудиттерін жүзеге асырады. Компания экологиялық аспектілерге және экологиялық тәуекелдерді бағалауға баса назар аударады. Көзделіп отырған қызметтің қоршаған ортаға тигізетін әсерін бағалау жобалары әзірленеді, қоғамдық тыңдаулар өткізіледі және табиғатты қорғау іс-шаралары іске асырылады.

2020 жылы ҚМГ-де ӨК, ЕЖҚОҚ басқару жүйесін жетілдіру, сондай-ақ үздік халықаралық салалық практикаларды енгізу бойынша біршама жұмыс атқарылды. Соның аясында бірқатар корпоративтік құжаттар әзірленіп, бекітілді. Сондай-ақ ҚМГ Стратегиясының басымдықтарына сәйкес ӨК, ЕЖҚОҚ жөніндегі саясат, ӨК және ЕК бойынша жекелеген саясаттарға және Экологиялық саясатқа бөлінді, олармен ҚМГ корпоративтік сайтында танысуға болады.

ӨК, ЕЖҚОҚ саласындағы менеджмент жүйесін жетілдіру. 2020 жылы келесі корпоративтік құжаттар әзірленді, өзектендірілді және бекітілді:

- ◆ ҚМГ компаниялар тобында ӨК, ЕЖҚОҚ саласындағы тәуекелдер бойынша коммуникация және хабардарлық жоспары;
- ◆ "ҚМГ компаниялар тобындағы еңбекті қорғауды басқарудың бірыңғай жүйесі" корпоративтік стандарты;
- ◆ ҚМГ компаниялар тобындағы өндірістік процестердің қауіпсіздігін басқару жөніндегі корпоративтік стандарт;
- ◆ ҚМГ компаниялар тобында ӨК, ЕЖҚОҚ саласындағы мердігерлік ұйымдармен өзара іс-қимыл жөніндегі корпоративтік стандарт;
- ◆ ҚМГ компаниялар тобы үшін "Қорғау" картасын қолдану регламенті;
- ◆ ҚМГ компаниялар тобында ӨК, ЕЖҚОҚ саласындағы құзыреттерді қамтамасыз ету жөніндегі корпоративтік стандарт;
- ◆ ҚМГ компаниялар тобында көзделіп отырған қызметтің қоршаған ортаға әсерін бағалауды жүргізу жөніндегі корпоративтік стандарты;
- ◆ "ҚазМұнайГаз" ҰК АҚ еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы саясаты;
- ◆ ҚазМұнайГаз" ҰК АҚ экологиялық саясаты;
- ◆ "ҚазМұнайГаз" ҰК АҚ жерүсті көлік құралдарын қауіпсіз пайдалану саласындағы саясаты;
- ◆ "ҚазМұнайГаз" ҰК АҚ алкоголь, есірткі құралдары, психотроптық заттар мен олардың аналогтарына қатысты саясат;
- ◆ ҚМГ компаниялар тобында жерүсті көлік құралдарын қауіпсіз пайдалану регламенті;
- ◆ - "ҚазМұнайГаз" ҰК АҚ өкімшілік ғимараттарындағы өрт қауіпсіздігі шаралары туралы жұмыс нұсқаулығы.
- ◆ «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ өкімшілік ғимараттарындағы өрт қауіпсіздігі шаралары туралы жұмыс нұсқаулығы

ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ЖАУАПКЕРШІЛІК ПЕН ҚАУІПСІЗДІК

2020 ЖЫЛҒЫ НЕГІЗГІ КӨРСЕТКІШТЕР

SOx шығарындарының қарқындылығы

0,23
(IOGP — 0,20)

NOx шығарындарының қарқындылығы

0,22
(IOGP — 0,32)

Ілеспе мұнай газын (ІМГ) жағу қарқындылығы

2,2
(IOGP — 10,6)

ІМГ пайдалану коэффициенті

98%

Тарихи қалдықтар мен мұнаймен ластанған жерді өңдеу:

558,4 мың тонна

(жоспар – 558,4 мың тонна)

Энергия тұтынуды азайту (2019 жылмен салыстырғанда)

14%

CDP климаттық рейтингі:

«C»

Экологиялық көрсеткіштер, КСШ өндірудің 1 мың тонна м.б.

Жыл	SOx шығарындарының қарқындылығы	NOx шығарындарының қарқындылығы	ІМГ жағу қарқындылығы	ІМГ кәдеге жарату деңгейі, %
2016	0,39	0,24	12	86
2017	0,32	0,25	11	85
2018	0,25	0,20	6	93
2019	0,20	0,21	2,95	97
2020	0,23	0,22	2,2	98

1. Компанияның баспасөз реліздерінде бұрын жарияланған көрсеткіштер алдын ала деректер бойынша есептелген.
2. Халықаралық мұнай өндірушілер қауымдастығының (IOGP) 2019 жылғы қолжетімді көрсеткіштері (<https://www.iogp.org/>).
3. IOGP-дің 2019 жылғы қолжетімді көрсеткіштері (<https://www.iogp.org/>).

ӨҚ, ЕЖҚОҚ мәселелерін басқару жөніндегі мақсаттар Компанияның даму стратегиясымен тікелей байланысты. ҚМГ-нің 2028 жылға дейінгі Даму стратегиясы (бұдан әрі – Стратегия) экологиялық жауапкершілікті арттыру жөніндегі стратегиялық бастамаларды көздейді. Компания үшін қоршаған ортаны қорғау бөлігіндегі басым бағыттар парниктік газдар шығарындарын басқару және газды алауда жағуды қысқарту, су ресурстарын, өндіріс қалдықтарын басқару, жерді қалпына келтіру және энергия тиімділігін арттыру болып табылады.

Стратегия басымдықтарына сәйкес ӨҚ, ЕЖҚОҚ жөніндегі саясат 2020 жылы Директорлар кеңесі бекіткен ӨҚ және ЕҚ жөніндегі және Экологиялық саясат болып, жеке-жеке саясатқа бөлінді. ҚМГ мен оның ЕТҰ басшылығы қоршаған ортаның ластануына байланысты шығындар мен залалдарға қатысты нөлдік төзімділік қағидатын ұстанады.

2015 жылы ҚМГ Дүниежүзілік Банктің 2030 жылға қарай ілеспе мұнай газын тұрақты жағуды толық тоқтату жөніндегі бастамасын қолдады. Жоғарыда аталған бастаманы іске асыру шеңберінде 2019 жылы ҚМГ-дегі шығарындарды басқару саясаты бекітілді. Негізгі сегіз қағидаттан тұратын саясат, олардың алтауы климаттың өзгеруіне тікелей қатысты, тұрақты алауды толығымен тоқтатуға бағытталған.

2020 жылы алғаш рет ҚМГ компаниялары тобының еңбекті қорғау, өнеркәсіптік қауіпсіздік және қоршаған ортаны қорғау менеджмент жүйесі жөніндегі басшылығының бөлігі болып табылатын қоршаған ортаға әсерді бағалау жөніндегі корпоративтік стандарт әзірленді және Басқарма шешімімен мақұлданды. Стандарт көзделіп отырған қызметтің қоршаған ортаға әсерін бағалау процесінің корпоративтік қағидаттарын айқындайды, ҚМГ компаниялары тобының, ҚМГ компаниялары тобы қызметкерлері мен мердігерлерінің, оның ішінде қызметі техникалық құжаттаманы және қоршаған ортаға әсерді бағалау материалдарын әзірлеумен, қоршаған ортаға әсерді бағалау материалдары бойынша қоғамдық пікірді есепке алуды ұйымдастырумен және жүргізумен, сондай-ақ эмиссияларға рұқсат алумен байланысты жобалау ұйымдарының қызметін регламенттейді.

Экологиялық көрсеткіштерді жақсарту бойынша, сондай-ақ осы саладағы ашықтық пен айқындықты қамтамасыз ету бойынша жүргізілген жұмыстардың нәтижесінде ҚМГ Ресейдің WWF, Ұлттық рейтингтік агенттік және Sgeon Group тәуелсіз сарапшыларының бағалау нәтижелері бойынша төртінші жыл қатарынан Қазақстан Республикасының мұнай-газ компанияларының экологиялық ақпараттарының ашықтығы рейтингінде бірінші орын алады.

Рейтинг әдістемесі корпоративтік практикада сыналды және екінші жыл қатарынан "Интергаз Орталық Азия" АҚ басқарған ҚМГ ЕТҰ арасында ішкі рейтинг жүргізілуде, сондай-ақ көшбасшылар үштігіне "Ембімұнайгаз" АҚ мен "ҚазТрансОйл" АҚ кірді.

Компания экологиялық жауапты бизнес жолымен жүруді жалғастырады, қоршаған ортаны қорғауды басқару жүйесін дамытады, осы мәселе бойынша барлық мүдделі тараптармен диалог жүргізеді, сол арқылы Компанияның экологиялық саясатында көрсетілген өз міндеттемелерін орындайды.

Баку қаласында 2020 жылғы 14 қыркүйекте "ҚазМұнайГаз" ҰК АҚ, Әзірбайжан Республикасының мемлекеттік мұнай компаниясы, BP Exploration (Caspian Sea) Limited, Equinor Apsheron AS және TOTAL E&P Absheron B. V. арасында өзара түсіністік туралы меморандумға қол

қойылды. Бастаманың негізгі мақсаттары қоршаған ортаны қорғау және аймақта жұмыс істейтін халықаралық мұнай компанияларын бірлесіп зерттеу үшін алғашқы платформа құру болып жарияланды. Қатысушы компаниялардың қызметі Каспий өңірінің экологиялық орнықтылығына қатер төндіретін климаттың өзгеруі проблемасын шешу және қоршаған ортаға парниктік газдар мен зиянды заттар шығарындарының алдын алу мақсатында бірлескен белсенді күш-жігерге бағытталатын болады. Бұдан басқа, СЕРІ шеңберіндегі ынтымақтастық қоршаған ортаны қорғау саласындағы озық әдістерді, стандарттар мен технологияларды зерттеуді және қолдауды, климаттың өзгеруіне қарсы күрес бойынша бірлескен профилактикалық шараларды әзірлеуді және іске асыруды, ақпараттық-ағартушылық және насихаттық науқандарды ұйымдастыруды, өңірдегі мүдделі тұлғаларды және реттеуші органдарды қоршаған ортаны қорғау мәселелеріне қатысуға тартуды және т. б. көздейді.

ҚМГ-ДЕГІ "ЖАСЫЛ КЕҢСЕ" ҚАҒИДАТТАРЫ

"Жасыл кеңсе" қағидаттары барлық ресурстарды үнемді тұтырудан және қоршаған ортаға қамқорлық көрсетуден тұрады. ҚМГ "Жасыл кеңсе" талаптарын енгізу бойынша жұмыс жүргізуде, олар жұмыс жағдайын үнемі жақсарту, жайлылық, еңбек өнімділігін арттыру, дизайн және сәулет, көгалдандыру, тұрғын ортаның сапасы, демалыс үшін мүмкіндіктер іс-шараларын қамтиды.

Бүгінгі таңда келесі іс-шаралар енгізілді:

- ◆ қағаз, пластик, әйнек және металл қалдықтарын бөлек жинауға арналған кабинеттерде, дәліздерде, фойеде, паркингте экоурна орнату;
- ◆ әр айдың қорытындысы бойынша қалдықтарды бөлек жинау жөніндегі бейнероликті лифттерде, "Изумрудный" бизнес-орталығының фойесінде орнатылған дисплейлерде жарықтандыру;
- ◆ жұмыс күнінің соңына қарай қызметкерлердің мониторларында компьютерлер мен техниканы ажырату қажеттілігі туралы қалқымалы терезе;
- ◆ ағаш сақтау қажеттілігі туралы ұрандар бар жапсырма, басып шығару көлемін азайту, екіжақты және ақ-қара басып шығаруды пайдалану, құпия ақпараты жоқ жобалардың артында бейресми құжаттарды басып шығару;
- ◆ қызметкерлердің ағзасын дербес компьютерлердің зиянды әсерінен қорғау мақсатында дербес компьютерден бес минут үзіліс жасау мен сағат 11 және 16.30-да жаттығу жасау қажеттілігі туралы қалқымалы терезе;
- ◆ 10:00 және 15:00 сағатта қызметкерлердің мониторларындағы қалқымалы ескерту терезесі "Бетперде тағыңыз. Әлеуметтік қашықтықты сақтаңыз. Қолыңызды жиі жуып, зарарсыздандырыңыз»;
- ◆ ҚМГ қызметкерлері үшін "Экология" тақырыбында 2021 жылға арналған күнтізбе жобасы әзірленді;
- ◆ хабардарлықты және ақпараттылықты арттыру бойынша науқан өткізіледі, "Жасыл кеңсе" тұжырымдамасы бойынша плакаттарды, брошюраларды, бейне және презентацияларды ішкі тарату жүргізіледі;
- ◆ "Жасыл кеңсе" шеңберінде 2020 жылдың қорытындыларсы бойынша ҚМГ корпоративтік орталығының ғимаратында 920 кг макулатура (оның ішінде ҚМГ — 561 кг), 844 кг пластик (ҚМГ — 555 кг), 32 кг әйнек және 45 кг полиэтилен жиналды, бұл сегіз ағашты кесуден сақтауға, 16 870 л суды, 844 кВт электр энергиясын үнемдеуге

және CO2 шығарындыларын 1 434 кг-ға қысқартуға мүмкіндік берді.

- ◆ жаңадан қабылданған қызметкерлерді бейімдеу жөніндегі "Кіріспе нұсқаулық" бағдарламасына кеңседе қалдықтарды бөлек жинауға арналған экоурналар бойынша слайдтар және т. б. қосылды.

МАКУЛАТУРА ТАПСЫРУДАН САҚТАЛҒАН ПЛАНЕТА РЕСУРСТАРЫ

8 ағаш

кесуден сақтанды

Су үнемдеу,

16 870 л

844 кВт

Электр энергиясын үнемдеу

1 434 кг.

CO₂ шығарындыларын қысқарту

Қоршаған ортаны қорғау саласындағы басым жобалар

- ◆ Тарихи ластану, сондай-ақ қоршаған ортаға тиетін әсер көздерін жою (бос тұрған ұңғымалар, ағынды су жинақтағыштары, полигондар мен өзге де өндірістік объектілер).
- ◆ Технологиялық шешімдерді жетілдіру жолымен қоршаған ортаға шығарындыларды азайту, мысалы, отын мазутын отын/табиғи газға ауыстыру (технологиялық пештердегі отын ретінде), жаңа буын қосындыларын пайдалану, өндірістік объектілердің аумағын көгалдандыру және абаттандыру, жабдықтарды ауыстыру, газ өңдеу бойынша өндірістік қуаттарды кеңейту, газ өңдеу бойынша қондырғылар салу және т. б.
- ◆ Ластағыш заттарды тастылындыларын қысқарту: «Тазалық» жобасы: АМӨЗ ағынды су тазарту құрылыстарын жаңғырту және «Тухлая балка» буландыру алқаптары қалпына келтіру.
- ◆ "Жасыл кеңсе" қағидаттарын енгізу және экологиялық мәдениет пен хабардарлықты арттыру.

ЭКОЛОГИЯЛЫҚ МЕНЕДЖМЕНТ МӘСЕЛЕЛЕРІ БОЙЫНША ПЕРСОНАЛДЫ ОҚИТУ

Персонал маңызды актив болып табылады, сондықтан да ҚМГ компаниялар тобында ӨҚ, ЕЖҚОҚ мәселелерін оқытудағы қажеттілік сұранысқа ие болып қала береді. Осыған байланысты персоналды еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау, өнеркәсіптік және өрт қауіпсіздігі, қоршаған ортаны қорғау бағыты бойынша міндетті оқыту, даярлау және біліктілігін арттыру басым болып табылады.

2020 жылы ҚМГ компаниялар тобының 100 172 қызметкерін оқытуға 671 341 мың теңге жұмсалды. Оның ішінде ӨҚ, ЕЖҚОҚ бағыттары бойынша келесі негізгі бизнес-бағыттар бойынша: "Өндіру" – 255 728 мың теңге, "Тасымалдау" – 161 670 мың теңге, "Өңдеу" – 44 039 мың теңге, "Сервис" – 182 341 мың теңге, ҚМГ Корпоративтік орталығы – 27 565 мың теңге.

Қызметкерлердің оқу шығыстары

Көрсеткіш	2018	2019	2020
Оқудан өткен қызметкерлер саны	114 971	130 615	100 172
Сомма, мың теңге	1 097 877	1 179 877	671 341

Негізгі бизнес-бағыттар бойынша ӨҚ, ӨЖ және ҚОӘБ бойынша оқу

Бизнес-бағыт	Қызметкерлер саны	Сомасы, мың теңге
Өндіру	36 263	255 728
Тасымалдау	23 840	161 670
Өңдеу	7 599	44 039
Сервис	31 686	182 341
ҚМГ корпоративтік орталығы	784	27 565

ҚМГ компанияларының тобында енгізілген жеке алты оқу-курс комбинатының/ орталығының базасында «70/20/10 – жұмыс орнында/іштей/сырттай оқу» деген оқу моделі бойынша еңбек қауіпсіздігі және еңбек қорғау, өнеркәсіптік және өрт қауіпсіздігі мәселелері бойынша оқу өтіп жатыр.

«Өзенмұнайгаз» АҚ-та (Жаңаөзен қ.), «ҚазТрансОйл» АҚ-та (Ақтау қ.), «Интергаз Орталық Азия» АҚ-та (Атырау қ., Шымкент қ.), «Павлодар мұнай-химия зауыты» ЖШС (Павлодар қ.) мен «Oil Services Company» ЖШС-да (Ақтау қ.) жеке оқу-курс комбинаттары/орталықтары бар.

Қазіргі бар оқытушылар құрамынан басқа, орталықтарға персоналды оқыту және олардың біліктілігін арттыру үшін орталықтарға желілік басшылар және үлкен өндірістік өтілі бар өндірістік персонал арасынан жоғары біліктілігі бар мамандар да тартылады.

Тәжірибелі қызметкерлер арасында тәлімгерлік пен ішкі тренерлік бағдарламалары іске асырылып жатыр, мастер-кластар мен тренингтер, үздік қызметкерлер арасында әр түрлі конкурстар өткізіледі, бұл ішкі коммуникацияларды жетілдіру және персоналдың өз кәсібінде ең үздік болуға ұмтылысын ынталандыруға мүмкіндік береді.

ЭНЕРГИЯ ҮНЕМДЕУ ЖӘНЕ ТИІМДІЛІКТІ АРТТЫРУ БАҒДАРЛАМАЛАРЫ

ҚМГ компаниялар тобында энергия үнемдеу және энергия тиімділігін арттыру бағдарламасын жалғастыруда. Корпоративтік орталық энергия тұтыну және энергия тиімділігі көрсеткіштері бойынша деректерді жинайды және талдайды, прогресті қадағалайды және жақсарту үшін мүмкіндіктерді сәйкестендіреді, өткен кезеңмен және саланың ұқсас компанияларының көрсеткіштерімен бенчмаркинг жүргізеді.

Компанияның энергия үнемдеу және энергия тиімділігін арттыру саласындағы қызметі ISO 50001 "Энергетикалық менеджмент жүйесі" халықаралық стандартының әдіснамасына негізделеді, ол осы қызметте жүйелі басқару бойынша үздік жалпыға танылған халықаралық практика болып табылады.

Энергия үнемдеу және энергия тиімділігін арттыру бағдарламасының көрсеткіштерін орындау

2020 жылы барлығы 156,6 млн ГДж отын-энергетикалық ресурстар (2019 жылға қарағанда 14%-ке аз), оның ішінде электр энергиясы – 13,2 млн ГДж, жылу энергиясы – 4,2 млн, мотор отыны – 1,5 млн, қазандық-пеш отыны – 137,7 млн ГДж тұтынылды. Энергия тұтыну көлемі үш бизнес бағыт арасында бөлінген: "Мұнай және газ өндіру", "Мұнай және газ тасымалдау" және "Мұнай және газ өңдеу".

2019 жылмен салыстырғанда энергия ресурстарын тұтынудың төмендеуі газ тасымалдау көлемінің қысқаруымен, сондай-ақ пандемияға байланысты КСШ өндірудің төмендеуімен байланысты. 2020 жылы ҚМГ компаниялар тобы бойынша меншікті өндірілетін энергия көлемі 406,0 млн кВт электр энергиясын және 4 096 мың Гкал жылу энергиясын құрады.

Инновациялық технологияларды қолдану және ЖЭК пайдалану мұнай-газ саласындағы салыстырмалы түрде жаңа, бірақ соған қарамастан перспективалы бағыт болып табылады.

ҚТГ-де, атап айтқанда еншілес ұйымдары – АГП мен ИОА-да енгізілген ЖЭК өткен жылдары тиімді жұмыс істеді: жану жүйесі және DLE шығарындыларының деңгейі төмен газ айдайтын агрегаттар (ГАА); реактивті қуатты (электр желілерінің реактивті өлшемдерін) өтеуге арналған өтедік құрылғылар; Waterkotte үлгісіндегі геотермалдық жылу сорғылары; монокристалды күн панельдері (батареялар); термомоэлектр генераторлар (Closed Cycle Vapor Turbogenerator) және блок кешенді электр станциялары (Capstone), дербес режимде жұмыс істейтін; энергия ресурстарын есепке алудың кешенді автоматты жүйесі (ЭРЕАКЖ), энергия үнемдейтін жарық беретін жарық көздерін қолдану.

ҚТГ компаниялар тобы бойынша 2020 жылғы энергия көздері бойынша бөлінген генерациялайтын (өндірілетін) жаңартылатын энергияның жалпы көлемі:

- ◆ геотермалдық (жылу) энергиясын жылу сорғыларымен өндіру – 625,8 Гкал;
- ◆ күн панельдерімен электр энергиясын өндіру – сағатына 111 352 кВт;
- ◆ электр энергиясын өндіру термомоэлектр генераторларымен (ТЭГ – Ренкин циклы) – сағатына 1 154 510 кВт.

2020 жылы аумақтағы көшелерді жарықтандыру үшін ПКОП-тың күн панельдерімен электр энергиясын өндіруі сағатына 211 мың кВт құрады.

Түрлері бойынша энергия ресурстарын тұтыну, %

Энергия сыйымдылығы

2020 жылы ҚМГ компаниялар тобы бойынша көмірсутектерді өндіру бағыты бойынша орташа энергия тұтыну өндірілген КСС тоннасына 2,2 ГДж құрады, бұл Мұнай және газ өндірушілердің халықаралық қауымдастығының (IOGP) көрсеткішінен 46%-ке жоғары, ол 2018 жылы мөхандалған көмірсутектердің тоннасына шаққанда 1,5 ГДж болды. Мұнай өндіруде энергия ресурстарын нақты тұтынудың артуы, ең алдымен, ескі кен орындарында өндірістің сулануының артуымен байланысты, өйткені өндірілетін сұйықтықтың нақты тығыздығы және, тиісінше, өндірудің механикаландырылған әдістеріне тұтынылатын энергия артады.

ҚМГ компаниялары тобының энергия үнемдеу және энергия тиімділігін дамытудың негізгі стратегиялық бағыттары – технологиялық жабдықты жаңғырту, энергия үнемдеу технологияларын енгізу, жылу энергиясын өндіруді және тұтынуды оңтайландыру, сондай-ақ меншікті, оның ішінде ІМГ пайдалана отырып, генерация көздерін дамыту.

2020 жылы энергия үнемдеу және энергия тиімділігі бойынша 55 іс-шара орындалды, отын-энергетикалық ресурстардың жылдық жоспарлы үнемдеуі 0,9 млн ГДж құрады, табиғи нысанда – 6,9 млн кВт электр энергиясы, 10,3 мың тонна отын газы, 11 803 мың м3 табиғи газ.

КЛИМАТТЫҢ ӨЗГЕРУІ ЖӘНЕ ПАРНИКТІК ГАЗДАР ШЫҒАРЫНДЫЛАРЫ

Басқару

ҚМГ-нің ұзақ мерзімді даму стратегиясында климаттық аспектілер бойынша мынадай басым бағыттар белгіленді:

- ◆ парниктік газдар шығарындыларын басқару;
- ◆ ілеспе мұнай газын тұрақты алауда жағуды қысқарту;
- ◆ өндірілген өнім көлеміне шығарындылардың қарқындылығы бойынша көрсеткіштерді жақсарту және энергия тиімділігін арттыру.

ҚМГ мемлекет қабылдаған декарбонизация бағытын қолдайды. Климаттың өзгеруі мәселелері стратегиялық деңгейде бақыланады: Директорлар кеңесі, ҚМГ Директорлар кеңесінің Еңбек қауіпсіздігі, еңбекті, қоршаған ортаны қорғау және орнықты даму комитеті.

2020 жылы ЕҚЕҚОҚОДҚ отырыстарында келесі негізгі тақырыптар егжей-тегжейлі талқыланды:

- ◆ ілеспе мұнай газының пайдалы қолданылуын арттыру;
- ◆ су ресурстарын басқару;
- ◆ климаттың өзгеруі мәселелері.

Тәуекелдер мен мүмкіндіктер

Тәуекелдерді басқарудың корпоративтік жүйесі корпоративтік басқару жүйесінің негізгі құрамдас бөлігі болып табылады және стратегиялық мақсаттарға қол жеткізуге теріс әсер етуі мүмкін ықтимал тәуекел оқиғаларын уақытылы сәйкестендіруге, бағалауға, мониторинг жүргізуге және азайтуға бағытталған. Осы тәуекелдерді барынша азайту мақсатында Компания іс-шаралар кешенін жүзеге асырады. Тәуекелдер жөніндегі есеп Директорлар кеңесіне тоқсан сайынғы негізде ұсынылады.

¹ CDP – 2002 жылдан бастап инвесторлардың атынан көміртек шығарындылары мен климаттың өзгеруі туралы ақпарат жинайтын тәуелсіз коммерциялық емес ұйым. Өлемдегі ең ірі экономикаларды ұсынатын мыңдаған ұйымдар өздерінің көміртек шығарындыларын есепке алады және CDP көмегімен экологиялық сипаттағы ақпаратты ашады. Компанияларға олар ұсынған есептерді бағалау нәтижелері бойынша берілетін CDP Климаттық рейтингтерін жетекші ақпараттық-талдау агенттіктері (Thomson Reuters, Google Finance) қаржылық ақпаратпен бірге жариялайды және активтер мен оларға байланысты тәуекелді бағалау кезінде инвесторлар ескереді.

² Анағұрлым егжей-тегжейлі ақпаратты сілтемелер бойынша қолжетімді ҚМГ-нің жарияланған есептерінен алуға болады: ҚМГ компаниялар тобындағы парниктік газдар шығарындылары бойынша 2019 жылғы есеп, CDP Климаттық сауалнамасы.

Ақпаратты ашу

Қатарынан екі жыл көміртек белгілері есептелуде. 2020 жылғы тамызда ҚМГ CDP (Carbon Disclosure Project) Климаттық сауалнамасы шеңберінде парниктік газдардың тікелей және жанама шығарындыларының көлемі туралы деректерді, парниктік газдар шығарындыларын басқару мәселелерін, Румыния мен Грузиядағы халықаралық активтерді қоса алғанда, ҚМГ-нің барлық активтері бойынша негізгі тәуекелдер мен мүмкіндіктерді қамтитын 2019 жылғы парниктік газдар шығарындылары жөніндегі есепті жариялады.

Есепке көмірқышқыл газы (CO₂), метан (CH₄), азот оксиді (N₂O) кіреді. Осы есепке сәйкес 2019 жылдың нәтижелері бойынша көмірқышқыл газының тікелей шығарындыларының көлемі 9,7 млн тоннаны (2018 жылы – 9,3 млн тонна) құрады. Шығарындылардың ұлғаюы газ тасымалдау көлемінің өсуіне және жаңа кездердің қосылуына байланысты. Метан мен азот шала тотығының мәндерін CO₂ эквивалентінің тоннасына ауыстыру кезінде шығарындылардың жаһандық коэффициенттерінің ағымдағы мәндері пайдаланылады (метан – 28, азоттың шала тотығы – 256).

Парниктік газдардың тікелей шығарындылары жөніндегі деректер әрбір ЕТҰ бойынша аккредиттелген тәуелсіз ұйымдардың қорытындыларымен расталған. 2020 жылға арналған ақпарат CDP есебінде 2021 жылдың 3-тоқсанында ашылады. Ақпаратты ашу кезінде ҚМГ дәйектілік және салыстырмалылық қағидатын ұстанады, ақпаратты толық ашуды арттыру және үшінші деңгейдегі жанама шығарындылар бойынша есептілік аясын кеңейту бойынша жұмысты үздіксіз жүргізеді

Атмосфералық ауаны қорғау туралы толығырақ ақпарат Орнықты даму туралы есепте.

Атмосфералық ауаны қорғау туралы толығырақ ақпарат Орнықты даму туралы есепте.

Ілеспе мұнай газын ұтымды пайдалану

Парниктік газдар шығарындыларын азайту бойынша біздің маңызды міндеттеріміздің бірі ілеспе мұнай газын (ІМГ) пайдалы пайдалануды және кәдеге жаратуды арттыру, алауда жағуды барынша азайту болып табылады. Шикі газды дамыту және қайта өңдеу бағдарламаларының орындалған іс-шараларының нәтижесінде жылу және электр энергиясын өндіру үшін ІМГ өз қажеттіліктеріне пайдалану арты.

Ілеспе мұнай газын кәдеге жарату 2020 жылы 98%-ті құрады, газды жағу көрсеткіші өндірілген КСС 1 мың тоннасына 2,2 тонна деңгейінде (2018 жылы – 6, 2019 жылы – 2,95), бұл 2019 жылғы көрсеткіштен 24%-ке және IOGP орташа салалық көрсеткішінен 79%-ке төмен.

Шикі газды алауда жағу көлемі

Көрсеткіш	2017	2018	2019	2020
Шикі газды алауда жағудың жалпы көлемі, млн м ³	315,8	148,9	80,2	57,6
Шикі газды пайдалы пайдалану деңгейі, %	85	93	97	98
Шикі газды жағу қарқындылығы, өндірілген 1 мың тонна КСШ-ға шаққанда	11	6	2,95	2,2

Компания шикі газды жағу көлемін барынша азайтуға тырысады. 2015 жылы ҚМГ Дүниежүзілік Банктің "2030 жылға қарай ілеспе мұнай газын тұрақты жағуды толық кәдеге жарату" бастамасын қолдады. Осы бастама шеңберінде шикі газды жағу көлемдері бойынша есептілік жыл сайынғы негізде тапсырылады.

Нақтырақ ақпарат Орнықты даму туралы есепте.

ҚАЛДЫҚТАРДЫ КӘДЕГЕ ЖАРАТУ

ҚМГ компаниялары тобының өндірістік объектілерінде айналымдағы барлық қалдықтарды, оның ішінде мердігерлік ұйымдардың қалдықтарын тұрақты есепке алу және бақылау жүзеге асырылады, олардың түзілу көлемін азайту жөніндегі іс-шаралар жүргізіледі, жыл сайын жаңадан түзілген, жинақталған және тарихи қалдықтарды өңдеу және (немесе) кәдеге жарату жөніндегі жұмыстар қаржыландырылады. 2020 жылы Компания осы мақсаттарға 13 млрд теңгеден астам қаржы жұмсады.

Қоршаған ортаның сапасын жақсартудың өзекті қажеттілігін ескере отырып және экологиялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету мақсатында ҚМГ жинақталған қалдықтардың көлемін азайту, тарихи қалдықтарды жою және мұнаймен ластанған аумақтарды тазарту жөніндегі жобаларды іске асырады.

Мұнай-газ өндіру активтерінде құрамында мұнайы бар қалдықтарды уақытша сақтауға арналған жабдықталған полигондар бар. ӨМГ-де бес полигон, ҚБМ-де – жинақталған қалдықтары бар бір полигон болды. 2016-2019 жылдар аралығында аталған полигондар тазартылып, қалдықтар кәдеге жаратылды. ММГ құрамында мұнайы бар қалдықтармен 10 полигон болды, бүгінгі таңда барлық полигондар тазартылып, жойылды, соңғы полигон 2020 жылы жойылды.

Қазіргі уақытта ӨМГ, ММГ және ҚБМ жаңадан пайда болған қалдықтары оларды полигондарда орналастырмай, бөгде мамандандырылған кәсіпорындарға кәдеге жаратуға тапсырылады.

ҚТО Өзен-Атырау-Самара магистральдық мұнай құбыры учаскелерінде бұзылған жерлерді қалпына келтіруді жүргізеді. 10 жыл ішінде 20,07 га жер қалпына келтірілді. 2021 жылы осы мұнай құбырының 984-985 км екінші учаскесінде төрт гектар жерді қалпына келтіру жоспарлануда. Тарихи ластанған жерлерді қалпына келтіруге 4,5 млрд теңге инвестицияланды. Қалпына келтірілген жерлер шаруашылық айналымға енгізу үшін жергілікті атқарушы органдарға қайтарылады. 2019 жылы экология, геология және табиғи ресурстар министрлігі мен ҚМГ арасында қалдықтарды кәдеге жарату және

мұнаймен ластанған жерлерді тазарту жөніндегі жұмыстарды орындау міндеттемесімен 2024 жылға дейін (қоса алғанда) ынтымақтастық туралы меморандумға қол қойылды. Меморандумның периметріне ММГ, ӨМГ және ҚБМ кірді. 2019 жылы келісімшарттық аумақтарға түгелдей жүргізілді, оның шеңберінде қалдықтардың сипаттамалары мен олардың көлемдері айқындалды, осының негізінде 2020 жылы мемлекеттік органдармен мұнаймен ластанған аумақтарды қалпына келтірудің тиісті жобалары әзірленді және келісілді. Жобалар шеңберінде мұнайы бар қалдықтарды көдеге жаратудың қауіпсіз және тиімді технологиялары іріктеліп, ұсынылды, мұнаймен ластанған аумақтарды қалпына келтіру кестесі жасалды.

2020 жылы меморандум бойынша міндеттемелерді орындау шеңберінде ӨМГ және ММГ объектілерінде 558 419 тонна тарихи қалдықтар көдеге жаратылды, оларды орналастыру орындарының учаскелері қалпына келтірілді. Меморандум бойынша жұмыстарды 2024 жылдың соңына дейін аяқтау жоспарланып отыр.

Толығырақ ақпарат Орнықты даму туралы есепте.

Активтердің шығуы бойынша міндеттемелер

Мұнай-газ активтері

Заңнамаға және нормативтік құқықтық актілерге сәйкес белгілі бір келісімшарттардың талаптары бойынша ҚМГ негізгі құралдарды бөлшектеу және жою және әрбір кен орнындағы жер учаскелерін қалпына келтіру бойынша заңды міндеттемелерді атқарады. Атап айтқанда, ҚМГ міндеттемелеріне барлық өнімсіз ұңғымаларды біртіндеп жабу және құбырларды, фимараттарды бөлшектеу және келісімшарттық аумақты қалпына келтіру, сондай-ақ өндірістік учаскедегі пайдаланудан шығару және қоршаған ортаны ластау жөніндегі міндеттемелер сияқты қызметті түпкілікті тоқтату жөніндегі іс-қимылдар жатады.

Компания активтердің шығуы бойынша міндеттемелерді әрбір келісімшарт бойынша жеке есептейді. Міндеттеме сомасы инфляцияның күтілетін деңгейіне түзетілген және өтпелі экономикасы бар елдердің мемлекеттік берешегі бойынша қазақстандық нарыққа төн тәуекелдерге түзетілген орташа ұзақ мерзімді тәуекелсіз проценттік мөлшерлемелерді пайдалана отырып дисконтталған міндеттемелерді өтеу үшін талап етілетін бағаланған шығындардың ағымдағы құны болып табылады.

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Компания мұнай-газ активтерін жою міндеттемелеріне арналған резервінің баланстық құны 66 млрд теңгені құрады (2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша: 54 млрд теңге) (толығырақ шоғырландырылған қаржылық есептілікте 25-ескертпеде).

Магистральдық мұнай құбырлары және газ құбырлары

2012 жылғы 4 шілдеде күшіне енген "Магистральдық құбыр туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес, ҚМГ-нің екі еншілес ұйымы – "ҚазТрансОйл" АҚ пен "ҚазТрансГаз" АҚ-тың еншілес ұйымы болып табылатын "Интергаз Орталық Азия" АҚ-тың пайдалану аяқталғаннан кейін магистральдық құбырды жою және кейіннен қоршаған ортаны қалпына келтіру, оның ішінде жерді қалпына келтіру жөніндегі іс-шараларды жүргізу жөніндегі заңды міндеттемесі бар. Құбырларды жою және жерді қалпына келтіру бойынша міндеттемеге арналған резерв ҚМГ есептеген бөлшектеу және қалпына келтіру жөніндегі жұмыстарды жүргізу құны негізінде бағаланады. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ҚМГ компаниялар тобы резервінің баланстық құны Компанияның құбырларын жою және жерлерді қалпына келтіру бойынша міндеттемесі бойынша 114 млрд теңгені құрады (2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша: 100 млрд теңге) (толығырақ ақпарат шоғырландырылған қаржы есептілігінің 25-ескертпесінде).

Толығырақ ақпарат шоғырландырылған қаржы есептілігінің 25-ескертпесінде).

Экологиялық оңалту

ҚМГ сондай-ақ экологиялық тазарту жұмыстары мен оңалтуға арналған міндеттемелер бойынша резервтер қалыптастыру бойынша бағалау жүргізеді және пайымдау шығарады. Қоршаған ортаны қорғауға арналған шығындар олардың болашақ экономикалық пайдасына қарай шығыстарға капиталдан-дырылады немесе оларға жатқызылады.

Компанияның экологиялық оңалтуға арналған резерві ҚМГ компаниялар тобының қолданыстағы қазақстандық және еуропалық нормативтік базалардың талаптарын сақтауы үшін қажетті күтілетін шығындарды тәуелсіз бағалауға негізделген басшылықтың ең үздік бағалауын білдіреді. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша экологиялық міндеттемелер бойынша резервтің баланстық құны 65 млрд теңгені құрады (2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша: 60 млрд теңге).

(толығырақ ақпарат шоғырландырылған қаржы есептілігінің 25-ескертпесінде)

СУ РЕСУРСТАРЫН ҚОРҒАУ

Компанияның негізгі қызметін су құнды әрі тапшы табиғи ресурс болып табылатын Орталық Азия өңірінде жүзеге асыратындығына байланысты ҚМГ қоғам мен қоршаған орта алдындағы өз жауапкершілігін сезінеді және су ресурстарын ұтымды пайдалануға ұмтылады.

ҚМГ 2019 жылғы 1 шілдеде Қазақстан Республикасының Су ресурстарын сақтауға үлес қосу ниеті туралы ресми мәлімдеді. ҚМГ бас директорларына арналған еңбекті және қоршаған ортаны қорғау жөніндегі форум шеңберінде Басқарма төрағасы А.С. Айдарбаев су ресурстарын ұтымды басқаруға бейімділік туралы Жеке мәлімдемеге (ҚМГ-нің сегіз су қағидаты) қол қойды. Бұл бастаманы ҚМГ ЕТҰ бірінші басшылары қолдап, өз компанияларының атынан осындай міндеттемелерге қол қойды. Қол қойылған міндеттеме жөніндегі мәлімдемелер ҚМГ компаниялар тобының ресми сайттарында орналастырылады.

Стандарт су ресурстарын пайдалану бөлігінде ҚМГ-нің басты қағидаттарын – сегіз су қағидатын постулаттайды, ҚМГ ЕТҰ-да СРБ-ға көзқарасты жүйелейді, сондай-ақ

Компанияның басшылары мен қызметкерлерінің тұщы суды сақтау мәселесіне бейімділігін арттыруға көмектеседі.

Табиғи көздерден су тартуды азайтуға және азайтуға бағытталған жобалар іске асырылуда.

«Атырау МӨЗ» ЖШС

Қазіргі уақытта АМӨЗ жүзеге асыратын негізгі табиғат қорғау іс-шараларының бірі механикалық тазарту құрылыстарын қайта жаңартуды, биологиялық тазарту құрылыстарын қайта жаңартуды және соңына дейін тазалау қондырғысын салуды, булану алаңдарын қайта жаңартуды қамтитын "Тазалық" жобасы болып табылады.

Тазарту қондырғыларын жаңарту ағынды суларды тазартудың көп сатылы жүйесін қолдану арқылы Жайық өзенінен су алуды азайтуға көмектеседі. Бұл сарқынды сулардан ластаушы заттардың 99%-ке дейін жоюға мүмкіндік береді, демек, суды қайта пайдалануды бірнеше рет ұлғайтуға және тазартылған сарқынды сулардың 50%-ке дейін өндіріске қайтаруға мүмкіндік береді. Бұл жоба булану алаңдарын пайдалануды тоқтатуға, Атырау қаласының жерасты суларына, флорасына, фаунасына және атмосфералық ауасына өсерін болдырмауға мүмкіндік береді. Жобаны аяқтау 2023 жылдың соңына жоспарланған. Жайық өзенінен су алу 38%-ке қысқарады.

Маңғыстау облысының Кендірлі демалыс аймағы ауданында тұщыландыру қондырғыларын салу

"Өзенмұнайгаз" АҚ пен "ҚМГ Инжиниринг" ЖШС Жаңаөзен қаласының өкімдігімен өзара түсіністік және ынтымақтастық туралы меморандумға қол қойды. Қол қойылған құжат Қазақстан Республикасының Премьер-Министрі А.Ұ. Мамин мырзаның 2019 жылғы 18 қыркүйектегі хаттамалық тапсырмасына сәйкес "ҚМГ Инжиниринг" ЖШС өзін-өзі қамтамасыз ету жөнінде тұщыландыру зауытын салу бойынша техникалық-экономикалық негіздемені қайта мамандандыруды көздейді. Тұщыландыру зауытын ҚМГ қаражаты есебінен Маңғыстау облысының Кендірлі демалыс аймағы ауданында салу жоспарлануда. Болжамды қуаты тәуелігіне 50 мың м3 суды құрайды.

«Қаражанбасмұнай» АҚ

Қаражанбас кен орны ауданында тұщы су көздерінің болмауына және Компанияның айдау әдісімен мұнай қабатына өсер етудің жылу әдісі ретінде қолданылатын бу өндіру үшін үлкен көлемдегі су қажеттілігіне байланысты "Қаражанбасмұнай" АҚ су тапшылығы проблемасына тап болды. Соның салдарынан мұнай өндірудің азаю қаупі және осыған байланысты шығындар туындады.

2019 жылдың қыркүйегінен бастап Қазақстанның Маңғыстау облысындағы "Қаражанбасмұнай" АҚ тұщыландыру зауытының құрылыс-монтаж жұмыстары жүргізілуде. Жұмыстар аяқталу сатысында. Қабат суын тұщыландыру зауыты қабаттық су өңдеуге және көдеге жаратуға және қабатқа бу айдау әдісімен Қаражанбас кен орны қабаттарының мұнай беруін арттыру мақсатында техникалық сумен жабдықтауға арналған.

Бұл зауыт Компания үшін үлкен маңызға ие, өйткені бу шығару үшін суды тұщыландыру мүмкіндігімен қатар, ілеспе суды ұтымды пайдалану мәселелері шешіледі. Бұл қабат қысымын ұстап тұру саласында кен орнын игеру мүмкіндігін жақсартуға мүмкіндік береді.

2020 жылы CDP есептілігі кеңейтілді, алғаш рет су ресурстарын басқару жөніндегі деректер 2019 жылдың қорытындылары бойынша Су қауіпсіздігі жөніндегі сауалнама шеңберінде CDP алаңында жарияланды.

Анағұрлым егжей-тегжейлі ақпаратты ҚМГ-нің жарияланған есептерінен алуға болады, олар келесі сілтеме бойынша қолжетімді: CDP 2019 жылғы су қауіпсіздігі жөніндегі сауалнамасы CDP

ҚМГ-де су пайдалану және іске асырылып жатқан жобалар туралы анағұрлым егжей-тегжейлі ақпарат Орнықты даму туралы есепте.

Анағұрлым егжей-тегжейлі ақпаратты ҚМГ-нің жарияланған есептерінен алуға болады, олар келесі сілтеме бойынша қолжетімді: CDP 2019 жылғы су қауіпсіздігі жөніндегі сауалнамасы CDP

ӨНЕРКӘСІПТІК ҚАУІПСІЗДІК ЖӘНЕ ЕҢБЕКТІ ҚОРҒАУ

ҚМГ компаниялары тобының еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік саласындағы саясаты жоғары басшылықтың еңбекті қорғау және өнеркәсіптік қауіпсіздік мәселелеріне қатысты бейімділігіне негізделген және әрбір қызметкерді қауіпсіздік мәдениетін дамытуға тартуға бағытталған. Компания мен оның ЕТҰ басшылығы жазатайым оқиғалар мен аварияларға, алкогольді, есірткі құралдарын, психотроптық заттар мен олардың аналогтарын пайдалануға және жол-көлік оқиғаларына (ЖКО) байланысты шығындар мен залалдарға қатысты мүлдем төзбеушілік қағидатын ұстанады. Компания ұлттық заңнамалардан басқа, халықаралық және ұлттық стандарттардың талаптарын сақтауға міндеттенеді.

ЕҚ және ӨК негізгі көрсеткіштері	Өлш. бірл.	2019	2020	Ауытқу	%
Жазатайым оқиғалар	Жағдай	41	30	-11	-27
Жазатайым оқиғалар кезінде зардап шеккендер	Адам	48	32	-16	-33
Жол-көлік оқиғалары	Оқиға	44	15	-29	-66
Өрттер	Оқиға	10	6	-4	-40

Жазатайым оқиғалар мен өлім жағдайларының коэффициенті

Көрсеткіш	2016	2017	2018	2019	2020	IOGP ¹
Жұмыс уақыты жоғалған жазатайым оқиғалардың коэффициенті, 1 млн адам-сағатқа шаққанда	0,49	0,42	0,32	0,31	0,22	0,24
Өлім жағдайларының коэффициенті, 100 млн адам-сағатқа шаққанда	4,5	3,25	0,65	1,28	0,0	0,46

¹ 2019 жылғы қол жетімді IOGP көрсеткіштері (https://www.iogp.org/).

2020 жылғы негізгі көрсеткіштер

Қызметкерлердің өмірі мен денсаулығы Компания үшін басым болып табылады, сондықтан ҚМГ ешқашан жазатайым оқиғаларды нольдік деңгейге дейін төмендетуге, яғни 100% қауіпсіздікке қол жеткізуге бағытталған мақсат бойынша жұмыс істеуді тоқтатпайды. Соңғы бес жылда еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау саласындағы көрсеткіштер айтарлықтай жақсарды. Біздің қызметкерлер өздерін, әріптестерін және айналадағыларды қорғау үшін қауіпсіз еңбек жағдайлары жасалатынын және ең жоғары стандарттар енгізілетінін атап өтеді. Бірақ біз ұмылатын мақсаттар әлі де бар.

2020 жылы еңбек қызметіне байланысты өліммен аяқталған бірде-бір жазатайым оқиға тіркелген жоқ. Бұл нәтижеге ҚМГ тарихында алғаш рет қол жеткізілді. Сондай-ақ, ҚМГ 2018 жылы Халықаралық мұнай және газ өндірушілердің қауымдастығына (IOGP) кірген сәттен бастап ҚМГ компаниялар тобының жарақаттану және ЖКО коэффициенттері бойынша көрсеткіштері IOGP көрсеткіштерінен төмен.

2020 жылдың қорытындылары бойынша еңбек қызметіне байланысты жазатайым оқиғалар өткен жылмен салыстырғанда 27%-ке төмендеді (2019 жылы 41-ден 2020 жылы 30-ға дейін), зардап шеккен қызметкерлердің саны 33%-ке азайды (2019 жылы 48-ден 2020 жылы 32-ге дейін).

ЖКО саны 66%-ке қысқарды (2019 жылғы 44 оқиғадан 2020 жылы 15-ке дейін), өрт саны 40%-ке азайды (2019 жылғы 10 жағдайдан 2020 жылы 6-ға дейін).

Өндірістік процестердің қауіпсіздігін басқару

2020 жылы ҚМГ ірі апатты оқиғалардың (технологиялық аварияларды, инциденттерді және апаттардың) алдын алу және оларды болдырмау үшін өндірістік процестердің қауіпсіздігін арттыру бойынша жұмысты бастады. Осы мақсатта Компанияда ҚМГ объектілеріндегі өндірістік процестердің қауіпсіздігін басқару жөніндегі корпоративтік стандарт бекітілді. Стандарт Қазақстан Республикасының заңнамалық талаптарына және үздік әлемдік тәжірибелерге (IOGP, OSHA) сәйкес активтер мен технологиялық жабдықтардың тұтастығын, қауіпсіз операциялық ережелерді, нормалар мен рәсімдерді қолдау, Технологиялық тәуекелдерді анықтау және олардың алдын алу мен жұмсарту бойынша тиісті шараларды қолдану үшін бірыңғай талаптар мен тиімді тәсілдерді белгілейді.

ӨК, ЕжҚОҚ бағыттарын цифрландыру

◆ Сонымен қатар, көлік қауіпсіздігі деңгейін арттыру, қауіпсіз жүргізу мәдениетін және бірыңғай орталықтандырылған цифрлық платформаны құру мақсатында "Сапарларды басқару" жобасы қолға алынды. "Ембімұнайгаз" АҚ пилоттық түрде іске қосылды.

Мақсаты – үздік халықаралық практикалар, заманауи цифрлық шешімдер және процестерді автоматтандыру негізінде қауіпсіз жүргізу мәдениетін құру арқылы көлік қауіпсіздігін арттыру. Жоба барлық жерүсті көлік операцияларына қатысты жол жүру қауіпсіздігін басқаруға қойылатын талаптарды біріздендіруге, негізгі өлшемдерге орталықтандырылған бақылауды ұйымдастыруға және талдамалық есептер мен корпоративтік көрсеткіштерді енгізу арқылы автокөлікті тиімді пайдалануға мүмкіндік береді.

"Сапарларды басқару" жобасы бойынша келесі қадамдар:

- 1. 2021 жылдың соңына дейін "Ембімұнайгаз" АҚ жалға алынған автокөлік құралдарының бірыңғай мониторинг жүйесіне қосу;
- 2. 2022 жылы жобалық шешімді басқа ЕТҰ-ға көбейту.

◆ Қоршаған ортаны қорғау саласында "Экологиялық мониторинг әдіснамасын әзірлеу" жобасы басталды. Оның мақсаты – ашықтықты, жеделдікті арттыру, ҚМГ компаниялар тобы бойынша табиғат қорғау қызметін есепке алу, талдау, бақылау және басқару жөніндегі процестерді орындау кезінде қателерді барынша азайту. Өндіруші ұйымдағы пилоттық жоба мысалында ақпараттық жүйенің демонстрациясы ұсынылды. 2021 жылы жүйені өнеркәсіптік пайдалануға енгізе отырып, ҚМГ компаниялар тобында экологиялық мониторингтің автоматтандырылған ақпараттық жүйесін толық ауқымды енгізу жоспарлануда.

HSE KMG ӨК, ЕжҚОҚ бойынша ақпараттық жүйені жаңғырту.

HSE KMG ӨК, ЕжҚОҚ бойынша ақпараттық жүйе келесі модульдерден тұрады:

- 1. "Есептілік" – HSE қызметінің бағыты бойынша есептілік нысандарын қалыптастыруға арналған;
- 2. "Бақылау" – жұмыс және жүргізу қауіпсіздігі бойынша мінез-құлық бақылаулары үшін;
- 3. "Іс-шаралар" – ішкі тексерулерді жоспарлау, сондай-ақ іс-шаралардың орындалуын бақылау үшін;
- 4. "Қорғау" – қауіпті жағдай / мінез-құлық / іс-қимыл / қауіпті жағдай / фактор туралы анықтау және ақпараттандыру үшін, сондай-ақ еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жүйесін жетілдіру үшін;
- 5. "ӨК, ЕжҚОҚ жай-күйін талдау" – сауалнама жүргізу және ҚМГ компаниялар тобы қызметкерлерінің өтініштерін жинау үшін;
- 6. "Есепке алу және тергеп-тексеру" – оқиғалардың барлық түрлерін есепке алу, сондай-ақ оқиғалар бойынша тергеп-тексеруді жүргізу үшін;
- 7. "Ішкі бақылау және мониторинг" – комиссиялық аудит жүргізу, бұзушылықтарды анықтау үшін;
- 8. "Талдау" – ӨК, ЕжҚОҚ саласында талдау жүргізу, сондай-ақ шоғырландырылған деректерді автоматты режимде визуализациялау үшін. 2021 жылы ҚМГ компанияларының барлық тобы бойынша HSE KMG жүйесін енгізу жоспарлануда.

Өндіріс мәдениетін жақсарту және ӨК, ЕжҚОҚ мәселелерін насихаттау жөніндегі жұмыстар

- 1. Ұңғымаларды жерасты және күрделі жөнделу кезінде болған оқиғаларға талдау жүргізілді және ұңғымаларды жөнделу кезінде түсіру-көтеру операциялары кезінде өндірістік процестердің

қауіпсіздігін жақсарту жөніндегі іс-шаралар жоспары әзірленді.

- 2. ЕТҰ және Корпоративтік орталық бойынша апта сайын ӨК, ЕжҚОҚ саласындағы, өндірістік жарақаттанудың, авариялардың, коронавирустық инфекцияның алдын алу бойынша 68 брошюра, жаднама тарату, ЕТҰ мамандарымен тұрақты өзара іс-қимыл жасау және кеңес беру.
- 3. Келесі тақырыптар бойынша бейнероликтер әзірленді және таратылды:
 - Ұңғымаларды күрделі және ағымдағы жөнделу жұмыстарын жүргізу кезінде түсіру-көтеру операцияларын жүргізумен байланысты оқиғалар мысалында алынған сабақтар;
 - орын алған ЖКО мысалында алынған сабақтар;
 - ҚМГ-дегі Төтенше және дағдарысты жағдайларды басқару жүйесі және оқиғалардың барлық түрлеріне ден қою (технологиялық авариялар, өрттер, кибершабуылдар, жеткізілімдегі іркілістер, қаржылық дағдарыстар);
 - жұмыс орнындағы өндірістік гимнастика.
- 4. ЕТҰ-ның ӨК, ЕжҚОҚ талаптарына сәйкес келу мәніне аудит жүргізілді, оның ішінде коронавирустық инфекцияның екінші толқынына дайындық бойынша жақсарту бойынша тиісті ұсынымдар берілді.
- 5. ҚМГ компаниялар тобының мердігер ұйымдарында ӨК, ЕжҚОҚ саласындағы тәуекелдерді бағалауды, талдауды және төмендетуді жүргізу мақсатында тоқсан сайынғы негізде ҚМГ Директорлар кеңесіне мердігерлік ұйымдар жол берген бұзушылықтарға, оның ішінде ӨК, ЕжҚОҚ саласында оларға ұсынылған айыппұл санкцияларына қатысты есеп жасалды.
- 6. Қызметкерлердің денсаулығы мен мүлкіне зиян келтіру және өрттердің туындау тәуекелін төмендету мақсатында ЕТҰ-да өртке қарсы, жылыту жүйелеріне, электрмен жабдықтау жүйелеріне, өрт қауіпсіздігі қағидаларының талаптарына және өндірістік процестердің ерекшеліктерін ескере отырып, ішкі нормативтік құжаттарға сәйкес технологиялық жабдықты пайдалану кезінде нормалар мен қағидаларды сақтау және орындау тексерілді.
- 7. Сондай-ақ, мердігерлік ұйымдарға ұсыныстар беріліп, тексерулер жүргізілді. Өрт қауіпсіздігі бойынша құжаттар пакеті әзірленді (кестелер, жоспарлар, тексеру актісі, жедел өрт сөндіру жоспары, нұсқаулықтар және т.б.). Кестелерге сәйкес учаскелерде көшпелі өрт техникасымен және қызметкерлерді тарта отырып, өрт-тактикалық сабақтар жүргізіледі.

Бірқатар профилактикалық техникалық іс-шара өткізілді:

- ♦ күзет-өрт сигнализациясының, өрт сөндірудің автоматты қондырғыларының жабдықтарына және адамдарды өрт туралы хабардар ету жүйелеріне техникалық қызмет көрсету және жөндеу. Мақсаты – пайдалану құжаттамасында және техникалық қызмет көрсетудің үлгілік технологиялық процестерінде айқындалған, олардың техникалық жай-күйінің алдын алу және бақылау және тән ақаулықтарды жою бойынша жұмыстарды мерзімді жүргізу жолымен оларды пайдалану процесінде құрылғылардың жұмысқа қабілетті жай-күйін ұстап тұру;
- ♦ өрт-техникалық тексеру;
- ♦ алғашқы өрт сөндіру және сумен жабдықтау құралдарын тексеру және т. б.

ҚМГ Директорлар кеңесінің отырысында Директорлар кеңесін жедел хабардар ету бойынша берілген тапсырманы орындау үшін ЕҚОҚ саласындағы өрт пен елеулі инциденттер туралы жедел хабарлама жіберіледі.

Тергеп-тексеру аяқталғаннан кейін тікелей және түпкілікті себептері, материалдық залалдың мөлшері көрсетілген тергеп-тексеру актісін қоса алғанда, тиісті материалдар, оқыс оқиғаға жол берген жұмыскерлерге тәртіптік жаза қолдану туралы бұйрықтардың көшірмелері, сондай-ақ тергеп-тексеру қорытындылары бойынша енгізілген өзгерістер туралы құжаттар және осындай оқиғалардың қайталануына жол бермеу жөніндегі құжаттар ҚМГ Директорлар кеңесіне жіберіледі.

3 ЖАҚСЫ ДЕНСАУЛЫҚ ПЕН АМАНДЫҚ

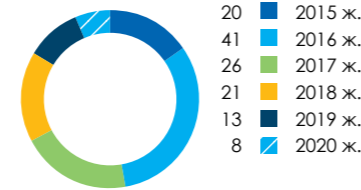
Өндірістік санитария және еңбек гигиенасы

Қазақстан Республикасы заңнамасының және қызметкерлердің денсаулығын сақтау, өндірістік санитария және еңбек гигиенасы саласындағы халықаралық стандарттардың талаптарына сәйкес компанияда денсаулық сақтау және еңбек гигиенасы мәселелерін басқару жүзеге асырылады. ҚМГ өндірістік процеске қарамастан, өз қызметкерлерінің денсаулығын сақтау және оларды сауықтыру бойынша белсенді саясат жүргізеді.

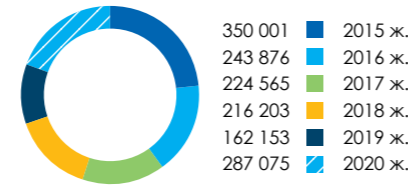
2020 жылы ЕТҰ қызметкерлерінің ауруларына байланысты 287 075 еңбекке жарамсыздық күні тіркелді, бұл 2019 жылмен салыстырғанда, 124 922 күнге немесе 43%-ке артық. ЕТҰ қызметкерлері арасында жарақаттанумен байланысты емес өлім-жітім жағдайларының саны 2019 жылмен салыстырғанда бес жағдайға немесе 38%-ке азайды.

Басқаруды жақсарту және тиімділігін арттыру үшін Компанияда медициналық пункттерді қамтамасыз ету, тәуекелдерді басқару, шұғыл медициналық ден қоюды ұйымдастыру бойынша сәйкестікті бағалау құралдарын және денсаулық сақтау мен еңбек гигиенасы саласындағы басқару жүйесін қамтитын денсаулық сақтау және

Жарақаттанумен байланысты емес өлім-жітім жағдайларының саны

Ауруы бойынша еңбекке жарамсыздық күндерінің саны

еңбек гигиенасы саласындағы басқару жүйесі жұмыс істейді.

Компанияның денсаулық сақтау және еңбек гигиенасы саласындағы басқару жүйесінің негізгі мақсаттары:

- ♦ қызметкерлердің денсаулығын сақтау және жақсарту үшін өндірістік процесті ұйымдастыру бойынша бірыңғай талаптарды белгілеу;
- ♦ еңбек гигиенасы мен эргономиканы, жұмыс орындарындағы өндірістік санитарияны жетілдіру арқылы тәуекелдерді (қауіпті және зиянды өндірістік факторларды) анықтау және азайту;
- ♦ қызметкерлердің денсаулығына қауіп-қатерді бағалауға және оларды азайтуға негізделген алдын алу шараларын қолдану;
- ♦ жұмыс және жұмыстан тыс уақытта қызметкерлердің салауатты өмір салтына жәрдемдесу және көтермелеу.

Компанияда денсаулық сақтау және еңбек гигиенасы саласындағы басқару жүйесін енгізуді бақылау және оны жақсарту жөніндегі іс-шараларды өзіндік жүзеге асыруға екі рет (әр жарты жыл сайын) жүргізіледі.

Компанияда тұрақты негізде еңбек жағдайларын жақсарту және өндірістік объектілерде кәсіптік аурулардың алдын алу бойынша іс-шаралар көшені іске асырылады.

ҚМГ-нің жүрек-қан тамырлары ауруларымен байланысты қызметкерлер арасында өлімнің алдын алуға және төмендетуге бағытталған "Инфаркт пен инсульттің алдын алу" науқаны жалғасуда. "Сауықтыруға 10 қадам" бастамасының және Компанияда шұғыл медициналық көмекті ұйымдастыру бойынша стандарттық іске асырылуына бақылау және мониторинг жүргізіледі, ол зардап шеккен қызметкерлерге шұғыл медициналық көмекті ұйымдастыруға, медициналық пункттерді жарактандыруға және шұғыл медициналық ден қою жоспарының мазмұнына бірыңғай талаптарды белгілейді.

2020 жылы ҚМГ корпоративтік орталығының 55 қызметкері зардап шеккендерге алғашқы көмек көрсету дағдыларын меңгерді.

Компания қызметкерлерін медициналық қамтамасыз етудің тиімділігін арттыру мақсатында (медициналық қызмет көрсету және медициналық сақтандыру) компаниядағы қызметкерлердің денсаулығын басқару тұжырымдамасының жобасы және оны кезең-кезеңмен іске асыру бойынша 2021-2023 жылдарға арналған жол картасы әзірленді:

- ♦ жұмыс тобын құру;
- ♦ "Алғашқы көмек көрсету алгоритмі" брошюрасын әзірлеу;
- ♦ жұмыс орнында өндірістік гимнастика бойынша бейнеролик шығару;
- ♦ коронавирустық инфекцияның алдын алу және эпидемиологиялық жағдайдың нашарлауына жауап қайтаруға дайындықты қамтамасыз ету бойынша ЕТҰ-ға хаттар жіберу;
- ♦ "Медикер" ЖШС-мен бірлесіп, Корпоративтік орталық қызметкерлері үшін коронавирустық инфекцияның алдын алу шаралары бойынша презентациялар өткізу;
- ♦ онда ЕТҰ және корпоративтік орталық бойынша апта сайын коронавирустық инфекцияның алдын алу бойынша брошюралар, жаднамалар мен бейнероликтер тарату, ЕТҰ мамандарымен тұрақты өзара іс-қимыл жасау және кеңес беруді қарастыру;
- ♦ Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің тауарлар мен көрсетілетін қызметтердің сапасы мен қауіпсіздігін бақылау комитетімен өзара іс-қимыл жасау;
- ♦ Корпоративтік орталық қызметкерлері үшін ПТР-тестілеуді ұйымдастыру және үйлестіру;
- ♦ коронавирустық инфекцияның екінші толқынына дайындық бойынша ЕТҰ аудитін жүргізу (ММГ, ҚТО (МНУ), сервистік компаниялар – ОСК, ОТК, ОКК) және ұсынымдар беру.

COVID-19 коронавирустық инфекциясының таралуына жол бермеу бойынша атқарылған жұмыс және қабылданып жатқан шаралар туралы ақпарат

Пандемия басталғалы Компания COVID-19 коронавирустық инфекциясының таралуының алдын алу және болдырмау шараларын қабылдады.

Коронавирустық инфекцияның алғашқы толқыны кезінде жағдай шиеленіскенде тіркелген жағдайлардың ең көп саны батыс аймақтарға тиесілі болды.

Бұл жағдайлар қызметкерлердің көпшілігі өз қызметін вахталық әдіспен жүзеге асыратын кәсіпорындарда шоғырлануына

байланысты туындады. Талаптарға сәйкес, олар вахтаға дейін және одан кейін ПТР тесттерін тапсыруы керек, сондықтан адамдар вахтамен және бригадалармен жұмыс істейтін көмірсутектерді өңдейтін компаниялардан айырмашылығы вирустың анықталу саны жоғары болды.

Тіркелген жағдайлардың, оның ішінде өлім жағдайларының шыңы шілде айының басында болды.

Сырқаттанушылықтың өсуі және жаңа жағдайлардың тіркелуі елдегі төтенше жағдайдың аяқталуынан (2020 жылғы 11 мамыр) туындады.

Пандемия басталысымен ауруды азайту және коронавирустық инфекцияның таралуын азайту, сондай-ақ өндірістік процестерге әсерді азайту мақсатында бірқатар кешенді шаралар қабылданды, әдістемелік және директивалық құжаттар әзірленіп, енгізілді, келесі іс-шаралар жоспары әзірленді және бекітілді:

- ♦ коронавирустық инфекцияның пандемиясына қарсы әрекет ету алгоритмі;
- ♦ COVID-19 коронавирустық инфекциясы ауруының енуіне және одан әрі таралуына жол бермеу бойынша шаралар қабылдау;
- ♦ карантиндік шектеу шараларын кезең-кезеңмен жеңілдету және коронавирустық инфекцияның жаңа толқынына дайындық;
- ♦ қызметкерлер мен қызметкерлердің өмірі мен денсаулығының қауіпсіздігін қамтамасыз ету;
- ♦ ұжымдық жауапкершілікті арттыру және қатаң карантин енгізілгенге дейін ең песимистік сценарийді ескере отырып, еңбек ұжымдары мен кәсіпорындарда вирустың жаппай өршуінің алдын алу және азайту бойынша уақытылы және тиімді шаралар қабылдау жөніндегі іс-шараларды орындау.

Компания коронавирустық инфекцияны таратпау бойынша күшейтудің үш кезеңін іске асырды және оларды орындауды жалғастыруда, онда бірінші кезеңде – карантинге дейінгі іс-шаралар орындалды; екінші кезеңде – карантиндік режимдердің талаптары орындалуы жалғасуда; үшінші кезеңде – ауру ошақтары пайда болған кезде инфекцияға жол бермеу жөніндегі іс-шаралар күшейтілді. Іс-шаралар жоспарын одан әрі орындау мақсатында Коронавирустық инфекцияны анықтау және оның таралу кезіндегі іс-қимыл алгоритмдері іске қосылды, оған сәйкес эпидемияға қарсы шаралар көшені және санитариялық-эпидемиологиялық бақылау жүзеге асырылады, оның ішінде:

- ♦ карантин режимі енгізілді;

- ◆ қызметкерлерді жаппай тестілеу өткізілді;
- ◆ өндіріске жұмылдырылған қызметкерлер саны азайды;
- ◆ сындарлы емес жұмыс түрлері тоқтатылды (бұрғылау, ұңғымаларды игеру, ұңғымаларды жөндей);
- ◆ қызметтік іссапарлар шектелді және бұқаралық іс-шараларға тыйым салынды, сондай-ақ басқару жүйесі қашықтан форматқа ауыстырылды;
- ◆ ауысымдық персоналдың вахтасы ұзартылды (7 күннен 14 күнге дейін және 14 күннен 28 күнге дейін);
- ◆ өндіріс пен жобалардан сыни емес қызметкерлер жұмыстан босатылды, ал кен орындарындағы жұмысшылар саны өндірістік операциялардың үздіксіздігін қамтамасыз ету үшін қажет болатын ең төменгі деңгейге дейін төмендетілді.

Қазіргі уақытта ҚМГ компаниялар тобының барлық объектілерінде профилактикалық іс-шаралар көшенін жүргізу және күшейтілген санитариялық-дезинфекциялық режим жалғасуда. Барлық қызметкерлер, соның ішінде қашықтан жұмыс істейтіндер санитариялық-гигиеналық және эпидемияға қарсы талаптарды қатаң сақтау туралы нұсқау алды. Сондай-ақ тұрақты негізде нұсқаулықтар мен жаднамалар таратылады.

Әкімшілік персонал барынша қашықтықтан жұмыс істеуге ауыстырылды (50-ден 100%-ке дейін). Тәуекел тобына кіретін және сыни емес персонал еңбек демалысын беру немесе қашықтықтан жұмыс істеуді ұйымдастыру мүмкіндігі (өндірістік процестер) болмаған кезде "жай тұруға" жіберілді.

Қайта вахтау алдында мердігерлермен бірге барлық ауысымдық персоналдың коронавирустық инфекциясына зертханалық тексеру жүргізілді.

Жұмыс процесіне қатыспайтын және басқа қызметкерлермен байланыспайтын резервтік бригадалар құрылды. Резервтік персонал негізгі персонал арасында жұқтыру және оны карантинге ауыстыру жағдайлары анықталған кезде жұмысқа тартылады.

Вахтаға жаңадан түсетін персоналды (не қашықтықтан жұмыс істегеннен кейін немесе еңбек демалысынан өз жұмыс орындарына оралған персоналды) жіберу кезінде коронавирустық инфекцияның алдын алу шаралары және пандемия жағдайында сақтық шаралары (гигиеналық шаралар, антисептиктерді қолдану, маскаларды пайдалану, қашықтықты сақтау), сондай-ақ өзге де қауіпсіздік техникасы

Әкімшілік персонал барынша қашықтықтан жұмыс істеуге ауыстырылды (50-ден 100%-ке дейін).

қағидаларын сақтау туралы нұсқама жүргізіледі.

Сондай-ақ, коронавирустық инфекцияның алдын алу және эпидемияға қарсы шараларды сақтау мақсатында ақпараттық-түсіндіру жұмыстары, алдын алу шаралары бойынша постерлер мен ұсыныстар тарату, санитариялық-гигиеналық және дезинфекциялық жұмыстарды жүргізу тұрақты негізде жүзеге асырылады.

ҚМГ мен ЕТҰ-да әлеуметтік қашықтықты сақтау, міндетті маска режимі және қолды антисептиктермен өңдеу қамтамасыз етіледі, ауысым алдындағы медициналық тексеру жүргізіледі, Жұмыс алдында, жұмыс күні ішінде және жұмыстан шыққан кезде дене температурасы өлшенеді.

Күдік туындаған немесе ауырып қалғандар анықталған жағдайдағы іс-қимыл алгоритмдері әзірленді және енгізілді. Барлық қызметкерлерге коронавирустық инфекция белгілерінің алғашқы белгілері, тест нәтижелері, сондай-ақ көрсетілген фактілерді жасыру, тест нәтижелерін бұрмалау және карантиндік режимдердің бұзылуы үшін жауапкершілік туралы хабарламамен дереу ескертілді.

Вахталық кенттерде немесе басқа да арнайы бөлінген орындарда коронавирустық инфекцияның симптомсыз тасымалдаушыларын карантинге орналастыру ұйымдастырылды.

Адамдарды қорғау және үй-жайлар мен аумақтарды дезинфекциялық өңдеу үшін қажетті материалдарды, тауарларды, жұмыстар мен көрсетілетін қызметтерді сатып алу жедел жүзеге асырылады.

ЕТҰ-да коронавирустық инфекцияның жай-күйі мен таралу серпініне мониторинг пен бақылау жүргізетін жедел штабтар жұмыс істейді. Штабтар жергілікті атқарушы органдармен және уәкілетті мемлекеттік қызметтермен тұрақты байланыста болады.

ҚМГ корпоративтік орталығының дағдарыстық жағдайларды басқару командасы ағымдағы жағдайды тұрақты бақылауда ұстайды және тәулік бойы мониторингті жүзеге асырады. Сондай-ақ жүйелі түрде және қажет болған жағдайда қашықтан форматта компаниялардың жедел штабтарының басшыларын жағдай туралы, оның өндіріске әсері және қызметкерлер арасында коронавирустық инфекцияның таралуына жол бермеу бойынша қабылданып жатқан шаралар туралы тыңдау жүргізіледі. Кеңестердің қорытындылары бойынша шешімдер қабылданады және

коронавирустық инфекцияны таратпау жөнінде қажетті шаралар қабылдауда ұсынымдар беріледі.

Сондай-ақ ҚМГ компаниялар тобы жергілікті мемлекеттік органдар мен медициналық мекемелерге 6,2 млрд теңгеден астам сомаға көмек көрсетті. Атап айтқанда, медициналық жабдықтар (ӨЖЖ аппараттары) және ілеспе материалдар, жедел медициналық жәрдем автомобильдері, жеке қорғаныс құралдары сатып алынды және қосымша төсек-орындарды ұйымдастыруға жәрдем көрсетілді.

Қазіргі уақытта қабылданған шараларды ескерсек, жағдай тұрақты және эпидемиологиялық жағдайға сәйкес бизнес-процестердің үздіксіздігі мен басымдылығын қамтамасыз ету, сондай-ақ сыртқы ұйымдармен шарттық міндеттемелерді орындау жоспарларына қажетті түзету жүргізілуде.

Коронавирустық инфекцияның таралуының алдын алу және аурудың алдын алу мақсатында тиісті іс-шараларды іске асыру жалғасуда, оның ішінде:

- ◆ коронавирустық инфекцияның таралу қаупін азайту бойынша бұрын енгізілген алгоритмдерді (бірінші толқынның тәжірибесін ескере отырып түзетілген) сақтау және эпидемияға қарсы режимді, күшейтілген санитариялық-дезинфекциялық іс-шараларды және өзге де белгіленген санитариялық талаптарды сақтау;
- ◆ сыни бизнес-процестердің оларды қалпына келтіру нұсқаларымен, сондай-ақ сыни персоналдың, жеткізушілердің, материалдар мен жабдықтардың тізімі анықталды;
- ◆ үздіксіз қызметті қамтамасыз ету және сыни бизнес-процестерді авариялық қалпына келтіру бойынша жоспарлар әзірленді;
- ◆ алғашқы медициналық-санитариялық көмек қызметтерінің дайындығын қамтамасыз ету бойынша жұмыс жүргізілуде, сондай-ақ қажет болған жағдайда зертханалық тексеруді ұлғайту және коронавирустық инфекцияға қарсы вакцинациялауды ұйымдастыру мәселелері пысықталды;

ҚМГ корпоративтік орталығының дағдарыстық жағдайларды басқару командасы ағымдағы жағдайды тұрақты бақылауда ұстайды және тәулік бойы мониторингті жүзеге асырады.

- ◆ жеке қорғаныс құралдарының (медициналық бетперделер, респираторлар, биялайлар), мөлшерлегіштердің, антисептиктер мен дезинфекциялық ерітінділердің, сондай-ақ өмірді сақтау және денсаулықты сақтау үшін ең аз қажетті тіршілікті қамтамасыз ету мүлкінің резервтері қалыптастырылды;
- ◆ вахталық жұмыстың ұлғайтылған режимі сақталды, сондай-ақ қызметкерлер арасында өзін-өзі бақылау және санитариялық нормаларды, сақтық шараларын (эпидқадағалау) және әлеуметтік қашықтықты сақтау бойынша ақпараттық-түсіндіру жұмысы күшейтілді;
- ◆ эпидемиологиялық жағдай нашарлаған кезде тауарларды, жұмыстар мен қызметтерді үздіксіз жеткізу және жедел сатып алу пысықталды;
- ◆ коронавирустық инфекцияның таралуы бойынша ахуалдың тұрақты мониторингті жүзеге асырылады және профилактикалық және карантиндік шараларды іске асыру, сондай-ақ эпидемиологиялық жағдай нашарлаған кезде бірлесіп ден қою бойынша мемлекеттік және мердігерлік медициналық қызметтердің өзара іс-қимылы ұйымдастырылды.

Осы мақсатта мердігерлік медициналық мекемелермен бірлесіп ресурстарды тиімді пайдалану жөнінде шаралар қабылданды, оның ішінде:

- ◆ білікті медициналық қызметкерлерді нығайту;
- ◆ жеке қорғану құралдарының, дәрілік заттардың және бірінші кезекте қажетті медициналық бұйымдардың төмендетілмейтін резервін ұстау;
- ◆ қажетті медициналық жабдықтарды сатып алу;
- ◆ алғашқы медициналық-санитариялық көмек қызметтерін және ақпараттандыру және қашықтықтан кеңес беру жөніндегі колл-орталықтарды нығайту;
- ◆ инфекциялық емес сипаттағы басқа ауру қызметкерлер үшін жоспарлы медициналық көмектің қолжетімділігін арттыру;
- ◆ коронавирустық инфекцияға қарсы іс-қимыл бойынша қызметкерлердің өмірі мен денсаулығын қорғау бойынша бірлескен жоспарлар әзірленді.

ПЕРСОНАЛДЫ ДАМУ

ӘЛЕУМЕТТІК ЖАУАПҚЕРШІЛІК

ҚМГ стратегиясы мен Корпоративтік әлеуметтік жауапкершілік кодексінде қызметкерлерді әлеуметтік қолдауға, қатысу өңірлерін дамытуға қатысуға, әлеуметтік әріптестік пен адами капиталды дамытуға, ҚМГ компаниялары тобының еңбек ұжымдарында әлеуметтік тұрақтылықты қамтамасыз етуге, персоналдың тартылу деңгейін арттыруға бағытталған әлеуметтік жауапкершілік мақсаттары көрсетілген.

ҚМГ компаниялары тобындағы әлеуметтік жауапкершілік мақсаттарына еңбек ұжымдарымен тең құқықты ұжымдық келіссөздер, жергілікті атқарушы органдармен, кәсіподақтармен тығыз өзара іс-қимыл жасау, ҚМГ компаниялары тобындағы жұмыс берушілер мен еңбек ұжымдары арасында ішкі коммуникациялар жүйесін құру арқылы қол жеткізіледі.

Компания Қазақстан Республикасында қолданылатын заңнамалық және нормативтік құқықтық талаптарды, сондай-ақ мұнай компанияларының қызметін реттейтін халықаралық заңдар мен шарттарды сақтайды, акционерлер, жұртшылық пен инвесторлар алдындағы экономикаға, қоршаған ортаға және қоғамға әсері үшін, ұзақ мерзімді кезеңде ұзақ мерзімді құнның өсуі және тұрақты дамуы үшін өзінің жауапкершілігін сезінеді. Компанияның барлық қызметкерлері қауіпсіз

Көрсеткіш	Өлшем бірлігі	2017	2018	2019	2020
ҚМГ компаниялар тобының нақты саны (шоғырландыру)	Қызметкер	68 757	66 110	61 587	60 173
ҚМГ компаниялар тобының нақты саны (ЕТҰ және ББҰ 50 және одан астам %)	Қызметкер	83 360	79 441	74 956	73 066

және салауатты еңбек жағдайларына, олардың Компанияға қосқан үлесін мойындауға және тиісті бағалауға, олардың кәсіби дағдыларын дамытуға жәрдемдесуге, олардың жұмысының сапасы мен тиімділігін ашық және сындарлы талқылауға құқылы. Компания ұлттық, нәсілдік, діни белгілері, жасы, жынысы, саяси нанымдары немесе басқа белгілері бойынша кемсітуге жол бермейді.

ҚМГ меритократия, әділдік пен объективтілік қағидаттарын қолдайды, әрбір қызметкерге жаңа жетістіктер үшін оңтайлы жағдайлар жасайды және ҚМГ қызметіне әркімнің үлесін әділ бағалайды, қызметкерлердің барлық деңгейлерде түсіністік, қызығушылық және қолдау мәдениетін қалыптастыруға ықпал етеді.

2020 жылы ҚМГ-нің орнықты даму саласындағы қызметін Sustainalytics рейтингтік агенттігі алғаш рет халықаралық деңгейде бағалады. Рейтингтің әлеуметтік құрамдас бөлігі 70 баллаға бағаланды, бұл компанияның әлеуметтік жауапкершілік саласындағы айтарлықтай жоғары көрсеткіштерін көрсетеді (әлемдегі сала бойынша 119 компанияның ішінде 36-шы позициясы).

ҚЫЗМЕТКЕРЛЕР САНЫ

ҚМГ компаниялар тобы (шоғырландыру) жұмыс істейтін өңірлерде 60 мыңнан астам адамды жұмыспен қамтамасыз етеді. 2020 жылдың соңына қарай қызметкерлердің нақты саны ҚМГ компаниялар тобы бойынша 60 173 құрады, оның ішінде штаттық қызметкерлер – 57 073 адам, аутстаффинг – 3 100 адам.

Көрсеткіш	Өлшем бірлігі	2018	2019	2020
ерлер	%	81	82	81
әйелдер	%	19	18	19
Өндірістік персонал	%	91	91	92
Әкімшілік-басқарушылық персонал	%	9	9	8
31 жастан 50 жасқа дейінгі қызметкерлер, оның ішінде:		61	58	60
♦ ерлер	%	81	80	80
♦ әйелдер	%	19	20	20
50 жастан асқан қызметкерлер, оның ішінде:		24	27	28
♦ ерлер	%	82	82	82
♦ әйелдер	%	18	18	18
30 жасқа дейінгі қызметкерлер, оның ішінде:		15	14	12
♦ ерлер	%	83	85	83
♦ әйелдер	%	17	15	17
2020 жылы ашылған жұмыс орындары	Бірлік	926	385	961
Орта тізімдік саннан	%	1,3	0,6	1,6
Еңбек қатынастары тоқтатылған	қызметкерлер	8 281	4 512	3 513
Барлық деңгейдегі басшылық құрам, оның ішінде:	%	9	11	11
♦ ерлер	%	83	83,5	82
♦ әйелдер	%	17	16,5	18
ҚМГ компаниялар тобы бойынша тұрақтамау коэффициенті	%	11	7	6

Компания қызметінің бағыты ауыр, қауіпті және зиянды еңбек жағдайларымен байланысты екенін ескере отырып, ерлердің үлесі 81%-ті, әйелдердің үлесі – 19%-ті құрайды. Персоналдың жалпы санындағы өндірістік персоналдың үлесі 92%-ті, әкімшілік-басқарушылық персоналының үлесі 8%-ті құрайды.

Жас санаты бойынша жұмыскерлердің негізгі үлесі 31-ден 50 жасқа дейінгі топ – 60% көрсетілген, бұл ретте ерлердің үлесі 80%-ті, әйелдердің үлесі 20%-ті құрайды.

50 жастан асқан қызметкерлер саны персоналдың жалпы санының 28%-тін құрайды, бұл ретте ерлердің үлесі – 82%, әйелдердің үлесі – 18%.

30 жасқа дейінгі жастардың үлесі персоналдың жалпы санының 12%-тін құрайды, бұл ретте ерлердің үлесі – 83%, әйелдердің үлесі – 17%.

2020 жылы ашылған жұмыс орындарының саны 961 бірлікті немесе орташа тізімдік санның 1,6%-тін құрайды. Есепті кезеңде еңбек қатынастары тоқтатылған қызметкерлер саны 3 513 адамды құрады.

Барлық деңгейдегі басшылық құрамға кіретін қызметкерлердің үлесі – қызметкерлердің жалпы санының 11%, оның ішінде әйелдер – 18% (2019 жылы – 16,5%), ерлер – 82% (2019 жылы – 83,5%).

ҚМГ компаниялар тобы бойынша 2020 жылы ағымдылық коэффициенті 6%-ті құрады (2019 жылы – 7%).

COVID-19 пандемиясына байланысты іс-шаралар

COVID-19 пандемиясымен және мұнай бағасының жаһандық құлдырауымен байланысты дағдарысқа қарсы шаралар шеңберінде ҚМГ корпоративтік орталығының жаңа ұйымдық құрылымы бекітілді:

- ♦ стратегиялық міндеттерді шешуге корпоративтік орталық күштерінің шоғырлануы;
- ♦ бизнес-процестерді айтарлықтай оңтайландыру, қайталанатын функцияларды алып тастау;
- ♦ орталық аппарат штатын 34%-ке оңтайландыру;
- ♦ басқарушы директорлар лауазымын қысқарту, департаменттер санын үш есе – 60-тан 20-ға дейін қысқарту;
- ♦ бонустардан, сыйлықтардан және қызметтік автомобильдерден бас тарту, топ-менеджерлердің жалақысын 30%-ке қысқарту.

Аталған іс-шаралар еңбекақы төлеу қорын шамамен 5 млрд теңге көлемінде үнемдеуді қамтамасыз етуге мүмкіндік берді. Өндірістік қызметкерлер қысқарған жоқ, олардың жалақысы өзгерген жоқ.

COVID-19 таралуына жол бермеу және өндірістік процестің үздіксіздігін қолдау мақсатында ҚМГ дағдарыстық жағдайларды басқару командасы мынадай негізгі қадамдарды көздейтін іс-қимыл алгоритмдерін әзірледі:

- ♦ Қызметкерлерді еңбек демалысына жіберу;
- ♦ қашықтықтан жұмыс істеуге көшу;
- ♦ ауысымдық персонал вахтасының ұзақтығын кемінде 28 күнге ұлғайту;
- ♦ еңбек демалысын беру немесе қашықтықтан жұмыс істеуді ұйымдастыру мүмкіндігі (өндірістік процестер) болмаған кезде тәуекел тобына кіретін персонал және өндірістік процеске қатыспайтын персонал айлық жалақының 70%-тін төлей отырып, бос тұрып қалуға жіберіледі (сәуір мен желтоқсан аралығындағы кезеңде амалсыз бос тұрып қалуға жіберілген қызметкерлерге төлемдер шамамен 9,5 млрд теңгені құрады);
- ♦ негізгі өндірістік объектілерде (ӨМГ, ҚазГӨЗ, АМӨЗ, ҚТО) вахталық жұмыс режиміне көшу.

Пандемияның бүкіл кезеңінде ҚМГ компаниялар тобы бойынша ЕТҰ қызметкерлері арасында коронавирустық инфекцияның алдын алуға бағытталған тауарларды, жұмыстар мен қызметтерді сатып алуға 4,4 млрд теңге жұмсалды.

Сондай-ақ пандемия кезінде ұлттық денсаулық сақтау жүйесі мен жергілікті атқарушы органдардың демеушілік көмегі аясында коронавирустық инфекциямен күресу үшін қажетті медициналық жабдықтар мен басқа да тауарларды сатып алуға 6,2 млрд теңге жұмсалды.

ӘЛЕУМЕТТІК САЯСАТ БАСЫМДЫҚТАРЫ

Студенттермен және жас мамандармен жұмыс

Еліміздің әртүрлі жоғары оқу орындары студенттерінің өндірістік және диплом алдындағы практикадан өтуі шеңберінде ҚМГ 2020 жылғы 1-тоқсанда өтініш білдірген 27 студентті қабылдады. COVID-19-ға байланысты шектеулер енгізілгеннен кейін студенттерді практикаға қабылдау тоқтатылды.

2018-2020 жылдар аралығында ҚМГ компаниялар тобы бойынша жас мамандарды ротациялаудың "Жас Өркен" бағдарламасы қолданылды. Оның міндеті – Қазақстанның дарынды жастарын дамыту. "Жас Өркен" бағдарламасы бойынша 2020 жылы ҚМГ компаниялар тобы бойынша жобаның 15-ке жуық қатысушысы тағлымдамаға қабылданды. Тағлымдама қорытындылары бойынша "Жас Өркен" бағдарламасының екі түлегі жұмысқа қабылданды.

Дарынды жастарды ақпараттық технологиялар мен цифрландыру бағытында дамыту мақсатында 2018 жылы "Цифрлық жаз" бағдарламасы іске қосылды. Оның міндеті – жас мамандарды цифрландыру жобаларына тарту.

"Цифрлық жаз" бағдарламасы бойынша жазғы тағлымдамаға ҚМГ компаниялар тобы бойынша жобаның 10-ға жуық қатысушысы

қабылданды. Тағлымдама қорытындысы бойынша екі жас маман жұмысқа қабылданды.

Оқыту және біліктілікті арттыру бағдарламалары

Пандемияға байланысты 2020 жылы ҚМГ компаниялар тобының қызметкерлерін оқыту және дамыту барынша қашықтықтан және онлайн форматқа ауыстырылды.

Еңбекті қорғау және қоршаған ортаны қорғау, өнеркәсіптік қауіпсіздік саласында міндетті оқыту 2020 жылы әкімшілік-басқару персоналы үшін толығымен онлайн форматта, ал өндірістік объектілерге жетекшілік ететін құрылымдық бөлімшелерді оқыту вебинарлар мен онлайн курстар форматында жүргізілді.

Сонымен қатар, 2020 жылы Корпоративтік орталық пен ҚМГ компаниялар тобының ЕТҰ қызметкерлерінің техникалық құзыреттерін дамытуға ерекше көңіл бөлінеді.

2019 жылы басталған "Әзірлеу жөніндегі инженер" техникалық құзыреттерді дамыту бағдарламасы 2020 жылы аяқталды. Оның шеңберінде кен орындарын игеру бөлімшелерінің 24 басшысы мен бас маманы үшін оқытудың алты модулі іске асырылды; өндіруші компаниялардың өзекті міндеттерін шешу бойынша бес жоба әзірленді.

ҚМГ "Геология" бағыты бойынша мамандардың кәсіби құзыреттілігі мен шығармашылық әлеуетін қолдау және дамыту мақсатында "ҚМГ Инжиниринг" ЖШС-мен бірлесіп "Бас геолог" бағдарламасы іске қосты. Аталған бағдарламаға ҚМГ компаниялар тобының 24 ЕТҰ геологиялық блогының 24 маманы қатысты. Бағдарлама аясында осы саладағы өзекті мәселелерді шешу үшін жобаларды әзірлеу қарастырылды.

ҚМГ мен "Татнефть" КАҚ (бұдан әрі – Татнефть) персоналды дамыту саласындағы бөлек-бөлек ынтымақтастығының нәтижелерінің бірі "Кәсіби шебер" бағдарламасы болып табылады. Аталған оқыту бағдарламасы "Өзенмұнайгаз" АҚ қызметкерлерінің ұңғымаларды өндіру және жөндеу технологиясы, қауіпсіздік техникасы, экономика, үнемді өндіріс саласындағы білімдерін жетілдіруге, сондай-ақ жеке іскерлік құзыреттері мен менеджмент дағдыларын дамытуға бағытталған. Сонымен қатар, жаңа уақыттың сын-қатерлерін және цифрландырудың маңыздылығын ескере отырып, бағдарламаға цифрландыру және жасанды интеллект жөніндегі курс енгізілді. Бағдарлама "Татнефть – кадрлар даярлау орталығы" мен "ҚМГ Инжиниринг" ЖШС-ның білікті сарапшы-тәлімгерлерін тарта отырып іске асырылады.

Аутплейсмент – персоналды әлеуметтік жауапты босату жөніндегі бағдарлама.

2020 жылы ҚМГ Директорлар кеңесінің шешімімен ҚМГ орталық аппаратының жаңа құрылымы мен қызметкерлерінің жалпы саны бекітілді.

ҚМГ-нің дағдарысқа қарсы стратегиясына сәйкес қалыптастырылған ҚМГ-нің жаңартылған құрылымы ҚМГ орталық аппараты персоналының жалпы санын 34%-ке төмендетуді көздеді.

ҚМГ құрылымындағы осы өзгерістерді ескере отырып, әлеуметтік жауапты жұмыс беруші ретінде ҚМГ беделіне жағымсыз факторлардың әсерін жұмсарту жөнінде бастамалар қабылданды және

аутплейсмент – персоналды әлеуметтік жауапты түрде босату бағдарламасы әзірленді.

Аутплейсмент бағдарламасы – бұл жұмыс беруші қызметкерлерді жұмыстан босату кезінде қабылдайтын шаралар кешені, бұл бұрынғы қызметкердің дағдарыс кезеңінен тез және жеңіл өтуіне және жақын арада басқа жұмыс табуға көмектеседі.

Аутплейсмент бағдарламасы шеңберінде босатылған әрбір қызметкермен HR-қызметінің жеке коммуникациялары өткізілді.

Бірінші кезең – персоналмен жұмыс – жаңа мүмкіндіктерді:

- ◆ психоземоционалдық жағдайды қалпына келтіру үшін әр сараланған қызметкерлер тобымен вебинарлар өткізу;
- ◆ психологпен өтетін "Күш біздің ішімізде" туралы жеке сессиялар;
- ◆ жеке коуч-сессиялар арқылы іздеу.

Екінші кезең – жұмыстан босатылған қызметкерлерді сүйемелдеу және ілгерілетудің жеке стратегияларын әзірлеу:

- ◆ Қазақстандағы еңбек нарығын талдау, қазіргі сұранысқа ие мамандықтар мен құзыреттердің (кәсіптер атласы, өзекті құзыреттер) картасын дайындау);
- ◆ еңбек нарығының мүмкіндіктері мен тәуекелдерін ұсыну үшін әр сараланған қызметкерлер тобымен вебинарлар өткізу;
- ◆ рекрутингтік сүйемелдеу. Қызметкерлердің түйіндемесін мансаптық сайттарда, рекрутингтік агенттіктерде және (немесе) жұмыс берушілердің сайттарында тіркеу және орналастыру.

Бағдарламаға жұмыстан босатылған 161 қызметкер қатысты. Бағдарлама онлайн режимде іске асырылды. Жұмыстан босатылған қызметкерлердің 93%-ті аутплейсмент бағдарламасына қанағаттанушылық білдірді, сондай-ақ жоба ашылған сәттен бастап қызметкерлердің 30%-ті жұмысқа орналастырылды, сондай-ақ қызмет түрін ауыстырған және өз ісін ашумен айналысты.

Әлеуметтік тұрақтылық

ҚМГ компаниялар тобында кәсіпорындарда әлеуметтік тұрақтылықты қамтамасыз ету бойынша кешенді жұмыс жүргізілуде, оның нәтижелері – қызметкерлердің өкілдерімен сындарлы диалогтың болуы және түрлі наразылық акцияларының болмауы.

Бірыңғай әлеуметтік саясат түрлі тетіктерді енгізу арқылы іске асырылады, олардың ішінде ЕТҰ-дағы әлеуметтік тұрақтылық деңгейін

¹ Әлеуметтік тұрақтылық индексі – жұмысшылардың көңіл-күйін, олардың әлеуметтік тыныштығын және наразылық көңіл-күйінің деңгейін анықтауға мүмкіндік беретін әлеуметтік зерттеу. Сондай-ақ нақты кәсіпорындар бойынша индекс қызметкерлерді толғандыратын проблемалық мәселелерді анықтауға мүмкіндік береді.

арттыру жөніндегі жоспарлы іс-шаралар, әлеуметтік тұрақтылық индексіні зерттеу, ішкі коммуникацияларды белсенді пайдалану, мердігерлік ұйымдармен жұмыс және әлеуметтік жауапкершілік және т. б.

Кәсіпорындарда әлеуметтік тұрақтылықты қолдау мақсатында "ҚазМұнайГаз" ҰК АҚ еншілес және тәуелді ұйымдарында әлеуметтік тұрақтылық деңгейін арттыру жөніндегі 2020-2021 жылдарға арналған іс-шаралар жоспары іске асырылуда.

Көрсетілген жоспарды әзірлеу кезінде "Самұрық-Қазына" АҚ әлеуметтік өзара іс-қимыл және коммуникациялар орталығы (бұдан әрі – ӨІКО) ҚМГ-нің барлық ірі ЕТҰ-да жүргізетін әлеуметтік тұрақтылық индексіні зерттеу нәтижелері пайдаланылады.

ҚМГ кәсіпорындарында әлеуметтік өзара іс-қимыл және коммуникация орталығы мынадай көрсеткіштер бойынша әлеуметтік зерттеулер жүргізеді:

- ◆ тартылу индексі;
- ◆ әлеуметтік әл-ауқат индексі;
- ◆ әлеуметтік тыныштық индексі.

Осы үш компоненттің интеграциясы ҚМГ компаниялар тобындағы жалпы көріністі көруге мүмкіндік береді. 2020 жылғы әлеуметтік сауалнама нәтижелері барлық үш компонент бойынша көрсеткіштердің жиынтықта өскенін көрсетті.

Зерттеу нәтижелері бойынша ҚМГ-нің 2020 жылғы әлеуметтік тұрақтылығының жалпы көрсеткіші 86%-тің құрады, бұл жоғары көрсеткіштердің бірі болып табылады.

ҚМГ компаниялар тобының өндірістік персоналын тарту индексі 32 тармаққа ұлғайып, 88%-ті құрады (2019 жылы – 56%), осылайша 2013-2020 жылдары ең жоғары белгіге қол жеткізді және мөңдердің қолайлы шәкілінде орналасты.

Есепті жылы ҚМГ-дегі әлеуметтік әл-ауқат индексі 74%-ті құрады, осылайша тұрақты деңгейге сәйкес келеді. Деректерге сәйкес, респонденттердің 93%-ті болашаққа қатысты оптимистік болжамдарды ұстанады. Қызметкерлердің көпшілігі (93%) тұратын елді мекенде өздерін жайлы сезінеді және 65% ай сайынғы жалақы деңгейі өз отбасын асырау үшін жеткілікті екенін атап өтті.

ҚМГ-дегі әлеуметтік тыныштық көрсеткіші қолайлы деп бағаланады және 89%ті құрайды (2019 жылы – 59%). Сұралғандардың көпшілігінде қызметкерлер мен басшылық арасындағы қарым-қатынастарда шиеленістер болған жоқ (88%).

Ішкі коммуникациялардың бірыңғай жүйесі

ҚМГ компаниялар тобында "ҚазМұнайГаз" ҰК АҚ еншілес және тәуелді ұйымдарындағы жұмыс берушілер мен қызметкерлер арасында бірыңғай ішкі коммуникациялар жүйесінің регламенті қолданылады.

Ішкі коммуникациялар жүйесінің міндеттері ЕТҰ-да жұмыс берушілер мен қызметкерлер арасында тікелей коммуникациялардың тиімді тетіктерін құру және қолдау, ЕТҰ-дағы қызметтің мақсаттары мен міндеттері туралы қызметкерлерді уақтылы хабардар ету, ұйымдағы ағымдағы жағдайды қызметкерлерге жеткізу, ЕТҰ-дағы еңбек ұжымдарындағы әлеуметтік-психологиялық ахуал өлшемдерін қадағалау болып табылады.

Ішкі коммуникациялардың негізгі түрлері:

- ♦ бірінші басшының еңбек ұжымымен жоспарлы есептік кездесуі (жылына екі рет өткізіледі);
- ♦ жедел шешім қабылдауды талап ететін мәселелерді талқылау мақсатында кәсіпорын басшылығының кәсіподақтармен, еңбек ұжымымен жоспардан тыс кездесулері;
- ♦ корпоративтік ақпараттық сайт, газет;
- ♦ бейне жарнамаларға арналған монитор; қызметкерлердің ұсыныстарына арналған жәшік;
- ♦ ұжымды шоғырландыру: кәсіби конкурстар, спорттық іс-шаралар, корпоративтік мерекелер және т. б.

Осы регламентте әрбір қызметкердің сұрақтармен жүгіну және уақытылы жауап алу мүмкіндігі көзделген.

Көрсеткіш	%-пен
Қызметкерлер мен олардың отбасы мүшелерін медициналық сақтандыру	28
1 қыркүйекке дейін бала туу / жүктілік және босану / бала күтімі бойынша демалысқа / мектепке дейінгі балалар мекемелеріне ақы төлеуге / қызметкерлердің балаларын оқытуға / мектеп керек-жарақтарын сатып алуға байланысты материалдық көмек	25
Емделуге / операцияға жұмсалған шығындар ерікті медициналық сақтандыру бағдарламасында белгіленген лимиттен асып түскен жағдайда медициналық емдеуге / операцияға ақы төлеуге материалдық көмек / интернационалист-жауынгерлерге (ауғандықтарға) / Чернобыль апатын жоюға қатысушыларға / жеңілдік шарттары негізінде еңбекке уақытша жарамсыздық бойынша жәрдемақы	14
Зейнеткерлерге материалдық көмек	
Қызметкерлердің демалуы / тұрғын үй жағдайларын жақсарту	8
Көп балалы және табысы төмен отбасыларға / аса мұқтаж қызметкерлерге /	6
қызметкердің / қызметкердің отбасы мүшелерінің қайтыс болуына байланысты / жерлеуді ұйымдастыруға / жалпы еңбекке қабілеттілігінен айрылуына, мүгедектік алуына байланысты мүгедектерге, жұбайы (зайыбы), бала кезінен мүгедек балалары (1, 2 және 3-топтар) бар жұмыскерлерге материалдық көмек	7

ЕТҰ-ның мердігерлік ұйымдармен өзара іс-қимылы кезіндегі қызмет жөніндегі регламент

Мердігерлік ұйымдардың қызметкерлері үшін еңбек қатынастары саласында белгіленген кепілдіктердің сақталуын қамтамасыз ету мақсатында ЕТҰ-ның ҚМГ объектілерінде қызметін жүзеге асыратын мердігер ұйымдармен өзара іс-қимылы кезіндегі қызмет жөніндегі Регламент қабылданды.

Қызметкерлерді әлеуметтік қолдау

ҚМГ ЕТҰ қызметкерлерін әлеуметтік қолдау олардың ұжымдық шарттарында және әлеуметтік қолдау көрсету қағидаларында айқындалады. ҚМГ компаниялар тобының барлық кәсіпорындары бойынша әлеуметтік қолдаудың түрлері мен нормаларын біріздендіру мақсатында ҚМГ ЕТҰ қызметкерлеріне әлеуметтік қолдау көрсетудің үлгілік қағидалары қабылданды.

ҚМГ компаниялар тобы бойынша барлық ұжымдық шарттарға сәйкес әлеуметтік қолдау 35 түрі бойынша көрсетіледі, бұл ретте ҚМГ компаниялар тобы бойынша әлеуметтік пакеттің қомақты үлесін жыл сайынғы еңбек демалысына сауықтыруға арналған материалдық көмек және қызметкерлер мен олардың отбасы мүшелерін ауырған жағдайда ерікті медициналық сақтандыру құрайды.

Бүгінгі таңда ұжымдық шарттардың барлық талаптары кәсіпорынның қаржы-экономикалық жағдайына қарамастан ҚМГ-нің барлық кәсіпорындарында толық көлемде сақталуда.

2020 жылы ҚМГ компаниялар тобының қызметкерлерін әлеуметтік қолдауға жұмсалған шығындар, жұмыс істемейтін зейнеткерлерге әлеуметтік көмекті қоса алғанда, шамамен 21 млрд теңгені құрады.

Регламенттің негізгі ережелері мен міндеттерін түсіндіру мақсатында ЕТҰ және мердігер компаниялардың басшылығымен онлайн кеңес өткізілді. Қазіргі уақытта ЕТҰ-да осы бағыт бойынша жұмыс жүргізілуде.

Көрсетілген жұмыс шеңберінде апта сайын ЕТҰ объектілерінде жұмыс істейтін, саны 50 адамнан асатын мердігерлік, сондай-ақ қосалқы мердігерлік ұйымдардағы адам саны мен әлеуметтік шиеленістің мониторингі жүзеге асырылады.

Жалпы корпоративтік іс-шаралар

ҚМГ компаниялар тобы бойынша жыл сайын Спартакиада және "Үздік маман" кәсіби шеберлік конкурсы сияқты корпоративтік іс-шаралар өткізіледі. Аталған іс-шаралар салауатты өмір салтын насихаттаудан және кәсіби шеберлікті арттырудан басқа, ҚМГ компаниялар тобының ішінде еңбек ұжымдарын шоғырландырудың құралы болып табылады.

Мерекелік іс-шаралар жүйелі түрде өткізіліп тұрады, еншілес кәсіпорындар қызметкерлерінің күшімен концерттік бағдарлама ұйымдастырылады.

Алайда, COVID-19 пандемиясы кезінде ешқандай бұқаралық шаралар өткізілген жоқ.

Қатысу өңірлерін дамыту

Сонымен қатар, ҚМГ жер қойнауын пайдаланушы ретінде қатысу өңірлерінің дамуына өз үлесін қосады және негізгі мүдделі тараптармен тұрақты диалогты қолдайды.

Өңірлердің дамуына жәрдемдесу мақсатында ҚМГ әлеуметтік-экономикалық даму, өңірлерді газдандыру саласындағы ынтымақтастық туралы меморандумдар мен бас келісімдер жасасу арқылы жергілікті басқару органдарымен бөлсенді түрде өзара іс-қимыл жасайды, яғни жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттар шеңберінде ҚМГ кәсіпорындары өндірістік қызметті өңірлерді дамытуға белгілі бір ақшалай қаражат бөледі, халықтың мұқтаж топтарына әлеуметтік көмек көрсетеді. Компаниялар қаражатты жергілікті атқарушы органдарға аударады, олар қаражатты жергілікті қоғамдастықтардың қажеттіліктеріне қарай бөледі.

2020 жылы ҚМГ компаниялар тобы бойынша жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттар шеңберінде әлеуметтік инвестициялар көлемі 4,5 млрд теңгеден асты.

Демеушілік және қайырымдылық

"Самұрық-Қазына" АҚ қайырымдылық саясатына сәйкес Қордың компаниялар тобының барлық қайырымдылық қызметін Samruk-Kazyna Trust әлеуметтік жобаларды дамыту Қоры жүзеге асырады. Қызметтің басым бағыттары адамдарға, әлеуметтік және медициналық сектордағы қоғамдастықтарға көмек көрсету, медиа және мәдени қоғамдастықты дамыту, адами өлеуетті дамыту, еңбек қатынастарын, ұлтаралық қатынастарды нығайту, қоғамның орнықты дамуына инвестициялар салу, өңірлік бизнес-бастамаларды қолдау болып табылады.

Samruk-Kazyna Trust әлеуметтік жобаларды дамыту қоры ҚМГ кіретін "Самұрық-Қазына" АҚ-тың барлық компаниялар тобынан халық үшін әлеуметтік маңызы бар мәселелерді шешуге бағытталған қайырымдылық жобалар мен бағдарламаларды іске асырады.

Сонымен қатар, 2020 жылғы пандемия кезеңінде ҚМГ еншілес ұйымдары COVID-19 таралуына байланысты жағдайда шетте қала алмады: осыған байланысты демеушілік көмек шеңберінде ұлттық денсаулық сақтау жүйесі мен жергілікті атқарушы органдарға коронавирустық инфекциямен күресу үшін қажетті медициналық жабдықтар мен басқа да тауарларды сатып алу үшін шамамен 6,2 млрд теңге аударылды.

ЖЕТКІЗУШІЛЕРМЕН ӨЗАРА ӨРЕКЕТТЕСУ

САТЫП АЛУ ЖҮЙЕСІНІҢ ТИІМДІЛІГІ

Тұрақты даму қағидаттарына сәйкес келуге ұмтыла отырып, тиімді сатып алу қызметін қамтамасыз ету стратегиялық және операциялық мақсаттарға қол жеткізуге ықпал ететін ҚМГ қызметінің ажырамас бөлігі болып табылады.

ҚМГ компаниялары тобының сатып алу қызметінің негізгі қағидаттары заңнамалық және ішкі талаптарды сақтау, сатып алудың ашықтығы, адал бәсекелестікті дамыту және контрагенттер үшін тең мүмкіндіктер беру болып табылады. Сонымен қатар, ҚМГ қолданыстағы өндірістерді жаңғыртуға және жаңа өндірістерді құруға жәрдемдесу бағдарламасын іске асыру шеңберінде отандық өндірушілерді қолдау үшін сатып алу қызметінде бірқатар бастамаларды жүзеге асырады.

ҚМГ компанияларында сатып алу қызметін басқару үш құжат негізінде жүзеге асырылады:

- Қордың Директорлар кеңесінің 2019 жылғы 3 шілдедегі №161 шешімімен бекітілген "Самұрық-Қазына" ұлттық әл-ауқат қоры" акционерлік қоғамының және дауыс беретін акцияларының (қатысу үлестерінің) елу және одан да көп проценті меншік немесе сенімгерлік басқару құқығымен "Самұрық-Қазына" АҚ-қа тікелей немесе жанама түрде тиесілі ұйымдардың сатып алуды жүзеге асыру тәртібі (бұдан әрі – Тәртіп). Тәртіп сатып алудың негізгі қағидаттары мен тәсілдерін, сатып алу қызметін басқарудың жалпы тәртібін, сатып алу қызметін басқару саласындағы Қордың және сатып алу жөніндегі Қор операторының құзыретін, сатып алу қызметі процестеріне қойылатын негізгі талаптарды, сатып алудың қолданылатын тәсілдерін белгілеуді, бір көзден сатып алуды, бәсекелі келіссөздер мен холдингішілік кооперация жүргізу арқылы тендерді қолдану үшін негіздерді айқындайды.
- Қор Басқармасының 2019 жылғы 9 қыркүйектегі №31/19 шешімімен бекітілген "Самұрық-Қазына" ұлттық әл-ауқат қоры" акционерлік қоғамының және дауыс беретін акцияларының (қатысу үлестерінің) елу және одан да көп проценті меншік немесе сенімгерлік басқару құқығымен "Самұрық-Қазына" АҚ-қа тікелей немесе жанама түрде тиесілі ұйымдардың сатып алу қызметін басқару стандарты (бұдан әрі – Стандарт). Сатып алу қызметін басқару стандарты сатып алу санаттарын басқару, сатып алуды жоспарлау, жеткізушілерді басқару және таңдау, жеткізу шарттары мен тауарлық-материалдық құндылықтардың қорларын басқару бойынша сатып алу қызметінің процестерін нақтылайды
- Тәртіптің 4-бабының 4-тармағына сәйкес, Қордың бірінші деңгейдегі еншілес ұйымдары және Қордың бірінші деңгейдегі еншілес ұйымдарына елу және одан да көп проценті тікелей немесе жанама тиесілі ұйымдар үшін әзірленген және бекітілген "ҚазМұнайГаз" ҰК АҚ және дауыс беретін акцияларының (қатысу үлестерінің) елу және одан да көп проценті меншік немесе сенімгерлік басқару құқығымен "ҚазМұнайГаз" ҰК АҚ-қа тікелей немесе жанама түрде тиесілі ұйымдардың сатып алу қызметін басқару қағидалары (бұдан әрі – Қағидалар) (ҚМГ Басқармасының 2020 жылғы 26 наурыздағы №11 шешімі). Қағидалар мүдделі тұлғалардың жауапкершілік аймағын айқындай отырып, сатып алу қызметін нақтылауға, экономикалық әсерді және кросс-функционалдық өзара іс-қимылды барынша арттыру мүддесінде сатып алу іс-шараларын аралас процестермен интеграциялауға, сондай-ақ бизнес-процестерді жүргізу үшін мерзімдерді айқындауға бағытталған.

2020 жылдың 1 қаңтарынан бастап "Самұрық-Қазына" ұлттық әл-ауқат қоры туралы" Қазақстан Республикасының 2012 жылғы 1 ақпандағы №550-IV Заңының 19-бабының 2-тармағына сәйкес "Самұрық-Қазына" ұлттық әл-ауқат қоры" акционерлік қоғамы (бұдан әрі – Қор," Самұрық-Қазына" АҚ) әзірлеген және сатып алудың тиімділігін арттыру және ашықтығын қамтамасыз ету үшін бірқатар бастамаларды іске асыруға бағытталған сатып алудың жаңа моделі енгізілді.

ҚМГ компаниялары тобының сатып алу рәсімдеріндегі ең озық халықаралық стандарттар мен технологиялар негізінде ашықтық пен тиімділік деңгейін қамтамасыз ету және арттыру үшін барлық мүдделі тұлғаларға сатып алу туралы ақпаратқа кедергісіз қол жеткізуді (жекелеген жағдайларды, бірінші кезекте мемлекеттік құпиямен байланысты жағдайларды қоспағанда), сатып алудың барлық қатысушылары үшін мүмкіндіктердің теңдігін қамтамасыз ететін "Электрондық сатып алудың ақпараттық жүйесі" (бұдан әрі – ЭСАЖ) порталы қолданылады.

ЭСАЖ сатып алу циклінің барлық рәсімдерін автоматтандыруға және стандарттауға (жоспарлау процесінен бастап шарттарды басқаруға дейін), міндеттерді орындау кезінде уақытты қысқартуға және адам факторының әсер ету дәрежесін өлсіретуге мүмкіндік береді. Электрондық сатып алу нарыққа қол жеткізуді жеңілдетеді және осылайша тиімділікті арттыруға, бәсекелестіктің өсуіне және әкімшілік жүктеме мен операциялық шығыстардың төмендеуіне ықпал етеді.

Сауда-саттыққа қатысуға шақыру мен шарттар жасасу талаптары туралы ақпаратты қоса алғанда, сатып алу рәсімдері мен сатып алуға арналған келісімшарттарға қатысты сатып алу туралы ақпаратты жария таратудан басқа, ЭСАЖ іріктеу критерийлері мен сауда-саттықты өткізу қағидаларын және оларды жариялауды қоса алғанда, бәсекелес сатып алуға қатысу үшін талаптарды алдын ала белгілеуге мүмкіндік береді. Бұл ретте ЭСАЖ нормативтік құжаттарда белгіленген қағидалар немесе рәсімдер сақталмаған жағдайда сатып алу нәтижелеріне шағым жасауды қоса алғанда, тиімді ішкі бақылау жүйесін қамтамасыз етеді.

САТЫП АЛУДЫҢ ЖАЛПЫ КӨЛЕМІ

Есепті кезеңде орындалған шарттар бойынша жеткізілген тауарлардың, жұмыстардың және көрсетілетін қызметтердің жалпы сомасы (жылдық және ұзақ мерзімді сатып алуды ескере отырып) 1 826 млрд теңгені құрады, оның 82%-ті жергілікті қамту үлесіне жатады.

Өткен жылмен салыстырғанда сатып алудың жалпы сомасы 2020 жылдың басында мұнай құнының күрт төмендеуіне байланысты 14%-ке төмендеді, бұл кейіннен ҚМГ өндіруші еншілес кәсіпорындары бюджеттерінің азаюына әкелді. Коронавирустық пандемияға орай қалыптасқан жағдайға байланысты көптеген келісімшарттар 2021 жылға қалдырылды.

Жергілікті қамту үлесінің ұлғаюы Қордың 2020 жылды отандық тауар өндірушілерді қолдау жылы деп жариялауына байланысты, осыған орай ҚМГ Басқарма төрағасы 2020 жылға арналған отандық тауар өндірушілерді қолдау жоспарын бекітті.

ҚМГ сатып алу қызметінің маңызды аспектілерінің бірі бір көзден сатып алуды қысқарту және бәсекелі сатып алу үлесін арттыру болып табылады. Осыған байланысты ҚМГ және еншілес және тәуелді қоғамдардың (ЕТҰ) басшы қызметкерлерінің жауапкершілігі, оның ішінде басшылар қызметінің негізгі көрсеткіштері (КНҚ) картасында мақсатты индикаторды белгілеу арқылы көзделген.

Жеткізілген тауарлар, жасалған жұмыстар мен көрсетілген қызметтер, млрд теңге

Жыл	Тауарлар		Жұмыстар мен қызметтер		Жиыны	
	Жалпы сомасы	Жергілікті қамту үлесі, %	Жалпы сомасы	Жергілікті қамту үлесі, %	Жалпы сомасы	Жергілікті қамту үлесі, %
2018	824	77	1 604	80	2 428	79
2019	473 ¹	63 ¹	1 659	83	2 132	81
2020	472 ¹	71 ¹	1 354	86	1 826	82

Бәсекелі сатып алулар, млрд теңге²

Жыл	Тауарлар		Жұмыстар мен қызметтер		Жиыны	
	Сомы	Үлес, %	Сомы	Үлес, %	Сомы	Үлес, %
2018	137	7	375	19	511	26
2019	169	12	326	23	495	36
2020	168	15	252	23	420	38

¹ Мұнай мен газ ескерілмеген.

² Бәсекелі сатып алуға ашық тендер, баға ұсыныстарын сұрату және бәсекелі келіссөздер арқылы сатып алу жатады.

Әлеуетті өнім берушілерді алдын ала біліктілік іріктеу

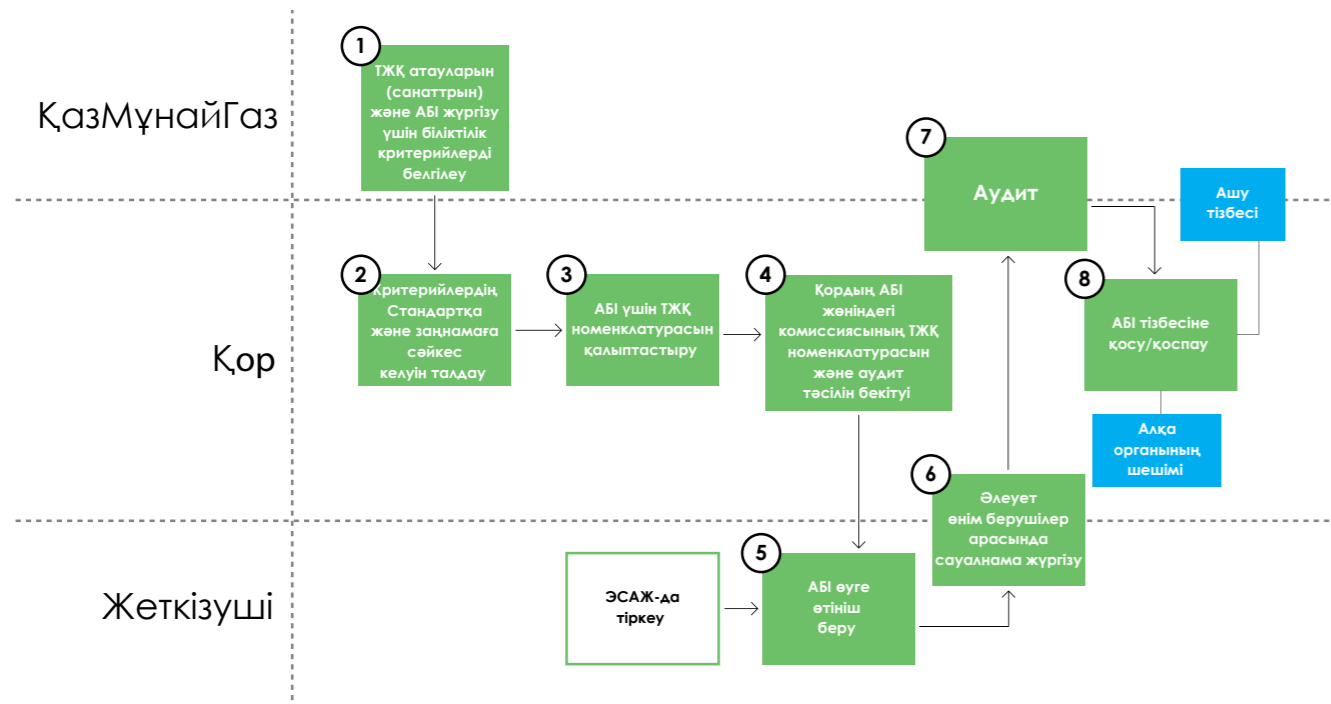
Сатып алу қызметі саласындағы халықаралық практика әлеуетті өнім берушілерді алдын ала біліктілік іріктеуді жүргізу тетігінің кеңінен дамуын көрсетеді. Қазақстандық және халықаралық практиканың талаптары мен стандарттарын ескере отырып, сатып алу қызметін тұрақты жетілдіру ҚМГ үшін басым міндеттердің бірі болып табылады.

Алдын ала біліктілік іріктеу (АБИ) — әлеуетті өнім берушілерді Стандартқа сәйкес белгіленген біліктілік талаптарына сәйкестігі тұрғысынан бағалау процесі, ол сауалнама жүргізу және аудит арқылы жүзеге асырылады.

Мыналар АБИ негізгі мақсаттары болып табылады:

1. белгіленген біліктілік критерийлері бойынша өнім берушілерді бағалаудың қарапайым, ашық және тиімді процесін ұйымдастыру;
2. нақты жергілікті өндірушілерді қолдау;
3. сатып алынатын тауарлардың, жұмыстардың, көрсетілетін қызметтердің (ТЖҚ) сапасын арттыру;
4. өткізу мерзімдерін қысқарту және сатып алу рәсімдерін оңайлату.

АБИ рәсімі²

Санаттық сатып алу

Сатып алу санаттарын басқару басым санаттарға енгізілген тауарларды, жұмыстар мен қызметтерді сатып алу қызметіне және пайдалануға байланысты шығындарды азайтудың көшенді тәсілін өзірлеу процесі болып табылады.

Санаттау сатып алу нысанасының және (немесе) әлеуетті өнім берушілердің бірыңғай нарығының жалпы белгілері бойынша тауарларды, жұмыстар мен көрсетілетін қызметтерді сатып алу санатына біріктіру арқылы жүзеге асырылады. Санаттар тауарлардың, жұмыстардың және қызметтердің бір және бірнеше атауын қамтуы мүмкін. Басымдықтар ретінде шығындар деңгейі жоғары, сыни, үнемдеу және басқару әлеуеті бар санаттар анықталады.

Санаттық басқару санаттық сатып алу стратегиясын өзірлеу және бекіту жолымен егжей-тегжейлі талдау арқылы үнемдеу әлеуетін арттыруға мүмкіндік береді. Бұл стратегия ұзақ мерзімді немесе қысқа мерзімді перспективада пайданы барынша көбейтуге негізделген тауарларды, жұмыстарды және қызметтерді сатып алудың оңтайлы тәсілін анықтайды. Санаттық сатып алу стратегияларында мақсаттар мен міндеттер, ішкі және сыртқы ортаны талдау, сатып алу санаттарын басқару тәсілдері, жеткізушілерді дамытуға қойылатын талаптар, пайданы есептеу және іске асыру жоспары болуы керек.

Санаттық басқару стратегиялық жоспарлауды қолдану, сатып алынатын тауарлар мен қызметтерді егжей-тегжейлі талдау және меншіктің жалпы құнын есептеу арқылы, сондай-ақ бизнестің әртүрлі құрылымдық бөлімшелерімен кросс-функционалды өзара әрекеттесу арқылы тауарларды, жұмыстар мен қызметтерді сатып алу және пайдалану шығындарын едәуір төмендетеді. Жеткізудің бұл әдісі тиімді, өйткені ол сенімді өндірушілермен және жеткізушілермен жұмыс жасай отырып, сапаны, сондай-ақ анық бағаны қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

Сатып алу санаттарын басқару мыналарды қамтиды:

- ◆ сатып алынатын тауарларды, жұмыстар мен қызметтерді санаттау және сатып алудың басым санаттарын айқындау;
- ◆ басым санаттар бойынша санаттық сатып алу стратегияларын өзірлеу (өзектендіру) және бекіту;
- ◆ санаттық сатып алу стратегияларын іске асыру;
- ◆ санаттық сатып алу стратегияларын іске асыру мониторингі;
- ◆ жеткізушілерді дамыту.

2017-2020 жылдардағы санаттық сатып алу көлемі мен пайдасы

Көрсеткіш	2017	2018	2019	2020
Санаттық сатып алу көлемі, млн теңге	231,88	13 948,38	41 531,68	36 986,76
Санаттық сатып алуды басқару пайдасы, млн теңге	85,07	1 565,01	4 101,81	6 856,57

2020 жылы санаттық сатып алу көлемі 36 986,76 млн теңгені құрады. Бұл ретте осы әдісті қолдану басым санаттарға енгізілген тауарларды, жұмыстарды және көрсетілетін қызметтерді сатып алу кезінде 6 856,57 млн теңге сомасында экономикалық тиімділікке қол жеткізуге мүмкіндік берді, бұл өткен жылдың көрсеткішінен 67%-ке жоғары.

¹ Қор Басқармасының 2019 жылғы 9 қыркүйектегі №31/19 шешімімен бекітілген "Самұрық-Қазына" ұлттық әл-ауқат қоры" акционерлік қоғамының және дауыс беретін акцияларының (қатысу үлестерінің) 50 және одан да көп проценті меншік немесе сенімгерлік басқару құқығымен "Самұрық-Қазына" АҚ-қа тікелей немесе жанама тиесілі ұйымдардың сатып алу қызметін басқару стандарты.
² * Әлеуетті өнім берушілерден ақпарат жинау жүргізілгеннен кейін және барлық әлеуетті өнім берушілер АБИ рәсімінің кезеңдерінен өткеннен кейін АБИ-нің қалыптастырылған тізбесі.

ТҰРАҚТЫ САТЫП АЛУҒА БЕЙІМДІЛІК

ҚМГ-нің орнықты даму саласындағы қағидаттары заңдылық пен ашықтық, шарттар талаптарын сақтау, сыбайлас жемқорлықтың кез келген көріністеріне төзбеушілік негізінде контрагенттермен өзара іс-қимылды жүзеге асыруда, сондай-ақ факторларды: үздік баға, сапа және шарттар, контрагенттің іскерлік беделі негізінде контрагенттерді іріктеуде көрініс тапты.

Бұл ретте ҚМГ, өз кезегінде, контрагенттерге қолданыстағы заңнаманың талаптарын сақтау, қызметкерлерге әділ қарым-қатынас жасау, балалар еңбегін пайдаланбау, қауіпсіз еңбек жағдайларын қамтамасыз ету, қоршаған ортаны қорғау және этикалық мінез-құлықтың өзге де қағидаттарын ұстану бойынша қарсы міндеттемелер ұсынады.

Бұл шарттар ҚМГ-нің контрагенттермен еңбек құқықтарын сақтау және Қазақстан Республикасы азаматтарының қолайлы еңбек жағдайын жасау, балалардың құқықтарын қорғау және экологиялық қауіпсіздікті сақтау мақсатында жасасатын шарттарының талаптарына енгізілген. ҚМГ-нің пікірінше, бұл шаралар ҚМГ-мен ынтымақтасатын компаниялардың заңсыз қызмет ету жағдайларының санын азайтуға көмектеседі.

Тауарларды сатып алу кезінде ҚМГ сапа менеджменті жүйесіне сәйкестік сертификаттарын беру туралы әлеуетті жеткізушілерге қойылатын талаптарды да белгілейді.

Импорт алмастыру

Мұнай-газ саласында мемлекет мүдделерін білдіретін Компания ретінде ҚМГ офтейк-шарттар жасасу арқылы жұмыс істеп тұрған өндірістерді жаңғыртуға және жаңа өндірістерді құруға жәрдемдесудің мемлекеттік бағдарламасын іске асыру шеңберінде импорт алмастыру бойынша белсенді жұмыс жүргізеді. Бағдарламаның негізгі мақсаты жаңа өндірістерге бастамашы болған жеке кәсіпкерлерді қолдау, сондай-ақ "Самұрық-Қазына" АҚ тобының компанияларында сұранысқа ие өнім шығару мақсатында технологиялық қайта жарақтандыру болып табылады.

Офтейк-шарттардың тетігі жобаны іске асыру нәтижесінде өндірісі жолға қойылатын тауарларды сатып алу мен жеткізудің кейінге қалдыру шартымен импорт алмастыру жобаларын іске асыруды көздейді.

2020 жылдың қорытындылары бойынша Қордың барлық қоржынды компаниялары арасында жасалған офтейк-шарттардың саны мен сомасы бойынша ҚМГ жетекші орынға ие (жалпы сомасы 13,6 млрд теңгеге 40 офтейк-шарт және екі меморандум).

Сатып алудағы импорттық тауарлар

Жыл	Сомма, млрд теңге	Қазақстанда шығарылған СТ-KZ сертификатсыз жеткізілген тауарлардың үлесі, %
2018	173	21
2019	104	22
2020	94	20

Сатып алудағы импорттық тауарлардың үлесі 94 млрд теңгені құрады, бұл өткен жылмен салыстырғанда 9,6%-ке төмен.

ҚМГ-нің сатып алу қызметін регламенттейтін құжаттар тізбесі:

1. Самұрық-Қазына" АҚ Директорлар кеңесінің 2019 жылғы 3 шілдедегі шешімімен, №161 хаттама, бекітілген "Самұрық-Қазына" ұлттық әл-ауқат қоры" акционерлік қоғамының және дауыс беретін акцияларының (қатысу үлестерінің) елу және одан да көп процентін меншік немесе сенімгерлік басқару құқығымен "Самұрық-Қазына" АҚ-қа тікелей немесе жанама түрде тиесілі ұйымдардың сатып алуды жүзеге асыру тәртібі;
2. "Самұрық-Қазына" АҚ Басқармасының 2019 жылғы 9 қыркүйектегі шешімімен, №31/19 хаттама, бекітілген "Самұрық-Қазына" ұлттық әл-ауқат қоры" акционерлік қоғамының және дауыс беретін акцияларының (қатысу үлестерінің) елу және одан да көп проценті меншік немесе сенімгерлік басқару құқығымен "Самұрық-Қазына" АҚ-қа тікелей немесе жанама түрде тиесілі ұйымдардың сатып алу қызметін басқару стандарты;
3. "ҚазМұнайГаз" ҰК АҚ Басқармасының 2020 жылғы 30 шілдедегі шешімімен, № 31 хаттама, бекітілген "ҚазМұнайГаз" ҰК АҚ-та тауарларды, жұмыстарды, көрсетілетін қызметтерді сатып алуды жоспарлау, өткізуді ұйымдастыру қағидалары;
4. "Самұрық-Қазына" АҚ Басқармасы төрағасының 2019 жылғы 31 желтоқсандағы №140-Б бұйрығымен бекітілген сатып алу, электрондық сатып алуды жүргізуді қамтамасыз ететін ақпараттық жүйені пайдалану және техникалық іркілістер туындаған жағдайдағы іс-қимыл тәртібі мәселелері жөніндегі есептілікті жасау және ұсыну тәртібі туралы нұсқаулық;
5. "Самұрық-Қазына" АҚ Басқармасының 2020 жылғы 21 қыркүйектегі шешімімен бекітілген Электрондық дүкен арқылы сатып алу қағидалары (№34/20 хаттама);
6. "Самұрық-Қазына" АҚ Басқармасы төрағасының 2019 жылғы 31 желтоқсандағы №140-Б бұйрығымен бекітілген тауарлардың маркетингтік бағаларын белгілеу қағидалары;
7. "Самұрық-Қазына" АҚ Директорлар кеңесінің 2019 жылғы 23 желтоқсандағы шешімімен, №166 хаттама, бекітілген "Самұрық-Қазына" ұлттық әл-ауқат қоры" акционерлік қоғамының және дауыс беретін акцияларының (қатысу үлестерінің) елу және одан да көп проценті меншік немесе сенімгерлік басқару құқығымен "Самұрық-Қазына" АҚ-қа тікелей немесе жанама тиесілі ұйымдардың сатып алуды жүзеге асыруын бақылау қағидалары;
8. "ҚазМұнайГаз" ҰК АҚ Басқармасының 2020 жылғы 26 наурыздағы шешімімен, №11 хаттама, бекітілген "ҚазМұнайГаз" ұлттық компаниясы" акционерлік қоғамының және дауыс беретін акцияларының (қатысу үлестерінің) елу және одан да көп проценті меншік немесе сенімгерлік басқару құқығымен "ҚазМұнайГаз" ҰК АҚ-қа тікелей немесе жанама түрде тиесілі ұйымдардың сатып алу қызметін басқару қағидалары.

¹ Қазақстанда шығарылған сертификатсыз жеткізілген тауарлардың үлесі есепті кезеңде жеткізілген импорттық тауарлардың үлесі болып табылады

КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ

« Биылғы жылы біз орнықты даму саласындағы өткен жылдардың оң нәтижелерін сақтап қана қоймай, бұл үшін аса қолайсыз жағдайларға қарамастан, осы салада елеулі прогреске қол жеткіздік. Корпоративтік басқару және орнықты даму саласындағы үздік тәжірибелерді енгізу Компанияның стратегиялық басымдықтарының бірі болып табылады

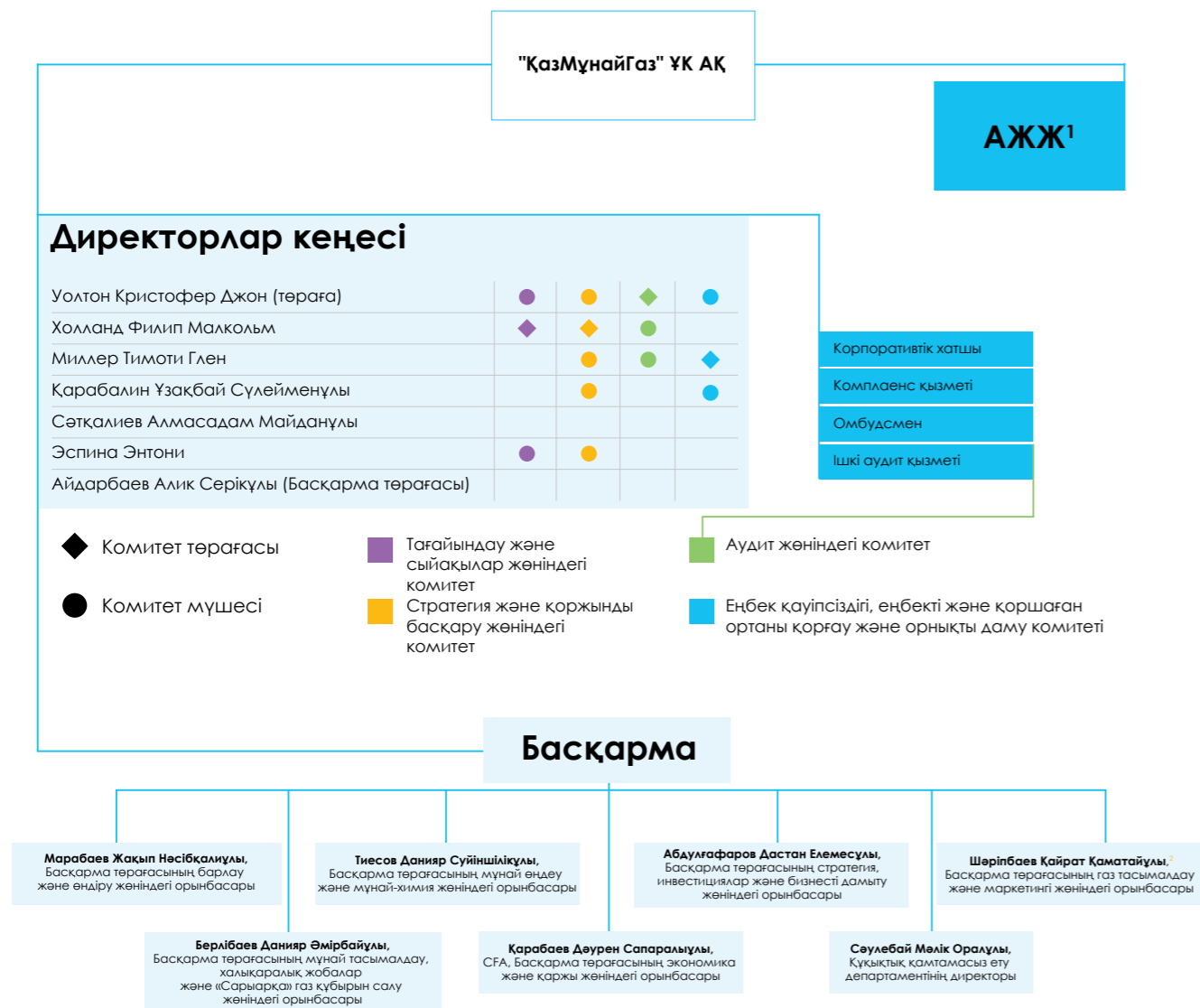
Кристофер Уолтон,
«ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ
Директорлар кеңесінің
теріңгесі

КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ ЖҮЙЕСІ

ҚМГ-нің корпоративтік басқару жүйесі ҚМГ қызметін басқару мен бақылауды қамтамасыз ететін процестер жиынтығын, сондай-ақ акционерлер («Самұрық-Қазына» АҚ пен «Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі» РММ), Директорлар кеңесі, Басқарма мен мүдделі тараптар арасындағы өзара қарым-қатынастар жүйесін білдіреді.

ҚМГ органдарының құзыреттері ҚМГ Жарғысында нақты бөлініп, бекітілген.

ҚМГ-нің корпоративтік басқару құрылымы

¹ «Самұрық-Қазына» АҚ Басқармасы тұлғасында.
² 2021 жылғы сәуірде ҚМГ Басқармасының мүшесі Қайрат Қаматайұлы Шәріпбаевтың өкілеттіктері мерзімінен бұрын тоқтатылды.

КОРПОРАТИВТІК БАСҚАРУ ЖҮЙЕСІН ДАМУ

Компанияның корпоративтік басқару органдарының жүйесі мыналарды қамтиды:

- ◆ жоғарғы орган – Акционерлердің жалпы жиналысы;
- ◆ басқару органы – Акционерлердің жалпы жиналысына есеп беретін Директорлар кеңесі;
- ◆ атқарушы орган – Директорлар кеңесіне есеп беретін Басқарма;
- ◆ Ішкі аудит қызметі – Директорлар кеңесіне тікелей бағынатын және есеп беретін, «Ұлттық әл-ауқат қоры туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес Қордың тобына кіретін ҚМГ компаниялар тобының компаниялары мен өзге де ұйымдарының (бұдан әрі – ҚМГ компаниялар тобы) қаржы-шаруашылық қызметіне бақылауды, ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару саласындағы бағалауды, корпоративтік басқару саласындағы құжаттардың орындалуын жүзеге асыратын орталықтандырылған орган және ҚМГ мен ҚМГ компаниялар тобының қызметін жетілдіру мақсатында кеңес беру;
- ◆ Өз функцияларын тұрақты және тәуелсіз негізде орындайтын, Компанияның Директорлар кеңесінің және (немесе) атқарушы органының мүшесі болып табылмайтын, ҚМГ Директорлар кеңесі тағайындайтын және ҚМГ Директорлар кеңесіне есеп беретін, өз құзыреті шегінде ҚМГ корпоративтік басқару жүйесінде іске асыру және бақылау-қадағалау функцияларын жүзеге асыратын Корпоративтік хатшы;
- ◆ Директорлар кеңесіне есеп беретін комплаенс қызметі, оның қызметі сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл және ҚМГ компаниялары тобының ішкі корпоративтік мәдениетін қалыптастыру мәселелері бойынша міндетті реттеушілік талаптар мен үздік халықаралық практиканың сақталуын қамтамасыз етуге, қызметкерлер арасында ашықтықты, адалдықты қамтамасыз етуге, сондай-ақ үздік халықаралық стандарттарға, Қазақстан Республикасының ішкі саясаттарына және заңнамасына сәйкес бизнес жүргізу үшін жағдайлар жасауға бағытталған;
- ◆ Омбудсмен – ҚМГ Директорлар кеңесі тағайындайтын тұлға, оның ролі оған жүгінген ҚМГ қызметкерлеріне консультация беру және еңбек дауларын, жанжалдарды, әлеуметтік-еңбек сипатындағы проблемалық мәселелерді шешуге, сондай-ақ ҚМГ қызметкерлерінің іскерлік этика қағидаттарын сақтауға жәрдем көрсету болып табылады.

ҚМГ корпоративтік басқару жүйесі акционерлердің және негізгі мүдделі тараптар: мемлекеттің, стратегиялық серіктестер мен контрагенттердің (жеткізушілер мен сатып алушылар), инвесторлардың, ҚМГ қызметкерлерінің, муниципалитеттердің, жергілікті қоғамдастықтардың және Компания орналасқан өңірлер тұрғындарының, құқықтары мен заңды мүдделерін құрметтеуге негізделеді.

Компанияның корпоративтік басқару жүйесі корпоративтік басқарудың қазақстандық және халықаралық практикасының талаптары мен стандарттары ескеріліп, үнемі жетілдіріледі.

Даму стратегиясын қалыптастыратын және іске асыратын өндірістік процестерді басқарудың дивизиондық құрылымы арқылы ЕТҰ-ның операциялық қызметіне белсенді тартылған корпоративтік орталық ретінде Компания корпоративтік басқару саласындағы үздік практикаларға сәйкес келуге ұмтылады және корпоративтік басқарудың жоғары стандарттарына сәйкестік пен ашықтық – бұл әлеуетті инвесторлардың, контрагенттердің және өзге де стейкхолдерлердің сенімін нығайтуға, Компания ресурстарын тиімсіз пайдалану тәуекелдерін төмендетуге, оның құнының өсуіне және әл-ауқатының артуына ықпал ететін инвестициялық тартымдылық пен қызметтің экономикалық тиімділігін арттырудың аса маңызды факторлары.

«Самұрық-Қазына» АҚ Басқармасының 2015 жылғы 27 мамырдағы шешімімен бекітілген ҚМГ корпоративтік басқару кодексі (бұдан әрі – Корпоративтік басқару кодексі, Кодекс) ҚМГ корпоративтік басқару практикасын құру және жақсарту негізделетін негізгі құжат болып табылады. Кодекс Қазақстан Республикасының заңнамасына, Қазақстанда және әлемде дамып келе жатқан корпоративтік басқару практикасы ескерілген «Самұрық-Қазына» АҚ ішкі құжаттарына, «Самұрық-Қазына» АҚ трансформация бағдарламасына сәйкес өзіндік.

Кодексте Компаниядағы корпоративтік басқару жүйесі негізделетін қағидаттар бекітілген. Директорлар кеңесі мен Аудит жөніндегі комитет Кодекс ережелерінің ҚМГ-ге енгізілуіне бақылауды жүзеге асырады.

Кодекстің талаптарына сәйкес Корпоративтік хатшы жыл сайын кодексті Comply or explain («Сақта немесе түсіндір») тәсілін қолдана отырып, Компанияның оның қағидаттары мен ережелерін сақтауы тұрғысынан талдайды. Қазіргі уақытта Кодекс талаптарының басым бөлігі сақталуда. Оның жекелеген ережелерінің ішінара сақталмау жағдайлары сақтамау себептерін түсіндіре отырып, Кодексті сақтау туралы есепте көрсетілген. ҚМГ-нің 2020 жылы Кодекстің қағидаттары мен ережелерін сақтауы туралы есеппен жылдық Есепке қосымшада танысуға болады.

¹ ҚМГ-нің корпоративтік басқару кодексі сайтта орналасқан: http://www.kmg.kz/rus/kompaniya/vnutrennie_dokumenty/

Тәуелсіз консультант 2018 жылы жүргізген корпоративтік басқарудың тәуелсіз диагностикасын жүргізу нәтижелері бойынша дауыс беретін акцияларының кем дегенде 50%-ті «Самұрық-Қазына» АҚ-қа тікелей немесе жанама түрде тиесілі заңды тұлғалардағы корпоративтік басқаруды диагностикалау әдістемесі (бұдан әрі – Әдістеме) негізінде, ҚМГ-ге «ВВ» деңгейінде корпоративтік басқару рейтингісі берілді, бұл Компанияның корпоративтік басқару жүйесінің барлық маңызды аспектілерінде белгіленген критерийлердің көпшілігіне сәйкестігін және бұл ретте жүйенің тиімді жұмыс істейтіндігін жеткілікті расталмауын білдіреді.

Компания 2019 және 2020 жылдарды корпоративтік басқарудың көрсетілген диагностикасының қорытындылары бойынша тәуелсіз консультант ұсынған ұсынымдарды жоспарлы және кешенді түрде іске асыруға арнады. Тәуелсіз консультанттың ұсынымдары Корпоративтік хатшы Әдістемеге сәйкес әзірлеген ҚМГ Директорлар Кеңесі бекіткен ҚМГ-де корпоративтік басқаруды жетілдіру бойынша 2019-2020 жылдарға арналған егжей-тегжейлі жоспарға (бұдан әрі – Корпоративтік басқару жөніндегі жоспар) енгізілді. Корпоративтік басқару жөніндегі жоспар 500-ден астам іс-шарадан тұрады және Директорлар кеңесі мен атқарушы орган қызметінің тиімділігі, тәуекелдерді басқару, ішкі бақылау және аудит, орнықты даму, акционерлердің құқықтары және ашықтық сияқты корпоративтік басқару құрауыштарын қамтиды. Корпоративтік хатшы мониторингті жүзеге асырады және Корпоративтік басқару жөніндегі жоспар іс-шараларының іске асырылу барысы туралы есептерді Аудит жөніндегі комитет пен Директорлар кеңесінің қарауына тұрақты түрде қалыптастырады және ұсынады. Есептерді қарау қорытындылары бойынша Корпоративтік хатшы Директорлар кеңесінен кері байланысты корпоративтік басқару практикасын жетілдіру процесіне тартылған ҚМГ Басқарма төрағасына және ҚМГ функционалдық блоктарының басшыларына жеткізеді. Корпоративтік басқару жөніндегі жоспарды іске асыру шеңберінде 2020 жыл ішінде Компания бірқатар бастамаларды табысты іске асырды.

Директорлар кеңесі мен атқарушы органның тиімділігі, тәуекелдерді басқару және орнықты даму сияқты бағыттар бойынша барынша

ілгерілеуге қол жеткізілді. Алдын ала бағалау бойынша жүргізілген жұмыс Компанияның корпоративтік басқару рейтингін «ВВВ» деңгейіне дейін көтеруі тиіс, бұл ҚМГ даму стратегиясына салынған рейтинг деңгейінің мақсатты мәндеріне сәйкес келеді. Корпоративтік басқару рейтингінің бұл деңгейі Компанияның корпоративтік басқару жүйесінің барлық маңызды аспектілерінде белгіленген критерийлердің көпшілігіне сәйкес келуін және жүйенің тиімді жұмыс істейтіндігін жеткілікті расталғанын білдіреді. Тәуелсіз консультанттың бағалауы бойынша «ВВВ» рейтингінің деңгейі Компанияның IPO-ға шығуы үшін оңтайлы болып табылады.

Корпоративтік басқаруды жетілдіру мақсатында «Самұрық-Қазына» АҚ мен ҚМГ-нің 2028 жылға дейінгі даму стратегияларында «Корпоративтік басқару рейтингісі» ҚНҚ-нің өршіл мәндеріне қол жеткізудің негізгі кезеңдері белгіленді. Бұл ҚМГ негізгі акционері, Директорлар кеңесі, Компанияның Аудит және менеджмент комитеті тарапынан корпоративтік басқаруға көп назар аударылатынын көрсетеді. Компанияның тиісті рейтингісін бере отырып, ҚМГ корпоративтік басқаруының ең жақын тәуелсіз диагностикасы 2021 жылға жоспарланған. Осы тәуелсіз диагностиканың нәтижелерін ескере отырып, Компания ҚМГ корпоративтік басқару жүйесін одан әрі жақсарту және Компанияның 2028 жылға дейінгі Даму стратегиясында көзделген корпоративтік басқару рейтингінің деңгейлеріне қол жеткізуді қамтамасыз ету мақсатында корпоративтік басқаруды жетілдіру жөніндегі жаңа іс-шаралар жоспарын қалыптастыратын болады.

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ

Директорлар кеңесі ҚМГ қызметіне жалпы басшылықты жүзеге асырады. Директорлар кеңесінің шешімдері заңнамада және ҚМГ Жарғысында белгіленген тәртіппен қабылданады. Заңнамада және ҚМГ Жарғысында белгіленген шешімдерді қабылдау үшін қажетті кворум мен Директорлар кеңесі мүшелерінің көпшілік дауысына қарамастан, Компания анағұрлым маңызды мәселелер бойынша шешімдердің іштей отырыстарда қабылдануына, Директорлар кеңесінің барлық мүшелерінің шешімдер қабылдауға қатысуына ұмтылады және шешімдерді дайындау мен келісу үшін олардың Директорлар кеңесінің барлық мүшелерінің пікірі ескеріліп, қабылдануы үшін барлық ықтимал күш-жігерді жұмсайды.

Өзгелерден басқа, Директорлар кеңесі ҚМГ қызметінің басым бағыттарын белгілейді және ҚМГ даму стратегиясын бекітеді, әлеуетті сатып алу мәселелері және қаржылық сипаттағы басқа да елеулі мәселелер (оның ішінде ҚМГ облигациялары мен туынды бағалы қағаздарын шығару шарттары туралы), жасалуына мүдделілік бар мәмілелер мен мәмілелер сомасы бойынша, жер қойнауын пайдалану құқығын алу, беру (қайта табыстау) мәселелері бойынша елеулі мәмілелер жасасуы туралы шешімдерді қарайды және қабылдайды, жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттар бойынша жобаларды бірлесіп іске асыру үшін стратегиялық әріптестермен бірлескен қызмет туралы, ҚМГ мен ҚМГ-нің еншілес ұйымдарының қатысуымен инвестициялық жобаларды келісу туралы шарттар (келісімдер) жасасуды жүзеге асырады, Компанияның корпоративтік басқару практикасының тиімділігін бақылауды жүзеге асырады.

Компанияның Директорлар кеңесінің қызметі Компанияның Жарғысымен, Корпоративтік басқару кодексімен және Директорлар кеңесі туралы ережемен реттеледі және ұтымдылық пен тиімділік қағидаттарына сүйене отырып, жыл сайын әзірленетін жұмыс жоспарына және отырыстар өткізу кестесіне сәйкес жүзеге асырылады. Қажет болған жағдайда Директорлар кеңесі жұмыс жоспарына енгізілмеген мәселелерді қарай алады.

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІНІҢ ҚҰРАМЫ

Компания Директорлар кеңесінің құрамындағы тәуелсіз директорлар саны бөлігінде Кодекс талаптарына сәйкес келеді, оған сәйкес тәуелсіз директорлардың саны Директорлар кеңесі мүшелерінің жалпы санының 50%-тін құрайды.

«Самұрық-Қазына» АҚ Басқармасының 2020 жылғы 17 тамыздағы шешімімен (№30/20 хаттама), үш тәуелсіз директорды қоса алғанда, жеті адамнан тұратын Директорлар кеңесінің жаңа құрамы сайланды. Тәуелсіз директор Директорлар Кеңесінің төрағасы болып табылады.

2017 жылы Директорлар кеңесінің құрамы тоғыз адамнан тұратын «Самұрық-Қазына» АҚ болып белгіленді. Уақыт өте келе құрамы қысқарып, 2019 жылдың басында Директорлар кеңесі жеті мүшеден тұрды. 2019 жылы тағы екі мүше сайланды. Директорлар кеңесінің алдыңғы құрамының өкілеттік мерзімі 2020 жылғы 28 маусымда аяқталды. Директорлар кеңесінің жаңа құрамы «Самұрық-Қазына» АҚ-пен 2020 жылғы 17 тамызда жеті адам санында белгіленді.

Сондай-ақ ҚМГ Директорлар кеңесінің 2020 жылғы 3 қыркүйектегі шешімімен (№8/2020 хаттама) Директорлар кеңесінің Аудит; Тағайындау және сыйақылар; Стратегия және қоржынды басқару; Еңбек қауіпсіздігі, еңбекті, қоршаған ортаны қорғау және орнықты даму жөніндегі комитеттерінің жаңа құрамдары сайланды, сондай-ақ ҚМГ Директорлар кеңесінің Қаржы комитеті таратылды.

Директорлар кеңесінің мүшелігіне кандидаттарды ұсыну және іріктеу тәртібі ҚМГ Жарғысында және өзге де нормативтік құжаттарда айқындалады, акционерлердің жалпы жиналысы Директорлар кеңесінің төрағасымен және Тағайындау және сыйақылар жөніндегі комитеттің төрағасымен бірлесіп жүзеге асырады және кандидатураларды іздеу мен жалдауды жүзеге асыру кезінде ашықтық, әділдік және кәсіпқойлық қағидаттарымен негізделген.

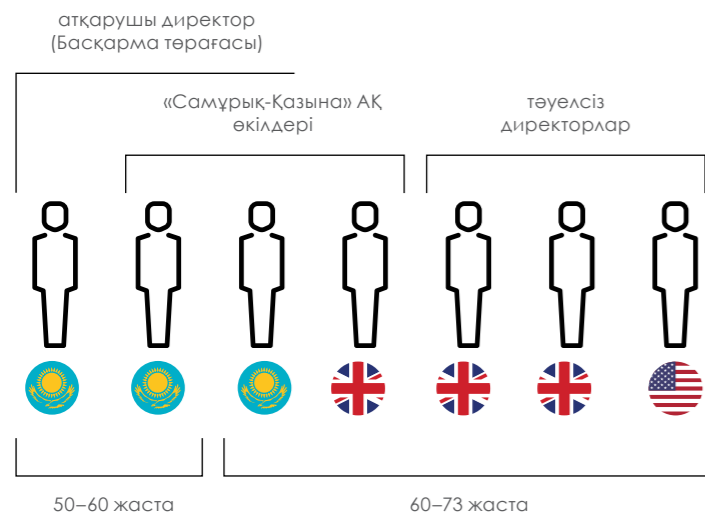
Директорлар кеңесінің мүшелері акционерлердің және өзге де тұлғалардың өкілдері ретінде сайлауға ұсынылғандардың ішінен сайланады, Директорлар кеңесінің мүшелігіне кандидаттар лауазымдық функцияларды орындау және Компанияның ұзақ

«Самұрық-Қазына» АҚ Басқармасының 2020 жылғы 17 тамыздағы шешімімен (№30/20 хаттама), үш тәуелсіз директорды қоса алғанда, жеті адамнан тұратын Директорлар кеңесінің жаңа құрамы сайланды.

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ҚМГ Директорлар кеңесінің құрылымы

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Өкілеттіктер мерзімі аяқталды
Тәуелсіз директорлар								
Уолтон Кристофер Джон, Төраға	●	●	●	●	●	●	■	
Холланд Филип Малкольм							●	
Миллер Тимоти Глен							●	
Уайт Стивен Джеймс				●	●	●	●	X маусым
Дайер Филип Джон					●	●	●	X маусым
Виана Палья да Силва Луис Мария						●	●	X маусым
«Самұрық-Қазына» АҚ өкілдері								
Қарабалин Ұзақбай Сүлейменұлы			●	●	●	●	●	
Сәтқалиев Алмасадам Майданұлы					●	●	●	
Эспина Энтони						●	●	
Грюал Балжит Каур		●	●	●	●	●	●	X маусым
Атқарушы директор (Басқарма төрағасы)								
Айдарбаев Алик Серікұлы					●	●	●	

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ МҮШЕЛЕРІНІҢ ОРТАША ЖАСЫ

7 ~**63** ЖАС

Директорлар кеңесі мүшелерінің жалпы саны
Директорлар кеңесі мүшелерінің орташа жасы

Директорлар кеңесінің жеті мүшесінің ішінде Қазақстан азаматтары үш адам, Біріккен Корольдік – үш адам, Америка Құрама Штаттары – бір адам болып табылады.

мерзімді құны мен орнықты дамуын қамтамасыз ету үшін қажетті білімге, дағдыларға және тәжірибеге ие болуы, сондай-ақ мінсіз іскерлік беделге ие болуы тиіс.

Директорлар кеңесінің төрағасын акционерлердің жалпы жиналысы сайлайды.

Тәуелсіз директорлар «Самұрық-Қазына» АҚ Басқармасының 2016 жылғы 26 қыркүйектегі №35/16 шешімімен бекітілген компаниялары директорлар кеңесінің құрамдарын қалыптастыру жөніндегі қағидаларға сәйкес іріктеледі.

Директорлар кеңесінің өкілеттік мерзімі үш жылды құрайды. Директорлар кеңесінің мүшелері Директорлар кеңесінің құрамын сапалы жаңарту қажеттілігін ескере отырып, ерекше қарау кезінде қатарынан алты жылдан астам мерзімге қайта сайлануы мүмкін. Ерекше жағдайларда тоғыз жылдан астам мерзімге сайлауға жол беріледі (бұл жағдайда тәуелсіз директорлар үшін Компания барлық мүдделі тараптарға осындай қажеттілікті ашатын егжей-тегжейлі және сенімді негіздеме дайындалатын болады).

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІНІҢ ҚҰЗЫРЕТТЕР БОЙЫНША ҚҰРЫЛЫМЫ (2020 ЖЫЛДЫҢ СОҢЫНДА)

Уолтон К.Д.
Тасымалдау, мұнай-газ саласы, стратегия, қаржы, корпоративтік басқару, IPO тәжірибесі

Айдарбаев А.С.
Мұнай-газ саласы

Холланд Ф.М.
Мұнай-газ саласы, жобаларды бағалау, денсаулық сақтау және қауіпсіздік

Миллер Т.Г.
Мұнай-газ саласы, тәуекел-менеджмент, денсаулық сақтау және қауіпсіздік

Қарабалин Ұ.С.
Мұнай-газ саласы, стратегия

Сәтқалиев А.М.
Мұнай-газ саласы, жекешелендіру, стратегия, корпоративтік қаржы

Эспина Э.
Қор нарықтары, корпоративтік қаржы

Директорлар кеңесінің әртүрлі бағыттар бойынша құрылымы кәсіби білім мен дағдылар тұрғысынан құрамның теңгерімділігімен сипатталады.

Уолтон К.Д.

Тасымалдау, мұнай-газ саласы, стратегия, қаржы, корпоративтік басқару, IPO тәжірибесі

2014 жылдан бастап ҚМГ Директорлар кеңесінің құрамына кіреді.

Туған күні:

1957 жылғы 19 маусым.

Білімі:

- ◆ Батыс Австралия Университеті, өнер бакалавры (саясаттану);
- ◆ Батыс Австралия Университеті, іскерлік әкімшіліктендіру магистрі (MBA), қаржы;
- ◆ Корольдік Аэронавигациялық қоғамның құрметті мүшесі;
- ◆ Директорлар институтының құрметті мүшесі.

Жұмыс тәжірибесі

Сонымен қатар, Крис Уолтон Компанияның Директорлар кеңесінің төрағасы болып табылады, сондай-ақ ол Ұлыбританияның Сүңгуір қайықтарын жеткізу агенттігінде Аудит төрағасы мен Корольдік әскери-теңіз флоты үшін Кеме жасау жөніндегі стратегиялық кеңестің (The Royal Navy's National Shipbuilding Strategy Client Board) атқарушы емес мүшесінің қызметтерін қоса атқарды. Сонымен бірге, ол Лондондағы Қайырымдылық қордың Ерікті азаматтары гильдиясының қамқоршысы болып табылады.

Бұрын Asia Resource Minerals Plc («Азия минералдық ресурстар») көмір өндіру компаниясы, Goldenport Shipmanagement Ltd операторлық холдингі, Lothian муниципальдық автобус компаниясы секілді орындарда басқарма төрағасы болды. Сонымен бірге, ол Rockhopper Exploration Plc мұнай өндіру компаниясында аға тәуелсіз директоры, «Қазақстан Темір Жолы» АҚ-тағы аудит жөніндегі комитеттің төрағасы мен Ұлыбританияның Мәдениет, бұқаралық ақпарат құралдары және спорт департаментінің Аудит және тәуекелдер жөніндегі комитетінің атқарушы емес мүшесі лауазымдарында жұмыс істеді. 2002 жылдан бастап 2005 жылға дейін Англия Банкінің (SE England & Anglia) Өңірлік экономикалық консультативтік кеңесінің мүшесі болды.

EasyJet Plc қаржы директорының лауазымында жұмыс істеді, онда компанияның IPO-сын табысты басқарды. Qantas, Air New Zealand, Australia Post пен Australian Airlines ірі австралиялық авиакомпанияларында жоғары қаржы және коммерциялық лауазымдарды атқарды. Австралиялық қарулы күштерінің резервінде қызмет етті.

Директорлар институтының және Корольдік Аэронавигациялық қоғамының құрметті мүшесі болып табылады.

Қоса атқаратын жұмысы:

The Guild of Freemen of the City of London – директор (қайырымдылық басқармасы);

Guild of Freemen of the City of London's Charity – қамқоршы;

Submarine Delivery Agency (a government department) — атқарушы емес директор;

National Shipbuilding Strategy Client Board – тәуелсіз мүше.

ҚМГ не оның еншілес және (немесе) тәуелді ұйымдарының акцияларына иелік етпейді (тікелей немесе жанама), ҚМГ, еншілес және (немесе) тәуелді ұйымдардың акцияларымен мәмілелер жасаған жоқ.

2018 жылдан бастап ҚМГ Директорлар кеңесінің құрамына кіреді.

Туған күні:

1963 жылғы 19 мамыр.

Білімі:

- ◆ В.И. Ленин атындағы Қазақ политехникалық институты, мамандығы — «мұнай және газ кен орындарын игеру технологиясы және оны кешенді механикаландыру».

Жұмыс тәжірибесі

1985 жылдан бастап 1995 жылға дейінгі кезеңде «Жетібаймұнай» МГӨБ-те оператор-технолог, одан кейін «Маңғышлақмұнай» бірлестігінің «Жетібаймұнай» МГӨБ қабаттық қысымды қолдау цехы бастығының орынбасары, қабаттық қысымды қолдау учаскесінің бастығы, мұнай және газ өндіру цехының бастығы, «Оңтүстік-мұнайгаз» ГАҚ бас директорының орынбасары және бірінші вице-президенті болып жұмыс істеді.

Өртүрлі жылдарда «ТОРФАЙ-ПЕТРОЛЕУМ» АҚ бас директоры, «Маңғыстаумұнайгаз» АҚ бас директоры, ҚМГ-нің барлау және өндіру жөніндегі басқарушы директоры, «ҚазМұнайГаз» Барлау Өндіру» АҚ бас директоры, Маңғыстау облысының әкімі, Қазақстан Республикасының Инвестициялар және даму жөніндегі бірінші вице-министрі, «Самұрық-Қазына» АҚ Басқармасы төрағасының орынбасары лауазымдарында жұмыс істеді.

ҚМГ не оның еншілес және (немесе) тәуелді ұйымдарының акцияларына иелік етпейді (тікелей немесе жанама), ҚМГ, еншілес және (немесе) тәуелді ұйымдардың акцияларымен мәмілелер жасаған жоқ.

2020 жылдан бастап ҚМГ Директорлар кеңесінің құрамына кіреді.

Туған күні:

1954 жылғы 25 желтоқсан.

Білімі:

- ◆ Лидс университеті (Ұлыбритания), азаматтық құрылыс саласындағы ғылым бакалавры;
- ◆ Крэнфилд технологиялық институты (Ұлыбритания), «инженерия / құрылысты басқару» мамандығы бойынша ғылым магистрі.

Жұмыс тәжірибесі

1976 жылы Лидс университетін бітіріп, 1980 жылы Ұлыбритания мен Сауда Арабиясында жұмыс істегеннен кейін әлемнің түрлі елдеріндегі ірі мұнай-газ жобаларын басқара отырып, Bechtel Corporation-ға қосылды. 2004 жылы Shell-де Shell Global Solutions жобалар жөніндегі вице-президент лауазымында жұмыс істей бастады. 2009 жылы Shell жаңадан құрылған жобалар және технологиялық бизнес бөлімшесінде даунстрим (downstream) жобалары жөніндегі атқарушы вице-президент болды. 2010 жылы Қазақстандағы екінші сатыдағы Қашаған жобасының директоры болып тағайындалды. Одан әрі Әл-Қараана Shell\QP мұнай-химия жобасында жұмысын жалғастырды. 2013 жылдан бастап жобаларды басқару жөніндегі тәуелсіз кеңесші болып жұмыс істеді.

Velocys PLC компаниясы директорлар кеңесінің төрағасы, сондай-ақ EnQuest PLC компаниясының атқарушы емес директоры және қауіпсіздік, климат және тәуекелдер жөніндегі комитетінің төрағасы болып табылады.

ҚМГ не оның еншілес және (немесе) тәуелді ұйымдарының акцияларына иелік етпейді (тікелей немесе жанама), ҚМГ, еншілес және (немесе) тәуелді ұйымдардың акцияларымен мәмілелер жасаған жоқ.

Айдарбаев А.С.

Мұнай-газ саласы

Холланд Ф.М.

Мұнай-газ саласы, жобаларды бағалау, денсаулық сақтау және қауіпсіздік

Қарабалин Ұ.С.
Мұнай-газ саласы,
стратегия

2016 жылдан бастап ҚМГ Директорлар кеңесінің құрамына кіреді.

Туған күні:

1947 жылғы 14 қазан.

Білімі:

- ◆ И.М. Губкин атындағы Мәскеулік мұнай-химия және газ өнеркәсібі институты, мамандығы – «тау-кен инженері»;
- ◆ И.М. Губкин атындағы Мәскеулік мұнай-химия және газ өнеркәсібі институтының аспирантурасы;
- ◆ техникалық ғылымдар кандидаты;
- ◆ техникалық ғылымдар докторы;
- ◆ Қазақстан Республикасының Ұлттық және Халықаралық инженерлік академияларының академигі.

Жұмыс тәжірибесі

Өр жылдарда «Қазмұнайгазбарлау» басқармасының Оңтүстік Ембі мұнай-газ барлау экспедициясында, Қазақ ғылыми-зерттеу геологиялық-барлау мұнай институтында, «Каспиймаңгеология» аумақтық басқармасында, В.И. Ленин атындағы Қазақ политехникалық институтының Гурьев филиалында, Қазақстан Республикасының Президенті аппаратының өнеркәсіп бөлімінде және Қазақстан Республикасының Министрлер кабинетінде жұмыс істеді.

Өртүрлі жылдарда ҚР Энергетика және отын ресурстары министрлігінің Мұнай және газ басқармасының бастығы, Қазақстан Республикасының Энергетика және отын ресурстары министрінің орынбасары, Қазақстан Республикасының Мұнай және газ өнеркәсібі министрінің орынбасары, «Қазақойл» ұлттық мұнай-газ компаниясы» ЖАҚ бірінші вице-президенті және президентінің міндетін атқарушы, «ҚазТрансГаз» АҚ президенті, Қазақстан Республикасының Энергетика және минералдық ресурстар вице-министрі, «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ президенті, «Маңғыстаумұнайгаз» АҚ бас директоры, «Қазақстандық мұнай және газ институты» АҚ бас директоры, Қазақстан Республикасының Мұнай және газ министрі, Қазақстан Республикасының Энергетика министрінің бірінші орынбасары болып жұмыс істеді.

«ҚазТрансОйл» ЖАҚ, «Мұнай мен газ тасымалдау» ҰК ЖАҚ, «ҚазМұнайГаз» ҰК ЖАҚ пен «ҚазМұнайГаз» Барлау Өндіру» АҚ Директорлар кеңесінің төрағасы, KAZENERGY қауымдастығының үйлестіру кеңесінің төрағасы, «ҚазРосГаз» ЖШС байқау кеңесінің мүшесі, Қазақстан Республикасы Президентінің жанындағы ұлттық инвесторлар кеңесінің мүшесі, Атырау мұнай және газ университетінің Директорлар кеңесінің төрағасы, «ҚМГИ» АҚ Директорлар кеңесі мүшесі (тәуелсіз директор) лауазымдарында жұмыс істеді.

«ҚазТрансОйл» АҚ-ның 9655 жай акцияларына иелік етеді.

2018 жылдан бастап ҚМГ Директорлар кеңесінің құрамына кіреді.

Туған күні:

1970 жылғы 31 қазан.

Білімі:

- ◆ Стэнфорд Университеті, Жоғары бизнес мектебі, Stanford Executive Program (SEP);
- ◆ Назарбаев Университеті, Жоғары бизнес мектебі (Duke University's Fuqua School of Business-пен бірлескен бағдарлама), Executive MBA, іскерлік өкімшіліктендіру (басқарушы кадрларға арналған) магистрі;
- ◆ Ресей Федерациясы Президентінің жанындағы Ресейлік халық шаруашылығы және мемлекеттік қызмет академиясы, экономика магистрі;
- ◆ Халықаралық мемлекеттік қызмет және басқару институты (ХМҚБИ), қоғамдық сектордағы қаржы кафедрасы, бағыты – «экономика», «Қаржы экономикасы» бағдарламасы;
- ◆ Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, мамандығы – «механик, қолданбалы математика».

Жұмыс тәжірибесі

Өртүрлі жылдарда «ТасОйл» ЖШС директоры, «ҚазТрансОйл» мұнай тасымалдау жөніндегі ұлттық компания» ЖАҚ клиринг департаментінің менеджері, бастығы, Нұр-Сұлтан қ. Өкілдігінің экономика жөніндегі вице-президенті, басқарушы директоры, «ҚазТрансОйл» мұнай тасымалдау жөніндегі ұлттық компаниясы» АҚ жобаларды басқару департаментінің бастығы, «Қазақстандық электр желілерін басқару компаниясы» АҚ (KEGOC) қаржы директоры, экономика жөніндегі вице-президенті болып жұмыс істеді.

«Қазақстандық электр желілерін басқару компаниясы» АҚ (KEGOC) бірінші вице-президенті, «KEGOC» АҚ бойынша топтың директор-жетекшісі, «Самұрық» қазақстандық мемлекеттік активтерді басқару холдингі» АҚ электр-энергетикалық активтерді басқару жөніндегі директоры, Қазақстан Республикасының Энергетика және минералдық ресурстар вице-министрі, Қазақстандық электр желілерін басқару жөніндегі компаниясы» АҚ (KEGOC) басқармасының төрағасы, бірінші вице-президенті, президенті, «Самұрық-Қазына» АҚ басқарушы директоры, «Самұрық-Энерго» АҚ басқармасының төрағасы, «KAZENERGY» Қазақстандық мұнай-газ және энергетикалық кешені ұйымдарының қауымдастығы» ЗТБ төрағасының орынбасары, «Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры» АҚ активтерді басқару дирекциясының басшысы болды.

«Қазақстан темір жолы» ҰК АҚ пен «Қазатөмөнеркәсібі» ҰАК» АҚ директорлар кеңесінің мүшесі, «KEGOC» АҚ Директорлар кеңесінің төрағасы, Қазақстандық электр-энергетикалық қауымдастығының Директорлар кеңесінің мүшесі, Дүниежүзілік энергетикалық одақтың (WEC) Қазақстандық ұлттық комитетінің төрағасы, KAZENERGY қауымдастығы кеңесінің мүшесі, KAZENERGY қауымдастығының энергетикалық саланы дамыту жөніндегі үйлестіру кеңесінің төрағасы, «Атамекен» Қазақстан Республикасының ұлттық кәсіпкерлер палатасы Энергетика комитетінің төрағасы, «Атамекен» Қазақстан Республикасының ұлттық кәсіпкерлер палатасы төрағасының мүшесі, «Қазақстан машина жасаушылар одағы» ЗТБ жанындағы Энергетикалық және электр-техникалық машина жасау комитеті төрағасының лауазымдарында жұмыс істеді.

2021 жылдың 29 наурызында «Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры» АҚ Басқармасының төрағасы болып тағайындалды.

Энергетика саласындағы жұмысы үшін Қазақстандық электр-энергетикалық қауымдастығынан «ТМД еңбегі сіңген энергетигі» деген құрметті атақ алды.

ҚМГ не оның еншілес және (немесе) тәуелді ұйымдарының акцияларына иелік етпейді (тікелей немесе жанама), ҚМГ, еншілес және (немесе) тәуелді ұйымдардың акцияларымен мәмілелер жасаған жоқ.

Сәтқалиев А.М.
Мұнай-газ саласы,
жекешелендіру,
стратегия,
корпоративтік қаржы

Эспина Э.
Қор
нарықтары,
корпоративтік
қаржы

2019 жылдан бастап ҚМГ Директорлар кеңесінің құрамына кіреді.

Туған күні:

1948 жылғы 27 маусым.

Білімі:

- ◆ Оңтүстік Квинсленд университеті, бизнес бакалавры;
- ◆ Цифрлық трансформация мен инновациялық көшбасшылықтағы атқарушы магистр.

Жұмыс тәжірибесі

Қызметін 1969 жылы Австралияда компьютерлік бағдарламашы ретінде бастады. 1971 жылы ең ірі кеме жасаушыға бизнес-қосымша әзірлеп, компьютерлік жүйелер талдаушысы болып жұмыс істеген Гонконгқа қайтып келді. 1973 жылы Arthur Andersen & Co. Компаниясында аудитор ретінде жұмыс істей бастады, ал 1982 жылы ол әріптеске дейін өсті. Клиенттері арасында – Гонконгтың ірі банктері, сақтандыру компаниялары, қорларды басқару компаниялары мен Үкіметі. Осы уақытта, халықаралық банктерге стратегиялық АТ-жоспарлар әзірлеуде және банк жүйелерін енгізуде көмек көрсетуден басқа, ол, кем дегенде, Гонконг тұрғындарының жалпы санынан (7,5 миллион адам) 3 млн адам тұрған Гонконгтың Тұрғын үй шаруашылығы басқармасына тұрғын үй бойынша деректер базасын әзірледі. 1977 жылы – Гонконг компьютерлік қоғамдастығының президенті.

1986 жылы Deloitte компаниясында консалтинг үшін жауап беретін әріптес ретінде жұмысқа кірісті. Deloitte компаниясында жұмыс істегенде, Гонконг Үкіметіне ұзақ іссапарға жіберілді, онда ол Гонконг қор биржасы үшін клиринг және есеп жүргізудің орталық жүйесін әзірледі.

1991 жылы өзінің бағалы қағаздар саудасы мен инвестициялық консультация бойынша бизнесінің негізін қалады. 2005 жылы ол Гонконг Бағалы қағаздар қауымдастығының төрағасы болды және қазіргі уақытта Қауымдастықтың тұрақты құрметті президенті болып табылады. 2012 жылы ол Қазақстанның ең ірі банктерінің ондығына кірген АСҚ Банкіні сатып алу мәселелері бойынша консультация берді, ал 2013 жылдың мамырында АСҚ Банкі Басқармасының төрағасы болды. 2019 жылғы сәуірде ол Басқарма төрағасының постынан кетті. 2014 жылдың шілдесінен бастап 2017 жылдың мамырына дейін ол Бірыңғай зейнетақы жинақтау қорының (БЖЗҚ) – Қазақстанның орталық жинақ қорының тәуелсіз директоры болды.

Гонконгтың дипломы бар бухгалтерлер институтының ғылыми қызметкері, Австралияның дипломы бар бухгалтерлер институтының мүшесі және Гонконг директорлар институтының мүшесі болып табылады.

Қоса атқаратын қызметі:

- ◆ Amber Hill Financial Holdings Limited, Target Insurance (Holdings) Limited (Гонконг қор биржасында тіркелген) директорлар кеңесінің атқарушы емес тәуелсіз мүшесі).

ҚМГ не оның еншілес және (немесе) тәуелді ұйымдарының акцияларына иелік етпейді (тікелей немесе жанама), ҚМГ, еншілес және (немесе) тәуелді ұйымдардың акцияларымен мәмілелер жасаған жоқ.

2020 жылдан бастап ҚМГ Директорлар кеңесінің құрамына кіреді.

Туған күні:

1959 жылғы 13 қараша.

Білімі:

- ◆ Техас технологиялық университеті (Лаббок, Техас, АҚШ), машина жасау саласындағы ғылым бакалавры.

Жұмыс тәжірибесі

2000 жылдан бастап Saudi Arabian Texaco, Inc. (бейтарап аймақ — Кувейт), Texaco Exploration and Production президентінің көмекшісі болып жұмыс істеді. 2003 жылдан бастап 2010 жылға дейін Chevron корпорациясының бөлімшелерінде әртүрлі лауазымдарды атқарды: басқару жөніндегі демеуші (Сан-Рамон, Калифорния, АҚШ), Бразилия бойынша елдік менеджер (Рио-де-Жанейро, Бразилия), Шығыс Калимантан бағыты бойынша аға вице-президент (Баликпапан, Индонезия).

2010 жылы «Теңізшевройл» ЖШС (Атырау, Қазақстан) бас директоры болып тағайындалды және осы лауазымда бес жыл жұмыс істеді. 2015 жылдан бастап «Шеврон» корпорациясына «Еуразия» бизнес-бөлімшесінің басқарушы директоры (Алматы, Қазақстан) лауазымына оралды. 2018 жылы «Шеврон» компаниясындағы жұмысын аяқтағаннан кейін «Шеврон» корпорациясының «Еуразия» бизнес бөлімшесі бойынша операциялық компания президентінің кеңесшісі болды (Фриско, Техас, АҚШ).

2019 жылғы мамырдан бастап қазіргі уақытқа дейін — Integrated Global Services (IGS) атқарушы директоры (Қазақстан Республикасы) және жаһандық операциялар жөніндегі аға кеңесші (Ричмонд, Вирджиния, АҚШ).

Өзге де қызмет түрлері / лауазымдар:

- ◆ Қазақстандағы Америка сауда палатасының директорлар кеңесінің құрамына кірді (2010-2018 жылдар);
- ◆ ValvTechnologies, Inc. Директорлар кеңесінің құрамына кіреді (Хьюстон, Техас) – 2019 жылдан бастап, PSI-Clough Бірлескен кәсіпорны (Алматы, Қазақстан) – 2020 жылдан бастап;
- ◆ әр жылдары шақырылған дәріскер болды: KAZENERGY шеңберінде мұнай-газ саласындағы мансап бойынша мастер-класс, Назарбаев Университетінің Жоғары бизнес мектебі, Нархоз университеті, Техас A&M университетінің Mays School of Business, Қазақстан-Британ техникалық университеті.

ҚМГ не оның еншілес және (немесе) тәуелді ұйымдарының акцияларына иелік етпейді (тікелей немесе жанама), ҚМГ, еншілес және (немесе) тәуелді ұйымдардың акцияларымен мәмілелер жасаған жоқ.

Миллер Т.Г.
Мұнай-газ саласы,
тәуекел-менеджмент,
денсаулық сақтау
және қауіпсіздік

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІНІҢ 2020 ЖЫЛҒЫ ЖҰМЫСЫ

Комитеттер қимасында:

- ♦ Стратегия және қоржынды басқару жөніндегі комитет (СҚБК): 5 отырыс, 84 сұрақ;
- ♦ Тағайындау және сыйақылар жөніндегі комитет (ТжСК): 12 отырыс, 88 сұрақ;
- ♦ Аудит жөніндегі комитет (АК): 9 отырыс, 108 сұрақ;
- ♦ Еңбек қауіпсіздігі, еңбекті және қоршаған ортаны қорғау және орнықты даму комитеті (ЕҚЕҚОҚОДК): 4 отырыс, 40 сұрақ;
- ♦ Қаржы комитеті (ҚК): 3 отырыс, 23 сұрақ.

2020 жылы Директорлар кеңесі ҚМГ даму стратегиясын өзектендіру, қаржылық орнықтылықты қамтамасыз ету, инвестициялық жобаларды басқару және орнықты даму проблематикасы, корпоративтік басқаруды жетілдіру, ішкі аудит және тәуекелдерді басқару мәселелері, менеджмент қызметінің негізгі көрсеткіштерін әзірлеу, цифрлық трансформация мәселелері, сондай-ақ қызметкерлердің қауіпсіздігі мен әл-ауқаты мәселелеріне ерекше назар аударды.

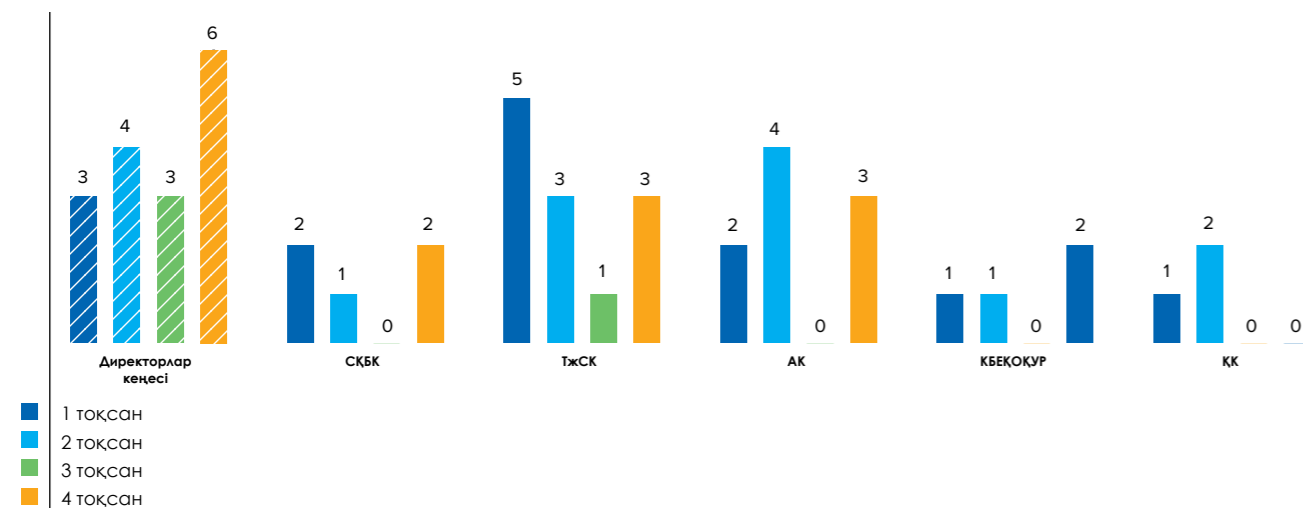
2020 жылы
Директорлар кеңесі

16 ОТЫРЫС

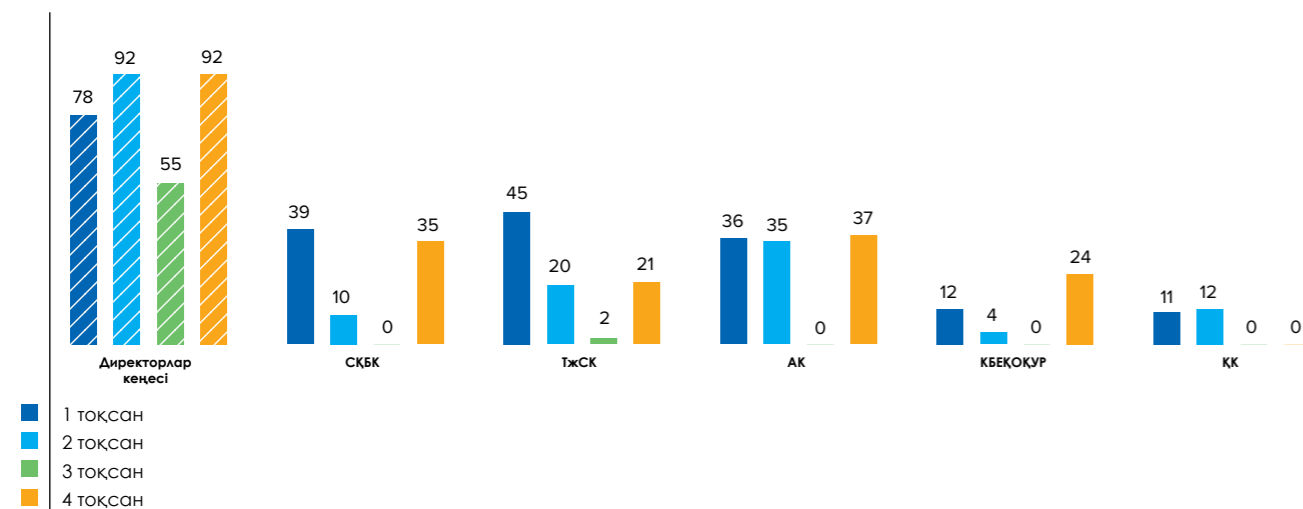
өткізіп, онда

317 МӘСЕЛЕ
ҚАРАЛДЫ

Отырыстар саны

Қаралған мәселелер саны

2020 жылы Директорлар кеңесі қараған мәселелер, санаттар бойынша

Есептер	Стратегиялық мәселелер	Корпоративтік басқару мәселелері	Меміелер жасасу мәселелері
<ul style="list-style-type: none"> ♦ ҚМГ Басқарма төрағасының ҚМГ қызметіндегі негізгі өзгерістер туралы есебі ♦ ҚМГ еңбекті және қоршаған ортаны қорғау жөніндегі ақпараты ♦ COVID-19 туралы ақпарат ♦ ҚМГ қаржы-шаруашылық қызметінің алдын ала нәтижелері жөніндегі есеп ♦ ҚМГ компаниялар тобының инвестициялық жобаларын іске асыру мәртебесі туралы ақпарат ♦ ҚМГ-нің 2028 жылға дейінгі даму стратегиясын іске асыру туралы есеп ♦ ҚМГ Директорлар кеңесі комитеттері төрағаларының есептері ♦ ҚМГ-нің IPO-ға шығуға дайындық мәселесі бойынша ағымдағы мәртебесі туралы ақпарат ♦ Deloitte жедел желісіне түскен өтініштер туралы есеп ♦ ҚМГ Басқармасы шешім қабылдаған, жасалуына мүдделілік бар жасалған мәмілелер туралы есеп ♦ Тәуекелдер бойынша тоқсан сайынғы есеп ♦ ҚМГ Директорлар кеңесінің шешімдерін/тапсырмаларын орындау туралы есеп 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ ҚМГ-нің 2020-2024 жылдарға арналған түзетілген шоғырландырылған даму жоспарын бекіту ♦ ҚМГ дағдарысқа қарсы стратегиясын әзірлеу ♦ ҚМГ қызметінің негізгі корпоративтік көрсеткіштерін және олардың мақсатты мәндерін бекіту ♦ ҚМГ орталық аппаратының құрылымын бекіту ♦ Инвестициялық жобаларды іске асыру мәселелері ♦ Келісімшарттық аумақтарды немесе олардың бөліктерін белгіленген тәртіппен мемлекетке қайтаруды келісу ♦ Басшы қызметкерлер жұмысының негізгі мотивациялық көрсеткіштерінің карталарын және олардың мақсатты мәндерін бекіту ♦ ҚМГ мұнай сатып алу, мұнай өнімдерін сатып алу-сату туралы шарттар жасасуы 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ 2019 жылдың қорытындылары бойынша «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ Директорлар кеңесі қызметінің өзін-өзі бағалау нәтижелері ♦ Директорлар кеңесі мен оның комитеттерінің жұмыс жоспарын, Директорлар кеңесі мен оның комитеттерінің отырыстарын өткізу кестесін бекіту ♦ Директорлар кеңесі комитеттерінің құрамына өзгерістер енгізу ♦ «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ-та корпоративтік басқаруды жетілдіру бойынша 2019-2020 жылдарға арналған егжей-тегжейлі жоспар іс-шараларының орындалу барысы туралы тұрақты есептерді бекіту ♦ «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ-та корпоративтік басқаруды жетілдіру жөніндегі 2019-2020 жылдарға арналған егжей-тегжейлі жоспарға өзгерістер мен толықтыруларды бекіту ♦ Акционерлердің «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ-тың және оның лауазымды тұлғаларының 2019 жылғы іс-әрекеттеріне арыздары және оларды қарау қорытындылары ♦ ҚМГ-нің 2019 жылғы жылдық есебін бекіту ♦ 2019 жылғы ҚМГ-нің орнықты дамуы туралы есепті бекіту 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Жасалуына мүдделілік бар мәмілелерді жасасу ♦ Ірі мәмілелер жасасу
<ul style="list-style-type: none"> ♦ ЕТҰ байқау кеңестерінің басшыларын, мүшелерін сайлау, олардың өкілеттіктерін тоқтату ♦ ЕТҰ Жарғыларына өзгерістер енгізу ♦ ЕТҰ қызметінің негізгі корпоративтік көрсеткіштерін келісу ♦ ЕТҰ-дағы қатысу үлестерін сатып алу, иеліктен шығару 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ ҚМГ ішкі құжаттарын бекіту және олардың күшін жоюға қою 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ ҚМГ қызметкерлерінің штат санын бекіту ♦ ҚМГ Басқарма мүшелерінің өкілеттігін мерзімінен бұрын тоқтату және сайлау, ҚМГ Басқармасының мүшелеріне лауазымдық айлықақылар мөлшерін, еңбекақы төлеу, сыйлықақы беру және әлеуметтік қолдау шарттарын белгілеу ♦ ҚМГ-нің 2018-2028 жылдарға арналған кадр саясатын іске асыру барысы туралы ♦ 2019 жылғы жұмыс қорытындылары бойынша ҚМГ басшы қызметкерлеріне сыйақы мөлшерін белгілеу 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ Корпоративтік хатшы қызметінің, комплаенс қызметінің, ішкі аудит қызметінің, омбудсменнің есептері ♦ Комплаенс қызметінің, ішкі аудит қызметінің, омбудсменнің жұмыс жоспарларын бекіту; ♦ Корпоративтік хатшы қызметінің, ішкі аудит қызметінің, омбудсменнің кадрлық мәселелері ♦ Ішкі аудит қызметі жұмысының стратегиясын бекіту

2020 ЖЫЛҒЫ СТРАТЕГИЯЛЫҚ СЕССИЯ

2020 жылғы 20 қарашада Стратегиялық сессия (Компанияның Даму стратегиясы бойынша Директорлар кеңесінің жеке отырысы) өткізілді, оның барысында өзгерген сыртқы орта мен дағдарысқа қарсы шараларды ескере отырып, 2018 жылы бекітілген ҚМГ-нің 2028 жылға дейінгі Даму стратегиясын іске асыруға байланысты мәселелер қаралды. ҚМГ-нің Директорлар кеңесі мен Басқарма мүшелері арасында ең өзекті тақырыптар бойынша сындарлы пікірталас өтті. Атап айтқанда, ҚМГ-нің қолданыстағы Даму стратегиясы, ағымдағы құн тізбегі, ҚМГ қызметінің тиімділігін арттыру және трансформациясы, активтер қоржыны және бизнесті ықтимал әртараптандыру, ҚМГ-нің перспективалық және орнықты даму мәселелері қозғалды.

КОМПАНИЯНЫҢ НЕГІЗГІ МӘСЕЛЕРІНІҢ ІСКЕ АСЫРЫЛУЫН БАҚЫЛАУ

ҚМГ-нің стратегиялық бастамаларына бақылауды жүзеге асыру және уақытылы түзету шараларын қабылдау мақсатында Директорлар кеңесі қызметінің негізгі өзгерістері бойынша ҚМГ Басқарма төрағасының есебін, еңбекті және қоршаған ортаны қорғау жөніндегі ақпаратты, қаржы-шаруашылық қызметтің алдын ала нәтижелері бойынша есепті, жасалуына мүдделілік бар, олар бойынша Басқарма шешім қабылдаған мәмілелер туралы есепті, стратегияны, ҚНҚ-ны және инвестициялық жобаларды орындау мәртебесіне шолуды, ҚМГ-нің шоғырландырылған Даму жоспарын іске асыру туралы есепті, тәуекелдер жөніндегі есепті, Директорлар кеңесі комитеттері төрағаларының есептерін, Директорлар кеңесі шешімдерінің орындалуы туралы есепті, сондай-ақ Директорлар кеңесіне есеп беретін қызметтердің жұмысы туралы есептерді тұрақты түрде тыңдайды.

Директорлар кеңесінің Стратегия және қоржынды басқару жөніндегі комитеті әрбір отырыста ірі мұнай-газ жобаларын (Қашаған, Қарашығанақ, Теңіз кен орындарында) іске асыру, трансформация, жекешелендіру туралы есептерді қарайды және талқылайды.

2020 жылы Директорлар кеңесі мүшелерінің Директорлар кеңесі мен оның комитеттерінің отырыстарына қатысуы

Директорлар кеңесінің мүшесі	2020 жылдағы отырыстар ¹					
	Директорлар кеңесі	Аудит жөніндегі комитет	Тағайындау және сыйақылар жөніндегі комитет	Стратегия және қоржынды басқару жөніндегі комитет	Қаржы комитеті	Еңбек қауіпсіздігі, еңбекті және қоршаған ортаны қорғау және орнықты даму комитеті
Уолтон Кристофер Джон	16/16	3/3	12/12	5/5	3/3	4/4
Уайт Стивен Джеймс ²	7/7	6/6	8/8	3/3	3/3	2/2
Дайер Филип Джон ²	7/7	6/6	8/8	3/3	3/3	2/2
Виана Палья да Силва Луис Мария ²	7/7	6/6	8/8	3/3	3/3	2/2
Грюал Балжит Каур ²	7/7	–	–	3/3	3/3	–
Қарабалин Ұзақбай Сүлейменұлы	16/16	–	8/8	5/5	–	4/4
Сәтқалиев Алмасадан Майданұлы	16/16	–	–	–	–	–
Эспина Энтони	16/16	–	12/12	5/5	3/3	–
Айдарбаев Алик Серікұлы	16/16	–	–	–	–	–
Холланд Филип Малкольм ³	9/9	3/3	4/4	2/2	–	–
Миллер Тимоти Глен ³	9/9	3/3	–	2/2	–	2/2

¹ Бірінші цифр Директорлар кеңесінің мүшесі қатысқан отырыстардың санын, екіншісі — Директорлар кеңесінің мүшесі қатыса алатын отырыстардың жалпы санын көрсетеді.
² ҚМГ Директорлар кеңесінің мүшесі ретіндегі өкілеттігін 2020 жылғы 28 маусымда тоқтатты.
³ ҚМГ Директорлар кеңесінің мүшесі ретінде 2020 жылғы 17 тамызда сайланды.

көпшілікті құрайтын және олардың төрағалары болып табылатын тәуелсіз директорларға маңызды роль бөлінген.

Директорлар кеңесінде сабақтастықты жоспарлау, лауазымға кіру және біліктілікті арттыру

Компания Директорлар кеңесі мүшелерінің сабақтастығын қамтамасыз ету саясаты мен сабақтастық жоспарын әзірледі, бұл ретте Тағайындау және сыйақылар жөніндегі комитеттің отырысы шеңберінде Директорлар кеңесінің қызметін бағалауды ескере отырып, осы құжаттарды қайта қарау туралы шешім қабылданды.

ҚМГ-де Директорлар кеңесі 2017 жылы бекіткен ҚМГ Директорлар кеңесінің жаңадан сайланған мүшелері үшін лауазымға енгізу бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) қолданылады. 2020 жылғы маусымда Бағдарлама Директорлар кеңесінің шешімімен Компанияның функционалдық блоктарының басшыларымен кездесулер, сондай-ақ Директорлар кеңесі комитеттерінің төрағаларымен кездесулер өткізу қажеттілігі туралы тармақпен толықтырылды. Корпоративтік хатшы Бағдарламаның орындалуына, яғни Директорлар кеңесінің жаңадан сайланған мүшелерінің онда көзделген барлық іс-шаралардың іс жүзінде өтуіне мониторинг жүргізеді. 2020 жыл ішінде Бағдарламаға сәйкес лауазымға енгізу рәсімінен ҚМГ Директорлар кеңесінің жаңадан сайланған мүшелері Ф.М. Холланд және А. Г. Миллер өтті, олар сұрау салу бойынша ҚМГ функционалдық блоктарының басшыларымен кездесулер ұйымдастырды. Директорлар кеңесінің төрағасы К.Д. Уолтон сондай-ақ Бағдарламаның өтуін ұйымдастыру мәселелерін талқылау мақсатында Директорлар кеңесінің жаңадан сайланған мүшелерімен конференц-қоңырау өткізді.

Директорлар кеңесінің мүшелері өз біліктілігін үздіксіз жетілдіріп отырады және өткен тренингтер туралы мәліметтерді ұсынады, олар туралы ақпарат Компанияның веб-сайтында орналастырылады.

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІНІҢ ҚЫЗМЕТІН БАҒАЛАУ

Кодекске сәйкес, Директорлар кеңесі, Директорлар кеңесінің комитеттері мен мүшелері Директорлар кеңесі бекіткен құрылымданған процестің шеңберінде, жыл сайын бағалануы тиіс. Осы процесс «Самұрық-Қазына» АҚ әдіснамасына сәйкес келуі тиіс. Бұл ретте, бағалау, тәуелсіз кәсіпқой ұйым тартылып, үш жылда кемінде бір рет жүргізіледі.

Тәуелсіз консультант компаниясын тарта отырып, жеке тәуелсіз бағалау 2017 жылы жүргізілді, оның нәтижелері ҚМГ Директорлар кеңесінің жаңа құрамын қалыптастыру кезінде пайдаланылды. Сондай-ақ, 2018 жылы тәуелсіз консультантты тарта отырып, Әдістеме негізінде ҚМГ корпоративтік басқаруының тәуелсіз диагностикасы жүргізілді, өзгелерден басқа, оған Директорлар кеңесінің қызметін бағалау кірді.

¹ https://www.kmg.kz/rus/kompaniya/korporativnoe_upravlenie/treningi_chlenov_soveta_direkt/

Директорлар кеңесінің қызметін келесі тәуелсіз бағалау 2021 жылға жоспарланып отыр. Бұл ретте, 2020 жылы Кодекс талаптарына сәйкес Директорлар кеңесі мүшелерінің өзін-өзі бағалауы 2019 жылдың қорытындылары бойынша сауалнама жүргізу арқылы жүргізілді. Өзін-өзі бағалауға арналған сауалнаманы Тағайындау және сыйақылар жөніндегі комитет пен Директорлар кеңесінің төрағалары бірлесіп әзірледі. Сауалнама екі бөлімнен тұрды – «Құрам және процестер», «Мінез-құлық және іс-әрекеттер» және 30 сұрақ. Өзін-өзі бағалау нәтижелері Тағайындау және сыйақылар жөніндегі комитетте алдын ала қаралды. Бұдан әрі нәтижелер Директорлар кеңесінің жабық отырысында ұсынылды және талқыланды, оған Директорлар кеңесінің мүшелері мен Корпоративтік хатшы ғана қатысты. Талқылау шеңберінде Директорлар кеңесі мүшелерінің өзін-өзі бағалау нәтижелерін талдау көрсетілді және төрт балдан (ең жоғары бес балдан) (бұдан әрі – жетілдіруге арналған салалар) төмен бағаланған дағдылар мен құзыреттер көрсеткіштері қаралды. Осыған байланысты Директорлар кеңесінің жетілдіруге арналған салаларға қатысты қызметін жетілдіру мақсатында «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ-тың 2019-2020 жылдарға арналған корпоративтік басқаруды жетілдіру жөніндегі егжей-тегжейлі жоспарына (бұдан әрі – КБЖЕЖ) тиісті толықтырулар әзірленді және бекітілді. 2020 жылғы 8 желтоқсанда Тағайындау және сыйақылар жөніндегі комитеттің отырысында 2020 жылғы қызмет қорытындылары бойынша өзін-өзі бағалауды жүргізу туралы мәселе қаралды, оның шеңберінде Корпоративтік хатшы 2019 жылғы өзін-өзі бағалау қорытындылары бойынша КБЖЕЖ-ның іс-шараларын іске асыру мәртебесі туралы ақпарат берді.

2021 жылғы 1-тоқсанда Директорлар кеңесінің, Директорлар кеңесі комитеттерінің, Директорлар кеңесі мүшелерінің және Корпоративтік хатшының өзін-өзі бағалау тәсілімен бағалау процесі аяқталды, оның нәтижелері 2021 жылғы 9 ақпандағы Тағайындау және сыйақылар жөніндегі комитеттің отырысында қаралды (№1/2020 хаттама). Осыны ескере отырып, Директорлар кеңесі оның қызметіндегі жақсартуларды одан әрі талқылауды жүргізетін болады.

КОРПОРАТИВТІК ХАТШЫ

Корпоративтік хатшының негізгі міндеті ҚМГ мен акционерлердің, акционерлер мен Директорлар кеңесінің, Ішкі аудит қызметінің, ҚМГ Басқармасы мен өзге де органдарының, ҚМГ мен оның негізгі еншілес және тәуелді ұйымдарының арасындағы жүйелі коммуникациялардың сақталуын қамтамасыз ету болып табылады.

Корпоративтік хатшының негізгі міндеттері Директорлар кеңесінің тарапынан корпоративтік шешімдердің уақытылы және сапалы қабылдануына жәрдемдесуді, Директорлар кеңесі мүшелерінің қызметі мен ҚМГ Корпоративтік басқару кодексінің ережелерін қолданудың барлық мәселелері бойынша Директорлар кеңесінің мүшелері үшін кеңесшінің ролін орындауды, сондай-ақ Кодекстің іске асырылуына мониторинг жүргізуде қамтиды. Корпоративтік хатшы ҚМГ-де корпоративтік басқару практикасын жетілдіру процесі үшін жауап береді. Корпоративтік хатшы өз міндеттерін тәуелсіз негізде жүзеге асыратын және Директорлар кеңесіне есеп беретін Компания қызметкері болып табылады.

Азаматтығы:

Қазақстан Республикасы

Туған күні:

1980 жылғы 22 қаңтар.

Білімі:

- ♦ Әл-Фараби атындағы Қазақ мемлекеттік ұлттық университеті, халықаралық қатынастар факультеті, мамандығы – «халықаралық құқық»;
- ♦ Ресей Федерациясы Президентінің жанындағы Ресейлік халық шаруашылығы және мемлекеттік қызмет академиясы, «Іскерлік әкімшіліктендіру шебері» бағдарламасы (MBA), мамандығы – «менеджмент»;
- ♦ сертифицирталған Корпоративтік хатшы; корпоративтік хатшылар үшін корпоративтік басқару саласындағы сертифицирталған тренер; «Самұрық-Қазына» корпоративтік университеті» ЖМ тренері.

Жұмыс тәжірибесі

2001 жылдан бастап 2007 жылға дейін Атырау облысындағы Теңіз кен орнында әртүрлі лауазымдарда жұмыс істеді. 2007 жылдан бастап 2012 жылға дейін «Қазақстанның даму банкі» АҚ-та; 2012-2014 жылдарда ҚМГ мен «ҚазТрансГаз» АҚ-та әртүрлі лауазымдарда жұмыс істеді.

2015 жылдың 5 қаңтарынан бастап «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ Корпоративтік хатшысы болып табылады.

2019 жылғы 1 ақпаннан бастап, «Атамекен» Қазақстан Республикасының ұлттық кәсіпкерлер палатасы төралқасының жанындағы корпоративтік басқару жөніндегі ұлттық кеңестің корпоративтік хатшылар комитетінің құрамына сайланды, ал 2019 жылғы 16 желтоқсаннан бастап «Ұлттық корпоративтік хатшылар бірлестігі» қауымдастығының (Ресей Федерациясы) құрамына кірді.

Шәріпов Д.В.

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІНІҢ ЖАНЫНДАҒЫ КОМИТЕТТЕР

Директорлар кеңесінің мүшелері комитеттердің жұмысына қатыса отырып, өзара байланысты функцияларды, мәселелер мен бағыттарды егжей-тегжейлі қарауға және талдауға шоғырланады. Комитеттердің отырыстары шақырылған сарапшылардың, бизнес-көшбасшылардың және өзге де мүдделі тұлғалардың қатысуымен өтеді. Комитеттер тиісті шешім қабылдау үшін Директорлар кеңесіне ұсынымдар енгізеді. Директорлар кеңесінің комитеттері атқарушы емес директорлардан тұрады, олардың көпшілігі – тәуелсіз директорлар, сондай-ақ тәуелсіз директорлар төрағалары болып табылады.

Директорлар кеңесі комитеттерінің функциялары мен міндеттері

Комитет	Міндеттер
Стратегия және қоржынды басқару жөніндегі комитет	Комитет Директорлар кеңесіне келесі мәселелер бойынша ұсынымдар әзірлеу және ұсыну арқылы көмек көрсету мақсатында іс-әрекет жасайды: <ul style="list-style-type: none"> ♦ даму стратегиясы мен инвестициялық саясат, оның ішінде қызметтің басым бағыттары; ♦ ҚМГ инвестициялық тартымдылығын арттыру; ♦ ҚМГ қаржы-шаруашылық қызметін тиісті жоспарлауды қамтамасыз ету; ♦ ҚМГ трансформациясына мониторинг жүргізу.
Тағайындау және сыйақылар жөніндегі комитет	Комитет Директорлар кеңесіне келесі мәселелер бойынша ұсынымдар әзірлеу және ұсыну арқылы көмек көрсету мақсатында іс-қимыл жасайды: <ul style="list-style-type: none"> ♦ Директорлар кеңесі мен Басқарманың сабақтастығын жоспарлау; ♦ Директорлар кеңесінің, Басқарманың, Корпоративтік хатшының және өзге де қызметкерлердің қызметін тұрақты және объективті бағалауды қамтамасыз ету; ♦ тиімді кадр саясатын, еңбекақы және сыйақы төлеу жүйесін, лауазымды тұлғалар мен қызметкерлердің кәсіби дамуын қамтамасыз ету.
Аудит жөніндегі комитет	Комитет Директорлар кеңесіне келесі мәселелер бойынша ұсынымдар әзірлеу және ұсыну арқылы көмек көрсету мақсатында іс-қимыл жасайды: <ul style="list-style-type: none"> ♦ қаржы-шаруашылық қызметті бақылаудың тиімді жүйесін орнату; ♦ ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару жүйелерінің сенімділігі мен тиімділігін, сондай-ақ корпоративтік басқару саласындағы құжаттардың орындалуын бақылау; ♦ сыртқы және ішкі аудит процесін бақылау; ♦ Компанияның жылдық және тоқсандық қаржылық есебін тексеру; ♦ комплаенстың сақталуын бақылау.
Еңбек қауіпсіздігі, еңбекті және қоршаған ортаны қорғау және орнықты даму жөніндегі комитет	Комитет Директорлар кеңесіне келесі мәселелер бойынша ұсынымдар әзірлеу және ұсыну арқылы көмек көрсету мақсатында іс-қимыл жасайды: <ul style="list-style-type: none"> ♦ еңбек қауіпсіздігін, еңбекті және қоршаған ортаны қорғауды қамтамасыз ету; ♦ стратегиялық жоспарлау мен ҚМГ әлеуметтік-экономикалық дамуына орнықты даму қағидаттарын енгізу; ♦ жер қойнауын пайдалануға жасалған келісімшарттар шеңберінде ҚМГ әлеуметтік міндеттемелері мен бағдарламалары; ♦ ҚМГ экологиялық тиімділігінің мониторингі.

ТАҒАЙЫНДАУ ЖӘНЕ СЫЙАҚЫЛАР ЖӨНІНДЕГІ КОМИТЕТ

ТАҒАЙЫНДАУ ЖӘНЕ СЫЙАҚЫЛАР ЖӨНІНДЕГІ КОМИТЕТ ТӨРАҒАСЫНЫҢ МӘЛІМДЕМЕСІ

Тағайындау және сыйақы комитеті туралы ережеге сәйкес Комитет әлеуметтік проблемаларды, оның ішінде өңірлердегі әлеуметтік шиеленіс жағдайларын, жұмыссыздық пен Компанияның әлеуметтік қолдау проблемаларын шешу бойынша ұсынымдарды тыңдайды және әзірлейді. Комитет әлеуметтік жауапкершілік пен тартымдылыққа назар аудара отырып, Жаңаөзен қаласындағы жағдайды, жұмыспен қамту мәселелерін, сондай-ақ оларды шешу үшін ұсынылған жолдар талқылады.

Сонымен қатар, Комитет Компанияның корпоративтік құндылықтарын қайта қарауға және айқындауға, сондай-ақ ҚМГ іскерлік этика кодексін өзгерістер енгізуге назар аударды.

2018 жылы алғаш рет Директорлар кеңесі мүшелерінің дағдылары мен құзыреттерінің матрицасы әзірленді және бекітілді, олар оны Директорлар кеңесі құрамындағы дағдылар мен құзыреттер балансын сақтау мақсатында толтырады. 2020 жылғы желтоқсанда Комитетте Директорлар кеңесінің жаңадан сайланған мүшелерінің оны толтыруын ескере отырып, матрица бойынша жиынтық ақпарат қаралды. Талқылау қорытындылары бойынша тәуелсіз директорды іздеу бойынша жұмысты жалғастыру туралы шешім қабылданды, сондай-ақ оны іздеу бойынша құзыреттілік пен критерийлерге қойылатын талаптар әзірленді.

Холланд Филип Малькольм

Тағайындау және сыйақылар жөніндегі комитеттің төрағасы, тәуелсіз директор

2020 жылы Комитеттің қызметі пандемияны және оның «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ кадр саясатына әсерін ескере отырып, тиімді кадр саясатын қамтамасыз етуге, сабақтастықты, еңбекақы және сыйақы төлеу жүйесін жоспарлауға, әлеуметтік қолдауға бағытталған. Комитет «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ CEO-1 лауазымына кандидаттарды іздеу және іріктеу қағидаларын бекітті, оның шеңберінде Комитет CEO-1 лауазымына тағайындау бойынша бірнеше рет ұсыным берді. Бұдан басқа, Компанияның Директорлар кеңесі мүшелерінің, сондай-ақ Басқарма мүшелерінің сабақтастық мәселелеріне және тұтастай алғанда Компаниядағы сабақтастық әдіснамасын талқылауға, сондай-ақ пандемияның «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ қызметкерлері санының қысқаруына тиетін әсерге назар аударылды. Комитет құрылымды қайта құру, Компанияның корпоративтік орталығындағы қызметкерлер санын қысқарту және еңбекақы мен сыйақы төлеу, сондай-ақ «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ беделдік тәуекелдерін азайту мәселелерін талқылау кезінде Компания менеджментімен белсенді өзара іс-қимыл жасады.

ТАҒАЙЫНДАУ ЖӘНЕ СЫЙАҚЫЛАР ЖӨНІНДЕГІ КОМИТЕТ 2020 ЖЫЛЫ ҚАРАҒАН НЕГІЗГІ МӘСЕЛЕЛЕР

- ◆ ҚМГ Басқармасының құрамы туралы.
- ◆ ҚМГ Директорлар кеңесінің комитеттері туралы.
- ◆ ҚМГ орталық аппаратының құрылымы мен қызметкерлерінің жалпы санын бекіту туралы.
- ◆ ҚМГ басшы қызметкерлері жұмысының 2021 жылға арналған мотивациялық негізгі көрсеткіштерінің карталарын және олардың мақсатты мөндерін бекіту туралы.
- ◆ ҚМГ-нің ағымдағы қажеттіліктерін және оның ұзақ мерзімді даму стратегиясын ескере отырып, ҚМГ Директорлар кеңесінің құрамына кандидаттар үшін дағдылар, білім және тәжірибе бейінін айқындау туралы.
- ◆ Жаңаөзен қаласындағы жұмыспен қамту жағдайы туралы ақпарат.
- ◆ ҚМГ омбудсменін тағайындау және оның өкілеттік мерзімін анықтау туралы.
- ◆ Корпоративтік құндылықтарды анықтау және ҚМГ іскерлік этика кодексін өзгерістер енгізу туралы.
- ◆ ҚМГ Директорлар кеңесі мүшелерінің 2020 жылға арналған оқыту жоспары мен даму бағдарламаларын бекіту туралы.
- ◆ Директорлар кеңестерінің құрамына квазимемлекеттік сектордың әлеуметтік маңызы бар кәсіпорындарын азаматтық қоғам өкілдерін қосуға қатысты.
- ◆ ҚМГ еншілес және тәуелді ұйымдарының өкілеттіктерін мерзімінен бұрын тоқтату және бірінші басшыларын тағайындау туралы.
- ◆ ҚМГ еншілес және тәуелді ұйымдарының байқау кеңестерінің / директорлар кеңестерінің мүшелерін сайлау және өкілеттіктерін мерзімінен бұрын тоқтату туралы.
- ◆ Директорлар кеңесі, ҚМГ Басқармасы мүшелерінің сабақтастық жоспары туралы.
- ◆ ҚМГ Директорлар кеңесі мүшелерінің өзін-өзі бағалауына қатысты.
- ◆ ҚМГ CEO-1 лауазымына кандидаттарды іздеу және іріктеу қағидаларын бекіту туралы.
- ◆ ҚМГ компаниялар тобы заңды тұлғаларының атқарушы органдары басшыларын тағайындауды (сайлауды) келісу және олардың өкілеттіктерін мерзімінен бұрын тоқтату, сондай-ақ ҚМГ Директорлар кеңесі бекітетін негізгі лауазымдар тізбесіне сәйкес лауазымға тағайындауды келісу қағидаларын бекіту туралы.
- ◆ ҚМГ еншілес және тәуелді ұйымдары мамандарының техникалық құзыреттерін дамыту бойынша жобаларды орындау мәртебесі.
- ◆ ҚМГ Директорлар кеңесі мүшелерінің құрамын және сыйақысын қайта қарау бойынша ұсыныстар енгізуге қатысты.
- ◆ ҚМГ Басқарма мүшелерінің лауазымдық жалақыларының мөлшерін белгілеу туралы.
- ◆ 2020 жылы ҚМГ-нің 2018-2028 жылдарға арналған кадр саясатын іске асыру барысы туралы.

Тағайындау және сыйақылар жөніндегі комитеттің құрамына (2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша) мыналар кіреді:

1. Холланд Филип Малкольм – 2020 жылдың қыркүйегінен бастап Комитет төрағасы;
2. Уолтон Кристофер Джон – 2017 жылдың тамызынан бастап Комитет мүшесі;
3. Эспина Энтони – 2019 жылғы маусымнан бастап Комитет мүшесі.

2020 жылы Тағайындау және сыйақылар жөніндегі комитетінің

12 ОТЫРЫСЫ

өткізіліп, онда

88 МӘСЕЛЕ ҚАРАЛДЫ

Комитет мүшелерінің 2020 жылғы отырыстарға қатысуы

Отырыстың нөмірі мен күні	Комитет мүшесі						
	Палья Л.М.	Дайер Ф.Д.	Уолтон К.Д.	Уайт С.Д.	Қарабалин Ұ.С.	Эспина Э.	Холланд Ф.М.
1/2020 20.01.2020	+	+	+	+	+	+	
2/2020 03.02.2020	+	+	+	+	+	+	
3/2020 12.02.2020	+	+	+	+	+	+	
4/2020 04.03.2020	+	+	+	+	+	+	
5/2020 31.03.2020	+	+	+	+	+	+	
6/2020 25.04.2020	+	+	+	+	+	+	
7/2020 29.04.2020	+	+	+	+	+	+	
8/2020 02.06.2020	+	+	+	+	+	+	
9/2020 16.09.2020	Құрамнан шығарылды	Құрамнан шығарылды	+	Құрамнан шығарылды	Құрамнан шығарылды	+	+
10/2020 06.10.2020	Құрамнан шығарылды	Құрамнан шығарылды	+	Құрамнан шығарылды	Құрамнан шығарылды	+	+
11/2020 04.11.2020	Құрамнан шығарылды	Құрамнан шығарылды	+	Құрамнан шығарылды	Құрамнан шығарылды	+	+
12/2020 08.12.2020	Құрамнан шығарылды	Құрамнан шығарылды	+	Құрамнан шығарылды	Құрамнан шығарылды	+	+
Қатысу үлесі, %	100	100	100	100	100	100	100

СТРАТЕГИЯ ЖӘНЕ ҚОРЖЫНДЫ БАСҚАРУ КОМИТЕТІ

СТРАТЕГИЯ ЖӘНЕ ҚОРЖЫНДЫ БАСҚАРУ КОМИТЕТІ ТӨРАҒАСЫНЫҢ МӘЛІМДЕМЕСІ

2020 жылы Комитет өз жұмысын пандемияның Компанияның қызметіне әсер етуіне, сондай-ақ пандемияның бизнеске теріс әсерін азайту мақсатында дағдарысқа қарсы стратегияны әзірлеуге шоғырландырды. 2020 жылдың бірінші жартысында Комитеттің сұрауы бойынша газ тапшылығы, мұнай мен газ бойынша форс-мажорлық мән-жайлар шешімдерінің коммерциялық нұсқалары, мұнай бағасының құлдырауын, пандемияның әсерін және мұнай нарығының үлесіне жаһандық қарсы тұруды ескере отырып, Компанияның даму жоспарына ұсыныстар талқыланды. 2020 жылғы желтоқсанда Комитеттің сұрауы бойынша Қазақстан Республикасының мұнай және мұнай өнімдері нарығы бойынша ақпарат ұсынылды, онда мұнай тұтынудың төмендеуі туралы мәліметтер, жағдайды тұрақтандыру жөніндегі шаралар, сондай-ақ әлемдік мұнай өнімдері нарығындағы бағалардың серпіні жөніндегі деректер қамтылады.

2019 жылдан бастап, Комитет Компанияның газ бойынша стратегиясына, оның ішінде «ҚазТрансГаз» АҚ тобының стратегиялық қаржы моделіне, газ тасымалдау мен маркетингін талдауға, газ бойынша құн тізбегіне баса назар аударды.

Бұдан басқа, Комитет барлау мен өндірудің перспективалық жаңа жобалары бойынша, оларды іске асыру, стратегиялық әріптестерді тарту және кейіннен келіссөздер жүргізу мүмкіндігі туралы ақпаратты қарады.

Бұдан басқа, сатып алу саласында тауарларды, жұмыстар мен қызметтерді сатып алу бағасына қарағанда, сапаға басымдық беруге, сатып алу мен жалға алуды салыстыруға, сатып алудың жаңа моделін, кен орындарындағы сатып алу проблемаларын және оларды шешу жолдарын талқылауға назар аудару бойынша жұмыс жалғастырылды.

2019 жылы Комитет Компанияда жобалық басқаруды және «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ инвестицияларды қоржындық басқаруды енгізу, stage gate system енгізу бойынша бірқатар ұсынымдар әзірледі. 2020 жылы Комитетте осы бағыттар бойынша жұмыс нәтижелері туралы баяндама, сондай-ақ «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ және оның ЕТҰ инвестициялық қызметі бойынша бекітілген басшылық туралы ақпарат қаралды. Комитет Компанияның жобаларын бағалауды жүзеге асыру және әлеуметтік жобаларын есепке алу үшін компоненттер бойынша ұсыныстар берді.

Әрбір отырыс шеңберінде Комитет Қашаған, Қарашығанақ, Теңіз ірі кен орындары бойынша есептік ақпаратты, сондай-ақ трансформация, жекешелендіру бағдарламалары және дивестициялар бойынша мәртебе-есептерді тыңдады.

Холланд Филип Малкольм

Стратегия және қоржынды басқару комитетінің төрағасы,
тәуелсіз директор

СТРАТЕГИЯ ЖӘНЕ ҚОРЖЫНДЫ БАСҚАРУ ЖӨНІНДЕГІ КОМИТЕТ 2020 ЖЫЛЫ ҚАРАҒАН НЕГІЗГІ МӘСЕЛЕЛЕР

- ◆ ҚМГ-нің газ жөніндегі стратегиясы.
- ◆ «ҚазТрансГаз» АҚ тобының 2020-2030 жылдарға арналған стратегиялық қаржылық моделі туралы.
- ◆ ҚМГ-де инвестицияларды қоржындық басқаруды енгізу туралы.
- ◆ ҚМГ-де жобалық басқаруды енгізу туралы.
- ◆ «Теңізшевройл» ЖШС Болашақ кеңейту жобасының қымбаттауын бағалау жөніндегі ақпарат.
- ◆ HSB Solomon Associates LLC компаниясының ҚМГ мұнай өңдеу зауыттарының 2018 операциялық жыл ішіндегі негізгі көрсеткіштерінің бәсекелестік талдауы бойынша бенчмаркингтік зерттеу нәтижелері туралы.
- ◆ Сатып алу мәселелері, оның ішінде сатып алудың жаңа моделі, Қаратон-Сарықалмыс (тұзасты) жобасы бойынша сатып алу проблемалары және т. б.
- ◆ Мұнай және газ бойынша құн тізбегін талдау нәтижесінде қабылданған іс-шаралар бағдарламасы (табысы төмен салаларды жақсарту жөніндегі іс-шаралар, мұнай/газ басымдылығы).
- ◆ Ескі кен орындарын пайдалану тиімділігін арттыру мәртебесі.
- ◆ ҚМГ-нің 2028 жылға дейінгі стратегиясын іске асыру жөніндегі есеп.
- ◆ «Қашаған» кен орнында газ өңдеу зауытын салу және ҚМГ компаниялар тобы үшін әсері туралы.
- ◆ Мұнай бағасының құлдырауын, пандемияның әсерін және мұнай нарығы үлесіне жаһандық қарсы тұруды ескере отырып, ҚМГ даму жоспарына ұсыныстар жобалары.
- ◆ Газ (қытайлық пен ресейлік) тапшылығы және оны іріктеу.
- ◆ Мұнай және газ бойынша форс-мажорлық жағдайларды шешудің коммерциялық нұсқалары.
- ◆ «ҚазТрансГаз» АҚ-ты «Самұрық-Қазына» АҚ пайдасына беру туралы.
- ◆ Қазақстан Республикасының Мұнай және мұнай өнімдері нарығы туралы ақпарат.
- ◆ ҚМГ мұнай өнімдерін сатып алу-сату шарттарын жасасу туралы.
- ◆ ҚМГ мұнай сатып алу туралы шарттар жасасуды келісу туралы.
- ◆ Келісімшарттық аумақтарды мемлекетке қайтару туралы.

Стратегия және қоржынды басқару жөніндегі комитеттің құрамына (2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша) мыналар кіреді:

1. Холланд Филип Малкольм – 2020 жылдың қыркүйегінен бастап Комитет төрағасы;
2. Уолтон Кристофер Джон – 2017 жылдың тамызынан бастап Комитет мүшесі;
3. Қарабалин Ұзақбай Сүлейменұлы – 2017 жылдың тамызынан бастап Комитет мүшесі;
4. Миллер Тимоти Глен – 2020 жылдың қыркүйегінен бастап Комитет мүшесі;
5. Эспина Энтони – 2019 жылғы маусымнан бастап Комитет мүшесі.

2020 жылы Стратегия және қоржынды басқару комитетінің

5 ОТЫРЫСЫ

өткізіліп, онда

84 МӘСЕЛЕ ҚАРАЛДЫ

Комитет мүшелерінің 2020 жылғы отырыстарға қатысуы

Комитет мүшесі	Отырыстың нөмірі мен күні					Қатысу үлесі, %
	1/2020 11-12.02.2020	2/2020 31.03.2020	3/2020 03.06.2020	4/2020 07.10.2020	5/2020 07.12.2020	
Уайт С.Д.	+	+	+	Құрамнан шығарылды		100
Уолтон К.Д.	+	+	+	+	+	100
Дайер Ф.Д.	+	+	+	Құрамнан шығарылды		100
Қарабалин Ұ.С.	+	+	+	+	+	100
Грюал Б.К.	+	+	+	Құрамнан шығарылды		100
Палья Л.М.	+	+	+	Құрамнан шығарылды		100
Эспина Э.	+	+	+	+	+	100
Холланд Ф.М.				+	+	100
Миллер Т.Г.				+	+	100

АУДИТ ЖӨНІНДЕГІ КОМИТЕТ

АУДИТ ЖӨНІНДЕГІ КОМИТЕТ ТӨРАҒАСЫНЫҢ МӘЛІМДЕМЕСІ

Комитет негізгі функционалдық бағыттар бойынша ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару жүйесінің жұмысына және Компания қызметіне мониторингті, сондай-ақ басшылықтың есептілігі мен негізгі шешімдерін қарауды және қажет болған жағдайда қарсылықтарды дайындауды жалғастырды. Комитеттің қызметі Кодексте, аудит жөніндегі комитет туралы ережеде және ҚМГ Директорлар кеңесінің шешімдерінде жазылған күтулер мен функционалдық міндеттер тізбесіне сәйкес келді.

Өз кезегінде, Комитет бухгалтерлік есеп саласындағы маңызды мәселелер мен шешімдерді көрсететін басшылық пен сыртқы аудитордың есептеріне ерекше назар аударды. Тоқсан сайынғы негізде ұсынылатын ақпарат бізге ҚМГ қаржылық есептілігінің анықтық, теңгерімділік және анықтық дәрежесі туралы пәндік пікірталас жүргізуге көмектеседі.

2020 жылы ҚМГ жылдық есебін дайындау және бекіту едәуір жеделдетілді. Жылдық есеп 2020 жылдың сәуірінде бекітілді, ал бұрын есеп есептіден кейінгі жылдың шілде-тамызында бекітілді. Есепті кезеңде Аудит жөніндегі комитеттің бастамасы бойынша Ernst & Young ЖШС консалтингтік фирмасы ҚМГ компаниялар тобы бойынша ішкі бақылау мен жалақы есептеу жүйесін тестіледі.

Мен Комитеттің барлық мүшелеріне қосқан үлестері үшін алғыс айтқым келеді. Олардың тәжірибесі Аудит жөніндегі комитетке ҚМГ-нің тиімді қызметін және қаржылық тұрақтылығын қамтамасыз етуге мүмкіндік беретініне сенімдімін.

Уолтон Кристофер Джон

Аудит жөніндегі комитет төрағасы,
тәуелсіз директор

АУДИТ ЖӨНІНДЕГІ КОМИТЕТ 2020 ЖЫЛЫ ҚАРАҒАН НЕГІЗГІ МӘСЕЛЕЛЕР

- 2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін ҚМГ шоғырландырылған жылдық қаржылық есептілігін және 2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін ҚМГ шоғырландырылған қаржылық есептілігі аудитінің нәтижелері бойынша тәуелсіз аудиторлардың есебін алдын ала бекіту туралы.
- 2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін ҚМГ-нің жеке жылдық қаржылық есептілігін және 2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін ҚМГ-нің жеке қаржылық есептілігі аудитінің нәтижелері бойынша тәуелсіз аудиторлардың есебін алдын ала бекіту туралы.
- ҚМГ-де корпоративтік басқаруды жетілдіру жөніндегі 2019-2020 жылдарға арналған егжей-тегжейлі жоспар іс-шараларының орындалу барысы туралы тұрақты есептерді бекіту туралы.
- ҚМГ қызметінің үздіксіздігін қамтамасыз етудің кешенді жоспарын қарау туралы.
- ҚМГ ішкі аудит қызметінің 2019 жылғы қызметі туралы есеп.
- ҚМГ ішкі аудит қызметінің 2020-2022 жылдарға арналған стратегиясын бекітуге қатысты.
- Deloitte жедел желісіне және сенім телефонына келіп түскен өтініштер туралы тоқсандық есептер.
- ҚМГ-нің 2019 жылғы жылдық есебін алдын ала мақұлдау туралы.
- ҚМГ ішкі аудит қызметі қызметкерлерінің штаттық кестесін, қызметкерлердің лауазымдық жалақыларының схемасын бекіту туралы.
- Консалтингтік қызметтерді мақұлдау. Мысалы, 2019 жылы ішкі аудит қызметі (ІАҚ) ҚМГ еншілес компаниясы – «Ембімұнайгаз» АҚ (бұдан әрі – ЕМГ) мұнайды есепке алу процесіне аудит жүргізді. ҚМГ Директорлар кеңесінің Аудит жөніндегі комитетінің тапсырмасы бойынша аудит нәтижелерін қарағаннан кейін ішкі аудит қызметі ЕМГ мұнайын есепке алу мәселелерін тексеру бойынша форензик консультациялық қызметтерін сатып алуды жүзеге асырды. «КПМГ Такс энд Эдвайзори» ЖШС консультанты ЕМГ мұнайын есепке алу процесі аудитінің нәтижелері бойынша ІАҚ есебінде көрсетілген сәйкессіздіктерді растады және көрсетілген процесте қосымша сәйкессіздіктер мен тәуекелдер анықталды. ҚМГ консультантының есебін қарау нәтижелері бойынша бұзушылықтарды жою бойынша бірқатар шаралар қабылданды.
- ҚМГ тәуекел-аппетиті туралы өтінішті, тәуекелдер тіркелімін және ҚМГ Тәуекелдерді басқару жөніндегі іс-шаралар жоспарын, ҚМГ тәуекелдер картасын, ҚМГ тәуекелдеріне төзімділік деңгейлерін және ҚМГ-нің 2021 жылға арналған негізгі тәуекел көрсеткіштері тіркелімін бекіту туралы.
- ҚМГ ішкі аудит қызметінің 2021 жылға арналған Жылдық аудиторлық жоспарын бекіту туралы.
- Корпоративтік басқаруды жетілдіру жөніндегі егжей-тегжейлі жоспардың іс-шараларын іске асыру мәртебесі туралы есеп (тұрақты түрде).
- Ішкі аудит қызметін (ІАҚ) тәуелсіз бағалау мәселесі.

2020 жылы ішкі аудиттің халықаралық кәсіби стандарттарына сәйкес ҚМГ ішкі аудит қызметіне тәуелсіз сыртқы бағалау жүргізілді. Үлкен төрттіктің бірі – «КПМГ Такс энд Эдвайзори» ЖШС ашық төндердің жеңімпазы болып танылды. Ішкі аудит қызметі жұмысының ішкі аудиттің халықаралық кәсіби стандарттарына, үздік халықаралық тәжірибелерге, ҚМГ ішкі аудит қызметі туралы ережеге, ҚМГ іскерлік этика кодексіне және ішкі аудит функцияларын реттейтін басқа да қолданылатын сыртқы және ішкі нормативтік актілерге сәйкес келу мәніне тәуелсіз сыртқы бағалау нәтижелері бойынша стандарттардың талаптарына сәйкестігі 100%-ті құрады. Осылайша, ішкі аудит қызметінің жұмысы стандарттардың талаптарына толық сәйкес келеді деп танылды.

ІА-СМ жетілу моделін бағалауға сәйкес алты компоненттің төртеуіне қатысты ең жоғары оңтайландырылған бесінші деңгей тағайындалады:

- адами ресурстарды басқару;
- ішкі аудит практикасы;
- өзара қарым-қатынас және мәдениет;
- корпоративтік құрылым.

Аудит жөніндегі комитеттің құрамына (2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша) мыналар кіреді:

- Уолтон Кристофер Джон – 2020 жылдың қыркүйегінен бастап Комитет төрағасы;
- Миллер Тимоти Глен – 2020 жылдың қыркүйегінен бастап Комитет мүшесі;
- Холланд Филип Малкольм – 2020 жылдың қыркүйегінен бастап Комитет мүшесі.

2020 жылы Аудит жөніндегі комитеттің

9 отырысы

өткізілді және онда

108 мәселе қаралды

Комитет мүшелерінің 2020 жылғы отырыстарға қатысуы

Отырыстың нөмірі мен күні	Комитет мүшесі					
	Дайер Ф.Д.	Палья Л.М.	Уайт С.Д.	Уолтон К.Д.	Холланд Ф.М.	Миллер Т.Г.
1/20 11.02.2020	+	+	+			
2/20 03.03.2020	+	+	+			
3/20 01.04.2020	+	+	+			
4/20 27.05.2020	+	+	+			
5/20 02.06.2020	+	+	+			
6/20 29.06.2020	+	+	+			
7/20 06.10.2020	Құрамнан шығарылды	Құрамнан шығарылды	Құрамнан шығарылды	+	+	+
8/20 19.11.2020	Құрамнан шығарылды	Құрамнан шығарылды	Құрамнан шығарылды	+	+	+
9/20 08.12.2020	Құрамнан шығарылды	Құрамнан шығарылды	Құрамнан шығарылды	+	+	+
Қатысу үлесі, %	100	100	100	100	100	100

ЕҢБЕК ҚАУІПСІЗДІГІ, ЕҢБЕКТИ, ҚОРШАҒАН ОРТАНЫ ҚОРҒАУ ЖӘНЕ ОРНЫҚТЫ ДАМУ КОМИТЕТІ

ЕҢБЕК ҚАУІПСІЗДІГІ, ЕҢБЕКТИ, ҚОРШАҒАН ОРТАНЫ ҚОРҒАУ ЖӘНЕ ОРНЫҚТЫ ДАМУ КОМИТЕТІ ТӨРАҒАСЫНЫҢ МӘЛІМДЕМЕСІ

Комитет өз қызметін 2019 жылы Компанияның денсаулық, қоршаған орта қауіпсіздігі және орнықты даму мақсаттарына бейілділігі шеңберінде бастады.

Есепті жылы Комитет төрт отырыс өткізді, онда еңбекті қорғау, өнеркәсіптік қауіпсіздік және қоршаған ортаны қорғау (ЕҚ, ӨҚ және ҚОҚ), ESG аспектілерін стратегиялық басқару (Environmental, Social, Governance – экология мәселелері, әлеуметтік мәселелер, корпоративтік басқару мәселелері), сондай-ақ орнықты даму саласындағы есептілік туралы 40 мәселе қаралды.

Өнеркәсіптік қауіпсіздік мәселелеріне ерекше назар аудару аясында Комитет біздің әр кәсіпорында, сондай-ақ мердігер ұйымдарда қауіпсіздікті қамтамасыз ету көрсеткіштері мен әдістерін терең зерттеді. 2020 жылы ҚМГ компаниялар тобында еңбек қызметін жүзеге асыруға байланысты бірде-бір өлім оқиғасы тіркелмегенін атап өткім келеді. Есепті жылы Комитеттің ұсынымы бойынша Директорлар кеңесі ҚМГ-нің ЕҚ, ӨҚ және ҚОҚ саласындағы мердігерлік ұйымдарын басқару жөніндегі корпоративтік стандартты бекітті. Қазіргі уақытта оны өндірісте тиісті инциденттердің санын азайту үшін ҚМГ компаниялар тобына енгізу жүзеге асырылуда. Жүргізілген жан-жақты талдау менеджменттің қауіпсіздік көрсеткіштерін жақсарту үшін қалай шаралар қолданатыны және бүкіл бизнес аясында қауіпсіздік мәдениетін қалай жақсартуға болатындығы туралы түсінік берді.

Комитет ЕҚ, ӨҚ және ҚОҚ (deep dive questions) бойынша негізгі мәселелерді отырыстарда егжей-тегжейлі қарау практикасын енгізді. 2020 жылы климаттың өзгеруіне (парниктік газдар шығарындарына), Carbon Disclosure Project (CDP), Water Disclosure Project (WDP) есептілігіне, ҚМГ компаниялар тобында ілеспе мұнай газының пайдалы қолданылуын арттыруға, ЕҚ, ӨҚ және ҚОҚ саласындағы мердігерлік ұйымдарды басқаруға және ҚМГ экологиялық рейтингісіне байланысты мәселелер қаралды.

Сонымен бірге, Комитет COVID-19 бойынша ҚМГ-дегі жағдай және ҚМГ компаниялар тобында COVID-19 коронавирустық инфекциясының таралуын болдырмау бойынша қабылданып жатқан шаралар туралы есептерді үнемі тыңдап отырды.

Өткен жылдың маңызды фокустарының бірі орнықты даму мәселелері бойынша есептілікте ашықтыққа ұмтылу болды. Компания орнықты даму туралы есеп шығаруды жалғастыруда. Орнықты даму туралы есеп ҚМГ 2019 жылғы жылдық есептер мен орнықты даму туралы есептер конкурсында «Орнықты даму туралы үздік есеп» номинациясында екінші орын алды. Кодекске және ҚМГ-нің даму стратегиясына сәйкес ұзақ мерзімді орнықты даму ҚМГ-нің негізгі стратегиялық мақсаттары мен міндеттерінің бірі болып табылады, ол «Самұрық-Қазына» АҚ-тың көзқарасына, Қазақстан Республикасының даму стратегиясына және әлемдік инвестициялық қоғамдастықтың күн тәртібіне сәйкес келеді.

Есепті жылда Комитет ҚМГ үшін орнықты дамудың алты басым мақсатын келісті:

- ◆ салауатты өмір салтын қамтамасыз ету және кез келген жастағы барлық адамдар үшін әл-ауқатқа ықпал ету;
- ◆ арзан, сенімді, орнықты және заманауи энергия көздеріне жалпыға бірдей қол жетімділікті қамтамасыз ету;
- ◆ үдемелі, жан-жақты қамтылатын және тұрақты экономикалық өсуге, толық және өнімді жұмыспен қамтуға және барлығына лайықты жұмыс істеуге жәрдемдесу;
- ◆ тұрақты инфрақұрылым құру, барлығын қамтитын және тұрақты индустрияландыру мен инновацияларға жәрдемдесу;
- ◆ климаттың өзгеруіне және оның салдарына қарсы күрес бойынша шұғыл шаралар қабылдау;
- ◆ құрлық экожүйелерін қорғау және қалпына келтіру және оларды ұтымды пайдалануға жәрдемдесу, орманды ұтымды пайдалану, шөлейттенуге қарсы күрес, жердің тозу процесін тоқтату және кері қайтару және биоалуантүрлілікті жоғалту процесін тоқтату.

Осы мақсаттарға қол жеткізуге бағытталған іс-шараларды іс жүзінде іске асыруға 2021-ші және одан кейінгі жылдар арналады.

Директорлар кеңесі экология және қоршаған ортаны қорғау, Компания қызметкерлері мен мердігерлерінің оның барлық өндірістік объектілеріндегі өмірі мен денсаулығы, кадрлық әлеуетті дамыту мәселелерінің жоғары басымдылығын және осы мәселелерді еңбек қауіпсіздігі, қоршаған ортаны қорғау және орнықты даму комитетіне беру арқылы орнықты даму саласындағы жалпыға танылған жаһандық мақсаттарға бейілділікті растайды.

Біздің 2021 жылға арналған күн тәртібіміз, 2020 жылғы сияқты, өнеркәсіптік қауіпсіздік, еңбек пен қоршаған ортаны қорғау, орнықты даму жүйесін енгізу секілді негізгі тақырыптарға шоғырланатын болады. Сондай-ақ, біз ESG рейтингінің компоненттерін жақсарту бойынша жұмысты жалғастырамыз.

Миллер Тимоти Глен

Еңбек қауіпсіздігі, еңбекті, қоршаған ортаны қорғау және орнықты даму комитетінің төрағасы, тәуелсіз директор

2020 ЖЫЛЫ ЕҢБЕК ҚАУІПСІЗДІГІ, ЕҢБЕКТІ, ҚОРШАҒАН ОРТАНЫ ҚОРҒАУ ЖӘНЕ ОРНЫҚТЫ ДАМУ КОМИТЕТІ ҚАРАҒАН НЕГІЗГІ МӘСЕЛЕЛЕР

- Климаттың өзгеруі туралы мәселелер (парниктік газдар шығарындылары, CDP (Carbon Disclosure Project), WDP (Water Disclosure Project) есептілігі.
- ESG (Environmental, Social, Governance) ҚМГ рейтингі.
- Біріккен Ұлттар Ұйымының ҚМГ үшін орнықты даму саласындағы басым мақсаттарының тізбесін келісу.
- ҚМГ еңбекті қорғау, өндірістік қауіпсіздік және қоршаған ортаны қорғау мәселелері бойынша есептер.
- ҚМГ-дегі COVID-19 бойынша жағдай туралы есептер және ҚМГ компаниялар тобында COVID-19 коронавирустық инфекциясының таралуын болдырмау бойынша қабылданып жатқан шаралар.
- ҚМГ компаниялар тобында ілеспе мұнай газын пайдалы қолдануды арттыру.
- ҚМГ компаниялар тобының экологиялық рейтингісі.
- Ықтимал қауіпсіздік қатерлерін тіркеу, қызметкерлердің өмірі мен денсаулығы үшін жоғары қауіпті оқиғалардың алдын алу.
- ҚМГ компаниялар тобында еңбекті қорғау, өнеркәсіптік қауіпсіздік және қоршаған ортаны қорғау мәселелері бойынша мердігерлік ұйымдарды басқару.
- ҚМГ мен оның бизнес-бірліктерінде орнықты даму жүйесін енгізу және орнықты даму қағидаттарын негізгі бизнес-процестерге енгізу.
- Тұрақты дамуды енгізумен байланысты Компанияның жекелеген басшылары үшін ҚНҚ (қызметтің негізгі көрсеткіштерін) белгілеу.
- Өлім жағдайларын, жол-көлік оқиғалары мен қауіпсіздік инциденттерін зерттеу және алдын алу, болған инциденттер үшін басшыларды жауапкершілікке тарту.
- ҚМГ компанияларының тобында жүргізілетін әлеуметтік саясат, ҚМГ кәсіпорындарында әлеуметтік тұрақтылықты қамтамасыз ету және ҚМГ компаниялары тобының әлеуметтік жауапкершілігі мәселелері.
- ҚМГ ішкі аудит қызметі 2019 жылы жүргізген ҚМГ компаниялар тобындағы қауіпсіздік, еңбек және қоршаған ортаны қорғау мәселелері бойынша анонимді сауалнама нәтижелері.
- Этикалық рәсімдер мен қағидаттар бойынша дағдылар мен құзыреттерді дамытуға бағытталған ҚМГ қызметкерлері үшін өткізілген оқыту.

Еңбек қауіпсіздігі, еңбекті, қоршаған ортаны қорғау және орнықты даму комитетінің құрамына (2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша) мыналар кіреді:

- Миллер Тимоти Глен – 2020 жылғы қыркүйектен бастап Комитет төрағасы;
- Уолтон Кристофер Джон – 2018 жылғы желтоқсаннан бастап Комитет мүшесі;
- Қарабалин Ұзақбай Сүлейменұлы – 2019 жылғы мамырдан бастап Комитет мүшесі.

2020 жылы Комитет келесі құжаттарды қарап, мақұлдады:

- «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ компаниялар тобындағы еңбекті қорғауды басқарудың бірыңғай жүйесі» корпоративтік стандарты;
- «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ компаниялар тобында өндірістік процестердің қауіпсіздігін басқару жөніндегі корпоративтік стандарт;
- «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ компаниялар тобында орнықты даму саласындағы басқару жүйесі жөніндегі басшылық.

2020 жылы Еңбек қауіпсіздігі, еңбекті, қоршаған ортаны қорғау және орнықты даму комитетінің

4

отырысы өткізіліп, онда

40

мәселе қаралды

Комитет мүшелерінің 2020 жылғы отырыстарға қатысуы

Отырыстың нөмірі мен күні	Комитет мүшесі					
	Миллер Т.Г.	Уолтон К.Д.	Қарабалин Ұ.С.	Дайер Ф.Д.	Уайт С.Д.	Палья Л.М.
1/2020 11.02.2020		+	+	+	+	+
2/2020 02.04.2020		+	+	+	+	+
3/2020 05.10.2020	+	+	+	Құрамнан шығарылды	Құрамнан шығарылды	Құрамнан шығарылды
4/2020 07.12.2020	+	+	+	Құрамнан шығарылды	Құрамнан шығарылды	Құрамнан шығарылды
Қатысу үлесі, %	100	100	100	100	100	100

ҚАРЖЫ КОМИТЕТІ

Комитет ҚМГ Директорлар кеңесінің 2020 жылғы 3 қыркүйектегі шешімімен таратылды

ҚАРЖЫ КОМИТЕТІ 2020 ЖЫЛЫ ҚАРАҒАН НЕГІЗГІ МӘСЕЛЕЛЕР

- Қаржылық орнықтылық мәселелері (әр отырыста).
- COVID-19 пандемиясының, мұнай бағасының төмендеуінің, валюта бағамының тұрақсыздығының және т.б. ҚМГ қызметінің 2020 жылғы қаржылық көрсеткіштеріне әсері.
- ҚМГ-ні 2020 жылға арналған кредиттік тәуекелдің қызыл аймағына белгілеу.
- Қаржы-шаруашылық қызметтің алдын ала нәтижелері бойынша есеп (әрбір отырыста).
- ҚМГ-нің IPO-ға шығуы мүмкіндігі туралы мәселелерді қарау.
- ҚМГ контрагент-банктеріне арналған баланстық және баланстан тыс міндеттемелер бойынша лимиттердің сақталуы жөніндегі есептерді қарау.

2020 жылғы 3 қыркүйекке дейін Қаржы комитетінің құрамына:

- Уолтон Кристофер Джон – 2017 жылдың тамызынан бастап Комитет төрағасы;
- Уайт Стивен Джеймс – 2017 жылдың тамызынан бастап Комитет мүшесі;
- Грюал Балжит Каур – 2017 жылдың тамызынан бастап Комитет мүшесі;
- Дайер Филип Джон – 2018 жылдың мамырынан бастап Комитет мүшесі;
- Виана Палья да Силва Луис Мария – 2019 жылдың маусымынан бастап Комитет мүшесі;
- Эспина Энтони – 2019 жылғы маусымнан бастап Комитет мүшесі болып кірді.

Көрсетілген кезеңге дейін 2020 жылы қаржы комитетінің

3

отырысы өткізіліп, онда

23

мәселе қаралды

Комитет мүшелерінің 2020 жылғы отырыстарға қатысуы (Комитет 2020 жылғы 3 қыркүйекте таратылған сәтке дейін)

Отырыстың нөмірі мен күні	Комитет мүшесі					
	Уолтон К.Д.	Уайт С.Д.	Дайер Ф.Д.	Грюал Б.К.	Палья Л.М.	Эспина Э.
1/2020 12.02.2020	+	+	+	+	+	+
2/2020 01.04.2020	+	+	+	+	+	+
3/2020 03.06.2020	+	+	+	+	+	+
Қатысу үлесі %	100	100	100	100	100	100

БАСҚАРМА ЖҰМЫСЫ ТУРАЛЫ ЕСЕП

Алқалы атқарушы орган ретінде «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ (бұдан әрі – ҚМГ) Басқармасы даму стратегиясын, ҚМГ шоғырландырылған даму жоспарын іске асыруға жауапты, олардың орындалуы үшін жауапты болады, сондай-ақ жыл сайын Директорлар кеңесіне ҚМГ Даму стратегиясы мен шоғырландырылған даму жоспарын іске асыру туралы есептерді ұсынады. Басқарманың қызметі «Ұлттық әл-ауқат қоры туралы» Қазақстан Республикасының Заңында, ҚМГ Жарғысында және Басқарма туралы ережеде белгіленген ерекшеліктер ескеріле отырып, «Акционерлік қоғамдар туралы» Қазақстан Республикасының Заңында регламенттелген. Басқарма Қазақстан Республикасының заңнамалық актілерімен және Жарғымен ҚМГ басқа органдары мен лауазымды тұлғаларының құзыретіне жатқызылмаған ҚМГ қызметінің кез келген мәселелері бойынша шешімдер қабылдауға құқылы. ҚМГ Басқармасын Акционерлердің жалпы жиналысы тағайындайтын (сайлайтын) Басқарма төрағасы басқарады. Өз кезегінде Басқарманың қалған мүшелерін тағайындау ҚМГ Директорлар кеңесінің құзыретіне кіреді.

Басқарма құзыретінің аса маңызды мәселелері мыналар болып табылады:

- ◆ ҚМГ даму стратегиясын іске асыру;
- ◆ бизнес-жоспарды орындауды және инвестициялық жобаларды іске асыруды қоса алғанда, ҚМГ-нің ағымдағы қаржы-шаруашылық қызметін жүзеге асыру;
- ◆ ҚМГ мен ЕТҰ-ның орнықты дамуы жөніндегі іс-шараларды іске асыру.

ҚМГ Басқармасын Директорлар кеңесі Басқарма төрағасының ұсыныстары негізінде қалыптастырады. Басқарма құрамына 2021 жылғы 18 наурыздағы жағдай бойынша ҚМГ-нің негізгі сегіз басшысы кіреді. Басқарма отырыстары күндізгі және сырттай нысанда өтеді және қажеттілігіне қарай шақырылады.

2020 жылы Басқарма құрамында келесі өзгерістер болды:

- ◆ 2020 жылғы ақпанда ҚМГ Басқарма мүшесі – Есен Қайыржанұлы Қайыржанның өкілеттігі мерзімінен бұрын тоқтатылды;
- ◆ 2020 жылғы ақпанда, тұтастай алғанда, Басқарма құрамына ҚМГ Басқармасы үшін белгіленген өкілеттік мерзіміне – Дастан Елемесұлы Абдулғафаров және Мәлік Оралұлы Сәулебай сайланды;
- ◆ 2020 жылдың мамырында ҚМГ Басқармасының мүшесі – Құрманғазы Орынғазыұлы Есқазиевтің өкілеттігі мерзімінен бұрын тоқтатылды;
- ◆ 2020 жылғы қазанда ҚМГ Басқарма мүшесі – Дәулетжан Кеңесұлы Хасановтың өкілеттігі мерзімінен бұрын тоқтатылды.

2021 жылғы қаңтардан бастап сәуірге дейін Басқарманың құрамында келесі өзгерістер болды:

- ◆ 2021 жылғы сәуірде ҚМГ Басқармасының мүшесі Қайрат Қаматайұлы Шәріпбаевтың өкілеттіктері мерзімінен бұрын тоқтатылды

2020 жылы 55 отырыс өткізілді, 655 шешім, оның ішінде 651 (99,4%) — іштей отырыстарда қаралды және қабылданды. Басқарма Директорлар кеңесінің қарауына 149 мәселе шығарды, олардың ішіндегі ең маңыздылары:

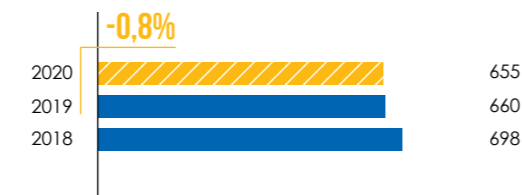
- ◆ жаңа жер қойнауын пайдалану туралы келісімдер жасасу және инвестициялық жобаларды келісу;
- ◆ бейінді емес активтерден шығу;
- ◆ Даму стратегиясы мен жоспарын іске асыру;
- ◆ қаржыландыру шарттарын жақсарту;
- ◆ тәуекелдер бойынша тоқсан сайынғы есептер және орнықты даму туралы есеп.

Оның ішінде, Басқарма есепті жылы 12 есепті, оның ішінде тәуекелдер; олар бойынша шешімдерді Басқарма қабылдаған мүдделі мәмілелер; 2028 жылға дейінгі даму стратегиясын іске асыру; орнықты даму бойынша есептерді мақұлдады және Директорлар кеңесінің қарауына жіберді. Сондай-ақ, жасалуына мүдделілік бар мәмілелерді жасасу туралы Директорлар кеңесінің қарауына 25 мәселе ұсынылды.

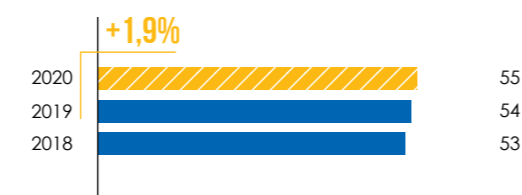
ЕТҰ акционерлерінің жалпы жиналысының айрықша құзыретіне жататын өкілеттіктер шеңберінде Басқарма:

- ◆ Акционердің ретінде – 19 шешім;
- ◆ Қатысушы / жарғылық капиталдағы қатысу үлестерін сенімгерлік басқарушы ретінде – 104 шешім;
- ◆ барлық дауыс беретін акцияларға иелік ететін жалғыз акционер ретінде – 55 шешім;
- ◆ барлық қатысу үлестеріне иелік ететін жалғыз қатысушы / құрылтайшы — 184 шешім қабылдады.

Отырыстар саны, бір.

Қаралған мәселелер саны, бір.

2020 ЖЫЛДЫҢ СОҢЫНДАҒЫ БАСҚАРМАНЫҢ ҚҰРАМЫ

Басқармасының төрағасы

Толығырақ ақпарат «Директорлар кеңесінің құрамы» бөлімінде көрсетілген

2016 жылдан бастап Басқарма құрамына кіреді.

Туған күні:

1963 жылғы 16 тамыз.

Білімі:

- ◆ Қазақ ауыл шаруашылығы институты;
- ◆ Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті;
- ◆ саяси ғылымдар кандидаты.

Жұмыс тәжірибесі

Еңбек жолын 1985 жылы ауыл шаруашылығы саласында агроном болып бастаған. 1991 жылдан бастап 1999 жылға дейін «Көктем» ЖШС, «Шын-Асыл» АҚ, «Жетісу» ЖШС басшы лауазымдарда жұмыс істеді. Өр жылдары Тараз қаласы әкімінің орынбасары, «Дәуір» ЖАҚ бірінші вице-президенті, «Кітап» баспа үйінің президенті, «Данко» АҚ директорлар кеңесінің төрағасы қызметтерін атқарған.

2001 жылы газ және газбен жабдықтау саласында жұмыс істей бастады. «Интергаз Орталық Азия» ЖАҚ газ тасымалдау және маркетингі департаментінің директоры, бас директорының маркетинг және коммерция жөніндегі орынбасары болып жұмыс істеді. Өр жылдары «ҚазТрансГаз» ЖАҚ бас директорының кеңесшісі, маркетинг жөніндегі орынбасары, бірінші вице-президенттің кеңесшісі, одан кейін «Қазақстан темір жолы» ҰК АҚ коммерция жөніндегі басқарушы директоры болып жұмыс істеді, «ҚазТрансГаз Аймақ» АҚ бас директоры, «ҚазТрансГаз» АҚ бас директоры, «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ Басқарма төрағасының газ тасымалдау және маркетингі жөніндегі орынбасары лауазымдарын атқарды.

2015 жылғы 11 желтоқсаннан бастап «ҚазТрансГаз» АҚ Директорлар кеңесінің төрағасы болып табылады.

ҚМГ не оның еншілес және (немесе) тәуелді ұйымдарының акцияларына иелік етпейді (тікелей немесе жанама), ҚМГ, еншілес және (немесе) тәуелді ұйымдардың акцияларымен мәмілелер жасаған жоқ.

2019 жылдан бастап Басқарма құрамына кіреді.

Туған күні:

1962 жылғы 9 тамыз.

Білімі:

- ◆ И. М. Губкин атындағы Мәскеу мұнай-химия және газ өнеркәсібі институты, мамандығы – «тау-көн ісі»;
- ◆ Мәскеу мемлекеттік басқару университеті.

Жұмыс тәжірибесі

Еңбек жолын 1984 жылы «Комсомольскнефть» МГӨБ техникалық бөлімінің бастығы болып бастады. Өр жылдары «Сфинкс» мемлекеттік корпорациясының коммерциялық қызметінің директоры, Қазақстан Республикасы Сыртқы экономикалық байланыстар министрлігінде көмірсутек шикізаты және мұнай-химия бөлімінің бастығы, бөлім бастығының орынбасары, бас инженері, Қазақстан Республикасы Энергетика және отын ресурстары министрлігінде теңіз жұмыстары басқармасының бастығы болып жұмыс істеді.

«ҚазақстанКаспийШельф» АҚ вице-президенті және бас директоры, «Қазақойл» ҰК ЖАҚ инвестициялар және жаңа жобалар жөніндегі директоры, коммерциялық директоры, газ жобалары жөніндегі вице-президенті, вице-президенті, «Қазақстан Халық Банкі» ЖАҚ төрағасының орынбасары және басқарма мүшесі, «ҚазТрансОйл» АҚ пайдалану жөніндегі вице-президенті, «Мұнай және газ тасымалдау» ҰК бас директорының орынбасары, «Қарашығанақ Петролиум Оперейтинг» өнімді бөлу туралы келісім (ӨБК) бойынша жобалардағы үлестерді басқару жөніндегі өкілетті органның төрағасы лауазымдарын атқарған, «ҚазМұнайГаз «Барлау Өндіру» АҚ бас директоры, «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ басқарушы директоры, «ҚазМұнайГаз «Барлау Өндіру» АҚ директорлар кеңесінің төрағасы болды.

2006-2008 жылдары – KAZENERGY қауымдастығының үйлестіру кеңесінің төрағасы. 2008 жылдан бастап 2019 жылға дейін – «Норт Каспиан Оперейтинг Компани Н.В.» (NOC) басқарушы директорының орынбасары.

ҚМГ не оның еншілес және (немесе) тәуелді ұйымдарының акцияларына иелік етпейді (тікелей немесе жанама), ҚМГ, еншілес және (немесе) тәуелді ұйымдардың акцияларымен мәмілелер жасаған жоқ.

2016 жылдан бастап Басқарманың құрамына кіреді.

Туған күні:

1978 жылғы 11 маусым.

Білімі:

- ◆ Қазақ мемлекеттік басқару академиясы, мамандығы – «халықаралық экономикалық қатынастар»;
- ◆ Texas A&M университеті, қаржы саласындағы ғылымдар магистрі;
- ◆ CFA халықаралық кәсіби сертификатының иегері.

Жұмыс тәжірибесі

Еңбек қызметін 2001 жылы «АБН АМРО Банк Қазақстан» АҚ-та кредиттік талдаушы болып бастады. 2003 жылы банкте кредиттік басқарма бастығы болып тағайындалды.

2004 жылдан бастап — «Қазақстанның Халық банкі» АҚ-та басқарушы директор болды. 2007 жылдан бастап 2016 жылға дейін «Қазақстанның Халық банкі» АҚ Басқарма төрағасының орынбасары болды. 2016 жылғы қыркүйекке дейін McKinsey & Company Inc. компаниясында жобаның тәлімгері болды. 2017 жылдан бастап, Лондондық қор биржасында листингтелген «ҚазМұнайГаз» Барлау Өндіру» АҚ директорлар кеңесі төрағасы болып табылады.

ҚМГ не оның еншілес және (немесе) тәуелді ұйымдарының акцияларына иелік етпейді (тікелей немесе жанама), ҚМГ, еншілес және (немесе) тәуелді ұйымдардың акцияларымен мәмілелер жасаған жоқ.

2016 жылдан бастап Басқарманың құрамына кіреді.

Туған күні:

1970 жылғы 6 желтоқсан.

Білімі:

- ◆ Сафи Өтебаев атындағы Атырау мұнай және институты, мамандығы – «инженер-технолог»;
- ◆ С. Аманжолов атындағы Шығыс Қазақстан мемлекеттік университеті, мамандығы – «заңгер».

Жұмыс тәжірибесі

Еңбек қызметін 1994 жылы «Манас» МП менеджері, одан кейін «Бата» ЖШС-да менеджер және «Абыз» ЖШС-да атқарушы директор болды. Өртүрлі жылдарда «Атырау мұнай өңдеу зауыты» ААҚ («АМӨЗ») ААҚ бірінші вице-президентінің көмекшісі, директорлар кеңесінің хатшысы, «Қазақойл» ҰМК ЖАҚ-та бас менеджер, «АМӨЗ» ААҚ қайта жаңарту жобасын басқару тобының бас менеджерінің орынбасары, АМӨЗ жобаны басқару департаментінің ағымдағы қызметті бақылау секторын меңгеруші, ағымдағы қызметті корпоративтік басқару және мониторинг секторының бас маманы, мұнай, газ өңдеу және мұнай-химия департаменті директорының орынбасары, ал одан кейін «ҚазМұнайГаз» ҰК ЖАҚ мұнай-химияны дамыту департаменті директорының орынбасары, «АМӨЗ» ЖШС күрделі құрылыс басқармасының бастығы, салынатын кәсіпорын дирекциясының бас директоры, қаржы директоры болып жұмыс істеді.

Өртүрлі жылдарда «ҚазМұнайГаз» сауда үйі» АҚ бас директорының өндіріс жөніндегі орынбасары, «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ Басқарма төрағасының өңдеу және мұнай-химия жөніндегі орынбасары, мұнай өңдеу және маркетинг жөніндегі басқарушы директоры, Басқарма төрағасының мұнай өңдеу және маркетинг жөніндегі орынбасары, «ҚазМұнайГаз – өңдеу және маркетинг» АҚ бас директоры, «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ аға вице-президенті, мұнай тасымалдау, өңдеу және маркетинг жөніндегі атқарушы вице-президенті болып жұмыс істеді.

ҚМГ не оның еншілес және (немесе) тәуелді ұйымдарының акцияларына иелік етпейді (тікелей немесе жанама), ҚМГ, еншілес және (немесе) тәуелді ұйымдардың акцияларымен мәмілелер жасаған жоқ.

2019 жылдан бастап Басқарманың құрамына кіреді.

Туған күні:

1968 жылғы 21 желтоқсан.

Білімі:

- ◆ Әл-Фараби атындағы Қазақ мемлекеттік университеті, мамандығы – «заңгер».

Жұмыс тәжірибесі

Еңбек қызметін 1991-1994 жж. ҚазКСР Ғылым академиясында кіші ғылым қызметкері болып бастады, одан кейін «Барикон» кәсіпорнының заң бөлімінің заң консультанты, одан кейін бастығы болып жұмыс істеді. Өртүрлі жылдарда Қазақстан Республикасының Экономика министрлігінің жанындағы Шетелдік инвестициялар жөніндегі ұлттық агенттігінің жобаларды бағалау басқармасының бас маманы, шетелдік инвестициялар басқармасы бастығының орынбасары, Қазақстан Республикасының Мемлекеттік экспорттық-импорттық банкінің (Эксимбанк) заң департаментінің құқықтық сараптама басқармасының бастығы, ал одан кейін заң департаменті директорының орынбасары болып жұмыс істеді.

1997 жылдан бастап осы уақытқа дейін ҚМГ компанияларының тобында жұмыс істеп жатыр. «ҚазТрансОйл» ҰМТК» ЖАҚ инвестициялық жобалар департаментінің бастығы, корпоративтік қаржыландыру департаментінің бастығы, қаржы жөніндегі атқарушы директоры, экономика және қаржы жөніндегі кеңесшісі болып жұмыс істеді. Өртүрлі жылдарда «ҚазТрансГаз» ЖАҚ вице-президентінің, бас директорының экономика және қаржы жөніндегі орынбасары, бірінші вице-президенті, «Интергаз Орталық Азия» АҚ бас директорының орынбасары, «Мұнай және газ тасымалдау» ҰК ЖАҚ бас директорының бірінші орынбасары, «ҚазТрансГаз» ЖАҚ бас директорының бірінші орынбасары, «ҚазМұнайГаз» ҰК ЖАҚ корпоративтік басқару жөніндегі басқарушы директоры, «ҚазТрансГаз» ЖАҚ бас директорының корпоративтік даму жөніндегі орынбасары, «ҚазМұнайГаз» ҰК ЖАҚ қаржы және экономика жөніндегі басқарушы директоры, «Қазтеңізкөлікфлоты» ҰТК ЖАҚ бас директоры болып жұмыс істеді. 2005-2007 жылдар кезеңінде — «ҚазТрансГаз» АҚ бас директорының бірінші орынбасары, «Интергаз Орталық Азия» АҚ бас директоры болды.

Өртүрлі жылдарда «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ тасымалдау және өңдеу жөніндегі вице-президенті, «ҚазМұнайГаз – өңдеу және маркетинг» АҚ газ жобалары жөніндегі басқарушы директоры, бас директоры, «ҚазТрансГаз» АҚ бас директоры, «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ газ жобалары жөніндегі басқарушы директоры, «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ Басқармасы төрағасының бірінші орынбасары, Басқарма төрағасының Корпоративтік орталық жөніндегі орынбасары болып жұмыс істеді.

ҚМГ не оның еншілес және (немесе) тәуелді ұйымдарының акцияларына иелік етпейді (тікелей немесе жанама), ҚМГ, еншілес және (немесе) тәуелді ұйымдардың акцияларымен мәмілелер жасаған жоқ.

Абдулғафаров Д. Е.
Басқарма төрағасының стратегия, инвестициялар және бизнесті дамыту жөніндегі орынбасары

2020 жылғы ақпаннан бастап Басқарманың құрамына кіреді.

Туған күні:

1974 жылғы 16 желтоқсан.

Білімі:

- ♦ О.А. Жаутықов атындағы республикалық физикалық-математикалық мектеп;
- ♦ Қазақстандық құқық және халықаралық қатынастар институты, мамандығы – «халықаралық құқық, заңгер»;
- ♦ Қазақстан Республикасының Сыртқы істер министрлігінің Дипломатиялық академиясы, мамандығы – «халықаралық экономика және құқық»;
- ♦ ENI Корпоративтік университеті (Милан қ., Италия) мұнай бизнесі магистрі;
- ♦ Мәскеулік СКОЛКОВО басқару мектебі, мамандығы – «қаржы және инвестициялар», Executive MBA.

Жұмыс тәжірибесі

ҚМГ компанияларының тобындағы жұмыс тәжірибесі 18 жылдан астам, оның ішінде, 14 жыл – басшы лауазымдарда.

Өртүрлі жылдарда «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ пен «ҚазМұнайТеңіз» ТМК» АҚ-та халықаралық келісімшарттар департаментінің заңгері, жаңа жобаларды дамыту департаментінің бас менеджері, жаңа жобаларды дамыту департаментінің директоры, жаңа теңіз жобаларын дамыту департаменті директорының орынбасары, одан кейін директоры, жобаларды басқару тобының жетекшісі, «ҚазМұнайГаз» БӨ» АҚ бас директорының кеңесшісі, бизнесті дамыту жөніндегі басқарушы директоры, бас директорының экономика және қаржы жөніндегі орынбасары, «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ барлау және өндіру бизнесін сүйемелдеу жөніндегі басқарушы директоры, аппарат басшысы – дамыту жөніндегі басқарушы директоры болып жұмыс істеді.

ҚМГ не оның еншілес және (немесе) тәуелді ұйымдарының акцияларына иелік етпейді (тікелей немесе жанама), ҚМГ, еншілес және (немесе) тәуелді ұйымдардың акцияларымен мәмілелер жасаған жоқ.

2020 жылдан бастап Басқарманың құрамына кіреді.

Туған күні:

1975 жылғы 7 мамыр.

Білімі:

- ♦ О.А. Жаутықов атындағы республикалық физикалық-математикалық мектеп;
- ♦ Т. Рысқұлов атындағы Қазақ мемлекеттік басқару академиясы, мамандығы – «экономист»;
- ♦ Қазақ еңбек және әлеуметтік қатынастар академиясы, мамандығы – «заңгер»;
- ♦ И.М. Губкин атындағы Ресейлік мемлекеттік мұнай және газ университеті, Іскерлік әкімшіліктендіру магистрі (үздік).

Жұмыс тәжірибесі

Жалпы жұмыс тәжірибесі 25 жыл.

Еңбек қызметін 1995 жылы бастады, 2000 жылға дейін банк саласында: «Қазпочтабанк» департаментінің жетекші экономисі, директорының орынбасары, Альфа банкте аға бухгалтер-бақылаушы, «Транс Азия Сауда банкі» ААҚ-та басқармасының бастығы болып жұмыс істеді.

2000-2005 жж. прокуратура органдарында: Астана қ. Алматы ауданы прокуратурасының бөлім прокуроры, Қазақстан Республикасының Бас прокурор орынбасарының көмекшісі, Астана қ. прокуратурасының, Орталық өңірлік көлік прокуратурасының басқарма бастығы болып жұмыс істеді. «Прокуратура үздігі» омырауға тағатын белгісі, 2005 жылы біліктілік емтиханын сәтті тапсырып, судьялар резервіне кірді.

2005 жылдан бастап 2006 жылға дейін «Қазақстандық Ипотека компаниясы» АҚ басқармасы төрағасының орынбасары, Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің Дәрменсіз борышкерлермен жұмыс комитетінде басқарма бастығы болды.

2006 жылы «ҚазТрансГаз» АҚ активтерді басқару департаментінің директоры болып тағайындалды. 2007-2009 жж. – «ҚазТрансОйл-Сервис» АҚ бас директоры; 2009 жылдан бастап 2011 жылға дейін «ҚазМұнайГаз – өңдеу маркетинг» АҚ-та бас директордың кеңесшісі, құқықтық қамтамасыз ету жөніндегі басқарушы директор; 2011 жылдан бастап 2016 жылға дейін «ҚазМұнайГаз» Барлау Өдіру» АҚ-та құқықтық қамтамасыз ету жөніндегі басқарушы директор – басқарма мүшесі, аппарат басшысы – Басқарма мүшесі; 2016 жылдан бастап 2018 жылға дейін «Қаражанбасмұнай» АҚ-та сыртқы және корпоративтік байланыс жөніндегі вице-президент; 2018 жылдан бастап 2019 жылға дейін «Самұрық-Энерго» АҚ-та тәуекелдер және құқықтық мәселелер жөніндегі басқарушы директор – басқарма мүшесі болып жұмыс істеді.

2019 жылғы мамырдан бастап – «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ құқықтық қамтамасыз ету жөніндегі басқарушы директоры, 2020 жылғы ақпанда «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ Басқармасының құрамына сайланды.

ҚМГ не оның еншілес және (немесе) тәуелді ұйымдарының акцияларына иелік етпейді (тікелей немесе жанама), ҚМГ, еншілес және (немесе) тәуелді ұйымдардың акцияларымен мәмілелер жасаған жоқ.

Сәулебай М. О.
Құқықтық қамтамасыз ету департаментінің директоры

СЫЙАҚЫ ТУРАЛЫ ЕСЕП

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІ МҮШЕЛЕРІНІҢ СЫЙАҚЫСЫ

«Самұрық-Қазына» АҚ Басқармасының 2016 жылғы 26 қыркүйектегі шешімімен Директорлар кеңесінің мүшелеріне сыйақы белгілеу тәртібін көздейтін «Самұрық-Қазына» АҚ компанияларының Директорлар кеңесінің құрамын қалыптастыру жөніндегі қағидалар бекітілді. Сыйақы мөлшерін белгілеу кезінде Директорлар кеңесі мүшесінің міндеттері, Компания қызметінің ауқымы, ұзақ мерзімді мақсаттары мен міндеттері назарға алынады. Сыйақы тәуелсіз директорларға төленеді. Ұйымдардың Директорлар кеңесінің құрамындағы «Самұрық-Қазына» АҚ өкілдеріне сыйақы «Самұрық-Қазына» АҚ Басқармасының шешімі негізінде айқындалады.

ҚМГ Директорлар кеңесі мүшелерінің 2018-2020 жылдар кезеңіндегі жиынтық сыйақысы

Директорлар кеңесінің мүшелері	2018	2019	2020
Директорлар кеңесі мүшелерінің жиынтық сыйақысы доллармен берілген	884 292	1 418 097	819 020
Директорлар кеңесі мүшелерінің жиынтық сыйақысы, теңгемен берілген	56 053 998	18 559 956	15 799 427

БАСҚАРМА МҮШЕЛЕРІНІҢ СЫЙАҚЫСЫ

ҚМГ Директорлар кеңесі «Самұрық-Қазына» АҚ Басқармасының 2017 жылғы 14 желтоқсандағы шешімімен бекітілген «Самұрық-Қазына» АҚ компаниялар тобының адами ресурстарды басқару жөніндегі корпоративтік стандартына сәйкес ҚМГ Басқарма мүшелері қызметінің тиімділігін бағалау тәртібі мен сыйақы саясатын айқындайды.

Есепті кезеңдегі (жылдағы) жұмыс қорытындылары бойынша сыйақы Басқарма мүшелеріне өлшенетін, өзара байланысты, қисынды құрылған және теңдестірілген мотивациялық ҚНҚ карталарында көрсетілген стратегиялық және басым мақсаттарға қол жеткізуге ынталандыру мақсатында қызмет тиімділігін бағалау нәтижелері бойынша төленеді.

Мотивациялық ҚНҚ картасы корпоративтік және функционалдық ҚНҚ-ден тұрады.

Сыйақы сыйақының тіркелген бөлігі мен ҚМГ жұмысының нәтижелеріне және қызметкердің түпкілікті нәтижеге қосқан жеке (өз) үлесіне байланысты ауыспалы бөліктің ақылға қонымды және негізделген арақатынасы қамтамасыз етілетіндей белгіленеді.

Сыйақының тиімді және ашық жүйесін қалыптастыруға байланысты мәселелерді алдын ала қарау үшін Директорлар кеңесінің Тағайындаулар және сыйақылар жөніндегі комитеті құрылды.

Сыйақы жүйесін қалыптастыру және ҚМГ Басқарма мүшелеріне сыйақының нақты мөлшерін айқындау кезінде төленетін сыйақы деңгейі Компания үшін қажетті құзыреті мен біліктілігі бар тұлғаларды тарту, ынталандыру және ұстап қалу үшін жеткілікті болуы тиіс деп болжанады.

2020 жылдың қорытындылары бойынша ҚМГ Басқарма мүшелері сыйақысының жиынтық мөлшері 317 527 424,77 теңгені құрады, бұл «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ Директорлар кеңесінің 2020 жылғы 10 қыркүйектегі шешімімен бекітілген Басқарма мүшелеріне (басшы қызметкерлерге) еңбекақы төлеу қағидаларына және «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ ішкі аудит, корпоративтік хатшы, комплаенс және омбудсмен қызметтерінің қызметкерлеріне еңбекақы төлеу қағидаларына сәйкес 2020 жылы Басқарма құрамында болған кезеңде ҚМГ Басқармасының мүшелеріне ақшалай нысанда төленген жалақылар мен ынталандырудың барлық түрлерінің жиынтық мөлшерін қамтиды.

ЖАУАПКЕРШІЛІК ТУРАЛЫ МӘЛІМДЕМЕ

Кодекске сәйкес Директорлар кеңесі мен Басқарма Компанияның жылдық есебі мен қаржы есептілігінің дұрыстығына жауап береді.

Директорлар кеңесі және Директорлар кеңесінің әрбір мүшесі жылдық есеп пен есептілікті дайындау және келісу үшін өз жауапкершілігін сөзетінін мәлімдейді және жылдық есеп пен есептілікті тұтастай алғанда әділ, теңдестірілген және түсінікті деп санайды, сондай-ақ акционерлерге Компанияның жағдайын, қызмет нәтижелерін, бизнес-модельін және стратегиясын бағалау үшін қажетті ақпаратты қамтиды.

Директорлар кеңесінің әрбір мүшесі өзінде бар ақпаратты негізге ала отырып, мыналарды растайды:

- ◆ ХҚЕС-ке сәйкес дайындалған қаржы есептілігі Компанияның активтері, міндеттемелері, қаржылық жағдайы, қаржылық-шаруашылық қызметінің нәтижелері, компанияның еншілес кәсіпорындарымен теңгерімі туралы шынайы және сенімді көрініс береді;
- ◆ Басқарманың есебі Компания мен оның еншілес кәсіпорындарының қаржы-шаруашылық қызметінің дамуы мен көрсеткіштері және қаржылық жай-күйі туралы сенімді деректерді, сондай-ақ олар тап болатын аса маңызды тәуекелдер мен белгісіздіктердің сипаттамасын қамтиды.

Кодекске сәйкес Директорлар кеңесі директорлардың тәуелсіздік фактісін анықтады және Уолтон Кристофер Джон, Холланд Филип Малкольм және Миллер Тимоти Глен тәуелсіз сипатта және шешім қабылдауда тәуелсіз деп есептейді. Директорлар кеңесі осы директорлардың тәуелсіз шешімдеріне айтарлықтай әсер ететін немесе әсер етуі мүмкін қандай да бір қатынастар немесе жағдайлар жоқ екенін анықтады.

КОРПОРАТИВТІК БАҚЫЛАУ

Корпоративтік қақтығыстар туындаған жағдайда қатысушылар компания мен мүдделі тараптардың мүдделерін тиімді қорғауды қамтамасыз ету мақсатында оларды келіссөздер арқылы шешу жолдарын іздейді.

Корпоративтік жанжалдардың алдын алу және реттеу жөніндегі жұмыстың тиімділігі, ең алдымен, осындай жанжалдарды барынша толық және жедел анықтауды және Компанияның барлық органдарының іс-қимылын нақты үйлестіруді көздейді.

Директорлар кеңесінің төрағасы Корпоративтік хатшының көмегімен корпоративтік жанжалдарды қарайды. Егер корпоративтік жанжалға Директорлар кеңесінің төрағасы тартылса, мұндай жағдайларды тағайындау және сыйақы комитеті қарайды.

ІШКІ АУДИТ ҚЫЗМЕТІ

Ішкі аудит қызметі (ІАҚ) ҚМГ Директорлар кеңесіне бағынады және есеп береді және ҚМГ Директорлар кеңесінің Аудит жөніндегі комитетіне жетекшілік етеді. ІАҚ өз қызметін жүзеге асыру кезінде Қазақстан Республикасының заңнамасын, ҚМГ ішкі құжаттарын және ішкі аудиттің халықаралық кәсіптік стандарттарын басшылыққа алады.

ІАҚ-тың негізгі мақсаты Директорлар кеңесіне тәуекелдерді басқару, ішкі бақылау және корпоративтік басқару процестерін жетілдіруге жүйелі тәсілді енгізу арқылы ҚМГ мен оның ЕТҰ-ларын тиімді басқаруды қамтамасыз етуге арналған тәуелсіз және объективті ақпарат беру болып табылады.

Қызметін жылдық аудиторлық жоспарға сәйкес жүзеге асыра отырып, ішкі аудит қызметі мынадай міндеттерді орындайды:

- ◆ қолданылатын ішкі бақылау және тәуекелдерді басқару рәсімдерінің сенімділігі мен тиімділігін бағалау;
- ◆ ҚМГ мен оның ЕТҰ-дағы бухгалтерлік есеп жүйесінің дұрыстығын, толықтығын, объективтілігін бағалау және оның негізінде қаржылық есептілікті жасау;
- ◆ ҚМГ және оның ЕТҰ ресурстарын пайдаланудың ұтымдылығын және активтердің сақталуын қамтамасыз етудің қолданылатын әдістерін бағалау;
- ◆ Қазақстан Республикасы заңнамасы талаптарының, корпоративтік нормалар мен операциялық, инвестициялық және қаржылық қызмет ережелерінің сақталуын бақылау.

ІАҚ аудиттерінің нәтижелері бойынша компания қызметін жетілдіруге бағытталған ұсынымдар береді, ұсынымдарды орындау жөніндегі шаралардың әзірленуі мен іске асырылуына мониторингті және бақылауды жүйелі негізде қамтамасыз етеді.

ІШКІ АУДИТ

Ішкі аудитті ҚМГ ішкі аудит қызметі жүзеге асырады.

ІАҚ өз қызметін жүзеге асыру кезінде Қазақстан Республикасының заңнамасын, ҚМГ Жарғысын, ҚМГ органдарының шешімдерін, ІАҚ жұмысын регламенттейтін ішкі құжаттарды, ҚМГ ішкі аудит қызметі туралы ережені және ҚМГ ішкі аудитін ұйымдастыру жөніндегі басшылықты басшылыққа алады.

Ішкі аудиттің жылдық Жоспары ҚМГ-ның негізгі тәуекелдерін, аудит процесінің барлық кезеңдерін және басшылықтың сұрау салуларын ескере отырып әзірленеді және аудит жөніндегі комитет пен басшылықтың арнайы сұрау салулары негізінде түзетіледі.

Аудит жөніндегі Комитет ІАҚ қызметінің нәтижелеріне мониторинг жүргізіп қана қоймай, кәсібилікті дамытуға және оның қызметкерлерінің кадрлық әлеуетін ашуға назар аударады. Бұл мәселелер ІАҚ есептеріне енгізіледі және аудит жөніндегі комитет тоқсан сайынғы негізде қарайды. Есептерде ішкі аудит қызметінің оқыту мен біліктілікті арттыруға арналған бөлімше бюджетін орындау шеңберінде сертификаттау және тренингтерден/семинарлардан ету сияқты түрлі міндеттерді орындауы көрсетіледі.

ІАҚ қызметкерлерінің кәсібилігі ҚМГ ішкі аудит қызметінің тиімділігінің кепілі болып табылады, сондықтан оқыту және біліктілікті арттыру процесіне маңызды рөл беріледі.

Аудит жөніндегі комитеттің отырыстарында ішкі аудиттің мынадай мәселелері қаралады:

- ◆ жылдық есеп ІАҚ;
- ◆ ІАҚ тоқсандық есептері, оның ішінде жүргізілген аудиттердің нәтижелері бойынша елеулі қорытындылар, сондай-ақ ішкі аудиторлардың ұсынымдарын орындау мониторингі;
- ◆ жылдық аудиторлық жоспар және оған толықтырулар;
- ◆ ІАҚ басшысы мен қызметкерлері қызметінің негізгі көрсеткіштері картасының нақты мәндері;
- ◆ ІАҚ стратегиялық жоспары;
- ◆ ІАҚ бюджеті;
- ◆ кадр мәселелері ІАҚ.

СЫРТҚЫ ЖӘНЕ ІШКІ АУДИТ ЖҮРГІЗУ ПРОЦЕСІНІҢ ТИІМДІЛІГІН БАҒАЛАУ

ІАҚ тұрақты негізде сыртқы аудитормен жұмыс істеуге тартылған «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ құрылымдық бөлімшелері арасында, сондай-ақ аудит жөніндегі комитет мүшелері арасында сыртқы аудитордың жұмысын бағалау бойынша сауалнама жүргізіледі. Бағалау сауалнамалардың нәтижелері бойынша және аудит жөніндегі комитет мүшелерінің және жоғары басшылықтың мүдделі өкілдерінің қатысуымен жеке талқылау қорытындылары бойынша жүргізілді. Осы бағалаудың нәтижелері аудит жөніндегі комитеттің отырысында талқыланып, сыртқы аудитордың назарына жеткізілді.

«ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ Ішкі аудит қызметінің жұмыс сапасын қамтамасыз ету және арттыру бағдарламасының талаптарына сәйкес аудит-телетін тарап әрбір жүргізілген аудиттен кейін ІАҚ жұмысын бағалай отырып, сауалнаманы толтырады. Осы бағалаудың нәтижелері шоғырланады және Аудит жөніндегі комитет мақұлдайтын ІАҚ жылдық есебіне енгізіледі.

2020 жылы ішкі аудиттің халықаралық кәсіби стандарттарына сәйкес Ішкі аудит қызметіне тәуелсіз сыртқы бағалау жүргізілді. Үлкен төрттік-тің бірі – «КПМГ Такс энд Эдвайзори» ЖШС ашық төңірекке жеңімпазы болып танылды, онымен ІАҚ қызметінің тиімділігіне сырттай бағалау жүргізу бойынша қызмет көрсетуге шарт жасалды.

ІАҚ қызметінің ішкі аудиттің халықаралық кәсіби стандарттарына, үздік халықаралық практикаларға, ҚМГ Ішкі аудит қызметі туралы ережеге, ҚМГ іскерлік этика кодексіне және ішкі аудит функцияларын реттейтін басқа да қолданылатын сыртқы және ішкі нормативтік актілерге сәйкес келу мәніне тәуелсіз сыртқы бағалау нәтижелері бойынша ІАҚ стандарттар талаптарына сәйкестігі 100%-ті құрады. Осылайша, ҚМГ ішкі аудит қызметінің жұмысы стандарттар талаптарына толығымен сәйкес келеді деп танылды.

КОМПАЕНС ҚЫЗМЕТІ

COVID-19 пандемиясынан туындаған экономикалық дағдарыстың басталуымен этика мәселелері бұрынғыдан да өзекті бола түсті, өйткені этика комплаенс бағдарламасының маңызды мәселелерінің бірі ретінде комплаенс мәдениеті – қызметкерлердің мінез-құлық мен іс-әрекетінің Компанияда қабылданған нормалар мен талаптарға сәйкес келу мәдениетін қалыптастырады.

Компанияның комплаенс-функциясы үшін 2020 жыл ерекше стресстест болды, оның шеңберінде комплаенс-тәуекелдерді басқару процестерін қадағалау мен бақылауды жедел жүзеге асыру және үздік практикалар тұрғысынан экстремалды режимге бейімделу дәрежесі бағаланды.

Әлеуметтік өзара іс-қимылды шектеу комплаенс қызметіне ҚМГ компаниялар тобының қызметкерлері арасында сыбайлас жемқорлықтың алдын алу бойынша жүйелі ұйымдастырушылық-практикалық шараларды жаңғырту шеңберінде қалыптасқан жағдайларда тиімді жұмысты ұйымдастыру тәсілдерін қарауға мүмкіндік берді, бұл Компанияның цифрлық мүмкіндіктері мен қызметкерлердің дағдыларының айтарлықтай өскенін, оның ішінде оқу тренингтерінің жоспарлы бағдарламасын өткізу нысанының бейімделуіне қатысты болды. ҚМГ барлық қызметкерлерін этика мәселелері бойынша оқыту электрондық форматта жүргізілді.

Компания ішіндегі қашықтықтан өзара іс-қимыл жасау корпоративтік саясаттар мен рәсімдердің бейімделуіне, жедел және қашықтан

жұмыс істеу жағдайында қағидалардың өзгеруін ескере отырып, оларды оңайлатуға, қызметкерлерге Компанияның сыбайлас жемқорлыққа қарсы талаптары туралы, реттеуші ортадағы өзгерістер және жедел желінің жұмыс істейтінін еске салуды қоса алғанда, ақпараттық тарату арқылы корпоративтік коммуникацияның ролін күшейтуге ықпал етті. Бұл танысу қамтуының 100%-тіне қол жеткізуге мүмкіндік берді және «Самұрық-Қазына» ҰӘҚ» АҚ әлеуметтік өзара іс-қимыл және коммуникация орталығы өкімшіліктендіретін жедел желі мүмкіндіктерін пайдалануға қызметкерлер мен өзге де адамдарды тартудың өсуіне ықпал етті. Жедел желі Компания мен оның қызметкерлерінің комплаенс саласындағы заңнамалық және этикалық нормаларды сақтауын бақылаудың тиімді құралдарының бірі болып табылады. Оған үш есе өскен өтініштер серпіні дәлел. 2020 жылы жедел желіге 118 өтініш келіп түсті (2019 жылы – 42 өтініш). Барлық өтініштер белгіленген мерзімде қаралып, тиісті шаралар қабылданып, өтініш берушілерге хабарланды. Өтініштердің басым бөлігі (52) кадр мәселелеріне қатысты болды: еңбек жанжалдары, әдепсіз мінез-құлық, еңбек жағдайларының теңсіздігі, лауазымдық өкілеттіктерді теріс пайдалану және т.б. өтініштерді талдауды ескере отырып, комплаенс қызметі ұсынымдық және алдын алу сипатындағы шараларды әзірледі. Осылайша, қызметкерлердің қашықтықтан жұмыс істеуге қатысуына байланысты қызметкерлердің қызметтік тәртіпті, Қазақстан Республикасының еңбек заңнамасының нормаларын және ішкі құжаттарды сақтауын сапалы бақылауды қамтамасыз ету жөніндегі іс-шараларды пысықтау, іскерлік этика мәселелері бойынша оқытуға ерекше назар аудару және оны орта буын басшыларымен өткізу ұсынылды. Қызметкерлерді қамтамасыз ету бөлімшелеріне қызметкерлердің еңбек жағдайларына наразылықтың тамырлануын болдырмау үшін ұжымдардағы моральдық-психологиялық климатты зерттеу ұсынылды. Комплаенс қызметіне жүгінген әрбір қызметкерді тыңдау біздің міндетіміз болып қала береді.

Қалыптасқан жағдайлар комплаенс қызметінен реттеу мен этика тоғысында жаңа тәсілдерді әзірлеуді талап етті. Мәселен, корпоративтік басқарудың жоғары деңгейін қолдау және Компания қызметкерлері арасындағы кез келген бұзушылықтарға нольдік төзімділікті орнықтыру мақсатында үздік әлемдік практикаға сәйкес ҚМГ Іскерлік этика кодексі жаңа редакцияда бекітілді. Онда «сұрақ – жауап» секциясы пайда болды, ұғымдық аппарат жетілдірілді және кеңейтілді, ҚМГ корпоративтік құндылықтары өзектендірілді, сыйлықтарға лимиттер, комплаенс мәселелері бойынша байланыс арналары қосылды. Кодекстің форматы

«Самұрық-Қазына» АҚ Кодексіне және комплаенс мәселелері бойынша маманданған халықаралық аудиторлық компаниялардың ұсынымдарына сәйкес келтірілген. Сондай-ақ қызметкерлер мен лауазымды тұлғалардың мүдделер қақтығысын декларациялау рәсімі енгізілді.

Пандемия кезінде бейімделу комплаенстың «жоғарыдағы үлгі» деген негізгі қағидатына да әсер етті. 2020 жылғы желтоқсанда бизнес жүргізудің жоғары этикалық стандарттарын ілгерілету және сыбайлас жемқорлықты кез келген көріністе қабылдамау шеңберінде ҚМГ Басқарма төрағасы мен ЕТҰ бірінші басшыларының қатысуымен кеңейтілген онлайн-кеңес өткізілді. Кеңесте ҚМГ комплаенс қызметінің және ЕТҰ-ның осы бағытта атқарылған жұмысы туралы есептері қаралды, контрагенттерді тексеру бөлігінде корпоративтік барлаудың өзектілігі, Компанияның әртүрлі бизнес-процестерінде бұзушылықтарды анықтаудың тиімді құралы ретінде деректер талдауын қолдану мүмкіндігі бойынша мәселелері талқыланды, сондай-ақ қашықтықтан жұмыс істегенде алаяқтық тәуекелдерінің алдын алу және азайту жөніндегі шаралар айтылды, бұл жоғары басшылық пен комплаенс қызметі арасындағы комплаенс және этика мәселелері бойынша өнімді өзара іс-қимыл жасауға қол жеткізуге мүмкіндік берді. Бұдан басқа, 2021 жылға арналған одан арғы жұмыс жоспарлары, сондай-ақ акционердің ЕТҰ-ның осы бағытта жүргізіп жатқан жұмысынан үміттері айтылды.

Парасаттылық тиісті корпоративтік басқарудың бүкіл жүйесінің іргетасы және Компания мүдделерінің жеке мүдделерден басымдығын қорғау мен қамтамасыз етуде кепілгер болып табылады. Комплаенс қызметі қарамағындағы адамдардың сыбайлас жемқорлық бұзушылықтары үшін, сондай-ақ сыбайлас жемқорлыққа қарсы шараларды қабылдамағаны үшін басшылардың дербес жауапкершілігін жариялау бойынша жұмысты жалғастырады.

ОМБУДСМЕН ҚЫЗМЕТІ

Омбудсмен қызметінің (бұдан әрі — омбудсмен) негізгі функцияларының бірі: ертерек даулар мен жанжалдардың алдын алу және оларды реттеу; жүйелі сипатқа ие және шешімді талап ететін проблемалық мәселелерді тиісті органдар мен лауазымды тұлғалардың қарауына шығару; жанжалды жағдайларды тұрақтандыру жөнінде ұсыныстар беру арқылы ҚМГ рейтингі мен имиджін арттыру болып табылады. ҚМГ Іскерлік этика кодексінде ҚМГ қызметкерлері мен лауазымды тұлғалардың нәсілдік, діни, ұлттық, жыныстық, саяси немесе өзге де тиесілілігі, әлеуметтік шығу тегі, мүлктік және лауазымдық жағдайы, қарым-қатынас тілі және басқа да мән-жайлар негізінде біреуге қатысты кемсітушілікке жол бермеу, сондай-ақ жекелеген қызметкерлердің көрсетілген белгілер негізінде қандай да бір артықшылықтар беру туралы қағидаттары нақты жазылған. Өз қызметін іске асыру кезінде ҚМГ омбудсмені Қазақстан Республикасының заңнамасын және ҚМГ ішкі құжаттарын басшылыққа алады.

Омбудсменнің қызметі туралы есептер тұрақты негізде ҚМГ Тағайындау және сыйақы жөніндегі комитет пен Директорлар кеңесінің қарауына ұсынылады. 2020 жылы ҚМГ іскерлік этика кодексінің талаптарымен, омбудсменнің функцияларымен және міндеттерімен танысу мақсатында ҚМГ, ЕТҰ блоктарының басшылығымен, кәсіподақтардың және ЕТҰ келісу комиссияларының өкілдерімен, кадр және әлеуметтік мәселелер жөніндегі құрылымдық бөлімшелердің басшыларымен, заң қызметтерінің қызметкерлерімен, ЕТҰ инженерлік-техникалық қызметкерлерімен кездесулер ұйымдастырылды.

ҚМГ омбудсмені COVID-19 пандемиясына байланысты карантин кезеңінде даулар мен жанжалдарды шешу мақсатында көптеген іс-шаралар өткізді:

- ◆ ұйымшылдыққа, түсіністікке және жауапкершілікке шақыратын ҚМГ қызметкерлеріне үндеу жолданды;
- ◆ омбудсменнің этикалық нормаларды түсіндіру жөніндегі үндеуі-бейнеролик шығарылды;
- ◆ «ҚМГ Инжиниринг» ЖШС-мен бірлесіп «Өзенмұнайгаз» АҚ қызметкерлеріне «Кәсіби шебер» модульдік бағдарламасының ҚМГ корпоративтік құндылықтары бойынша тренинг өткізілді;
- ◆ жанжалды жағдайлардың туындау тәуекелін төмендету мақсатында ҚМГ қызметкерлеріне зерделеу және жедел қолдану үшін Іскерлік этика кодексінің этикалық нормалары бойынша жаднама әзірленді және жіберілді;
- ◆ ҚМГ қызметкерлерін оқыту және ШКСБ-ны іске асыру шеңберінде күндізгі оқу бағдарламасының негізінде электрондық форматта «Барлық қызметкерлер үшін іскерлік этика кодексін зерделеу бағдарламасы» курсы әзірленді. Бұл курс бейімделу курсы аясында жаңадан қабылданған қызметкерлерді зерттеу үшін, сондай-ақ жаңа қызметкерлерді құндылықтармен және ішкі этика нормаларымен таныстыру үшін қол жетімді болды;
- ◆ жанжалды жағдайларды болдырмау мақсатында омбудсмен адами ресурстарды басқару департаментіне құрылымды оңтайландырумен байланысты қызметкерлерді қысқарту кезінде жәрдем көрсетті.

Есепті кезеңде омбудсменнің атына 44 өтініш келіп түсті, оның ішінде:

- ◆ 32 — алдын ала қаралғаннан кейін кура-торларға жіберілді;
- ◆ 12 — омбудсмен қарады.

Келіп түскен өтініштер бастапқы кезеңде туындаған проблемалық мәселелерді реттеу бойынша барынша мүмкін болатын шараларды қабылдай отырып, ұсынымдық сипаттағы, оның ішінде бұзылған құқықтар мен заңды мүдделерді қалпына келтіруге бағытталған шаралар қабылданып қаралды. Нәтижесінде сот және басқа да мемлекеттік органдарға қайталанған шағымдар, өтініштер жіберілген жоқ.

Омбудсмен қызметіне өтініштер

- 12 — Омбудсмен қараған
- 32 — Жетекшілік етушілер қараған

ТӘУЕКЕЛ-МЕНЕДЖМЕНТ ЖӘНЕ ІШКІ БАҚЫЛАУ

Компаниядағы тәуекелдерді басқару стратегиялық және операциялық мақсаттарға қол жеткізуге әсер ететін тәуекел оқиғаларының туындауының алдын алуға және туындаған кезде олардың әсерін шектеуге мүмкіндік береді. Тәуекелдерді басқару Компанияның стратегиялық жоспарлау мен корпоративтік басқару және қаржылық тұрақтылығын қолдау процесінің ажырамас бөлігі болып табылады.

ҚМГ бизнесті жүргізу мен Компанияны басқарудың негізгі процестеріне тәуекелдерді басқарудың корпоративтік жүйесін (ТБКЖ) біріктірді. ТБКЖ Компания құнының есуі, оның табыстылығы мен тәуекелдері арасындағы оңтайлы балансына қол жеткізуге бағытталған. ТБКЖ барлық маңызды тәуекелдерді уақытылы сәйкестендіруге, бағалауға және мониторингілеуге, сондай-ақ тәуекелдер деңгейін төмендету бойынша уақытылы және барабар шаралар қабылдауға бағытталған корпоративтік басқару жүйесінің негізгі компоненті болып табылады. ҚМГ бен оның ЕТҰ ТБКЖ жөніндегі саясаттың әрекеті Компания қызметінің барлық түрлеріне қолданылады.

«ҚазМұнайГаз» ҰҚ АҚ және оның ЕТҰ тәуекелдерді басқарудың корпоративтік жүйесі бойынша саясаты Компанияның сайтында қолжетімді.

ТБКЖ-НЫҢ ЖҰМЫС ІСТЕУІ ҚМГ КОМПАНИЯЛАР ТОБЫН БАСҚАРУДЫҢ БИЗНЕС-ПРОЦЕСТЕРІНЕ ИНТЕГРАЦИЯЛАНҒАН ӨЗАРА БАЙЛАНЫСТЫ ЖЕТІ ПРОЦЕСТІ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТЕДІ:

1. мақсат қою (стратегиялық, орта мерзімді және қысқа мерзімді жоспарлау мақсаттарын байланыстыру);
2. тәуекелдерді/тәуекел-факторларды сәйкестендіру (ҚМГ компаниялар тобы қызметінің барлық түрлерінің, бизнес-процестерінің басталуы жоспарланған мақсаттарға қол жеткізу және қойылған міндеттерді іске асыру қабілетіне теріс әсер етуі мүмкін тәуекелдердің әсеріне ұшырауын айқындау);
3. тәуекелдерді/тәуекел-факторларды бағалау және талдау (бағалау тәуекелдердің/тәуекел-факторлардың ҚНҚ-ға қол жеткізуге әсер ету дәрежесін айқындау мақсатында жүргізіледі; өндірістік/өндірістік емес тәуекелдер және оларға сәйкес тәуекел-факторлар олардың туындау ықтималдығы (іске асу ықтималдығы) және әсер ету дәрежесі (әлеуетті залал) бойынша талданады));
4. тәуекелдерді басқару (теріс салдардың және (немесе) тәуекелдердің туындау ықтималдығын және оларға сәйкес келетін тәуекел-факторларды азайтуға немесе ҚМГ компаниялар тобы қызметінің тәуекелдеріне байланысты залалдар туындаған кезде қаржылық өтеу алуға мүмкіндік беретін шараларды әзірлеу және іске асыру процесі);
5. мониторинг және есептілік (тәуекелдер өлшемдерінің өзгеру серпінін және тәуекелдерді басқару жөніндегі іс-шаралар мен бақылау рәсімдерін іске асыру тиімділігін бақылау; мониторингті ҚМГ тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау қызметі жүзеге асырады, Директорлар кеңесінің қарауына ҚМГ ЕТҰ өтеу ескеріліп шоғырландырылған тәуекелдер жөніндегі есеп тоқсан сайын шығарылады);
6. ақпараттандыру және коммуникация (тәуекелдерді басқару процесіне қатысушыларды тәуекелдер туралы дұрыс және уақытылы ақпаратпен қамтамасыз етуге мүмкіндік береді, тәуекелдер, тәуекелдерге ден қою жөніндегі әдістер мен құралдар туралы хабардар болу деңгейін арттырады; тиісті ақпарат қызметкерлерге өз функцияларын тиімді орындауға мүмкіндік беретін белгіленген нысанда және мерзімде айқындалады, тіркеледі және ұсынылады);
7. ішкі орта құру (тәуекелдерді басқару процесінің жоғарыда баяндалған компоненттерін іске асыру тиісті «жоғары деңгейдегі тонды», тәуекелдер туралы, тәуекелдер/тәуекел-факторлар иелерінің жауапкершілігі, тәуекелдерді белсенді басқару және уақытылы есептілік туралы хабардар болудың жоғары деңгейін белгілеуге негізделген ҚМГ компаниялары тобында тәуекел-мәдениеттің дамуына ықпал етеді). ҚМГ тиімді корпоративтік басқаруға ықпал ететін, сәйкестендіру, бағалау, басқару және тәуекелдер бойынша есептілік үшін міндеттерді, өкілеттіктерді және жауапкершілікті тиісінше бөлуді қамтамасыз ететін ТБКЖ-ның барабар ұйымдық құрылымын құруға ұмтылады.

ДИРЕКТОРЛАР КЕҢЕСІМЕН ӨЗАРА ІС-ӘРЕКЕТ

ҚМГ Директорлар кеңесінің қарауына келінде жылына бір рет мынадай құжаттар ұсынылады:

- ◆ Компанияның тәуекел-аппетиті бойынша ұсыныстар;
- ◆ шоғырландырылған Тәуекелдер тіркелімі;
- ◆ Тәуекелдер картасы;
- ◆ Компанияның тәуекелдерді басқару жөніндегі іс-шаралар жоспары;
- ◆ Тәуекелдерге төзімділік деңгейлері;
- ◆ Негізгі тәуекел көрсеткіштерінің (НТК) тіркелімі.

Бұдан басқа, ҚМГ Директорлар кеңесінің қарауына тоқсан сайын тәуекелдер бойынша есеп (ҚМГ ЕТҰ жабылуын ескере отырып шоғырландырылған) шығарылады, ол тиісті түрде толық көлемде қаралады және талқыланады. Директорлар кеңесі тәуекелдерді басқарудың және ішкі бақылаудың қолданыстағы жүйелерін Директорлар кеңесі белгілеген қағидаттар мен тәсілдерге сәйкес келтіру үшін тиісті шараларды қабылдайды.

ТӘУЕКЕЛДЕРДІ БАСҚАРУ ЖҮЙЕСІН ДАМУ

ТБКЖ жетілдіру және ҚМГ компаниялар тобында тәуекел-мәдениетті жақсарту жөніндегі қызмет ҚМГ корпоративтік басқаруды жетілдіру жөніндегі 2019-2020 жылдарға арналған егжей-тегжейлі жоспар шеңберінде іске асырылады. Осы жоспар тәуекелдерді басқарудың корпоративтік жүйесі (ТБКЖ) және ішкі бақылау жүйесі (ІБЖ) саласында Компанияның мақсаттарына қол жеткізуді қамтамасыз етуге ықпал ететін негізгі іс-шараларды белгілейді.

Компания ТБКЖ үнемі жетілдіріп отырады және тәуекелдерді басқарудың нормативтік-әдістемелік базасын үнемі жақсартып отырады. Компания ТБКЖ-ны үздіксіз дамыту мен жетілдіруге бейілді.

ҚМГ Директорлар кеңесі бекіткен Компанияның 2021 жылға арналған тәуекел-аппетиті туралы өтініштен жекелеген үзінді көшірмелер

Қаржы қызметі	Операциялық қызмет	Инвестициялық қызмет
<ul style="list-style-type: none"> ◆ Кредиторлар орнатқан ковенанттарды сақтау. ◆ ЕТҰ-дан Компанияның пайдасына жоспарланған дивидендік ағынның 10%-тен астам төмендеуіне жол бермеу (мұнайдың нарықтық бағасының айтарлықтай төмендеу әсерін қоспағанда). ◆ Компанияның кредиттік рейтингінің нашарлауына жол бермеу (ҚР өлдік рейтингінің нашарлау әсерін қоспағанда). 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Беделге, сондай-ақ өндірістік қауіпсіздікке, еңбекті қорғауға және қоршаған ортаға байланысты жағымсыз оқиғаларға жол берілмейді. ◆ Қатысатын өңірлерде әлеуметтік тұрақтылықты қамтамасыз ету. ◆ Санкциялар туралы заңдарды бұзуға әкелетін транзакцияларға тыйым салу; ◆ ақпараттық қауіпсіздік тәуекелдеріне / кибер-тәуекелдерге қатысты Компания: <ul style="list-style-type: none"> – ақпараттық-коммуникациялық инфрақұрылымның жұмысы бұзылған жағдайда сервистердің қолжетімділігін қамтамасыз етеді; – ақпараттық ресурстардың, бағдарламалық қамтамасыз етудің және жабдықтардың тұтастығын бұзуға жол бермейді; – құпия ақпараттың жоғалуына немесе басқа да рұқсатсыз ашылуына жол бермейді. ◆ Сыбайлас жемқорлықтың және іскерлік этиканың бұзылуының кез келген көріністеріне жол берілмейді. 	<ul style="list-style-type: none"> ◆ «Самұрық-Қазына» АҚ инвестициялық саясатының талаптарын сақтау. ◆ Инвестициялық жобаларды қаржыландыруды негізінен меншікті қаражат есебінен жүзеге асыру, қарыз қаражатын тарту кезінде Компаниялар тобының қаржылық тұрақтылығының нашарлауына жол бермеу. ◆ Стратегиялық әріптестермен бірлесіп, негізінен кэрри-қаржыландыру шарттарында жер қойнауын пайдалану жөніндегі жобаларды іске асыруды жүргізу.

2020 жылы ҚМГ COVID-19 пандемиясы тәуекелдерінің Компанияның қызметіне тигізетін әсеріне жан-жақты талдау жүргізді. Талдау мен қабылданатын шаралар ҚМГ Директорлар кеңесіне ұсынылды. Компания тәуекел-бағытталған мәдениетті дамытуды жалғастыруда. COVID-19 пандемиясы кезеңінде қашықтан жұмыс істеу форматына көшуге байланысты, тәуекелдерді басқару дағдыларын жақсарту үшін, ҚМГ қызметкерлерге арналған онлайн-оқу өткізді.

2021 жылы және кейінгі кезеңде тәуекелдерді басқаруда жоспарланған жақсартуларға келсек, Компания жобалауды басқару, ақпараттық қауіпсіздік шеңберінде тәуекелдерді басқару, орнықты даму, комплаенс, стратегия мен ҚНҚ бөлігінде кросс-функционалдық өзара іс-әрекет жасауға ниетті. ҚМГ ТБКЖ-ны үнемі жетілдіреді, ТБКЖ саясаты мен Тәуекелдерді басқару процесін ұйымдастыру бойынша үлгі қағидаларды, нормативтік және әдістемелік құжаттарды өзектендіреді.

ТӘУЕКЕЛ-АППЕТИТ

Компанияның тәуекел-аппетиті Компания өзінің стратегиялық және операциялық мақсаттарына қол жеткізе алатын тәуекелді ұстап қалудың өзіндік деңгейін сипаттайды. Ресурстарды бөлуге, процестерді ұйымдастыруға және ұйым ішінде тәуекелді оқиғаларға тиімді мониторинг жүргізу және ден қою үшін қажетті инфрақұрылымды құруға әсер етеді.

КОРПОРАТИВТІК САҚТАНДЫРУ

ҚМГ компаниялар тобындағы сақтандыру тәуекелдерді бақылауды және қаржыны басқаруды қамтамасыз етудің маңызды құралы болып табылады. Сақтандыру ҚМГ мен акционерлердің мүліктік мүдделерін өндірістік қызметте, оның ішінде сыртқы факторлардың салдарынан туындайтын күтпеген шығындардан қорғайды.

Сақтандыру функциясы сақтандыру қорғауды ұйымдастырудың бірыңғай корпоративтік стандартын сақтау мақсатында орталықтандырылған. Бұл үздіксіз сақтандыру өтелімін басқарудағы кешенді тәсілге кепілдік береді.

ҚМГ-нің корпоративтік сақтандыру бағдарламасы сақтандырудың мынадай негізгі түрлерін қамтиды:

- ◆ Компанияның негізгі өндірістік активтерін сақтандыру;
- ◆ үшінші тұлғалар алдындағы жауапкершілікті сақтандыру;
- ◆ энергетикалық тәуекелдерді сақтандыру.

Қайта сақтандыруға Standard & Poor's шәкілі бойынша («А-») төмен болмайтын кредиттік рейтингі бар қайта сақтандыру компаниялары қабылданады. Мұнай-газ саласының ең үздік деген практикалары ескеріледі, бұл Компанияға сақтандыру мен сақтандырылатын тәуекелдерді басқарудың ең тиімдішарттарына қол жеткізуге жәрдемдеседі.

ІШКІ БАҚЫЛАУ ЖҮЙЕСІ (ІБЖ)

ІАҚ ТБКЖ ажырамас бөлігі болып табылады. ІАҚ COSO моделін қолданады және өзара байланысты бес компоненттен тұрады: бақылау ортасы, тәуекелдерді бағалау, бақылау рәсімдері, ақпарат және коммуникациялар, мониторинг. ІАҚ ҚМГ-нің негізгі үш саладағы мақсатына қол жеткізуде ақылға қонымды сенімділікті қамтамасыз етуге бағытталған:

- ◆ операциялық қызметтің тиімділігін арттыру;
- ◆ толық және сенімді қаржы есептілігін дайындау;
- ◆ Қазақстан Республикасы заңнамасының және ҚМГ ішкі құжаттарының талаптарын сақтау.

COSO моделі: ІБЖ компоненттері

ҚМГ-де ішкі бақылау жүйесінің саясаты бекітілді, онда ІБЖ-нің мақсаттары, жұмыс істеу қағидаттары мен компоненттері белгіленген. Ішкі бақылау жүйесінің саясатын іске асыру мақсатында ішкі бақылау жүйесінің регламенті бекітілді, онда өкілеттіктер мен жауапкершілік, жұмыс істеу тәртібі, ұйымдық құрылым мен нәтижелілік өлшемдері белгіленген.

2020 жылы ІБЖ бойынша ішкі құжаттар бизнес қажеттіліктерін ескере отырып өзектендірілді. Олар тәуекелдерді анықтау мен бағалаудың егжей-тегжейлі сипаттамасын, бизнес-процестегі ішкі бақылаудың жетілуін бағалау шкаласы мен критерийлерін, тәуекел мәдениетін арттыруды, ІБЖ жетілуін бағалауды, ІБЖ субъектілері арасындағы өзара әрекеттесуді қосады.

Жыл сайын ҚМГ-де бизнес-процестердің, сыртқы және ішкі аудиторлардың ұсынымдары негізінде күнтізбелік жоспар-кесте бекітіледі. Күнтізбелік жоспар-кестеде бизнес-процестерді формальдау және бақылау рәсімдерінің дизайнын тестілеу (талдау) мерзімдері көрсетіледі. Формальдау қолданыстағы блок-схемаларды және бизнес-процестер бойынша тәуекелдер мен бақылау матрицаларын әзірлеуден және өзектендіруден тұрады. Бақылау рәсімдерінің дизайнын тестілеу (талдау) негізінде оларды жетілдіру жөнінде ұсынымдар әзірленеді. Ұқсас жұмысты ЕТҰ жүргізеді. ІБЖ бойынша жұмыстардың нәтижелері бизнес-процестердің иелеріне, ІАҚ, сыртқы аудиторға, Басқармаға, Директорлар кеңесіне жеткізіледі.

Жыл сайын ҚМГ және ЕТҰ қызметкерлері үшін ІБЖ бөлігінде кездесулер мен оқыту бағдарламалары ұйымдастырылады, қатысушылар тренингтерден өтеді, тәжірибелерімен бөліседі, проблемалар мен оларды шешу жолдарын талқылайды.

Ішкі бақылау процесінің негізгі субъектілерінің иерархия деңгейлері, рөлдері мен өкілеттіктері тұрғысынан ішкі бақылау жүйесінің моделі:

- ◆ 1-деңгей («Ұйымдастырушылық-функционалды») – ішкі бақылау жүйесін ұйымдастырумен, оның қатысушыларының өзара әрекеттесу тәртібімен және «жоғарыдан үлгімен» байланысты;
- ◆ 2-деңгей) Корпоративтік бақылау « – ҚМГ немесе құрылымдық бөлімшелер деңгейінде белгіленетін және ҚМГ мақсаттарына қол жеткізуге ықпал ететін басқару тетіктерін іске асырумен байланысты, Компания қызметіне төн тәуекелдерге тікелей немесе жанама әсер ете отырып, жалпы бақылау ортасына және бақылау рәсімдерінің тиімділігі мен санына әсер ету есебінен ішкі бақылау жүйесін анағұрлым тиімді құрылымдауға мүмкіндік береді. Корпоративтік деңгейдегі бақылау ҚМГ-ге тұтастай алғанда, әрбір бизнес-процесте әсер етеді және сенімділіктің негізгі сипаттамалары мен критерийлеріне, ұмтылуы қажет кемелдену деңгейіне сәйкестікті бақылаумен байланысты. Мұндай сипаттамалар, өлшемдер мен кемелдену деңгейлері ҚМГ саясатында, ҚМГ ұзақ мерзімді даму бағдарламасында және ҚМГ-нің басқа да тұжырымдамалық-нормативтік құжаттарында бекітілген;
- ◆ 3-деңгей («Процестік бақылау») – бизнес-процестерге және қызметкерлердің ағымдағы қызметіне интеграцияланған және жалпы ҚМГ бақылау ортасына әсер етпейтін бақылау рәсімдерін орындаумен байланысты.

НЕГІЗГІ ТӘУЕКЕЛДЕР

ҚМГ өз қызметін үнемі өзгеріп тұратын ортада жүргізеді. Уақыт өте келе кейбір қауіптер дамуы мүмкін және ішкі және сыртқы факторларға қарай ықтимал әсер мен ықтималдық өзгеруі мүмкін. ҚМГ стратегияны іске асыруға әсер ете алатын негізгі тәуекелдер мен белгісіздіктерді басқарады, қадағалайды және олар туралы хабарлайды.

Есепті кезеңде кейбір тәуекелдер іске асырылды, бірақ тәуекелдерді митигациялау бойынша қабылданған шаралардың арқасында олардың теріс әсері басқарылды және барынша азайтылды.

Компанияның негізгі тәуекелдері

Тренд (бір жылдағы)	Тәуекелдер мен ықтимал салдардың сипаттамасы	Тәуекелді азайту және тәуекелді басқару үшін қабылданатын шаралар
	<p>Өндіру көлемінің төмендеу қаупі</p> <ul style="list-style-type: none"> Негізгі операциялық тәуекел ескі кен орындарында өндіру көлемінің төмендеуі; Әлемдік энергия нарықтарындағы қолайсыз жағдайға (пандемияға байланысты), сондай-ақ ОПЕК+ келісімі шеңберіндегі міндеттемелерге байланысты мұнайға деген сұраныстың төмендеуіне орай өндірістің төмендеуі. <p><i>Толығырақ ақпарат «Барлау» бөлімінде</i></p>	<p>Жетілген кен орындарында өндіру деңгейін ұстап тұру мақсатында:</p> <ul style="list-style-type: none"> ұңғымалардың жөндеуаралық кезеңін ұлғайту жөніндегі іс-шаралар, ұңғымаларға жерасты және күрделі жөндеуді уақытылы орындау, сондай-ақ геологиялық-техникалық іс-шаралар; ескірген жабдықтарды жаңғырту бағдарламаларын іске асыру; ескі кен орындарында өндіру деңгейін ұстап тұру үшін жаңа технологияларды енгізу. <p>Өндіруші активтерді өртараптандыру бойынша жұмыстар жүргізілуде.</p> <p>Шығыстарды қысқарту және оңтайландыру, бұрын жоспарланған іс-шараларды, жоспарлы көрсеткіштерді қайта қарау бойынша сценарийлерді қарау (өндіру рентабельділігін ескере отырып) жүргізіледі. ОПЕК+ елдерімен мұнай өндіруді ұжымдық қысқарту туралы келісім мәселелерінде Қазақстан Республикасының уәкілетті органдарымен жедел өзара іс-қимыл жүзеге асырылады.</p>
	<p>Өндірістік жарақаттылық тәуекелі</p> <p>Қызметкерлердің еңбекті қорғау, өндірістік тәртіпті бұзу саласында белгіленген қағидаларды сақтамауы қызметкерлердің өміріне қауіп-қатердің төну мен денсаулығына зиян келтіру көзі болып табылады</p>	<p>Өндірісте жазатайым оқиғаларды болдырмау мақсатында Компания ұйымдастырушылық-техникалық шараларды жүзеге асырады:</p> <ul style="list-style-type: none"> жұмыстарды қауіпсіз жүргізу, өндірістік жарақаттану мен кәсіптік аурулардың алдын алу; оқуды және білімді тексеруді уақытылы жүргізу; еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау саласындағы ішкі бақылау; еңбекті механикаландырудың жаңа технологиялары мен құралдарын енгізу; өндірістік объектілердің өнеркәсіптік қауіпсіздік деңгейін арттыру. <p>«Қорғау» картасын пайдалану арқылы Near Miss салдарсыз оқиғалар бойынша есептілік бағдарламасы іске асырылуда.</p> <p>Келесі Корпоративтік стандарттар бекітілді:</p> <ul style="list-style-type: none"> ҚМГ компаниялар тобында еңбекті қорғау, өнеркәсіптік қауіпсіздік және қоршаған ортаны қорғау саласындағы мердігерлік ұйымдармен өзара әрекеттесу бойынша; ҚМГ компаниялары тобында еңбекті қорғау, өнеркәсіптік қауіпсіздік және қоршаған ортаны қорғау саласындағы құзыреттерді қамтамасыз ету; ҚМГ компаниялар тобындағы Денсаулық сақтау және еңбек гигиенасы.

Тренд (бір жылдағы)	Тәуекелдер мен ықтимал салдардың сипаттамасы	Тәуекелді азайту және тәуекелді басқару үшін қабылданатын шаралар
	<p>Өндірістік объектілердегі апаттық жағдайлардың, техногендік апаттар тәуекелі</p> <p>Компанияның өндірістік қызметі ықтимал қауіпті болып табылады. Авариялық және штаттан тыс жағдайлар, өндірістік объектілердегі техногендік апаттар салдарынан, сондай-ақ үшінші тұлғалардың заңсыз іс-әрекеттері нәтижесінде мүлікке, үшінші тұлғаларға және қоршаған ортаға зиян келтіру қаупі бар</p>	<p>Тәуекелді азайту және тәуекелді басқару үшін қабылданатын шаралар</p> <p>Өндірістік тәуекелдерді барынша азайту мақсатында Компания мыналарды жүзеге асырады:</p> <ul style="list-style-type: none"> нормативтік құжаттардың талаптарына сәйкес жабдықтарға техникалық қызмет көрсету мен жөндеуді уақытылы жүргізуді қамтамасыз ету; қайта жаңартуды, жаңғыртуды уақытылы жүргізу; әлеуетті-қауіпті факторларды анықтау және диагностиканы уақытылы жүргізу, сондай-ақ өндірістік объектілердің өнеркәсіптік қауіпсіздігіне сараптама жүргізу; операциялық персоналдың техникалық деңгейі мен біліктілігін арттыру. <p>Компания кезең-кезеңмен қорғаудың, күзетудің және физикалық қауіпсіздіктің заманауи инженерлік-техникалық құралдарын енгізеді.</p> <p>Қазақстан Республикасының өнеркәсіптік қауіпсіздік және экология саласындағы заңнамасының талаптарына сәйкес Компания қызметі үшінші тұлғаларға зиян келтіру қаупімен байланысты объектілер иелерінің азаматтық-құқықтық жауапкершілігін міндетті сақтандыру шарттарын, сондай-ақ міндетті экологиялық сақтандыру шарттарын жыл сайын жасасады. Бұдан басқа, жыл сайын сақтандыру жағдайының басталу нәтижесінде мүлікті залалдан (кездейсоқ жойылу, жоғалу немесе бұліну тәуекелінен) ерікті сақтандыру шарттары жасалады.</p>
	<p>Қоршаған ортаға және климаттың өзгеруіне теріс әсер ету тәуекелдері</p> <p>Компания қоршаған ортаға қолайсыз экологиялық әсер ету тәуекеліне және экологиялық заңнама талаптарын сақтамағаны үшін міндеттемелерді қатаңдату тәуекеліне, сондай-ақ климаттың өзгеруіне байланысты тәуекелдерге ұшырағыштығы</p> <p><i>Толығырақ ақпарат «Орнықты дамуды қамтамасыз ету» бөлімінде</i></p>	<p>Қоршаған ортаны қорғау саласындағы Компания үшін басым бағыттар:</p> <ul style="list-style-type: none"> парниктік газдар шығарындыларын басқару және алауда жағуды азайту; су ресурстарын басқару; өндіріс қалдықтарын басқару; жерді қалпына келтіру; энергия тиімділігін арттыру. <p>Қоршаған ортаға қолайсыз экологиялық әсер ету қаупін азайту үшін Компания мыналарды жүзеге асырады:</p> <ul style="list-style-type: none"> экологиялық көрсеткіштерді жақсарту үшін жобаларды басқаруға және тәуекелге бағытталған тәсілге негізделген маңызды экологиялық аспектілерді алдын ала басқару; ЕТҰ-да шығарындыларды басқару саясатын және су ресурстарын басқару жөніндегі корпоративтік стандартты енгізу мониторингі; IOGP халықаралық есептілігі шеңберінде өндіруші секторда ілеспе мұнай газын (ІМГ) жағудың қарқындылығын тоқсан сайынғы есептер мен талдау; экологиялық мәселелер бойынша мүдделі тараптармен өзара әрекеттесу; ЕТҰ қалдықтарын кедерге жарату және қайта өңдеу мақсатында уәкілетті органмен қол қойылған қоршаған ортаны қорғау саласындағы ынтымақтастық туралы меморандумды іске асыру; корпоративтік экологиялық бағытты толыққанды дамыту, сондай-ақ Компанияның жасыл экономика қағидаларын ұстануын қамтамасыз ету. <p>Компания уәкілетті органның жаңа экологиялық кодексті әзірлеу жөніндегі жұмыс тобына белсенді қатысады. Климаттың өзгеруіне байланысты тәуекелді азайту шеңберінде:</p> <ul style="list-style-type: none"> 2020 жылғы тамызда CDP (Carbon Disclosure Project) алаңында Компанияның 2019 жылғы парниктік газдардың тікелей және жанама шығарындылары бойынша климаттық сауалнама уақытылы орналастырылды; 2018-2020 жылдарға арналған парниктік газдар шығарындыларына квоталар бөлудің ұлттық жоспарындағы квоталар тапшылығы мен профицитінің болжамды балансы есептелді.

¹ «Қорғау» картасын қолдану қауіпті шартты, қауіпті мінез-құлықты, қауіпті әрекетті, қауіпті жағдайды, қауіпті факторды, сондай-ақ жақсы практика мен ұсыныстарды (бастамаларды) анықтауға және олар туралы ақпараттандыруға бағытталған.

Тренда (бір жылдағы)	Тәуекелдер мен ықтимал салдардың сипаттамасы	Тәуекелді азайту және тәуекелді басқару үшін қабылданып отырған шаралар
	<p>Газ тапшылығының тәуекелі Газ экспортының көлемі ішкі газ тұтынудың ұлғаюы салдарынан, оның ішінде ішкі нарықта газ-химия жобаларын енгізуді, өндіру деңгейін ұстап тұру үшін газды кері айдауға байланысты газ өндірісінің төмендеуін және (немесе) газ өңдеу жөніндегі қуаттардың жетіспеушілігін, сондай-ақ газ өндіру жөніндегі ресурстық базаның жеткіліксіз дамығандығын ескере отырып азаюы мүмкін</p>	<p>Компания ІМГ өңдеу бойынша қуаттарды кеңейту, газды кері айдауды қысқарту және кен орындарында ІМГ жағу жолымен тауарлық газдың ресурстық базасын ұлғайту бойынша бірқатар жобаларды іске асыруды қарастырады. Жаңа перспективалы кен орындарын игеру, сондай-ақ қазіргі бар кен орындарында газ өндіруді арттыру бойынша жұмыстар жүргізілуде.</p>
	<p>Геологиялық тәуекел Жаңа барлау жобаларын іске асыру әрқашан геологиялық құрылымның белгісіздігімен байланысты геологиялық тәуекелдермен байланысты (көмірсутек кен орындарын анықтамау, мұнайдың (газдың) алынатын қорларын растамау немесе төмен бағалау))</p>	<p>Компания мыналарды жүзеге асырады:</p> <ul style="list-style-type: none"> жұмыстар ауданы және жақын маңдағы ұқсас кен орындары бойынша геологиялық-геофизикалық деректер базасын жинау, талдау, қорыту және толықтыру; көмірсутектерді іздеу мен барлаудың геофизикалық әдістерін жоспарлау, деректерді зерттеудің, өңдеу мен интерпретациялаудың тиімді әдістерін қолдану; 2D- және 3D-сейсмикалық-барлауды жүргізу; халықаралық компаниялармен (Equionor, LOKOIL, BP) бірлескен өңірлік зерттеулер, озық технологияларды қолдана отырып және шетелдік компаниялардың (Eni) тәжірибесін тарта отырып, өңдеу жөніндегі пилоттық жобалар; сапалы талдау және заманауи геохимиялық және литологиялық талдау әдістемелерін қолдану негізінде өңір мен кен орындарының седиментациялық, геологиялық және бассейндік модельдерін құру; жаңа кен орындарын бірлесіп барлау және игеру үшін, оның ішінде геологиялық тәуекелдердің қаржылық әсерін төмендету үшін сағу-қаржыландыру шарттарында стратегиялық әріптестерді тарту
	<p>Қатысу өңірлеріндегі әлеуметтік жағдай Компания санкцияланбаған ереуілдер қауіпіне ұшырайды</p>	<p>Әлеуметтік тәуекелдерді төмендету үшін Компанияда мынадай іс-шаралар жүзеге асырылады:</p> <ul style="list-style-type: none"> басшылықтың еңбек ұжымдары және кәсіподақтар өкілдерімен тікелей есептік кездесулерін қоса алғанда, еңбек ұжымдарында түсіндіру жұмыстары жүргізіледі; ҚМГ объектілерінде қызметті жүзеге асыратын мердігерлік ұйымдармен ЕТҰ-ның өзара іс-қимыл регламенті енгізілуде (мердігерлік ұйымдар қызметкерлері үшін еңбек қатынастары саласында белгіленген кепілдіктерді сақтау мақсатында); ішкі коммуникациялардың бірыңғай жүйесі іске асырылды және қолдау тапты. Компанияның барлық кәсіпорындарында басшылықтың ұжымдармен әлеуметтік, тұрмыстық, өндірістік мәселелерді талқылау және шешімдердің нұсқаларын бірлесіп әзірлеу үшін міндетті кездесулері өткізіледі; жас қызметкерлердің белсенді өмірлік ұстанымын қалыптастыруды, жастарды кәсіпорындардың әлеуметтік және өндірістік өміріне тартуды көздейтін бірыңғай жастар саясатының жүйесі құрылады; қатысу өңірлерінде жүйелі түрде сауалнамалар, талдау және қанағаттану мониторингі жүргізіледі. <p>Әлеуметтік тұрақтылық рейтингісін зерттеу нәтижелері бойынша алаңдататын аймақтарды барынша азайту және әлеуметтік тұрақтылық деңгейін арттыру бойынша іс-шаралар жоспарлары әзірленуде</p>
	<p>Өтімділік және қаржылық орнықтылық тәуекелдері Компания үшін негізгі тәуекелдердің болуы өтімділік пен қаржылық тұрақтылықпен байланысты тәуекелдер болып табылады</p>	<p>Сонымен қатар, осы тәуекелдерді еңсеру үшін, борышқорлық жүктемені басқару және өтімділік тапшылығына жол бермеу жөніндегі іс-шаралармен қатар, Компания операциялық қызметтің тиімділігін арттыруға, күрделі шығындардың нақты басымдығына, қаржылық тәртіпті сақтауға, Компанияның активтері мен жобаларының қоржындарын ұтымды етуге, жобаларды қоржындық басқаруға көшуге баса назар аударды</p>

Тренда (бір жылдағы)	Тәуекелдер мен ықтимал салдардың сипаттамасы	Тәуекелді азайту және тәуекелді басқару үшін қабылданып отырған шаралар
	<p>Комплаенс-тәуекелдер Жеке пайда мен мүлкітік мүдделерді, оның ішінде үшінші тұлғалар үшін, алуға бағытталған сыбайлас жемқорлық сипатындағы қасақана іс-әрекеттер. Қаржылық залалдың мөлшеріне қарамастан, кез келген сыбайлас жемқорлық белгілерінің фактілері Компанияның қызметінде мүлдем қолайсыз болып табылады.</p>	<p>Компания ішкі бақылау жүйесін енгізу және күшейту, үшінші тұлғалар тарапынан, сондай-ақ Компания қызметкерлері тарапынан заңсыз және жосықсыз әрекеттердің алдын алудың бірыңғай саясатын белгілеу, қызметкерлер тарапынан заңға қарама-қайшы және жосықсыз әрекеттер жасау фактілері бойынша ішкі тергеулер жүргізу тәртібін белгілеу бойынша дәйекті жұмыс жүргізеді. Компания жетекші әлемдік тәжірибені, сондай-ақ міндеттемелерді ескере отырып, саясат пен стандарттарды қабылдады:</p> <ul style="list-style-type: none"> ішкі және комплаенс-бақылау жүйелерін жетілдіру және күшейту бойынша; сыбайлас жемқорлыққа қарсы мониторингті жүргізу; сыбайлас жемқорлық тәуекелдеріне талдау жүргізу; сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениетті қалыптастыру, қызметкерлер арасында ықтимал бұзушылықтар мен шаралар туралы алдын алу іс-шараларын және түсіндіру жұмыстарын жүргізу; шешімдер қабылдау рәсімдерінің есептілігін және ашықтығын қамтамасыз ететін ұйымдық-құқықтық тетіктерді белгілеу; іскерлік этика нормаларын қабылдау және сақтау; сыбайлас жемқорлыққа қарсы тақырып бойынша семинарлар мен тренингтер ұйымдастыру; сыбайлас жемқорлық факторларын анықтауға арналған ішкі құжаттардың жобаларын сараптау; мүдделер қақтығысын болдырмау; Аудит жөніндегі комитетке және Директорлар кеңесіне есеп бере отырып, жедел желіге келіп түскен өтініштерді өңдеу
	<p>Мұнай бағасының жоғары құбылмалылығы Компания энергия көздері бағасының құбылмалылық тәуекеліне бейім.</p> <p><i>Толығырақ ақпарат «Нарықты шолу» және «COVID-19 әсері және дағдарысқа қарсы шаралар» бөлімдерінде</i></p>	<p>Қаржы жағдайын тұрақтандыру мақсатында Компания 2021 жылдың соңына дейін мұнай-газ саласында қалыптасқан дағдарыстың салдарын жою бойынша шараларды қарастыратын дағдарысқа қарсы стратегияны әзірледі. 2020 жыл ішінде мынадай іс-шаралар іске асырылды:</p> <ul style="list-style-type: none"> жаңартылған макроөлшемдермен, шығыстарды қысқартумен және оңтайландырумен ҚМГ-ның түзетілген даму жоспары бекітілді; 2020 жылға арналған инвестициялық жобалар қоржыны оңтайландырылды, жобалық басқару жүйесі енгізілуде; сыйлықақылар мен бонустар алынып тасталды, бизнес-процестерді оңтайландыру жүргізілді; Дағдарысқа қарсы тұжырымдаманы, сондай-ақ басшы қызметкерлердің мотивациялық КНҚ картасын және олардың 2020 жылға арналған мақсатты мәндерін цифрландыруды ескере отырып, қызметтің негізгі корпоративтік көрсеткіштері (КНҚ) бекітілді; ҚМГ орталық аппаратының саны оңтайландырылды; басқару деңгейлерін қысқарта отырып, ұйымдық құрылым бекітілді, топ-менеджерлер мен басшы қызметкерлердің жалақысын төмендетуді ескере отырып, жалақы жүйесі қайта қаралды; қосымша теріс әсер етуі мүмкін тәуекелдерді/тәуекел факторларын көздейтін тәуекел-менеджмент бағдарламасы бекітілді. <p>Компания тұрақты негізде баға серпініне, мұнай мен мұнай өнімдеріне деген сұранысқа мониторинг пен талдауды жүзеге асырады, сондай-ақ, мұнай бағасының айтарлықтай төмендеуінен қорғау үшін қаржы құралдарын сатып алу ықтималдығы болуы мүмкін. ОПЕК+ келісімі, ішкі нарықты тұрақтандыру және мұнай өнімдерінің экспортын ынталандыру жөніндегі шараларды іске асыру мәселелері бойынша Қазақстан Республикасының уәкілетті органдарымен өзара іс-қимыл жасайды, сондай-ақ өз міндеттемелерін орындау үшін ішкі резервтері бар</p>

Тренд (бір жылдағы)	Тәуекелдер мен ықтимал салдардың сипаттамасы	Тәуекелді азайту және тәуекелді басқару үшін қабылданын шаралар
↔	<p>Елдік тәуекел пен санкциялар тәуекелі Компания шет мемлекеттерде операцияларды жүзеге асырады. Реципиент елдің экономикалық және саяси жағдайындағы кез келген елеулі теріс өзгерістер Компанияның қызметіне әсер етуі мүмкін. Кейбір елдерге қатысты санкциялар, соның ішінде салалық санкциялар Компанияның қызметіне әсер етуі және перспективалық жобаларға әсер етуі мүмкін</p>	<p>Компания реципиент елді (экономикалық, саяси, стратегиялық, әлеуметтік және өзге тараптардан) талдау негізінде елдік лимиттерді белгілеу арқылы елдік тәуекелдер деңгейін шектейді. Компания экономикалық санкциялардың Компанияның қызметіне әсерін және ықтимал жауап шараларын талдады. Ресейлік ұйымдармен бірлескен жобалар / маңызды транзакциялар қарастырылды, ықтимал операциялық және қаржылық тәуекелдер зерттелді. Компанияның перспективалық жобаларына нақты әсер ете алатын санкциялардың ықтимал кеңеюін ескере отырып, Компания теріс әсер мен салдарды азайту үшін қолданыстағы санкцияларға мониторингті жүзеге асырады. Тәуекелдерді төмендету мақсатында Компания санкциялық режимді күшейткен жағдайда жобалардан шығу немесе оларды дербес іске асыру тетіктерін көздейді</p>
↑	<p>Кибертәуекелдер Қашықтан жұмыс істеу, қашықтан қосу және Компаниядағы өндірістік және цифрландырудың басқарушылық процестерге тиетін әсердің күшею жағдайында Компанияның ақпараттық-коммуникациялық жүйесінің тұтастығын, қолжетімділігі мен құпиялылығын бұзу мақсатында оның жария етілу ықтималдығы артады</p>	<p>Компания келесі шараларды іске асырады:</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ сыртқы және ішкі қауіп-қатерлердің автоматтандырылған мониторингін, сондай-ақ ақпараттық-коммуникациялық жүйені қорғауға бағытталған ұйымдастырушылық-практикалық іс-шараларды бақылауды қамтамасыз ету үшін ақпараттық қауіпсіздіктің мамандандырылған ақпараттық-бағдарламалық құралдары енгізілуде; ♦ жүйенің сыртқы шабуылдарға осалдығын тестілеу, ақпараттық технологиялар инфрақұрылымының қауіпсіздігін талдау, желілік компоненттердің аудиті, операциялық жүйелердің қауіпсіздігін уақытылы бақылау, бұзушылықтарды анықтау және бұғаттау тұрақты негізде жүргізіледі; ♦ Компанияның ақпараттық қауіпсіздік менеджменті жүйесінің (АҚМЖ) қолданыстағы халықаралық стандарттарға сәйкестігін қолдау жүргізіледі; ♦ Компанияның ақпараттық қауіпсіздік жөніндегі бөлімшелерінде АҚБЖ үшін жауаптыларды оқыту; ♦ кибергигиена қағидаларын сақтау
↔	<p>Беделдік тәуекел Компания іскерлік беделге және инвесторлармен, контрагенттермен, серіктестермен және басқа да мүдделі тараптармен өзара қарым-қатынасқа әсер ететін беделдік тәуекелге ұшырайды</p>	<p>Компания БАҚ-тағы жарияланымдарды, брифингтер, баспасөз конференцияларын ұйымдастыруды, Компания қызметінің түрлі аспектілерін жариялап-көрсету және мүдделі тараптардың хабардар болуын арттыру мақсатында басшылықтың сөз сөйлеуін қоса алғанда, осы тәуекелді басқару жөніндегі шаралар кешенін жүргізеді. Күн сайын Компания қызметі туралы жарияланымдарға мониторинг және БАҚ пен әлеуметтік желілердегі расталмаған ақпаратқа (қауесеттерге) жедел ден қою жүргізіледі. 2020 жылы жұртшылықты ҚМГ қызметі туралы уақытылы хабардар ету және жағымсыз жарияланымдардың алдын алу мақсатында Дағдарысқа қарсы шараларды ақпараттық сүйемелдеу жөніндегі коммуникациялық жоспар әзірленді және іске асырылды. Байланыс жоспары аясында басшылықтың дағдарысқа қарсы шараларды жүзеге асыру, кәсіпорындарда COVID-19-бен күресу және оны таратпау бойынша қабылданған шаралар бойынша Компания қатысатын өңірлерге жұмыс сапарлары ұйымдастырылды. Баспасөз хабарламалары жарияланып, тиісті брифингтер өткізілді, аталған іс-шаралар БАҚ-та (теледидарда, газеттерде, интернет-басылымдарда, корпоративтік сайттарда) кеңінен жарияланды. Компанияда жедел желі жұмыс істейді, сондай-ақ шағымдар мен наразылықтардың себептерін жою мақсатында оларға жедел ден қою жөніндегі процесс ұйымдастырылды</p>

Тренд (бір жылдағы)	Тәуекелдер мен ықтимал салдардың сипаттамасы	Тәуекелді азайту және тәуекелді басқару үшін қабылданын шаралар
↔	<p>Валюталық тәуекел Валюталық тәуекел – валюта бағамдарының ауытқуына байланысты Компанияның қаржы көрсеткіштерінің ықтимал қолайсыз өзгеруі</p>	<p>Түсім мен міндеттемелердің валюталық құрылымын ескере отырып, Компания өз қызметінде валюталық тәуекелге де ұшырайды. Осы тәуекелді басқару стратегиясы табиғи (экономикалық) хеджирлеуді қолдану мүмкіндігін ескеретін кешенді тәсілді пайдалануды көздейді. Шетелдік валютада номиналданған активтер мен міндеттемелердің арақатынасы қамтамасыз етіледі, түсім валюталық тәуекелдің әсерін ескере отырып есептеледі</p>
↔	<p>Салықтық тәуекел Салық заңнамасының өзгеруі және оны әркелкі түсіндіру тәуекелдері, сондай-ақ салық ауырталығының ұлғаюы мен салық жеңілдіктерін қолдану құқығынан айрылу тәуекелдері сақталуда</p>	<p>Компания салық заңнамасының өзгерістеріне тұрақты мониторинг жүргізеді, олардың Компания қызметіне ықтимал әсер ету дәрежесін бағалайды және болажайды, құқық қолдану практикасының үрдістерін бақылайды, өз қызметінде заңнаманың өзгерістерін ескереді. Компания мамандары салық заңнамасы саласындағы заң жобаларын әзірлеу бойынша әртүрлі жұмыс топтарына үнемі қатысады; салықтық тәуекелдерді азайту мақсатында Компания салықтық әкімшілендіру процестерін жақсартады, салықтық аудиттер жүргізеді</p>
↔	<p>Екінші деңгейдегі банктердің проценттік мөлшерлемелерінің және өтімділігінің өзгеру тәуекелі Әлемдік проценттік мөлшерлемелердің өсуі мен банк секторының қаржылық орнықтылығының әлсіреуі қарыз алу құнына және уақытша бос ақша қаражатын орналастыруға теріс әсер етуі мүмкін.</p>	<p>Осы тәуекелдерді барынша азайту үшін Компания қазынашылық қоржынның берілген өлшемдерінде қаржы құралдарына орналастыруды әртарапандыруды және ҚМГ компаниялар тобы бойынша ақша қаражатының орналастырылуына тұрақты мониторингті жүзеге асырады. ҚМГ кірісінің негізгі бөлігі АҚШ долларымен генерацияланады, ал негізгі қарыз алу көзі халықаралық кредиттеу нарығы болып табылады. Осы себептер бойынша ҚМГ борышқорлық қоржынының басым бөлігі АҚШ долларымен номиналданған. Осы несиелердің бір бөлігіне қызмет көрсету бойынша пайыздық мөлшерлеме банкаралық несиелік ставкаларына негізделген, мөлшерлемелердің өсуі Компанияның қарызына қызмет көрсетудің қымбаттауына өкеп соғуы мүмкін</p>
↔	<p>Инвестициялық (жобалық) тәуекелдер Компания сыртқы және ішкі факторларға байланысты елеулі тәуекелдерге ұшырауы мүмкін кәсіпорындарды барлау, өндіру, тасымалдау және қайта өңдеу саласындағы бірқатар жобаларды іске асырады. Мұндай тәуекелдердің іске асуы жобаларды іске асырудың табыстылығына айтарлықтай әсер етуі мүмкін</p>	<p>Компания қажет болған жағдайда жобаларды іске асыру жөніндегі жоспарларға уақытылы өзгерістерді енгізе отырып, қатысу өңірлерінде жобаларды іске асыру мәртебесіне тұрақты мониторинг жүргізеді. Жобалардың мерзімдеріне, бюджетіне және сапасына әсер ете алатын тәуекелдер туындаған жағдайда іс-шаралар мүдделі тараптармен келіссөздер жүргізуді, операциялық шығындарды қысқартуды, инвестициялық бағдарламаны оңтайландыруды және т. б. қамтуы мүмкін.</p>
↑	<p>Қолданылатын заңнаманың өзгеру тәуекелі, сондай-ақ сот талап-арыздары мен төрелік талқылаулар тәуекелі Компания қызметінің нәтижелеріне қолданылатын заңнамадағы өзгерістер, оның ішінде жер қойнауын пайдалану саласындағы нормалау, салықтық, валюталық, кедендік реттеу және т. б., сондай-ақ соттардың Компания тартылған сот және төрелік даулар бойынша теріс шешімдер қабылдау тәуекелі әсер етуі мүмкін</p>	<p>Компания заңнаманың өзгерістеріне тұрақты мониторинг жүргізеді, ҚМГ компаниялар тобы ұйымдарының қызметіне олардың әсер ету дәрежесін бағалайды және болжайды. Компания заңнаманың әртүрлі салаларындағы заң жобаларын әзірлеу және талқылау жөніндегі жұмыс топтарына үнемі қатысады. Компания сот және құқық қолдану практикасының мониторингін тұрақты негізде жүзеге асырады, қызметті жүзеге асыру процесінде туындайтын құқықтық мәселелер мен дауларды шешу кезінде үздік тәжірибені белсенді түрде қолданады</p>

Тренд (бір жылдағы) Тәуекелдер мен ықтимал салдардың сипаттамасы

Тәуекелді азайту және тәуекелді басқару үшін қабылданатын шаралар

Пандемия тәуекелі (COVID-19)

COVID-19 індеті қызметкерлер мен олардың отбасы мүшелерінің денсаулығына теріс әсер етті, еңбекке уақытша жарамсыздық пен өлімге әкелді, бүкіл адамзатқа азап пен шектеулер әкелді, бүкіл әлемде сұраныс пен өндірістің негізгі факторларына әсер етіп, экономикалық күйзелісті тудырды

Толығырақ ақпарат «Нарықты шолу» және «COVID-19 әсері және дағдарысқа қарсы шаралар» бөлімдерінде

Компания COVID-19 пандемиясымен байланысты жағымсыз қауіп факторларын азайту үшін барлық мүмкін шараларды қабылдады, мысалы:

- ◆ COVID-19/пневмонияның таралуы бойынша эпидемиологиялық жағдайдың тұрақты мониторингі;
 - ◆ қызметкерлердің жүріп-тұруы бойынша шектеу шараларын (іссапарлар, конференциялар, оқыту), әлеуметтік алыстау шараларын енгізу, қызметкерлерді қашықтықтан жұмыс нысанына ауыстыру;
 - ◆ байланыстарды азайту үшін қызметкерлердің тұруына, тамақтануына, тасымалдауға және қайта вахтауға ерекше режим енгізу;
 - ◆ объектілерде және кеңселерде (мердігерлік ұйымдарды қоса алғанда) санитариялық-дезинфекциялық, маскалық режимді қатаң сақтау, термометрияны жүзеге асыру және рұқсат беру кезінде қызметкерлердің симптомдарының болуына пікіртерім жүргізу;
 - ◆ жедел штабтар мен дағдарыстық жағдайларды басқару жөніндегі команданың жұмысын жандандыру, мемлекеттік органдармен және медициналық ассистенттермен өзара іс-қимыл жасау;;
 - ◆ ахуал нашарлаған жағдайда ҚМГ мен оның ЕТҰ қызметінің өзіндігін және үздіксіздігін қамтамасыз ету үшін бекітілген алгоритмдерге сәйкес іс-шаралар кешенін іске асыру;
 - ◆ маусымдық грипп ауруына қарсы вакцинациялау және алғашқы медициналық-санитариялық көмек қызметтерінің дайындығын қамтамасыз ету, сондай-ақ қажет болған жағдайда зертханалық тексеруді ұлғайту және COVID-19 вакцинациясын ұйымдастыру мәселелерін пысықтау;
 - ◆ жеке қорғану құралдарының (медициналық маскалар, респираторлар, биялайлар), мөлшерлегіштердің, антисептиктер мен дезинфекциялық ерітінділердің, сондай-ақ өмір және денсаулық сақтау үшін ең аз қажетті тыныс-тіршілікті қамтамасыз ету мүлкінің, оның ішінде дәрілік заттар мен медициналық бұйымдардың резервтерін жасау.
- Пандемияның жаңа ошақтарына дайындық, аурулардың алдын алу және COVID-19 таралуының алдын алу мақсатында Компания келесі іс-шараларды жүзеге асыруды жалғастыруда:
- ◆ COVID-19 таралу қаупін азайту бойынша бұрын енгізілген алгоритмдерді (бірінші толқынның тәжірибесін ескере отырып түзетілген) сақтау және эпидемияға қарсы режимді, күшейтілген санитариялық-дезинфекциялық іс-шараларды қолдау;
 - ◆ сыни бизнес-процестерді анықтау және оларды қалпына келтіру нұсқаларын әзірлеу, сондай-ақ сыни қызметкерлерді, жеткізушілерді, материалдар мен жабдықтарды айқындау; сыни бизнес-процестердің үздіксіздігін қамтамасыз ету және АТ-жүйелерін авариялық қалпына келтіру жоспарларын әзірлеу

МҮДДЕЛІ ТАРАПТАРМЕН ӨЗАРА ІС-ҚИМЫЛ

ҚМГ өзінің экономикаға, экологияға және қоғамға әсерінің маңыздылығын түсінеді және мүдделі тараптар мүдделерінің балансын сақтауға ұмтылады. Компания мүдделі тараптармен жауапты, ойластырылған және ұтымды өзара іс-қимыл тәсілін қолданады.

Компания тартымды еңбек жағдайларын жасау және мүдделі тараптармен тиімді диалог құру арқылы мүдделі тараптардың ниеттестігін арттыруға ниетті, бұл клиенттер, акционерлер, инвесторлар, мемлекеттік органдар, жергілікті тұрғындар, қоғамдық ұйымдар тарапынан түсіну мен қолдау есебінен ҚМГ қызметінің тиімділігін арттыруға ықпал ететін болады.

ҚМГ-де тәуелділікті (тікелей немесе жанама), міндеттемелерді, жағдайды (жоғары тәуекел аймақтарына назар аудара отырып), әсерді, әртүрлі (алуан түрлі) перспективаларды ескере отырып, тәуекелдер мен саралауды көрсететін мүдделі тараптардың картасы бекітіледі. Компанияда мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл жоспарлары тиімді іске асырылуда. ҚМГ AA1000SES Stakeholder Engagement Standard сияқты халықаралық стандарттарды қоса алғанда, мүдделі тараптармен өзара іс-қимылдың ең үздік тәжірибесін қолданады.

Мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл жөніндегі негізгі іс-шаралар

Мүдделі тараптар тобы	Берілетін ақпарат түрі	Коммуникация әдістері
Акционерлер	Бағалы қағаздарды ұстаушылардың мүдделерін қозғайтын Компанияның қызметі, корпоративтік оқиғалар туралы ақпарат	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Ақпаратқа қол жеткізуді қамтамасыз ету ◆ ҚМГ Директорлар кеңесінде акционерлердің мүдделерін білдіру ◆ Корпоративтік сайтта жариялау ◆ Қазақстандық қор биржасының сайтында жариялау ◆ Қаржы есептілігі депозитарийінің интернет-ресурсында ақпаратты ашу
ЕТҰ	Компанияның қызметі, стратегиялық даму жоспарлары, енгізілетін корпоративтік басқару тетіктері, өзара іс-қимыл әдістері, ЕТҰ мүдделерін қозғайтын корпоративтік оқиғалар туралы ақпарат	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Ақпаратқа қол жеткізуді қамтамасыз ету ◆ Корпоративтік сайтта жариялау ◆ Акционерлердің/қатысушылардың жалпы жиналыстарында, сондай-ақ директорлар кеңестерінде / байқау кеңестерінде акционердің мүдделерін білдіру ◆ Кеңестер, консультациялық панельдер, конференц-коңыраулар өткізу ◆ Комитеттерге, жұмыс топтарына қатысу ◆ Тренингтер, семинарлар ұйымдастыру
Компанияның қызметкерлері мен олардың кәсіби одақтары	Компанияның даму жоспарлары, еңбек жағдайлары, мансаптық өсу, әлеуметтік-еңбек құқықтарын сақтау, ҚМГ қызметкерлерінің мүдделерін қозғайтын корпоративтік оқиғалар туралы ақпарат	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Ақпаратқа қол жеткізуді қамтамасыз ету ◆ Корпоративтік сайтта жариялау ◆ Басшылықтың еңбек ұжымдарымен кеңестерін, жиналыстарын, есептік кездесулерін өткізу ◆ Еңбек қауіпсіздігі және еңбекті қорғау жөніндегі кеңестер мен комитеттер ◆ Тренингтер, семинарлар ұйымдастыру ◆ Хабарламаларды ішкі тарату ◆ Ішкі байланыс арналары арқылы материалдарды тарату ◆ Сауалнама, анкеталар ◆ Конкурстар

Мүдделі тараптар тобы	Берілетін ақпарат түрі	Коммуникация әдістері
Іскерлік серіктестер, жеткізушілер, тұтынушылар Толығырақ ақпарат «Жеткізушілермен өзара іс-әрекет» бөлімінде	Өзара тиімді ынтымақтастық шарттарына өсер ете алатын басшылықтың шешімдері, серіктестердің, жеткізушілердің, клиенттердің мүдделерін қозғайтын корпоративтік оқиғалар туралы ақпарат	<ul style="list-style-type: none"> Ақпаратқа қол жеткізуді қамтамасыз ету Корпоративтік сайтта жариялау Жиналыстар, кездесулер, конференц-коңыраулар өткізу Шағымдармен және өтініштермен жұмысты қамтамасыз ету Серіктестер/жеткізушілер күндерін ұйымдастыру Хабарламаларды тарату Аудиттер
Инвесторлар Толығырақ ақпарат «Инвесторлармен өзара іс-қимыл» бөлімінде	Компанияның қызметі, инвесторлар мен жалпы инвестициялық қоғамдастықтың мүдделерін қозғайтын корпоративтік оқиғалар туралы ақпарат	<ul style="list-style-type: none"> Ақпаратқа қол жеткізуді қамтамасыз ету Корпоративтік сайтта, оның ішінде «Инвесторлар» бөлімінде жариялау (www.ir.kmg.kz) Қазақстандық қор биржасының сайтында жариялау Инвесторлар үшін және басқа да көпшілік іс-шаралар шеңберінде көшпелі тұсауке-серлер (роуд-шоу) ұйымдастыру Кездесулер, конференц-коңыраулар өткізу Электрондық пошта арқылы сұраулармен жұмыс істеуді қамтамасыз ету (ir@kmg.kz), телефон консультациялары Баспасөз релиздерін орналастыру
Мемлекеттік органдар	Мемлекеттің, халықтың мүдделерін қозғайтын өлеуметтік-экономикалық, экологиялық және салалық сипаттағы ақпарат	<ul style="list-style-type: none"> Ақпаратқа қол жеткізуді қамтамасыз ету Корпоративтік сайтта жариялау Жиналыстар, кездесулер, конференц-коңыраулар өткізу БАҚ жариялау Деректерді электрондық жүйеге енгізу Байланыс құралдары арқылы хабарлау Қазақстан Республикасының заңнамасын жетілдіру жөніндегі жұмыс топтары
Қаржы институттары	Қаржы институттарының мүдделерін қозғайтын қаржылық сипаттағы ақпарат, Компанияның қаржылық орнықтылығы туралы мәселелер	<ul style="list-style-type: none"> Ақпаратқа қол жеткізуді қамтамасыз ету Корпоративтік сайтта жариялау БАҚ жариялау
Жергілікті қоғамдастықтар	Халықты жұмыспен қамту, корпоративтік өлеуметтік жауапкершілік, экологиялық қауіпсіздік және табиғатты қорғау қызметіне қатысты ақпарат	<ul style="list-style-type: none"> Корпоративтік сайтта жариялау Халықпен кездесулер өткізу Қоғамдық тыңдауларға қатысу БАҚ-та жариялау Азаматтарды қабылдау Шағымдармен және өтініштермен жұмысты ұйымдастыру Жергілікті органдардың жұмысына және жергілікті қоғамдастықтардың жобаларына қатысу Жергілікті қоғамдастық өкілдерінің қатысуымен көпшілік іс-шаралар өткізу
Бұқаралық ақпарат құралдары	Қазақстан Республикасының заңнамасына және ҚМГ ішкі құжаттарына сәйкес құпия ақпараттан басқа кез келген ақпарат	<ul style="list-style-type: none"> Компанияның сайтында және БАҚ баспасөз релиздерді, ақпараттық хабарламаларды, мақалаларды жариялау Баспасөз релиздерді тарату БАҚ сұрауларына жауап беру Баспасөз конференцияларын, брифингтер, баспасөз турларын, форумдар, инфосессиялар және басқа да медиа іс-шараларын өткізу Сұраулармен жұмыс
Қоғамдық ұйымдар	Қазақстан Республикасының заңнамасына және ҚМГ ішкі құжаттарына сәйкес құпия ақпараттан басқа кез келген ақпарат	<ul style="list-style-type: none"> Қауымдастықтарға мүшелік Халықаралық бастамалар Салалық форумдарға, конференцияларға қатысу Өлеуметтік және экологиялық мәселелер бойынша жұмыс топтарына мүшелік Сауалнамалар мен зерттеулер Сұраулармен жұмыс

АКЦИОНЕРЛЕРМЕН ЖӘНЕ ИНВЕСТОРЛАРМЕН ӨЗАРА ІС-ҚИМЫЛ

Акционерлік капиталдың құрылымы¹

Ұстаушының атауы	Жай акциялар, дана	Жай акциялар, %-пен көрсетілген үлес	Артықшылықты Акциялар	Барлық акциялар, дана	Барлық акциялар, %-пен көрсетілген үлес
"Самұрық-Қазына" ұлттық әл-ауқат қоры" АҚ	551 698 745	90,42	–	551 698 745	90,42
«Қазақстан Республикасының Ұлттық банкі» РММ	58 420 748	9,58	–	58 420 748	9,58

Бағалы қағаздар шығарылымы

Акциялардың түрі	Жарияланған акциялардың саны	Орналастырылған акциялардың саны	Орналастырылмаған акциялардың саны
Жай	849 559 596	610 119 493	239 440 103

Есепті кезеңде акционерлердің құрылымында өзгерістер болған жоқ.

Функцияларын заңнамаға және Компанияның Жарғысына сәйкес Қор Басқармасы орындайтын акционерлердің жылдық жалпы жиналысында мынадай құжаттар бекітіледі деп күтілуде:

- ҚМГ-нің 2020 жылға арналған жылдық қаржы есептілігі (шоғырландырылған және жеке) ;
- ҚМГ-нің 2020 жылғы таза кірісін бөлу тәртібі;
- ҚМГ бір жай акциясына шаққандағы дивидендтің мөлшері.

Дивидендік тарих

Көрсеткіш	2018	2019	2020
Бір акцияға шаққандағы дивиденд, теңге	61,54	60,64	133,97
Барлығы төленді	36 273	36 998	81 738

Толығырақ ақпарат «Қаржылық есептілік» бөлімінде

ДИВИДЕНДТЕР

Дивидендік саясаттың мақсаты Қор мен Компания мүдделерінің балансын, дивидендтердің мөлшерін, оларды төлеу шарттары мен тәртібін айқындау кезіндегі тәсілдің болжамдылығы мен анықтылығын қамтамасыз ету болып табылады.

Компанияларға қатысты төленетін дивидендтердің мөлшері олардың жетілу дәрежесіне және қаржылық орнықтылық пен өтімділік көрсеткіштері негізінде айқындалатын қаржылық-экономикалық жай-күйіне қарай сараланып белгіленеді.

Дивидендтер дивидендтерді төлеу туралы шешім қабылданған кезде Акционерлердің жалпы жиналысы белгілеген мерзімде төленеді.

«Самұрық-Қазына» АҚ-тың еншілес ұйымдарға қатысты дивидендік саясатын Компанияның сайтында көруге болады

¹ 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша.

КРЕДИТТІК РЕЙТИНГТЕР

Халықаралық рейтингтік агенттіктердің кредиттік рейтингтері Топтың кредиттік қабілеттілігін сенімді және тәуелсіз бағалау болып табылады. ҚМГ негізгі қаржы көрсеткіштерін инвестициялық деңгейге жақын және одан жоғары ұзақ мерзімді кредиттік рейтингті қолдау мақсатына сәйкес келетін деңгейде қолдауға ниетті. ҚМГ рейтингтік агенттіктерге топтың кредит қабілеттілігін жан-жақты және дұрыс бағалау үшін қажетті барлық ақпаратқа қол жеткізуге мүмкіндік береді. ҚМГ Басқармасы мен рейтингтік агенттіктер арасында мерзімді шолу кездесулері өткізіледі және ҚМГ олармен тұрақты байланысты қолдауды жалғастыруда.

Компанияның өндірістік және қаржылық көрсеткіштері мен нарық серпінінен басқа, ҚМГ-нің кредиттік рейтингтері Қазақстанның тәуелсіз кредиттік рейтингтерімен байланысты. Мәселен, егемен кредиттік рейтингтің өзгеруі қазақстандық эмитенттердің, оның ішінде ҚМГ-нің кредиттік рейтингтеріне әсер етуі мүмкін.

Қаржылық орнықтылықты арттыру бойынша күш-жігерді рейтингтік агенттіктер атап өтті. 2018-2019 жылдары ҚМГ-нің қаржылық көрсеткіштерінің жақсаруы Fitch, Moody's және S&P-ден Компанияның жеке кредит қабілеттілігі сипаттамаларының анағұрлым жоғары бағаларымен көрсетілді.

Елеулі сыртқы экономикалық тәуекелдерге қарамастан, 2020 жылы Fitch және S&P Компанияның бұрын белгіленген рейтингтерін растады. Қазіргі уақытта ҚМГ-нің Moody's пен Fitch-тен инвестициялық деңгейдегі, ал S&P-ден егеменді рейтингтен екі саты төмен инвестициялық деңгейдегі кредиттік рейтингтері бар.

- 2019 жылғы 22 тамызда Moody's Investors Service халықаралық рейтинг агенттігі ҚМГ кредит төлеу қабілеттілігінің рейтингін Қазақстан Үкіметінің тарапынан қолдауды

Елеулі сыртқы экономикалық тәуекелдерге қарамастан, 2020 жылы Fitch және S&P Компанияның бұрын белгіленген рейтингтерін растады

есепке алмағанда дербес негізде «Ba3»-тен «Ba2»-ге дейін көтерді. Компанияның ұзақ мерзімді рейтингі болжамын «тұрақтыдан» «оң» болжамы ретінде қайта қарастыра отырып, «Ba3» деңгейінде расталды. 2020 жылғы 14 желтоқсандағы ҚМГ рейтингтерін мерзімді шолуда Moody's рейтингтік агенттігі ҚМГ-нің маңызды мұнай қорларын және ОПЕК+ келісімі шеңберінде шектеусіз орнықты өндіруді, ҚМГ өтімділігінің жоғары көрсеткіштерін және берешекті өтеудің ұзақ мерзімді бейінін, сондай-ақ Компанияның левиридж, проценттік өтеу және ақша ағындары көрсеткіштерінің кредит қабілеттілігінің базалық бағасына (Baseline Credit Assessment) мөлшерлес болып қалатынына қатысты рейтингтік агенттіктің үміттерін көрсетті.

- 2020 жылғы 27 наурызда Fitch Ratings рейтингтік агенттігі ҚМГ эмитенті дефолтының ұзақ мерзімді рейтингін «тұрақты» болжамымен «BBB-» деңгейінде растады. ҚМГ-нің кредит қабілеттілігі «BB-» деңгейінде дербес негізде COVID-19 пандемиясынан туындаған мұнай бағасының төмендеуіне байланысты 2020 жылы левиридж болжамды өскеннен кейін оның біртіндеп төмендеуіне қатысты рейтингтік агенттіктің үміттерімен қолдау табады.
- 2020 жылғы 27 наурызда S&P Global Ratings рейтингтік агенттігі ҚМГ рейтингтері бойынша болжамды «тұрақтыдан» «теріс» болжамы деп қайта қарап, ұлттық және шетелдік валюталардағы ұзақ мерзімді рейтингтерді «BB» деңгейінде растады. Болжамды қайта қарау Brent маркалы мұнайдың бағасы бойынша S&P Global Ratings-тің 2020 жылдың қалған кезеңінде бір баррель үшін 30 АҚШ долларына дейінгі баға бойынша жорамалдарын қайта қарауға байланысты, 2021 жылы бір баррель үшін 50 АҚШ доллары мен кейінгі жылдары бір баррель үшін 55 АҚШ доллары.
- 2021 жылғы 28 қаңтарда мұнай мен газды барлау, өндіру және өңдеу секторының тәуекелдерін бағалауды қайта қарағаннан кейін S&P Global Ratings рейтинг агенттігі ҚМГ-нің кредиттік рейтингтерін теріс болжаммен «BB» деңгейінде растады.

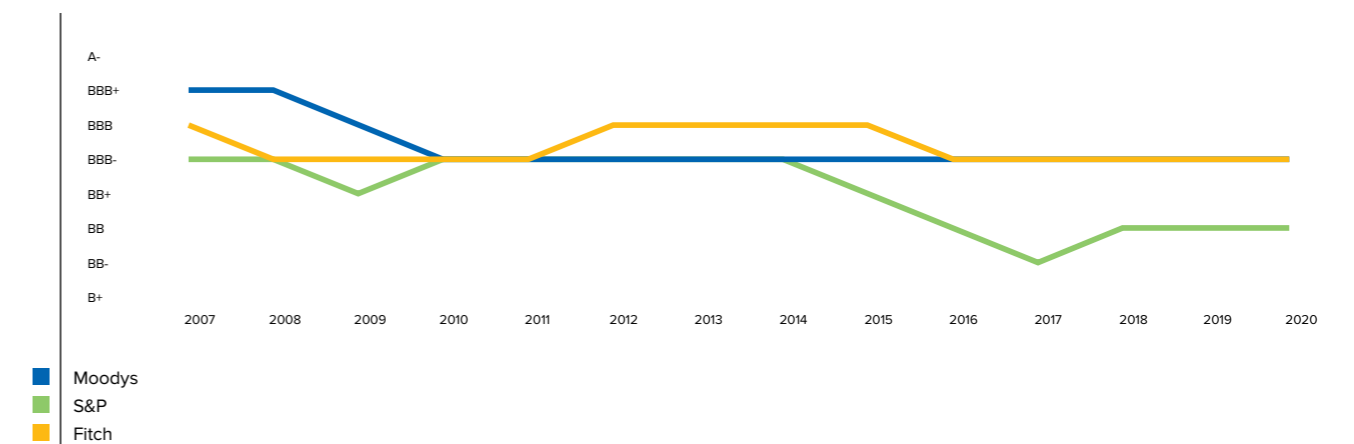
ҚМГ кредиттік рейтингтері

Рейтингтік агенттік	Күні	Рейтинг	Рейтинг деңгейі	Болжам
Moody's Investors Service	22.08.2019	Шетел валютасындағы ұзақ мерзімді рейтинг	Baa3	Оң
S&P Global Ratings	28.01.2021	Эмитенттің кредиттік рейтингісі	BB	Теріс
Fitch Ratings	27.03.2020	Эмитент дефолтының ұзақ мерзімді рейтингісі	BBB-	Тұрақты

Қазақстанның кредиттік рейтингтері

Рейтингтік агенттік	Күні	Рейтинг	Рейтинг деңгейі	Болжам
Moody's Investors Service	22.08.2019	Эмитенттің шетелдік валютадағы ұзақ мерзімді рейтингі	Baa3	Оң
S&P Global Ratings	05.03.2021	Шетелдік және ұлттық валюталардағы егеменді кредиттік рейтинг	BBB-	Тұрақты
Fitch Ratings	19.02.2021	Эмитенттің шетелдік валютадағы дефолтының ұзақ мерзімді рейтингісі	BBB	Тұрақты

ҚМГ рейтингтерінің серпіні

Дереккөз: Moody's, S&P, Fitch рейтингтік агенттіктері

ОБЛИГАЦИЯЛЫҚ ҚАРЫЗДАР

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ҚМГ-нің АҚШ долларына қайта есептелген шоғырландырылған бөренесі 9 690 млн АҚШ долларын құрады, оның ішінде 7 075 млн АҚШ доллары (~73%) облигациялық қарыздарға жатады.

ҚМГ компаниялар тобы жобаларының едәуір бөлігі өздерінің таза ақша ағындары есебінен қаржыландырылады. Бұл ретте ҚМГ мен ЕТҰ облигациялар нарығына жекелеген стратегиялық жобаларды қаржыландыру үшін немесе Компанияның 2028 жылға дейінгі даму стратегиясын іске асыру шеңберінде қаржылық орнықтылықты қолдау үшін қолайлы нарықтық жағдайларда шыға алады.

ҚМГ ішкі және халықаралық капитал нарықтарында өзінің берешекті басқарудың икемді және салмақты саясатына сәйкес қарыз алуды жүзеге асырады. ҚМГ борышқорлық бағалы қағаздары Қазақстан эмитенттерінің арасындағы ең өтімді құралдардың бірі болып табылады. ҚМГ-нің шетелдік валютадағы облигациялары тарихи түрде инвесторлардың кең ауқымын тартты. Инвесторлар базасы негізінен АҚШ, Еуропа мен Азиядан мыңдаған институционалдық және бөлшек инвесторларды білдіреді. Еурооблигациялар Лондондық қор биржасында және Қазақстандық қор биржасында айналыста болады.

Айналымдағы ҚМГ еурооблигациялары¹

Валюта	Айналым басталған күн/өтеу күні	Шығару көлемі, млн АҚШ долл.	Айналымдағы облигациялар, млн АҚШ долл.	Купондық мөлшер-леме, жылдық %	ISIN: RegS / 144A
АҚШ долл.	19.04.2017/19.04.2027	1 000	1 000	4,75	XS1595713782 / US48667QAN51
АҚШ долл.	19.04.2017/19.04.2047	1 250	1 250	5,75	XS1595714087 / US48667QAP00
АҚШ долл.	24.04.2018/24.04.2025	500	500	4,75	XS1807299174 / US48667QAR65
АҚШ долл.	24.04.2018/24.04.2030	1 250	1 250	5,375	XS1807300105 / US48667QAQ82
АҚШ долл.	24.04.2018/24.04.2048	1 500	1 500	6,375	XS1807299331 / US48667QAS49
АҚШ долл.	14.10.2020/14.04.2033	750	750	3,50	XS2242422397 / US48126PAA03

2020 жылдың қазанында Компания жалпы көлемі 750 млн АҚШ долларын құрайтын еурооблигациялардың 12,5 жылдық шығарылымын сәтті орналастырды. Қазақстан Республикасының аумағында өтінімдерді жинау инвесторлардың жаһандық өтінімдерін жинаумен бір мезгілде «Қазақстандық қор биржасы» АҚ-қа (бұдан әрі – KASE) жазылу арқылы жүргізілді. Өтеуіне кірістіліктің бастапқы бағдары шамамен 3,875%-ке белгіленді, алайда инвесторлар тарапынан елеулі мүдде аясында көрсетілген бағдар кейінірек 3,5% пайдасына қайта қаралды, бұл кірістіліктің 37,5 б.п. жақсаруын білдіреді. 2020 жылғы қазан-қарашада алынған қаражатты ҚМГ 2022 және 2023 жылдары өтеу мерзімдерімен жалпы номиналдық мөлшері 906,6 млн АҚШ долл. еурооблигацияларды мерзімінен бұрын өтеу үшін пайдаланды.

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша номинал бойынша жалпы сомасы 4,75 млрд АҚШ долларын құрайтын Корпоративтік орталық деңгейіндегі еурооблигациялардың алты шығарылымы айналымда болды.

¹ 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Корпоративтік орталық деңгейінде басым, қамтамасыз етілмеген.

ИНВЕСТОРЛАРМЕН ӨЗАРА ІС-ҚИМЫЛ

ҚМГ қаржыландыру көздеріне тұрақты қолжетімділікті қамтамасыз ету және Компанияны қаржыландыру құнын төмендету мақсатында инвестициялық қоғамдастықпен өзара іс-қимылдың тиімді бағдарламасын іске асыруды жалғастыруда. Инвесторлармен өзара іс-қимыл процесіне Директорлар кеңесінің төрағасы, Басқарма төрағасы, Басқарма мүшелері мен ҚМГ стратегиялық, қаржылық және операциялық құрылымдық бөлімшелерінің басшылары, сондай-ақ Инвесторлармен жұмыс басқармасы тартылды. 2020 жылы Еңбекті және қоршаған ортаны қорғау департаменті еңбекті қорғау, өнеркәсіптік қауіпсіздік және қоршаған ортаны қорғау мәселелері бойынша кеңірек ақпарат беру мақсатында конференц-қоңырауларға қатыса бастады.

ҚМГ тоқсан сайын инвесторлар үшін Басқарма төрағасы орынбасарының, мүшелерінің және департамент директорларының қатысуымен қаржылық және операциялық қызмет нәтижелері бойынша конференц-қоңыраулар өткізеді. Тоқсандық конференц-қоңыраулардан басқа Компания «ҚазТрансГаз» АҚ-ты 2020 жылғы 2-тоқсанда ҚМГ компаниялар тобының құрамынан шығару мәселелері бойынша және 2020 жылғы 4-тоқсанда еурооблигациялар шығарылымы жөніндегі роуд-шоу шеңберінде арнайы конференц-қоңыраулар ұйымдастырды.

Компания инвестициялық қоғамдастық үшін ақпаратты ашу кезінде уақытылық, толықтық және қолжетімділік қағидаттарын ұстанады. ҚМГ тоқсан сайын тоқсандық нәтижелер бойынша презентацияны, қаржылық нәтижелер бойынша баспасөз релизін, өндірістік нәтижелер бойынша баспасөз релизін, халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына (ХҚЕС) сәйкес қаржы есептілігін, сондай-ақ деректері бар талдамалық анықтамалықтарды жариялайды. 2020 жылы Компания инвесторлар мен талдаушылардың ҚМГ-нің қаржылық және операциялық қызметі туралы сұраулары бойынша ақпаратты жедел ұсыну практикасын жалғастырды.

2020 жылы инвесторлармен өзара іс-қимыл күнтізбесі

1 тоқсан	<ul style="list-style-type: none"> 2019 жылғы қаржылық және операциялық нәтижелер бойынша конференц-қоңырау. 2019 жылдың тоқсандық нәтижелері бойынша презентация. 2019 жылғы қаржылық және операциялық қызмет нәтижелері бойынша баспасөз релиздері. 2019 жылғы ХҚЕС сәйкес шоғырландырылған қаржы есептілігі
2 тоқсан	<ul style="list-style-type: none"> 2020 жылдың бірінші тоқсанындағы қаржылық және операциялық нәтижелер бойынша конференц-қоңырау. 2020 жылдың бірінші тоқсанындағы тоқсандық нәтижелер бойынша презентация. 2020 жылдың 1-тоқсанындағы қаржылық және операциялық қызмет нәтижелері бойынша баспасөз релиздері. 2020 жылғы 31 наурызда аяқталған үш ай үшін ХҚЕС-ке сәйкес қысқартылған аралық шоғырландырылған қаржы есептілігі (аудиттелмеген). 2019 жылғы жылдық есепті жариялау. «ҚазТрансГаз» АҚ-ты ҚМГ компаниялар тобының құрамынан шығаруға қатысты инвесторлармен кезектен тыс қоңырау шалу
3 тоқсан	<ul style="list-style-type: none"> 2020 жылдың 2-тоқсанындағы қаржылық және операциялық нәтижелер бойынша конференц-қоңырау. 2020 жылдың 2-тоқсанындағы тоқсандық нәтижелер бойынша презентация. 2020 жылдың 2-тоқсанындағы қаржылық және операциялық қызмет нәтижелері бойынша баспасөз релиздері. 2020 жылғы 30 маусымда аяқталған алты ай үшін ХҚЕС-ке сәйкес аралық қысқартылған шоғырландырылған қаржы есептілігі (аудиттелмеген). 2019 жылғы Орнықты даму туралы есепті жариялау. CDP аясында 2019 жылға арналған климаттық сауалнаманы және су қауіпсіздігі сауалнамасын жариялау
4 тоқсан	<ul style="list-style-type: none"> 2020 жылдың үшінші тоқсанындағы қаржылық және операциялық нәтижелер бойынша конференц-қоңырау. 2020 жылдың 3-тоқсанындағы тоқсандық нәтижелер бойынша презентация. 2020 жылдың 3-тоқсанындағы қаржылық және операциялық қызмет нәтижелері бойынша баспасөз релиздері. 2020 жылғы 30 қыркүйекте аяқталған тоғыз айдағы ХҚЕС сәйкес аралық қысқартылған шоғырландырылған қаржы есептілігі (аудиттелмеген). Облигациялар шығару жөніндегі роуд-шоу, оның шеңберінде Басқарма төрағасының экономика және қаржы жөніндегі орынбасары мен Директорлар кеңесі төрағасының қатысуымен қазіргі және әлеуетті инвесторлармен конференц-қоңыраулар сериясы өтті

Орнықты даму қағидаттарын басшылыққа ала отырып, Компания 2020 жылы ESG бойынша ақпаратты ашудың ашықтығын айтарлықтай жақсартты. 2020 жылы Компания 2019 жылғы орнықты даму туралы ауқымды есеп жариялады. 2020 жылы көміртек есептілік бойынша Климаттық бағдарламаның (Carbon Disclosure Project, CDP) алаңында 2019 жылдың қорытындысы бойынша климаттық сауалнама және алғаш рет су қауіпсіздігі бойынша сауалнама орналастырылды. ҚМГ Қазақстандағы ең экологиялық таза және жауапты компания атағын тағы рет растады, 2019 жылдың қорытындылары бойынша қатарынан үшінші рет Ресейдің Дүниежүзілік жабайы табиғат қоры (WWF), CREON Group және Қазақстан Республикасы Экология, Геология және табиғи ресурстар министрлігінің қолдауымен және Біріккен Ұлттар Ұйымының Орталық Азиядағы қоршаған орта жөніндегі бағдарламасымен (ЮНЕП-ЦА) әріптестікте Ұлттық рейтингтік агенттік беретін мұнай-газ компанияларының ашықтық рейтингін басқарды.

Материалдар мен жарияланымдар, сондай-ақ Инвесторлармен жұмыс жөніндегі басқарма қызметкерлерімен қатынасқа арналған байланыс ақпараты Компания сайтының «Инвесторлар» бөлімінде ашық және қол жетімді.

ҚМГ екіжақты диалогтың тиімділігін одан әрі жақсарту маңыздылығын түсінеді және инвестициялық қоғамдастықтың Компанияны қабылдауына тұрақты талдау жүргізеді және одан әрі Директорлар кеңесінің деңгейінде қаралады.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІК

Компания қаржылық тәртіпті сақтайды және өзіне алған барлық қаржы міндеттемелерін уақытылы орындайды.

«Эрнст энд Янг – кеңестемелік қызметтер» ЖШС
Әл-Фараби д-лы, 77/7
«Есентай Тауэр» ғимараты
Алматы қ., 050060
Қазақстан Республикасы
Тел.: +7 727 258 59 60
Факс: +7 727 258 59 61
www.ey.com/kz

ТОО «Эрнст энд Янг – консультационные услуги»
пр. Аль-Фараби, д. 77/7
здание «Есентай Тауэр»
г. Алматы, 050060
Республика Казахстан
Тел.: +7 727 258 59 60
Факс: +7 727 258 59 61
www.ey.com/kz

Ernst & Young Advisory LLP
Al-Farabi ave., 77/7
Esentai Tower
Almaty, 050060
Republic of Kazakhstan
Tel.: +7 727 258 59 60
Fax: +7 727 258 59 61
www.ey.com/kz

Тәуелсіз аудитордың аудиторлық есебі

«ҚазМұнайГаз» Ұлттық компаниясы» акционерлік қоғамның Акционерлеріне, Директорлар кеңесіне және басшылығына

Пікір

Біз «ҚазМұнайГаз» ҰҚ АҚ-ның мен оның еншілес ұйымдарының (бұдан әрі «Топ») шоғырландырылған қаржылық есептілігіне аудит жүргіздік, әрі оған 2020 жылғы 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп, жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есеп, көрсетілген күнге аяқталған жыл үшін капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есеп және ақша қаражатының қозғалысы туралы шоғырландырылған есеп, сондай-ақ есеп саясатының негізгі ережелеріне қысқаша шолуды қоса алғанда, шоғырландырылған қаржылық есептілікке жасалған ескертпелер жатады.

Біздің пікірімізше, қоса беріліп отырған шоғырландырылған қаржылық есептілік барлық елеулі қатынастарда 2020 жылғы 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Топтың қаржылық жағдайын, сондай-ақ көрсетілген күнге аяқталған жыл ішіндегі ақша қаражатының қозғалысы мен қаржылық нәтижелерін Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына (ХҚЕС) сәйкес дұрыс бейнелейді.

Пікірді білдіру негізі

Біз аудитті Халықаралық аудит стандарттарына (ХАС) сәйкес жүргіздік. Осы стандарттарға сәйкес біздің міндеттеріміз одан әрі біздің есебіміздің «Аудитордың шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудиті үшін жауапкершілігі» бөлігінде сипатталған. Біз Бухгалтерлерге арналған халықаралық этика стандарттары жөніндегі кеңес (БХЭС) қабылдаған Кәсіпқой бухгалтерлер этикасының халықаралық кодексіне (БХЭС Кодексі) (халықаралық тәуелсіздік стандарттарын қоса алғанда) сәйкес Топқа қатысты біз тәуелсізбіз және біз БХЭС Кодексіне сәйкес басқа да этикалық міндеттерді орындадық. Біз алынған аудиторлық дәлелдер өз пікірімізді білдіру үшін негіздеме ретінде болуы үшін жеткілікті әрі лайықты болып табылады деп пайымдаймыз.

Аудиттің шешуші мәселелері

Аудиттің шешуші мәселелері – біздің кәсіптік пайымдауымызға сай ағымдағы кезең үшін шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудиті үшін барынша маңызды болып табылған мәселелер. Бұл мәселелер шоғырландырылған қаржылық есептілік аудитіміздің контекстінде және осы есептілік туралы пікірімізді қалыптастыру кезінде қарастырылған және біз бұл мәселелер жөнінде бөлек пікірімізді білдірмейміз. Төменде көрсетілген әрбір мәселеге қатысты тиісті мәселенің аудитіміздің барысында қалай қарастырылғанының сипаты осы контекстінде келтіріледі.

Біз есебіміздің «Аудитордың шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудиті үшін жауапкершілігі» бөлімінде сипатталған міндеттерді, оның ішінде осы мәселелерге де қатысты міндеттерді орындадық. Тиісінше, аудитімізге шоғырландырылған қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелдерін бағалауымызға жауап ретінде әзірленген рәсімдерді орындау жатады. Аудиторлық процедураларымыздың, соның ішінде төменде көрсетілген мәселені қарастыру барысында орындалған процедуралардың нәтижелері қоса беріліп отырған шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы аудиторлық пікірімізді білдірудің негізі болады.

Ұзақ мерзімді активтердің құнсыздануы

Біз бұл мәселе, өндіру, барлау мен бағалау, қайта өңдеу активтерін және мұнай мен газды өндіруші және қайта өңдеуші бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компанияларға салынған инвестицияларды қоса алғанда, ұзақ мерзімді активтер қалдықтарының елеулілігіне, құнсыздану талдауының негізінде жатқан жорамалдар субъективтілігінің жоғары деңгейіне, сондай-ақ басшылық қабылдаған елеулі пайымдаулар мен бағалауларға орай аудиторлық тексеруімізде шоғырландырылған қаржылық есептілікке қатысты маңызды мәселелерді бірі болып табылады деп есептейміз. Сонымен бірге, мұнай бағасы мен теңгенің тұрақсыздығы және келешек экономикалық өсімге қатысты белгісіздік Топ қызметінің перспективаларына әсер етеді және Топ активтерінің құнсыздануына әкеп соқтыра алады.

Дисконттау мөлшерлемелерін, мұнай мен мұнай өнімдеріне болжамды бағалар және инфляцияның болжамды мөлшерлемелері мен валюталарды айырбастау бағамдарын қоса алғанда елеулі жорамалдар. Елеулі бағалауға өндіру жоспары, келешек күрделі шығындар және барлау мен өндіруге қолжетімді мұнай және газ қорлары кіреді.

Ұзақ мерзімді активтер мен құнсыздануға орындалған тесттер туралы ақпарат шоғырландырылған қаржылық есептіліктің 4-ескертпесінде келтірілген.

Біз құнсызданудың талдауын тестілеу және басшылық дайындаған өтетін құндар есебі үшін бағалау мәселелері бойынша мамандарымызды тарттық. Біз басшылық жасаған болжамның негізінде жатқан жорамалдарды сараладық. Біз өтетін құн есебінде пайдаланылған мұнай мен мұнай өнімдерінің ағасын қолжетімді нарықтық болжамдармен салыстырдық.

Біз дисконттау мөлшерлемелерін және ұзақ мерзімді өсім мөлшерлемелерін нарықтық жалпы көрсеткіштерімен және басқа да қолжетімді мәліметтермен салыстырдық.

Біз құнсыздану модельдерінің математикалық дәлдігін және жорамалдардың өзгеруіне құнсыздану тесті нәтижелерінің сезімталдылығына жасалған талдауды бағаладық.

Біз Топ мұнай мен газ қорларын бағалау үшін, сондай-ақ қолданылуына қарай құнсыздану модельдерін дайындау үшін тартқан сыртқы сарапшылардың құзырлығын, мүмкіндіктері мен объективтілігін бағалау процедурасын орындадық.

Біз шоғырландырылған қаржылық есептілікте құнсыздануға тесті туралы ақпараттың ашылып көрсетілуін саралдық.

Міндеттемелер бойынша белгіленген көрсеткіштерді сақтау

Несие келісімдерінің талаптарына сәйкес Топ қаржылық және қаржылық емес шектеу талаптарын сақтауы және қолдауы тиіс. Сауда, түсім және пайда көлеміне тәуелді болатын көрсеткіштердің, әсіресе еншілес ұйымдарда бұзылу мүмкіндігі бар, әрі оларға мұнай бағасының тұрақсыздығы және жоғары пайдалану шығыстары әсер етеді, сондықтан біз аудит барысында бұл мәселеге ерекше көңіл бөлдік. Көрсеткіштердің бұзылуы қаржыландырудың тапшылығына әкеп соқтыра алады. Кросс-дефолт туралы ережелер Топтың несие келісімдері бойынша қолданылады. Несие келісімдері бойынша шектеу талаптарын сақтау аудит үшін барынша маңызды болып табылады, өйткені шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау кезінде пайдаланылатын қызметтің үздіксіздігі туралы жорамалға, сондай-ақ қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте пайыздар есептелетін міндеттемелердің жіктелуіне зор ықпалы бар. Көрсеткіштер бойынша талаптарды сақтау туралы ақпарат шоғырландырылған қаржылық есептіліктің 24-ескертпесінде ашылып көрсетілген.

Топтың 2020 жылғы Жылдық есебіне қосылған басқа да ақпарат

Басқа да ақпаратқа Топтың 2020 жылғы Жылдық есебінде қамтылған ақпарат жатады, бірақ шоғырландырылған қаржылық есептілік пен сол туралы біздің аудиторлық есебіміз жатпайды. Басқа да ақпарат үшін жауапкершілікті басшылық көтереді. Топтың 2020 жылғы Жылдық есебі, жорамалмен, бізге осы аудиторлық есеп шығарылғаннан кейін ұсынылады.

Шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы пікіріміз басқа ақпаратқа таралмайды және біз бұл ақпаратқа қатысты қандай да бір нысанда сенімділікті білдіретін тұжырымды ұсынбаймыз.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке аудитті жүргізуімізге орай біздің міндетіміз жоғарыда аталған басқа ақпаратпен, ол бізге ұсынылған кезде танысу және бұл ретте басқа да ақпарат пен шоғырландырылған қаржылық есептіліктің немесе аудитті жүргізу барысында ие болған біліміміз арасында елеулі сәйкессіздіктердің болуы және басқа да ақпарат өзге елеулі бұрмалануларды қамтымайтындығы мәселесін қарастыру болып табылады.

Біз несие келісімдерінің талаптарын зерделеп, қаржылық және қаржылық емес шектеу талаптарын, мерзімінен бұрын өтеу талаптары мен дефолт оқиғаларын саралдық. Біз қаржылық шектеу талаптарының орындалуына қатысты банктерден алынған растауды зерделедік. Біз есептеулерде қолданылатын деректерді қаржылық есептілікпен салыстырдық. Біз қаржылық көрсеткіштер бойынша есептеулердің математикалық дәлдігін тексердік. Біз Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігінде міндеттемелер бойынша белгіленген көрсеткіштердің орындалуына қатысты ашып көрсетулерді сараладық.

Басшылықтың және Аудит жөніндегі комитеттің шоғырландырылған қаржылық есептілік үшін жауапкершілігі

Басшылық шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ХҚЕС-ке сәйкес жасалуы және шынайы ұсынылуы үшін әрі басшылық шынайы емес әрекеттердің немесе қатенің салдарынан маңызды бұрмалануы жоқ шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау үшін қажет деп санайтын ішкі бақылау жүйесі үшін жауапкершілік көтереді.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау кезінде басшылық Топтың өз қызметін үздіксіз жалғастыра алу қабілетін бағалау үшін, тиісті жағдайларда қызметтің үздіксіздігіне қатысты мәліметтердің ашылып көрсетілуі үшін және басшылық Топты таратқысы келген, басшылықтың қызметін тоқтатқысы келген жағдайларды немесе оның мұндай әрекеттерге іс жүзіндегі баламасы болмай қалған жағдайларды қоспағанда, есептіліктің қызметтің үздіксіздігі туралы жорамалдың негізінде жасалуы үшін жауапкершілік көтереді.

Аудит жөніндегі комитет Топтың қаржылық есептілігінің дайындалу процесін қадағалау үшін жауапкершілік көтереді.

Аудитордың шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудиті үшін жауапкершілігі

Біздің мақсатымыз шоғырландырылған қаржылық есептілік бүтіндей адал емес әрекеттердің немесе қателердің салдарынан және біздің пікірімізді қамтитын аудиторлық есепті шығаруда елеулі бұрмалануларды қамтымайды деген ақылға қонымды сенімдікке қол жеткізу болып табылады. Ақылға қонымды сенімділік сенімділіктің жоғары дәрежесін білдіреді, бірақ Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргізілген аудит елеулі бұрмалану бола қалғанда оны әрдайым анықтайтындығының кепілдігі болып табылады. Бұрмаланулар адал емес әрекеттердің немесе қателердің нәтижесі болуы мүмкін және егер олар жеке-жеке немесе жиынтығында осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің негізінде қолданылатын пайдаланушылардың экономикалық шешімдеріне әсер етуі мүмкін деп негізделген күйде пайымдауға болса, елеулі болып есептеледі.

Халықаралық аудит стандарттарына сәйкес жүргізілетін аудиттің шеңберінде біз кәсіпқой пайымдауды қолданып, бүкіл аудиттің бойына кәсіптік скептицизмді сақтап қаламыз. Сонымен бірге, біз келесіні орындаймыз:

- адал емес әрекеттердің немесе қателердің салдарынан болған шоғырландырылған қаржылық есептіліктің елеулі бұрмалану тәуекелдерін анықтап, бағалаймыз; осы тәуекелдерге жауап ретінде аудиторлық процедураларды жасаймыз; өз пікірімізді білдіру үшін негіздеме ретінде болуы үшін жеткілікті әрі лайықты болып табылатын аудиторлық дәлелдерді аламыз. Қателердің нәтижесінде елеулі бұрмаланудың анықталмауы тәуекеліне қарағанда, жоғарыдағы адал емес әрекеттердің нәтижесінде елеулі бұрмаланудың анықталмай қалу тәуекелі, өйткені адал емес әрекеттерге сөз байласу, алдау, қасақана жіберіп қою, ақпараттың дұрыс ұсынылмауы немесе ішкі бақылау жүйесін айнала жасалған амалдар кіруі мүмкін;

- ▶ Топтың ішкі бақылау жүйесінің тиімділігі туралы пікірді білдіру мақсатында емес, жағдайларға сәйкес келетін аудиторлық процедураларды әзірлеу мақсатында, аудит үшін маңызы бар ішкі бақылау жүйесін түсінеміз;
- ▶ қолданылатын есеп саясатының лайықты сипатын және басшылық есептелген бағалау мәндерінің және ақпараттың тиісінше ашылып көрсетілу негізділігін бағалаймыз;
- ▶ басшылықтың қызметтің үздіксіздігі туралы жорамалды қолдану заңдылығы туралы тұжырым жасаймыз және түскен аудиторлық дәлелдердің негізінде Топтың өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетінде айтарлықтай күмән туғыза алатын оқиғаларға немесе талаптарға орай елеулі белгісіздіктің бар екендігі туралы тұжырым жасаймыз. Егер де біз елеулі белгісіздіктің болуы туралы тұжырымға келетін болсақ, біз өзіміздің аудиторлық есебімізде шоғырландырылған қаржылық есептілікте ақпараттың тиісінше ашылып көрсетілуіне назар аудартуымыз керек немесе егер ақпараттың осылайша ашылып көрсетілуі лайықты болып табылмаса, пікірімізді түрлендіру керек. Біздің тұжырымдар аудиторлық есебіміз жасалған күнге дейін түскен аудиторлық дәлелдерге негізделген. Дегенмен келешек оқиғалар немесе талаптар Топтың өз қызметін үздіксіз жалғастыру қабілетінен айырылып қалуына әкеп соқтыра алады;
- ▶ шоғырландырылған қаржылық есептіліктің бүтіндей ұсынылуын, оның құрылымы мен мазмұнын бағалаймыз, оған қоса ақпаратты ашып көрсету, сондай-ақ шоғырландырылған қаржылық есептіліктің оның негізінде болған операциялар мен оқиғаларды олардың шынайы ұсынылуын қамтамасыз ететіндей етіп ұсынылатындығын бағалаймыз;
- ▶ шоғырландырылған қаржылық есептілік туралы пікірді білдіру үшін ұйымның қаржылық ақпаратына және Топ ішіндегі шаруашылық қызметке қатысты жеткілікті болатын лайықты аудиторлық дәлелдерді аламыз. Біз жалпы басшылық ету, бақылау және Топ аудитінің жүргізілуі үшін жауап береміз. Біз аудиторлық пікіріміз үшін жеке дара жауапты болып табыламыз.

Біз Аудит жөніндегі комитеттің назарына, өзгесінен басқа, аудиттің жоспарланған көлемі мен мерзімдері туралы, сондай-ақ аудит нәтижелері бойынша елеулі ескертулер туралы, оның ішінде егер біз аудит процесінде ондайларды анықтасақ, ішкі бақылау жүйесінің едәуір кемшіліктері туралы ақпаратты жеткізе отырып, онымен ақпараттық өзара әрекеттесуді жүзеге асырамыз.

Сондай-ақ біз Аудит жөніндегі комитетке тәуелсіздікке қатысты барлық тиісті этикалық талаптарды сақтағандығымыз туралы мәлімдеме жасадық және барлық өзара қарым-қатынастар мен аудитордың тәуелсіздігіне әсер етеді деп негізделген түрде есептеуге болатын басқа да мәселелер туралы, ал қажетті жағдайларда – қауіп-қатерлерді жою үшін жасалған іс-қимылдар немесе қолға алынған сақтық шаралары туралы хабардар еттік.

Біз Аудит жөніндегі комитеттің назарына жеткізген мәселелерден біз ағымдағы кезең үшін шоғырландырылған қаржылық есептіліктің аудиті үшін барынша маңызды болған және тиісінше, аудиттің шешуші мәселелері болып табылатын мәселелерді айқындаймыз. Біз бұл мәселелерді аудиторлық есебімізде сипаттаймыз, тек бұл мәселелер туралы ақпаратты жария ету заңмен немесе нормативтік актімен тыйым салынған жағдайдан немесе қандай да бір мәселе туралы ақпарат біздің есебімізде хабарланбауы тиіс екендігі туралы тұжырымға келген сирек жағдайлардан басқа, өйткені мұндай ақпаратты хабарлаудың теріс салдары оның хабарлануынан қоғамдық маңызы бар пайдадан асады деп жорамал жасауға болады.

Соның нәтижелері бойынша тәуелсіз аудитордың осы аудиторлық есебі шығарылған, аудиттің жүргізілуіне жауапты Партнер - Пол Кон.

„Эрнст энд Янг“ ЖШС

Пол Кон
Аудит жөніндегі партнер

Гульдария Зарипова
Аудитор

Аудитордың 2017 жылғы 13 ақпандағы
№МФ-0000414 біліктілік куәлігі

Рустамжан Саттаров
«Эрнст энд Янг» ЖШС-тің
Бас директоры

Қазақстан Республикасы Қаржы
министрлігі 2005 жылғы 15 шілдеде
берген сериясы МФЮ-2 № 0000003
болатын Қазақстан Республикасының
аумағында аудиторлық қызметпен
айналысуға арналған мемлекеттік
лицензия

050060, Қазақстан Республикасы, Алматы қ.
Әл-Фараби даңғылы, 77/7, «Есентай Тауэр» ғимараты

2021 жылғы 5 наурыз

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІК 2020 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ҮШІН, ТӘУЕЛСІЗ АУДИТОРДЫҢ ЕСЕБІМЕН БІРГЕ

ЖИЫНТЫҚ КІРІС ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

		31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін	
Миллион теңгемен	Ескерт.	2020	2019 ¹
Түсім және басқа да кірістер			
Түсім	5	4.556.037	6.858.856
Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардың кірістеріндегі үлес, нетто	6	511.195	827.979
Қаржылық кіріс	13	109.753	240.880
Еншілес ұйымдардың шығуынан болған кіріс		519	17.481
Басқа да операциялық кіріс		24.576	24.936
Түсім және басқа да кірістер жиыны		5.202.080	7.970.132
Шығыстар мен шығындар			
Сатып алынған мұнайдың, газдың, мұнай өнімдері мен басқа да материалдардың өзіндік құны	7	(2.277.066)	(3.913.744)
Өндірістік шығыстар	8	(740.786)	(721.693)
Табыс салығынан басқа салықтар	9	(269.559)	(454.295)
Тозу, тауысылу және амортизация	32	(360.283)	(337.424)
Тасымалдау және өткізу бойынша шығыстар	10	(458.186)	(420.402)
Жалпы және әкімшілік шығыстар	11	(170.208)	(213.967)
Негізгі құралдардың, материалдық емес активтердің және барлау мен бағалау бойынша активтердің құнсыздануы	12	(243.694)	(150.751)
Барлау шығыстары	12	(19.807)	(57.068)
Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компанияға инвестициялардың құнсыздануы	18	(30.654)	-
Қаржылық шығындар	13	(297.551)	(317.433)
Басқа да шығыстар		(32.151)	(7.203)
(Теріс)/оң бағамдық айырма, нетто		(23.935)	8.479
Шығыстар мен шығындар жиыны		(4.923.880)	(6.585.501)
Табыс салығы есепке алынғанға дейінгі пайда		278.200	1.384.631

² Осы бағанда келтірілген кейбір сомалар 2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі сомаларға сәйкес келмейді, өйткені жасалған қайта жіктеулерді көрсетеді, олар туралы ақпарат Зескертпеде келтірілген.

		31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін	
Миллион теңгемен	Ескерт.	2020	2019 ¹
Табыс салығы бойынша шығыстар	28	(106.303)	(226.180)
Жалғасып отырған қызметтен болған бір жылғы пайда		171.897	1.158.451
Тоқтатылған қызмет			
Тоқтатылған қызметтен салық салынғаннан кейін түсетін пайда		-	6
Бір жылғы таза пайда		171.897	1.158.457
Мыналарға келетін бір жылғы таза пайда/(зиян)			
Бас компанияның акционерлеріне		273.237	1.197.157
Бақыланбайтын қатысу үлесіне		(101.340)	(38.700)
		171.897	1.158.457

Басқа да жиынтық кіріс/(залал)

Келесі кезеңдерде пайда немесе зиян құрамында қайта жіктелуге жататын басқа да жиынтық кіріс/(зиян)

Хеджирлеу әсері		(25)	-
Шетелдік бөлімшелер есептілігінің валютасын қайта есептеуден болған бағамдық айырма		450.936	(32.072)
Салық әсері		(36.481)	(1.240)
Кейінгі кезеңдерде пайда немесе залал құрамында қайта жіктелетін таза басқа да жиынтық кіріс/(зиян)		414.430	(33.312)
Келесі кезеңдерде пайданың немесе шығынның құрамына қайта сыныптауға жатпайтын өзге де жиынтық шығын			
Топтың белгіленген төлемдері бар жоспарлары бойынша актуарлық залалдарды қайта бағалау		(10.592)	(5.688)
Бірлескен кәсіпорындардың белгіленген төлемдері бар жоспарлары бойынша актуарлық (зиянды)/пайданы қайта бағалау		(285)	199
Салық әсері		108	1.179
Кейінгі кезеңдерде пайда немесе залал құрамында қайта жіктелмейтін таза басқа да жиынтық зиян		(10.769)	(4.310)
Бір жылғы таза басқа да жиынтық кіріс/(зиян)		403.661	(37.622)
Табыс салығын шегере отырып, бір жылғы жиынтық кірістің жиыны		575.558	1.120.835

Мыналарға келетін бір жылғы жиынтық кіріс жиыны:

Бас компанияның акционерлеріне		677.742	1.159.447
Бақыланбайтын қатысу үлесіне		(102.184)	(38.612)
Акцияға пайда** – мың теңгемен			
Базалық және бөлінген	23	0,28	1,90

Басқарма төрағасының экономика және қаржы жөніндегі орынбасары

Д.С. Карабаев

Бас бухгалтер

А.С. Есбергенова

² 9-82 бет аралығындағы есеп саясаты мен ескертпелер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЖАҒДАЙ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

		31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін	
Миллион теңгемен	Ескерт.	2020	2019 ¹
Активтер			
Ұзақ мерзімді активтер			
Негізгі құралдар	14	4.369.745	4.484.271
Пайдалану құқығы нысанындағы активтер		53.661	38.379
Барлау және бағалау бойынша активтер	15	158.385	179.897
Инвестициялық жылжымайтын мүлік		22.826	9.541
Материалдық емес активтер	16	168.481	171.172
Ұзақ мерзімді банк салымдары	17	56.528	52.526
Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компанияларға инвестициялар	18	6.471.021	5.590.384
Мерзімі ұзартылған салық бойынша активтер	28	58.590	73.714
Өтелуге жататын ҚҚС		94.481	133.557
Ұзақ мерзімді активтер үшін аванстар		23.343	73.367
Байланысты тараптардан алынған қарыздар мен дебиторлық берешек	21	684.610	615.546
Басқа да ұзақ мерзімді қаржы активтері		11.651	2.488
Басқа да ұзақ мерзімді қаржылық емес активтер		3.542	17.162
		12.176.864	11.442.004
Ағымдағы активтер			
Тауарлы-материалдық қорлар	19	228.065	281.215
Өтелуге жататын ҚҚС		106.695	74.049
Табыс салығы бойынша алдын ала төлем	28	70.301	54.517
Сауда дебиторлық берешек	20	422.821	397.757
Қысқа мерзімді банк салымдары	17	282.472	359.504
Байланысты тараптардан алынған қарыздар мен дебиторлық берешек	21	27.795	138.719
Басқа да ағымдағы қаржы активтері	20	57.071	63.555
Басқа да ағымдағы қаржылық емес активтер	20	88.821	198.539
Ақша қаражаты мен оның баламалары	22	1.145.864	1.064.452
		2.429.905	2.632.307
Сатуға арналған деп жіктелген активтер	14	46.518	7.604
		2.476.423	2.639.911
Активтердің жиыны		14.653.287	14.081.915
Капитал және міндеттемелер			
Капитал			
Жарғылық капитал	23	916.541	916.541
Қосымша төленген капитал	23	8.981	40.794
Басқа да капитал		58	83
Есептік валютасын қайта есептеу резерві		2.146.035	1.731.747
Бөлінбеген пайда		5.636.705	5.469.236
Бас компанияның акционерлеріне жататын		8.708.320	8.158.401
Бақыланбайтын қатысу үлесі	23	(71.641)	38.255

¹ Осы бағанда келтірілген кейбір сомалар 2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі сомаларға сәйкес келмейді, өйткені жасалған қайта жіктеулерді көрсетеді, олар туралы ақпарат Зескертпеде келтірілген.

		31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін	
Миллион теңгемен	Ескерт.	2020	2019 ¹
Капитал жиыны		8.636.679	8.196.656
Ұзақ мерзімді міндеттемелер			
Қарыздар	24	3.716.892	3.584.076
Резервтер	25	303.154	273.589
Мерзімі ұзартылған салық бойынша міндеттемелер	28	555.894	509.462
Жалдау бойынша міндеттемелер		45.499	35.996
Басқа да ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер		32.963	16.365
Басқа да ұзақ мерзімді қаржылық емес міндеттемелер		28.831	27.329
		4.683.233	4.446.817
Ағымдағы міндеттемелер			
Қарыздар	24	361.556	253.428
Резервтер	25	63.235	103.538
Төленуге жататын табыс салығы	28	8.967	13.011
Сауда кредиторлық берешек	26	536.922	667.861
Төленуге жататын басқа салықтар	27	130.263	86.666
Жалдау бойынша міндеттемелер		16.971	10.922
Басқа да ағымдағы қаржылық міндеттемелер	26	86.440	93.139
Басқа да ағымдағы қаржылық емес міндеттемелер	26	129.021	209.877
		1.333.375	1.438.442
Міндеттемелер жиыны		6.016.608	5.885.259
Капитал мен міндеттемелер жиыны		14.653.287	14.081.915
Бір акцияның баланстық құны, мың теңгемен	23	13,880	13,154

Басқарма төрағасының экономика және қаржы жөніндегі орынбасары

Д.С. Карабаев

Бас бухгалтер

А.С. Есбергенова

¹ Осы бағанда келтірілген кейбір сомалар 2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі сомаларға сәйкес келмейді, өйткені жасалған қайта жіктеулерді көрсетеді, олар туралы ақпарат Зескертпеде келтірілген.

АҚША ҚАРАЖАТЫНЫҢ ҚОЗҒАЛЫСЫ ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

Миллион теңгемен	Ескерт.	31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін	
		2020	2019
Операциялық қызмет			
Жалғасып отырған қызметтен болған табыс салығын есепке алғанға дейінгі пайда		278.200	1.384.631
Тоқтатылған қызметтен болған табыс салығын есепке алғанға дейінгі пайда		–	6
Табыс салығы есепке алынғанға дейінгі пайда		278.200	1.384.637
Салық салынғанға дейінгі пайданы операциялық қызметтің нәтижесінде түскен таза ақша қаражатымен дұрыстау үшін түзетулер			
Тозу, тауысылу және амортизация	32	360.283	337.424
Негізгі құралдардың, материалдық емес активтердің және барлау мен бағалау бойынша активтердің құнсыздануы	12	243.694	150.751
Қаржылық шығындар	13	297.551	317.433
Бағамдық айырма, нетто		45.388	4.142
Бірлескен кәсіпорынға салынған инвестициялардың құнсыздануы	18	30.654	–
Барлау шығыстары	12	19.807	57.068
Негізгі құралдардың, материалдық емес активтердің және инвестициялық жылжымайтын мүліктің есептен шығарылуынан болған зиян, нетто		6.508	6.430
Өтелуге жататын ҚҚС-тың құнсыздануын есептеу	11	6.435	15.703
Қаржылық кепілдіктерде өзгеріс		6.288	(6.956)
Есепке алынбаған ҚҚС	11	4.528	6.910
Сауда дебиторлық берешек пен басқа да қаржы активтері бойынша күтілетін несиелік зиян резерві	11	4.225	14.096
Мұнай өнімдері бойынша туынды қаржы құралдарынан іске асырылмаған зиян/(кірістер)		626	(465)
Еншілес ұйымдардың шығуынан болған кіріс		(519)	(17.481)
Өтпейтін қорларға резервті есептеу / (қалпына келтіру)		357	(2.534)
Мұнайды жеткізу үшін алынған аванстардың төлемін түзету		–	(864.450)
Басқа да қаржылық емес активтердің құнсыздануынан болған залалды (қалпына келтіру) / есептеу	11	(65)	42
Мұнай өнімдері бойынша туынды қаржы құралдарынан іске асырылған кіріс		(22.946)	(8.410)
Резервтердегі өзгеріс		(43.174)	2.967
Қаржылық кіріс	13	(109.753)	(240.880)
Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардың кірістеріндегі үлес, нетто	6	(511.195)	(827.979)
Басқа да түзетулер		317	13
Айналым капиталын түзетуге дейінгі операциялық пайда		617.209	328.461
Өтелуге жататын ҚҚС-тың алдын ала төлеміндегі өзгеріс		(3.993)	(28.070)
Тауарлы-материалдық қорлардағы өзгерістер		82.337	11.710
Сауда дебиторлық берешектегі және басқа да ағымдағы активтердегі өзгеріс		121.837	11.466
Сауда және басқа да кредиторлық берешектегі және келісімшарттық міндеттемелердегі өзгеріс		(305.380)	(23.578)
Төленуге жататын басқа да салықтардағы өзгеріс		34.066	(19.916)
Операциялық қызметтен түскен ақша ағындары		546.076	280.073
Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардан алынған дивидендтер	18	134.772	126.461
Туынды қаржы құралдары бойынша төлемдер, нетто		(142)	(7)
Төленген табыс салығы		(87.984)	(161.979)

Миллион теңгемен	Ескерт.	31 желтоқсанда аяқталған жылдар үшін	
		2020	2019
Инвестициялық қызмет			
Банк салымдарын алу және орналастыру, нетто		104.107	28.987
Негізгі құралдарды, материалдық емес активтерді, инвестициялық жылжымайтын мүлікті және барлау өрі бағалау активтерін сатып алу		(396.406)	(444.193)
Негізгі құралдарды, материалдық емес активтерді, инвестициялық жылжымайтын мүлікті, барлау мен бағалау активтерін және сатуға арналған активтерді сатудан болған түсімдер		50.738	42.776
Еншілес ұйымдарды сатудан ақша қаражатының түсімдері, нетто		8.710	56.760
Бірлескен кәсіпорындардың жарғылық капиталына жарналар		(6.586)	(889)
Бірлескен кәсіпорындарды сатудан ақша қаражатының түсімдері		5.966	–
Байланысты тараптарға берілген қарыздар	29	(57.485)	(56.516)
Байланысты тараптарға берілген қарыздарды өтеу	29	72.721	47.656
Борыштық құралдарды (сатып алу)/алу		(292)	454
Жалдау бойынша дебиторлық берешектен түсімдер		1.404	–
Бірлескен кәсіпорынның акционерінен алынатын Вексель бойынша түсімдер		11.512	5.403
Инвестициялық қызметке пайдаланылған таза ақша ағындары		(205.611)	(319.562)
Қаржылық қызмет			
Қарыздар бойынша түсімдер	24	676.979	271.772
Қарыздарды өтеу	24	(807.355)	(444.656)
Самұрық-Қазына мен ҚР Ұлттық Банкіне төленген дивидендтер	23	(81.738)	(36.998)
Бақыланбайтын үлес акционерлеріне төленген дивидендтер	23	(4.553)	(5.693)
Еншілес ұйымның өз акцияларын сатып алуы	23	(212)	(2.318)
Самұрық-Қазынан пайдасына бөлу	23	(7.987)	(36.297)
Жалдаудың негізгі борышы бойынша міндеттемелерді өтеу		(18.978)	(16.181)
Қаржылық кепілдіктер бойынша өтеу		(1.383)	–
Қаржылық қызметте пайдаланылған ақша қаражатының таза қозғалысы		(245.227)	(270.371)
Айырбас бағамдары өзгерістерінің ақша қаражаты мен оның баламаларына әсері		85.341	(14.985)
Күтілетін несие залалдарының резервіндегі өзгеріс		376	(279)
Ақша қаражаты мен оның баламаларындағы таза өзгеріс		81.412	(481.396)
Жыл басындағы ақша қаражаты мен оның баламалары		1.064.452	1.545.848
Жыл соңындағы ақша қаражаты мен оның баламалары		1.145.864	1.064.452

Басқарма төрағасының экономика және қаржы жөніндегі орынбасары

Д.С. Карабаев

Бас бухгалтер

А.С. Есбергенова

КАПИТАЛДАҒЫ ӨЗГЕРІСТЕР ТУРАЛЫ ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ЕСЕП

Миллион теңгемен	Жарғылық капитал	Қосымша төленген капитал	Басқа да капитал	Бас компанияның акционерлеріне келеді				
				Есептілік валютасын қайта есептеу резерві	Бөлінбеген пайда	Жиыны	Бақыланбайтын қатысу үлесі	Жиыны
2018 жылғы 31 желтоқсанға	916.541	40.794	83	1.764.108	4.341.063	7.062.589	80.480	7.143.069
16 ХКЕС-ті қолдану	-	-	-	-	(4.268)	(4.268)	(910)	(5.178)
2019 жылғы 1 қаңтарға (қайта есептелген)	916.541	40.794	83	1.764.108	4.336.795	7.058.321	79.570	7.137.891
Бір жылғы таза пайда/(зиян)	-	-	-	-	1.197.157	1.197.157	(38.700)	1.158.457
Басқа да жиынтық (зиян)/кіріс	-	-	-	(32.361)	(5.349)	(37.710)	88	(37.622)
Бір жылғы жиынтық кіріс/(зиян) жиыны	-	-	-	(32.361)	1.191.808	1.159.447	(38.612)	1.120.835
Дивидендтер (23-ескертпе)	-	-	-	-	(36.998)	(36.998)	(4.138)	(41.136)
Самұрық-Қазынамен операциялар (23-ескертпе)	-	-	-	-	(14.184)	(14.184)	-	(14.184)
Самұрық-Қазынаның бөлуі (23-ескертпе)	-	-	-	-	(6.194)	(6.194)	-	(6.194)
Еншілес компанияның меншікті акцияларын сатып алу	-	-	-	-	(1.991)	(1.991)	(473)	(2.464)
Акцияларға иелік ету үлесін өзгертпестен еншілес компанияның жарғылық капиталына жарна	-	-	-	-	-	-	1.908	1.908
2019 жылғы 31 желтоқсанға	916.541	40.794	83	1.731.747	5.469.236	8.158.401	38.255	8.196.656
Бір жылғы таза пайда/(зиян)	-	-	-	-	273.237	273.237	(101.340)	171.897
Басқа да жиынтық кіріс/(зиян)	-	-	(25)	414.288	(9.758)	404.505	(844)	403.661
Бір жылғы жиынтық кіріс/(зиян) жиыны	-	-	(25)	414.288	263.479	677.742	(102.184)	575.558
Дивидендтер (23-ескертпе)	-	-	-	-	(81.738)	(81.738)	(4.856)	(86.594)
Самұрық-Қазынамен операциялар (23-ескертпе)	-	-	-	-	(11.617)	(11.617)	-	(11.617)
Самұрық-Қазынаның бөлуі (23-ескертпе)	-	-	-	-	(7.763)	(7.763)	-	(7.763)
Сенімгерлік басқару шартының бұзылуына байланысты Үкімет салған құбырларды аудару (23-ескертпе)	-	(17.323)	-	-	1.205	(16.118)	-	(16.118)
Компания өтеуге орай Самұрық-Қазынадан алған қарыздың номиналды және әділ құны арасындағы айырманы аудару (23-ескертпе)	-	(10.971)	-	-	10.971	-	-	-
Компания өтеуге орай Самұрық-Қазынадан алған қарыздың номиналды және әділ құны арасындағы айырманы аудару (23-ескертпе)	-	(3.519)	-	-	3.519	-	-	-
Әділ құнның Самұрық-Қазына өтеуге орай салған қарыздың номиналды құнынан асып түсуін аудару (23-ескертпе)	-	-	-	-	(10.750)	(10.750)	(2.481)	(13.231)
Еншілес ұйымның өз акцияларын сатып алуы	-	-	-	-	163	163	(375)	(212)
2020 жылғы 31 желтоқсанға	916.541	8.981	58	2.146.035	5.636.705	8.708.320	(71.641)	8.636.679

9-82 бет аралығындағы есеп саясаты мен ескертпелер осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ажырамас бөлігі болып табылады.

Басқарма төрағасының экономика және қаржы жөніндегі орынбасары

Д.С. Карабаев

Бас бухгалтер

А.С. Есбергенова

ШОҒЫРЛАНДЫРЫЛҒАН ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІККЕ ЕСКЕРТПЕЛЕР 2020 ЖЫЛҒЫ 31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ҮШІН

1. ЖАЛПЫ АҚПАРАТ

«ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» АҚ (бұдан әрі – «Компания»), «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ» немесе «Бас компания») 2002 жылғы 27 ақпанда Қазақстан Республикасы Президентінің 2002 жылғы 20 ақпандағы № 811 Жарлығының және Қазақстан Республикасы Үкіметінің (бұдан әрі – «Үкімет») 2002 жылғы 25 ақпандағы № 248 қаулысының негізінде жабық акционерлік қоғам ретінде құрылған Қазақстан Республикасының (бұдан әрі – «ҚР») мұнай-газ кәсіпорны болып табылады. Компания «Қазақойл» ұлттық мұнай-газ компаниясы» мен «Мұнай және газ көлігі» ұлттық компаниясы» жабық акционерлік қоғамдардың бірігуі нәтижесінде құрылды. Бірігудің нәтижесінде «Қазақойл» ҰМК мен МГК-ның барлық активтері мен міндеттемелері, оның ішінде осы компаниялар иелік еткен барлық кәсіпорындардағы қатысу үлестері Компанияға берілді. 2004 жылдың наурызында ҚР-дың заңнамасына сәйкес Компания акционерлік қоғам болып қайта тіркелді.

2006 жылғы 8 маусымнан бастап Компанияның жалғыз акционері «Самұрық» Мемлекеттік активтері басқару бойынша қазақстандық холдинг» акционерлік қоғамы болып табылды, әрі ол 2008 жылдың қазанында «Қазына» Тұрақты Даму Қоры» акционерлік қоғамымен бірігіп, осылайша «Самұрық-Қазына» Ұлттық Өл-ауқат Қоры» акционерлік қоғамын (бұдан әрі – «Самұрық-Қазына») құрды. Үкімет Самұрық-Қазынаның жалғыз акционері болып табылады. 2015 жылғы 7 тамызда Қазақстан Республикасының Ұлттық Банкі Самұрық-Қазынадан Компания үлесінің 9,58%-ын және бір акциясын сатып алды.

2020 жылғы 31 желтоқсанға Компанияның 61 операциялық компанияда (2019 жылғы 31 желтоқсанға: 54) қатысу үлесі болды (бірлесіп «Топ»).

Компанияның тіркелген кеңсежайы мына мекенжайда орналасқан: Қазақстан Республикасы, Нұр-Сұлтан қ., Дінмұхамед Қонаев көшесі, 8.

Топ қызметінің негізгі бағыттарына өзгесінен басқа мыналар кіреді:

- ◆ мұнай-газ саласында бірыңғай мемлекеттік саясатты әзірлеуге және іске асыруға қатысу;
- ◆ келісімшарттарға үлестік қатысу арқылы жер қойнауын пайдалану келісімшарттарында мемлекеттік мүдделерді білдіру;
- ◆ көмір сутегілерді барлау, әзірлеу, өндіру, мұнай операцияларын жүргізу қызметтері, қайта өңдеу, мұнай химия, өткізу, тасымалдау, мұнай құбырлары мен газ құбырларын және мұнай-газ өндіру инфрақұрылымын жобалау, салу, пайдалану мәселелері бойынша корпоративтік басқару және мониторинг жасау.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікке Компанияның және ол бақылайтын еншілес ұйымдардың қаржылық есептілігі кіреді (3-ескертпе).

Топтың осы шоғырландырылған қаржылық есептілігін Басқарма төрағасының экономика және қаржы жөніндегі орынбасары мен Бас бухгалтер 2021 жылғы 5 наурызда шығаруға бекітті.

2. ҚАРЖЫЛЫҚ ЕСЕПТІЛІКТІ ДАЙЫНДАУ НЕГІЗІ

Осы шоғырландырылған қаржылық есептілік, есеп саясатында және осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктің ескертпелерінде ашылып көрсетілген операцияларды қоспағанда, бастапқы құн бойынша бағалау қағидатына сәйкес әзірленді. Осы шоғырландырылған қаржылық есептіліктегі барлық мәндер, арнайы аталған жағдайларды қоспағанда, миллиондарға дейін дөңгелектенген.

СӘЙКЕСТІК ТУРАЛЫ МӘЛІМДЕМЕ

Топтың мұндай шоғырландырылған қаржылық есептілігі Халықаралық қаржылық есептілік стандарттары жөніндегі Кеңес («ХКЕС жөніндегі Кеңес») бекіткен редакцияда Халықаралық қаржылық есептілік стандарттарына («ХКЕС») сәйкес әзірленді.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікті ХКЕС-ке сәйкес дайындау белгілі бір маңызды есептік бағалауды қолдануды талап етеді, сондай-ақ басшылықтан есеп саясатын қолдану барысында жол берулер бойынша пікірлер қолдануды талап етеді. Жоғары күрделілік деңгейі мен жол берулерді қолдануды қамтитын қолданылу саласы, сондай-ақ бағалау мен жол берулерді қолдану Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігі үшін елеулі болып табылатын салалар 4-ескертпеде ашылған.

Шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау кезінде Топ басшылығы бірқатар белгісіздіктердің орын алуын ескере отырып, оның ішінде COVID-19 пандемиясының ықпалынан, әлемдегі ағымдағы экономикалық ахуалды назарға алды. Топ басшылығы шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау кезінде қызметтің үздіксіздігі қағидатын ұстанады.

ШЕТЕЛ ВАЛЮТАСЫН ҚАЙТА ЕСЕПТЕУ

Функционалдық валюта және білдіру валютасы

Топтың осы шоғырландырылған қаржылық есептілікке қосылған әрбір кәсіпорнының қаржылық есептілігінің элементтері кәсіпорын өз қызметін жүзеге асыратын негізгі экономикалық орта валютасын пайдалана отырып бағаланады (бұдан әрі – «функционалдық валюта»). Шоғырландырылған қаржылық есептілік Топты білдіру валютасы болып табылатын миллион Қазақстандық теңгемен (бұдан әрі – «теңге») білдірілген.

Операциялар мен шоттардың сальдосы

Шетелдік валютадағы операциялар операциялар жүзеге асырылған күнгі валюта бағамы пайдаланыла отырып, функционалдық валютаға қайта есептеледі. Мұндай операциялар бойынша есептеулер нәтижесінде туындаған бағамдық айырмашылықтардан және есепті күнгі бағамдар бойынша шетел валютасында берілген монетарлық активтер мен міндеттемелерді қайта есептеуден түскен кірістер мен шығындар жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте танылады.

Тарихи құнның негізінде шетелдік валютада бағаланатын монетарлық емес баптар бастапқы мәмілелер жасалған күні қолданыста болған бағамдар бойынша қайта есептеледі. Әділ құны бойынша шетелдік валютада бағаланатын монетарлық емес баптар әділ құн белгіленген күні қолданыста болған бағамдар бойынша қайта есептеледі.

Монетарлық баптарды өтеу немесе қайта есептеу кезінде туындайтын айырмалар, Топтың шетелдік бөлімшелерге таза инвестицияларын хеджирлеудің бір бөлігі ретінде айқындалған монетарлық баптарды қоспағанда, пайда немесе зиян құрамында танылады. Бұл баптар инвестициялардың пайда немесе зиян құрамынан шығуы сәтіне жинақталған соманы қайта жіктей отырып таза инвестициялар шығарылғанға дейін басқа жиынтық кірістің құрамында танылады. Бұл монетарлық баптар бойынша бағамдық айырмаларға тән салық төлемдері мен несиелер басқа да жиынтық кірістің құрамында танылады.

Топқа кіретін компаниялар

Функционалдық валютасы ұсыну валютасынан ерекшеленетін Топтың барлық еншілес ұйымдарының, бірлескен кәсіпорындары мен қауымдасқан компанияларының (олардың бір де бірі гиперинфляциялы экономикалардың валютасында операция жасамайды) кірістер мен зиян және қаржылық позициясы ұсыну валютасына мынадай түрде қайта есептеледі:

- ◆ қаржылық жағдай туралы ұсынылған есептердің әрқайсысы бойынша активтер мен міндеттемелер есепті күнге жабу бағамдары бойынша қайта есептеледі;
- ◆ жиынтық кіріс туралы есептердің әрқайсысы бойынша кірістер мен шығыстар орташа бағамдар бойынша қайта есептеледі (орташа бағам бағамдардың жиынтық өсерінің операция жүзеге асырылған күнгі бағамға ақыға қонымды жақындауы болып табылмайтын жағдайлардан басқа; бұл жағдайда кірістер мен шығыстар операциялар жүзеге асырылған күнгі бағам бойынша қайта есептеледі);
- ◆ барлық бағамдық айырмалар өзге жиынтық кірісте жеке компонент ретінде танылады.

Валюталарды айырбастау бағамдары

Қазақстан Қор Биржасында («ҚКБ») белгіленген орташа есептелген валюта айырбастау бағамы Қазақстан Республикасында ресми валюта айырбастау бағамы ретінде қолданылады.

ҚКБ-ның 2020 жылғы 31 желтоқсандағы айырбас бағамы 1 АҚШ доллары үшін 420,91 теңгені құрады. Бұл бағам 2020 жылғы 31 желтоқсанға АҚШ долларында көрсетілген монетарлық активтер мен міндеттемелерді қайта есептеу үшін пайдаланылды (2019 жылғы 31 желтоқсанға: 1 АҚШ доллары үшін 382,59 теңге). ҚКБ-ның 2021 жылғы 5 наурыздағы айырбас бағамы 1 АҚШ доллары үшін 419,66 теңгені құрады.

3. ЕСЕП САЯСАТЫНЫҢ МАҢЫЗДЫ АСПЕКТІЛЕРІНЕ ШОЛУ

ЕСЕП САЯСАТЫНДАҒЫ ЖӘНЕ АҚПАРАТТЫ АШЫП КӨРСЕТУ ПРИНЦИПТЕРІНДЕГІ ӨЗГЕРІСТЕР

ЖАҢА СТАНДАРТТАР, ТҮСІНДІРМЕЛЕР ЖӘНЕ ҚОЛДАНЫСТАҒЫ СТАНДАРТТАР МЕН ТҮСІНДІРМЕЛЕРГЕ ТҮЗЕТУЛЕР

Шоғырландырылған қаржылық есептілікті дайындау кезінде қабылданған есепке алу қағидаттары, 2020 жылдың 1 қаңтарына күшіне енген қабылданған жаңа стандарттар мен түсіндірмелерді қоспағанда, 2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін Топтың жылдық шоғырландырылған қаржылық есептілігін дайындау кезінде қолданылған қағидаттарға сәйкес келеді.

Келесі түзетулер 2020 жылы алғаш рет қолданылды:

- «Бизнесі біріктіру» 3 ХКЕС-ке (IFRS) түзету. Түзету стандартпен енгізілетін бизнес ұғымына нақтылауды енгізеді және бизнес болып есептелу үшін қызмет түрлері мен активтердің интеграцияланған жиынтығына кем дегенде үлес және принципіалды маңызы бар процесс кіруі тиіс екендігін нақтылайды, олар бірігіп едәуір шамада қайтарымның пайда болуына ықпалдаса алады. Бұл ретте бизнеске қайтарымдылықтың пайда болуына қажетті барлық үлестер мен процестер міндетті түрде кірмей қалуы да түсіндіріледі. Түзетулер перспективті түрде қолданылады. Бұл түзетулер Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне әсерін тигізбеді, өйткені ағымдағы практика бұл түзетулерге сәйкес келеді.
- «Қаржы құралдары: ақпаратты ашып көрсету» 7 ХКЕС-ке (IFRS), «Қаржы құралдары: тану және бағалау» 39 ХКЕС-ке (IAS) және «Қаржы құралдары» 9 ХКЕС-ке (IFRS) түзетулер. Түзетулер базалық пайда мөлшерлемесінің реформасы тікелей ықпал ететін хеджирлеудің барлық қатынастарға қолданылатын бірқатар босатуларды қамтиды. Базалық пайыздық мөлшерлеме реформасы хеджирлеудің қарым-қатынастарына әсер етеді, егер оны қолдану нәтижесінде хеджирлеу объектісі бойынша және/немесе хеджирлеу құралы бойынша базалық пайыздық мөлшерлемеге негізделген ақша ағындарының пайда болу мерзімдеріне немесе өлшеміне қатысты белгісіздіктер пайда болса. Бұл түзетулер Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне әсерін тигізбеді, өйткені оның пайыздық мөлшерлемелерге негізделген хеджирлеудің қарым-қатынастары жоқ.
- «Қаржылық есептілікті ұсыну» 1 ХКЕС-ке (IAS) және «Есеп саясаты, бухгалтерлік бағалаудағы өзгерістер және қателер» 8 ХКЕС-ке (IAS) түзетулер. Бұл түзетулер елеуліліктің жаңа ұғымын ұсынады. Егер бұл негізгі пайдаланушылардың шешімдеріне ықпал етеді деп негізделген түрде күтуге тұрарлық болса, ақпараттың бұрмалануы елеулі болып табылады. Ағымдағы практика бұл түзетулерге сәйкес келгендіктен, бұл шоғырландырылған қаржылық есептілікке әсерін тигізбейді.
- Қаржылық есептіліктің концептуалдық негіздері қайта қаралған редакция Атап айтқанда, қайта қаралған редакцияда активтер мен міндеттемелердің жаңартылған анықтамалары енгізілген, сондай-ақ кірістер мен шығыстардың нақтыланған анықтамалары енгізілген. Түзетулер Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігіне әсерін тигізбеді.
- «COVID-19: жалдау шарттарына қатысты концессиялар» деген атаумен «Жалдау» 16 ХКЕС-ке (IFRS) түзету. Түзету жалға алушыларға COVID-19-бен тікелей байланысты жалдау шарттарының концессияларын шартты түрлендірулер деп есептемеуге мүмкіндік береді. Көрсетілген түзету шоғырландырылған қаржылық есептілікке айтарлықтай ықпалын тигізбеді, өйткені Топтың COVID-19 туындатқан жалдау шарттарының елеулі концессиялары болмады.

КҮШІНЕ ЕНБЕГЕН ЖАҢА ЖӘНЕ ӨЗГЕРТІЛГЕН СТАНДАРТТАР МЕН ТҮСІНДІРМЕЛЕР

2017 жылғы мамырда ХКЕС жөніндегі Кеңес «Сақтандыру шарттары» 17 ХКЕС (IFRS) жаңа стандартын шығарды. 17 ХКЕС (IFRS) сақтандыру шарттарын есепке алу жөнінде бірыңғай басшылықты білдіреді, сондай-ақ қаржылық есептілікте тиісті ақпараттың ашылып көрсетілуіне қойылатын барлық талаптарды қамтиды. Жаңа стандарт аттас 4 ХКЕС (IFRS) стандартын ауыстырады. 17 ХКЕС (IFRS) 2021 жылғы 1 қаңтардан немесе одан кешірек басталатын жылдық кезеңдер

үшін күшіне енеді. Топтың болжамынша көрсетілген жаңа стандарт шоғырландырылған қаржылық есептілікке айтарлықтай әсерін тигізбейді.

2020 жылғы қаңтарда ХКЕС жөніндегі Кеңес «Қаржылық міндеттемелерді қысқа-және ұзақ мерзімділер ретінде жіктеу» деп аталатын «Қаржылық есептілікті ұсыну» 1 ХБЕС-ке (IAS) түзетуді шығарды. Қабылданған түзету міндеттемелерді ұзақ немесе қысқа мерзімділер ретінде жіктеу критерийлерін нақтылайды. Түзету 2023 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданыла бастайды. Мерзімінен бұрын қолдануға рұқсат етілген. Топтың болжамынша көрсетілген түзету шоғырландырылған қаржылық есептілікке айтарлықтай әсерін тигізбейді, өйткені Топ нақтыланған критерийлерді қолдануда.

2020 жылғы мамырда ХКЕС жөніндегі Кеңес «Қаржылық есептіліктің концептуалдық негіздеріне сілтемелер» деп аталатын «Бизнесстерді біріктіру» 3 ХКЕС-ке (IFRS) түзетуді шығарды. Қабылданған түзету стандартта көрсетілген стандарттың өзіне елеулі түзетулерді енгізбестен, 2018 жылғы наурызда шығарылған Қаржылық есептіліктің концептуалдық негіздері өзекті нұсқасына сілтемелерді ауыстырады. Түзету 2022 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданыла бастайды. Мерзімінен бұрын қолдануға рұқсат етілген. Топтың болжамынша көрсетілген түзету шоғырландырылған қаржылық есептілікке айтарлықтай әсерін тигізбейді.

2020 жылғы мамырда ХКЕС жөніндегі Кеңес «Негізгі құралдар: нысаналы пайдалануды бастағанға дейінгі кіріс» деп аталатын «Негізгі құралдар» 16 ХБЕС-ке (IAS) түзетуді шығарды. Көрсетілген түзету негізгі құралдар объектісінің құнынан бұл активті одан кейінгі пайдалану орнына жеткізу және оны пайдалануға әзірлігі күйіне жеткізу уақытына шығарылған өнімді сатудан түсетін кез келген түсімді есептен шығаруға тыйым салады. Осының орнына, түзету Пайда мен зиян туралы есепте тиісті түсімнің және шығындардың мойындалуын қажет етеді. Түзету 2022 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданыла бастайды және ретроспективті түрде қолданылуы тиіс. Топтың болжамынша көрсетілген түзету шоғырландырылған қаржылық есептілікке айтарлықтай әсерін тигізбейді.

2020 жылғы мамырда ХКЕС жөніндегі Кеңес «Ауыртпалық түсіретін келісімшарттар: шартты орындау шығындары» деп аталатын «Бағалау міндеттемелері, шартты міндеттемелер мен шартты активтер» 37 ХБЕС-ке (IAS) түзетуді шығарды. Көрсетілген түзету шығындардың қайсысы шарттың ауыртпалық түсіретіндігін бағалау кезінде қосылуы тиіс екендігін нақтылады. Түзету 2022 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданыла бастайды. Мерзімінен бұрын қолдануға рұқсат етілген. Топтың болжамынша көрсетілген түзету шоғырландырылған қаржылық есептілікке айтарлықтай әсерін тигізбейді.

2020 жылғы мамырда ХКЕС жөніндегі Кеңес «Пайыздық мөлшерлемелер. Эталондар реформасы. 2-фаза» деп аталатын «Қаржы құралдары: ақпаратты ашып көрсету» 7 ХКЕС-ке (IFRS), «Қаржы құралдары»

9 ХКЕС-ке (IFRS), сондай-ақ «Сақтандыру шарттары» 4 ХКЕС-ке (IFRS) және «Жалдау» 16 ХКЕС-ке (IFRS) түзетулерді шығарды. Түзетулер тәуекелі жоқ пайыздық мөлшерлемеге өтумен байланысты қаржылық есептілікті дайындаушылар үшін бірқатар уақытша босатуларды береді. Түзетулер 2021 жылғы 1 қаңтардан бастап қолданыла бастайды. Мерзімінен бұрын қолдануға рұқсат етілген. Топтың болжамынша көрсетілген түзетулер шоғырландырылған қаржылық есептілікке айтарлықтай әсерін тигізбейді.

Сонымен бірге, ХКЕС жөніндегі Кеңестің күшіне әлі енген халықаралық стандарттарды жақсарту бойынша жыл сайынғы жобасының шеңберінде шығарылған бірқатар түзетулер бар. Оларға келесі түзетулер жатады: «ХКЕС-ті алғаш рет қолдану: еншілес қоғам ХКЕС-ті алғаш рет қолдануда» деп аталатын «ХКЕС-ті алғаш рет қолдану» 1 ХКЕС-ке (IFRS) түзету; «Қаржылық міндеттемені мойындауды тоқтату қажеттілігіне 10%-дық тестті қолдану кезіндегі сыйақылар» деп аталатын «Қаржы құралдары» 9 ХКЕС-ке (IFRS) түзету. Топтың болжамынша көрсетілген түзетулер шоғырландырылған қаржылық есептілікке айтарлықтай әсерін тигізбейді.

«Қаржылық есептілікті ұсыну» 1 ХКЕС-ке (IAS) және «Маңыздылық туралы пайымдауларды қалыптастыру» ХКЕС-ті қолдану бойынша № 2 практикалық ұсынымдарға түзетулер. 1 ХКЕС-ке (IAS) түзетулер кәсіпорындардың есеп саясатының елеулі ережелерін емес, маңызды ережелерді ашып көрсетуін талап етеді. ХКЕС-ті қолдану бойынша № 2 практикалық ұсынымдарға түзетулер маңыздылық тұжырымдамасын есеп саясатының ашылып көрсетілуіне қалай қолдануға болатындығы туралы нұсқаулар береді.

«Есеп саясаты, бухгалтерлік бағалаудағы өзгерістер және қателер» 8 ХКЕС-ке (IAS) түзетулер. 8 ХКЕС-ке (IAS) түзетулер кәсіпорындардың есеп саясатындағы өзгерістерді және бухгалтерлік бағалаудағы өзгерістерді қалай айыратындығын түсіндіреді. Бұл шектеу маңызды болып табылады, өйткені бухгалтерлік бағалаулардағы өзгерістер перспективті түрде және тек келешек операциялар мен басқа да келешек оқиғаларға ғана қолданылады, ол есеп саясатындағы өзгерістер, әдетте, өткен операциялар мен басқа да өткен оқиғаларға қатысты ретроспективті түрде қолданылады.

1 ХКЕС (IAS) пен 8 ХКЕС-ке (IAS) түзетулер 2023 жылғы 1 қаңтардан немесе содан кейін басталатын жылдық есепті кезеңдер үшін күшіне енеді, мерзімінен бұрын қолдану рұқсат етілген.

Топ шығарылған, бірақ әлі күшіне енген қандай да бір стандарттарды, түсіндірмелерді немесе түзетулерді мерзімінен бұрын қолданған жоқ.

«Есеп саясаты, бухгалтерлік бағалаулардағы өзгерістер мен қателер» 8 ХҚЕС-ке (IAS) сәйкес Топ қаржылық есептіліктің ұсынылуын жақсарту үшін шоғырландырылған қаржылық есептілікті ұсыну бойынша есеп саясатындағы өзгерістерді өз еркімен қолдануды шешті және бір жылғы таза пайдаға немесе жиынтық кіріске немесе капиталға әсерін тигізбеген қайта жіктеулерді жасады.

Жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепті ұсынудағы өзгерістер

2020 жылы Топ бұрын Негізгі құралдардың, материалдық емес активтер мен барлау активтерінің құнсыздану шығыстарының құрамында көрсетілген Барлау бойынша шығыстарды бөлек жолмен көрсету шешімін қабылдады. Тиісінше, жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есептегі, 12 және 15-ескертпелердегі салыстырмалы ақпарат 2020 жылғы таныстырылымға сәйкес келу үшін өзгертілді.

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепті ұсынудағы өзгерістер

2020 жылы Топ басқа да қаржы және қаржылық емес ағымдағы активтерді, басқа да қаржылық және қаржылық емес ұзақ мерзімді және ағымдағы міндеттемелерді бөлек ұсынуды шешті. Тиісінше, қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептегі салыстырмалы ақпарат 2020 жылғы таныстырылымға сәйкес келу үшін өзгертілді.

ГАЗ ҚҰБЫРЛАРЫНЫҢ СЕНИМГЕРЛІК БАСҚАРУ ШАРТТАРЫ БОЙЫНША МЕМЛЕКЕТТІК ОРГАНДАРДАН ЖАРНАҒА СӘЙКЕС БАҒАЛАУДАҒЫ ӨЗГЕРІС

Алдыңғы жылдары Топ жергілікті атқарушы органдармен («ЖАО») және Мемлекеттік мүлік және жекешелендіру комитетінің («ММЖК») департаменттерімен сенімгерлік басқару шарттары («СБШ») бойынша Топқа берілген құбырларды Топ бақылайтын активтер ретінде мойындаудың қажет екендігін анықтау кезінде пайымдауды қолданды. Пайымдаудың мәні СБШ Топқа құбырларға арналған меншік құқығының берілуі аяқталған кезеңге Топқа құбырларға бақылау беруге арналған қысқа мерзімді тетік болып табылатындығында болды. Топ бұл газ құбырлары кейіннен Мемлекеттен Самұрық-Қазынаға, ал содан кейін Топқа қысқа мерзімде беріледі деп күтті. Бұл шешім ЖАО-мен 2017 жылы қол қойылған Өзара түсіністік туралы меморандумның талаптарымен расталды, соған сай барлық тәуекелдер мен сыйақылар, оған қоса мүлік салығын төлеу міндеттемесі мен тарифтерді қалыптастыру кезіндегі құқықтар Топқа өтеді.

2020 жылы бастапқы пайымдауды растаған фактілер мен жағдайларда келесі едәуір өзгерістер орын алды:

- ◆ Бастапқы СБШ-тың қолданылу мерзімі ұзартпастан аяқталды, бастапқыда Топ активтерге меншік құқығын алады деп болжанса да, газ құбырлары ЖАО-ға қайтарылды;
- ◆ СБШ бойынша алынған активтер республикалық меншікке (ММЖК-ға) және одан кейін Самұрық-Қазынаға, болжанғандай, қысқа мерзімде берілмеді. Бұл беру тетігі Топқа меншік құқықтарын құқықтық титул формалды берілгенге дейін беру үшін уақытша шара болмағанын анықтады;
- ◆ Көрсетілген меморандумның қолданылу мерзімі аяқталды.

Осының негізінде Топ 2020 жылдан бастап бастапқы пайымдау бұдан былай өзекті емес және СБШ ұзартылғаннан кейін Топ ЖАО ұсынған құбырларды бұдан былай бақыламайды деген тұжырымға келді. «Есеп саясаты, бухгалтерлік бағалаулардағы өзгерістер мен қателер» 8 ХҚЕС-ке (IAS) сәйкес пайымдауды өзгерту бухгалтерлік есепте қатені білдірмейді және тиісінше, перспективті түрде ескерілуі тиіс.

Нәтижесінде, 2020 жылы Топ мұндай СБШ бойынша алған барлық құбырларды олардың баланстық құны бойынша осы күнге тануын тоқтатты және тиісінше, қосымша төленген капиталды 17.323 миллион теңгеге азайтты (23-ескертпе). Пайымдаудың өзгеруі ағымдағы және келешек есепті кезеңдерге әсер етеді және егер пайымдаудың өзгеруі 2020 жылы болмаса, капитал мен негізгі құралдар ағымдағы есепті кезеңнің соңына 15.873 миллион теңгеге көбірек болар еді, ағымдағы және келешек есепті кезеңнің жиынтық кіріс туралы есепке әсері елеусіз.

ШОҒЫРЛАНДЫРУ НЕГІЗІ

Қоса беріліп отырған шоғырландырылған қаржылық есептілік Компанияның және оның еншілес ұйымдарының 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қаржылық есептілігін қамтиды. Егер Топ инвестициядан ауыспалы әрекетке құқығы болса немесе оның өзгеруіне байланысты тәуекелге ұшырағыш келсе және инвестициялар нысанына қатысты өз өкілеттіктерінің салдарынан мұндай әрекетке ықпал ете алса, бақылау жүзеге асырылады. Атап айтқанда, Топ тек егер келесі талаптар орындалса ғана, инвестициялар объектісін бақылайды: - Топтың инвестициялау нысанына қатысты өкілеттіктердің болуы (яғни инвестициялау нысанының маңызды қызметін басқарудың ағымдағы мүмкіндігін қамтамасыз ететін қолдағы құқықтар); - Топтың инвестициядан ауыспалы әрекетке құқықтың болуы немесе оның өзгеруіне байланысты тәуекелге ұшырағыштығы; - Топтың инвестициядан ауыспалы әрекетке ықпал ету мақсатында инвестициялау нысанына қатысты өз өкілеттіктерін пайдалану мүмкіндігінің болуы.

Топтың инвестициялар объектілеріне қатысты дауыстың көпшілігіне қарағанда аз дауыс беру құқығы немесе ұқсас құқықтар болған кезде, Топ осы инвестициялар объектісіне қатысты өкілеттіктердің болуын бағалау кезінде барлық орынды фактілер мен мән-жайларды ескереді: – инвестициялау объектісінде дауыс беру құқықтары бар басқа тұлғалармен келісім; – басқа келісімдермен негізделген құқықтар; – дауыс беру құқықтары және Топқа тиесілі әлеуетті дауыс беру құқықтары. Егер фактілер мен жағдайлар бақылаудың үш құрамдасы бірінің немесе бірнешеуінің өзгеруін растаса, Топ инвестициялар нысанына қатысты бақылаудың болуын қайтадан талдайды. Топ еншілес компанияға бақылауды алған кезде еншілес компанияның шоғырлануы басталады және Топ еншілес компанияға бақылаудан айырылғанда тоқталады. Сатып алынуы немесе есептен шығарылуы жыл ішінде болған еншілес компанияның активтері, міндеттемелері, кірістері мен шығыстары Топ бақылауды алған күннен бастап жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепке қосылады және Топ еншілес компанияға бақылаудан айырылған күнге дейін көрсетіледі.

Еншілес ұйымдардың қаржылық есептілігі Топтың барлық компаниялары үшін есеп саясатын бірізді қолданудың негізінде бас компанияның есептілігі сияқты дәл сол есепті кезең үшін әзірленді. Пайда немесе зиян және басқа да жиынтық кірістің әрбір құрамдасы Топтың бас компаниясының Акционерлеріне және тіпті егер бұл бақыланбайтын қатысу үлестерінде теріс қалдықтарға әкеліп соқтырған жағдайда да, бақыланбайтын қатысу үлестеріне жатады. Қажет болғанда еншілес ұйымдардың қаржылық есептілігі олардың есеп саясаттарын Топтың есеп саясатына сәйкес келтіру үшін түзетіледі. Топтың ішінде операцияларды жүзеге асырудың нәтижесінде туындайтын барлық топ ішіндегі активтер мен міндеттемелер, капитал, кірістер, шығыстар мен ақша ағындары шоғырландыру кезінде толығымен алынып тасталады. Бақылаудан айырылмастан инвестициялау нысандарындағы қатысу үлестерінің өзгерісі капиталмен жасалған операция ретінде ескеріледі. Егер Топ еншілес ұйымға бақылаудан айырылып қалса, ол тиісті активтерді (оның ішінде гудвилді), міндеттемелерді, бақыланбайтын қатысу үлестерін және меншікті капиталдың басқа да құрамдастарын тануды тоқтатады және туындап қалған пайданы немесе зиянды пайда немесе зиян құрамында мойындайды. Қалған инвестициялар әділ құны бойынша танылады.

ЕНШІЛЕС ҰЙЫМДАР

2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша келесі елеулі тікелей еншілес ұйымдар осы шоғырландырылған қаржылық есептілікке қосылды:

Маңызды ұйымдар	Негізгі қызметі	Тіркелген елі	Иелік ету үлесі	
			2020	2019
«ҚазМұнайГаз» Барлау Өндіру» АҚ (ҚМГ БӨ)	Барлау және өндіру	Қазақстан	99,72%	99,70%
«ҚазМұнайТеніз» ЖШС	Барлау және өндіру	Қазақстан	100%	100%
«ҚМГ Қарашығанақ» ЖШС (Қарашығанақ)	Барлау және өндіру	Қазақстан	100%	100%
«ҚазТрансОйл» АҚ (ҚТО)	Мұнайды тасымалдау	Қазақстан	90%	90%
«ҚазМорТрансФлот» ЖШС (ҚМТФ)	Мұнайды тасымалдау	Қазақстан	100%	100%
«ҚазТрансГаз» АҚ (ҚТГ)	және құрылыс	Қазақстан	100%	100%
Cooperative KazMunayGas PKI U.A.	Газды тасымалдау	Нидерландтар	100%	100%
«Атырау мұнай өңдеу зауыты» ЖШС (АМӨЗ)	Мұнай өнімдерін қайта өңдеу және өткізу	Қазақстан	99,53%	99,53%
«Павлодар мұнай-химия зауыты» ЖШС (ПМХЗ)	Қайта өңдеу	Қазақстан	100%	100%
KMG International N.V. (КМГИ)	Қайта өңдеу	Румыния	100%	100%
«Қазмұнайгаз Өнімдері» ЖШС (ҚМГӨ)	Мұнай өнімдерін қайта өңдеу және өткізу	Қазақстан	100%	100%
«ҚазМұнайГаз-Сервис» ЖШС	Мұнай өнімдерін өткізу	Қазақстан	100%	100%
«KMG Drilling&Services» ЖШС (КМГ Дриллинг)	Сервистік жобалар	Қазақстан	100%	100%

БИЗНЕСТІ БІРІКТІРУ ЖӘНЕ ГУДВИЛ

Бизнесті біріктіру сатып алу әдісін пайдалана отырып есептеледі. Сатып алу құны сатып алу күніне әділ құны бойынша бағаланған берілген сыйақының және сатып алынатын компанияның бақыланбайтын қатысу үлесінің сомасы ретінде бағаланады. Бизнесті біріктіру жөніндегі әрбір мәміле үшін сатып алатын тарап сатып алынатын компаниядағы бақыланбайтын қатысу үлесі әділ құн бойынша, не сатып алынатын компанияның сәйкестендірілетін таза активтеріндегі теңбе-тең үлес бойынша бағалайды. Сатып алуға байланысты шегілген шығындар өкімшілік шығыстардың құрамына енгізіледі.

Егер Топ бизнесті сатып алса, ол сатып алынған қаржы активтері мен қабылданған міндеттемелерді тиісті түрде шарттың талаптарына, экономикалық жағдайға және сатып алу күніндегі тиісті жағдайларға байланысты жіктейді. Бұған компания сатып алатын негізгі шарттарға қосылған туынды құралдарды бөлу қажеттілігі мәніне талдау жасау жатады.

Сатып алатын тарап беруге тиіс шартты сыйақы сатып алу күніндегі әділ құн бойынша танылуға тиіс. Қаржы құралы болып табылатын және 9 ХҚЕС-тің қолданылу аясына түсетін актив немесе міндеттеме ретінде жіктелетін шартты өтемақы әділ құны бойынша бағаланады, ал әділ құнның өзгеруі 9 ХҚЕС-ке сәйкес пайда немесе зиян құрамында танылады. Егер шартты сыйақы 9 ХҚЕС-тің қолданылу аясына түспесе, ол пайда немесе зиян құрамында әділ құны бойынша бағаланады. Егер шартты өтеу меншікті капитал ретінде жіктелетін болса, ол кейіннен қайта бағаланады және оны өтеу меншікті капитал құрамында көрсетіледі.

Гудвил бастапқыда берілген сыйақы және танылған бақыланбайтын қатысу үлесі сомасының және сатып алушыға бұрын тиесілі болған қатысу үлестерінің Топ сатып алған таза сәйкестендірілетін активтердің және ол қабылдаған міндеттемелердің сомасынан асып түсуі ретінде айқындалатын бастапқы құны бойынша бағаланады. Егер сатып алынған таза активтердің әділ құны берілген өтемақы сомасынан асатын болса, Топ барлық сатып алынған активтердің және барлық қабылданған міндеттемелердің анықталу дұрыстығын, сондай-ақ сатып алу күніне танылуы тиіс болған сомаларды бағалау кезінде пайдаланылған процедураларды қайталап талдайды. Егер қайталап жасалған талдаудан кейін берілген өтемақы сатып алынған таза активтердің әділ құнынан кем болып қалса, табыс пайда немесе зиян құрамында танылады.

Кейіннен гудвил құнсызданудан болған жинақталған шығындар шегеріліп, бастапқы құн бойынша бағаланады. Бизнесті біріктіру кезінде сатып алынған гудвилді құнсыздану тұрғысынан тексеру мақсаттары үшін, гудвил компаниялар Тобы сатып алған күннен бастап Топтың сатып алынатын компанияның басқа активтері немесе міндеттемелері көрсетілген бөлімшелерге жататын-жатпайтындығына қарамастан, бизнестің бірігуінен пайда алады деп болжанатын ақша ағындарын біріктіретін әрбір бөлімшесіне бөлінеді.

Егер гудвил ақша ағындарын генерациялайтын бөлімшенің бір бөлігін құраса, және осы бөлімшенің бір бөлігі шығып қалса, шығарылатын қызметке жататын гудвил оның шығарылуынан келетін пайданы немесе шығында анықтау кезінде осы қызметтің ағымдағы құнына қосылады. Осындай жағдайларда шығып қалған гудвил шығып қалған қызметтің құны мен ақша ағындарын генерациялайтын бөлімшенің қалған бөлігінің құнының қатынасы негізінде бағаланады.

Кезең-кезеңмен болатын бизнесті біріктіру

Сатып алу күніне сатып алынатын ұйымдағы бақыланбайтын қатысу үлесі тиісті кірісті немесе шығысты пайданың немесе зиянның құрамында мойындай отырып әділ құнына дейін қайта бағаланады. Кезең-кезеңмен болатын бизнесті біріктіру кезінде сатып алушы сатып алу күнгі гудвилді төменде көрсетілгендей (а)-ның (б) дан асып түсуі ретінде есептейді:

1. сомасы: (i) берілген сыйақы, ол әдетте, «Бизнесті біріктіру» 3 ХҚЕС-ке (IFRS) сәйкес сатып алу күніне әділ құны бойынша бағаланады; (ii) осы стандартқа сәйкес сатып алынатын ұйымдағы бақыланбайтын қатысу үлесінің құны; (iii) бұрын сатып алушы тарапқа сатып алынатын ұйымдағы қатысу үлесін сатып алу күніне әділ құны.
2. сатып алынған активтерді және қабылданған міндеттемелерді сатып алу күніне таза әділ құны.

Жалпы бақылаудағы тараптардан еншілес ұйымдарды сатып алу

Еншілес ұйымдарды жалпы бақылаудағы тараптардан сатып алынуы үлестерді біріктіру әдісін пайдалана отырып ескеріледі.

Жалпы бақылауға берілетін еншілес ұйымның активтері мен міндеттемелері осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте беру күніне беретін ұйымның («бастамашы») ағымдағы құны бойынша ескеріледі. Бастамашыны бастапқыда сатып алған кезде объективті түрде ескеретін тиісті гудвил осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетіледі. Бастамашының гудвилін қоса алғанда, таза активтердің жалпы ағымдағы құны мен төленген сыйақы арасындағы айырма капиталды түзету ретінде осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетіледі.

Салыстырмалы деректерді қоса алғанда, шоғырландырылған қаржылық есептілік еншілес ұйымды Топ Бастамашы бастапқыда сатып алған күнге сатып алғандығы туралы жорамалға сүйене отырып ұсынылады.

БІРЛЕСІП-БАҚЫЛАНАТЫН ОПЕРАЦИЯЛАР

Бірлескен операция – бұл қызметке бірлескен бақылауға ие болатын тараптың қызметпен байланысты міндеттемелер бойынша активтер мен жауапкершілікке құқықтарының болуын болжайтын бірлескен кәсіпкерлік типі. Топ бірлескен операциялардағы өзінің мүдделеріне қатысты мыналарды: Бірлескен активтердегі өз үлесін қоса алғанда, активтерді; Бірлескен міндеттемелердегі өз үлесін қоса алғанда, міндеттемелерді; Бірлескен операциялардың нәтижесінде өндірілген өнімдегі үлесті сатудан түскен өз түсімін; Бірлескен операциялардан болған өнімді сатудан түскен түсімнің өз үлесін; Бірлесіп шеккен шығыстардағы үлесті қоса алғанда, өз шығыстарын мойындайды.

ҚАУЫМДАСҚАН КОМПАНИЯЛАРҒА ЖӘНЕ БІРЛЕСКЕН КӘСІПОРЫНДАРҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР

Қауымдасқан компания – соған қатысты Топтың айтарлықтай ықпалы бар компания. Айтарлықтай ықпал – инвестициялар объектісінің қаржылық және операциялық саясатына қатысты шешімдерді қабылдауға қатысу өкілеттіктері, бірақ мұндай саясатқа қатысты бақылау немесе бірлескен бақылау. Бірлескен кәсіпорын – бірлескен қызмет туралы келісім, әрі соған сай келісімге қатысты бірлескен бақылауды жүзеге асыратын тараптардың бірлескен кәсіпорынның (БК) таза активтеріне құқықтары бар. Бірлескен бақылау – бұл шартпен негізделген бақылауды бірлесіп жүзеге асыру, әрі ол тек маңызды қызметке қатысты шешімдердің қабылдануы бірлескен бақылауды жүзеге асыратын тараптардың бірауызды келісімін қажет еткен жағдайларда ғана орын алады. Бірлескен бақылау БК-да кем дегенде 50% иелік еткенде ғана болуы мүмкін.

Айтарлықтай ықпалдың немесе бірлескен бақылаудың болуын анықтау кезінде ескерілетін факторлар еншілес компанияларға бақылаудың болуын анықтау кезінде ескерілетін факторларға ұқсас келеді.

Қауымдасқан компанияға және БК-ға инвестициялар үлестік қатысу әдісі бойынша ескеріледі. Үлестік қатысу әдісіне сәйкес қауымдасқан компанияға немесе бірлескен кәсіпорынға инвестиция алдымен бастапқы құны бойынша танылады. Инвестициялардың баланстық құны сатып алғаннан кейін туындайтын бірлескен кәсіпорынның немесе қауымдасқан компанияның таза активтеріндегі өзгерістердегі Топтың үлесі танылуы салдарынан не өседі немесе төмендейді. Бірлескен кәсіпорынға немесе қауымдасқан компанияға жататын гудвил инвестицияның баланстық құнына кіреді және амортизацияланбайды, сондай-ақ құнсыздану мәніне жеке тексеруге ұшырамайды.

Шоғырландырылған жиынтық кіріс туралы есеп бірлескен кәсіпорын немесе қауымдасқан компания қызметінің қаржы нәтижелеріндегі Топтың үлесін көрсетеді. Мұндай инвестициялар нысандарының басқа да жиынтық кірісінің өзгеруі Топтың басқа да жиынтық кірісінің құрамында ұсынылады. Сонымен бірге, егер бірлескен кәсіпорын немесе қауымдасқан компания капиталында тікелей танылған өзгеріс орын алса, Топ осындай өзгерістегі өз үлесін таниды және бұл капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есепте қолданылса, осы фактіні ашады. Топтың және бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардың арасындағы мәмілелер бойынша туындайтын өткізілмеген кірістер мен залалдар бірлескен кәсіпорындағы немесе қауымдасқан компаниядағы үлестің шегінде алынып тасталады.

Бірлескен кәсіпорындағы/қауымдасқан компаниядағы пайдадағы үлесі тікелей кірістер мен шығындар туралы шоғырландырылған есепте беріледі. Ол салық салуды және еншілес кәсіпорынның немесе қауымдасқан компанияның еншілес компаниялардағы бақыланбайтын қатысу үлестерін есепке алғаннан кейін пайданы немесе зиянды білдіреді.

Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардың қаржылық есептілігі Топтың қаржылық есептілігі сияқты есепті кезеңде жасалады. Қажет болған жағдайда есеп саясатын Топтың есеп саясатына сәйкес көлтіру мақсатында түзетулер енгізіледі.

Үлестік қатысу әдісі қолданылғаннан кейін Топ БК-ға немесе қауымдасқан компанияға инвестициясы бойынша құнсызданудан келген қосымша зиянын тану қажеттігін айқындайды. Әрбір есепті кезеңде Топ БК-ға немесе қауымдасқан компанияға құйылған инвестициялардың құнсыздануының объективті куәлігінің болуын белгілейді. Мұндай куәліктер болған жағдайда, Топ құнсыздану сомасын бірлескен кәсіпорынның немесе қауымдасқан компанияның өтелетін құны мен олардың баланстық құны арасындағы айырма ретінде есептейді және осы соманы «Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компанияларға салынған инвестициялардың құнсыздануы» бабы бойынша жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте мойындайды.

БК-ға немесе қауымдасқан компанияға айтарлықтай ықпалдан айырылған жағдайда, Топ қалған инвестицияларды әділ құны бойынша бағалап, мойындайды. Айтарлықтай ықпалдан немесе бірлескен бақылаудан айырылу сәтіне БК-ға немесе қауымдасқан компанияға салынған инвестициялардың баланстық құны мен қалған инвестицияның әділ құны және шығудан болған түсімдер арасындағы айырма пайда немесе зиян құрамында танылады.

АКТИВТЕР МЕН МІНДЕТТЕМЕЛЕРДІ ҚЫСҚА МЕРЗІМДІ ЖӘНЕ ҰЗАҚ МЕРЗІМДІ ЕТІП ЖІКТЕУ

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте Топ активтер мен міндеттемелерді олардың қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді етіп жіктелуінің негізінде ұсынады. Актив қысқа мерзімді болып табылады, егер: оны өткізу болжанса немесе ол сатуға және әдеттегі операциялық циклдің шеңберінде тұтынуға арналса; ол негізінен сауда мақсатында арналса; оны есепті кезең аяқталғаннан кейін он екі айдың ішінде өткізу болжанса; немесе ол, есепті кезең аяқталғаннан кейін кем дегенде он екі айдың ішінде оны айырбастауға немесе міндеттемелерді өтеу үшін пайдалануға шектеулер болған жағдайларды қоспағанда, ақша қаражатын немесе оның баламаларын білдірсе. Барлық басқа активтер ұзақ мерзімді ретінде жіктеледі.

Міндеттеме қысқа мерзімді болып табылады, егер: оны әдеттегі операциялық циклдің шеңберінде өтеу болжанса; ол негізінен сауда мақсатында ұсталса; ол есепті кезең аяқталғаннан кейін кем дегенде он екі айдың ішінде өтелетін болса; немесе компанияның міндеттеменің өтелу мерзімін есепті кезең аяқталғаннан кейін кем дегенде он екі

айдың ішінде ұзартуға шартсыз құқығы болмағанда. Топ барлық басқа міндеттемелерді ұзақ мерзімділер ретінде жіктейді. Кейінге қалдырылған салық активтері мен міндеттемелер ұзақ мерзімді активтер мен міндеттемелер ретінде жіктеледі.

КЕН ОРЫНДАРЫН БАРЛАУҒА, БАҒАЛАУҒА ЖӘНЕ ӘЗІРЛЕУГЕ БАЙЛАНЫСТЫ ШЫҒЫСТАР

Жер қойнауын пайдалану құқықтарын (лицензияларды) иемденгенге дейін болған шығындар

Лицензияларды алғанға дейін болған шығындар келтірілген кезеңдегі шығындарға жатқызылады. ҚР Үкіметімен тиісті келісімге қол қойылғаннан кейін болған шығындар барлау және бағалау активтерінің құрамында капиталға айналдырылады.

Лицензияларды және мүлікті сатып алу шығындары

Лицензиялар мен мүлікті сатып алу шығындары капиталданады және материалдық емес активтер ретінде жіктеледі. Барлау бойынша әрбір объект жыл сайын бұрғылау жұмыстары жоспарланғанын және оның құнсызданбағанын растау мәніне қарастырылады. Егер келешек жұмыстар жоспарланбаса, барлауға арналған лицензияларды және тиісті объектілерді сатып алу шығындарының ағымдағы құны есептен шығарылады. Экономикалық негізделген шығарылатын қорлар («дәлелденген қорлар» немесе «коммерциялық қорлар») анықталған кезде және әзірлеуді ішкі бекіту кезінде барлауға арналған лицензияларды және тиісті объектілерді сатып алуға арналған шығындардың ағымдағы құны, кен орындардың бөлігінде, барлау бойынша шығындармен бірігіп, мұнай-газ мүлкіне немесе әзірлеу шығындары ретінде материалдық емес активтерге ауыстырылады.

Барлаумен және бағалаумен байланысты шығындар

Барлауға арналған заңды құқық алынған сәттен бастап геологиялық және геофизикалық зерттеу шығындары мен барлау жасалатын ұңғымаға тікелей қатысты шығындар ұңғыманың бұрғылануы аяқталмайынша және мұндай бұрғылау нәтижелері бағаланбайынша шығындардың сипатына сәйкес барлау және бағалау бойынша материалдық емес немесе материалдық активтер ретінде капиталданады. Мұндай шығындарға қызметкерлерге төлемақы, пайдаланылған материалдар мен жанар май, бұрғылау мұнарасының құны және мердігерлерге арналған төлемдер кіреді. Егер болжамды қорлар табылмаса, барлау бойынша актив құнсыздануға тестіленеді; егер шығарылатын көмірсутектер табылып, одан кейінгі бағалауға жататын болса, әрі оған коммерциялық әзірленуі ықтимал болатын басқа ұңғымаларда бұрғылау кіруі мүмкін болса, онда шығындар көмірсутектерді коммерциялық шығаруды бағалауда негізделген/үздіксіз прогреске қол жеткізілмейінше, материалдық емес актив ретінде ескерілуін жалғастырады.

Осы сияқты барлық шығындар техникалық, коммерциялық және басқарушылық тексеруге, сол сияқты әзірлеуді жалғастыру ниетін немесе табудан пайда алудың қандай да бір басқа тәсілін растау үшін жылына кем дегенде бір рет құнсыздану мәніне тексеруге жатады.

Дәлелденген қорлар анықталғанда және әзірлеу туралы шешім қабылданғанда, барлаумен және бағалаумен байланысты тиісті шығындар құнсыздану тестісінен кейін мұнай-газ активтеріне ауыстырылады және құнсыздану залалы танылады.

Мұндай ниет болмағанда, және келісімшарттық аумақты Үкіметке қайтарып беру шешімі қабылданғанда және жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттарды бұзу ниеті болғанда активтер шығыстарға есептен шығарылады.

Әзірлеу шығындары

Платформалар, мұнай құбырлары және әзірленетін ұңғымаларды бұрғылау сияқты инфрақұрылым объектілерін салу, орнату және аяқтау шығындары мұнай-газ мүлкінің құрамында, әзірлеу шығындары ретінде капиталданады.

МҰНАЙ-ГАЗ МҮЛКІ ЖӘНЕ БАСҚА ДА НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР

Мұнай-газ мүлкі мен басқа да негізгі құралдар жинақталған амортизацияны, тозу мен құнсыздануды шегере отырып, бастапқы құны бойынша ескеріледі.

Активтердің бастапқы құны сатып алу немесе салу бағасынан, ұзақ мерзімді құрылыс жобалары бойынша пайыздар шығындарынан, мойындау критерийлерін сақтау шартымен, активті жұмыс күйіне келтіруге тікелей байланысты шығындардан және қажет болғанда активті жою шығындарының бастапқы бағалауынан тұрады. Сатып алу немесе бағалау бағасы жиынтық төленген құн және активті сатып алу үшін берілген сыйақының көз келген түрінің әділ құны болып табылады.

Мұнай-газ мүлкі өндірістік әдісті пайдалана отырып амортизацияланады, ал материалдық емес активтер дәлелденген әзірленген қорлар бойынша, ал материалдық емес активтер дәлелденген қорлар бойынша амортизацияланады. Пайдалы қызмет ету мерзімі кен орындары қызметінің қалдық мерзімінен аз болатын кейбір мұнай-газ мүлкі пайдалы қызмет ету мерзімінің ішінде тік желілік әдіспен амортизацияланады.

Мұнай-газ активтері мен жерден басқа негізгі құралдарға, негізінен келесі пайдалы қызмет ету мерзімдерінің ішінде тікжелілік әдіспен амортизацияланатын жер, ғимараттар, машиналар мен жабдықтар, көлік құралдары мен басқалары кіреді:

МӨЗ активтері	4-100 жыл
Құбырлар	2-30 жыл
Ғимараттар мен құрылыстар	2-100 жыл
Машиналар мен жабдық	2-30 жыл
Көлік құралдары	3-35 жыл
Басқасы	2-20 жыл
Жер	Амортизацияланбайды

Негізгі құралдардың болжамды пайдалы қызмет етуінің мерзімі жыл сайынғы негізде қайта қарастырылып отырады және қажет болғанда мерзімдегі өзгерістер кейінгі кезеңдерде түзетіліп отырады.

Негізгі құралдардың ағымдағы құны ол өтелетін болып табылмайтындығына көрсететін қандай да бір оқиғалар немесе жағдайлардағы өзгерістер болған жағдайларда құнсыздану мәніне қайта қарастырылып отырады.

Көмірсутектердің коммерциялық көлемдерін өндіруді тоқтатқан және жойылуға арналған өндіру ұңғымаларын қоса алғанда, негізгі құралдар нысанының мойындалуын доғару есептен шығарылған кезде немесе егер келешекте мұндай активті пайдаланудан экономикалық пайданы алу күтілмеген жағдайда болады. Активті тануды доғару нәтижесінде туындайтын кірістер немесе шығыстар (активтің шығуынан және ағымдағы құнынан болатын таза түсімдер арасындағы айырмашылық ретінде есептелген) активті тану доғарылған кезең үшін пайдаға және зиянға кіргізіледі.

МАТЕРИАЛДЫҚ ЕМЕС АКТИВТЕР

Материалдық емес активтер жинақталған амортизацияны және құнсызданудан болған жинақталған шығындарды шегере отырып, құны бойынша ескеріледі. Материалдық емес активтерге мұнай-газ ресурстарын барлауға арналған лицензияларды, компьютерлік бағдарламалар мен гудвилді сатып алу шығындары кіреді. Бөлек сатып алынған материалдық емес активтер бастапқыда сатып алу құны бойынша бағаланады. Бастапқы құны – бұл жиынтық төленген сома және активті сатып алу үшін берілген көз келген басқа сыйақының әділ құны.

Гудвилді қоспағанда, материалдық емес активтер, пайдалы қызмет етудің қалған есепті мерзімінің ішінде тік желілік әдіспен амортизацияланады. Активтердің күтілетін пайдалы қызмет етуінің мерзімі жыл сайынғы негізде қайта қарастырылып отырады және қажет болғанда мерзімдегі өзгерістер кейінгі кезеңдерде түзетіліп отырады. Компьютерлік бағдарламалық жасақтаманың пайдалы қызмет ету мерзімі 3 жылдан 7 жылға дейін құрайды.

Материалдық емес активтердің ағымдағы құны оқиға немесе жағдаяттардағы өзгерістер активтің ағымдағы құны өтелмейтіндігін көрсеткен жағдайларда құнсыздануға талданады. Гудвил жыл сайын (31 желтоқсандағы жағдай бойынша), сондай-ақ оқиғалар немесе мән-жайлар оның ағымдағы құны құнсыздануы мүмкін екендігін көрсеткен жағдайларда, құнсыздануға тестіленеді.

Гудвилдің құнсыздануы гудвил қарайтын ақша ағынын туындататын бөлімшелер (немесе ақша ағынын туындататын бөлімшелер тобы) құнының өтелетін құнын бағалау арқылы анықталады. Егер ақша ағынын туындататын бөлімшелердің өтелетін құны олардың ағымдағы құнынан аз болса, құнсызданудан болған зиян танылады. Гудвилдің құнсызданудан болған залалды болашақ кезеңдерде қалпына келтіру мүмкін емес.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕМЕС АКТИВТЕРДІҢ ҚҰНСЫЗДАНУЫ

Топ әрбір есепті күнге активтің ықтимал құнсыздану белгілерінің бар-жоғын айқындайды. Егер мұндай белгілер бар болып шықса немесе егер активті құнсыздануға жыл сайынғы тексеруді орындау қажет болса, Топ активтің өтелетін құнын бағалайды. Активтің өтелетін құны – бұл келесі көлемдердің ең үлкені: сату шығындарын және активті пайдалану құндылығын шегере отырып, активтің немесе ақша ағындарын генерациялайтын бөлімшенің (ААҒБ) әділ құны. Өтелетін құн негізінен басқа активтер немесе активтер тобы жасайтын ағындардан тәуелсіз ақша қаражатының ағындарын актив жасаған жағдайда ғана жеке актив үшін анықталады. Егер активтің ағымдағы құны немесе ААТБ өтелетін сомдан асып кетсе, онда актив құнсызданған ретінде қаралады және оның құны өтелетін сомаға дейін кемітіледі. Пайдаланудан болатын құндылықты бағалау кезінде болашақтағы ақша ағындары келтірілген құнға дейін дисконттау мөлшерлемесі бойынша активке тән ақша мен тәуекелдердің уақытша құнын ағымдағы нарықтық бағасын көрсететін салық салғанға дейін дисконтталады.

Сату шығындарын шегере отырып әділ құнды айқындау кезінде тиісті бағалау үлгісі қолданылады. Бұл есептер бағалау коэффициенттерімен, еншілес компаниялар акцияларының нарығында еркін айналыстағы бағаларды белгілеумен немесе әділ құнның өзге де қол жетімді көрсеткіштерімен расталады. Жалғасып отырған қызметтің құнсыздануынан болған шығындар жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте құнсызданған актив функциясына сәйкес келетін шығыстар санатында көрсетіледі.

Топ құнсыздану сомасын Топтың жеке активтер жатқызылатын әр ААГБ үшін жеке дайындалатын жан-жақты жоспарлары және болжамды есеп айырысуларын басшылыққа ала отырып айқындайды. Осы жоспарлар мен болжамды есептеулер әдетте бес жылды құрайды. Бұдан да ұзақ кезеңдер үшін бес жылдан кейін келешек болжанатын ақша ағындарына қатысты қолданылатын ұзақ мерзімді өсу қарқындары есептеледі.

Гудвилді қоспағанда, активтер үшін әрбір есепті күнге құнсызданудан болған бұрын танылған залалдар бұдан былай жоқ немесе қысқарған екендігінің белгілеріне бағаланады. Егер мұндай белгі бар болса, Топ активтің немесе ААГБ-ның өтелетін құнын есептейді. Құнсызданудан болатын бұрын танылған шығындар, егер құнсызданудан болатын шығынды соңғы рет таныған уақыттан бастап активтің өтелетін құнын айқындау үшін пайдаланылған жол берілімде өзгеріс орын алған жағдайда ғана қалпына келтіріледі. Қалпына келтірілген жағдайда активтің ағымдағы құны активтің өтелетін құнынан, сондай-ақ егер бұрынғы жылдары актив бойынша құнсызданудан болатын шығын танылмаған жағдайда ол бойынша осы актив танылса ағымдағы құннан (амортизацияны шегергенде) аспайды. Мұндай қалпына келтіру жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте мойындалады.

БАРЛАУ ЖӘНЕ БАҒАЛАУ БОЙЫНША АКТИВТЕРДІҢ ҚҰНСЫЗДАНУЫ

Топ барлау және бағалау бойынша активтерді құнсыздану мәніне тексереді, әрі мұндай активтер әзірлеу бойынша материалдық және материалдық емес активтердің құрамына немесе активтердің құнсыздануына нұсқайтын фактілер мен жағдайлар болғанда аударылады..

Бір немесе одан да көп төмендегі фактілердің және жағдайлардың болуы Топ барлау әрі бағалау жөніндегі өз активтерін құнсыздану мәніне тексеруге міндетті екендігіне нұсқайды (тізбесі толық болып табылмайды):

- ◆ Соның ішінде Топ компаниясы белгілі бір учаскені барлауға құқылы болған кезең өтіп кеткенде немесе таяу арада өтеді және оның ұзартылуы күтілмейді;
- ◆ Белгілі бір учаскеде минералды ресурстарды одан әрі барлауға және бағалауға едәуір шығыстар бюджетке қосылмаған және жоспарланбайды;
- ◆ Белгілі бір учаскеде минералды ресурстарды барлау және бағалау минералды ресурстардың коммерциялық тиімді көлемдерін анықтауға әкеліп соқтырмады және Топ белгілі бір учаскеде мұндай қызметті тоқтату шешімін қабылдады;
- ◆ Топтың белгілі бір учаскені әзірлеу ықтималдылығына қарамастан барлау және бағалау жөніндегі активтің ағымдағы құны нәтижелі әзірлеудің немесе өткізудің нәтижесінде толық шамада өтелмейді деген жеткілікті деректері бар.

САТУ ҮШІН ҰСТАЛАТЫН АКТИВТЕР ЖӘНЕ ТОҚТАТЫЛҒАН ҚЫЗМЕТ

Сату үшін ұсталатын ретінде жіктелген активтер және шығу топтары кемінде екі мәні бойынша бағаланады – сатуға арналған шығындарды шегергенде ағымдағы құн және әділ құн. Активтер және шығу топтары, егер олардың ағымдағы құны өтеуге жататын болса негізінен қолданудың жалғасуы нәтижесінде емес, сату жолымен сату үшін ұсталатын ретінде жіктелі. Бұл шарт егер сату мүмкіндігі жоғары, ал актив немесе шығу тобы өзінің ағымдағы жағдайында жедел сатылуы мүмкін болса, сақталған болып саналады.

Басшылықтың оған қатысты жіктелген күннен бастап бір жыл ішінде аяқталған сату мәмілесі ретінде тану өлшемдеріне сәйкес күтілуге тиіс сатып алуды жасауға бекем ниеті бар.

Есепті кезең үшін, сондай-ақ өткен жылдың салыстырмалы кезеңі үшін жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте тоқтатылған қызметтен болған кірістер мен шығыстар, тіпті егер сатылғаннан кейін Топ еншілес ұйымдағы бақыланбайтын қатысу үлесін сақтап қалса да, салық салынғаннан кейін пайда деңгейіне дейін төмендей отырып жалғасып отырған қызметтен кірістер мен шығыстарды бөлек есепке алынады. Нәтиже беретін пайда немесе залал (салықтар шегерілгеннен кейін) жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте бөлек ұсынылады.

Сатуға арналған ретінде жіктелгеннен кейін негізгі құралдар мен материалдық емес активтер амортизациялауға жатпайды.

АКТИВТІҢ ШЫҒУЫ БОЙЫНША МІНДЕТТЕМЕ (ПАЙДАЛАНУДАН ШЫҒАРУ)

Пайдаланудан шығару резервтері Топтың құрал-жабдықты немесе тетікті бұзу және ауыстыру бойынша, құрал-жабдық орналасқан учаскені қалпына келтіру бойынша міндеттемесі болғанда, сондай-ақ мұндай резервті ақылға қонымды етіп бағалауға мүмкін болғанда дисконтталған негізде толық көлемде танылады. Танылған сома жергілікті шарттар

мен талаптарға сәйкес анықталған бағаланған болашақ шығыстардың ағымдағы құнын білдіреді. Сондай-ақ сомасы резервтің мөлшеріне баламалы болатын тиісті негізгі құрал мойындалады. Соның салдарынан, осы актив тиістіамортизациялау әдісі негізінде өндірістік құралдар мен тасымалдау құралдары бойынша капиталдандырылған шығындар ретінде амортизацияланады.

Есепті мерзімдегі немесе міндеттемелерді өтеуге қажетті экономикалық пайданың негізіндегі ресурстардың ағып кету сомасындағы өзгерістердің нәтижесі болған пайдаланудан шығару бойынша қолдағы резервті бағалаудағы өзгерістер немесе дисконттау мөлшерлемесіндегі өзгеріс былайша ескеріледі:

1. резервтегі өзгерістер ағымдағы кезеңдегі тиісті активтің құнына қосылады немесе есептен шығарылады;
2. активтің құнынан шығарылған сома оның ағымдағы құнынан аспауы тиіс. Егер резервтегі төмендеу активтің ағымдағы құнынан асып түссе, асып түсу дереу жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте танылады;
3. егер түзету актив құнының ұлғаюына әкеліп соқтырған жағдайда, Топ бұл активтің жаңа ағымдағы құны толығымен өтеле алмайтындығының көрсеткіші болып табылатындығын қарастырады. Егер бұл мұндай көрсеткіш болып табылса, Топ активтің өтелетін құнын бағалау арқылы оны құнсыздануға тестілейді және 36 ХБЕС-ке сәйкес құнсыздану бойынша кез келген залалды ескереді.

ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ

Бастапқы тану және бағалау

Қаржы активтері алғаш рет танылғанда кейіннен амортизацияланған құны бойынша, басқа да жиынтық кіріс (БЖКӨҚ) арқылы әділ құны бойынша және пайда немесе зиян арқылы әділ құны (ПЗӨҚ) бойынша бағаланатын ретінде жіктеледі. Қаржы активтерінің бастапқыда танылған кездегі жіктелуі келісімшартта көзделген қаржы активі мен Топ бұл активтерді басқару үшін қолданатын бизнес-модель бойынша ақша ағындарының сипаттамаларына тәуелді болады. Қаржыландырудың едәуір компонентін қамтымайтын немесе соған қатысты Топ іс жүзіндегі сипаттың жеңілдетілуін қолданған сауда дебиторлық берешекті қоспағанда, Топ қаржы активтерін бастапқыда пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланбайтын қаржы активтері жағдайында мәміле бойынша шығындар сомасына ұлғайтылған әділ құны бойынша бағалайды. Қаржыландырудың едәуір компонентін қамтымайтын немесе соған қатысты Топ іс жүзіндегі сипаттың жеңілдетілуін қолданған сауда дебиторлық берешек 15 ХКЕС-ке (IFRS) сәйкес айқындалған мәміленің бағасы бойынша айқындалады.

Борыштық қаржы активін амортизацияланған құны бойынша немесе басқа да жиынтық кіріс арқылы әділ құны бойынша жіктеу және бағалау үшін осы активтің шарттық талаптары борыштың негізгі сомасының өтелмеген бөлігіне «борыштың негізгі сомасы мен пайыздардың есебінен төлемдер ғана» болып табылатын ақша ағындарын алуды негіздеуі қажет. Мұндай бағалау SPPI-тест деп аталады және әрбір құралдың деңгейінде жасалады. Топ қаржы активтерін басқару үшін пайдаланатын бизнес-модель ақша ағындарын өкелу мақсатында Топ өзінің қаржы активтерін басқаратын тәсілді сипаттайды. Бизнес-модель ақша ағындарының шартта көзделген ақша ағындарын алудың, қаржы активтерін сатудың немесе екеуінің де салдары болатындығын айқындайды. Заңнамалық емес бөлгілі бір нарықта (стандартты талаптарда жасалатын сауда-саттық) қабылданған қағидамен белгіленген мерзімде активтерді жеткізуді талап етуші қаржы активтерін сатып алу немесе сату бойынша барлық операциялар ол жасалған күнге, яғни Топ активті сатып алуға немесе сатуға өзіне міндеттеме қабылдаған күнге танылады.

Кейінгі бағалау

Кейіннен бағалау мақсаттары үшін қаржы активтері екі санатқа жіктеледі:

- ◆ амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері (борыштық құралдар);
- ◆ пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері.

Топтың БЖКАӨҚ бойынша ескерілетін қаржы активтері жоқ.

АМОТИЗАЦИЯЛАНҒАН ҚҰНЫ БОЙЫНША БАҒАЛАНАТЫН ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ (БОРЫШТЫҚ ҚҰРАЛДАР)

Бұл санат Топ үшін барынша орынды болып табылады. Топ қаржы активтерін амортизацияланған құны бойынша бағалайды, егер келесі талаптардың екеуі де орындалса:

- ◆ қаржы активі бизнес-модельдің шеңберінде ұсталады, оның мақсаты қаржы активтерін шартта көзделген ақша ағындарын алу үшін ұстау болып табылады;
- ◆ қаржы активінің шарттық талаптары көрсетілген күндерге борыштың негізгі сомасының өтелмеген бөлігіне борыштың негізгі сомасы мен пайыздардың есебінен төлемдер ғана болып табылатын ақша ағындарын алуды негіздейді.

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтері кейіннен тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып бағаланады және оларға құнсыздануға қатысты талаптар қолданылады. Пайда немесе зиян активтің мойындалуы тоқтаған, ол түрлендірілген немесе құнсызданған жағдайда пайданың немесе зиянның құрамында

мойындалады. Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің санатына Топ сауда және басқа да дебиторлық берешекті, байланысты тараптарға берілген қарыздар мен банк салымдарын жатқызады.

ПАЙДА НЕМЕСЕ ЗИЯН АРҚЫЛЫ ӘДІЛ ҚҰНЫ БОЙЫНША БАҒАЛАНАТЫН ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІ

Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтерінің санатына Топ байланысты тараптарға берген және туынды қаржы құралдарын қамтитын кейбір қарыздар жатады. Солар бойынша ақша ағындары борыштың негізгі сомасының және пайыздардың есебінен тек төлемдер болып табылмайтын қаржы активтері пайдаланылатын бизнес-модельге қарамастан пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша жіктеледі және бағаланады. Борыштық құралдарды БЖК арқылы амортизацияланған құны немесе әділ құны бойынша жоғарыда сипатталғандай жіктеуге арналған критерийлерге қарамастан, борыштық құралдар бастапқыда танылған кезінде, егер осы сияқты жіктеу есептегі сәйкессіздікті жойса немесе айтарлықтай азайтса, пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша ескерілетін ретінде жіктелуі мүмкін.

Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланатын қаржы активтері қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте әділ құны бойынша ескеріледі, ал олардың әділ құнының таза өзгеруі пайда немесе зиян құрамында жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте танылады.

ТАНУДЫ ТОҚТАТУ

Қаржы активі (қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есептен алынып тасталады) мойындалуын тоқтатады, егер:

- ◆ активтен ақша ағындарын алу құқығының қолданылу мерзімі аяқталса;
- ◆ Топ активтен ақша ағымын алу құқығын берсе не болмаса үшінші тарапқа түсетін ақша ағымдарын толық көлемде және «транзиттік» келісім бойынша ешбір елеулі кідіріссіз төлеу бойынша өз мойнына міндеттеме алса; және не болмаса (а) Топ активтен болатын барлық тәуекелдер мен пайданы берсе; не болмаса (б) Топ активтен болатын барлық тәуекелдер мен пайданы бермей, оларды сақтамаса, бірақ осы активтің бақылауын берсе.

Егер Топ өзінің активтен ақша ағынын алу барлық құқығын берсе не транзиттік келісім жасаса, ол меншік құқығына байланысты тәуекелдер мен табысты сақтап қала алған-алмағанын және, егер сақтап қала алған болса, онда қандай көлемде екендігін бағалайды. Егер Топ активтен болатын барлық тәуекелдер мен табысты іс жүзінде бермесе және өзінде сақтамаса, сондай-ақ активке бақылауды бермесе, Топ берілген активке өзінің қатысуын жалғастыруы дәрежесінде тануын жалғастырады. Бұл жағдайда Топ тиісті міндеттемені де таниды. Берілген актив пен тиісті міндеттеме Топ сақтаған құқық пен міндеттемені көрсететін негізде бағаланады. Берілген актив бойынша кепілдік түрін қабылдайтын жалғасатын қатысу келесі өлшемдердің: активтің бастапқы баланстық құны немесе төленуін Топ талап етуі мүмкін өтемақының ең көп соманың ең азы бойынша бағаланады.

ҚАРЖЫ АКТИВТЕРІНІҢ ҚҰНСЫЗДАНУЫ

Топ пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша бағаланбайтын барлық борыштық қаржы активтеріне қатысты күтілетін несиелер залалдарына (КНЗ) бағалау резервін мойындайды.

КНЗ шартқа сәйкес Топқа тиесілі болатын ақша ағындары мен Топ бұл актив бойынша бастапқы тиімді пайыздық мөлшерлемеге шамамен тең болатын мөлшерлемені пайдалана отырып дисконтталған алуды күтіп отырған барлық ақша ағындарының арасындағы айырма ретінде есептеледі.

Күтілетін ақша ағындарына ұсталатын қамтамасыз етуді сатудан немесе шарттық талаптардың ажырамас бөлігі болып табылатын несиелер сапасын арттырудың басқа тетіктерінен болатын ақша ағындары жатады.

КНЗ екі кезеңде танылады. Бастапқы танылған сәттен бастап несиелер тәуекелі айтарлықтай ұлғаймаған қаржы құралдары бойынша келесі 12 айдың (12 айлық КНЗ) ішінде мүмкін болатын дефолттардың салдарынан туындауы мүмкін несиелер залалдарына қатысты залалдарға бағалау резерві құрылады. Солар бойынша бастапқы танылған сәттен бастап қаржы құралдары үшін несиелік тәуекел айтарлықтай ұлғайған дефолттың орын алу мерзімдеріне қарамастан (бүкіл мерзім үшін ККЗ) осы қаржы құралының қалған қолданылу мерзімінің ішінде күтілетін несиелік залалдарға қатысты залалдарға бағалау резерві құрылады.

Сауда және басқа да дебиторлық берешекке қатысты Топ КНЗ-ны есептеу кезінде жеңілдетілген тәсілді қолданады. Тиісінше, Топ несиелер тәуекелінің өзгерістерін қадағаламайды, ал оның орнына әрбір есепті күнге бүкіл мерзім үшін КНЗ тең сомада залалдарға бағалау резервін мойындайды. Топ қарыз алушылар мен жалпы экономикалық талаптарға тән болатын болжамды факторларды ескере отырып түзетілген несиелер залалдарының пайда болуының өткен тәжірибесіне сүйене отырып бағалау резервтерінің матрицасын пайдаланды.

Егер шартта көзделген төлемдердің мерзімі 90 күнге өтіп кетсе, Топ қаржы активі бойынша дефолт болды деп есептейді. Алайда белгілі бір жағдайларда Топ, егер ішкі немесе сыртқы ақпарат Топ ұстап қалатын несиелер сапасын арттыру тетіктерін ескерместен, Топтың шартта көзделген қалған төлемдердің барлық сомасын алатындығына нұсқаса,

қаржы активі бойынша дефолт болды деген қорытындыға келе алады. Егер Топтың шартта көзделген ақша ағындарының өтелуіне қатысты негізделген үміттері болмаса, қаржы активі есептен шығарылады.

ТАУАР-МАТЕРИАЛДЫҚ ҚОРЛАР

Тауар-материалдық қорлар өзіндік құн және ҚКҚЕ әдісі бойынша өткізудің таза құны екі өлшемнің ең азы бойынша ескеріледі. Оның құнына қорларды тиісті жерге жеткізумен және оларды ағымдағы күйге келтірумен байланысты әдеттегі қызмет барысында болған барлық шығындар жатады. Шикі мұнайдың және мұнай өнімдерінің құны, орташа өндіріс көлемінің негізінде тозу, таусылу және амортизация шығыстарының және үстеме шығыстардың тиісті бөлігін қоса алғанда, оларды өндірудің өзіндік құны болып табылады. Мұнай мен мұнай өнімдерін өткізудің таза құны, мұндай өткізумен байланысты шығыстарды шегере отырып, өткізудің болжамды бағасына негізделеді.

ҚОСЫЛҒАН ҚҰН САЛЫҒЫ (ҚҚС)

Салық органдары нетто негізде сату мен сатып алу бойынша ҚҚС өтеуді жүргізуге мүмкіндік береді. Өтелуге жататын ҚҚС, ішкі нарықтағы сатулар бойынша ҚҚС-ты шегере отырып, ішкі нарықтағы сатып алулар бойынша ҚҚС-ты білдіреді. Экспортқа сатудың нөлдік мөлшерлемесі бар.

АҚША ҚАРАЖАТЫ МЕН ОНЫҢ БАЛАМАЛАРЫ

Ақша қаражаты мен оның баламаларына банк пен кассадағы ақша қаражаты, сондай-ақ бастапқы өтеу мерзімі үш айдан аспайтын қысқа мерзімді депозиттер жатады.

ҚАРЖЫЛЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Бастапқы тану және бағалау

Қаржылық міндеттемелер бастапқы тану кезінде пайда немесе зиян, несиелер, қарыздар мен берешек немесе туынды құралдар арқылы әділ құны бойынша қайта бағаланатын қаржылық міндеттемелер ретінде жіктеледі.

Қаржылық міндеттемелер бастапқыда несиелер мен қарыздар болған жағдайда тікелей солармен байланысты мәміле бойынша шығындарға көбейтілген әділ құны бойынша мойындалады.

Топтың қаржылық міндеттемелеріне сауда және басқа да кредиторлық берешек, несиелер мен қарыз алулар, сондай-ақ туынды қаржы құралдары кіреді.

Қаржылық міндеттемелерді кейіннен бағалау

Қаржылық міндеттемелерді кейінгі бағалау оларды былай жіктеуге байланысты:

Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша қайта бағаланатын қаржылық міндеттемелер

«Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша қайта бағаланатын қаржылық міндеттемелер» санатына саудаға арналған қаржылық міндеттемелер және бастапқыда мойындалған кезде пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша қайта бағаланатын деп айқындалған қаржылық міндеттемелер жатады.

Қаржылық міндеттемелер жақын болашақта сату мақсатында сатып алынған жағдайда саудаға арналған деп жіктеледі. Бұл санатқа Топ шарт бойынша бір жақ болып табылатын, олар 9 ХҚЕС айқындалғандай хеджирлеу операциясында хеджирлеу құралдары ретінде айқындалмаған туынды қаржы құралдары жатады. Бөлініп көрсетілген өндірілген туынды құралдар, олар тиімді хеджирлеу құралдары ретінде айқындалған жағдайларды қоспағанда, саудаға арналған деп жіктеледі.

Саудаға арналған міндеттемелер бойынша кірістер мен шығыстар пайда мен зияндарда мойындалады.

Топтың пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша қайта бағаланатын ретінде бастапқыда мойындалған кезде ол айқындаған қаржы міндеттемелері жоқ.

Сауда және басқа да кредиторлық берешек

Сауда кредиторлық берешек бастапқыда әділ құны бойынша көрсетіледі және кейіннен тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып амортизацияланған құн бойынша бағаланады.

Несиелер мен қарыздар

Бастапқыда мойындалғаннан кейін пайыздық несиелер мен қарыздар тиімді пайыздық мөлшерлеме әдісін пайдалана отырып амортизацияланған құн бойынша бағаланады. Мұндай қаржылық міндеттемелер бойынша кірістер мен

шығыстар, оларды тануды тоқтатқанда, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлемені пайдалану арқылы амортизацияның есептелуіне қарай жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте танылады.

Амортизацияланған құн сатып алу кезінде дисконттар немесе сыйақыларды, сондай-ақ тиімді пайыздық мөлшерлеменің ажырамас бөлігі болып табылатын комиссиялық немесе шығындарды ескере отырып есептеледі. Тиімді пайыздық мөлшерлеме амортизациясы қаржылық шығындар құрамына енгізіледі.

Егер Топ төлемді есепті күннен кейін кем дегенде 12 айға кейінге қалдыруға сөзсіз құқылы болмаса, қарыздар ағымдағы міндеттемелер ретінде жіктеледі. Жіктелетін активті сатып алуға, оның құрылысына немесе өндірісіне тікелей жататын қарыздар бойынша шығындар осындай актив құнының бір бөлігі ретінде капиталдандырылады. Қарыздар бойынша басқа шығындар пайда болу сәтіне кезең шығыстары ретінде танылады.

Қаржылық кепілдік шарттары

Топ шығарған қаржы кепілдігі шарттары осы шарт иесі белгілі бір борышкердің борыш құралдары шарттарына сәйкес уақтылы төлеуді жүзеге асыруға қабілетсіздігінің салдарынан шеккен залалдарды өтеу үшін төлем жасауды талап етуші шарттарды білдіреді. Қаржылық кепілдік шарттары ең алдымен кепілдік шығарылымымен тікелей байланысты мәміле бойынша шығындарды ескере отырып әділ құн бойынша міндеттеме ретінде танылады. Кейіннен міндеттеме келесі себептердің ең үлкені бойынша бағаланады: 9 ХҚЕС-ке сәйкес есептелген күтілетін несиелік зиянның бағалау резерві және егер ондай болса, жинақталған амортизацияны шегере отырып танылған сома.

Қаржылық міндеттемелерді тануды тоқтату

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте қаржылық міндеттеменің танылуы, егер міндеттеме өтелсе, күші жойылса, немесе оның әрекет ету мерзімі аяқталған жағдайда тоқтатылады.

Егер қолданыстағы қаржылық міндеттеме дәл сол кредитордың алдында едәуір ерекшеленетін талаптарда басқа міндеттемеге ауыстырылса немесе егер қолданыстағы міндеттеменің талаптары едәуір өзгертілсе, мұндай ауыстыру немесе өзгеріс бастапқы міндеттеменің мойындалуын тоқтату ретінде және жаңа міндеттемені мойындаудың басталуы ретінде ескеріледі, ал олардың ағымдағы құнындағы айырмасы пайда мен зияндарда мойындалады.

Қаржы құралдарын өзара есепке алу

Қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелер өзара есепке алынуы тиіс, ал нетто-сомасы қазіргі сәтте мойындалған сомаларды өзара есепке алуға, сондай-ақ нетто-негізде есеп айырысу ниетіне не болмаса активтерді өткізуге және осымен бірге міндеттемелерді өтеуге заңгерлік құқық болғанда ғана қаржылық жағдай туралы жекелеген есепте ұсынылуы тиіс.

Қаржы құралдарының әділ құны

Олармен сауда әрбір есепті күні бөлсенді нарықтарда жүзеге асырылатын қаржы құралдарының әділ құны мәміле бойынша шығындар шегерілместен нарықтық баға белгіленімдері немесе дилерлердің баға белгіленімдері (ұзын позициялар үшін сатып алуға арналған баға белгіленімдері және қысқа позицияларды сатуға арналған баға белгіленімдері) негізге алынып анықталады.

Олармен сауда бөлсенді нарықта жүзеге асырылмайтын қаржы құралдары үшін әділ құн тиісті бағалау әдістемелерін қолдану жолымен анықталады. Мұндай әдістемелерге таяу арада коммерциялық негізде жасалған мәмілелердің бағаларын пайдалану, сол сияқты құралдардың ағымдағы әділ құнын пайдалану; дисконтталған ақша ағындарын талдау не болмаса басқа да бағалау модельдері кіруі мүмкін.

РЕЗЕРВТЕР

Резервтер, егер Топтың өткен оқиғалардың нәтижесінде туындаған ағымдағы міндеттемесі (заңды немесе ерікті түрде қабылданған) болса және міндеттемені өтеу үшін экономикалық пайданың кетуі қажет болады, ал мұндай міндеттеменің сомасы сенімді түрде айқындалуы мүмкін екендігінің едәуір ықтималдығы болса, танылады. Егер Топ резервтің бір бөлігінің немесе барлығының өтемін алуды болжаса, мысалы, сақтандыру шарты бойынша, өтеу дербес актив ретінде танылады, бірақ тек өтеуді алу күмән туғызбайтын жағдайда.

Егер ақшаның уақытша құны ықпалы айтарлықтай болса, резервтер салық салынғанға дейінгі ағымдағы мөлшерлеме бойынша дисконтталады, әрі ол бұл қолданылған кезде нақты міндеттемеге тән тәуекелдерді көрсетеді. Егер дисконттау қолданылса, резервтің ұлғаюы уақыт өтісімен қаржылық шығындар ретінде мойындалады.

Үкіметтің алдындағы міндеттемелер бойынша резервтер

Үкімет Топқа демеушілікпен және қаржыландырумен байланысты түрлі міндеттемелерді жүктейді. Топ басшылығы мұндай міндеттемелер конструктивті болып табылады және Үкіметтің шешімдеріне сәйкес танылуы тиіс деп болжап

отыр. Үкімет Топтың түпкі акционері болып табылғандықтан, мұндай міндеттемелерді орындаумен байланысты шығыстар «акционерлерге бөлу» ретінде шоғырландырылған қаржылық есептілікте капита құрамында танылады.

ЖҰМЫСКЕРЛЕРГЕ ТӨЛЕМДЕР

Зейнетақы жоспары

Алдын ала айқындалған зейнетақы жарналары бар зейнетақы бағдарламасы бойынша төлемдер олардың төленуіне қарай шығыстарға жатады. Зейнетақымен қамсыздандырудың мемлекеттік жүйесі бойынша төлемдер Топтың мұндай жоспар бойынша міндеттемелері алдын ала айқындалған зейнетақы жарналары бар зейнетақы бағдарламасы бойынша туындайтын міндеттемелерге тең болғанда, белгіленген жарналары бар зейнетақы жоспарлары ретінде қарастырылады.

Қызметкерлерге ұзақ мерзімді сыйақылар

Топ өз қызметкерлеріне Топ пен оның қызметкерлері арасындағы Ұжымдық шарттарға сәйкес зейнетке шыққанға дейін де және кейін де ұзақ мерзімді сыйақы төлейді. Ұжымдық шарт, атап айтқанда, зейнеткерлікке шыққанда біржолғы жәрдемақы төлеуді, еңбекке жарамсыздық, мерейтой және қазба болу жағдайында қызметкерлерге материалдық көмек көрсетуді көздейді. Жәрдемақы алу құқығы әдетте қызметкердің зейнеткерлікке шыққанға дейін жұмысты жалғастыру қажеттігімен байланыстырылады.

Біржолғы жәрдемақыларды төлеу бойынша күтіліп отырған шығыстарды есептеу еңбек қызметі аяқталуы бойынша белгіленген төлемдері бар зейнетақылық жоспарларды есептеу кезінде қолданылатын әдіс бойынша қызметкердің еңбек қызметі ішінде жүзеге асырылады. Жыл ішінде туындаған актуарлық пайда мен зияндар басқа жиынтық кірістің құрамында көрсетіледі. Осы мақсат үшін актуарлық пайда мен зиян актуарлық болжамдарға өзгерістердің өсерін де, актуарлық болжамдар мен нақты деректер арасындағы айырмаларға байланысты бұрынғы тәжірибенің өсерін де қамтиды. Басқа өзгерістер ағымдағы қызметтер құнын, бұрынғы қызметтер құнын және кадрлар қысқаруын немесе жасалған есеп айырысуларды қоса алғанда ағымдағы кезеңде танылады.

Зейнетақы міндеттемелерін есепке алғанда қолданылған аса елеулі болжамдар – бұл шегерім мөлшерлемесі мен қайтыс болуды болжау. Шегерім мөлшерлемесі болашақ міндеттемелердің таза келтірілген құнын анықтау үшін қолданылады және әр жылы осындай міндеттемелер бойынша шегерім өтелімі жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте қаржылық шығындар ретінде көрсетіледі. Қайтыс болуды болжау сыйақы төлеудің болашақ ағынын болжамдау үшін қолданылады, ол сонан соң міндеттемелердің таза келтірілген құнын алу үшін шегеріледі.

Біржолғы демалыс жәрдемақылардан басқа, қызметкерлерге сыйақылар қызметкерлерге басқа ұзақ мерзімді сыйақылар ретінде қарастырылады. Осы сыйақылар бойынша күтіліп отырған шығыстарды есептеу қызметкердің еңбек қызметі ішінде белгіленген төлемдері бар зейнетақылық жоспарларды есептеу кезінде қолданылатын әдіспен жүзеге асырылады. Қызметкерлерге арналған басқа да ұзақ мерзімді сыйақылар бойынша актуарлық пайда мен зияндар пайда немесе зиян құрамында танылады. Мұндай міндеттемелерді жыл сайынғы негізде тәуелсіз білікті актуарийлер бағалайды.

ТҮСІМДІ МОЙЫНДАУ

Топ уәде етілген тауарды немесе қызметті (яғни активті) сатып алушыға бере отырып, атқару бойынша міндеттемені орындаған кезде (немесе қалайша) түсім мойындалады. Сатып алушы бұл активке бақылауды алғанда (немесе ретінде) актив беріледі, бұл әдетте келісімшарттың бағасы белгіленген немесе айқындалатын болып табылуы, ал дебиторлық берешекті алу мүмкіндігі негізделген түрде қамтамасыз етілген деген талаппен меншік құқығын беру кезінде орын алады. Атап айтқанда, шикі мұнай мен газды, сондай-ақ мұнай өнімдері мен басқа да тауарларды сатудан түскен кірістер, әдетте, оларға меншік құқығы өткен кезде танылады. Экспортқа сату үшін меншік құқығы, әдетте, Қазақстан Республикасының шекарасында өтеді. Түсім кез келген сауда жеңілдіктерінің сомаларын, көлемі үшін жеңілдіктер мен өтелетін салықтарды ескере отырып, алынған немесе алынуға жататын сыйақының әділ құны бойынша бағаланады.

Қосалқы қызметтерді сату қызметтің бағасы айқындалуы мүмкін және кірістердің алынуына қатысты елеулі белгісіздіктің жоқ екендігі талабымен қызметтердің көрсетілу шамасына қарай танылады.

Пайыздық кіріс пен шығыс

Амортизацияланған құны бойынша бағаланатын барлық қаржы құралдары бойынша пайыздық кіріс пен пайыздық шығыс тиімді пайыздық мөлшерлеме («ТПМ») бойынша көрсетіледі. ТПМ – осы мөлшерлеме бойынша дисконттау кезінде күтілетін болашақтағы ақшалай төлемдер немесе қаржы құралын пайдаланудың болжамды мерзімі ішіндегі немесе өте қысқа уақыт кезеңі ішіндегі түсімдер, олар қолданылатын жерде бұл қаржы активінің немесе қаржылық міндеттеменің таза баланстық құнына дәлме-дәл келтіріледі. Пайыздық кіріс қаржылық кірістің құрамына қосылады және пайыздық шығыс жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте қаржылық шығыс құрамында көрсетіледі.

Сауда дебиторлық берешек

Дебиторлық берешек Топтың шартсыз болып табылатын өтемақы сомасына құқығын білдіреді (яғни ақы төлеу мерзімінің орын алуы үшін тек уақыт қана қажет).

Шарттық міндеттемелер

Шарттық міндеттеме – Топ сатып алушыдан өтемақыны (немесе өтемақы сомасын) алған тауарларды немесе қызметтерді сатып алушыға беру міндеттемесі. Сатып алушы өтемақыны Топ тауарды немесе қызметті сатып алушыға беру сәтіне дейін төлеген жағдайда, Топ шарттық міндеттемені төлемді жүзеге асыру сәтіне немесе төлем төленуге жататын болған сәтте (қайсысының бұрын орын алатындығына қарай) мойындайды. Топ шарт бойынша өз міндеттемелерін орындағанда шарттық міндеттемелер түсіммен мойындалады.

ШЫҒЫСТАРДЫ МОЙЫНДАУ

Шығыстар пайда болу сәтіне ескеріледі және олар есептеу әдісінің негізінде жатқызылған кезеңде шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетіледі.

ТАБЫС САЛЫҒЫ

Бір жылғы табыс салығына ағымдағы табыс салығы, үстеме пайда салығы және мерзімі ұзартылған салық кіреді. Ағымдағы және алдыңғы кезеңдер үшін ағымдағы табыс салығы бойынша активтер мен міндеттемелер салық органдарына өтелетін немесе төлеуге жататын сома бойынша бағаланады. Осы соманы есептеу үшін қолданылатын салық мөлшерлемелері мен салық заңнамасы, – есепті күнге қабылданған немесе нақты қабылданған мөлшерлемелер мен заңдар. Тікелей капиталда мойындалған баптарға қатысты ағымдағы корпоративтік табыс салығы («КТС») жиынтық кіріс туралы есепте емес, капиталдың құрамында танылады.

Үстеме пайда салығы (бұдан әрі «ҮПС») табыс салығы ретінде қарастырылады және табыс салығы бойынша шығыстардың бір бөлігін құрады. Қолданыстағы салық заңнамасына сәйкес Топ жер қойнауын пайдалануға арналған әрбір келісімшартқа қатысты ҮПС-ты жер қойнауын пайдалануға арналған әрбір бөлек келісімшарт бойынша жиынтық жылдық кірістің бір жылғы аударымдарға ара қатынасының негізінде құбылмалы мөлшерлемелер бойынша есептейді және төлейді. ҮПС-ты қолдануды көздейтін жиынтық жылдық кірістің әрбір салық жылындағы аударымдарға ара қатынасы 1,25:1 құрайды. ҮСП мөлшерлемелері әрбір келісімшартқа қатысты аударымдардың 25% артық жер қойнауын пайдалануға арналған әрбір келісімшартқа қатысты салықтық таза кірістің (КТС пен рұқсат етілген баға белгілеулер есептен шығарылғаннан кейін салық салынатын кіріс) бір бөлігі қолданылады.

Мерзімі ұзартылған салық КТС, сол сияқты ҮПС үшін есептеледі. ҮСП мерзімі ұзартылған салық келісімшарт бойынша төленуге жататын үстеме пайда салығының күтілетін мөлшерлемесі бойынша жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттарға жатқызылған активтер үшін уақыт айырмалары бойынша есептеледі.

Мерзімі кейінге қалдырылған салық есепті күнге активтердің салық базасы мен міндеттемелер және олардың қаржылық есептілігі үшін ағымдағы құны арасындағы уақыт айырмасын анықтау арқылы міндеттемелер әдісімен айқындалады.

Мерзімі ұзартылған салық міндеттемелері мына жағдайлардан басқа, барлық салық салынатын уақыт айырмалары бойынша мойындалады:

- ♦ Мерзімі ұзартылған салықтық міндеттеме гудвилді не болмаса бизнесті біріктіру болып табылмайтын және оның жасау сәтіне бухгалтерлік пайдаға да, сол сияқты салық салынатын пайдаға немесе шығынға әсер етпейтін операция бойынша активті немесе міндеттемені бастапқыда мойындаудың нәтижесінде туындайды.
- ♦ Еншілес компанияларға, қауымдасқан компанияларға, сондай-ақ бірлескен қызметке қатысу үлестерімен инвестицияларға байланысты салық салынатын уақыт айырмаларына қатысты, егер уақыт айырмаларын қалпына келтіру уақытын бақылау мүмкін болса және уақыт айырмасы таяу болашақта азаймайтындығына елеулі мүмкіндік бар болса.

Мерзімі ұзартылған салық активтері, мына жағдайлардан басқа, соған қарсы есептен шығарылатын уақыт айырмалары, пайдаланылмаған салық жеңілдіктері мен пайдаланылмаған салық шығындары есепке алынуы мүмкін салық салынатын пайда болады деген едәуір ықтималдылық болатын дәрежеде барлық есептен шығарылатын уақыт айырмалары, пайдаланылмаған салық жеңілдіктері және пайдаланылмаған салық шығындары бойынша мойындалады:

- ♦ Есептен шығарылатын уақыт айырмаларына қатысты мерзімі ұзартылған салық активтері бизнесті біріктіру болып табылмайтын және операцияны жасау сәтіне бухгалтерлік пайдаға да, сол сияқты салық салынатын пайдаға немесе шығынға әсер етпейтін мәміле бойынша активті немесе міндеттемені бастапқыда мойындаудың нәтижесінде туындағанда;
- ♦ Еншілес ұйымдарға, қауымдасқан компанияларға, сондай-ақ бірлескен қызметке қатысу үлесімен инвестицияларға байланысты шегерілетін уақыт айырмаларына қатысты мерзімі ұзартылған салық активтері таяу болашақта уақыт айырмашылықтары пайдаланылуы және соған қарсы уақыт айырмаларын пайдалануға болатындай жеткілікті салық салынатын пайда болуы мүмкін екендігі елеулі бар дәреже ғана танылады.

Мерзімі ұзартылған салық активтерінің ағымдағы құны әрбір есепті күнге қайта қаралады және егер кейінгі қалдырылған салық активтерінің барлығын немесе бір бөлігін пайдалануға мүмкіндік беретін жеткілікті салық салынатын табысқа қол жеткізу шамалы деп бағаланатын дәрежеде азаяды. Танылмаған кейінге қалдырылған салық активтері әрбір есепті күнге қайта қаралады және келешек салық салынатын пайда кейінге қалдырылған салық активтерін пайдалануға мүмкіндік беруге елеулі мүмкіндігі пайда болатын дәрежеде танылады. Мерзімі ұзартылған салық активтері мен міндеттемелер есепті күнге қолданысқа енгізілген немесе есепті күнгі жағдай бойынша күшіне енген немесе нақты күшіне енген салық мөлшерлемелерінің (және салық заңнамасының) негізінде міндеттемелер өтеліп, актив өткізілгенде есепті жылда қолданады деп болжанып отырған салық мөлшерлемелері бойынша бағаланады.

Тікелей капиталда мойындалған баптарға қатысты мерзімі ұзартылған салық жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте емес, капиталдың құрамында танылады. Мерзімі ұзартылған салық активтері және мерзімі ұзартылған салық міндеттемелері егер ағымдағы салық активтері ағымдағы салық міндеттемелеріне қарсы есепке алудың заңда бекітілген құқығы бар болса және кейінге қалдырылған салықтар сол бір салық салынатын компанияға және салық органына жататын болса, бір-біріне қарама-қарсы есепке алынады. Мерзімі ұзартылған салық активтері бойынша активтер салық салынатын уақытта айырмалар мен осындай шығыстардың коммерциялық сипатының негізделетіндігі мүмкіндігі бар дәрежеде барлық резервтер мен ауыстырылған салық шығындары бойынша танылады. Басшылықтың елеулі пайымдаулары жоспарланатын деңгей мен кірістілік уақытының негізінде, сондай-ақ салықтық жоспарлау стратегиясының табысты қолданылуының негізінде танылуы мүмкін кейінге қалдырылған салық жөніндегі активтерді бағалау үшін талап етіледі.

КАПИТАЛ**Бақыланбайтын қатысу үлесі**

Бақыланбайтын қатысу үлестері Компанияның Акционеріне жататын капиталдан бөлек меншікті капиталдың құрамында қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте көрсетілген. Еншілес ұйымның шығындары тіпті егер бұл теріс сальдоға әкеп соқтырған жағдайда да Топ акционерлеріне және бақыланбайтын қатысу үлесіне жатады.

Дивидендтер

Дивидендтер есепті мерзімге дейін жарияланған жағдайда ғана міндеттемелер ретінде танылады және есепті мерзімдегі капитал сомасынан шегеріледі. Дивидендтер туралы ақпарат, егер олар есепті күнге дейін ұсынылса, сондай-ақ есепті күннен кейін, бірақ шығаруға шоғырландырылған қаржылық есептілікті бекіткен күнге дейін ұсынылса немесе жарияланса, есептілікте ашып көрсетіледі.

Акционерлерге өзге де бөлу

Топ ҚР Президентінің Тапсырмасы бойынша Үкіметтің Қаулыларына немесе Самұрық-Қазынаның шешімдеріне немесе нұсқаулықтарына сәйкес шеккен шығындар капитал арқылы бөлулер ретінде ескеріледі. Мұндай шығындарға Топтың профиліде емес қызметіне (әлеуметтік нысандарды салу және Акционерлерге беруге арналған) байланысты шығыстар кіреді.

ЕСЕПТІ КҮННЕН КЕЙІНГІ ОҚИҒАЛАР

Есепті жыл аяқталғаннан кейін орын алған және қаржылық жағдай туралы есепті дайындау күніне болған шарттардың дәлелдерін білдіретін оқиғалар (түзетуші оқиғалар) шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетіледі. Есепті жыл аяқталғанда болған және түзетуші оқиғалар болып табылмайтын оқиғалар, егер олар елеулі болып табылса, шоғырландырылған қаржылық есептілік нысандарына ескертпелерде ашылып көрсетіледі.

4. МАҢЫЗДЫ ЕСЕПТІК БАҒАЛАУЛАР МЕН ПАЙЫМДАУЛАР

Топтың шоғырландырылған қаржылық есептілігін дайындау оның басшылығынан есептілікте көрсетілетін түсімдер, шығыстар сомасына, активтерге және міндеттемелерге, сондай-ақ есепті күнге шартты міндеттемелер туралы ақпаратты ашуға әсер ететін бағалау мәндерін және болжауларды пайымдау мен анықтау енгізуді талап етеді. Алайда осы болжаулар мен бағалау мәндеріне қатысты айқынсыздық келешекте осындай болжаулар мен бағалау қолданылатын активтер мен міндеттемелердің ағымдағы құнын елеулі түзетуді талап етуі мүмкін.

COVID-19 ПАНДЕМИЯСЫНЫҢ ЖӘНЕ 2020 ЖЫЛҒЫ КӨМІРСУТЕК НАРЫҒЫНЫҢ ӘСЕРІ

COVID-19 бен әлемдік көмірсутек нарығының жағымсыз үрдістерінің әсері осы шоғырландырылған қаржылық есептілікті қызметтің үздіксіздігін бағалау ретінде дайындау уақытында сараланды. Бұл жорамалды бағалау үшін Топ бірнеше стресс тесттердің негізінде өтімділік болжамын жасады. Нәтижесінде мұнайды барлау мен өндіру және қайта өңдеу сегменттерінде құнсыздану тесттері жасалды.

Құнсыздану тестісін жүргізу кезінде қабылданған жорамалдар

Топтың Brent маркалы мұнайға болжамды бағаларға, теңгенің АҚШ долларына айырбастау бағамы мен инфляцияның көрсеткіштеріне қатысты ұзақ мерзімді жорамалдары қайта қаралды және сыртқы дерек көздерінен алынған болжамдарға және ұзақ мерзімді нарықтық үміттерді болжайтын тәуелсіз зерттеу ұйымдарының бағалауларына негізделген. Өндіріс көлемдерінің есептеулері еншілес ұйымның дәлелденген әзірленген және әзірленбеген қорларына, сондай-ақ елеулі бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялар үшін дәлелденген және ықтимал қорларына негізделген. Өндіру кезеңі жер қойнауын пайдалану келісімшарттарының қолданылу мерзімінің аяқталу күнімен не болмаса Топтың лицензияның қолданылу мерзімін ұзартуға ниеті болғанда, лицензияның қолданылу мерзімін ұзарту кезеңімен айқындалады. Өндірістің бағаланған көлемі Топтың өндірістік жоспарларына негізделген, олар, негізінен, жер қойнауын пайдалану келісімшарттарының қолданылу мерзімін ұзартуға арналған өтінімдерді беру үшін пайдаланылады.

Дисконттау мөлшерлемелері ақша қаражатын генерациялайтын бірлік («АҚГБ») капиталының орташа алынған құнының негізінде есептелді және функционалдык валютаға, өндіріс кезеңіне, тәуекел үшін сыйлықақыға, бета коэффициентке және ақша ағындарын жасайтын тиісті бірлікті меншікті және қарызға алынған қаражатының ара қатынасына қарай 7,77%-дан бастап 14,50%-ға дейін құбылып отырды.

Ұзақ мерзімді баға жорамалдары Блумберг консенсустың, сонай-ақ қысқа мерзімді жорамалдың негізінде қабылданды, әрі солар бойынша бағалар 2020 жылға нақты көрсеткіштерде төменде көрсетілген:

	2021	2022	2023	2024	2025
Brent маркалы мұнай (\$/баррель)	48	54.5	54	56	57

Мұнай мен газды барлау және өндіру сегментінде құнсыздану шығыстары, нетто 2020 жылы 91.094 миллион теңге болды. Құнсыздану шығыстары негізінен өндіруші активтерге жатады және негізінен Топтың мұнай мен газ бағасына қатысты жорамалдардың өзгеруі нәтижесінде туындады және оған Топтың еншілес компаниясы «Эмбамұнайгаз» АҚ-на (ЭМГ) жататын 60.440 миллион теңге (12-ескертпе) және БК мен Топтың қауымдасқан компаниясына жататын 30.654 миллион теңге (18-ескертпе) жатады. Топтың компанияларда туындайтын, меншікті капиталдың құрамында ескерілетін құнсыздану шығыстарындағы үлесі 16.818 миллион теңге болды және негізінен ПетроКазахстан Инк. компаниясына келді. АҚГБ деректерінің өтелетін құны пайдалану құндылығы әдісінің негізінде есептелген.

2020 жылы Шикі мұнай мен мұнай өнімдерін қайта өңдеу және өткізу сегментінде 162.455 миллион теңге мөлшерінде құнсыздану шығыстары танылды, бұл COVID-19-дан туындаған локдауннан кейін қайта өңдеу маржасының төмендеуіне орай КМГИ мұнайды қайта өңдеу активтерінің ішінара құнсыздануын білдіреді (12 ескертпе). Құнсыздануға тексеру мақсатында бұл активтердің өтелетін құны есептен шығару шығыстарын шегере отырып әділ құнына сүйене отырып айқындалған.

Көптеген мұнай және мұнайды қайта өңдейтін активтердің қорлары бағалардың өзгеруіне немесе басқа да жорамалдарға сезімтал келеді. Келесі қаржы кезеңдерінің ішінде болған өзгерістер бұл активтердің өтелетін құны олардың ағымдағы баланстық құнынан асып түсуіне немесе төмен болып қалуына әкеп соқтыра алады және тиісінше, сол кезеңде құнсызданудың қалпына келуі немесе есептелуі тәуекелі бар. Шешуші жорамалдарға сезімталдылық Топтың елеулі АҚГБ бойынша 12-ескертпеде ашылып көрсетілген, әрі солар бойынша 2020 жылы құнсыздану танылды. Құнсыздануға тестілеуді тәуелсіз білікті бағалаушылар жыл сайынғы негізде өткізіп отырады.

МҰНАЙ МЕН ГАЗДЫҢ ҚОРЛАРЫ

Мұнай мен газдың қорларын бағалау тозу, ескіру және амортизация бойынша Топтың есеп айырысуында маңызды фактор болып табылады. Топ Қоғамның мұнай-газ инженерлерінің әдістемесіне сәйкес өзінің мұнай мен газ қорларын бағалайды. Мұнай-газ инженерлері қоғамының әдістемесі бойынша қорларды бағалау кезінде Топ ұзақ мерзімді жоспарлы бағаларды пайдаланады. Дәлелденген қорларды бағалау үшін жоспарлы бағаларды пайдалану жыл соңына спот бағаларды пайдалануға тән тұрақсыздықтың ықпалын жояды. Басшылық ұзақ мерзімді жоспарлы бағалар бойынша жорамалдар өндіру қызметінің ұзақ мерзімді сипатына көбірек сәйкес келеді және мұнай мен газдың қорларын бағалау үшін барынша лайықты негізді білдіреді деп есептейді.

Қорлардың барлық бағалаулары кейбір белгісіздік дәрежесін білдіреді. Белгісіздік негізінен мұндай деректерді бағалау және түсіндіру сәтіне қолжетімді болатын геологиялық және инженерлік деректердің көлеміне тәуелді болады.

Салыстырмалы түрдегі белгісіздік деңгейі қорларды екі негізгі санаттың біріне: дәлелденген немесе дәлелденбеген қорларға жатқызу арқылы көрсетілуі мүмкін. Дәлелденген қорларды өндіруде дәлелденбеген қорлармен салыстырғанда үлкен айқындылық бар және дәлелденген қорлар оларды өндіру мүмкіндігіне қатысты белгісіздіктің прогрессивті өсуін белгілеу үшін әзірленген және әзірленбеген қорларға бөлінуі мүмкін.

Жыл сайын бағалаулар талданып, түзетіліп отырады. Түзетулер қолдағы геологиялық деректерді, өндіру туралы өнер-кәсіптік параметрлерді немесе деректерді бағалау немесе қайта бағалау; жаңа деректерді; немесе бағалар бойынша жорамалдардағы өзгерістердің салдарынан туындайды. Қорларды бағалау сондай-ақ кері әрекетті арттыру үшін жобалардың қолданылуы, пласт өнімділігіндегі өзгерістердің немесе әзірлеу стратегиясындағы өзгерістердің салдарынан қайта қаралуы мүмкін. Дәлелденген әзірленген қорлар тозуды, тауысылуды және амортизацияны есептеу үшін орындалған жұмыс көлеміне тепе-тең етіп амортизация мөлшерлемелерін есептеу үшін пайдаланылады. Топ бастапқы лицензиялық кезең ішінде өндірілетін болады деп күтілетін ретінде осындай көлемді ғана дәлелденген қорларға қосты. Бұл ұзарту бойынша рәсім нәтижесіне жатқызылатын айқындылықтың болмауынан пайда болды, өйткені лицензияларды ұзарту ең соңында Үкіметтің қарауы бойынша жүзеге асырылады. Топтың лицензиялық кезеңдерін ұзарту және қорлардың көрсетілген қорларын тиісінше ұлғайту, әдетте, тозу бойынша неғұрлым төменгі шығысқа әкеледі және кірістерге біршама әсер етуі мүмкін. Дәлелденген әзірленген қорлардың көмуі тозуға, тауысылуға және амортизацияға арналған ақша аударымдарының ұлғаюына (тұрақты өндіру деңгейінде), кірістің азаюына әкеліп соқтырады және сондай-ақ мүліктің ағымдағы құнының тікелей азаюына әкеліп соқтыра алады. Салыстырмалы түрде пайдаланылатын кен орындарының саны болған кезде өткен жылмен салыстырғанда қорларды бағалауға кез келген өзгерістер тозуға, ескіруге және амортизацияға аударымдарға біршама әсер етуі мүмкіндігі болады.

Құнсыздану тестісінің жыл сайынғы нәтижелері туралы толық ақпарат 12-ескертпеде ашып көрсетілген.

МҰНАЙ-ГАЗ АКТИВТЕРІНІҢ, МҰНАЙДЫ ҚАЙТА ӨҢДЕЙТІН ЖӘНЕ БАСҚА АКТИВТЕРДІҢ ӨТЕЛЕТІНДІГІ

Топ активтерді немесе ақша қаражатын жасайтын активтер тобын («жасайтын бірлік») оқиға немесе жағдаяттардағы өзгерістер олардың құны өтелмейтіндігін куәландырған жағдайларда индикаторлардың болуын айқындау үшін бағалайды. Егер мұндай индикатор бар болып шықса, өткізу шығыстарын және пайдалану құнын шегере отырып әділ құнынан барынша жоғары мән ретінде қарастырылатын өтелетін құнның лайықты бағалануы жүргізіледі. Бұл есептемелер мұнайдың ұзақ мерзімді бағасы, дисконт мөлшерлемелері, болашақтағы капитал қажеттілігі, тәуекел мен белгісіздікке ұшыраған операциялық қызмет (бұл өндіру және сату көлемдерін қамтиды) сияқты бағалаулар мен жол берулерді пайдалануды қамтиды. Егер активтің немесе активтер тобының баланстық құны олардың өтелетін құнынан асатын болса, актив немесе активтер тобы құнсызданған болып есептеледі, олардың баланстық құны өтелетін құнға дейін азаяды. Өтелетін құнды бағалау кезінде келешекте күтілетін ақша ағындары активтер тобына тән болатын тәуекелдерге түзетіледі және ақшаның уақытша құнының ағымдағы нарықтық бағалауын және активке тән тәуекелдерді көрсететін дисконттау мөлшерлемесі бойынша келтірілген құнға дейін дисконтталады. Әділ құн активті және/немесе өкелуші бірлікті нарықтық талаптарда мәлім және мұндай мәмілені жасауға дайын тараптардың арасында сатудан түсуі мүмкін сома ретінде айқындалады және компанияға тән болуы мүмкін және жалпы қолданылмайтын факторлардың әсерін ескермейді.

Гудвилді қоса алғанда, КМГИ АҚГБ

2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Топ гудвилдің және КМГИ-дің барлық бөлімшелерінің құнсыздануына тест өткізді, оның ішінде мұнай өнімдерін өткізу, қайта өңдеу және құнсыздану индикаторларының болуына орай басқасы. Құнсыздануды талдау нәтижесінде КМГИ бөлімшелерінің өтелетін құны, «КМГИ Переработка» АҚГБ қоспағанда, олардың баланстық құнынан асты (12-ескертпе).

Гудвилді қоса алғанда, ПМХ3

2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанына Топтың ПМХ3-ды сатып алуымен байланысты 88.553 миллион теңге мөлшерінде гудвилі бар (16-ескертпе). 2020 және 2019 жылдардың желтоқсанында Топ ПМХ3 гудвиліне жыл сайынғы тестілеуді өткізді. Құнсыздану индикаторларын талдау кезінде Топ шикі мұнайды қайта өңдеу көлемдерінің болжамын, мұнайды қайта өңдеу тарифтерін, күрделі шығындарды және басқа да факторларды ескерді. ПМХ3 өтелетін құнды дисконтталған ақша ағындарының үлгісін пайдалана отырып есептеді. 2020 жылы 10,79% (2019: 9,7%) дисконттау мөлшерлемесі салықтарға дейін капиталдың орташа алынған құнының негізінде есептелді. Капиталдың орташа алынған құны қарызға алынған қаражатты, сол сияқты меншікті капиталды да ескереді. Меншікті капиталдың құны инвестициялардан болатын түсімнен болады. Қарыз капиталының құны ПМХ3-ның пайыздық қарыздарына негізделген. Ажырамайтын тәуекел жеке бета-факторды қолдану арқылы қосылды. Бета-фактор ортақ қолжетімді нарықтық деректердің негізінде бағаланды. 2029 жылға дейінгі болжамды ақша ағындары басшылықтың ықтимал операциялық және күрделі шығындар бойынша ағымдағы бағалауын болжайтын, ПМӨ3-дың 2021-2025 жылға дейінгі бес жылдық бизнес-жоспарына негізделген. Бұл ақша ағындарының едәуір бөлігі 2025 жылдан кейін бағалау күніне басқарудың ең үздік бағалауына негізделген күрделі шығындарды шегере отырып, 2020 жылғы 5,53% (2019: 5,49%) инфляцияның күтілетін деңгейін қолдану арқылы болжанды. 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша пайдалану құндылығының негізінде есептелген ПМХ3 гудвилінің өтелетін құны оның баланстық құнынан көп болды, тиісінше, құнсыздану танылмады.

Болжамдардағы өзгерістерге сезімталдық

ПМХЗ гудвилінің өтелетін құнын бағалау нәтижелері негізгі жорамалдарды, атап айтқанда, дисконттау мөлшерлемесін өзгертумен, сондай-ақ терминалдык кезеңде жоспарланған EBITDA мәндерін өзгертумен байланысты жол берулерді өзгертуге сезімтал болып табылады. Дисконттау мөлшерлемесінің 11,89%-ға дейін 1%-ға артуы және EBITDA жоспарланған мәнінің терминалды кезеңде 34%-дан 35%-ға дейін 1%-ға төмендеуі ПМХЗ жасайтын бірліктің өтелетін құнының оның баланстық құнына дейін азаюына әкеп соқтырмайды.

Басқа да АҚҒБ

Топтың шикізат тауарларына бағаларды қайта қарау және басқа да жорамалдар Шикі мұнай мен мұнай өнімдерін қайта өңдеу және өткізу АҚҒБ басқа сегменттерінде құнсыздану шығыстарының пайда болуына әкеп соқтырмады.

АКТИВТЕРДІҢ ШЫҒУЫ БОЙЫНША МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Мұнай-газ активтері

Белгілі бір келісім-шарттардың талаптары бойынша заңнамаға және нормативтік-құқықтық актілерге сәйкес Топтың негізгі құралдарды демонтаждау және жою және кез келген кен орындарындағы жер учаскелерін қалпына келтіру бойынша заңды міндеттемелері болады. Атап айтқанда, Топтың міндеттемелеріне барлық өндірістік емес ұңғымаларды біртіндеп жабу және құбырларды, ғимараттарды демонтаждау және келісімшарттық аумақты рекультивациялау сияқты қызметті түпкілікті тоқтату, сондай-ақ әрбір өндірістік учаскеде қоршаған ортаны ластау бойынша пайдаланудан шығару әрекеттері жатады. Лицензияның қолданылу мерзімі Топтың қарауы бойынша ұзартылмайтындықтан, түпкілікті жабу бойынша кен орнындағы міндеттемелерді өтеудің есеп мерзімі әрбір лицензиялық кезең аяқталған күн болып табылады. Ұңғымаларды жоюды қаржыландыру бойынша Топтың міндеттемелерінің және түпкілікті жабу бойынша шығыстардың көлемі тиісті келісім-шарттардың және қолданыстағы заңнаманың талаптарына байланысты.

Міндеттемелер лицензиялық кезең соңында түпкілікті жою және түпкілікті жабу бойынша мұндай шығыстарды қаржыландыру бойынша келісім-шарт та, заңнама да белгілі бір міндеттемені түсіндірмеген сол жағдайларда танылмайды. Мұндай шешімді қабылдау кейбір айқындылықтың болмауымен және біршама байымдаулармен түсіндіріледі. Басшылықтың мұндай міндеттемелердің болуына немесе болмауына қатысты бағасы Үкіметтің саясаты мен тәжірибесіндегі немесе жергілікті салалық тәжірибеге өзгерістермен бірге өзгеруі мүмкін.

Топ активтердің істен шығуы бойынша міндеттемелерді әрбір келісім-шарт бойынша бөлек есептейді. Міндеттемелердің сомасы инфляцияның күтілетін деңгейіне түзетілген және қазақстандық нарыққа тән тәуекелдерге түзетілген өтпелі экономикамен елдің мемлекеттік борышы бойынша орташа ұзақ мерзімді тәуекелсіз пайыздық мөлшерлемені пайдалана отырып дисконтталған міндеттемелерді өтеу үшін күтілетін, талап етілетін ретіндегі бағаланған шығындардың ағымдағы құны болып табылады.

Активтердің істен шығуы бойынша міндеттеме әрбір есепті күнге қайта қаралады және «Негізгі құралдардың объектісін пайдаланудан шығару, олар орналасқан учаскедегі табиғи ресурстарды қалпына келтіру бойынша міндеттемелерге және өзге де осыған ұқсас міндеттемелерге өзгерістер» 1 КИМСФО түсіндірмеге сәйкес ең үздік бағаны көрсету үшін түзетіледі.

Активтерді жабуға және есептен шығаруға болашақтағы шығындарды бағалау кезінде мәнді бағалар мен басшылық жасаған пайымдаулар пайдаланылды. Бұл міндеттемелердің көпшілігі алыс болашаққа жатқызылады және заңнама талаптарындағы түсініксіздіктен басқа, Топтың бағасына активтерді жою технологиясындағы, шығындардағы және салалық тәжірибедегі өзгерістер әсер етуі мүмкін. Топ ағымдағы жылдың бағасын және ұзақ мерзімді инфляция деңгейінің орташа мәнін пайдалана отырып, ұңғымаларды болашақ жою құнын бағалайды.

Ұзақ мерзімді инфляция және Топ кәсіпорындары бойынша қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есеп бойынша міндеттемелерді айқындау үшін пайдаланылған дисконттау мөлшерлемелері 2020 жылғы 31 желтоқсанда 2,00%-дан 7,3%-ға дейін және тиісінше 3,68%-дан 11,00%-ға дейінгі аралықта болды (2019 жылғы 31 желтоқсан: 2,01%-дан 5,49%-ға дейін және 4,43%-дан 8,95%-ға дейін). 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың мұнай-газ активтерін жою міндеттемесіне резервтің баланстық құны 66.177 миллион теңгені құрады (2019 жылғы 31 желтоқсанға: 54.165 миллион теңге) (25-ескертпе).

Магистралды мұнай құбырлары мен газ құбырлары

2012 жылғы 4 шілдеде күшіне енген «Магистралды құбыр туралы» Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес, негізнен, ҚТО мен ҚТГ-ның еншілес ұйымы болып табылатын «Интергаз Орталық Азия» АҚ пайдалануды аяқтағаннан кейін магистралды құбырды жою және кейіннен қоршаған ортаны қалпына келтіру, соның ішінде жерді қайта өңдеу бойынша шаралар жүргізу бойынша заңды міндеттемесі бар. Мұнай құбырларын жою және топырақ құнарлығын қалпына келтіру бойынша міндеттеменің резерві Топ есептеген демонтаждау және топырақ құнарлығын қалпына келтіру жұмыстарының құны негізінде бағаланады. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша құбырларды жою және

топырақтың құнарлығын қалпына келтіру бойынша міндеттемеге резервтің теңгерімдік құнын 113.558 миллион теңге құрады (2019 жылғы 31 желтоқсанға: 100.229 миллион теңге) (25-ескертпе).

ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ОҢАЛТУ

Топ бағалау да жасайды және экологиялық тазарту жұмыстары мен оңалтуға міндеттемелер бойынша резервтер қалыптастыру бойынша пайымдау шығарады. Қоршаған ортаны қорғауға шығындар капиталдандырылады немесе олардың болашақ экономикалық пайдасына қарай шығыстарға жатқызылады. Өткен қызметте пайда болған қазіргі жағдайға жатқызылатын және болашақ экономикалық пайдасы жоқ шығындар шығыстарға жатқызылады.

Міндеттемелер шығындар туралы ағымдағы ақпараттың және топырақ құнарлығын қалпына келтіру бойынша күтілетін жоспарлардың негізінде айқындалып, дисконтталған негізде ескеріледі. Топтың экологиялық оңалту резерві Топ қолданыстағы қазақстандық және еуропалық нормативтік базалардың талаптарын сақтауға қажетті күтілетін шығындарды тәуелсіз бағалауға негізделген басшылықтың үздік бағасын білдіреді. Топ осы міндеттемені 2020 және 2021 жылдардың жылдық бюджетіне енгізілген шығындардың бір бөлігін қоспағанда, ұзақ мерзімді ретінде жіктеді. Экологиялық оңалту жөніндегі резервтерге қатысты іс жүзіндегі шығындар заңнамадағы және нормативтік-құқықтық актілердегі өзгерістер салдарынан бағалардан, қоғамдық күтулерден, тазарту технологияларындағы аумақтық жағдайлар мен өзгерістерді анықтау мен талдаудан ерекшеленуі мүмкін. Экологиялық оңалтудағы міндеттемелер бойынша резервтегі өзгерістер 25-ескертпеде ашылып көрсетілген.

ҚЫЗМЕТКЕРЛЕРГЕ СЫЙАҚЫ

Зейнеткерлікке шыққанға дейін және одан кейін қызметкерлерге сыйақылар бойынша ұзақ мерзімді міндеттемелердің құны және келтірілген міндеттемелер құны актуарлық әдіс қолданылып белгіленеді. Актуарлық әдіс келешекте нақты нәтижелерден айырмашылығы болуы мүмкін түрлі болжамдарды қолдануды білдіреді. Актуарлық әдіс шегеру мөлшерлемелері, келешекте жалақының өсімі, өлім-жітім деңгейі және келешекте қызметкерлерге сыйақылар өсімі туралы болжамдарды қамтиды.

Негізгі болжамдарды бағалаудың күрделілігіне және жұмыскерлердің еңбек қызметін аяқтауы бойынша олардың сыйақылары бойынша міндеттемелердің ұзақ мерзімді сипатына орай мұндай міндеттемелер осындай болжамдардың өзгерістеріне аса сезімтал келеді. Барлық болжамдар әрбір есепті күнге қайта қаралады.

САЛЫҚ САЛУ

Салық тәуекелдерін бағалау кезінде, басшылық компания даулай алмайтын немесе есептей алмайтын салық заңнамасын сақтамауды мүмкін болатын саласы ретінде қарайды, ол егер қосымша салықтар салық органдарында есептелінетін болса табысты түрде шағымдана алады. Мұндай анықтау мәнді пайымдауларды шығаруды талап етеді және салық заңнамасы мен нормативтік құқықтық актілердегі өзгерістер, жер қойнауын пайдалануға Топтың келісім-шарттарында салық салу талабына түзету, салық талқылауларынан өзі күтетін шешімдер бойынша күтілетін нәтижелерді және сәйкестікті тексеруге салық органдары жүзеге асыратын нәтиженің негізінде анықтау нәтижесінде өзгеруі мүмкін. Табыс салығынан басқа, басқа да салықтар бойынша резервтер 25-ескертпеде ашылып көрсетілген салықтар бойынша резервтердің құрамына кіреді. Табыс салығынан басқа, басқа да салықтар бойынша шартты міндеттемелер 31-ескертпеде ашылып көрсетіледі. Табыс салығы бойынша резервтер мен шартты міндеттемелер құрамына кіреді және табыс салығы бойынша міндеттемелер немесе шартты міндеттемелер ретінде ашылып көрсетіледі (28 және 31-ескертпелер).

НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАРДЫҢ ПАЙДАЛЫ ҚЫЗМЕТ ЕТУ МЕРЗІМІ

Топ негізгі құралдар қызметінің қалған пайдалы мерзімін ең әрі дегенде әрбір қаржы жылының соңына бағалайды және егер күту бұрынғы бағалаудан өзгеше болса, өзгерістер «Есеп саясаты, есептеу бағаларындағы өзгерістер мен қателіктер» 8 ХБЕС-ке сәйкес есептеу бағаларындағы өзгерістер ретінде ескеріледі.

ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫНЫҢ ӘДІЛ ҚҰНЫ

Қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есепте танылған қаржы құралдарының және қаржы міндеттемелерінің әділ құны осы активті нарықтар негізінде анықталмайтын жағдайларда, ол дисконтталған ақша ағындарының моделін қоса алғанда, бағалау әдістерін пайдалана отырып, анықталады. Мүмкіндігіне қарай осы модельдер үшін бастапқы деректер ретінде алайда, бұл іс жүзінде жүзеге асыру мүмкін болмаған жағдайларда, бақылаушы нарықтардан түсетін ақпарат пайдаланылады, әділ құнды белгілеу үшін пікірдің белгілі бір үлесі талап етіледі. Пайымдаулар өтімділік тәуекелі, несиелік тәуекел және өзгермелілік сияқты бастапқы деректердің есепке алынуын қамтиды. Осы факторларға қатысты болжамдарға өзгерістер шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетілген қаржы құралдарының әділ құнына әсер етуі мүмкін. Егжей-тегжейі 30-ескертпеде ашылған.

5. ТҮСІМ

Миллион теңгемен	2020	2019
Тауар және қызмет типі		
Шикі мұнай мен газды сату	2.467.391	3.966.941
Мұнай өнімдерін сату	1.337.579	2.043.848
Мұнай мен газды тасымалдау қызметтері	289.880	389.496
Мұнай мен мұнай өнімдерін қайта өңдеу қызметтері	193.659	195.896
Басқа да кірістер	267.528	262.675
	4.556.037	6.858.856
Географиялық нарық		
Қазақстан	950.298	1.212.267
Басқа елдер	3.605.739	5.646.589
	4.556.037	6.858.856

6. БІРЛЕСКЕН КӘСІПОРЫНДАР МЕН ҚАУЫМДАСҚАН КОМПАНИЯЛАРДЫҢ КІРІСТЕРІНДЕГІ ҮЛЕС, НЕТТО

Миллион теңгемен	2020	2019
«Азиялық Газ құбыры» ЖШС (АГҚ)	175.339	168.086
«Теңізшевройл» ЖШС (ТШО)	173.476	414.940
Каспий Мұнай құбыры Консорциумы (КМК)	81.582	70.869
Бейнеу – Шымкент газ құбыры (БШГ)	55.005	56.194
«Маңғыстау Инвестмент Б.В.» (МИБВ)	16.749	81.991
«ҚазГермұнай» ЖШС (ҚГМ)	15.622	17.561
«Қазақстан – Қытай құбыры» ЖШС (ҚҚҚ)	10.380	3.313
«Тениз Сервис» ЖШС (Тениз Сервис)	3.891	6.742
«Қазақойл-Ақтөбе» ЖШС (ҚОА)	2.448	9.722
«КазРосГаз» ЖШС (КРГ)	957	18.091
Valseira Holdings B.V. (Валсерра)	(6.137)	(6.107)
КМГ Кашаган Б.В. (Кашаған)	(6.961)	13.114
«ПетроКазахстан Инк.» (ПКИ)	(8.812)	(18.244)
Ural Group Limited (УГЛ)	(10.265)	(18.895)
Басқа да бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардың кірістеріндегі үлес	7.921	10.602
	511.195	827.979

7. САТЫП АЛЫНҒАН МҰНАЙДЫҢ, МҰНАЙ ӨНІМДЕРІ МЕН БАСҚА ДА МАТЕРИАЛДАРДЫҢ ӨЗІНДІК ҚҰНЫ

Миллион теңгемен	2020	2019
Қайта сату үшін сатып алынатын мұнай	1.311.169	2.448.412
Қайта сату үшін сатып алынатын газ	380.261	493.280
Қайта өңдеуге арналған мұнайдың құны	313.543	638.293
Материалдар мен қорлар	226.223	217.138
Қайта сату үшін сатып алынатын мұнай өнімдері	45.870	116.621
	2.277.066	3.913.744

8. ӨНДІРІСТІК ШЫҒЫСТАР

Миллион теңгемен	2020	2019
Жалақы бойынша шығыстар	339.877	338.120
Жөндеу және қызмет көрсету қызметтері	114.700	129.450
Электр қуаты	83.290	88.910
Көлік шығыстары	42.507	30.456
Қысқа мерзімді жалдау бойынша шығыстар	37.743	52.091
Басқа	122.669	82.666
	740.786	721.693

9. ТАБЫС САЛЫҒЫНАН БАСҚА САЛЫҚТАР

Миллион теңгемен	2020	2019
Экспорттық кеден бажы	71.746	131.326
Пайдалы қазбаларды өндіруге салынатын салық	59.374	100.300
Шикі мұнай экспортына кіріс салығы	41.120	133.144
Басқа салықтар	97.319	89.525
	269.559	454.295

10. ТАСЫМАЛДАУ ЖӘНЕ ӨТКІЗУ БОЙЫНША ШЫҒЫСТАР

Миллион теңгемен	2020	2019
Тасымалдау	415.842	374.686
Жалақы бойынша шығыстар	12.811	12.542
Басқа	29.533	33.174
	458.186	420.402

11. ЖАЛПЫ ЖӘНЕ ӘКІМШІЛІК ШЫҒЫСТАР

Миллион теңгемен	2020	2019
Жалақы бойынша шығыстар	74.704	78.055
Кеңес беру қызметтері	23.402	25.448
Қызмет көрсету шығыстары	8.655	8.711
Өтелуге жататын ҚҚС-тың құнсыздануы	6.435	15.703
Әлеуметтік төлемдер	5.961	8.933
Есепке алынбаған ҚҚС	4.528	6.910
Байланыс қызметтері	3.809	2.963
Сауда дебиторлық берешек пен ағымдағы қаржы активтері бойынша	4.225	14.096
КНЗ резервінің есептелуі (20-өскертпе)	(65)	42
Басқа да қаржылық емес ағымдағы активтер бойынша құнсыздану залалын (қалпына келтіру) / есептеу	44	(19.755)
Салықтар, айыппұлдар мен өсімпұлдар бойынша резервті есептеу / (қалпына келтіру)	-	34.132

2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін жалақы бойынша шығыстар 427.392 миллион теңге болды (2019: 428.717 миллион теңге) және жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте өндірістік шығыстардың, тасымалдау және өткізу шығыстарының және жалпы әрі әкімшілік шығыстардың құрамында көрсетілді.

КМГ Дрилингтің Консорциуммен сот шағымы бойынша провизия (31-ескертпе)		
Басқа	38.510	38.729
	170.208	213.967

12. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАРДЫҢ, МАТЕРИАЛДЫҚ ЕМЕС АКТИВТЕРДІҢ ЖӘНЕ БАРЛАУ МЕН БАҒАЛАУ БОЙЫНША АКТИВТЕРДІҢ ҚҰНСЫЗДАНУЫ ЖӘНЕ БАРЛАУ ШЫҒЫСТАРЫ

Миллион теңгемен	2020	2019
Құнсыздандырудан болған шығыстар		
Негізгі құралдар (14-ескертпе)	220.913	144.482
Барлау және бағалау бойынша активтер (15-ескертпе)	16.389	171
Инвестициялық жылжымайтын мүлік	142	(142)
Материалдық емес активтер (16-ескертпе)	6.250	6.240
	243.694	150.751
Барлау шығыстары (барлау және бағалау бойынша активтердің есептен шығарылуы) (15-ескертпе)		
ҚМГ БӨ-дегі браунфилдер	19.692	18.888
«Жемчужина» жобасы	–	38.180
«Самтыр», «Жайық», «Сарайшық», «Забурение» жобалары	115	–
	19.807	57.068
	263.501	207.819

Келесі АҚГБ бойынша шығындар танылды:

Миллион теңгемен	2020	2019
КМГИ Қайта өңдеу АҚГБ	162.455	93.587
ЭМГ АҚГБ	60.440	–
Сұңқар, Барыс және Бүркіт өздігінен жүретін баржалар (Баржалар)	10.297	11.837
Сәтті өзін-өзі көтеретін жүзетін бұрғылау қондырғысы (Сәтті ӨКЖБК)	–	24.505
Батуми мұнай терминалы АҚГБ (БМТ АҚГБ)	–	12.583
Басқа	10.502	8.239
	243.694	150.751

КМГИ Қайта өңдеу АҚГБ

2020 және 2019 жылдары Топ «КМГИ Переработка» АҚГБ құнсыздануға тестті өткізді. Топ құнсыздану белгілерін қарастыру кезінде басқа факторлармен қатар мұнай өңдейтін зауыттардың болжамды маржасын және өндіріс көлемдерін ескерді. «КМГИ Переработка» АҚГБ өтелетін құны дисконтталған ақша ағындарының өдісін пайдалана отырып есептелген шығару шығыстарын (ӨКЖБК) шегере отырып әділ құнның негізінде айқындалды. «КМГИ Переработка» АҚГБ үшін ӨКЖБК-да пайдаланылған шешуші жорамалдар операциялық пайда, дисконттау мөлшерлемесі және бюджеттік кезеңнен кейін ақша ағындарының экстраполяциясы үшін пайдаланылған өсу қарқындары болып табылады. «КМГИ Переработка» АҚГБ үшін ақша қаражаты қозғалысының болжамдарына қолданылған дисконттау мөлшерлемесі 10,7% (2019: 9,6%) болды және 5 жылдық кезеңдегі ақша ағындары 2,2% (2019: 1,9%) өсу қарқынын пайдалана отырып экстраполяцияланды, бұл сала бойынша ұзақ мерзімді орташа өсу қарқындарына сәйкес келеді. Қалдық құны үшін пайдаланылатын капиталдану мөлшерлемесі 8,5% (2019: 7,7%) құрайды. Топ құнсыздануына тест мақсаттары үшін болжамды ақша ағындары мұнай өңдейтін зауыттың болжамды маржасының төмендеуі мен салық салынғаннан кейін дисконттау мөлшерлемесінің өзгеруін көрсету үшін жаңартылды. 2020 жылы тест нәтижелерінің негізінде Топ 155,544 миллион теңге және тиісінше 6.911 миллион теңге мөлшерінде негізгі құралдар мен материалдық емес активтердің құнсыздануынан болған залалды мойындады (2019: 86.946 миллион және 6.641 миллион теңге).

Сезімталдылықты талдау

Қосымша құнсыздану егер капиталдың орташа алынған құны 13%-ға дейін 2,3-тармақтан артық ұлғаятын болса немесе операциялық пайда 28,4%-дан артық азаятын болса, есептелуі мүмкін.

ЭМГ АҚГБ

2020 жылы ЭМГ негізгі құралдардың өтелетін құнын және мұнайға болжамды бағалардың төмендеуі сияқты құнсыздану белгілерінің болуына орай барлау және бағалау активтерін бағалады. ЭМГ өтелетін құнды ақша ағындарын дисконттау үлгісін пайдалана отырып пайдалану құндылығының өдісі бойынша есептеді. Ақша қаражаты қозғалысының болжамдарына қолданылатын дисконттау мөлшерлемесі 14,4% болды. 5-жылдық бизнес-жоспар ақпараттың негізгі дереккөзі ретінде пайдаланылды және шикі мұнайды өндіру, сату көлемдері, кірістер, шығыстар мен күрделі шығындар бойынша болжамдарды қамтиды. Бұл бағалаудың нәтижесінде активтердің баланстық құны олардың өтелетін құнынан 60.440 миллион теңгеден асты, және, тиісінше, жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте негізгі құралдардың құнсыздануы 44.098 миллион теңге сомаға және барлау мен бағалау бойынша активтер 16.342 миллион теңге сомаға танылды.

Сезімталдылықты талдау

Қосымша құнсыздану егер капиталдың орташа алынған құны 15,4%-ға дейін 1-тармаққа артық ұлғаятын болса немесе Brent бағасы 1%-ға азаятын болса, есептелуі мүмкін.

Баржалар

Өтелетін құн пайдалану құндылығының өдісі негізінде айқындалды. Пайдалану құндылығы келешек ақша ағындарының келтірілген құны ретінде бағаланды, олар, қолданыстағы және ықтимал келісімшарттардың қолданылу мерзімінің соңына дейін баржалардан алынады, пайдаланылатын дисконттау мөлшерлемесі 11,3% (2019: 10,05%) болды. 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылғы тесттің нәтижесінде Топ 10.297 миллион теңге мөлшерінде (2019: «Сұңқар» және «Бүркіт» баржалары бойынша 11.837 миллион теңге) «Сұңқар», «Барыс» және «Бүркіт» баржаларының құнсыздануынан болған залалды мойындады.

Сәтті ӨКЖБК

«Сәтті» ӨКЖБК-ның өтелетін құны пайдалану құндылығының өдісі негізінде айқындалды. Пайдалану құндылығы бұрғылау қондырғысынан күтілетін келешек ақша ағындарының келтірілген құны ретінде бағаланды. Болжамды ақша ағындары Топ басшылығымен бекітілген 2020-2024 жылғы бюджетке және инфляцияға 12,5% дың дисконттау мөлшерлемесі негізінде экстраполяцияландырылған бұрғылау қондырғысының 2041 жылға дейінгі пайдалы қолданылу кезеңіне дейінгі бағаланатын болжамдарға негізделген. Осы талдау нәтижесінде 2019 жылы Топ басшылығы құнсызданудан залалды 24.505 миллион теңге көлемінде таныды. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша «Сәтті» ӨКЖБК өтелетін құны оның баланстық құнынан асты.

БМТ АҚГБ

2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылы Топ БМТ АҚГБ-ға қатысты ӨКЖБК өдісін пайдалана отырып 12.583 миллион теңге мөлшерінде құнсыздану залалын таныды. Құнсыздану постболжамды кезеңде мұнайды тасымалдау көлемінің азаюынан туындаған. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша БМТ АҚГБ өтелетін құны оның баланстық құнынан асты.

13. ҚАРЖЫЛЫҚ КІРІС / ҚАРЖЫЛЫҚ ШЫҒЫНДАР

ҚАРЖЫЛЫҚ КІРІС

Миллион теңгемен	2020	2019
Банк салымдары, қаржы активтері, қарыздар мен облигациялар бойынша пайыздық кіріс	86.067	99.274
Шығарылған қаржылық кепілдіктердің амортизациясы	6.497	1.974
Пайыздық кірістің барлығы	92.564	101.248
Нарықтық мөлшерлемелерден төмен мөлшерлемелер бойынша қарыздар бойынша дисконт (24-ескертпе)	11.002	7.781
Облигацияларды сатып алудан болған пайда (24-ескертпе)	927	–
Қарыз бойынша міндеттемелерді мойындауды тоқтату (24-ескертпе)	–	111.476
Едәуір түрлендіруге орай шығарылған қаржылық кепілдіктер бойынша есептен шығару	–	13.573
Басқа	5.260	6.802
	109.753	240.880

ҚАРЖЫЛЫҚ ШЫҒЫНДАР

Миллион теңгемен	2020	2019
Қарыздар мен облигациялар бойынша пайыздық шығыс	239.855	235.728
Жалдау шарттары бойынша пайыздық шығыс	3.438	3.916
Мұнайды жеткізу шарты бойынша пайыздық шығыс	–	19.541

Миллион теңгемен	2020	2019
Пайыздық шығыстың барлығы	243.293	259.185
Облигацияларды сатып алғаны үшін сыйақы (24-ескертпе)	21.057	-
Активтердің, экологиялық міндеттемелер мен басқа да резервтердің есептен шығарылуы бойынша міндеттемелер дисконтының амортизациясы (25-ескертпе)	13.373	13.819
Ақтуарлық міндеттемелер бойынша дисконт (25-ескертпе)	3.605	3.559
Шығарылған қаржылық кепілдіктер	-	11.341
Басқа	16.223	29.529
	297.551	317.433

14. НЕГІЗГІ ҚҰРАЛДАР

Миллион теңгемен	Мұнай-газ активтері	Мұнай құбырлары	Қайта өңдеу активтері	Ғимараттар мен құрылыстар	Машиналар мен жабдықтар	Көлік құралдары	Басқалары	Аяқталмаған құрылыс	Жиыны
Есептілік валютасын қайта есептеу	1.081.676	787.813	1.550.680	263.204	394.602	116.561	44.124	275.986	4.514.646
Есептілік валютасын қайта есептеу	(2.749)	(173)	(1.115)	(306)	374	(314)	(50)	-	(4.333)
Есепті бағалаудағы өзгерістер	13.006	12.156	-	27	-	-	19	-	25.208
Түсімдер	48.725	6.370	794	10.615	11.190	5.076	6.400	345.236	434.406
Есептен шығару	(24.598)	(2.161)	(4.100)	(15.970)	(7.534)	(3.455)	(7.200)	(1.088)	(66.106)
Тозу бойынша шығыстар	(85.565)	(28.859)	(121.306)	(17.969)	(37.832)	(11.608)	(10.601)	-	(313.740)
Жинақталған тозу және шығулар бойынша құнсыздану	14.198	1.794	4.039	11.148	7.085	3.141	6.733	325	48.463
(Құнсыздану)/ құнсыздануды қалпына келтіру (12-ескертпе)	(4.911)	228	(86.946)	(5.277)	(31.068)	(13.140)	(1.057)	(2.311)	(144.482)
Сатуға арналған ретінде жіктелген активтерден/(ге) аударымдар	18	-	(81)	(10.610)	(18.390)	(6.493)	(65)	-	(35.621)
Инвестициялық жылжымайтын мүліктен/(ке) аударым	215	-	-	16.314	144	-	2.356	(39)	18.990
Қорлардан/(ға) аудару, нетто	35	(35)	4.435	1	362	13	666	3.295	8.772
Барлау және бағалау бойынша активтерден аударымдар (15-ескертпе)	1.743	-	-	-	-	-	-	1.024	2.767
Материалдық емес активтерден (ге) аудару (16-ескертпе)	(145)	-	(64)	-	-	-	97	(4.587)	(4.699)

Миллион теңгемен	Мұнай-газ активтері	Мұнай құбырлары	Қайта өңдеу активтері	Ғимараттар мен құрылыстар	Машиналар мен жабдықтар	Көлік құралдары	Басқалары	Аяқталмаған құрылыс	Жиыны
Аударымдар және қайта жіктеулер	8.115	26.584	35.325	49.478	138.878	7.856	64.864	(331.100)	-
2019 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық құны	1.049.763	803.717	1.381.661	300.655	457.811	97.637	106.286	286.741	4.484.271
Бастапқы құн	2.032.972	1.028.456	2.408.000	568.723	841.626	226.215	222.426	336.772	7.665.190
Жинақталған тозу және құнсыздану	(983.209)	(224.739)	(1.026.339)	(268.068)	(383.815)	(128.578)	(116.140)	(50.031)	(3.180.919)
2019 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық құны	1.049.763	803.717	1.381.661	300.655	457.811	97.637	106.286	286.741	4.484.271
Есептілік валютасын қайта есептеу	50.582	3.992	39.281	6.928	3.404	2.973	7.033	15.034	129.227
Есепті бағалаудағы өзгерістер	6.785	5.914	-	28	-	-	-	-	12.727
Түсімдер	4.738	1.967	2.176	4.455	6.901	5.439	2.561	404.519	432.756
Есептен шығару	(17.138)	(18.212)	(10.829)	(4.412)	(4.135)	(1.887)	(2.783)	(2.533)	(61.929)
Тозу бойынша шығыстар	(109.846)	(29.297)	(119.746)	(19.746)	(37.922)	(11.085)	(11.163)	-	(338.805)
Жинақталған тозу және шығулар бойынша құнсыздану	13.876	1.893	10.364	3.352	4.007	1.720	2.521	1.356	39.089
Құнсыздану (12-ескертпе)	(37.887)	(731)	(155.544)	(5.101)	(1.366)	(11.766)	(1.750)	(6.768)	(220.913)
Сатуға арналған деп жіктелген активтерге аударымдар	-	-	(834)	(14.777)	(71.856)	(86)	(228)	(1.400)	(89.181)
Қорлардан/(ға) аудару, нетто	42	(28)	1.619	-	264	(54)	532	2.541	4.916
Барлау және бағалау бойынша активтерден аударымдар (15-ескертпе)	67	-	-	-	-	-	-	-	67
Материалдық емес активтерге аударымдар, нетто (16-ескертпе)	-	-	(96)	-	-	-	(619)	(2.558)	(3.273)
Инвестициялық жылжымайтын мүлікке аударымдар	-	-	-	(19.207)	-	-	-	-	(19.207)
Аударымдар және қайта жіктеулер	122.633	39.542	23.058	37.527	96.713	1.770	9.557	(330.800)	-
2020 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық құны	1.083.615	808.757	1.171.110	289.702	453.821	84.661	111.947	366.132	4.369.745
Бастапқы құн	2.232.770	1.063.532	2.537.233	591.757	880.230	235.520	244.801	422.492	8.208.335

Миллион теңгемен	Мұнай-газ активтері	Мұнай құбырлары	Қайта өңдеу активтері	Ғимараттар мен құрылыстар	Машиналар мен жабдықтар	Көлік құралдары	Басқалары	Аяқталмаған құрылыс	Жиыны
Жинақталған тозу және құнсыздану	(1.149.155)	(254.775)	(1.366.123)	(302.055)	(426.409)	(150.859)	(132.854)	(56.360)	(3.838.590)
2020 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны	1.083.615	808.757	1.171.110	289.702	453.821	84.661	111.947	366.132	4.369.745

ТҮСІМДЕР

2020 жыл үшін аяқталмаған құрылысқа түсімдер негізінен ӨМГ, ЭМГ және Қарашығанақ ұңғымаларын 148.593 миллион теңге жалпы сомаға бұрғылауға, және «Бейнеу-Бозой-Шымкент және Бұқара-Орал» жобаларының шеңберінде 113.844 миллион теңге сомаға ҚТГ-да компрессорлық станцияларды салуға және ҚТО да 43.247 миллион теңге сомаға «Бозой жер асты резервуарын қайта құру», «Прорва-Кұлсары» мен «Өзен Атырау-Самара» құбырларын ауыстыру және 51.617 миллион теңге сомаға Rompetrol Rafinare өндірістік кешенді жөндеу жатады.

2019 жыл үшін, аяқталмаған құрылысқа түсімдер негізінен 181.050 миллион теңге сомаға ӨМГ, ЭМГ және Қарашығанақ ұңғымаларын бұрғылауға және газ көлік жүйесін жаңғырту шеңберінде 67.998 миллион теңге сомаға ҚТГ компрессорлық станцияларын салуға, «Астрахань-Маңғышлақ» су құбырын қайта құруға және 35.323 миллион теңгеге «Өзен-Атырау-Самара» мұнай құбырын қайта құруға, 36.972 миллион теңге сомаға және тиісінше 31.859 миллион теңге сомаға АМӨЗ бен Rompetrol Rafinare зауыттарын күрделі жөндеуге жұмсалатын шығыстар жатады.

САТУҒА АРНАЛҒАН ДЕП ЖІКТЕЛГЕН АКТИВТЕРГЕ АУДАРЫМДАР

2020 жылдың ішінде Топ сатуға арналған активтерге, негізінен «Қорқыт-ата» және «Түркістан» компрессорлық станциялармен білдірілген, 89.181 миллион теңге жалпы сомаға негізгі құралдарды аударды. 2020 жылдың ішінде Топ 43.667 миллион теңге сомаға «Түркістан» компрессорлық станцияны сатты (29-ескертпе).

2019 жылдың ішінде Топ сатуға арналған активтерге таза баланстық құны 35.621 миллион теңге болатын танкерлер мен газ-компрессорлық станцияны аударды. Соңғысы 32.696 миллион теңгеге тең болатын сомаға сатылды.

БАСҚАЛАРЫ

2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін Топ жаңа активтердің құрылысына қатысты 2.890 миллион теңге сомаға 5,78% орташа пайыздық мөлшерлеме бойынша (2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылда: 2.525 миллион теңге, 4,3% капитализацияның орташа пайыздық мөлшерлемесі бойынша) қарыздар бойынша шығындарды негізгі құралдардың баланстық құнына капиталдандырды (24-ескертпе).

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша толығымен амортизацияланған, бірақ әлі де пайдаланылатын негізгі құралдардың құны 517.484 миллион теңге (2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша: 394.841 миллион теңге) болды.

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша қалдық құны 910.216 миллион теңге (2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша: 1.023.146 миллион теңге) болатын негізгі құралдардың кейбір объектілері Топтың банктік қарыздары мен міндеттемелері бойынша қамсыздандыру ретінде кепілге қойылды.

15. БАРЛАУ ЖӘНЕ БАҒАЛАУ БОЙЫНША АКТИВТЕР

Миллион теңгемен	Материалдық	Материалдық емес	Жиыны
2018 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны	162.813	26.987	189.800
Түсімдер	51.385	3.144	54.529
Барлау шығыстары (12-ескертпе)	(51.546)	(5.522)	(57.068)
Құнсыздану (12-ескертпе)	(171)	–	(171)
Есептен шығару	(1.991)	(653)	(2.644)
Материалдық емес активтерге аудару (16-ескертпе)	–	(1.800)	(1.800)
Негізгі құралдарға аударымдар (14-ескертпе)	(2.767)	–	(2.767)

Есепті бағалаудағы өзгерістер	9	–	9
ТМҚ-дан аударымдар	9	–	9
Аударымдар және қайта жіктеулер	(5.449)	5.449	–
2019 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны	152.292	27.605	179.897
Түсімдер	14.212	787	14.999
Барлау шығыстары (12-ескертпе)	(19.235)	(572)	(19.807)
Құнсыздану (12-ескертпе)	(12.797)	(3.592)	(16.389)
Сынақты өндіру	(248)	–	(248)
Негізгі құралдарға аударымдар (14-ескертпе)	(67)	–	(67)
2020 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны	134.157	24.228	158.385

2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанына барлау және әзірлеу бойынша активтер келесі жобалармен көрсетілген:

Миллион теңгемен	31 желтоқсан 2020 жыл	31 желтоқсан 2019 жыл
Жамбыл	59.603	58.293
ЭМГ	33.458	41.337
Өріқтау	38.834	35.265
ҚТГ жобалары	17.366	13.206
Басқа	9.124	31.796
	158.385	179.897

16. МАТЕРИАЛДЫҚ ЕМЕС АКТИВТЕР

Миллион теңгемен	Гудвил	Маркетинг бойынша материалдық емес активтер	Бағдарламалық жасақтама	Басқалары	Жиыны
2018 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық құны	100.054	33.364	13.429	26.230	173.077
Есептілік валютасын қайта есептеу	(1.493)	2.237	(62)	(461)	221
Түсімдер	–	–	5.827	4.599	10.426
Есептен шығару	–	–	(3.725)	(1.678)	(5.403)
Амортизация бойынша шығыстар	–	–	–	(174)	(174)
Жинақталған амортизация және шығулар бойынша құнсыздану	–	–	(5.709)	(5.608)	(11.317)
(Құнсыздану)/қалпына келтіру, нетто	–	–	3.551	527	4.078
(12-ескертпе)	–	(6.641)	5	396	(6.240)
Негізгі құралдардан аудару (14-ескертпе)	–	–	–	5	5
Сатуға арналған деп жіктелген активтерге аударымдар	–	–	–	1.800	1.800
Пайдалану құқығы нысанындағы активтерден аударымдар	–	–	4.838	(139)	4.699
Ауысулар	–	–	1.300	(1.300)	–
2019 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық құны	98.561	28.960	19.454	24.197	171.172
Есептілік валютасын қайта есептеу	1.003	2.775	296	1.071	5.145
Түсімдер	–	–	2.855	3.553	6.408
Есептен шығару	–	–	(5.576)	(2.246)	(7.822)
Амортизация бойынша шығыстар	–	–	(6.494)	(2.804)	(9.298)
Жинақталған амортизация және шығулар бойынша құнсыздану	–	–	5.544	215	5.759

Миллион теңгемен	Гудвил	Маркетинг бойынша материал-дық емес активтер	Бағдарла-малық жасақтама	Басқалары	Жиыны
(Құнсыздану)/қалпына келтіру, нетто (12-ескертпе)	-	(6.911)	(270)	931	(6.250)
Негізгі құралдардан аудару (14-ескертпе)	-	-	1.925	1.348	3.273
Сатуға арналған деп жіктелген активтерге аударымдар	-	-	(24)	-	(24)
Пайдалану құқығы нысанындағы активтерден аударымдар	-	-	-	118	118
Ауысулар	-	-	2.404	(2.404)	-
2020 жылғы 31 желтоқсандағы қалдық құны	99.564	24.824	20.114	23.979	168.481
Бастапқы құн	210.012	63.722	74.841	100.784	449.359
Жинақталған амортизация және құнсыздану	(110.448)	(38.898)	(54.727)	(76.805)	(280.878)
2020 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны	99.564	24.824	20.114	23.979	168.481
Бастапқы құн	209.009	57.921	70.381	93.290	430.601
Жинақталған амортизация және құнсыздану	(110.448)	(28.961)	(50.927)	(69.093)	(259.429)
2019 жылғы 31 желтоқсанға қалдық құны	98.561	28.960	19.454	24.197	171.172

Ақша ағындарын тудыратын әрбір бірлікке жататын гудвилдің ағымдағы құны:

Ақша ағындарын тудыратын бірліктер	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан
ПМХЗ ақша ағындарын генерациялайтын бірлік	88.553	88.553
КМГИ ақша ағындарын генерациялайтын бірліктер	11.011	10.008
Гудвил жиыны	99.564	98.561

Құнсыздануға жасалған талдаудың негізінде 2020 және 2019 жылдары ПМХЗ немесе КМГИ гудвилінің құнсыздануы анықталмады. Құнсыздануға жасалған талдау туралы барынша егжей-тегжейлі ақпарат 4 ескертпеде баяндалған.

17. БАНК САЛЫМДАРЫ

Миллион теңгемен	31 желтоқсан 2020 жыл	31 желтоқсан 2019 жыл
АҚШ долларында көрсетілген	324.646	390.598
Теңгемен көрсетілген	14.863	21.940
КНЗ резерві	(509)	(508)
	339.000	412.030

2020 жылғы 31 желтоқсанға ұзақ мерзімді банк салымдарының орташа алынған мөлшерлемесі АҚШ долларында 1,07% және теңгемен тиісінше 1,58% болды (2019 жылғы 31 желтоқсан: АҚШ долларында 1,08% және теңгемен тиісінше 2,58%).

2020 жылғы 31 желтоқсанға қысқа мерзімді банк салымдарының орташа алынған пайыздық мөлшерлемесі АҚШ долларында 0,40% және теңгемен тиісінше 3,10% болды (2019 жылғы 31 желтоқсан: АҚШ долларында 1,57% және теңгемен тиісінше 8,33%).

Миллион теңгемен	31 желтоқсан 2020 жыл	31 желтоқсан 2019 жыл
Өтеу мерзімі 1 жылға дейін	282.472	359.504
1 жылдан 2 жылға дейін өтеу мерзімі	796	1.029

2 жылдан артық өтеу мерзімі	55.732	51.497
	339.000	412.030

2020 жылғы 31 желтоқсанға банк депозиттеріне 56.528 миллион теңге мөлшерінде (2019 жылғы 31 желтоқсан: 50.046 миллион теңге) қамтамасыз ету ретінде кепілге қойылған ақша қаражаты кіреді, әрі олар негізінен жер қойнауын пайдалану келісімшарттарының талаптарына сай тарату қоры ретінде пайдалануда шектелген шоттарда орналастырылған 44.497 миллион теңге сомасынан (2019 жылғы 31 желтоқсан: 37.916 миллион теңге) тұрады.

18. БІРЛЕСКЕН КӘСІПОРЫНДАР МЕН ҚАУЫМДАСҚАН КОМПАНИЯЛАРҒА ИНВЕСТИЦИЯЛАР

Миллион теңгемен	Негізгі қызметі	Қызметті жүзеге асыру орны	2020 жылғы 31 желтоқсан		2019 жылғы 31 желтоқсан	
			Ағымдағы құн	Иелік ету үлесі	Ағымдағы құн	Иелік ету үлесі
Бірлескен кәсіпорындар						
ТШО	Көмірсутектерді барлау және өндіру	Қазақстан	2.793.887	20,00%	2.377.207	20,00%
Қашаған	Көмірсутектерді барлау және өндіру	Қазақстан	2.256.816	50,00%	2.057.795	50,00%
АГҚ	Газ құбырын салу және пайдалану	Қазақстан	291.086	50,00%	168.086	50,00%
БШҚ	Газ құбырын салу және пайдалану	Қазақстан	156.771	50,00%	101.766	50,00%
МИБВ	Көмірсутектерді әзірлеу және өндіру	Қазақстан	142.585	50,00%	158.867	50,00%
КРГ	Табиғи газды және қайта өңдеу өнімдерін қайта өңдеу және сату	Қазақстан	76.702	50,00%	79.849	50,00%
УГЛ	Көмірсутектерді барлау және өндіру	Қазақстан	44.585	50,00%	47.662	50,00%
КГМ	Көмірсутектерді барлау және өндіру	Қазақстан	32.840	50,00%	25.620	50,00%
КОА	Шикі мұнайды өндіру және өткізу	Қазақстан	20.886	50,00%	21.438	50,00%
Теңіз Сервис	Инфрақұрылымдық объектілерді жобалау, салу және пайдалану, теңіз мұнай операцияларын қолдау	Қазақстан	20.473	48,996%	19.277	48,996%
Валсера	Шикі мұнайды қайта өңдеу	Қазақстан	2.253	50,00%	12.776	50,00%
Басқа			43.498		41.014	
Қауымдасқан компаниялар						
КМК	Сұйық көмірсутектерді тасымалдау	Қазақстан/Ресей	478.134	20,75%	359.173	20,75%
ПКИ	Көмірсутектерді барлау, өндіру және қайта өңдеу	Қазақстан	78.636	33,00%	95.320	33,00%
Басқа			31.869		24.534	
			6.471.021		5.590.384	

Жоғарыда аталған БК мен қауымдасқан компаниялар Топтың бизнесі үшін стратегиялы болып табылады.

2020 жылғы 31 желтоқсанға БК мен қауымдасқан компаниялардың танылмаған жинақталған шығындардағы Топтың үлесі 19.038 миллион теңгені (2019 жылғы 31 желтоқсан: 17.812 миллион теңгені) құрады. 2020 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жыл үшін БК мен қауымдасқан компаниялардың танылмаған жинақталған шығындардың өзгерісіндегі Топтың үлесі 1.226 миллион теңгені (2019 жылы: 59.628 миллион теңгені) құрады.

Төмендегі кестеде 2020 және 2019 жылдардағы инвестицияларда болған қозғалыс көрсетілген:

Миллион теңгемен	2020	2019
1 қаңтарға арналған сальдо	5.590.384	4.895.444
БК мен қауымдасқан компаниялардың пайдасындағы үлес, нетто (6-ескертеме)	511.195	827.979
Алынған дивидендтер	(134.772)	(126.461)
Алынға жататын дивидендтердегі өзгеріс	1.680	7.433
Инвестициялардың құнсыздануы	(30.654)	–
Капиталдағы басқа да өзгерістер	21.352	(3.803)
Иелік ету үлесін өзгертпестен капиталға қосымша салымдар	1.586	5.889
Есептен шығару, нетто	(179)	–
Берілген кепілдіктер	–	11.162
Сатуға арналған деп жіктелген активтерге аударымдар	(3.080)	–
Элиминациялар мен түзетулер*	2.936	(7.043)
Есептілік валютасын қайта есептеу	510.573	(20.216)
31 желтоқсанға сальдо	6.471.021	5.590.384

2015 жылғы 16 қазанда Top KMG Kashagan B.V-дегі өз акцияларының 50%-ын 2018 жылғы 1 қаңтардан бастап 2020 жылғы 31 желтоқсанға дейінгі кезеңде акциялардың барлық немесе ішінара пакетін сатып алу опционымен (бұдан әрі – «Опцион») Самұрық-Қазынаның пайдасына сатты. 2017 жылғы 20 желтоқсанда опционды іске асыру кезеңі 2020 жылғы 1 қаңтардан 2022 жылғы 31 желтоқсанға дейінгі кезеңге өзгертілді. 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша опционның әділ құны шамамен нөл болды.

Амстердам соты Самұрық-Қазынаға тиесілі Қашаған акцияларының 50%-на белгілі бір шектеулер (бұдан әрі – «Шектеулер») қойды. Шектеулердің қолданылу кезеңінде Қашаған акциялары сатыла, беріле немесе кепілге қойыла алмайды. 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша шектеулер күшінде қалды және активтің үстінен бақылау топқа берілмеді.

Төменде мұндай кәсіпорындардың 2020 жылғы қаржылық есептіліктеріне негізделген елеулі бірлескен кәсіпорындар туралы жалпылама қаржылық ақпарат көрсетілген:

Миллион теңгемен	ТШО	Қашаған	АГҚ	БШГ	МИБВ	КРГ
Ұзақ мерзімді активтер	20.221.619	4.332.838	1.333.611	544.058	468.069	44.681
Қысқа мерзімді активтер, қоса	908.846	178.797	616.479	147.802	89.172	118.142
Ақша қаражаты мен оның баламалары	50.588	117.269	180.065	18.027	5.267	44.459
Ұзақ мерзімді міндеттемелер, қоса	(6.412.967)	(371.651)	(886.363)	(351.719)	(160.711)	(207)
Ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер	(4.061.782)	(40.665)	(692.254)	(335.084)	–	–
Қысқа мерзімді қаржылық міндеттемелер	(748.064)	(129.128)	(481.556)	(76.155)	(110.186)	(9.212)
Иелік ету үлесі	(69.558)	(9.691)	(464.699)	(63.101)	(21.306)	–
Капитал	13.969.434	4.010.856	582.171	263.986	286.344	153.404
Иелік ету үлесі	20%	50%	50%	50%	50%	50%
Гудвил	–	251.388	–	–	–	–
Шоғырландыру түзетулері	–	–	–	24.778	(587)	–
2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша инвестициялардың ағымдағы құны	2.793.887	2.256.816	291.086	156.771	142.585	76.702
Түсім	3.776.155	311.663	727.503	201.524	488.032	167.016
Тозу және амортизация	(700.929)	(196.789)	(78.212)	(18.222)	(75.609)	(289)
Қаржылық кіріс	3.887	2.250	7.352	–	239	2.293

Миллион теңгемен	ТШО	Қашаған	АГҚ	БШГ	МИБВ	КРГ
Қаржылық шығындар	(58.264)	(24.322)	(54.943)	(14.365)	(9.555)	–
Табыс салығы бойынша шығыстар	(371.799)	(11.190)	(90.323)	–	(19.663)	(6.628)
Жалғасып отырған қызметтен болған бір жылғы пайда/(залал)	867.380	(13.922)	350.677	110.010	33.498	7.785
Басқа да жиынтық (зиян)/кіріс	1.216.017	411.964	2.964	–	(1.479)	16.232
Жалпы жиынтық кіріс	2.083.397	398.042	353.641	110.010	32.019	24.017
Залалдың танылмаған үлесіндегі өзгеріс	–	–	–	–	–	–
Алынған дивидендтер	–	–	53.821	–	32.291	15.155

Төменде мұндай кәсіпорындардың 2020 жылғы қаржылық есептіліктеріне негізделген елеулі бірлескен кәсіпорындар туралы жалпылама қаржылық ақпарат көрсетілген:

Миллион теңгемен	УГЛ	КГМ	КОА	Теңіз Сервис	Валсера
Ұзақ мерзімді активтер	246.111	101.629	46.657	118.818	536.659
Қысқа мерзімді активтер, қоса	993	24.627	10.837	50.602	99.783
Ақша қаражаты мен оның баламалары	833	19.264	1.664	9.046	47.783
Ұзақ мерзімді міндеттемелер, қоса	(115.216)	(35.090)	(6.450)	(15.265)	(488.672)
Ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер	(81.291)	–	–	–	(471.886)
Қысқа мерзімді міндеттемелер, қоса	(2.718)	(25.486)	(9.272)	(112.370)	(108.681)
Қысқа мерзімді қаржылық міндеттемелер	–	–	–	–	(73.012)
Капитал	129.170	65.680	41.772	41.785	39.089
Иелік ету үлесі	50%	50%	50%	48,996%	50%
Шоғырландыру түзетулері	(20.000)	–	–	–	(17.292)
2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша инвестициялардың ағымдағы құны	44.585	32.840	20.886	20.473	2.253
Түсім	–	101.595	41.654	260.560	147.569
Тозу және амортизация	(14)	(27.084)	(7.169)	(215.594)	(36.397)
Қаржылық кіріс	–	511	238	1	17
Қаржылық шығындар	(16.986)	(1.598)	(544)	(15.377)	(30.195)
Табыс салығы бойынша шығыстар	(1.077)	(6.200)	(3.142)	(2.805)	(9.363)
Жалғасып отырған қызметтен болған бір жылғы пайда/ (залал)	(20.531)	31.245	4.897	7.941	(12.275)
Басқа да жиынтық кіріс/ (залал)	11.671	4.337	–	–	(420)
Жалпы жиынтық кіріс/ (залал)	(8.860)	35.582	4.897	7.941	(12.695)
Алынған дивидендтер	–	10.372	8.000	2.695	4.176

Төменде мұндай кәсіпорындардың 2019 жылғы қаржылық есептіліктеріне негізделген елеулі бірлескен кәсіпорындар туралы жалпылама қаржылық ақпарат көрсетілген:

Миллион теңгемен	ТШО	Қашаған	АГК	МИБВ	БШГ	КРГ
Ұзақ мерзімді активтер	16.276.182	4.087.310	1.395.615	433.950	482.553	10.176
Қысқа мерзімді активтер, қоса	975.247	273.048	578.072	114.571	171.411	195.666
Ақша қаражаты мен оның баламалары	45.128	74.330	136.318	16.091	11.918	83.674
Ұзақ мерзімді міндеттемелер, қоса	(4.137.239)	(499.989)	(1.225.064)	(148.898)	(354.711)	(148)
Ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер	(2.563.353)	(581)	(1.050.532)	(49.553)	(342.836)	-
Қысқа мерзімді міндеттемелер, қоса	(1.228.155)	(201.781)	(412.451)	(80.495)	(145.277)	(45.996)
Қысқа мерзімді қаржылық міндеттемелер	(44.762)	(194)	(379.633)	(400)	(119.557)	-
Капитал	11.886.035	3.658.588	336.172	319.128	153.976	159.698
Иелік ету үлесі	20%	50%	50%	50%	50%	50%
Гудвил	-	228.501	-	-	-	-
Шоғырландыру түзетулері	-	-	-	(697)	24.778	-
2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша инвестициялардың ағымдағы құны	2.377.207	2.057.795	168.086	158.867	101.766	79.849
Түсім	6.231.720	443.545	785.250	836.474	172.894	306.259
Тозу және амортизация	(874.694)	(175.119)	(74.734)	(70.250)	(16.028)	(280)
Қаржылық кіріс	9.428	5.377	9.674	159	-	2.384
Қаржылық шығындар	(39.896)	(41.813)	(90.669)	(8.772)	(26.563)	-
Табыс салығы бойынша шығыстар	(889.194)	(57.794)	(113.177)	(51.818)	-	(8.625)
Жалғасып отырған қызметтен болған бір жылғы пайда	2.074.701	26.228	428.204	165.766	112.387	30.311
Басқа да жиынтық (залал)/кіріс	(41.327)	(17.880)	-	485	-	(846)
Жалпы жиынтық кіріс	2.033.374	8.348	428.204	166.251	112.387	29.465
Залалдың танылмаған үлесіндегі өзгеріс	-	-	46.016	-	-	-
Алынған дивидендтер	-	-	-	61.872	-	-

Төменде мұндай кәсіпорындардың 2019 жылғы қаржылық есептіліктеріне негізделген елеулі БК туралы жалпылама қаржылық ақпарат көрсетілген::

Миллион теңгемен	УГЛ	КГМ	КОА	Теңіз Сервис	Валсера
Ұзақ мерзімді активтер	218.689	118.312	53.020	335.845	564.128
Қысқа мерзімді активтер, қоса	729	42.245	19.326	51.621	80.995
Ақша қаражаты мен оның баламалары	714	37.401	11.947	6.953	41.660
Ұзақ мерзімді міндеттемелер, қоса	(123.902)	(40.343)	(6.533)	(117.580)	(513.735)
Ұзақ мерзімді қаржылық міндеттемелер	(94.532)	-	-	-	(507.803)
Қысқа мерзімді міндеттемелер, қоса	(192)	(68.975)	(22.937)	(230.542)	(90.320)
Қысқа мерзімді қаржылық міндеттемелер	-	-	-	(1.360)	(27.035)

Миллион теңгемен	УГЛ	КГМ	КОА	Теңіз Сервис	Валсера
Капитал	95.324	51.239	42.876	39.344	41.068
Иелік ету үлесі	50%	50%	50%	48,996%	50%
Шоғырландыру түзетулері	-	-	-	-	(7.758)
2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша инвестициялардың ағымдағы құны	47.662	25.620	21.438	19.277	12.776
Түсім	-	191.297	61.597	257.944	132.246
Тозу және амортизация	(13)	(50.605)	(11.886)	(194.344)	(25.790)
Қаржылық кіріс	-	227	185	3	21
Қаржылық шығындар	(27.471)	(1.348)	(91)	(25.434)	(34.425)
Табыс салығы бойынша шығыстар	(1.688)	(73.148)	113	-	(22.964)
Жалғасып отырған қызметтен болған бір жылғы пайда/ (залал)	(37.790)	35.121	19.445	13.760	(12.214)
Басқа да жиынтық залал	(627)	(216)	-	-	(85)
Жалпы жиынтық кіріс/ (залал)	(38.417)	34.905	19.445	13.760	(12.299)
Алынған дивидендтер	-	30.183	9.057	4.410	757

Төменде 2020 жылғы қаржылық есептіліктеріне негізделген елеулі қауымдасқан компаниялар туралы жалпылама қаржылық ақпарат көрсетілген:

Миллион теңгемен	2020 жылғы 31 желтоқсан	
	КМК	ПКИ
Ұзақ мерзімді активтер	2.082.957	284.545
Қысқа мерзімді активтер	193.677	67.047
Ұзақ мерзімді міндеттемелер	(32.817)	(72.335)
Қысқа мерзімді міндеттемелер	(134.300)	(20.426)
Капитал	2.109.517	258.831
Иелік ету үлесі	20,75%	33%
Гудвил	40.409	-
Инвестициялардың құнсыздануы	-	(6.778)
31 желтоқсандағы жағдай бойынша инвестициялардың ағымдағы құны	478.134	78.636
Түсім	872.851	83.863
Тозу, тауысылу және амортизация	(184.379)	(26.470)
Қаржылық кіріс	171	252
Қаржылық шығындар	(12.080)	(2.464)
Табыс салығы бойынша шығыстар	(99.572)	5.599
Бір жылғы пайда (6-ескертпе)	393.165	(26.702)
Басқа да жиынтық (залал)/кіріс	180.142	13.223
Жалпы жиынтық кіріс	573.307	(13.479)
Алынған дивидендтер	-	2.609

Төменде 2019 жылғы қаржылық есептіліктеріне негізделген елеулі қауымдасқан компаниялар туралы жалпылама қаржылық ақпарат көрсетілген:

Миллион теңгемен	2019 жылғы 31 желтоқсан	
	КМК	ПКИ
Ұзақ мерзімді активтер	1.992.524	330.021
Қысқа мерзімді активтер	99.635	55.086
Ұзақ мерзімді міндеттемелер	(38.825)	(69.474)
Қысқа мерзімді міндеттемелер	(499.392)	(26.785)
Капитал	1.553.942	288.848
Иелік ету үлесі	20,75%	33%
Гудвил	36.730	–
31 желтоқсандағы жағдай бойынша инвестициялардың ағымдағы құны	359.173	95.320
Түсім	867.450	131.688
Тозу, тауысылу және амортизация	(178.032)	(49.236)
Қаржылық кіріс	10.720	425
Қаржылық шығындар	(52.453)	(2.769)
Табыс салығы бойынша шығыстар	(111.797)	(20.904)
Бір жылғы пайда	341.537	(55.286)
Басқа да жиынтық (залал)/кіріс	(6.181)	(1.473)
Жалпы жиынтық кіріс	335.356	(56.759)
Алынған дивидендтер	–	15.004

Төменде дербес елеулі емес БК туралы жалпылама қаржы ақпараты көрсетілген (Топ үлесі):

Миллион теңгемен	31 желтоқсан 2020 жыл	31 желтоқсан 2019 жыл
Топтың мыналардағы үлесі:		
Ұзақ мерзімді активтердегі	123.063	143.772
Қысқа мерзімді активтердегі	53.760	52.488
Ұзақ мерзімді міндеттемелердегі	(85.476)	(110.096)
Қысқа мерзімді міндеттемелердегі	(65.550)	(62.503)
Гудвил	172	4.050
Құнсыздану	(3.635)	(3.635)
Залалдарда жинақталған танылмаған үлес	(18.163)	(16.938)
31 желтоқсандағы жағдай бойынша инвестициялардың ағымдағы құны	43.498	41.014
Жалғасып отырған қызметтен болған бір жылғы пайда	25.690	25.069
Басқа да жиынтық кіріс/(залал)	47	–
Жалпы жиынтық кіріс	25.737	25.069
Пайдадағы/(зияндардағы) танылмаған үлес	1.225	13.612

Төменде дербес елеулі емес қауымдасқан компаниялар туралы қаржы ақпараты көрсетілген (Топ үлесі):

Миллион теңгемен	31 желтоқсан 2020 жыл	31 желтоқсан 2019 жыл
Топтың мыналардағы үлесі:		
Ұзақ мерзімді активтердегі	36.869	30.415
Қысқа мерзімді активтердегі	56.671	55.185
Ұзақ мерзімді міндеттемелердегі	(8.998)	(10.566)
Қысқа мерзімді міндеттемелердегі	(53.548)	(51.374)
Залалдардағы/(залалдардағы) жинақталған танылмаған үлес	(875)	(875)
31 желтоқсандағы жағдай бойынша инвестициялардың ағымдағы құны	31.868	24.534

Жалғасып отырған қызметтен болған бір жылғы пайда	11.442	2.457
Басқа да жиынтық кіріс/(залал)	6.218	(398)
Жалпы жиынтық кіріс	17.660	2.059

19. ТАУАР-МАТЕРИАЛДЫҚ ҚОРЛАР

Миллион теңгемен	31 желтоқсан 2020 жыл	31 желтоқсан 2019 жыл
Материалдар мен қорлар (өзіндік құны бойынша)	108.506	116.327
Мұнай өнімдері (өзіндік құнның ең азы және өткізудің таза құны бойынша)	56.712	53.974
Газды қайта өңдеу өнімдері (өзіндік құны бойынша)	32.841	52.566
Шикі мұнай (өзіндік құны бойынша)	30.006	58.348
	228.065	281.215

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 72.277 миллион теңге сомалағы тауар-материалдық қорлар кепілмен қамсыздандыру ретінде болды (2019 жылғы 31 желтоқсанға: 47.863 миллион теңге).

20. САУДА ДЕБИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК ЖӘНЕ БАСҚА ДА АҒЫМДАҒЫ ҚАРЖЫ ЖӘНЕ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕМЕС АКТИВТЕР

Миллион теңгемен	31 желтоқсан 2020 жыл	31 желтоқсан 2019 жыл
Сауда дебиторлық берешек	455.321	430.125
Минусы: КНЗ резерві	(32.500)	(32.368)
Сауда дебиторлық берешек	422.821	397.757
Басқа да ағымдағы қаржы активтері		
Басқа да дебиторлық берешек	90.904	91.610
Алынатын дивидендтер	2.913	7.582
Минусы: КНЗ резерві	(36.746)	(35.637)
	57.071	63.555
Басқа да ағымдағы қаржылық емес активтер		
Алдын ала төлем және болашақ кезеңдердің шығыстары	45.497	138.822
ҚҚС-тан басқа, өтелуге жататын салықтар	35.003	52.642
Басқа	11.867	10.794
Минусы: құнсыздану резерві	(3.546)	(3.719)
	88.821	198.539
Басқа да ағымдағы қаржы және қаржылық емес активтердің жиыны	145.892	262.094

2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша бұл активтер бойынша пайыздар есептелмеді. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша 155.998 миллион теңге сомалағы сауда дебиторлық берешек Топтың міндеттемелері бойынша кепілмен қамсыздандыру ретінде болды (2019 жылғы 31 желтоқсан: 71.296 миллион теңге).

Сауда дебиторлық берешек 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша келесі валюталарда білдірілді:

Миллион теңгемен	31 желтоқсан 2020 жыл	31 желтоқсан 2019 жыл
Теңге	123.824	118.870
АҚШ доллары	235.099	206.155
Румын леясы	57.637	60.673
Еуро	6.059	4.676
Басқа валюталар	202	7.383
	422.821	397.757

КНЗ резервіндегі өзгерістер мен құнсыздану былайша көрсетілген:

Миллион теңгемен	Дербес негізде құнсызданған	
	Сауда дебиторлық берешек және басқа да ағымдағы қаржы активтері	Басқа да ағымдағы қаржы емес активтер
2018 жылғы 31 желтоқсанға	70.796	4.424
Бір жылда есептелгені, нетто (11-ескертпе)	14.096	42
Есептен шығарылғаны	(15.976)	(683)
Аударымдар және қайта жіктеулер	217	(64)
Есептілік валютасын қайта есептеу	(1.128)	–
2019 жылғы 31 желтоқсанға	68.005	3.719
Бір жылда есептелгені, нетто (11-ескертпе)	4.225	(65)
Есептен шығарылғаны	(9.259)	(108)
Есептілік валютасын қайта есептеу	6.275	–
2020 жылғы 31 желтоқсанға	69.246	3.546

Төменде резервтер матрицасын пайдалана отырып сауда дебиторлық берешек бойынша несиелік тәуекел туралы ақпарат көрсетілген:

Миллион теңгемен	Төлем мерзімін ұзарту					Жиыны
	Ағымдағы	<30 күн	30-60 күн	61-90 күн	>91 күн	
2020 жылғы 31 желтоқсан						
КНЗ пайызы	0,18%	2,94%	2,66%	4,34%	81,01%	
Сауда дебиторлық берешек	398.752	12.361	2.844	2.845	38.519	455.321
КНЗ	(733)	(363)	(76)	(124)	(31.204)	(32.500)
2019 жылғы 31 желтоқсан						
КНЗ пайызы	0,12%	1,19%	5,30%	3,37%	82,30%	
Сауда дебиторлық берешек	364.869	19.869	5.418	1.871	38.098	430.125
КНЗ	(427)	(236)	(287)	(63)	(31.355)	(32.368)

21. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРДАН АЛЫНҒАН ҚАРЫЗДАР МЕН ДЕБИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК

Миллион теңгемен	31 желтоқсан 2020 жыл	31 желтоқсан 2019 жыл
Амортизацияланған құны бойынша		
Берілген қарыздар	558.546	509.003
Самұрық-Қазынадан алынатын облигациялар (29-ескертпе)	17.312	16.290

Бірлескен кәсіпорыннан жалдау бойынша дебиторлық берешек	–	4.458
Басқасы	2.470	–
Минусы: КНЗ резерві	(3.947)	(3.508)
	574.381	526.243
Пайда немесе зиян арқылы әділ құны бойынша		
Берілген қарыздар	138.024	214.395
Бірлескен кәсіпорынның қатысушысынан алынатын вексель	–	13.627
	138.024	228.022
Байланысты тараптардан алынған қарыздар мен дебиторлық берешек жиыны	712.405	754.265

Төменде байланысты тараптардан валюталарда былайша білдірілген қарыздар мен дебиторлық берешек жөнінде ақпарат көрсетілген:

Миллион теңгемен	31 желтоқсан 2020 жыл	31 желтоқсан 2019 жыл
Теңге	398.896	380.248
АҚШ доллары	310.175	370.593
Басқа валюталар	3.334	3.424
	712.405	754.265

Миллион теңгемен	31 желтоқсан 2020 жыл	31 желтоқсан 2019 жыл
Ағымдағы бөлік	27.795	138.719
Ұзақ мерзімді бөлік	684.610	615.546
	712.405	754.265

Байланысты тараптардан қарыздар мен дебиторлық берешек бойынша КНЗ резервіндегі өзгерістер былайша берілген:

Миллион теңгемен	
2018 жылғы 31 желтоқсанға	3.963
Қалпына келтірілгені, нетто	(447)
Есептілік валютасын қайта есептеу	(8)
2019 жылғы 31 желтоқсанға	3.508
Есептелгені, нетто	340
Есептілік валютасын қайта есептеу	99
2020 жылғы 31 желтоқсанға	3.947

22. АҚША ҚАРАЖАТЫ МЕН ОНЫҢ БАЛАМАЛАРЫ

Миллион теңгемен	31 желтоқсан 2020 жыл	31 желтоқсан 2019 жыл
Банктердегі мерзімді салымдар – АҚШ доллары	435.119	108.298
Банктердегі мерзімді салымдар – теңге	163.820	210.354
Банктердегі мерзімді салымдар – басқа валюталар	54.800	6.450
Банктердегі ағымдағы шоттар – АҚШ доллары	397.774	633.231
Банктердегі ағымдағы шоттар – теңге	75.369	75.168

Банктердегі ағымдағы шоттар – басқа валюталар	10.370	10.220
Жолдағы ақша	7.508	19.991
Кассадағы қолма-қол ақша және чектер	1.138	1.150
Минусы: КНЗ резерві	(34)	(410)
	1.145.864	1.064.452

Мерзімді салымдар әртүрлі мерзімдерге ақша қаражатында Топтың мұқтаждығына қарай бір күннен үш айға дейінгі мерзімге орналастырылған.

2020 жылғы 31 желтоқсанға банктердегі мерзімді салымдар бойынша орташа алынған пайыздық мөлшерлеме АҚШ долларында 0,37%, теңгемен 7,74% және тиісінше басқа валюталарда 1,44% (2019 жылғы 31 желтоқсанға: АҚШ долларында 2,02%, теңгемен 8,84% және тиісінше басқа валюталарда 0,12%) болды.

2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанына ақша қаражаты қамтамасыз ету ретінде кепілге қойылмаған.

23. КАПИТАЛ

ЖАРҒЫЛЫҚ КАПИТАЛ

Айналыстағы, шығарылған және төленген акциялардың жалпы санына мыналар кіреді:

	2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанына
Шығарылған және төленген акциялардың саны, қоса	610.119.493
Номиналды құны 27.726,63 теңге	137.900
Номиналды құны 10.000 теңге	20.719.604
Номиналды құны 5.000 теңге	59.707.029
Номиналды құны 2.500 теңге	71.104.187
Номиналды құны 2.451 теңге	1
Номиналды құны 1.000 теңге	1
Номиналды құны 921 теңге	1
Номиналды құны 858 теңге	1
Номиналды құны 838 теңге	1
Номиналды құны 704 теңге	1
Номиналды құны 592 теңге	1
Номиналды құны 500 теңге	458.450.766
Жарғылық капитал (мың теңге)	916.540.545

2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанына Компанияның шығарылған акциялардың бір классы бар. 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша 239.440.103 жай акция жарияланып, бірақ шығарылмады. 2020 жылы жай акциялар шығарылмады.

ҚОСЫМША ТӨЛЕНГЕН КАПИТАЛ (ҚТК)

Сенімгерлік басқару шартының бұзылуына байланысты Үкімет салған құбырларды аудару

2020 жылы Топ пайымдаулардың өзгеруіне орай Үкіметке 17.323 миллион теңге мөлшерінде сенімгерлік басқару талаптарында берілген газ құбыры активтерін мойындаудан бас тартты (3-ескертпе). Бұл құбырлар алдыңғы жылдары ҚТК құрамында танылды. Есептен шығару күніне құбырлардың қалдық құны 16.118 миллион теңге болды. Есептен шығару күніне бастапқы және қалдық құны арасындағы айырма негізінен құбырлардың амортизациясын білдіреді және бөлінбеген пайдада қалпына келтірілді.

Компания өтеуге орай Самұрық-Қазынадан алған қарыздың номиналды және әділ құны арасындағы айырманы аудару

2020 жылы Топ Самұрық-Қазынадан 2011 жылы алынған қарыздың номиналды және әділ құны арасындағы 10.971 миллион теңге мөлшеріндегі айырманы ҚТК-дан қарыздың өтелуіне байланысты бөлінбеген пайдаға аударды.

Әділ құнның Самұрық-Қазына өтеуге орай салған қарыздың номиналды құнынан асып түсуін аудару

2020 жылы Топ Қазақстандық Вексель берген қарыздың әділ және номиналды құны арасындағы 3.519 миллион теңге мөлшеріндегі айырманы ҚТК-дан қарыздың өтелуіне байланысты бөлінбеген пайдаға аударды. Бұл қарызды Компания 2015 жылы жарғылық капиталға жарна ретінде алды және 2020 жылы толығымен өтеді (29 ескертпе).

ДИВИДЕНДТЕР

2020 жылы Самұрық-Қазына мен ҚР Ұлттық Банкінің шешіміне сәйкес Компания 81.738 миллион теңге жалпы сомаға бір акцияға 133,97 теңге мөлшерінде 2019 жыл үшін дивидендтерді есептеп, төледі (2019: Компания 36.998 миллион теңге жалпы сомаға бір акцияға 60,64 теңге мөлшерінде 2018 жыл үшін дивидендтерді есептеп, төледі).

2020 жылы Топ ҚТО, ҚМГИ және ҚМГ БӨ 4.856 миллион теңге және тиісінше 4.553 миллион теңге (2019 жыл: 4.138 миллион теңге және тиісінше 5.693 миллион теңге) мөлшерінде бақыланбайтын қатысу үлесін ұстаушыларға дивидендтер есептеп, төледі.

САМҰРЫҚ-ҚАЗЫНАМЕН ОПЕРАЦИЯЛАР

2020 жылы Компания Самұрық-Қазынаға 2022 жылы ағымдағы өтеу мерзімімен 2015 жылғы 25 желтоқсанда қол қойылған қаржылай көмек жөніндегі ұзақ мерзімді шартқа сәйкес 54.951 миллион теңге (2019 жыл: 54.720 миллион теңге) жалпы сомада пайызсыз қаржылай көмек ретінде қосымша төлемдер жасады (29 ескертпе). 2020 жылы қосымша транштың 11.617 миллион теңге мөлшеріндегі (2019 жыл: 14.184 миллион теңге) әділ құны мен номиналды құны арасындағы айырма капиталдағы өзгерістер туралы шоғырландырылған есепте Самұрық-Қазынамен болған операциялар ретінде көрсетілді.

САМҰРЫҚ-ҚАЗЫНАНЫҢ БӨЛУІ

2020 жылы Топ, Үкіметтің Жаңаөзен қаласының тұрғындарын тұрғын-үймен қамтамасыз ету жөніндегі қаулысына сәйкес 3.098 миллион теңге және тиісінше 2.490 миллион теңге сомада міндеттемелерді бөліп, төледі (2019: 598 миллион теңгені бөліп, төледі).

2020 жылы Топ Түркістан қаласында 5.497 миллион теңге мөлшерінде әлеуметтік объектілерді салу бойынша қосымша міндеттемелерді есептеп, төледі (2019: тиісінше 1.773 миллион теңге және 22.673 миллион теңге бөліп, төледі).

Қосымша, 2020 жылы, Компания Нұр-Сұлтан қаласында 832 миллион теңге мөлшерінде бала бақшасын салуға бұрын мойындалған резервті қайтарды.

2019 жылы, Үкіметтің ҚМГ профильді емес активтерін беру туралы қаулысына және Самұрық-Қазына Басқармасының шешіміне сәйкес, Компания Самұрық-Қазынаның пайдасына 3.853 миллион теңге мөлшеріндегі жалпы сомада профильді емес активтерді өткізуден түскен түсімді берді.

2019 жылы, Топ 2016-2017 жылдары Самұрық-Қазынаға бөлу құрамында танылған Нұр-Сұлтан қаласында Жекпе-жек сарайын салу бойынша өз міндеттемелерін орындау үшін 9.203 миллион теңге мөлшерінде ақша төлемдерін аударды.

АКЦИЯНЫҢ БАЛАНСТЫҚ ҚҰНЫ

ҚҚБ-ның 2010 жылғы 4 қазандағы шешіміне сәйкес қаржылық есептілікте ҚҚБ бекіткен ережелерге сәйкес есептелген, есепті күнге бір акцияның (жай және артықшылықты) баланстық құны туралы деректер болуы тиіс

Миллион теңгемен	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан
Активтердің жиыны	14.653.287	14.081.915
Минусы: материалдық емес активтер	168.481	171.172
Минусы: міндеттемелер жиыны	6.016.608	5.885.259
Таза активтер	8.468.198	8.025.484

Жай акциялардың саны	610.119.493	610.119.493
Бір акцияның баланстық құны	13,880	13,154

АКЦИЯҒА ПАЙДА

2020 және 2019 жылдары акцияға базалық және бөлінген пайданы есептеу үшін жай акциялардың орташа алынған саны 610.119.493 болды, ал таза пайдадағы негізгі және бөлінген үлес 2020 жылы 282 теңге және 2019 жылы 1.899 теңге болды.

БАҚЫЛАНБАЙТЫН ҚАТЫСУ ҮЛЕСІ

Төменде Топтың елеулі бақыланбайтын қатысу үлестері бар еншілес компаниялар туралы ақпарат көрсетілген:

	Тіркеу және қызметті жүзеге асыру елі	2020 жылғы 31 желтоқсан		2019 жылғы 31 желтоқсан	
		Бақыламай-тын қатысу үлестері	Ағымдағы құн	Бақыламай-тын қатысу үлестері	Ағымдағы құн
Rompetrol Downstream S.R.L.	Румыния	45,37%	53.065	45,37%	51.591
ҚТО	Қазақстан	10,00%	47.314	10,00%	44.733
Rompetrol Petrochemicals S.R.L.	Румыния	45,37%	15.338	45,37%	5.518
ҚМГ БӨ	Қазақстан	0,28%	5.447	0,30%	9.733
Rompetrol Vega	Румыния	45,37%	(15.824)	45,37%	(16.289)
Rompetrol Rafinare S.A.	Румыния	45,37%	(185.286)	45,37%	(74.441)
Басқа			8.305		17.410
			(71.641)		38.255

Төменде 2020 жылғы 31 желтоқсанға және көрсетілген күнге аяқталған жыл үшін Топтың елеулі бақыланбайтын қатысу үлестері болған еншілес ұйымдар туралы жалпылама қаржылық ақпарат дербес негізде келтірілген:

Миллион теңгемен	Rompetrol Downstream S.R.L.	ҚТО	Rompetrol Petrochemicals S.R.L.	ҚМГ БӨ	Rompetrol Vega	Rompetrol Rafinare S.A.
Қаржылық жағдай туралы жалпылама есеп						
Ұзақ мерзімді активтер	101.670	523.992	3.072	1.329.294	30.643	131.929
Қысқа мерзімді активтер	165.467	110.803	31.415	326.047	6.406	41.149
Ұзақ мерзімді міндеттемелер	(60.155)	(88.539)	(659)	(81.848)	(26.078)	(80.806)
Қысқа мерзімді міндеттемелер	(90.026)	(79.066)	(22)	(107.727)	(45.847)	(500.643)
Капитал жиыны	116.956	467.190	33.806	1.465.766	(34.876)	(408.371)
Мыналарға келетіндер						
Бас компанияның акционеріне	63.891	419.876	18.468	1.460.319	(19.052)	(223.085)
Бақыланбайтын қатысу үлесіне	53.065	47.314	15.338	5.447	(15.824)	(185.286)
Жиынтық кіріс туралы жалпылама есеп						
Өткізілген өнімнен және көрсетілген қызметтерден түскен түсім	495.075	235.222	–	718.825	58.229	790.412
Жалғасып отырған қызметтен болған бір жылғы пайда/(залал)	2.505	73.267	1.840	127.124	4.528	(240.657)

Миллион теңгемен	Rompetrol Downstream S.R.L.	ҚТО	Rompetrol Petrochemicals S.R.L.	ҚМГ БӨ	Rompetrol Vega	Rompetrol Rafinare S.A.
Табыс салығын шегере отырып, бір жылғы жиынтық кірістің/ (залалдың) жиыны	3.249	69.936	21.642	65.600	1.025	(244.304)
Мыналарға келетіндер						
Бас компанияның акционеріне	1.775	62.817	11.822	65.403	560	(133.458)
Бақыланбайтын қатысу үлесіне	1.474	7.119	9.820	197	465	(110.846)
Бақыланбайтын қатысу үлестерінің пайдасына жарияланған дивидендтер	–	(4.538)	–	(16)	–	–
Ақша ағындары туралы жалпылама ақпарат						
Операциялық қызмет	10.357	94.608	–	131.498	4.607	84.236
Инвестициялық қызмет	1.108	(26.354)	–	(137.375)	(3.110)	(42.881)
Қаржылық қызмет	(9.736)	(47.434)	–	(2.717)	(1.643)	(6.675)
Ақша қаражаты мен оның баламаларының құрамындағы таза көбеюі/(азаяуы)	1.729	23.366	–	(1.727)	(146)	34.680

Төменде 2019 жылғы 31 желтоқсанға және көрсетілген күнге аяқталған жыл үшін Топтың елеулі бақыланбайтын қатысу үлестері болған еншілес ұйымдар туралы жалпылама қаржылық ақпарат дербес негізде келтірілген:

Миллион теңгемен	Rompetrol Downstream S.R.L.	ҚТО	Rompetrol Petrochemicals S.R.L.	ҚМГ БӨ	Rompetrol Vega	Rompetrol Rafinare S.A.
Қаржылық жағдай туралы жалпылама есеп						
Ұзақ мерзімді активтер	114.262	490.914	3.800	893.471	27.272	102.697
Қысқа мерзімді активтер	135.270	104.433	9.024	1.235.457	9.511	219.194
Ұзақ мерзімді міндеттемелер	(56.084)	(78.008)	(643)	(75.452)	(24.905)	(93.091)
Қысқа мерзімді міндеттемелер	(79.741)	(74.699)	(19)	(167.393)	(47.778)	(392.868)
Капитал жиыны	113.707	442.640	12.162	1.886.083	(35.900)	(164.068)
Мыналарға келетіндер	62.116	397.907	6.644	1.876.350	(19.611)	(89.627)
Бақыланбайтын қатысу үлесіне	51.591	44.733	5.518	9.733	(16.289)	(74.441)
Жиынтық кіріс туралы жалпылама есеп						
Өткізілген өнімнен және көрсетілген қызметтерден түскен түсім	610.232	239.626	–	1.119.068	85.831	1.316.167
Жалғасып отырған қызметтен болған бір жылғы пайда/(залал)	6.884	56.653	19.830	272.863	10.657	(143.227)
Табыс салығын шегере отырып, бір жылғы жиынтық кірістің/ (залалдың) жиыны	6.511	53.448	19.471	267.684	10.792	(141.676)
Мыналарға келетіндер	3.557	48.045	10.637	266.518	5.895	(77.204)
Бас компанияның акционеріне	2.954	5.403	8.834	1.166	4.897	(64.472)
Бақыланбайтын қатысу үлесіне	–	(3.999)	–	(16)	–	–
Бақыланбайтын қатысу үлестерінің пайдасына жарияланған дивидендтер						
Операциялық қызмет	11.581	94.060	1	237.576	3.666	70.429
Инвестициялық қызмет	3.183	(57.033)	–	(368.188)	(3.541)	(26.015)
Қаржылық қызмет	(14.590)	(41.853)	–	(4.457)	(46)	(43.941)

Миллион теңгемен	Rompetrol Downstream S.R.L.	ҚТО	Rompetrol Petrochemicals S.R.L.	ҚМГ БӨ	Rompetrol Vega	Rompetrol Rafinare S.A.
Ақша қаражаты мен оның баламаларының құрамындағы таза көбеюі/ (азаяуы)	174	(4.630)	1	(139.237)	79	473

24. ҚАРЫЗДАР

Миллион теңгемен	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан
Тіркелген сыйақы мөлшерлемесі бар қарыздар	3.394.958	3.146.477
Орташа алынған сыйақы мөлшерлемелері	5,50%	5,48%
Құбылмалы сыйақы мөлшерлемесі бар қарыздар	683.490	691.027
Сыйақының орташа алынған мөлшерлемелері (30-ескертпе)	4,38%	5,73%
	4.078.448	3.837.504

Қарыздар 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша келесі валюталарда білдірілді:

Миллион теңгемен	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан
АҚШ доллары	3.669.668	3.555.347
Теңге	318.034	271.776
Ресей рублі	85.223	-
Еуро	2.319	2.881
Басқа валюталар	3.204	7.500
	4.078.448	3.837.504

Миллион теңгемен	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан
Ағымдағы бөлік	361.556	253.428
Ұзақ мерзімді бөлік	3.716.892	3.584.076
	4.078.448	3.837.504

2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша облигациялар мыналарды құрады:

Миллион теңгемен	Шығару сомасы	Өтеу күні	Сыйақы мөлшерлемесі	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан
Облигациялар					
АҚБ 2020 жылғы облигациялары	750 миллион США	2033	3,50%	317.474	-
АІХ 2019	56 миллиард теңге	2024	5,00%	45.192	52.843
АҚБ 2018 жылғы облигациялары	1,5 миллиард доллар США	2048	6,375%	631.832	574.230
АҚБ 2018 жылғы облигациялары	1,25 миллиард доллар США	2030	5,375%	530.776	482.393
АҚБ 2018 жылғы облигациялары	0,5 миллиард доллар США	2025	4,75%	212.117	192.764
АҚБ 2017 жылғы облигациялары	1,25 миллиард доллар США	2047	5,75%	516.505	468.940

АҚБ 2017 жылғы облигациялары	1 миллиард доллар США	2027	4,75%	419.390	380.413
ИҚБ 2017 жылғы облигациялары	750 миллион доллар США	2027	4,375%	299.934	289.487
АҚБ 2017 жылғы облигациялары	0,5 миллиард доллар США	2022	3,88%	-	191.694
АҚБ 2013 жылғы облигациялары	1 миллиард доллар США	2023	4,40%	-	154.442
Басқа	-	-	-	4.593	4.518
Жиыны				2.977.813	2.791.724

2020 жылғы қазан-қарашада Компания номиналды құны 906.564 мың АҚШ доллары (баламасы 392.214 миллион теңге) болатын 2022 және 2023 жылдары өтеу мерзімімен облигацияларды толығымен мерзімінен бұрын сатып алды. Мерзімнен бұрын өтеу үшін комиссия сомасы 49 миллион АҚШ доллары (баламасы 21.057 миллион теңге) болды (13-ескертпе).

2020 жылғы қазанда Компания жылдық 3,5% купон мөлшерлемесімен және 2033 жылы өтеу мерзімімен 750 миллион АҚШ доллары (баламасы 321.698 миллион теңге) сомасына облигацияларды орналастырды.

2020 жылғы мамырда ҚТГ 927 миллион теңге сомаға облигацияларды өтеу комиссиясымен 41 миллион АҚШ доллары (баламасы 17.816 миллион теңге) мөлшерінде ИҚБ-да орналастырылған облигацияларды мерзімінен бұрын ішінара сатып алды (13-ескертпе).

2019 жылғы сәуірде Компания сыйлықақыны, купондық сыйақыны және келісім үшін сыйақыны қоса алғанда, 31 миллион АҚШ доллары жалпы сомада (баламасы 11.909 миллион теңге) 2044 жылы өтеу күнімен облигацияларды мерзімінен бұрын сатып алды.

2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша қарыздар мыналарды құрады:

Миллион теңгемен	Шығару сомасы	Өтеу күні	Сыйақы мөлшерлемесі	31 желтоқсан 2020 жыл	31 желтоқсан 2019 жыл
Қарыздар					
The Export-Import Bank of China (EXIM)	1,13 миллиард АҚШ доллары	2026	6M Libor + 4,10%	287.387	350.042
«Қазақстанның Даму Банкі» АҚ (ҚДБ) (29-ескертпе)	230 миллиард теңге	2022-2030	7,00%-13,67%	166.377	138.313
Синдикатталған қарыз (Unicredit Tiriac Bank, ING Bank, BCR, Raiffeisen Bank)	435 миллион АҚШ доллары	2021-2023	1M Libor + 2,75%, 1M Libor + 2,50%, 1M Robor + 2,00%, 1M Robor + 1,50%, ON Libor + 2,50%, 1W Libor + 2,50%	118.228	99.554
ҚДБ (29-ескертпе)	1,1 миллиард АҚШ доллары	2023-2025	6M Libor + 4,00%, 5,00%, 10,99%	107.318	131.022
ВТБ Банк (Қазақстан) мен ВТБ Банк (PJSC)	15 миллиард рубль	2023	Ресей Федерациясының Орталық Банкінің негізгі мөлшерлемесі + 2,15%	85.223	-
Japan Bank for International Cooperation	297,5 миллион АҚШ доллары	2025	2,19% + CIRR	60.098	65.254
«Қазақстанның Халық Банкі» АҚ (Халық Банкі)	100 миллион АҚШ доллары	2023	5,00%	42.145	38.323
Halyk bank	41 миллиард теңге	2024	11,00%	41.207	-

Миллион теңгемен	Шығару сомасы	Өтеу күні	Сыйақы мөлшерлемесі	31 желтоқсан 2020 жыл	31 желтоқсан 2019 жыл
Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ, Ltd (Лондондық филиал)	150 миллион АҚШ доллары	2021	COF (0,18%) + 1,50%	38.215	-
ING Bank NV	250 миллион АҚШ доллары	2021	COF (0,28%) + 2,00%	35.029	-
Еуропалық Қайта Құру және Даму Банкі (ЕКҚДБ)	68 миллиард теңге	2026	3М CPI + 50 базистік тармақ + 2,15%	33.786	42.940
ЕДҚБ	39 миллиард теңге	2026	6М CPI + 100 базистік тармақ + 2,15%	24.278	24.573
Credit Agricole	300 миллион АҚШ доллары	2021	COF (0,29%) + 2,00%	14.862	874
Синдикатталған қарыз (Citibank, N.A., London Branch, Mizuho Bank, Ltd., MUFG Bank Ltd., Société Générale, ING Bank, and ING Bank N.V.)	200 миллион АҚШ доллары	2021	3М Libor + 1,35%	-	76.442
Халық Банкі	150 миллион АҚШ доллары	2024	5,25%	-	52.771
Басқа	-	-	-	46.482	25.672
Жиыны				1.100.635	1.045.780

2020 жылы АМӨЗ, сыйақыны қоса, Эксимбанктен 289 миллион АҚШ долларына (баламасы 112.494 миллион теңге) алған қарызды ішінара өтеді.

2020 жылы АМӨЗ бен ҚТГ ҚДБ-мен жасалған келісімдердің шеңберінде 49.609 миллион теңге жалпы сомаға қосымша ұзақ мерзімді қарыз алды және сыйақыны қоса алғанда, 27.832 миллион теңге жалпы сомаға қолдағы қарыздарды ішінара мерзімінен бұрын өтеді.

2020 жылы АМӨЗ бен ПМХЗ, сыйақыны қоса, ҚДБ-ден 98 миллион АҚШ доллары жалпы сомаға (баламасы 39.005 миллион теңге) алған қарыздарды ішінара өтеді.

2020 жылғы қарашада ҚТГ ВТБ Банктен (Қазақстан) және ВТБ Банктен (PJSC) +2,15% Ресей Федерациясының Орталық Банкінің негізгі сыйақы мөлшерлемесімен 15.152 миллион ресей рублі (баламасы 84.621 миллион теңге) жалпы сомаға және үш жыл мерзімге ұзақ мерзімді қарыз алды. ҚТГ бұл қарыздан болған түсімді, сыйақыны қоса алғанда, 205 миллион АҚШ доллары сомаға (баламасы 86.971 миллион теңге) синдикатталған қарызды толық мерзімінен бұрын өтеу үшін пайдаланды. Бұл синдикатталған қарыз «Бейнеу-Бозой-Шымкент» магистралды желісіне үш компрес-сорлық станцияны салу стратегиялық жобаны ішінара қаржыландыру үшін алынды.

2020 жылғы желтоқсанда АМӨЗ Халық банкінен жылдық 11% сыйақы мөлшерлемесімен және 4 жыл мерзімге 41.089 миллион теңге жалпы сомаға ұзақ мерзімді қарыз алды және алған қаражатты, сыйақыны қоса алғанда, Халық банкінен 144 миллион АҚШ доллары (баламасы 59.007 миллион теңге) жалпы сомаға алған ұзақ мерзімді қарызды толық өтеу үшін пайдаланды.

2020 жылдың ішінде КМГИ 91 миллион АҚШ доллары мөлшерінде (баламасы 37.539 миллион теңге) айналым капиталын қаржыландыру мақсатында COF (0,18%) + 1,50% сыйақы мөлшерлемесімен Bank of Tokyo-Mitsubishi UFJ, Ltd (Лондондағы филиал) қысқа мерзімді қарыз алып, төледі.

2020 жылдың ішінде КМГИ 83 миллион АҚШ доллары мөлшерінде (баламасы 34.409 миллион теңге) айналым капиталын қаржыландыру мақсатында COF (0,28%) + 2,00% сыйақы мөлшерлемесімен ING Bank NV-ден қысқа мерзімді қарыз алып, төледі.

2020 жылы ҚТГ 12.696 миллион теңге жалпы сомада ЕДҚБ-ден алған қарызды ішінара өтеді.

2020 жылдың ішінде КМГИ 33 миллион АҚШ доллары мөлшерінде (баламасы 13.655 миллион теңге) айналым капиталын қаржыландыру мақсатында COF (0,29%) + 2,00% сыйақы мөлшерлемесімен Credit Agricole-ден қысқа мерзімді қарыз алып, төледі.

2019 жылы Компания «Жемчужина» керри-қаржыландыру жобасы бойынша 110.930 миллион теңге жалпы сомаға серіктестерден қарызды мойындауды тоқтатты, 3.543 миллион теңге мөлшеріндегі сыйақыны қоса, өйткені «Жемчужина» жобасының серіктестері келісімшарттық аумақтан ерікті түрде бас тартуды шешті (13 ескертпе).

2019 жылғы 10 қаңтарда АМӨЗ Astana International Exchange (AIX) 5 жыл мерзімге жылдық 5,00% сыйақы мөлшерлемесімен 56.223 миллион теңге (баламасы 150 миллион АҚШ доллары) жалпы сомаға облигацияларды орналастырды. 2019 жылғы 10 қаңтарда Самұрық-Қазына бұл облигацияларды 56.223 миллион теңгеге сатып алды. 2019 жылғы 11 қаңтарда АМӨЗ Халық банкінен 5 жыл мерзімге бірінші жыл үшін жылдық 5,00% мөлшерлемесімен (екінші жылдан бастап мөлшерлеме жылдық 5,25% құрайды) 150 миллион АҚШ доллары (баламасы 56.195 миллион теңге) сомасына ұзақ мерзімді несие алды.

Жоғарыда аталған 300 миллион АҚШ доллары (баламасы 113.016 миллион теңге) жалпы сомасындағы қарыздардан түскен түсімдер АМӨЗ ҚДБ-дан «хош иісті көмірсутектерді өндіру кешенінің құрылысы бойынша» стратегиялық инвестициялық жобаны қаржыландыру үшін тартқан қарыздар бойынша негізгі борыштың мерзімінен бұрын өтелуіне жолданды. 2019 жылғы желтоқсанда АМӨЗ ҚДБ-ден мұнай өңдейтін зауыттың жаңғыртылуын қаржыландыру үшін 7,99% номиналды пайыздық мөлшерлемесімен және 7 жыл мерзіммен 32.938 миллион теңге мөлшерінде ұзақ мерзімді қарызды алды.

2019 жылы Топ ҚДБ-дан 77.182 миллион теңге жалпы сомаға алған қарыздар бойынша қосымша төлемдер жасады және сыйақыны қоса алғанда, 43.868 миллион теңге сомаға ҚДБ пайдасына орналастырылған облигацияларды сатып алды (2009 жылы 16 миллион дана көлемінде ҚДБ облигациялары).

2019 жылы АМӨЗ, сыйақыны қоса, Эксимбанктен 197 миллион АҚШ долларына (баламасы 74.968 миллион теңге) алған қарызды ішінара өтеді.

2019 жылы КМГИ айналым капиталын қаржыландыру үшін пайдаланылған, BNP Paribas пен бірқатар басқа банктерден алынған қысқа мерзімді қарыздар бойынша төлемдер жасады, сондай-ақ, сыйақыны қоса алғанда, 65 миллион АҚШ доллары жалпы сомаға (баламасы 24.821 миллион теңге) синдикатталған қарызды ішінара өтеді.

2019 жылғы мамырда КМГИ, сыйақыны қоса алғанда, 47 миллион АҚШ доллары (баламасы 17.739 миллион теңге) жалпы сомаға Клуб қарызын мерзімінен бұрын толық өтеді.

31 ЖЕЛТОҚСАНДА АЯҚТАЛҒАН ЖЫЛ ҮШІН ҚАРЖЫЛЫҚ ҚЫЗМЕТТІҢ НӘТИЖЕСІНДЕ ТУЫНДАЙТЫН МІНДЕТТЕМЕЛЕРДЕГІ ӨЗГЕРІСТЕР

Миллион теңгемен	2020				2019			
	Қысқа мерзімді қарыздар	Ұзақ мерзімді қарыздар	Облигациялар	Жиыны	Қысқа мерзімді қарыздар	Ұзақ мерзімді қарыздар	Облигациялар	Жиыны
1 қаңтарға арналған сальдо	70.843	974.937	2.791.724	3.837.504	81.813	1.258.009	2.813.416	4.153.238
Ақша қаражатымен алынды	169.088	186.641	321.250	676.979	103.608	111.941	56.223	271.772
Негізгі борышты төлеу	(64.921)	(299.501)	(442.933)	(807.355)	(112.416)	(274.435)	(57.805)	(444.656)
Қарызды мойындауды тоқтату (13-ескертпе)	-	-	-	-	-	(111.476)	-	(111.476)
Пайыздық шығыс	7.265	64.931	163.890	236.086	4.765	73.495	152.708	230.968
Төленген сыйақы	(7.278)	(64.953)	(164.192)	(236.423)	(4.906)	(71.043)	(162.405)	(238.354)
Капиталға айналдырылған сыйақы (14-ескертпе)	-	2.890	-	2.890	-	2.525	-	2.525
Дисконт (13-ескертпе)	-	(11.002)	-	(11.002)	-	(7.781)	-	(7.781)
Облигацияларды сатып алғаны үшін сыйақы (13-ескертпе)	-	-	21.057	21.057	-	-	-	-
Облигацияларды сатып алудан болған пайда (13-ескертпе)	-	-	(927)	(927)	-	-	-	-
Есептілік валютасын қайта есептеу	4.790	9.164	205.725	219.679	(199)	(422)	(10.332)	(10.953)
Бағамдық айырма залал/(пайда)	4.583	54.367	82.365	141.315	(1.932)	(5.237)	(197)	(7.366)
Басқа	-	(1.209)	(146)	(1.355)	110	(639)	116	(413)
31 желтоқсанға сальдо	184.370	916.265	2.977.813	4.078.448	70.843	974.937	2.791.724	3.837.504
Ағымдағы бөлік	184.370	133.094	44.092	361.556	70.843	141.447	41.138	253.428
Ұзақ мерзімді бөлік	-	783.171	2.933.721	3.716.892	-	833.490	2.750.586	3.584.076

КОВЕНАНТТАР

Топ несие келісімдерінің талаптары бойынша қаржы және қаржылық емес көрсеткіштердің орындалуын қамтама-сыз етуі тиіс. 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай Топ қаржы және қаржылық емес көрсеткіштерді орындайды.

ШЕТЕЛДІК ФУНКЦИОНАЛДЫҚ ВАЛЮТАМЕН ТАЗА ИНВЕСТИЦИЯЛАРДЫ ХЕДЖИРЛЕУ

2020 жылғы 31 желтоқсанға АҚШ долларында көрсетілген кейбір қарыздар Топтың АҚШ долларына қатысты валюта-лық тәуекелге ұшырағыштығын хеджирлеу үшін шетелдік бөлімшелерге таза инвестицияларды хеджирлеу құралдары ретінде айқындалды. 2020 жылы 205.725 миллион теңге мөлшеріндегі бағамдық айырмадан болған залал (2019 жыл: 10.332 миллион теңге мөлшерінде бағамдық айырмадан түскен кіріс) басқа да жиынтық кірістің құрамына қайта жіктеліп, шетелдік бөлімшелерді қайта есептеуден болған кіріске немесе залалға қарсы есепке алынды.

Хеджирлеу объектісі мен хеджирлеу құралы арасында экономикалық өзара байланыс бар, өйткені таза инвестиция валюталық тәуекелді тудырады, әрі ол АҚШ долларындағы несие бойынша валюталық тәуекелге сайма-сай келеді. Топ 1:1 хеджирлеу коэффициентін белгіледі, өйткені хеджирлеу құралының базалық тәуекелі хеджирленетін тәуекелдің құрамдасына ұқсас келеді. Хеджирлеудің тиімсіздігі шетелдік еншілес компанияға салынған инвестициялардың сомасы тиянақталған мөлшерлемесі бар алынған қарыздардың сомасына қарағанда аз болғанда туындайды. 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанына хедждің тиімсіз бөлігі болмады.

25. РЕЗЕРВТЕР

Миллион теңгемен	Активтердің шығуы бойынша міндеттемелер	Экологиялық міндеттемелер	Резерв Салықтар бойынша	Газды тасымалдау резерві	Жұмыскерлердің сыйақылары бойынша міндеттемелер	Басқалары	Жиыны
2018 жылғы 31 желтоқсанға резерв	116.236	62.978	20.334	28.083	47.479	53.158	328.268
Есептілік валютасын қайта есептеу	(83)	(167)	(13)	(118)	-	69	(312)
Бағалаудағы өзгеріс	25.990	(7)	-	-	-	50	26.033
Дисконт сомасына ұлғайту (13-ескертпе)	10.005	3.670	-	-	3.559	144	17.378
Бір жылғы резерв	4.618	2.888	4.393	-	11.568	40.473	63.940
Қалпына келтіру	(208)	(4.490)	(5.865)	-	-	(18.116)	(28.679)
Резервті пайдалану	(2.164)	(4.526)	(1.147)	-	(3.547)	(16.677)	(28.061)
Аударымдар және қайта жіктеулер	-	-	482	-	-	(1.922)	(1.440)
2019 жылғы 31 желтоқсанға резерв	154.394	60.346	18.184	27.965	59.059	57.179	377.127
Есептілік валютасын қайта есептеу	2.258	3.706	(1)	2.801	922	5.370	15.056
Бағалаудағы өзгеріс	13.049	(1.421)	-	-	-	(3)	11.625
Дисконт сомасына ұлғайту (13-ескертпе)	11.001	2.242	-	-	3.605	130	16.978

Миллион теңгемен	Активтердің шығуы бойынша міндеттемелер	Экологиялық міндеттемелер	Резерв салықтар бойынша	Газды тасымалдау резерві	Жұмыскерлердің сыйақылары бойынша міндеттемелер	Басқалары	Жиыны
Бір жылғы резерв	886	5.454	722	–	13.099	15.857	36.018
Қалпына келтіру	(1.189)	–	(1.451)	–	–	(5.041)	(7.681)
Резервті пайдалану	(664)	(5.326)	(7.019)	–	(6.767)	(62.958)	(82.734)
2020 жылғы 31 желтоқсанға резерв	179.735	65.001	10.435	30.766	69.918	10.534	366.389

Газды тасымалдау резерві Топтың PetroChina International Co. Ltd («PetroChina») шығындарын өтеу міндеттемелеріне жатады. Газды қарызға алу туралы келісімге сәйкес Топтың PetroChina алдында газды қарызға алуына және оны қайтару процесінің жүзеге асырылуына орай PetroChina көтерген шығыстар мен шығындарды өтеу бойынша міндеттемелері бар.

Елеулі бағалаулар мен пайдаланылған пікірлерді қоса алғанда, едәуір резервтердің толық сипаттамасы 4 ескертпеге қосылған.

Ағымдағы және ұзақ мерзімді бөліктер былайша бөлінген:

Миллион теңгемен	Активтердің шығуы бойынша міндеттемелер	Экологиялық міндеттемелер	Резерв салықтар бойынша	Газды тасымалдау резерві	Жұмыскерлердің сыйақылары бойынша міндеттемелер	Басқалары	Жиыны
Ағымдағы бөлік	700	8.094	10.435	30.766	5.691	7.549	63.235
Ұзақ мерзімді бөлік	179.035	56.907	–	–	64.227	2.985	303.154
2020 жылғы 31 желтоқсанға резерв	179.735	65.001	10.435	30.766	69.918	10.534	366.389
Ағымдағы бөлік	805	7.728	18.184	27.965	6.425	42.431	103.538
Ұзақ мерзімді бөлік	153.589	52.618	–	–	52.634	14.748	273.589
2019 жылғы 31 желтоқсанға резерв	154.394	60.346	18.184	27.965	59.059	57.179	377.127

26. САУДА КРЕДИТОРЛЫҚ БЕРЕШЕК ЖӘНЕ БАСҚА ДА АҒЫМДАҒЫ ҚАРЖЫЛЫҚ ӘРІ ҚАРЖЫЛЫҚ ЕМЕС МІНДЕТТЕМЕЛЕР

Миллион теңгемен	31 желтоқсан 2020 жыл	31 желтоқсан 2019 жыл
Басқа да ағымдағы қаржылық міндеттемелер		
Қызметкерлердің алдындағы берешек	54.741	51.613
Қаржылық кепілдіктер	5.240	5.866
Дивидендтер бойынша берешек	195	354
Басқа	26.264	35.306
	86.440	93.139
Басқа да ағымдағы қаржылық емес міндеттемелер		
Шарттық міндеттемелер	117.956	184.362
Басқа	11.065	25.515
Басқа да ағымдағы қаржылық және қаржылық емес міндеттемелердің жиыны	215.461	303.016
Сауда кредиторлық берешек	536.922	667.861

Сауда кредиторлық берешек келесі валюталарда 31 желтоқсандағы жағдай бойынша көрсетілген:

Миллион теңгемен	31 желтоқсан 2020 жыл	31 желтоқсан 2019 жыл
Теңге	249.108	328.538
АҚШ доллары	221.097	280.742
Румын ләясы	44.457	42.740
Еуро	6.558	3.196
Басқа валюталар	15.702	12.645
Жиыны	536.922	667.861

2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша сауда кредиторлық берешек пен басқа да ағымдағы қаржылық міндеттемелер бойынша пайыздар есептелген жоқ.

27. ТӨЛЕНУГЕ ЖАТАТЫН БАСҚА ДА САЛЫҚТАР

Миллион теңгемен	31 желтоқсан 2020 жыл	31 желтоқсан 2019 жыл
ҚҚС	90.883	19.376
Пайдалы қазбаларды өндіруге салынатын салық	10.147	19.037
Шикі мұнай экспортына кіріс салығы	10.054	29.586
Жеке табыс салығы	5.746	6.135
Әлеуметтік салық	5.691	4.639
Акциздер	2.239	2.163
Резидент емес үшін төлем көзінен ұсталатын салық	1.556	1.873
Басқа	3.947	3.857
	130.263	86.666

28. ТАБЫС САЛЫҒЫ БОЙЫНША ШЫҒЫСТАР

2020 жылғы 31 желтоқсанға 70.301 миллион теңге сомдағы табыс салығы бойынша алдын ала төлем (2019 жылы: 54.517 миллион теңге) негізінен корпоративтік табыс салығын білдіреді. 2020 жылғы 31 желтоқсанға 8.967 миллион теңге сомдағы табыс салығы бойынша міндеттемелер (2019 жылы: 13.011 миллион теңге) негізінен корпоративтік табыс салығын білдіреді.

31 желтоқсанда аяқталған жылдарға табыс салығы бойынша шығыстар мынаны қамтиды:

Миллион теңгемен	2020	2019
Ағымдағы табыс салығы		
Корпоративтік табыс салығы	73.499	146.658
Үстеме пайда салығы	(194)	11.291
Дивидендтер мен сыйақылардың кірістері бойынша төлем көзінен ұсталатын салық	9.416	12.893
Мерзімі ұзартылған табыс салығы		
Корпоративтік табыс салығы	546	(1.999)
Үстеме пайда салығы	(2.985)	(4.904)
Дивидендтердің кірістері бойынша төлем көзінен ұсталатын салық	26.021	62.241
Табыс салығы бойынша шығыстар	106.303	226.180

Табыс салығы бойынша шығыстарға табыс салығының нормативтік мөлшерлемесі бойынша (2020 және 2019 жылдары 20%) салық салғанға дейінгі бухгалтерлік пайдадан есептелген табыс салығы бойынша шығыстарды салыстырып тексеру 31 желтоқсанда аяқталған жыл ішінде мынадай үлгіде берілген:

Миллион теңгемен	2020	2019
Жалғасып отырған қызметтен болған табыс салығын есепке алғанға дейінгі пайда	278.200	1.384.631
Тоқтатылған қызметтен болған табыс салығын есепке алғанға дейінгі пайда	-	6
Табыс салығының мөлшерлемесі	20%	20%
Бухгалтерлік пайда бойынша табыс салығының шығыстары	55.640	276.926
Қауымдасқан және бірлескен кәсіпорындардың пайдасындағы үлес	(76.218)	(103.138)
Есептен шығарылмайтын басқа да салық салынбайтын кірістер мен шығыстар	49.874	36.913
Үстеме пайда салығы	(3.179)	6.387
Корпоративтік табыс салығының түрлі мөлшерлемелерінің әсері	30.039	13.047
Мерзімі ұзартылған салық бойынша мойындалмаған активтердегі өзгерістер	50.147	(3.955)
Табыс салығы бойынша шығыстар	106.303	226.180

Есепті күндерге шоғырландырылған қаржылық есептілікте көрсетілген активтерді және міндеттемелер мен сомаларды есептеу үшін негіздеме аралығындағы уақытша айырмаларға қолданылатын заңмен белгіленген салық мөлшерлемесін қолдану арқылы есептелген мерзімі ұзартылған салық сальдосы 31 желтоқсанға келесіні қамтиды:

Миллион теңгемен	2020 Корпоративтік табыс салығы	2020 Үстеме пайда салығы	2020 Төлем көзінен ұсталатын салық	2020 Жиыны	2019 Корпоративтік табыс салығы	2019 Үстеме пайда салығы	2019 Төлем көзінен ұсталатын салық	2019 Жиыны
Мерзімі ұзартылған салық бойынша активтер								
Негізгі құралдар	35.848	-	-	35.848	34.880	-	-	34.880
Кейінге шегерілген салық шығындары	591.813	-	-	591.813	556.446	-	-	556.446
Қызметкерлерге қатысты есептелген міндеттемелер	5.342	-	-	5.342	5.182	82	-	5.264
Қаржы активтерінің құнсыздануы	13	-	-	13	11	-	-	11
Қоршаған ортаны ластағаны үшін міндеттеме	4.296	-	-	4.296	4.572	256	-	4.828
Басқа	52.186	-	-	52.186	51.985	3.893	-	55.878
Минусы: мерзімі ұзартылған салық бойынша танылмаған активтер	(582.261)	-	-	(582.261)	(532.114)	-	-	(532.114)
Минусы: кейінге қалдырылған салық бойынша міндеттемелерімен бірге есептелген кейінге қалдырылған салық бойынша активтер	(48.647)	-	-	(48.647)	(50.721)	(758)	-	(51.479)
Мерзімі ұзартылған салық бойынша активтер	58.590	-	-	58.590	70.241	3.473	-	73.714
Мерзімі ұзартылған салық бойынша міндеттемелер								
Негізгі құралдар	179.394	392	-	179.786	191.989	7.608	-	199.597

Миллион теңгемен	2020 Корпоративтік табыс салығы	2020 Үстеме пайда салығы	2020 Төлем көзінен ұсталатын салық	2020 Жиыны	2019 Корпоративтік табыс салығы	2019 Үстеме пайда салығы	2019 Төлем көзінен ұсталатын салық	2019 Жиыны
Бірлескен кәсіпорынның бөлінбеген пайдасы	-	-	419.083	419.083	-	-	356.581	356.581
Басқасы	5.672	-	-	5.672	4.763	-	-	4.763
Минусы: кейінге қалдырылған салық бойынша міндеттемелерімен бірге есептелген кейінге қалдырылған салық бойынша активтер	(48.647)	-	-	(48.647)	(50.721)	(758)	-	(51.479)
Мерзімі ұзартылған салық бойынша міндеттемелер	136.419	392	419.083	555.894	146.031	6.850	356.581	509.462
Кейінге қалдырылған салық бойынша таза міндеттемелер	77.829	392	419.083	497.304	75.790	3.377	356.581	435.748

Мерзімі ұзартылған корпоративтік табыс салығы мен үстеме пайдаға салынатын салық жер қойнауын пайдалануға арналған әрбір келісімшартқа қатысты айқындалады. Мерзімі ұзартылған табыс салығы жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттардың көлеміне кірмейтін қызмет түрлері үшін айқындалады. Болашақта салық салу табыстың болу мүмкіндігі бар дәрежеде ғана және оған қарасты қолданылатын мерзімі ұзартылған салық активі құпталады. Мерзімі ұзартылған салық активтерінің азаюы мүмкін, егер олармен байланысты салық жеңілдіктері жүзеге асырылса. 2020 жылдың 31 желтоқсанына танылмаған мерзімі ұзартылған салық активтері негізінен 582.261 миллион теңге (2019 жылы: 532.114 миллион теңге) сомасындағы ауыстырылған салық залалдарына жатады.

2020 және 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша ҚР ауыстырылған салық залалдары салық салу мақсаттары үшін туындаған сәттен бастап он жылдың ішінде өтеді.

Мерзімі ұзартылған салық бойынша міндеттемелердегі/(активтердегі) өзгерістер былайша берілген:

Миллион теңгемен	2020 Корпоративтік табыс салығы	2020 Үстеме пайда салығы	2020 Төлем көзінен ұсталатын салық	2020 Жиыны	2019 Корпоративтік табыс салығы	2019 Үстеме пайда салығы	2019 Төлем көзінен ұсталатын салық	2019 Жиыны
1 қаңтарға мерзімі ұзартылған міндеттеме сальдосы, нетто	75.790	3.377	356.581	435.748	77.856	8.281	295.580	381.717
Есептілік валютасын қайта есептеу	1.601	-	36.481	38.082	1.112	-	(1.240)	(128)
Бір жылғы пайда немесе зиян құрамында көрсетілген салық залалы/(кірісі)	546	(2.985)	26.021	23.582	(1.999)	(4.904)	62.241	55.338
Басқа да жиынтық кірістің құрамында көрсетілген жылғы салық кірісі	(108)	-	-	(108)	(1.179)	-	-	(1.179)
31 желтоқсанға мерзімі ұзартылған міндеттеме сальдосы, нетто	77.829	392	419.083	497.304	75.790	3.377	356.581	435.748

29. БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАР ТУРАЛЫ АҚПАРАТТЫ АШУ

БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРМЕН ОПЕРАЦИЯЛАРДЫҢ ШАРТТАРЫ

Байланысты тараптармен мәмілелер тарифтердің негізінде ұсынылған кейбір реттелетін қызметтерді қоспағанда, нарықтық мөлшерлемелерге міндетті түрде сәйкес келмейтін тараптардың арасында келісілген талаптарда жүзеге асырылды. Кезең соңына өтелмеген қалдықтар негізінен қамтамасыз етілмеген және пайызсыз болып табылады, солар бойынша есеп айырысулар қолма-қол ақшамен жасалады. Топ байланысты тараптардан берешек бойынша КНЗ резервтерін үшінші тараптардың алдындағы берешек бойынша КНЗ айқындау үшін қолданылатын КНЗ қағидаттары мен саясатына сәйкес мойындайды.

ЕСЕП АЙЫРЫСУЛАР БОЙЫНША ҚАЛДЫҚТАР

Мына кесте байланысты тараптармен 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша жасалған мәмілелердің жалпы сомасын көрсетеді:

Миллион теңгемен	31 желтоқсан	Байланысты тараптардың берешегі	Байланысты тараптардың берешегі	Байланысты тараптардың ақшасы мен шоттарындағы депозиттер	Байланысты тараптарға берілген қарыздар бойынша берешек
Самұрық-Қазынаға кіретін компаниялар	2020	402.272	5.921	–	45.192
	2019	327.597	6.168	–	52.843
Қауымдасқан компаниялар	2020	4.345	3.541	–	–
	2019	56.331	3.814	–	–
Мемлекет бақылайтын басқа да тараптар	2020	4.116	113	126.443	273.695
	2019	6.381	712	192.548	269.335
БК	2020	357.832	246.555	–	–
	2019	519.351	217.027	–	–

БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРДЫҢ/ТАРАПТАРҒА БЕРЕШЕГІ

Самұрық-Қазынаға кіретін компаниялар

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Самұрық-Қазынаға кіретін компаниялардың берешегі, негізінен, КНЗ резервін шегере отырып, Самұрық-Қазына 17.265 миллион теңге сомаға шығарған облигациялармен (2019 жылғы 31 желтоқсан: 16.241 миллион теңге) (21-ескертпе) және КНЗ резервін шегере отырып, Самұрық Қазына 379.159 миллион теңге сомаға берген қаржылай көмекпен білдірілген (2019 жылғы 31 желтоқсан: 307.568 миллион теңге) (23-ескертпе).

БК

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша БК берешегі, негізінен 172.151 миллион теңге (2019 жылғы 31 желтоқсан: 202.669 миллион теңге) мөлшерінде БШГ-ға, 96.958 миллион теңге (2019 жылғы 31 желтоқсан: 110.172 миллион теңге) сомада ПКOP-қа, 41.066 миллион теңге (2019 жылғы 31 желтоқсан: 48.752 миллион теңге) сомада УГЛ-ға берілген қарызбен және ТШO-ға шикі мұнай мен сұйытылған газды сатып алу-сату шарты бойынша 16.094 миллион теңге (2019 жылғы 31 желтоқсан: 92.435 миллион теңге) сомаға төленген аванстармен білдірілген.

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша БК берешегі, негізінен 47.821 миллион теңге (2019 жылғы 31 желтоқсан: 95.908 миллион теңге) сомада БШГ-ға және 36.625 миллион теңге (2019 жылғы 31 желтоқсан: 39.323 миллион теңге) сомада АГП-қа газды тасымалдау үшін кредиторлық берешекпен, 54.985 миллион теңге (2019 жылғы 31 желтоқсан: 30.477 миллион теңге) сомада КРГ-ға газды және ТШO-ға 67.578 миллион теңге (2019 жылғы 31 желтоқсан: нөл) сомаға шикі мұнайды жеткізу үшін кредиторлық берешекпен білдірілген.

БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРДА ОРНАЛАСТЫРЫЛҒАН АҚША ҚАРАЖАТЫ МЕН ДЕПОЗИТТЕР

Мемлекет бақылайтын басқа да тараптар

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша байланысты тараптарда орналастырылған ақша қаражаты мен депозиттер, негізінен, Компания нарықтық мөлшерлеме бойынша 300 миллион АҚШ доллары (баламасы 126.273 миллион теңге) сомада орналастырған депозитпен білдірілген (2019 жылғы 31 желтоқсан: 500 миллион АҚШ доллары немесе 192.547 миллион теңге).

2021 жылғы 1 ақпанда Компания 100 миллион АҚШ доллары (баламасы 42.422 миллион теңге) сомаға депозитті қайтарды.

БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРҒА БЕРІЛГЕН ҚАРЫЗДАР БОЙЫНША БЕРЕШЕК

Мемлекет бақылайтын басқа да тараптар

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша байланысты тараптарға төленуге жататын қарыздар АМӨЗ, ПМХЗ және ҚТГ ҚДБ-дан 273.695 миллион теңге жалпы сомаға алған қарыздармен білдірілген (2019 жылғы 31 желтоқсан: 269.335 миллион теңге) (24-ескертпе).

БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРҒА БЕРІЛГЕН ҚАРЫЗДАР БОЙЫНША ТӨЛЕМДЕР

2020 жылы Топ ПКOP-қа 24.588 миллион теңге және тиісінше 5.492 миллион теңге сомаға (2019: 21.995 миллион теңге және тиісінше 7.954 миллион теңге), БШГ-ға 48.133 миллион теңге және тиісінше 9.336 миллион теңге (2019: 25.661 миллион теңге және тиісінше 6.327 миллион теңге) сомаға берілген қарыз бойынша негізгі борыш пен пайыздарды өтеуден төлемдер, сондай-ақ КТК-ға 9.596 миллион теңге (2019: 12.656 миллион теңге) сомаға және «Қазақстандық Вексель» бойынша 37.847 миллион теңге (2019: 47.663 миллион теңге) сомаға пайыздарды өтеуден төлемдер алды (23-ескертпе).

МӘМІЛЕЛЕР БОЙЫНША АЙНАЛЫМДАР

Мына кестеде байланысты тараптармен 2019 және 2020 жылдардың ішінде жасалған мәмілелердің жалпы сомасы көлтіріледі:

Миллион теңгемен		Сату байланысты тараптарға	Байланысты тараптардан сатып алу	Байланысты тараптардан сыйақы	Байланысты тараптарға сыйақы
Самұрық-Қазынаға кіретін компаниялар	2020	13.793	24.316	30.055	2.293
	2019	42.250	20.030	24.054	2.841
Қауымдасқан компаниялар	2020	21.000	24.710	2.740	–
	2019	19.565	40.930	8.892	–
Мемлекет бақылайтын басқа да тараптар	2020	42.880	18.765	12.035	26.567
	2019	7.149	3.540	1.300	20.728
Бірлескен кәсіпорындар	2020	322.894	1.128.533	31.397	4.763
	2019	307.075	1.511.600	43.324	11.183

БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРҒА САТУ / БАЙЛАНЫСТЫ ТАРАПТАРДАН САТЫП АЛУ

БК

2020 жылы БК-ға сату негізінен ТШO 34.399 миллион теңге (2019: 64.246 миллион теңге) сомада көрсеткен көлік-жүк қызмет көрсетумен, БШГ-ға 43.667 миллион теңге (2019: 32.696 миллион теңге) сомаға компрессорлық станцияны сатумен (14-ескертпе), МаңғыстауМұнайГазға, МИБВ еншілес ұйымына 53.591 миллион теңге және тиісінше 72.251 миллион теңге сомаға (2019: 59.235 миллион теңге және тиісінше 79.281 миллион теңге) сомаға көрсетілген мұнайды тасымалдау және қызмет көрсету қызметтерімен білдірілген.

2020 жылы БК-дан сатып алу, негізінен, ТШO-дан 687.896 миллион теңге (2019: 1.131.890 миллион теңге) сомаға шикі мұнайды сатып алумен, БШГ-ға 201.524 миллион теңге (2019: 172.894 миллион теңге) сомаға және АГП-ға 106.160 миллион теңге (2019: 97.904 миллион теңге) сомаға көрсетілген көлік қызметтерімен білдірілген.

НЕГІЗГІ БАСҚАРУШЫ ПЕРСОНАЛҒА ТӨЛЕНЕТІН СЫЙАҚЫ

2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған жылғы жиынтық кіріс туралы шоғырландырылған есепте жалпы және әкімшілік шығыстарға қосылған негізгі басқарушы персоналға (Директорлар кеңесі мен Топ Басқармасының мүшелері) тиесілі жалпы сыйақы сомасы тиісінше 8.159 миллион теңгені және 11.399 миллион теңгені құрайды. Негізгі басқарушы персоналға тиесілі сыйақы Топ қызметінің операциялық нәтижелеріне негізделген келісімшарттарда белгіленген жалақы бойынша шығыстардан және қызметтің нәтижелері бойынша сыйлықақылардан тұрады.

30. ҚАРЖЫ ТӘУЕКЕЛДЕРІН БАСҚАРУДЫҢ МАҚСАТТАРЫ МЕН САЯСАТЫ

Топтың негізгі қаржы құралдарына қарыздар, қаржылық кепілдіктер, ақша қаражаты мен оның баламалары, банк салымдары, сондай-ақ дебиторлық және кредиторлық берешек жатады. Топтың қаржы құралдары бойынша туындайтын негізгі тәуекелдер пайыздық мөлшерлемелердегі өзгерістер тәуекелі, валюталық тәуекел және несиелік тәуекел болып табылады. Сондай-ақ Топ оның барлық қаржы құралдары бойынша туындайтын нарықтық тәуекелді және өтімділік тәуекелін қадағалап отырады.

НАРЫҚТЫҚ ТӘУЕКЕЛ

Топтың негізгі қаржы құралдарына негізінен қарыздар, ақша қаражаты, ұзақ мерзімді және қысқа мерзімді банк салымдары, дебиторлық берешек, кредиторлық берешек және басқа да қаржы активтері мен міндеттемелері кіреді. Топ конъюнктураның қолайсыз өзгеруінің нәтижесінде туындауы мүмкін әлеуетті залалдарды мерзімді бағалау арқылы, сондай-ақ рентабельділікке және кепілмен қамсыздандыруға тиісті талаптарды орнату жолымен нарық конъюнктурасының тәуекелдерін басқарады. Келесі бөлімдердегі сезімталдылық талдауы 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша келтірілген

Валюталық тәуекел

АҚШ долларында көрсетілген қарыздардың едәуір сомалары мен кредиторлық берешектің нәтижесінде Топтың қаржылық жағдай туралы шоғырландырылған есебіне АҚШ долларының теңгеге қатысты айырбас бағамдарындағы өзгерістер айтарлықтай ықпалын тигізе алады. Топ сондай-ақ шетел валютасындағы мәмілелер бойынша тәуекелге ұшырағаныш. Мұндай тәуекел АҚШ долларындағы кірістер бойынша туындайды. Топта АҚШ долларында білдірілген қаржы активтері мен қаржылық міндеттемелерді салыстырумен байланысты АҚШ долларында валюталық тәуекелді басқару саясаты бар. Мына кестеде Топ пайдасының салық салынғанға дейінгі АҚШ долларының айырбас бағамындағы ықтимал өзгерістерге (активтер мен міндеттемелердің ақша ағындарындағы өзгерістердің салдарынан), барлық қалған өлшемдер тұрақты шама ретінде қабылданған жағдай талабымен сезімталдығы көрсетілген. Басқа валюта бағамдарының құбылуы Топ қызметінің шоғырландырылған нәтижелері үшін олардың маңызды еместігіне орай қаралмайды.

Миллион теңгемен	АҚШ долларының айыр- бас бағамының ұлғаюы/ азаюы	Салық салынғанға дейін кіріске әсер
2020 жыл	+14%	(335.219)
	(11%)	263.387
2019 жыл	+12%	(291.448)
	-9%	218.586

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеру тәуекелі

Пайыздық мөлшерлемелердің өзгеруімен байланысты тәуекел нарықтағы пайыздық мөлшерлемеленің өзгеруі нәтижесінде қаржы құралы құнының ауытқу тәуекелін білдіреді. Топтың нарықтық пайыздық мөлшерлемелердегі өзгерістер тәуекеліне ұшырағыштығы негізінен Топтың құбылмалы пайыздық мөлшерлемесі бар ұзақ мерзімді қарыздарына жатады. Топ саясатында қарыздар бойынша тіркелген және ауыспалы пайыздық мөлшерлемелерді пайдалану арқылы пайыздық мөлшерлемеленің өзгеру тәуекелін басқару көзделген.

Келесі кестеде Топтың салық салынғанға дейінгі пайдасының (құбылмалы пайыздық мөлшерлемесі бар қарыздардың болуы салдарынан) пайыздық мөлшерлемедегі ықтимал өзгерістерге деген сезімталдығының талдауы келтірілген, бұл ретте барлық басқа параметрлер тұрақты өлшемдермен қабылданған. Топтың капиталына айтарлықтай әсер ету жоқ.

Миллион теңгемен	Базистік тармақтардағы ұлғаю/азаю	Салық салынғанға дейін кіріске әсері
2020 жыл	+1,00	(6.835)
ЛИБОР	-0,25	1.709
2019 жыл	+0,35	(2.419)
ЛИБОР	-0,35	2.419

Несиелік тәуекел

Топ мәмілелерді тек белгілі және несиені өтеуге қабілетті тараптармен жасайды. Топ саясатына сәйкес, коммерциялық несиені шартына қарай саудалық операцияларын жасауды қалайтын барлық клиенттер, несиелік тексеру рәсімінен өтуге жатады. Сондай-ақ, топқа берешекті қайтармау тәуекелін төмендетуде сенімділікті қамтамасыз ету үшін осындай сатып алушының дебиторлық берешегі үздіксіз мониторингке жатады. Тәуекелдің ең көп мөлшері 13-ескертпеде ашылып көрсетілгендей ағымдағы құн болып табылады. Топта несиелік тәуекелдің маңызды шоғырлануы жоқ.

Ақша қаражаты мен оның баламалары, банк салымдары, байланысты тараптардан қарыздар мен дебиторлық берешек және басқа да қаржы активтері кіретін Топтың басқа да қаржы активтерімен байланысты несиелік тәуекелге қатысты Топ тәуекелі контрагенттің дефолт болуы мүмкіндігімен байланысты, бұл ретте ең жоғары тәуекел осы құралдардың ағымдағы құнына тең болады.

Келесі кестеде Топтың «Fitch» несиелік рейтингтердің белгілерін пайдалана отырып, не олар болмағанда, «S&P» және «Moody's» рейтингтердегі баламаларын пайдалана отырып 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша банктердегі ақша қаражаты, қысқа мерзімді және ұзақ мерзімді депозиттері бойынша профиль тәуекелі көрсетілген.

%	31 желтоқсанға	
	2020	2019
AA- to A+	12%	27%
A to A-	30%	8%
BBB+ to BBB-	16%	22%
BB+ to BB-	41%	39%
B+ to B-	1%	4%

Өтімділік тәуекелі

Өтімділік тәуекелі Топ өзінің қаржылық міндеттемелерін орындау үшін қаражат тартқан кезде қиындықтарға кездесуі мүмкіндігіне байланысты. Өтімділік тәуекелі қаржы активін оның әділ құнына жақын құн бойынша жедел сатудың мүмкін еместігі нәтижесінде туындауы мүмкін.

Өтімділікке қойылатын талаптар ұдайы бақыланады және басшылық міндеттемелерді олардың туындауына қарай орындау үшін жеткілікті көлемде қаражаттың болуын қадағалайды.

Келесі кестеде 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Топтың қаржылық міндеттемелері бойынша осы міндеттемелерді өтеу мерзімі бөлігінде шарттық дисконтталмаған төлемдер туралы ақпарат берілген.

Миллион теңгемен	Талап еткенге дейін	1 айдан артық, бірақ 3 айдан аспайтын	3 айдан артық, бірақ 1 жылдан аспайтын	1 жыл- дан артық, бірақ 5 жылдан астам емес	5 жылдан астам*	Жиыны
Миллион теңгемен						
Қарыздар*	64.664	15.128	449.943	1.699.247	4.607.751	6.836.733
Сауда кредиторлық берешек	208.648	318.195	10.079	-	-	536.922
Қаржылық кепілдіктер**	-	16.339	48.734	172.619	313	238.005
Жалдау бойынша берешек	395	515	16.061	26.236	20.448	63.655
Басқа да қаржылық міндеттемелер	33.377	23.337	24.486	11.096	54.586	146.882

	307.084	373.514	549.303	1.909.198	4.683.098	7.822.197
2019 жылғы 31 желтоқсанға						
Қарыздар*	68.135	15.905	325.822	1.750.799	4.358.675	6.519.336
Сауда кредиторлық берешек	255.550	368.492	43.819	–	–	667.861
Қаржылық кепілдіктер**	–	15.953	43.699	207.850	626	268.128
Жалдау бойынша берешек	4.922	204	5.795	26.026	10.419	47.366
Басқа да қаржылық міндеттемелер	13.249	8.391	8.570	8.207	1.901	40.318
	341.856	408.945	427.705	1.992.882	4.371.621	7.543.009

Капиталды басқару

Топтың капиталды басқаруға қатысты негізгі мақсаты акционерлік құнды барынша көбейту болып табылады. Берешек пен капиталдың балансын оңтайландыру арқылы мүдделі тараптар үшін кірістерді барынша ұлғайта отырып үздіксіз қызмет қағидатын қолдау үшін Топ өз капиталын басқарады.

Компания күрделі инвестициялар жоспарын жасау үшін капитал құрылымын жасауға және инвестициялық деңгейдің несиелік рейтингін бүкіл цикл бойына қолдап отыруға ұмтылады. Қаржылық икемділікті қолдау индустрияның циклі болуына қарсы тұру үшін және органикалық әрі бейорганикалық инвестициялық шешімдерді жүзеге асыру үшін стратегиялық маңызды болып табылады. Компанияның күрделі шығындарды, жаңа жобаларды және қарыз алуларды келісу-дің кеңейтілген ішкі процесі бар.

Топ капиталының құрылымы берешектен тұрады, оған қарыздар (24-ескертпе), минус ақша қаражаты мен оның баламалары (22-ескертпе), қысқа мерзімді банк депозиттері (17-ескертпе) мен шығарылған капитал кіретін капитал, қосымша төленген капитал, басқа да резервтер мен бөлінбеген пайда жатады (23-ескертпе).

Топ басшылығы капитал құрылымын үнемі талдап отырады. Бұл талдаудың бір бөлігі ретінде басшылық капиталдың құнын және капиталдың әр класымен байланысты тәуекелдерді қарастырады. Бұл мақсатқа қол жеткізу үшін капиталды басқару, өзгесінен басқа, капиталдың құрылымына қатысты талаптарды айқындайтын пайыздық несиелер мен қарыздар бойынша барлық шарттық талаптардың орындалуын қамтамасыз етуі тиіс. Ағымдағы жылы, 2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша пайыздық несиелер мен қарыздар бойынша шарттық талаптар бұзылған жоқ (24-ескертпе).

Миллион теңгемен	2020 жылғы 31 желтоқсан	2019 жылғы 31 желтоқсан
Қарыздар	4.078.448	3.837.504
Минусы: ақша қаражаты мен оның баламалары, қысқа мерзімді банк депозиттері	1.428.336	1.423.956
Таза берешек	2.650.112	2.413.548
Капитал	8.636.679	8.196.656
Капитал және таза берешек	11.286.791	10.610.204

2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанында аяқталған кезеңдер ішінде капиталды басқару стратегиясы, мақсаты, саясаты мен процедуралары өзгермеді.

¹ Топ дисконтталмаған төлемдерден өтеу мерзімдерінің белгісіздігіне орай, бірлескен қаржыландыру туралы келісімдерге сәйкес жобалар бойынша серіктестерге өтелуі тиіс қарыздар бойынша берешекті алып тастайды. 2020 жылғы 31 желтоқсанға серіктестердің алдындағы қарыздар бойынша берешек 7.175 миллион теңгені құрады (2019 жылғы 31 желтоқсан: 2.683 миллион теңге).

² Топ қаржылық кепілдіктерді өтімділік кестесіне қосады, алайда, қаржылық кепілдіктер бойынша ақшаның кетуі белгілі бір оқиғаларға байланысты болады. Қаржылық кепілдік – бұл шарт, соған сай эмитент құралды ұстаушыға белгілі бір борышкердің төлемді борыштық құралдың бастапқы немесе қайта қаралған талаптарына сәйкес жасауға қабілетті болмай қалуына орай шеккен шығынды өтеу мақсатында белгілі бір төлемдерді жасауға міндетті. 2020 және 2019 жылдары елеулі қаржылық кепілдіктерді пайдалану жағдайлары болған жоқ.

ҚАРЖЫ ҚҰРАЛДАРЫ МЕН ИНВЕСТИЦИЯЛЫҚ ЖЫЛЖЫМАЙТЫН МҮЛІКТІҢ ӘДІЛ ҚҰНЫ

2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанындағы жағдай бойынша Топтың қаржы құралдары мен инвестициялық жылжымайтын мүлігінің баланстық құны, төменде ашылып көрсетілген қаржы құралдарын қоспағанда, шамамен олардың әділ құнына тең болды:

Миллион теңгемен	2020 жылғы 31 желтоқсан				
	Ағымдағы құн	Әділ құны	Бағалау деңгейлері бойынша әділ құны		
			1-деңгей	2-деңгей	3-деңгей
Самұрық-Қазынадан алынатын облигациялар	17.265	16.916	–	16.916	–
Байланысты тараптарға амортизацияланған құны бойынша берілген қарыздар, БК-дан алынуға жататын жалдау бойынша берешек	557.116	538.063	–	372.823	165.240
Тіркелген сыйақы мөлшерлемесі бар қарыздар	3.394.958	4.103.404	3.640.931	462.473	–
Құбылмалы сыйақы мөлшерлемесі бар қарыздар	683.490	699.509	–	699.509	–
Шығарылған қаржылық кепілдіктер	14.910	15.464	–	–	15.464

В миллионах тенге	2019 жылғы 31 желтоқсан				
	Ағымдағы құн	Әділ құны	Бағалау деңгейлері бойынша әділ құны		
			1-деңгей	2-деңгей	3-деңгей
Самұрық-Қазынадан алынатын облигациялар	16.241	18.835	–	18.835	–
Байланысты тараптарға амортизацияланған құны бойынша берілген қарыздар, БК-дан алынуға жататын жалдау бойынша берешек	510.002	506.868	–	304.422	202.446
Тіркелген сыйақы мөлшерлемесі бар қарыздар	3.146.477	3.576.082	3.172.400	403.682	–
Құбылмалы сыйақы мөлшерлемесі бар қарыздар	691.027	714.271	–	714.271	–
Шығарылған қаржылық кепілдіктер	20.189	20.189	–	–	20.189

Самұрық-Қазынадан алынуға жататын облигациялардың әділ құны және басқа да борыштық құралдар нарықтық пайыздық мөлшерлемелер бойынша күтілетін келешек ақша ағындарын дисконттау арқылы есептелген. Соларға қатысты әділ құны танылатын немесе ашылып көрсетілетін барлық қаржы құралдары жалпы әділ құнды бағалау үшін маңызды болып табылатын ең төмен деңгейдегі деректердің негізінде әділ құн иерархиясында былайша жіктеледі:

- ◆ 1-деңгей – ұқсас келетін активтер немесе міндеттемелер үшін белсенді нарықтарда бағасы белгіленетін (түзетілмеген) нарықтық бағалар;
- ◆ 2-деңгей – солар үшін әділ құнды бағалау үшін маңызды болып табылатын ең төмен деңгейдегі бастапқы деректер тікелей немесе жанама байқалатын бағалау әдістері;
- ◆ 3-деңгей – солар үшін әділ құнды бағалау үшін маңызды болып табылатын ең төмен деңгейдегі бастапқы деректер байқалмайтын бағалау әдістері.

Есепті кезең ішінде 1-ші деңгей мен 2-ші деңгей арасында ешқандай аударымдар болған жоқ, сондай-3-ші деңгейге немесе одан ауысулар жасалған жоқ.

Әділ құны бойынша тұрақты негізде танылатын активтер мен міндеттемелер үшін, Топ оларды әрбір есепті кезеңнің соңына санаттар бойынша қайта бағалау арқылы (жалпы әділ құны бойынша бағалау үшін маңызды болып табылатын ең төмен деңгейдегі кіріс деректерінің негізінде) иерархияның деңгейлері арасында аудару болғанын айқындайды. Жыл ішінде Топты бағалау процестерінде, бағалау әдістері мен әділ құнды бағалау кезінде қолданылатын бастапқы деректердің типтерінде ешқандай өзгерістер болған жоқ.

Төменде әділ құн иерархиясының 3-ші деңгейіне жатқызылған әділ құнды бағалау үшін пайдаланылатын елеулі бақыланбайтын бастапқы деректер көрсетілген:

	Үлестік бағалау әдісі	Айтарлықтай бақыланбайтын бастапқы деректер	31 желтоқсанға диапазон	
			2020	2019
Байланысты тараптарға амортизацияланған құны бойынша берілген қарыздар, БК-дан алынуға жататын жалдау бойынша бөресек	Ақша ағындарын дисконттау әдісі	Дисконттау мөлшерлемесі мен пайыздық мөлшерлеме	7,54%-9,9%	4,5%-9,1%
Шығарылған қаржылық кепілдіктер			4,9%	4,1%

31. ШАРТТЫҚ ЖӘНЕ ШАРТТЫ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

ОПЕРАЦИЯЛЫҚ ОРТА

Қазақстанда экономикалық реформа және құқықтық, салықтық және әкімшілік инфрақұрылым жалғасуда, ол нарықтық экономиканың талаптарына жауап беретін еді. Болашақтағы Қазақстан экономикасының тұрақтылығы көбінесе осы реформалардың барысына, сондай-ақ экономика, қаржы және ақша-кредит саясатының саласында Үкімет қабылдайтын шаралардың тиімділігіне байланысты болады.

ТАУАРЛАРҒА АРНАЛҒАН БАҒАЛАРДЫҢ ӨЗГЕРУ ТӘУЕКЕЛІ

Топ кірістерінің үлкен бөлігі тауарларды, негізінен, шикі мұнай мен мұнай өнімдерін сатудан жинақталады. Ертеден осы өнімдерге баға тұрақты болмаған және сұраныс пен ұсыныстағы өзгерістерге, нарықтық тұраусыздыққа, әлемдік және өңірлік экономика қызметіне және индустриялардағы циклдікке қатысты біршама өзгерді. Баға тарифтер және импорттық баждар салу, биржалық алыпсатарлық, мүмкіндікті арттыруды немесе Топтың өнімдерін негізгі нарықтарға артық жабдықтауды қоса алғанда, Үкімет әрекетінің әсеріне де бейімделген. Осындай сыртқы факторлар мен нарықтардағы өзгерістер келешек бағалардың бағалануын айтарлықтай қиындатады. Тауарларға бағалардың біршама немесе созылмалы төмендеуі Топтың қызметіне, қаржылық нәтижелерге және операциялардан болған ақша ағындарына елеулі түрде және теріс әсер етуі мүмкін. Топ, негізінен, тауарларға бағалардың өзгеру тәуекеліне ұшырағыштығын хеджирлемейді.

САЛЫҚ САЛУ

Қазақстандық салық заңдары мен нормативтік-құқықтық актілер үздіксіз өзгерістер мен түрлі түсіндірмелердің нысаны болып табылады. Жергілікті, өңірлік және республикалық салық органдарының арасындағы пікірлерде болатын келіспеушіліктер сирек емес, оған қоса ХҚЕС бойынша қаржылық есептілікте кірістерді, шығыстарды және басқа да баптарды мойындау тәсілдеріндегі алшақтықтар. Қазіргі кезде қолданып отырған, Қазақстанда қолданылатын заңдардың негізінде анықталған құқық бұзушылықтар үшін қарастырылған айыппұлдар мен өсімақылар жүйесі аса қатаң болып отыр. Қазақстандық салық салу жүйесінің екіұштылығына орай салықтардың, айыппұл санкциялары мен өсімпұлдардың нақты сомасы, егер олар болса, қазіргі уақытқа дейін шығыстарға жатқызылған және 2020 жылдың 31 желтоқсанына есептелген сомадан асып кетуі мүмкін. Басшылық 2020 жылғы 31 желтоқсанда қолданылатын заңнаманы түсіндіру сәйкес болады және резервтер осы шоғырландырылған қаржылық есептілікте есептелген немесе ашылып көрсетілген жағдайлардан басқа, Топтың салықтар жөніндегі ұстанымы расталатын ықтималдық бар деп санайды.

Трансферттік баға белгілеу бойынша бақылау

Қазақстанда трансферттік баға белгілеу бойынша бақылау кең спектрге ие және байланысты мәмілелер тарапы болып табыла ма немесе жоқ па екеніне қарамастан, халықаралық мәмілелермен тікелей немесе жанама

байланысты көптеген операцияларда қолданылады. Трансферттік баға белгілеу туралы заң (бұдан әрі – Заң) операцияларға қолданылатын барлық салықтар үшін талап етіледі, қол ұшын беру қағидаты бойынша белгіленген нарықтық бағалар негізінде есептелінеді. Қазақстанда бұл Заң 2009 жылғы 1 қаңтардан бастап күшіне енді. Заң анық белгіленген болып табылмайды және оның кейбір ережелері аз қолданылу тәжірибесіне ие. Сонымен қатар, Заң оны операциялардың алуан түрлеріне қолдану бойынша егжей-тегжейлі нұсқаулықтарды бермейді, соның нәтижесінде салық органдарының позициясы Топ позициясынан ерекшеленуі мүмкін екендігінің тәуекелі бар, бұл қосымша салықтар, айыппұлдар мен өсімпұлдар сомаларына әкеп соқтыра алады. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Басшылық трансферттік баға белгілеу бойынша қолданылатын заңнамада оны түсіндіру сәйкестендірілген болып табылады және Топтың трансферттік баға белгілеу жөніндегі ұстанымы расталады деген ықтималдық бар деп санайды.

ЭМГ-ны экологиялық тексеру

2018 жылы ҚР уәкілетті органдары ЭМГ-ға 2017 жылғы қараша мен 2018 жылғы желтоқсан аралығындағы кезеңде үш экологиялық тексеруді жүргізді, соның нәтижелері бойынша ЭМГ жер қойнауын ұтымды және кешенді пайдалану талаптарын бұзуы салдарынан келтірген шығынды төлеу туралы хабарламаны алды.

2019 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша бұл тексерулер бойынша резерв 26.070 миллион теңге болды. 2019 жылы ЭМГ 10.420 миллион теңге мөлшерінде бұрын төлеген сомаларды қайтаруға өтініш берді және резервті осы сомаға ұлғайтты. Бұл ретте, уақтылы төлемегені үшін айыппұлдарды болдырмас үшін, ЭМГ 6.472 миллион теңге төледі. Сондай-ақ 2019 жылы соттың есептелген экологиялық шығын сомасын азайту туралы шешімінің негізінде ЭМГ 25.433 миллион теңге мөлшерінде танылған сомаларға түзетпе жазба жасады. Нәтижесінде, 2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша экологиялық шығынды төлеу резерві 4.585 миллион теңге болды.

2020 жылдың ішінде ЭМГ 658 миллион теңге сомаға резервке түзетпе жазба жасады, нетто және 3.364 миллион теңге сомаға төлем жасады. Осылайша, 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша резерв 563 миллион теңге болды.

АМӨЗ-ге 2015-2017 жылдары кешенді салықтық тексеру

2020 жылғы 15 желтоқсанда АМӨЗ 2015-2017 жылдар үшін кешенді салықтық тексеру нәтижелерін алды, соған сай ҚҚС бойынша қосымша есептеулер сомасы, ҚҚС пен өсімпұлды қоса алғанда, 9.257 миллион теңге болды, сондай-ақ ауыстырылатын шығындардың азаю сомасы 29.026 миллион теңге болды. АМӨЗ салықтық тексеру нәтижелерімен келіспеді және 2021 жылғы 28 қаңтарда ҚР Қаржы министрлігіне тиісті шағымын жіберді. Топ салықтарды қосымша есептеу тәуекелі төмен болып табылады деп есептейді және, тиісінше, 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бұл тексеру бойынша резервті мойындамады.

КМГ Дрилингтің Консорциуммен дауды түпкілікті реттеу туралы бітімгерлік келісімге қол қою

2019 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша КМГ Дрилинг компаниялар Консорциумымен («Ерсай Каспиан Контрактор» ЖШС және «Caspian Offshore and Marine Construction» ЖШС) өзін-өзі көтеретін жүзетін бұрғылау қондырғысын (ӨКЖБҚ) салу бойынша кешенді жұмыстарды сатып алу 2012 жылғы 5 шілдедегі шарттан туындайтын мәселелер бойынша арбитраждық сот істеріне қатысты 2019 жылғы 31 желтоқсанда аяқталған жылғы шоғырландырылған қаржылық есептілікте 90 миллион АҚШ доллары (баламасы 34.132 миллион теңге) мөлшерінде резервті есептеді (11-ескертпе).

2020 жылғы 15 шілдеде КМГ Дрилинг пен Консорциум дауды реттеу сомасын 0,4 миллион АҚШ долларына елеусіз ұлғайта отырып дауды түпкі реттеу туралы келісімге қолдарын қойды.

2020 жылғы 17 қарашада КМГ Дрилинг 90,4 миллион АҚШ доллары мөлшерінде (транзакцияның күніне айырбастау бағамы бойынша баламасы 38,821 миллион теңге) дауды реттеудің барлық сомасын төледі. Осылайша, 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бұл сот ісі аяқталды.

КМГИ-дегі азаматтық сот ісін реттеу

2019 жылғы 5 желтоқсанда Румынияның Прокуратурасы талап қоюдың ескіру мерзімінің аяқталуына орай Румынияның Үкіметі мен КМГИ арасындағы қылмыстық істі тоқтату туралы қаулыны қабылдады.

Румыния Прокуратурасының көрсетілген қаулысына келесі үш талапкерден шағымдар түсті:

1. Румынияның жекешелендіру агенттігі КМГИ-дың 2013-2014 жылдары 30 миллион АҚШ долларына Петромидия мен Вега зауыттарының міндеттемелері бойынша пост жекешелендіру талаптарын лайықты орындауы бөлігінде;

- Faber Invest & Trade Inc. (бұдан әрі – «Faber»), КМГИ еншілес компанияларындағы бақыланбайтын қатысу үлесінің иесі, 55 миллион АҚШ долларына Rompetrol Rafinare S.A. акционері ретінде КМГИ шешімдерінің бірқатарын даулау бөлігінде;
- КМГИ бұрынғы директоры Стефенсон Джордж Филипп мырзадан.

2019 жылғы 27 желтоқсанда КМГИ қаулыны даулап, істің тоқтатылуын талап етті, бірақ талап қоюдың ескіру мерзімі аяқталды.

2020 жылғы 10 шілдеде Жоғарғы сот түпкі шешімін шығарып, Румыния Прокуратурасының қаулысына барлық шағымдардың күшін жойды.

Дегенмен, Faber алдыңғы істердің бірінің қаралуын жаңғыртты, сол бойынша КМГИ-дың еншілес компаниясы Rompetrol Rafinare Constanta компаниясының жарғылық капиталының 2003-2005 жылдары ұлғаюуы дауланды. Істің тыңдалуы 2020 жылғы 10 қарашада болды, бірақ түпкі шешім шығарылмады. Істің келесі тыңдалуы 2021 жылғы 16 наурызға тағайындалды.

Топ оның Faber жаңа өтінішіне қатысты позициясы 2020 жылы Топ пайдасына шешілген басқа да ұқсас сот істері сияқты Топ пайдасына шешіледі деп есептейді. Сәйкесінше, Топ 2020 жылғы 31 желтоқсанға бұл іс бойынша резервті мойындамады.

АМӨЗ-де монополияға қарсы заңнаманың ықтимал бұзылуына қатысты сот істерінің аяқталуы

Қазақстан Республикасының Ұлттық экономика министрлігінің Атырау облысы бойынша Бәсекелестікті қорғау және дамыту комитетінің департаменті (бұдан әрі – «Департамент») АМӨЗ-ге қатысты монополияға қарсы тергеуді жүргізді.

2020 жылғы 9 шілдеде Департамент бөгде ұйымның қызметтерін мұнайды қайта өңдеу бойынша өткен жылдардың шарттарына (2016 жылғы қаңтар – 2018 жылғы тамыз) қосу фактісі бойынша тергеу нәтижелерінің қорытындысын шығарды, бұл ҚР бәсекелестік саласындағы заңнамасын бұзу болып табылады.

2020 жылғы 5 тамызда Департамент құқық бұзушылықтарды жою туралы ұйғарым шығарды және Әкімшілік сотта АМӨЗ-ге қатысты іс қозғады.

АМӨЗ бұл ұйғарымға Азаматтық сотта шағымданды және қосымша, Әкімшілік сот алдында Азаматтық сот шешімді шығарғанға дейін әкімшілік істің қаралуын тоқтата тұру туралы өтініш білдірді. Әкімшілік сот бұл өтінішхатты қабылдады.

2020 жылғы 10 қыркүйекте Азаматтық сот Департаменттің ұйғарымын заңсыз деп тану туралы шешімді шығарып, бұл істің қаралуын аяқтады. Бұл шешімге Департамент Апелляциялық сотқа шағымданды, бірақ 2020 жылғы 24 қарашада Апелляциялық сот шешімді АМӨЗ пайдасына шығарды. Сол екі арада, 2020 жылғы 19 қазанда Әкімшілік сот әкімшілік құқық бұзушылық құрамының болмауына орай АМӨЗ-ге қатысты әкімшілік істі тоқтату туралы шешімді шығарды. Осылайша, 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бұл сот ісі Топ пайдасына аяқталды.

ҚР-МЕН ТАБЫСТЫ МҰНАЙ-ГАЗ ШИКІЗАТЫН БӨЛУ ПРОПОРЦИЯСЫН ЕСЕПТЕУГЕ ҚАТЫСТЫ ДАУЛАР (ҚАРАШЫҒАНАҚ)

Қарашығанақтың Өнімді бөлу туралы Түпкі Келісіміне (ӨБТК) сай Қарашығанақ жобасының табысты өнімін бөлу амалы Объективтілік индексінің тетігімен реттеледі. 2014 жылдың екінші тоқсанында Қарашығанақ жобасының экономикасы Объективтілік индексі бойынша триггер («іске қосылған») деңгейге дейін жетті және табысты өнім үлесін бөлу пропорциясы (profit oil) ҚР пайдасына өзгерді.

Сонымен бірге, 2014 жылғы 20 тамыздан бастап ҚР Экономика министрлігі тоқсан сайын ӨБТК қатысушы – Мердігерлік компанияларға (Мердігерлік компаниялар) Табысты мұнай-газ шикізатын бөлу пропорциясын есептеуге қатысты келіспеушілігі жайлы хабарлап отырды.

2016 жылғы 30 желтоқсанда ҚР мен Мердігерлік компаниялардың арасында заңгерлік тұрғыдан міндеттемейтін Өзара түсіністік туралы меморандум жасалды.

2020 жылғы 17 шілдеде ҚР мен Мердігерлік компаниялардың арасында Табысты мұнай-газ шикізатын лайықты түрде есептеуге қатысты дауды реттеу туралы келісімге қол қойылды. Бұл келісімде Қарашығанақты қаржылық салымды төлеуден және арбитраж шығындарын өтеуден босату туралы ережелер бекітілген. 2020 жылғы 11 желтоқсанда ҚР мен Мердігерлік компаниялар арасында Дауды тоқтату туралы келісімге қол қойылды. Осылайша, бұл дау тоқтатылып, Топтың 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша міндеттемелері жоқ.

ӨТЕЛЕТІН ШЫҒЫНДАРДЫ ТЕКСЕРУ

Өнімді бөлу туралы келісімінің («ӨБК») негізгі қағидаттарына сәйкес мемлекет жер қойнауын пайдалану ауданында қызметті өткізуге эксклюзивтік құқықтарды мердігерлерге берді, бірақ жеке меншікке де, жалға да осы жер қойнауын пайдалану ауданына құқықты бермеді. Мұның салдарынан, шығарылған және қайта өңделген көмірсутектердің барлық көлемдері (яғни дайын өнім) мемлекеттің меншігі болып табылады. Жұмыстар өтемақы негізінде жүзеге асырылды. Бұл ретте, Үкімет мердігерлерге төлемдерді ақшалай емес түрде, дайын өнімнің бір бөлігі түрінде жасайды, осылайша мердігерлерге өз шығындарын өтеуге және пайда табуға мүмкіндік береді.

ӨБК-ге сәйкес мердігерлер көтерген шығындардың барлығы өтеле бермейді. Өтеуге кейбір шығындарды уәкілетті органдар бекітуі қажет. Уәкілетті органдар өтелетін шығындарды тексеруде. 2020 жылғы 31 желтоқсанға дейін жүргізілген өтелетін шығындарды тексеру нәтижесінде белгілі бір шығындар өтелмейтін ретінде жіктелген. ӨБК тараптары бұл шығындарды өтеуге қатысты келіссөздер жүргізуде.

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың дауланатын шығындардағы үлесі, Топтың бірлескен кәсіпорын міндеттемелеріндегі үлесін қоса алғанда, 1.078 миллион АҚШ долларын құрады (есепті күнге баламасы 453.641 миллион теңге) (2019 жыл: 1.052 миллион АҚШ доллары, есепті күнге баламасы 402.474 миллион теңге). Топ және оның ӨБК бойынша серіктестері Үкіметпен бұл шығындарды өтеуге қатысты келіссөздер жүргізуде.

ІШКІ НАРЫҚҚА ЖЕТКІЗУ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ

Үкімет ҚР-да шикі мұнайды өндірумен және мұнай өнімдерін сатумен айналысатын компаниялардан жыл сайынғы негізде ішкі нарықтың энергетикалық қажеттілікті қанағаттандыру үшін, негізінен, ішкі нарықта мұнай өнімдерін жеткізу теңгерімін қолдау үшін, көктемгі және күзгі егіс науқаны барысында ауыл шаруашылығы өнімдерін өндірушілерді қолдау үшін өнімнің бір бөлігін жеткізуді талап етеді.

Ішкі нарықтағы мұнайдың бағасы экспорттық бағалардан, тіпті тәуелсіз тараптар арасындағы мәмілелерде белгіленетін ішкі нарықтағы қарапайым бағадан да айтарлықтай төмен. Егер Үкімет қазіргі уақытта Топ жеткізетін көлемнен асатын шикі мұнайдың қосымша көлемін жеткізуге міндеттеген жағдайда, мұндай жеткізілімдер нарықтық бағалар бойынша жеткізілімдерден басым болады және шикі мұнайды сатудан түсетін түсімнен әлде қайда аз түсімді өндіретін болады, бұл өз кезегінде Топ қызметіне, перспективасына, қаржылық жағдайына және қызмет нәтижелеріне елеулі және теріс әсерін тигізуі мүмкін.

2020 жылы, өз міндеттемелеріне сәйкес, Топтың бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардың ішкі нарыққа жеткізудегі үлесін қоса алғанда, Топ 6.401 тонна (2019 жылы: 6.224 тонна) шикі мұнайды жеткізді.

ЖЕР ҚОЙНАУЫН ПАЙДАЛАНУҒА ЛИЦЕНЗИЯЛАР МЕН КЕЛІСІМ-ШАРТТАР БОЙЫНША МІНДЕТТЕМЕЛЕР

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компанияның міндеттемелеріндегі үлесін қоса алғанда, Топтың лицензиялардың, өнімді бөлу туралы келісімдер мен Үкіметпен жасалған жер қойнауын пайдалануға арналған келісімшарттардың талаптарына сәйкес ең аз жұмыс бағдарламаларын орындауға қатысты келесі міндеттемелері болды:

Миллион теңгемен	Күрделі шығыстар	Операциялық шығыстар
Жыл		
2021	254.859	37.884
2022	94.841	3.625
2023	6.774	3.671
2024	5.003	2.994
2025-2048	5.448	32.221
Жиыны	366.925	80.395

ШИКІ МҰНАЙДЫ ЖЕТКІЗУ МІНДЕТТЕМЕЛЕРІ

2020 жылғы 31 желтоқсандағы қыркүйектегі жағдай бойынша Топтың БК міндеттемелеріндегі үлесін қоса алғанда, Топтың мұнайды жеткізу шарттары бойынша міндеттемелері 8,2 миллион тонна болды (2019 жылғы 31 желтоқсан: 12,8 миллион тонна).

БАСҚА ДА КЕЛІСІМШАРТТЫҚ МІНДЕТТЕМЕЛЕР

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың БК міндеттемелеріндегі үлесін қоса алғанда, Топтың жалпы сомасы 196.531 миллион теңге (2019 жыл: 335.609 миллион теңге) болатын ұзақ мерзімді активтерді сатып алу және салу бойынша шарттық міндеттемелері болды.

2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша Топтың ҚР Энергетика министрлігі мен ҚР Ұлттық экономика министрлігінің Табиғи монополияларды реттеу және бәсекелестікті қорғау жөніндегі комитеті (бұдан әрі – «ТМРК») бекіткен және өндірістік объектілерді кеңейтуге бағытталған инвестициялық бағдарламалардың шеңберінде 232.136 миллион теңге (2019 жыл: 78.677 миллион теңге) жалпы сомда міндеттемелері болды.

Инвестициялық бағдарламалардың шеңберінде КТО мен ККТ-ның орындалмаған келісімшарттық міндеттемелері КТО мен ККТ алдыңғы жылдардың (2015-2019 жылдар) инвестициялық бағдарламаларының шеңберінде 26.552 миллион теңгеге және тиісінше 14.477 миллион теңгеге (Топ үлесі) өз міндеттемелерін орындамады. 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша бұл сомалар Топ міндеттемелеріне қосылмады, өйткені:

- ♦ КТО-ға қатысты, орындалмаған инвестициялық бағдарламаның сомасы, ҚР табиғи монополиялар туралы заңнамасының талаптарына сәйкес, ТМРК-мен мұнайды ҚР ішкі нарығына айдау бойынша реттелетін қызметке 2021-2025 жылдарға бекітілген тарифте ескерілді;
- ♦ ҚҚМ-ға қатысты ТМРК 2020 жылғы қазаннан бастап 2022 жылғы қыркүйекке дейін уақытша өтейтін тарифтерді қолдану туралы шешімді қабылдады, бірақ ҚҚМ бұл шешімді сотта даулайды. 2020 жылғы 23 желтоқсанда ККТ сот ісін жеңіп алды. Дегенмен, 2021 жылғы 26 қаңтарда ТМРК шешімге шағымдану туралы өтініш берді. ҚР заңнамасына сәйкес орнын толтыратын тарифтердің қолданылуы түпкілікті сот шешімі қабылданғанға дейін тоқтата тұрылады.

ҚАРЖЫЛЫҚ ЕМЕС КЕПІЛДІКТЕР

2020 және 2019 жылдардың 31 желтоқсанына Топтың үшінші тараптардың пайдасына шығарылған міндеттемелерді орындаудың ашық кепілдіктері болды, солар бойынша Топ табиғи газды сатып алу-сату, тасымалдау шарттары және басқа да шарттар бойынша оның еншілес ұйымдарының, БК мен қауымдасқан тараптардың тарапынан міндеттемелер орындалмаған жағдайда кепілдік беруші ретінде болады.

2020 жылғы 31 желтоқсанға Топ басшылығы тараптардың шарттық міндеттемелерді орындамау жағдайлары болмады және тиісінше, қаржылық емес шартты міндеттемелер бойынша міндеттемелер мойындалмады деп есептейді.

32. СЕГМЕНТТІК ЕСЕПТІЛІК

Топтың операциялық сегменттері өндірілетін өнім мен көрсетілетін қызметтердің түрлеріне сәйкес келетін бөлек құрылымдар мен басқаруды қамтиды. Барлық сегменттер түрлі нарықтарда өнім мен қызметтердің әр түрлерін ұсынатын бизнестің стратегиялық бағыттарын білдіреді. Функциялар а) содан кірістер мен шығыстар болатын қызметті жүзеге асыратын; б) операциялық нәтижелерін ресурстардың бөлінуіне қатысты операциялық шешімдер қабылдайтын Топ басшылығы саралап отыратын операциялық сегменттер ретінде айқындалады.

Топ қызметі негізгі төрт операциялық сегментті қамтиды: мұнай мен газды барлау және өндіру, мұнайды тасымалдау, газды өткізу және тасымалдау, шикі мұнай мен мұнай өнімдерін қайта өңдеу және өткізу. Топ Компанияның қызметін «Корпоративтік орталық» операциялық сегментке бөліп көрсетуде, өйткені Компания тек бас компанияның функцияларын ғана орындап қана қоймай, сондай-ақ операциялық қызметті де жүзеге асырады. Қалған операциялық сегменттер біріктіріліп, олардың елеусіз болуына орай басқалары ретінде көрсетілген.

Тауарлар мен қызметтер түрлері бойынша түсімді бөлу амалы осы қаржылық есептіліктің 5-ескертпеде көрсетілген.

«Шикі мұнайды, газды және газды қайта өңдеу өнімдерін өткізу» бойынша түсім келесі операциялық сегменттермен жүзеге асырылатын сатуларды білдіреді: 790.642 миллион теңге (2019: 874.505 миллион теңге) сомасында газды өткізу және тасымалдау, сондай-ақ 1.676.749 миллион теңге (2019: 3.092.437 миллион теңге) сомасында Шикі мұнай мен мұнай өнімдерін қайта өңдеу және өткізу.

«Мұнай өнімдерін өткізу» бойынша түсім операциялық сегменттермен жүзеге асырылады: 989.881 миллион теңге сомда (2019: 1.665.356 миллион теңге) Шикі мұнай мен мұнай өнімдерін қайта өңдеу және өткізу, 3.910 миллион теңге сомда (2019: 4.166 миллион теңге) Мұнай мен газды барлау және өндіру және 333.100 миллион теңге сомда (2019: 352.056 миллион теңге) Корпоративтік орталық.

Сегмент қызметінің нәтижелері түсімнің, таза пайда мен EBITDA көрсеткішінің негізінде бағаланады, олар шоғырландырылған қаржылық есептіліктегідей дәл сондай негізде өлшенеді.

EBITDA көрсеткіші басшылық сегменттердің тиімділігін бағалау үшін пайдаланатын, ХҚЕС-пен реттелмейтін қосымша қаржылық көрсеткіш болып табылады және тозуды, таусылуды және амортизацияны, негізгі құралдардың, материалдық емес активтердің және барлау әрі бағалау бойынша активтердің құнсыздануын, барлау шығыстарын, БК мен

қауымдасқан компанияларға инвестициялардың құнсыздануын, қаржылық кірістер мен шығыстарды және табыс салығы бойынша шығыстарды есептен шығарғанға дейінгі пайда ретінде айқындалады.

EBITDA, % жалпы EBITDA-ға қатысты белгілі бір сегменттің EBITDA-сы ретінде айқындалады.

Элиминирлеу айналымдарды алып тастауды білдіреді. Сегментаралық операциялар сегменттер арасында келісілген талаптарда жасалды, әрі олар, байланысты және үшінші тараптарға қолжетімді болатын белгілі бір реттелетін қызметтерді қоспағанда, нарықтық мөлшерлемелер бойынша міндетті түрде болмауы да тиіс.

ГЕОГРАФИЯЛЫҚ АҚПАРАТ

Топтың негізгі құралдары (14-ескертпе) келесі елдерде орналасқан:

Миллион теңгемен	2020 жыл	2019 жыл
Қазақстан	3.730.070	3.751.128
Басқа елдер	639.675	733.143
	4.369.745	4.484.271

Төмендегі кестеде 2020 жылғы пайда немесе зиян туралы ақпарат, сондай-ақ Топтың операциялық сегменттері бойынша 2020 жылғы 31 желтоқсанға активтері мен міндеттемелері туралы ақпарат көрсетілген:

Миллион теңгемен	Мұнай мен газды барлау және өндіру	Мұнайды тасымалдау	Газды өткізу және тасымалдау	Шикі мұнай және мұнай өнімдерін қайта өңдеу әрі өткізу	Корпоративтік орталық	Басқалары	Түзетулер мен элиминациялар	Жиыны
Сыртқы клиенттерге сатудан түсім	8.981	216.843	931.073	2.955.444	334.092	109.604	–	4.556.037
Басқа сегменттерге сатудан түсім	868.731	91.497	14.447	327.229	36.945	83.314	(1.422.163)	–
Түсім жиыны	877.712	308.340	945.520	3.282.673	371.037	192.918	(1.422.163)	4.556.037
Сатып алынған мұнайдың, газдың, мұнай өнімдері мен басқа да материалдардың өзіндік құны	(29.528)	(13.301)	(378.862)	(2.739.382)	(185.884)	(32.844)	1.102.735	(2.277.066)
Өндірістік шығыстар	(297.934)	(124.041)	(84.644)	(202.820)	(126.431)	(139.308)	234.392	(740.786)
Табыс салығынан басқа салықтар	(194.328)	(12.891)	(15.237)	(15.188)	(24.994)	(7.107)	186	(269.559)
Тасымалдау және өткізу бойынша шығыстар	(118.054)	(8.019)	(321.042)	(62.381)	(7.752)	–	59.062	(458.186)
Жалпы және өкімшілік шығыстар	(30.219)	(16.775)	(24.507)	(46.690)	(51.053)	(25.096)	24.132	(170.208)
Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардың кірістеріндегі үлес, нетто	182.572	93.525	231.337	(1.373)	–	5.134	–	511.195

Миллион теңгемен	Мұнай мен газды барлау және өндіру	Мұнайды тасымалдау	Газды өткізу және тасымалдау	Шикі мұнайды және мұнай өнімдерін қайта өңдеу өрі өткізу	Корпоративтік орталық	Басқалары	Түзетулер мен элиминациялар	Жиыны
ЕБИТДА	390.221	226.838	352.565	214.839	(25.077)	(6.303)	(1.656)	1.151.427
ЕБИТДА, %	34%	20%	30%	19%	(2%)	(1%)	0%	
Тозу, тауысылу және амортизация	(118.157)	(39.253)	(42.856)	(146.764)	(3.200)	(10.053)	–	(360.283)
Қаржылық кіріс	106.079	3.943	21.766	18.285	99.245	11.760	(151.325)	109.753
Қаржылық шығындар	(16.934)	(5.180)	(36.911)	(87.043)	(269.715)	(11.694)	129.926	(297.551)
Негізгі құралдардың, материалдық емес активтердің және барлау мен бағалау бойынша активтердің құнсыздануы	(61.908)	(10.534)	199	(164.736)	(2.279)	(4.436)	–	(243.694)
Барлау шығыстары	(19.807)	–	–	–	–	–	–	(19.807)
Бірлескен кәсіпорын мен қауымдасқан компанияға инвестициялардың құнсыздануы	(30.654)	–	–	–	–	–	–	(30.654)
Табыс салығы бойынша шығыстар	(60.988)	(18.462)	(21.027)	4.028	(8.306)	(1.548)	–	(106.303)
Бір жылғы таза пайда	171.149	161.288	268.040	(227.818)	(189.273)	(19.546)	8.057	171.897
Басқа да сегментті ақпарат								
Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компанияларға инвестициялар	5.371.371	515.025	525.626	34.122	–	24.877	–	6.471.021
Күрделі шығындар	167.609	48.900	125.608	84.649	11.811	15.586	–	454.163
Өтпейтін ТМҚ, сауда дебиторлық берешек, байланысты тараптардан қарыздар мен дебиторлық берешек, ағымдағы қаржы активтері бойынша КНЗ резервтері және ағымдағы қаржылық емес активтердің құнсыздану резерві.	(4.495)	(6.457)	(7.240)	(46.112)	(25.141)	(9.254)	–	(98.699)

Миллион теңгемен	Мұнай мен газды барлау және өндіру	Мұнайды тасымалдау	Газды өткізу және тасымалдау	Шикі мұнайды және мұнай өнімдерін қайта өңдеу өрі өткізу	Корпоративтік орталық	Басқалары	Түзетулер мен элиминациялар	Жиыны
Сегмент активтері	7.861.383	1.189.807	2.405.880	2.654.458	1.302.283	263.518	(1.024.042)	14.653.287
Сегмент міндеттемелері	814.551	198.810	921.668	1.704.835	3.269.893	105.549	(998.698)	6.016.608

Төмендегі кестеде 2019 жылғы пайда немесе зиян туралы ақпарат, сондай-ақ Топтың операциялық сегменттері бойынша 2019 жылғы 31 желтоқсанға активтері мен міндеттемелері туралы ақпарат көрсетілген:

Миллион теңгемен	Мұнай мен газды барлау және өндіру	Мұнайды тасымалдау	Газды өткізу және тасымалдау	Шикі мұнайды және мұнай өнімдерін қайта өңдеу өрі өткізу	Корпоративтік орталық	Басқалары	Элиминациялау	Жиыны
Сыртқы клиенттерге сатудан түсім	7.592	236.485	1.102.110	5.035.188	352.056	125.425	–	6.858.856
Басқа сегменттерге сатудан түсім	1.302.744	100.253	965	540.947	78.121	87.505	(2.110.535)	–
Түсім жиыны	1.310.336	336.738	1.103.075	5.576.135	430.177	212.930	(2.110.535)	6.858.856
Сатып алынған мұнайдың, мұнай өнімдері мен басқа да материалдардың өзіндік құны	(33.719)	(13.666)	(490.142)	(4.972.915)	(212.655)	(33.252)	1.842.605	(3.913.744)
Өндірістік шығыстар	(295.687)	(149.033)	(71.978)	(203.864)	(110.379)	(145.595)	254.843	(721.693)
Табыс салығынан басқа салықтар	(379.725)	(13.287)	(17.388)	(13.584)	(22.417)	(7.894)	–	(454.295)
Тасымалдау және өткізу бойынша шығыстар	(123.725)	(1.145)	(272.174)	(69.264)	(7.137)	(3)	53.046	(420.402)
Жалпы және өкімшілік шығыстар	(15.439)	(15.877)	(35.900)	(45.247)	(35.244)	(71.175)	4.915	(213.967)
Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компаниялардың кірістеріндегі үлес, нетто	500.737	75.474	242.336	(3.248)	–	12.680	–	827.979
ЕБИТДА	962.778	219.204	457.829	268.013	42.345	(32.309)	44.874	1.962.734
ЕБИТДА, %	49%	11%	23%	14%	2%	(2%)	2%	
Тозу, тауысылу және амортизация	(94.432)	(39.257)	(41.567)	(143.875)	(4.177)	(14.116)	–	(337.424)

Миллион теңгемен	Мұнай мен газды барлау және өндіру	Мұнайды тасымалдау	Газды өткізу және тасымалдау	Шикі мұнайды және мұнай өнімдерін қайта өңдеу өрі өткізу	Корпоративтік орталық	Басқалары	Элиминациялау	Жиыны
Қаржылық кіріс	202.592	7.298	29.589	43.975	130.878	10.729	(184.181)	240.880
Қаржылық шығындар	(21.460)	(7.095)	(43.443)	(127.391)	(264.841)	(8.333)	155.130	(317.433)
Негізгі құралдардың, материалдық емес активтердің және барлау мен бағалау бойынша активтердің құнсыздануы	(6.550)	(24.783)	816	(93.161)	(11)	(27.062)	–	(150.751)
Барлау шығыстары	(57.068)	–	–	–	–	–	–	(57.068)
Табыс салығы бойынша шығыстар	(138.762)	(20.825)	(39.917)	(12.241)	(12.923)	(1.512)	–	(226.180)
Бір жылғы таза пайда	842.496	136.906	362.344	(36.553)	(119.657)	(68.083)	41.004	1.158.457
Басқа да сегментті ақпарат								
Бірлескен кәсіпорындар мен қауымдасқан компанияларға инвестициялар	4.788.314	384.173	350.732	40.304	–	26.861	–	5.590.384
Күрделі шығындар	256.725	44.926	91.744	79.492	14.323	18.098	–	505.308
Өтпейтін ТМК, сауда дебиторлық берешек, байланысты тараптардан қарыздар мен дебиторлық берешек, ағымдағы қаржы активтері бойынша КНЗ резервтері және ағымдағы қаржылық емес активтердің құнсыздану резерві.	(3.146)	(5.173)	(9.991)	(46.020)	(22.297)	(9.903)	–	(96.530)
Сегмент активтері	7.504.518	1.080.046	2.195.386	2.854.018	1.480.009	454.084	(1.486.146)	14.081.915
Сегмент міндеттемелері	748.226	204.540	956.917	1.771.290	3.453.634	117.899	(1.367.247)	5.885.259

33. КЕЙІНГІ ОҚИҒАЛАР

Жаңа қарыздар алу және ағымдағы қарыздарды өтеу:

АМӨЗ:

- ◆ 2021 жылғы 5 және 11 қаңтарда ҚДБ-дағы қарызды қайта қаржыландыру мақсатында Халық Банкінен 53.626 миллион теңге сомаға ұзақ мерзімді қарыздар алды.
- ◆ 2021 жылғы 14 қаңтарда Қытайдың Экспорт-Импорт Банкінен 79 миллион АҚШ доллары сомасында (баламасы 33.133 миллион теңге) алынған қарыз бойынша, сыйақыны қоса алғанда, негізгі борышты ішінара төледі.
- ◆ 2021 жылғы 15 қаңтарда Самұрық-Қазына облигациялары бойынша 7.387 миллион теңге жалпы сомаға негізгі борыш пен купондық сыйақыны төледі.
- ◆ 2021 жылғы 21 қаңтарда ҚДБ-ден 10.889 миллион теңге сомасында алынған қарыз бойынша, сыйақыны қоса алғанда, негізгі борышты ішінара төледі.
- ◆ 2021 жылғы 21 қаңтарда ҚДБ-ден 142 миллион АҚШ доллары сомасында (баламасы 59.451 миллион теңге) алынған қарыз бойынша, сыйақыны қоса алғанда, негізгі борышты толығымен төледі.

2021 жылғы ақпанда КМГИ АҚШ-тың қаржы институты Cargill-ке 50 миллион АҚШ доллары (баламасы 21.187 миллион теңге) сомаға жаңа қарыз алды.

Соттың істі қарауы:

2021 жылғы 19 ақпанда Қашаған кен орнынан газға шарттық бағаны есептеу бойынша Солтүстік Каспий Жобасының серіктестеріне қатысты КТГ шағым өтініші бойынша арбитраждық сот ісі жөнінде шешім шығарылды. Арбитраждық шешім (бұдан әрі – Шешім) КТГ пайдасына шығарылды. Тараптың Шешіміне сәйкес, ол шығарылған күннен бастап 30 күннің ішінде Шешіммен белгіленген қағидаттардың негізінде есептеулерді жасауы және заңгерлік шығыстарды өтеуді қоса алғанда, КТГ пайдасына төленуге жататын сомаларды айқындауы тиіс. Түпкілікті арбитраждық шешімнің шығарылмауына орай және өтемақы сомасы шынайы айқындала алмауына орай Топ бұл сот ісінің әсерін шоғырландырылған қаржылық есептілікте мойындамады.

ҚОСЫМШАЛАР

2020 ЖЫЛҒА АРНАЛҒАН ККУ САҚТАУ ТУРАЛЫ ЕСЕП

Осы ҚМГ Жалғыз акционерінің 2015 жылғы 27 мамырдағы шешімімен (№22/15 хаттама) бекітілген «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ (бұдан әрі – ҚМГ) Корпоративтік басқару кодексі (бұдан әрі – Кодекс) қағидаттары мен ережелерінің сақталуы / сақталмауы туралы есеп Кодекстің 6-тармағын орындау үшін дайындалған және ҚМГ-ның Кодекс қағидаттары мен ережелерін сақтауы / сақтамауы туралы ақпаратты қамтиды

2020 жылдың қорытындысы бойынша ҚМГ келесі аспектілерді ескере отырып, Кодекстің ережелері мен қағидаттарына сәйкес келді:

Кодекстің 2-бөлімі 1-тарауының 2-тармағына сәйкес «Қор ұйымдары үшін активтердің оңтайлы құрылымын қамтамасыз ету ұсынылады. Холдингтік компанияда бас компания акционерлік қоғам нысанында құрылуы мүмкін. Қалған ұйымдарды жауапкершілігі шектеулі серіктестік нысанында құру ұсынылады. Акционерлік қоғам нысанында құрылған ұйымдарда экономикалық, құқықтық және өзге де аспектілерді және Қор тобының мүдделерін қамтамасыз етуді ескере отырып, жауапкершілігі шектеулі серіктестік нысанына қайта ұйымдастыру мүмкіндігін қарау ұсынылады. Жаңа ұйымдарды құру кезінде жауапкершілігі шектеулі серіктестік қолайлы ұйымдық-құқықтық нысан болып табылады. Акционерлік қоғам нысанында жаңа ұйымдарды құруға ұйымның акцияларын қор нарығында одан әрі жоспарланған сату сияқты ерекше жағдайларда жол беріледі.»

Кодекстің осы талаптары есепті кезеңде ҚМГ-де тұтастай сақталды. 2015 жылғы 30 желтоқсанда Қазақстан Республикасы Үкіметінің №1141 қаулысымен Жекешелендірудің 2016-2020 жылдарға арналған кешенді жоспары бекітілді, оған ҚМГ тобының 73 компаниясы енгізілді. ҚМГ тобындағы заңды тұлғаларды қысқарту жекешелендіру бағдарламалары мен дивестициялар шеңберінде жүргізіледі. 2020 жылғы 5 қарашада ҚМГ Директорлар Кеңесінің шешімімен (№13/2020 хаттама) ҚМГ компаниялар тобы активтерінің нысаналы құрылымына көшу жөніндегі жаңа іс-шаралар жоспары бекітілді. Сондай-ақ ҚМГ тобы активтерінің құрылымын, оның ішінде субхолдингтерді тарату / қайта ұйымдастыру есебінен оңайлату бойынша жұмыс жүргізілуде. 2020 жылы «ҚазМұнайГаз» Барлау Өндіру» АҚ субхолдингін ерікті түрде тарату жөніндегі іс-шаралар жалғастырылды, осыған байланысты 2020 жылы ҚМГ «ҚазМұнайГаз» Барлау Өндіру» АҚ-дан 8 компания сатып алды. 2020 жылы ҚМГ-ның өткізілген / таратылған активтерінің саны: өткізілгені – 3 компания, таратылғаны – 2 компания, қайта ұйымдастырылғаны – 1 компания. Дауыс беретін акцияларының (қатысу үлестерінің) елу пайыздан астамы меншік немесе сенімгерлік басқару құқығымен Қорға тікелей немесе жанама түрде тиесілі жаңа заңды тұлғаларды құру кезінде ҚМГ Кодексте ұсынылғандай, оларды жауапкершілігі шектеулі серіктестіктің ұйымдық-құқықтық нысанында құруға артықшылық береді. 2020 жылы акционерлік қоғам нысанында заңды тұлғалар құрылған жоқ. Сонымен қатар, ҚМГ тобы активтерінің құрылымын оңтайландыру бойынша жұмыс бекітілген жоспарларға / бағдарламаларға сәйкес жалғасатын болады.

Кодекстің 2-бөлімі 1-тарауының 14-тармағына сәйкес «Қордың және ұйымдардың Директорлар Кеңестері іскерлік әдеп стандарттарының енгізілуін және олардың сақталуын қамтамасыз етеді. Қордың және ұйымдардың барлық лауазымды тұлғалары мен қызметкерлері Іскерлік әдеп кодексімен танысу туралы өтінішке қол қоюға және Кодекс туралы өз білімдерін жүйелі түрде растауға тиіс.»

Кодекстің осы талаптары 2020 жылғы 31 желтоқсандағы жағдай бойынша жалпы сақталды. «ПрайсуотерхаусКуперс» ЖШС тәуелсіз консультантының ұсынымдарына сәйкес ҚМГ корпоративтік басқаруын диагностикалау нәтижелері бойынша жаңа редакциядағы Іскерлік әдеп кодексі (2018 жылғы 29 қарашадағы №18/2018 хаттама) әзірленді және оны Директорлар Кеңесімен бекітті. Есептік кезеңде омбудсмен қызметі ҚМГ қызметкерлеріне зерделеу және практикалық қолдану үшін «Іскерлік әдеп кодексінің әдеп нормалары бойынша жадынаманы» әзірледі және жіберді, сондай-ақ омбудсменнің ҚМГ қызметкерлеріне әдеп нормаларын түсіндіру бойынша үндеуімен бейнеролик шығарды. ҚМГ қызметкерлерінің Іскерлік әдеп кодексін білуін бағалау мақсатында адами ресурстарды басқару департаменті Омбудсмен қызметімен бірлесіп, ҚМГ қызметкерлерінің тиісті оқуын және оның нәтижелері бойынша білімін тестілеуді өткізуді ұйымдастырды. Есептік кезеңде ҚМГ 524 қызметкерін тестілеу әдісі арқылы білімдерін тексерумен оқыту жүргізілді, бұл ҚМГ қызметкерлерінің жалпы санының 85%-ін құрайды. 2021 жылы ҚМГ-ның 2020 жылы оқудан өтпеген қызметкерлерінің 15%-і үшін, сондай-ақ ҚМГ-ның жаңадан қабылданатын қызметкерлері үшін оқудан өту процесін ұйымдастыру жоспарлануда.

Кодекстің 2-бөлімі 2-тарауының 3-тармағына сәйкес «Компаниялардың Директорлар Кеңестері Компаниялардың жарғысында белгіленген өз құзыреті шеңберінде шешімдер қабылдауда толық дербестікке ие болады.»

Кодекстің осы талаптары есепті кезеңде ҚМГ-де тұтастай сақталды. ҚМГ Жарғысының 4-тармағына сәйкес ҚМГ қаржылық және өндірістік қызметі шаруашылық дербестік негізінде жүзеге асырылады; ҚМГ Жарғысының 13-тармағына сәйкес ҚМГ мақсаты – дербес шаруашылық қызметті жүзеге асыру барысында таза кіріс алу; ҚМГ Жарғысының 24-тармағына сәйкес ҚМГ өндірістік қызметті жоспарлауға, қызметкерлердің еңбегіне ақы төлеуге, материалдық-техникалық жабдықтауға, әлеуметтік дамытуға, табысты бөлуге, кадрларды іріктеуге, орналастыруға және қайта даярлауға байланысты барлық мәселелерді дербес шешеді. Бұл ретте, «Ұлттық әл-ауқат қоры туралы» Қазақстан Республикасының Заңымен, сондай-ақ «Самұрық-Қазына» АҚ-ның кейбір құжаттарымен (2020ж жылғы 17 наурыздағы жаңа редакциядағы «Самұрық-Қазына» АҚ-ның дауыс беретін акцияларының (қатысу үлестерінің) елу процентінен астамы тікелей немесе жанама түрде тиесілі заңды тұлғалардың инвестициялық қызметінің корпоративтік стандарты, (№ 09/20 хаттамасы), «Самұрық-Қазына» АҚ Басқармасының 2019 жылғы 26 желтоқсандағы шешімімен, (№42/19 хаттама), бекітілген «Самұрық-Қазына» АҚ компанияларының атқарушы органдары басшыларын тағайындауды келісу және олардың өкілеттіктерін мерзімінен бұрын тоқтату қағидалары, «Самұрық-Қазына» АҚ тобына кіретін, барлық дауыс беретін акцияларын (қатысу үлестерін) «Самұрық-Қазына» АҚ компаниялары тікелей немесе жанама иеленетін, атқарушы органдардың басшыларын тағайындауды және олардың өкілеттіктерін мерзімінен бұрын тоқтатуды «Самұрық-Қазына» АҚ Басқармасымен келісім бойынша компаниялардың директорлар кеңестері жүзеге асыратын ұйымдардың тізбесі («Самұрық-Қазына» АҚ Басқармасының 2012 жылғы 12 желтоқсандағы шешімімен, №56/12 хаттама, бекітілген) ҚМГ Директорлар Кеңесінің шешімдер қабылдаудағы (оның ішінде М&А мәмілелерін жасасу (бірігу және қосып алу), ҚМГ еншілес және тәуелді ұйымдарының атқарушы органдарының басшыларын тағайындау) дербестігін шектейтін рәсімдер көзделген.

Кодекстің 2-бөлімі 3-тарауының 5-тармағына сәйкес «Орнықты даму:

1. басқару жүйесіне;
2. даму стратегиясына;
3. тәуекелдерді басқаруды, жоспарлауды (ұзақ мерзімді (стратегия), орта мерзімді (5 жылдық даму жоспары) және қысқа мерзімді (жылдық бюджет) кезеңдерді), есептілікті, тәуекелдерді басқаруды, адами ресурстарды басқаруды, инвестицияларды, операциялық қызметті және басқаларды қоса алғанда, негізгі процестерге, сондай-ақ органдардан бастап (акционерлердің жалпы жиналысы (жалғыз акционер), Директорлар кеңесі, атқарушы орган) барлық деңгейлердегі және қатардағы қызметкерлермен аяқталатын шешімдер қабылдау процестеріне интеграциялануы тиіс.»

Кодекстің осы талабы есепті кезеңде ҚМГ-де тұтастай сақталды. ҚМГ Директорлар Кеңесінің шешімімен 2020 жылы Орнықты даму саласындағы басқару жүйесі жөніндегі нұсқаулық бекітілді, ол мүдделі тараптармен өзара іс-қимыл процесін ұйымдастыруды, орнықты даму қағидаттарын негізгі процестерге интеграциялауды және мониторингті, орнықты даму бойынша жыл сайынғы есептілікті дайындауды, орнықты даму саласындағы, орнықты даму мәдениетін дамыту және қолдау, тәуекелдерді анықтау және бағалау, құжаттаманы басқару, орнықты даму саласындағы нәтижелілікті өлшеу қағидаттарын сипаттауды қамтиды. Сонымен қатар, орнықты дамуды түйінді процестерге интеграциялау бойынша жұмыс жалғастырылатын болады.

Кодекстің 2-бөлімі 5-тарауының 6-тармағына сәйкес «Қор мен ұйымдар қызметтің үздіксіздігін қолдау және директорлар кеңесінің құрамын прогрессивті жаңарту үшін Директорлар Кеңесі мүшелерінің сабақтастық жоспарларының болуын қамтамасыз етуі қажет.»

Кодекстің осы талабы есепті кезеңде ҚМГ-де тұтастай сақталды. ҚМГ Директорлар кеңесінің Тағайындау және сый-ақылар жөніндегі комитетінің 2019 жылғы қарашадағы отырысына «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ Директорлар Кеңесі мүшелерінің Сабақтастық саясаты туралы (2019 жылғы 6-7 қарашадағы №6/2019 хаттама) мәселе енгізілді. Бұл ҚМГ Директорлар кеңесі мүшелерінің сабақтастық жоспарын қалыптастыру жөніндегі жұмыстың бірінші кезеңі болды. ҚМГ Директорлар кеңесінің Тағайындаулар мен сый-ақылар жөніндегі комитетінің 2020 жылғы 12 ақпандағы №3/2020 және 2020 жылғы 31 наурыздағы №5/2020 отырыстарында «Директорлар кеңесі мүшелерінің сабақтастығы жоспары туралы» мәселе қаралды. Сонымен қатар, Директорлар кеңесі мүшелерінің сабақтастық жоспарын қалыптастыру кезінде Компанияның Директорлар Кеңесінің тәуелсіз бағалау нәтижелерін ескеру үшін Директорлар Кеңесі мен оның комитеттерінің қызметіне сыртқы бағалау жүргізу нәтижелері бойынша тиісті жұмысты 2021 жылы аяқтау жоспарлануда.

Кодекстің 2-бөлімі 5-тарауының 12-тармағына сәйкес «Директорлар Кеңесінің отырыстарын өткізудің ұсынылатын кезеңділігі жылына 8-12 отырысты құрайды.»

Кодекстің осы талабы есепті кезеңде ҚМГ-де тұтастай сақталды. 2020 жылы 16 отырыс өткізілді. Оның ішінде:

- ◆ Директорлар Кеңесі мүшелерінің жеке қатысуымен кезекті іштей отырыстар – 1;
- ◆ бейнеконференцбайланыс арқылы ҚМГ Даму стратегиясы бойынша ақпараттық сессия – 1;
- ◆ бейнеконференцбайланыс арқылы өткізілген кезекті отырыстар – 11;
- ◆ бейнеконференцбайланыс арқылы өткізілген кезектен тыс отырыстар – 3.

Есепті жылы Директорлар Кеңесі мүшелерінің жеке қатысуымен өткізілетін Директорлар Кеңесі отырыстарының санының қысқаруы коронавирустық инфекция бойынша пандемиямен байланысты.

2019 жылмен салыстырғанда Директорлар Кеңесі отырыстарының жалпы саны 18-ден 16-ға дейін, 2018 жылмен салыстырғанда – 20-дан 16-ға дейін қысқарды, бұл оң динамиканы көрсетеді.

Кодекстің 2-бөлімі 5-тарауының 15-тармағына сәйкес «Корпоративтік хатшыға қатысты ұйымда лауазымға енгізу және сабақтастықты жоспарлау бағдарламасы әзірленеді.».

Кодекстің осы талабы есепті кезеңде ҚМГ-де сақталмаған. 2020 жылы ҚМГ Корпоративтік хатшысы қызметі қызметкерлерінің саны едәуір қысқарып, қызметкерлердің жоспардан тыс кетуіне алып келді және осыған байланысты есепті кезеңде Корпоративтік хатшы қызметі корпоративтік басқаруды жетілдіру шеңберінде компанияның бірінші кезектегі міндеттеріне шоғырланды, ал бөлімшенің жекелеген тікелей іс-шаралары ресурстардың жеткіліксіздігі себебінен кейінге қалдырылды. Корпоративтік хатшыға қатысты лауазымға енгізу және сабақтастықты жоспарлау бағдарламасын әзірлеу жөніндегі іс-шаралар Корпоративтік хатшы қызметінің 2021 жылға арналған жұмыс жоспарына енгізілген.

Кодекстің 2-бөлімі 6-тарауының 7-тармағына сәйкес «Директорлар Кеңесі Аудит жөніндегі Комитетпен бірлесіп тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесінің тиімділігіне жыл сайынғы бағалау жүргізуге жауапты болады.».

Кодекстің осы талабы есепті кезеңде ҚМГ-де тұтастай сақталды. ҚМГ Директорлар Кеңесінің 13.12.2016ж. шешімімен (№17/2016 хаттама) бекітілген «ҚазМұнайГаз» ҰК АҚ және оның еншілес және тәуелді ұйымдарының Тәуекелдерді корпоративтік басқару жүйесі жөніндегі саясатының 6.2.7-бөліміне сәйкес ҚМГ Ішкі аудит қызметі тәуекелдерді басқару процесінің тиімділігін бағалауды жүзеге асырады, ҚМГ Директорлар Кеңесін ҚМГ тәуекелдерді басқарудың корпоративтік жүйесіндегі елеулі кемшіліктер туралы хабардар етеді, сондай-ақ тәуекелдерді басқару процесін жетілдіру бойынша ұсынымдар әзірлейді. ҚМГ Ішкі аудит қызметі ұсынымдарының орындалуына жүргізетін мониторинг шеңберінде 2020 жылғы 21 желтоқсаннан бастап 2021 жылғы 22 қаңтарға дейін 2016 жылы жүргізілген ҚМГ мен еншілес және тәуелді ұйымдардың тәуекелдерін басқару процесі аудитінің нәтижелері бойынша пост-аудит жүргізілді.

ІРІ МӘМІЛЕЛЕР ЖӘНЕ МҮДДЕЛІЛІК БАР МӘМІЛЕЛЕР ТУРАЛЫ МӘЛІМЕТТЕР

ІРІ МӘМІЛЕЛЕР

Есепті кезеңде Директорлар кеңесі және (немесе) Акционерлердің жалпы жиналысы «Акционерлік қоғамдар туралы» Қазақстан Республикасының Заңына және ҚМГ ішкі құжаттарына сәйкес ірі деп танылатын мәмілелерді қабылдамады¹.

МҮДДЕЛІЛІК БАР МӘМІЛЕЛЕР

Есепті кезеңде Директорлар кеңесі және (немесе) Акционерлердің жалпы жиналысы «Акционерлік қоғамдар туралы» Қазақстан Республикасының Заңына және ҚМГ-нің ішкі құжаттарына сәйкес мүдделілік бар мәмілелер деп танылатын мәмілелерді қабылдамады. Бұл ретте, 2020 жылдың екінші жартысында шарттары ҚМГ-нің коммерциялық құпиясын құрайтын мүдделілік бар мәміле жасалды².

¹ «Акционерлік қоғамдар туралы» ҚР Заңына сәйкес нәтижесінде құны қоғам активтерінің баланстық құнының жалпы мөлшерінің жиырма бес және одан да көп процентін құрайтын мүлікті қоғам сатып алатын немесе иеліктен шығаратын (сатып алуы немесе иеліктен шығаруы мүмкін) мәміле немесе өзара байланысты мәмілелердің жиынтығы ірі мәміле деп танылады
² «Акционерлік қоғамдар туралы» ҚР Заңына сәйкес нәтижесінде қоғам активтерінің баланстық құнының жалпы мөлшерінің он және одан көп проценті сомасына мүлік сатып алынатын немесе иеліктен шығарылатын мәмілелер мүдделілік бар мәмілелер танылады

ГЛОССАРИЙ

АГ – Амангелді Газ

АГҚ – Азия Газ құбыры

АҚС – автомобильге жанармай құю станциясы

АМӨЗ – Атырау мұнай өңдеу зауыты

АҚ – акционерлік қоғам «Самұрық-Қазына» АҚ, Қор – «Самұрық-Қазына» ұлттық әл-ауқат қоры» акционерлік қоғамы

АҚМБАжҰКЖБ – Атырау қабаттардың мұнай беруін арттыру және ұңғымаларды күрделі жөндеу басқармасы

ТПАБ – Технологиялық процестерді автоматтандырылған басқару

БГӨ-ТБА – Бұхара газды өңірі — Ташкент-Бішкек-Алматы

ҚДБ – Қазақстанның Даму банкі

БТЕ - квадрлн

ЖІӨ – Жалпы ішкі өнім

МАҚ – Мемлекеттік акционерлік қоғам

БШГ - Бейнеу-Шымкент газ құбыры

ГДж - Гигаджоуль

Гкал - Гигакалория

ГМО – газ-моторлы отын

АҚҚ – Ақша қаражатының қозғалысы

ЕТҰ – еншілес және тәуелді қоғамдар

КБЖЕЖ – корпоративтік басқаруды жетілдіру жөніндегі егжей-тегжейлі жоспар

ЖКО - Жол-көлік оқиғалары (ағылш п/а)

ЕОБ – Еуропалық орталық банк

ЖАҚ – Жабық акционерлік қоғам

1Р қорлар – Дәлелденген қорлар

2Р қорлар – Дәлелденген және әлеуетті қорлар

3Р қорлар – Дәлелденген және әлеуетті және ықтимал қорлар

ШГА – Шикі газ айдау

ӘТИ – Әлеуметтік тұрақтылық индексі

АТ – Ақпараттық технологиялар

ИОА - Интергаз Орталық Азия

АК – Аудит жөніндегі комитет

ЕҚЕҚОҚОДК – Еңбек қауіпсіздігі, еңбекті, қоршаған ортаны қорғау және орнықты даму жөніндегі комитет

кВт - Киловатт-сағ

ҚГМ - «ҚазГерМұнай» БК» ЖШС

ҚҚҚ – Қазақстан-Қытай құбыры

ҚМГ – «ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» акционерлік қоғамы

ҚТКФ - Қазтеңізкөлікфлот

ТЖСК – Тағайындау және сыйақы жөніндегі комитет

ҚХР – Қытай Халық Республикасы Кодексі, КБК – ҚМГ корпоративтік басқару кодексі

КТГ – компримирленген табиғи газ

ҚНҚ – Қызметтің негізгі көрсеткіштері

ҚӨК – Қарашығанақ өңдеу кешені

КҚБ – Корпоративтік қайта сақтандыру бағдарламасы

ТНҚ – Тиімділіктің негізгі көрсеткіштері

НТҚ – негізгі тәуекел көрсеткіші

СҚБК – Стратегия және қоржынды басқару жөніндегі комитет

ТБКЖ – тәуекелдерді басқарудың корпоративтік жүйесі

ҚТГ - ҚазТрансГаз

ҚТГА - ҚазТрансГаз Аймақ

ҚТГО - ҚазТрансГаз Өнімдері

КҚК – Каспий құбыр консорциумы

КТЖ – Кешенді технологиялық желілер

ҚТО – ҚазТрансОйл

ҚК – Қаржы жөніндегі комитет

ХВҚ – Халықаралық валюталық қор

МГ – магистральдық газ құбыры

МЖП – минималды өміршең өнім	ЗТБ – Заңды тұлғалар бірлестігі
ХМҚБИ – Халықаралық мемлекеттік қызмет және басқару институты	КАҚ – Көпшілік акционерлік қоғам
Млн - миллион млн тонна - миллион тонна	ПҚОП – ПетроҚазақстан Ойл Продактс
ЕБЗ – Екінші буындағы зауыт млн тонна м.б. – мұнай бала-масының миллион тоннасы млн б.м.б. - мұнай баламасының миллион баррелі	БКЖ – Болашақ кеңейту жобасы
Млрд - миллиард млрд текше ф - миллиард текше фут млрд м3 - миллиард текше метр	ТШИ – Тікелей шетелдік инвестициялар
ТМК – теңіз мұнай компаниясы	ПҚОП - «ПетроҚазақстан Ойл Продактс» ЖШС
ШК – шағын кәсіпорындар	ІМГ – Ілеспе мұнай газ
ХҚЕС – Халықаралық қаржы есептілігінің стандарттары	ПМХЗ – Павлодар мұнай-химия зауыты
МТ - Мұнай Тас	ӨБ – Өндірістік бірлестіктер
ХҚД – халықаралық көлік дәлізі	ШДОБ – Шынайы деректерді оңтайландыру бағдарламасы
АХҚО – «Астана» халықаралық қаржы орталығы	ЖСҚ - жобалық-сметалық құжаттама
ҚРҰБ – Қазақстан Республикасының Ұлттық банкі	СҚБЖ – Сағалық қысымды басқару жобасы
МГӨБ – Мұнай-газ өндіру басқармасы	ГЖҚ – Газдың жерасты қоймасы
ҰТК – Ұлттық тау-кен компаниясы	ЦТБ – Цифрлық трансформация бағдарламасы
ҚҚС – қосылған құн салығы	БӨ – Барлау Өндіру
ЕҰҚТ – ең үздік қол жетімді техника	ҚМГ БӨ – «ҚазМұнайГаз» Барлау Өндіру» АҚ
ҰК – Ұлттық компания	ЭДР - Эмитент дефолтының рейтингісі
НКОК - «Норт Каспиан Оперейтинг Компани»	ҚР – Қазақстан Республикасы
МТҰК – Мұнай тасымалдау жөніндегі ұлттық компания	ІАК – Ішкі аудит қызметі
ҰТКК – Ұлттық теңіз кеме қатынасы компаниясы	ӨҚҚ – өте жоғары қысымдағы құбыр
ҰМК - Ұлттық мұнай-газ компаниясы	ІБЖ – Ішкі бақылау жүйесі
МӨЗ – Мұнай өңдеу зауыты	СБТК – Солтүстік-Батыс тасымалдау компаниясы
ААҚ – Ашық акционерлік қоғам	ББҰ – Бірлесіп-бақыланатын ұйымдар (ағылш п/а)
ОГӨЗ – Орынбор газ өңдеу зауыты	МЖ – Менеджмент жүйесі
ДС, ӨҚ және ҚОҚ – Денсаулық сақтау, өнеркәсіптік қауіпсіздік және қоршаған ортаны қорғау	БК – бірлескен кәсіпорын
БҰҰ – Біріккен Ұлттар Ұйымы	СТГ – сұйытылған табиғи газ
ОПЕК – Мұнай экспорттаушы елдер ұйымы	ӨБК – өнімді бөлу туралы келісім
ЕҚОҚ – Еңбекті және қоршаған ортаны қорғау	СКӨБК – Солтүстік Каспий бойынша өнімді бөлу туралы келісім
ОДЕ – Орнықты даму туралы есеп	СКГ – Сұйытылған көмірсутекті газдар
ЭЫДҰ – Экономикалық ынтымақтастық және даму ұйымы	ҚҮБЖ – қызметтің үздіксіздігін басқару жүйесі
	ТБЖІБЖ – Тәуекелдерді басқару және ішкі бақылау жүйесі
	ТҚЖЖ – Техникалық қызмет көрсету және жөндеу

ЖШС – Жауапкершілігі шектеулі серіктестік Құбыр компаниясы	KGDBN – газ бойынша өндірістік шектеулерді алып тастау
ТШО - «Теңізшевройл» ЖШС	MBA – Іскерлік әкімшіліктендіру магистрі
КСШ – көмірсутек шикізаты	MIT – Массачусетс технологиялық институты
ГКДҚ – газды кешенді дайындау қондырғысы	plc – жауапкершілігі шектеулі көпшілік компания
МГКДҚ – «Болашақ» мұнай мен газды кешенді дайындау қондырғысы	WEC – Дүниежүзілік энергетикалық кеңес
ТКЖҰҚБ – Технологиялық көлік және ұңғымаларға қызмет көрсету басқармасы	
ОИТҚ – Орталық инженерлік-технологиялық қызмет	
ОДМ – Орнықты даму мақсаттары	
ЖМ – Жеке мекеме	
4ICP – ГКДҚ-ға газды кері айдаудың 4-ші компрессоры құрылғысы	
5TL – 5-ші айдау құбыры	
BP - “Бритиш петролеум” компаниясы	
CDP – көміртек тасталындылары туралы ақпаратты ашу жобасы	
GRI – Газ есептілігі жөніндегі ғаламдық бастамашылық	
IPO – көпшілікке бастапқы ұсыныс	

БАЙЛАНЫС АҚПАРАТ

Инвесторлармен өзара іс-қимыл жасау мәселелері бойынша

Телефон: +7 (7172) 78 63 43
E-mail: ir@kmg.kz

БАҚ-пен өзара іс-қимыл жасау мәселелері бойынша

Телефон: +7 (7172) 78 63 92, 78 62 31
e-mail: press@kmg.kz

Орталық аппарат «ҚазМұнайГаз» ұлттық компаниясы» АҚ

Мекенжайы: Қазақстан Республикасы, 010000, Нұр-Сұлтан қ., Д. Қонаев к-сі, 8

Телефон: + 7 (7172) 78 61 01 (қабылдау)
Факс: + 7 (7172) 78 60 00
веб-сайт: www.kmg.kz

Кеңсе

Телефон: +7 (7172) 78 92 15 (құжаттарды қабылдау)
+7 (7172) 78 62 15, 78-65-49, 78 92 76 (кіріс хат-хабар)
+7 (7172) 78-90-91, 90-74-27 (шығыс хат-хабар)
+7 (7172) 78 60 00 (факс)
e-mail: Astana@kmg.kz

Кадр мәселелері бойынша

Бос жұмыс орындары туралы ақпарат: <http://work.kmg.kz/>
Телефон: +7 (7172) 78 62 67
+ 7 (7172) 78 92 34
+ 7 (7172) 78 63 31

Қайырымдылық көмек көрсету мәселелері бойынша

Телефон: +7 (7172) 57-68-98
e-mail: info@sk-trust.kz

Заңнаманың және ҚМГ мен ЕТҰ ішкі нормативтік құжаттарының бұзылу мәселелері бойынша

Сенім телефоны: +7 (7172) 78 65 65 (құпиялылыққа кепілдік беріледі)
e-mail: doverie@kmg.kz

Қызметкерлердің құқықтары мен заңды мүдделері және еңбек даулары мен жанжалдарды шешуге жәрдемдесу мәселелері бойынша

ОМБУДСМЕН
Телефон: +7 (7172) 78 65 60
e-mail: ombudsman@kmg.kz

Орнықты даму мәселелері бойынша

e-mail: sustainability@kmg.kz

Қоршаған ортаны қорғау мәселелері бойынша

Телефон: +7 (7172) 78 61 92
e-mail: hse@kmg.kz

Сатып алу, жергілікті қамту мәселелері бойынша

Телефон: +7 (7172) 78 64 50
+7 (7172) 78 92 66

«Самұрық-Қазына» акционерлік қоғамының компаниялар тобының жедел желісі

Өз бастамашылығымен ақпараттандыру саясатына сәйкес,
Сіз кез келген болған немесе болжамды ұрлау, алаяқтық,
сыбайлас жемқорлық пен бизнес жүргізудің базалық қағидаттарының немесе «Самұрық-Қазына» АҚ мінез-құлық кодексінің бұзылу фактілері туралы хабарлай аласыз

Телефон: 8 800 080 19 94
E-mail: sk.hotline@deloitte.kz